

H. C. Andersens

Samlede Skrifter.

Ellevte Bind.

6

H. C. Andersens

Samlede Skrifter.

Ellevte Bind.

Anden Udgave.

Kjøbenhavn.

C. A. Reitzels Forlag.

1878.

Bianco Lunos Bogtrykkeri.

Ole Lukøie,

Eventyr-Comedie i tre Acter.

Opført første Gang i Casino den 1ste Marts 1850.

Personerne.

Bedstemoder.
Christian, hendes Dattersøn, Skorsteensfeiersvend.
Maria, en fattig Slægtning.
Blake, Marschandiser.

Ole Lukøie.
En afdød Dagdriver.
Et Automat.
Konen for Sot og Syger.
Den Ubekjendte.

Don Huberto di Salamanca.
Seraphine } hans Sønnedøttre, berømte
Gabriele } Dandserinder.
Amanda, ligesaa berømt Sangerinde.
Hendes Mama.
Greven.
Baronen.
Fru Svanehals.
Mikke, hendes Datter.
To Vægtere.
To Gjenboer.
En paa Gaden.
Balherrer og Baldamer, som tale; Skilderier og gamle Meubler, Vægtere, Genier, Pengedjævle og Venner.

Tiden er i disse Dage.

Første Act.

Første Scene.

En lille Stue i Kjælderen. Alt reent og pynteligt.

Bedstemoder. Maria. Blake.

Mel. af Bryllupet ved Comosøen: „Himlen er i vort Bryst".

Bedstemoder og Maria.

Nei, Nabo!
Nøisomhed
Har Hjertefred,
Hvor den er givet,
Der rummer Livet
Lyksalighed.

Blake.

Nei, Penge, Penge!
De blanke Drenge,
Slaae alle Strenge
Paa Tid og Sted.

Blake.

Ja det siger jeg: Penge, det er Alt! Naar man har Penge nok, saa kan man faae enhver Ting i Verden.

Bedstemoder.

Men ikke Sundhed og hele Lemmer!

Blake.

Saa kan man faae Doctor og Mechanik!

Maria.

Ja, det skal hjelpe stort! – Og Kjærlighed, oprigtig Kjærlighed —?

Blake.

— Døer ikke af Penge, den trives endogsaa bedre! den skyder op!

Maria.

Saa De troer, at enhver ung, skikkelig Pige —?

Blake.

Kommer med stor Fornøielse! jo de gjør! De unge Piger gaae med denne Længsel, dette de veed ikke selv. Den egentlige første Kjærlighed hos en ung Pige, det er altid til en Skuespiller, eller naar der ikke er Comedie i Byen, da til Religionslæreren; jo, det er den! men det har ikke Noget at betyde! men kommer der saa en Uniform, et Grevebarn eller rigtig Penge! bah! saa puster Pigebarnet saalænge paa sit Hjertes Kjærligheds-Knop, saa at den springer ud og hun laver sig selv den sande Kjærlighed,

Maria.

Fy! hvor det er afskyeligt tænkt og — sagt.

Blake.

Det er med Kjærlighed, som med Skildpadde, de fleste kjende den kun forloren.

Bedstemoder.

Ja, det er nu saadan lidt gammel Karls Tale, Nabo! I har aldrig været gift, aldrig været forlovet. Penge gjør rigtignok meget i Verden, men — —

Blake.

Penge gjør Alt!

Bedstemoder.

Der er nu min søde Dreng Christian, — fattig er han, Stakkel! men frisk og sund udenpaa og indeni, —

og det er jeg vis paa, at kom han — om et Par Aar — til en fattig, skikkelig Pige, og hun syntes om ham, saa tog hun ham uden at spørge om Penge.

Maria.

Ja, det gjorde hun, Bedstemoder!

Bedstemoder (kysser hende.)

Mit eget kjære Barn!

Blake.

Jo, de smak nok sammen! men en fornuftig Pige slaaer op igjen og tager ham med Grunkerne. Ja, hun gjør det! Christian bliver aldrig riig, som han begynder.

Bedstemoder.

Jo, riig paa Guds Velsignelse og paa gode Menneskers Agtelse.

Maria.

Guldmedaillen har han faaet.

Blake.

Ja, jeg veed det nok —! det er jo skjønt, som man siger, men han kunde anderledes have kommet til Skillingen. Jeg kjender Historien. Det brændte hos den rige Grosserer henne i Bredgaden; Luen stod lige ud af Vinduet, hvor de vigtige Papirer laae, Ingen turde gaae op ad Stigen uden Christian; han kom springende —

Maria.

— Men saa skreg det fra Qvisten, fra fjerde Sal, det var den gamle, fattige Kone, som boer der, en Stige blev sat til, og da Christian hørte Skriget, saa sprang han op der! o, det var grueligt at see paa; han maatte heelt op i Røg og Ild, og da han fik den gamle Kone paa Ryggen og vilde ned, blev hun saa angst ved at see Dybden underneden, saa hun nær havde styrtet ham fra Stigen; han maatte først vende hende deroppe, faae hendes Hoved ind imod Muren — —

Bedstemoder.

— Og da han kom ned paa Gaden med hende, faldt han ogsaa besvimet om af Anstrengelse; det var netop Dagen før han skulde blive Svend.

Blake.

Det var en rar Fornøielse — men uendeligt nydeligt, som man siger. Jo, jeg veed det! og Grossererens Papirer brændte — det havde lønnet sig bedre at faae dem ud. Det havde givet ham Penge paa Lommen.

Maria.

Og den gamle Kone var brændt —

Blake.

Saa havde hun ikke frosset til Vinteren.

Bedstemoder.

Christian fik Medaillen for det; og hans velsignede Humeur det blev endnu mere velsignet, synes mig. Han er saa fornøiet med hele Verden, dandser og traller altid!

Blake.

Ja, det maa Nabolavet bekjende! Det naaer ind til mig i alle mine Stuer, det er værre end ti Canarifugle!

Bedstemoder.

Det kjære Barn! — ja man hører ham altid langt borte naar han kommer.

Anden Scene.

De Forrige. Christian
(iført fine Skorsteensfeierklæder, er ganske sagte traadt ind under Bedstemoders sidste Ord).

Christian.

God Aften Allesammen!

Maria.

Hvad Christian! Du kommer saa at man slet ikke mærker det!

Bedstemoder.

Er Du kommet noget til, min søde Dreng?

Christian.

Nei, hvor falder Du paa det, Bedstemoder.

Bedstemoder.

Du synger ikke, Du traller ikke, og det er det, Du altid gjør! jeg staaer netop og taler derom med Nabo; og saa kommer Du just saa stille, som Du aldrig er kommet før.

Christian.

Nei, Hr. Blake! saa seent Besøg paa Aftenen! — O, I kunne ikke tænke hvor nydeligt der var derhenne! Det var Noget for Dig at see, Maria. (til Blake.) Jeg har maattet see Skorstenen efter hos den unge Greve, der imorgen skal have Bryllup. — Nei, hvor der blev nydeligt at flytte ind! Tæpper paa Gulvet, — ja der kunde skjæres ti Langshawl af hver for Maria og Bedstemoder! — og Gardiner af Silke, det deiligste Vestetøi! og saa Meublerne med Tridser under Benene, de løb af sig selv ved et lille Puf! det er noget andet Tøi, Hr. Blake, end Deres gamle Commoder og Dragkister, de løfte ikke Benene, men tabe dem. Jeg stod i Døren og kigede ind; den unge Greve nikkede til mig og sagde: „naa, min Ven, har jeg pyntet smukt op!" „Deiligt!" raabte jeg, og saa stod han med Haanden fuld af Hundrededalers-Sedler, de var brune, jeg har seet en før, — nei, hvor det maa være deiligt, at have saa mange Penge!

Blake.

Ja, det var et fornuftigt Ord! og det var det, jeg stod her og indprædikede Bedstemoder og Maria.

Christian.

Ja, man kan da ogsaa være lykkelig uden Penge.

Mel. af De to Dage.
Sundhed og godt Humeur tillige,
Det er den bedste Skat, Du kan faae,
Hvad hjalp hele Jordens Rige,
Kunde af Glæde dit Hjerte ei slaae.
Hvad giver Livet først god Couleur,
Sundhed, min Ven, og et godt Humeur!

Det er min Liv=Vise.

Bedstemoder.

Og Gud velsigne Dig for den, min Dreng.

Blake.

Humeuret er en rar Ting, naar man har det! og Sundhed er ogsaa; men de kunne gaae begge to; og naar man saa ikke eier Skillingen, og ikke kan arbeide, — ja, saa er det bedre at være afdød Vognmandshest. — Nei, har man Penge, saa har man Venner, i det mindste til Bords, man kan faae Fornøielse, Ære og Anseelse. Man veed, hvad man har, og det giver Humeur og næsten Sundhed med! jeg sagde, næsten —!

Christian.

De er nu en holden Mand, Hr. Blake, De har Penge, og veed hvad disse betyde. Jeg har nu slet ingen Ting — jo jeg har fra Haanden og i Munden — og meer behøver jeg heller ikke! jeg er frisk og glad og har min søde, rare Bedstemoder og min egen lille Maria! (vil omfavne hende.)

Maria.

Rør ikke ved mig, Du er saa ækel sort!

Christian.

Det er sandt, sort udenpaa, men indeni er jeg hvid som en Svane. Det er prægtigt at være Skorsteens=feier! det er et bestemt Costume, Ridderkappe og bare Been, egentlig spansk Dragt; jeg holder meget af det

Spanske! Kappe paa den ene Skulder —! see! Som sort gjør man Indtryk paa Børnene og vasket gjør man Lykke hos Pigerne. Ved Ildløs er Skorsteensfeieren Manden for det Hele: hans slaaes med Ildkongen, sidder som Seirherre øverst paa Skorsteens-Thronen, svinger med Kosten, Hurra!

Mel. som før.

Føle sig veltilfreds med Livet,
Glad i det som vor Herre os gav,
Deri er en Rigdom givet,
Den voxer ud over Tid, over Grav,
Eie et Hjerte, som glad kan slaae,
Det er langt meer end en Guldkrone paa!

Bedstemoder.

Er han nu ikke det lykkeligste Menneske, Nabo! og jeg er det og Marie er det.

Blake.

Nei! nei! for det kan ikke holde ud. See kun hvordan Andre har det! Gaa fra Kjælderen til første Sal. Det er underlig fordeelt i Verden! Een maa slide og slæbe, en Anden ligger paa Sofa og faaer Kalkunsteg. Det er det gale!

Christian.

O ja!

Blake.

See paa Folk naar de er ude at svømme, og kjend mig saa en Prinds fra en Skorsteensfeier! det Hele er Foderal heroppe, og det faaer man for Penge. Penge gjør Alt!

Christian.

Skade gjør de da ikke!

Blake.

Er Christian ikke ligesaa god som den Greve, han feiede hos?

Bedstemoder.

Jo, det er han!

Blake.

Og havde Christian Penge, kunde han saa ikke være lige saa fiin, gjøre Bal og Maskerader, faae Landsted paa Strandveien, blive Noget!

Mel. af Stradella.

1.

Alt man for Penge kan faae!
Titler og Guldstjerne paa,
Venner hvert evige Sted,
Kone og Herregaard med!
Alt, Alt, Alt, Alt,
Stort, og Smaat,
Slet, og Godt,
Alt,
Strax Du for Penge kan faae!

2.

Klodrian bliver Geni,
Pengene stikker deri,
Grimhedens skjæggede Buk
Bliver som Absalon smuk.
Alt, Alt, Alt, Alt,
Stort, og Smaat,
Slet, og Godt,
Alt,
Strax Du for Penge kan faae!

See, det er min Vise og Troesbekjendelse. Alle dandse om Guldkalven, og kysse dens Pote! God Nat! mit første og sidste bliver: Penge er Alt!

(gaaer.)

Tredie Scene.

De Forrige uden Blake.

Maria.

Nei, nei, det er ikke saa! det afskyelige Menneske.

Christian.

Ja, veed Du hvad! Noget er der dog altid i hvad han sagde.

Bedstemoder.

O ja saamænd! — Han siger det nu ogsaa lidt paa Dril! dertil kommer, at han er en gammel Karl og har vist ingen god Mave.

Maria.

Nei, det sidder høiere oppe hos ham. (peger paa Hjertet.) Man kan mærke det i hans Øine! jeg bliver ganske underlig ved at see ind i dem, det er ligesom der var ingen Bund. Den gamle Vaskerkone, som eengang om Aaret vasker Trapper hos ham, siger, at der er ganske forskrækkeligt Røre inde i hans Stue naar Boutiken er lukket! og han har ogsaa et fælt Navn; husker Du Historiebogen om den hellige Kong Knud, der, da Oprørerne forfulgte ham, flygtede ind i Kirken og skjulte sig ved Alteret, men hans Tjener Blake gik ud og forraadte ham, og Kongen blev slaaet ihjel; men fra den Tid siger man altid om et falsk Menneske, at han er „en falsk Blake."

Christian.

Du kan jo din Danmarks-Historie, lille Maria.

Maria.

Du skal ikke gjøre Nar! men at Hr. Blake laaner paa Pant, det er da vist nok! —

Christian (spøgende.)

Ja! og jeg troer ogsaa, at Hr. Blake egentlig er — ja, Vaskerkonen har hørt det rumle i hans Stue ved Juletid; de gamle Dragkister dandsede Balletdands og Kakkelovnen blæste paa Tromle — Hr. Blake er — Fanden!

Maria.

Spøg ikke saaledes —

Christian.

Paa denne Tid af Aftenen. (seer paa Stue-Uhret.) Hvad! Klokken er næsten Ti! og Ole Lukøie har ikke været endnu hos Bedstemoder!

Bedstemoder.

Jo, da jeg sad i Stolen, var han her og fik mig til at nikke, men saa kom Nabo —

Christian.

Og jog lille Ole Lukøie bort! (tager sin Thee fra Kakkelovnen.) Men, mit Thevand! ja jeg skal nok blive reen og net før jeg lægger mig, men Theen maa jeg have!

Maria.

Og nu gaaer Bedstemoder til Sengs! (sagte til hende.) vi To skulle jo imorgen være de Første oppe?

Bedstemoder.

Ja, Du har Ret! God Nat! mit velsignede Barn! imorgen veed vi nok, hvad Dag det er.

Christian.

Ja, Bedstemoder, saa er jeg tyve Aar!

Bedstemoder og Maria.

God Nat! god Nat!

Mel. Frage nicht warum ich traure.

Bedstemoder.

Under Søvnens Vugge-Klæde
Trygt det fromme Hjerte slaaer,
Og maa Du i Drømme græde,
Ved din Seng en Engel staaer.

Christian, siden alle Tre.

Gjennem Drømme Gud kan tale,
Rulle op en Verden stor!
Bort fra Jord til Himlens Sale
Bærer os vort „Fader vor."

(Bedstemoder og Maria gaae.)

Fjerde Scene.

Christian (alene.)

God Nat Bedstemoder! god Nat Maria! — Tyve Aar er jeg imorgen, tyve Aar! det er i Grunden skrækkelig gammel! der er saa meget Barn i mig endnu, og det skikker sig ikke for saadan en lang Dreng! men fra imorgen vil jeg ogsaa være og blive saa sat og alvorlig. Men det er dog ogsaa deiligt at kunne strække Armene ud mod Vorherre, og som var man et Barn sige: o jeg er saa glad, saa glad! og saa har jeg dog ingen Ting! Hvor kunde det dog være velsignet, at skaffe Bedstemoder det rigtigt godt paa sine gamle Dage! give Maria en Stue, saa deilig, som den jeg saae iaften, med Silkegardiner og Gulvtæppe — ja, det er de Penge! Nabo Blake har igrunden Ret, det er Penge, der gjør det Hele! Rigtignok siger man jo, at rige Folk ikke sove godt, at Ole Lukøie lader dem vente paa sig. O nei, der ere skikkelige Mennesker mellem de Rige, som mellem de Fattige, og saa kommer Ole nok. Han gaaer paa Hosesokker, har Bedstemoder sagt, har Nathue paa og en lille stumpet Skjorte, under hver Arm en stor Paraply, een med ingen Ting i, og een med de deiligste Billeder, og den spænder han ud over de gode Børn, og saa drømme de saa deiligt! han kommer saa sagte, saa sagte, man mærker det slet ikke!

(under denne Christians Tale aabner sig det gamle bornholmske Stue-Uhr og Ole Lukøie staaer der i Foderalet, klædt efter Beskrivelsen og peger paa hver enkelt Deel eftersom den nævnes. Musiken spiller ganske svagt Visen: „Sundhed og godt Humeur", der gaaer over til Melodien: „Alt man for Penge kan faae". Ole Lukøie lister sig hen bag Bedstemoders Stol, hvor Christian sidder og i kort Afbrydelse siger:)

Ja, naar han kommer! jo det gjør han og saa bliver han just hos de Rige til langt op ad Dagen, mange Timer efter at jeg har feiet Skorstenen. Feie! slide og slæbe! Andre behøve ikke det! — De have Selskaber, fine Fornøielser, Opvartning og stort Huus! det er de Penge! ja Penge! — imorgen er jeg tyve Aar! det er gammelt! — „Alt man for Penge kan faae!" — Penge

— det er Alt! — o, havde jeg dem! da var jeg meget lykkeligere! — Penge! —

Ole Lukøie

(er krøbet op paa Stolerygggen, bøier sig over ham og siger):

Penge!

Christian (sukker dybt.)

Ole Lukøie.

Nu skal Du drømme, drømme, Penge faae.
Mig seer Du med i Drømmen, pas nu paa!

(spænder sin Paraply ud over ham; man hører en Vægterpibe og Scenen forvandles.)

Femte Scene.

Østergade.

En Lygte er tændt foran et Hul ned til en Vandrende; Gruus og Stene ligge i Hob. Paa den fremspringende Hjørnegaard er en stor Steen man kan sidde paa; der klemtes, man hører Vægternes Piben og Brandraab.

Mel. af Jægerbruden: „Her i Jordens Jammerdal."

1.

Vægterne.

Brand! Brand! Brand!

Naboerne (i Vinduerne).

Hør gode Mand!
Vægter! svar! hvor er der Brand!
Mon hos Folk jeg kjender.
Hvilken Skræk jeg sættes i!
Det er fælt det Piberi.

Christian

(kommer med sin Kost styrtende op fra Kjelderskuret).

Brand!

Naboerne.

Siig, hvor det brænder!

(Folk komme til paa Gaden, Brandtrommen gaaer.)

2.

Christian.

Brand! Er det paa Christianshavn?
Jeg maa ud at gjøre Gavn.
Det er rigtig Røre!
(løber ud og kommer tilbage og atter tilbage.)

Naboer og Folk paa Gaden.

Hvilket Skrig og Klokkeklang!
Er det i Peer Madsens Gang?

Vægteren.

Brand!

Naboer og Folk.

Det er fælt at høre.

En Madame (taler fra Vinduet.)

Herre, lille Herre! hvor er Ilden?

En paa Gaden.

Paa Bundtmagerens Loft!

Gjenboen.

Madam Larsen! hvor er det?

Madamen.

Gjenbo! jeg veed det ikke!

Mel. af Barberen: „rolig Nat."

Rolig Nat og Drømmens Glæder,
Det er det man trænger til,
Her ved Vinduet, uden Klæder
Let man sig forkjøle vil.

Sjette Scene.

En afdød Dagdriver, ganske hvid klædt, og med hvid Stok og Cigar, bevæger sig mellem Vrimlen og bliver tilsidst ene tilbage paa Scenen med **Christian**, der kommer fra Baggrunden.)

Dagdriveren.

Slukt er Ilden, død er Flammen.
Hør mig Husbond, Pige, Dreng.
De kan roligt Allesammen
Nu forføie sig i Seng.

Naboerne.

Er der ingen Ildløs længer?
Kan man stole vist derpaa!
Til sin Nattero man trænger.
Jeg vil strax til Hvile gaae!
(rundt om fra Vinduerne raabende:)
God Nat, Nabo! god Nat, god Nat! Sov vel!

Dagdriveren.

Sov vel! gid jeg kunde sige det samme! (Melodram af Hans Heiling.) nei hive og drive! hu, hvor jeg fryser! Det er ogsaa et Clima! Taage! raat og vaadt! det er som om man havde en Slamkiste til Slængkappe. (hoster og hiver.)

Syvende Scene.

Dagdriveren. Christian (træder nærmere.)

Christian.

Det var bare Fut i Skorstenen, og hvor var det! og saa gjøre de saadan en Alarm. (støder imod Dagdriveren.) Af Veien, Møllersvend!

Dagdriveren.

Er det en Vaudeville=Vittighed
Som Godtfolk lee af. Mig Du kjender ikke!

Christian.

Det kan gjerne være, men derfor skal Du ikke staae i Veien! vi kunne let smøre hinanden.

Dagdriveren.

Er det figurligt talt, Du mener prygle!

Christian.

Han er nok det gode Hoved i Familien. Tør jeg tillade mig at spørge: hvem er Du?

Dagdriveren.

Jeg er en Aand, det var jeg aldrig før.

Christian.

Ja, kom hen ved Lygten, saa skal jeg nok see Dig efter. Mig gjør Du ikke bange med det!

Dagdriveren.

Jeg var engang —! hvor Tiden dog gaaer!
Jeg var den gladeste blandt de Glade.
En Dagdriver var jeg i tredive Aar,
Drev Dag og Aften paa Østergade.
Min Livets Perle jeg tabte her,
Den kom under Brættet, der ligge flere!
Nu skal jeg som død, den Straf er svær,
Jeg skal ved Lygte- og Maane-Skjær
Her drive, hvor før jeg drev — med mere,
Til Perlen findes og vindes! — Naar?
Drive, og drive, — tre hundrede Aar!

Christian.

Naa, saa De har været en Dagdriver, og nu er De blevet en Natdriver.

(synger:)
Mel. af Lulu: „Naar Møen bliver Kone.“

1.

Man gaaer til Gadens Ende
Og vender om!
Og gaaer igjen for at vende,
Hvor man kom.
Ja i tørt Veir og vaadt,
Det er eet, lige godt!
Hei! — det er Vandre-Liv!

(talende.)

See det er nu Altsammen om Dagen — —

Dagdriveren.

2.

Bag en Conditor-Rude
Nok saa fiin,
Man mønstrer dem derude,
Og gjør Griin.

Hvor tripper hun der,
I det sølede Veir.
Uh! s'ikke deilige Been!
(taler.)

Gamle Minder!

3.

Man gaaer i Aftenstunden,
Det man maa!
Cigar man har i Munden,
Pas nu paa!
„Hvis jeg følge Dem maa —"

Christian.

Det var Tante Du saae,
Uh! — Du tog Feil, min Dreng.

(Fra et Huus tæt ved lyder Balmusik, der spilles Nummer Tre.)

Dagdriveren (farer op.)

See saa, skal man høre den gamle Musik,
Det evige, evige altid det samme!
Du hjalp paa Humeuret et Øieblik!
(truende mod Huset.)
Jeg troer jeg skal spøge hos den Madame!

Christian.

Det er ingen Madame, det er en Dandsebod og „Nummer Tre" er det, gamle Nummer Tre; det er den deiligste Melodi, der kan være! den holde alle Mennesker af! det er jo sandt! De er ikke — om Forladelse! den holde vi levende Kjøbenhavnere af. Den er ude fra Tivoli. Kommer De ikke der? Der kan man spøge ude med Fornøielse og faae Fyrværkeri og Fut ovenikjøbet.

Dagdriveren.

Forklar Dig! tal! saa gaaer den Tid med det!

Christian.

Seer De, det var ude i Tivoli, hvor Lumbyes Selskab spiller, og der syntes alle Folk saa godt om det

tredie Nummer, og da det saa var ude, saa raabte alle Folk at de vilde have igjen „Nummer Tre“, og saa fik de det; og saa vilde de igjen have Nummer Tre og igjen have det, men det blev Spillemændene kjed af, men saa vilde Folk just! hele Tivoli over, vilde! — der er nu derude en lille Jernbane, som løber rundt, — den Gang havde vi ikke den frygtelige lange til Roskilde, — og her sad den tykke Grosserer og raabte: „Nummer Tre!“ og saa maatte de spille den, for han har Penge, og Penge gjør Alt.

(efterligner med forskjellig Stemme de Characterer, han nævner, og løber imidlertid i Cirkel, nikker ved hver, alt efter Melodien „Nummer Tre“ der høres fra Nabohuset.)

Og saa raabte Studenten: Nummer Tre! og den lille Jomfru: Nummer Tre, og den tykke Brygger: Nummer Tre! og Bondemanden: Nummer Tre, og Gadedrengen: Nummer Tre! altid Nummer Tre! for man vilde have sin Villie. Det var Kommers! og alle Mennesker kom ud af Byen, og vilde have deres Villie, nogle paa Trods og nogle paa Fornøielse, og saa gik det! (figer med forskjellige Stemmer.) Nummer Tre! Nummer Tre! altid Nummer tre!

Usynligt Chor

(fra alle Sider af Gaden).

Mel. af Jægerbruden: „Fuglekongen gratulere!“

Kommer Alle! kommer sagte —
Det er morsomt at betragte —

Dagdriveren.

Bravo! herligt! Nummer Tre!
Tak! Du faaer mig til at lee!

Latter-Chor af usynlige Aander.

He, he, he! —

Christian.

Hvad er alt det der griner rundt om! det holder jeg ikke af! jeg vil nok kjende mit Publicum

Dagdriveren.

Jeg har lidt Humor, det er min Glorie!
Du morede mig med den Historie;
Thi forud var jeg et Øieblik
Saa inderlig flau, som den Kunstkritik
Man faaer i — — ja, det er det samme!
— Au, Gigten flyver paa kryds og paa tvers,
Det er den evige Natte-Kommers!

Christian.

Ja, derfor skulde „død Mand" forholde sig rolig!

Dagdriveren.

Du har fornøiet mig! Jeg vil Dig give, —
At tre af dine Ønsker strax opnaaes!
Men ønsk fornuftigt, og derved forstaaes,
At jeg faaer Fred og slipper for at drive.

Christian.

Tre fornuftige Ønsker, lige strax! ja, men det er vanskeligt! hør! jeg holder saa uendeligt meget af kogte Aal og Chokolade! maa jeg bede om ti Portioner.

Dagdriveren.

Du Daare! — dog dit Ønske er alt opfyldt!

Christian.

Hvor! — jeg seer ikke Noget!

Dagdriveren.

Men i dit Hjem! —

Christian.

Ja saa! tak skal De have, jeg tænkte det nok. Maa jeg saa bede om det andet Ønske her paa Stedet.

Dagdriveren.

Vær klog! betænk Dig vel!

Christian.

Naa, lad gaae! jeg veed da nok hvad jeg kan ønske!

for det er det vigtigste i Verden. Penge! giv mig saa mange Penge, — men det maa være Sølv! giv mig saa mange Species som jeg kan slæbe hjem!

Dagdriveren.

O det er mere daarligt, end det første,
Gjem nu det tredie til Du er i Nød!

(forsvinder.)

Ottende Scene.

Christian (ene).

Hvad behager! hvor blev han af! Saa jeg maa ikke faae Nummer Tre! han gjorde nok Nar af mig! (støder med Foden mod en Pengepose.) Hvad er det!

Mel. af Regimentets Datter.)

1.

Men Posen her! tung er jo den!
Klinger den gjør! — hvad kan det være?
Jeg maa faae den til Lygten hen,
See om den er værd at bære.
Det er vistnok Smaa-Søm og Sligt.
Kjende sin Byrde det er ens Pligt.
Jo, jeg er narret, det er tydelig!
(aabner Posen og udbryder jublende.)
:,: Det er Sølv! :,: uden Meen!
Hurra!
Species! Species! hver en een:
Tralla!
Nu skal jeg rigtignok leve!

2.

Men Du min Gud! jeg er vist gal!
Eier jeg virkelig alle de Penge?
Mon jeg dem fandt? Mon jeg dem stjal?
Nei denne Angest jeg taaler ei længe.
Saadan en Sum! Species hver!
Møntede nys; see dem dog nær!
Mine er ikke disse Penge her!
(faaer pludselig en Tanke og gaaer.)
:,: Politiet! :,: skal dem faae!
Hurra!
Ja, til det vil jeg gaae!
Tralla!
Ærlighed er dog det Bedste.

Christian.

Paa denne Tid af Aftenen. (seer paa Stue-Uhret.) Hvad! Klokken er næsten Ti! og Ole Lukøie har ikke været endnu hos Bedstemoder!

Bedstemoder.

Jo, da jeg sad i Stolen, var han her og fik mig til at nikke, men saa kom Nabo —

Christian.

Og jog lille Ole Lukøie bort! (tager sin Thee fra Kakkelovnen.) Men, mit Thevand! ja jeg skal nok blive reen og net før jeg lægger mig, men Theen maa jeg have!

Maria.

Og nu gaaer Bedstemoder til Sengs! (sagte til hende.) vi To skulle jo imorgen være de Første oppe?

Bedstemoder.

Ja, Du har Ret! God Nat! mit velsignede Barn! imorgen veed vi nok, hvad Dag det er.

Christian.

Ja, Bedstemoder, saa er jeg tyve Aar!

Bedstemoder og Maria.

God Nat! god Nat!

Mel. Frage nicht warum ich traure.

Bedstemoder.

Under Søvnens Vugge-Klæde
Trygt det fromme Hjerte slaaer,
Og maa Du i Drømme græde,
Ved din Seng en Engel staaer.

Christian, siden alle Tre.

Gjennem Drømme Gud kan tale,
Rulle op en Verden stor!
Bort fra Jord til Himlens Sale
Bærer os vort „Fader vor."

(Bedstemoder og Maria gaae.)

Fjerde Scene.

Christian (alene.)

God Nat Bedstemoder! god Nat Maria! — Tyve Aar er jeg imorgen, tyve Aar! det er i Grunden skrækkelig gammel! der er saa meget Barn i mig endnu, og det skikker sig ikke for saadan en lang Dreng! men fra imorgen vil jeg ogsaa være og blive saa sat og alvorlig. Men det er dog ogsaa deiligt at kunne strække Armene ud mod Vorherre, og som var man et Barn sige: o jeg er saa glad, saa glad! og saa har jeg dog ingen Ting! Hvor kunde det dog være velsignet, at skaffe Bedstemoder det rigtigt godt paa sine gamle Dage! give Maria en Stue, saa deilig, som den jeg saae iaften, med Silkegardiner og Gulvtæppe — ja, det er de Penge! Nabo Blake har igrunden Ret, det er Penge, der gjør det Hele! Rigtignok siger man jo, at rige Folk ikke sove godt, at Ole Lukøie lader dem vente paa sig. O nei, der ere skikkelige Mennesker mellem de Rige, som mellem de Fattige, og saa kommer Ole nok. Han gaaer paa Hosesokker, har Bedstemoder sagt, har Nathue paa og en lille stumpet Skjorte, under hver Arm en stor Paraply, een med ingen Ting i, og een med de deiligste Billeder, og den spænder han ud over de gode Børn, og saa drømme de saa deiligt! han kommer saa sagte, saa sagte, man mærker det slet ikke!

(under denne Christians Tale aabner sig det gamle bornholmske Stue-Uhr og Ole Lukøie staaer der i Foderalet, klædt efter Beskrivelsen og peger paa hver enkelt Deel eftersom den nævnes. Musiken spiller ganske svagt Visen: „Sundhed og godt Humeur", der gaaer over til Melodien: „Alt man for Penge kan faae". Ole Lukøie lister sig hen bag Bedstemoders Stol, hvor Christian sidder og i kort Afbrydelse siger:)

Ja, naar han kommer! jo det gjør han og saa bliver han just hos de Rige til langt op ad Dagen, mange Timer efter at jeg har feiet Skorstenen. Feie! slide og slæbe! Andre behøve ikke det! — De have Selskaber, fine Fornøielser, Opvartning og stort Huus! det er de Penge! ja Penge! — imorgen er jeg tyve Aar! det er gammelt! — „Alt man for Penge kan faae!" — Penge

— det er Alt! — o, havde jeg dem! da var jeg meget lykkeligere! — Penge! —

Ole Lukøie

(er krøbet op paa Stoleryggen, bøier sig over ham og siger):

Penge!

Christian (sukker dybt.)

Ole Lukøie.

Nu skal Du drømme, drømme, Penge faae.
Mig seer Du med i Drømmen, pas nu paa!

(spænder sin Paraply ud over ham; man hører en Vægterpibe og Scenen forvandles.)

Femte Scene.

Østergade.

En Lygte er tændt foran et Hul ned til en Vandrende; Gruus og Stene ligge i Hob. Paa den fremspringende Hjørnegaard er en stor Steen man kan sidde paa; der klemtes, man hører Vægternes Piben og Brandraab.

Mel. af Jægerbruden: „Her i Jordens Jammerdal.“

1.

Vægterne.

Brand! Brand! Brand!

Naboerne (i Vinduerne).

Hør gode Mand!
Vægter! svar! hvor er der Brand!
Mon hos Folk jeg kjender.
Hvilken Skræk jeg sættes i!
Det er fælt det Piberi.

Christian

(kommer med sin Kost styrtende op fra Kjelderskuret).

Brand!

Naboerne.

Siig, hvor det brænder!

(Folk komme til paa Gaden, Brandtrommen gaaer.)

2.

Christian.

Brand! Er det paa Christianshavn?
Jeg maa ud at gjøre Gavn.
Det er rigtig Røre!
(løber ud og kommer tilbage og atter tilbage.)

Naboer og Folk paa Gaden.

Hvilket Skrig og Klokkeklang!
Er det i Peer Madsens Gang?

Vægteren.

Brand!

Naboer og Folk.

Det er fælt at høre.

En Madame (taler fra Vinduet.)

Herre, lille Herre! hvor er Ilden?

En paa Gaden.

Paa Bundtmagerens Loft!

Gjenboen.

Madam Larsen! hvor er det?

Madamen.

Gjenbo! jeg veed det ikke!

Mel. af Barberen: „rolig Nat.“

Rolig Nat og Drømmens Glæder,
Det er det man trænger til,
Her ved Vinduet, uden Klæder
Let man sig forkjøle vil.

Sjette Scene.

En afdød Dagdriver, ganske hvid klædt, og med hvid Stok og Cigar, bevæger sig mellem Vrimlen og bliver tilsidst ene tilbage paa Scenen med **Christian**, der kommer fra Baggrunden.)

Dagdriveren.

Slukt er Ilden, død er Flammen.
Hør mig Husbond, Pige, Dreng.
De kan roligt Allesammen
Nu forføie sig i Seng.

Naboerne.

Er der ingen Ildløs længer?
Kan man stole vist derpaa!
Til sin Nattero man trænger.
Jeg vil strax til Hvile gaae!
(rundt om fra Vinduerne raabende:)

God Nat, Nabo! god Nat, god Nat! Sov vel!

Dagdriveren.

Sov vel! gid jeg kunde sige det samme! (Melodram af Hans Heiling.) nei hive og drive! hu, hvor jeg fryser! Det er ogsaa et Clima! Taage! raat og vaadt! det er som om man havde en Slamkiste til Slængkappe. (hoster og hiver.)

Syvende Scene.

Dagdriveren. Christian (træder nærmere.)

Christian.

Det var bare Fut i Skorstenen, og hvor var det! og saa gjøre de saadan en Alarm. (støder imod Dagdriveren.) Af Veien, Møllersvend!

Dagdriveren.

Er det en Vaudeville-Vittighed
Som Godtfolk lee af. Mig Du kjender ikke!

Christian.

Det kan gjerne være, men derfor skal Du ikke staae i Veien! vi kunne let smøre hinanden.

Dagdriveren.

Er det figurligt talt, Du mener prygle!

Christian.

Han er nok det gode Hoved i Familien. Tør jeg tillade mig at spørge: hvem er Du?

Dagdriveren.

Jeg er en Aand, det var jeg aldrig før.

Christian.

Ja, kom hen ved Lygten, saa skal jeg nok see Dig efter. Mig gjør Du ikke bange med det!

Dagdriveren.

Jeg var engang —! hvor Tiden dog gaaer!
Jeg var den gladeste blandt de Glade.
En Dagdriver var jeg i tredive Aar,
Drev Dag og Aften paa Østergade.
Min Livets Perle jeg tabte her,
Den kom under Brættet, der ligge flere!
Nu skal jeg som død, den Straf er svær,
Jeg skal ved Lygte- og Maane-Skjær
Her drive, hvor før jeg drev — med mere,
Til Perlen findes og vindes! — Naar?
Drive, og drive, — tre hundrede Aar!

Christian.

Naa, saa De har været en Dagdriver, og nu er De blevet en Natdriver.

(synger:)
Mel. af Lulu: „Naar Moen bliver Kone.“

1.

Man gaaer til Gadens Ende
Og vender om!
Og gaaer igjen for at vende,
Hvor man kom.
Ja i tørt Veir og vaadt,
Det er eet, lige godt!
Hei! — det er Vandre-Liv!

(talende.)

See det er nu Altsammen om Dagen — —

Dagdriveren.

2.

Bag en Conditor-Rude
Nok saa fiin,
Man mønstrer dem derude,
Og gjør Griin.

Hvor tripper hun der,
I det sølede Veir.
Uh! s'ikke deilige Been!
(taler.)

Gamle Minder!

3.

Man gaaer i Aftenstunden,
Det man maa!
Cigar man har i Munden,
Pas nu paa!
„Hvis jeg følge Dem maa —"

Christian.

Det var Tante Du saae,
Uh! — Du tog Feil, min Dreng.

(Fra et Huus tæt ved lyder Balmusik, der spilles Nummer Tre.)

Dagdriveren (farer op.)

See saa, skal man høre den gamle Musik,
Det evige, evige altid det samme!
Du hjalp paa Humeuret et Øieblik!
(truende mod Huset.)
Jeg troer jeg skal spøge hos den Madame!

Christian.

Det er ingen Madame, det er en Dandsebod og „Nummer Tre" er det, gamle Nummer Tre; det er den deiligste Melodi, der kan være! den holde alle Mennesker af! det er jo sandt! De er ikke — om Forladelse! den holde vi levende Kjøbenhavnere af. Den er ude fra Tivoli. Kommer De ikke der? Der kan man spøge ude med Fornøielse og faae Fyrværkeri og Fut ovenikjøbet.

Dagdriveren.

Forklar Dig! tal! saa gaaer den Tid med det!

Christian.

Seer De, det var ude i Tivoli, hvor Lumbyes Selskab spiller, og der syntes alle Folk saa godt om det

tredie Nummer, og da det saa var ude, saa raabte alle Folk at de vilde have igjen „Nummer Tre“, og saa fik de det; og saa vilde de igjen have Nummer Tre og igjen have det, men det blev Spillemændene kjed af, men saa vilde Folk just! hele Tivoli over, vilde! — der er nu derude en lille Jernbane, som løber rundt, — den Gang havde vi ikke den frygtelige lange til Roskilde, — og her sad den tykke Grosserer og raabte: „Nummer Tre!“ og saa maatte de spille den, for han har Penge, og Penge gjør Alt.

(efterligner med forskjellig Stemme de Characterer, han nævner, og løber imidlertid i Cirkel, nikker ved hver, alt efter Melodien „Nummer Tre“ der høres fra Nabohuset.)

Og saa raabte Studenten: Nummer Tre! og den lille Jomfru: Nummer Tre, og den tykke Brygger: Nummer Tre! og Bondemanden: Nummer Tre, og Gadedrengen: Nummer Tre! altid Nummer Tre! for man vilde have sin Villie. Det var Kommers! og alle Mennesker kom ud af Byen, og vilde have deres Villie, nogle paa Trods og nogle paa Fornøielse, og saa gik det! (siger med forskjellige Stemmer.) Nummer Tre! Nummer Tre! altid Nummer tre!

Usynligt Chor
(fra alle Sider af Gaden).

Mel. af Jægerbruden: „Fuglekongen gratulere!“

Kommer Alle! kommer sagte —
Det er morsomt at betragte —

Dagdriveren.

Bravo! herligt! Nummer Tre!
Tak! Du faaer mig til at lee!

Latter-Chor af usynlige Aander.

He, he, he! —

Christian.

Hvad er alt det der griner rundt om! det holder jeg ikke af! jeg vil nok kjende mit Publicum

Dagdriveren.

Jeg har lidt Humor, det er min Glorie!
Du morede mig med den Historie;
Thi forud var jeg et Øieblik
Saa inderlig flau, som den Kunstkritik
Man faaer i — — ja, det er det samme!
— Au, Gigten flyver paa kryds og paa tvers,
Det er den evige Natte=Kommers!

Christian.

Ja, derfor skulde „død Mand“ forholde sig rolig!

Dagdriveren.

Du har fornøiet mig! Jeg vil Dig give, —
At tre af dine Ønsker strax opnaaes!
Men ønsk fornuftigt, og derved forstaaes,
At jeg saaer Fred og slipper for at drive.

Christian.

Tre fornuftige Ønsker, lige strax! ja, men det er vanskeligt! hør! jeg holder saa uendeligt meget af kogte Aal og Chokolade! maa jeg bede om ti Portioner.

Dagdriveren.

Du Daare! — dog dit Ønske er alt opfyldt!

Christian.

Hvor! — jeg seer ikke Noget!

Dagdriveren.

Men i dit Hjem! —

Christian.

Ja saa! tak skal De have, jeg tænkte det nok. Maa jeg saa bede om det andet Ønske her paa Stedet.

Dagdriveren.

Vær klog! betænk Dig vel!

Christian.

Naa, lad gaae! jeg veed da nok hvad jeg kan ønske!

for det er det vigtigste i Verden. Penge! giv mig saa mange Penge, — men det maa være Sølv! giv mig saa mange Species som jeg kan slæbe hjem!

Dagdriveren.

O det er mere daarligt, end det første,
Gjem nu det tredie til Du er i Nød!

(forsvinder.)

Ottende Scene.

Christian (ene).

Hvad behager! hvor blev han af! Saa jeg maa ikke faae Nummer Tre! han gjorde nok Nar af mig! (støder med Foden mod en Pengepose.) Hvad er det!

Mel. af Regimentets Datter.)

1.

Men Posen her! tung er jo den!
Klinger den gjør! — hvad kan det være?
Jeg maa faae den til Lygten hen,
See om den er værd at bære.
Det er vistnok Smaa=Søm og Sligt.
Kjende sin Byrde det er ens Pligt.
Jo, jeg er narret, det er tydelig!
(aabner Posen og udbryder jublende.)
:,: Det er Sølv! :,: uden Meen!
Hurra!
Species! Species! hver en een:
Tralla!
Nu skal jeg rigtignok leve!

2.

Men Du min Gud! jeg er vist gal!
Eier jeg virkelig alle de Penge?
Mon jeg dem fandt? Mon jeg dem stjal?
Nei denne Angest jeg taaler ei længe.
Saadan en Sum! Species hver!
Møntede nys; see dem dog nær!
Mine er ikke disse Penge her!
(faaer pludselig en Tanke og gaaer.)
:,: Politiet! :,: skal dem faae!
Hurra!
Ja, til det vil jeg gaae!
Tralla!
Ærlighed er dog det Bedste.

Niende Scene.

Dagdriveren (staaer i blaat Lys foran ham). **Christian.**

Dagdriveren.

Du er en ærlig Sjæl! føl ingen Gysning.
Saasandt, som her jeg staaer i blaa Belysning,
Du skal ei gaae og lide Hjerte-Pine,
De Penge ere dine, dine, dine!

Christian.

Jeg troer det, jeg veed det, jeg kan føle det paa mig! og kan jeg paa nogen Maade være til Tjeneste —

Dagdriveren.

Giv ved dit tredie Ønske mig den Ret,
At kun naar jeg vil, giver jeg Dig det!

Christian.

Ja med største Fornøielse! nu har jeg saamænd nok!

Dagdriveren.

Bring hjem din Rigdom! kan Du, brug den vel!
Og dog — jeg veed — — Lev vel! — Lev vel!
Lev vel!

Christian.

Farvel! Han vil nok, jeg skal gaae siden han siger det tre Gange! Altid Nummer tre! — Farvel!
(løber hen mod Kjelderskuret, hvor han bliver Tilskuer til den følgende Scene.)

Tiende Scene.

To Vægtere (komme til).

Mel. af Hugo og Adelheid: „Til Sol gaaer op."

De to Vægtere.

En Vægter er et Menneske,
Han sover med, det skal Du see.

Dagdriveren.

O, ja!

De to Vægtere.

Hvis Magistraten kommer, da —
O nei, den er til Ro.
(De pege mod Huset hvor der er Dands.)
Hist henne slides Dandse=Sko,
Jomfruen med sin Hjertenskjær,
De dandse der — vi sove her!

Dagdriveren.

O, ja!

De to Vægtere.

Hvad er det Hvide der?
(farer ind paa ham, talende.)
Hvem er han?

Dagdriveren.

Jeg spøger.

(Mel. af Don Juan: „Sjelden Penge".

De to Vægtere.

Hvem er Han! Naa, skynd Sig lidt.
Hvorfor gaaer han klædt i Hvidt?
Kridhvid Stok og hvid Cigar, —
Vil han holde Folk for Nar;

Dagdriveren.

Jeg har sagt jeg gaaer og spøger,
Tydelig har jeg jo talt.
Jeg mit Livets Perle søger,
Som i Rendestenen faldt,
Strax mit Opholdskort jeg giver,
Opholdskort, som Natteдriver.
(tager det frem med flere Papirer.)
Aande=Pas!

Vægterne.

Han sig begiver
Strax paa Kamret med os To!
(idet de trænge ind paa ham synker han pludselig i Jorden, Vægterne see sig forskrækket rundt om.)
Gjør man Nar af Magistraten,
Og vor gode Stenebro!

Ellevte Scene.

Stuen hos Bedstemoder.

Christian, (slæbende paa Pengene.) strax derefter **Bedstemoder,** og senere **Maria.**

Christian.

Bedstemoder! Maria! — I sove dog ikke! her er jeg igjen! nei, hvor jeg slæber.

Bedstemoder (kommer.)

Naa, det var da Skorsteensild? Du maatte dog ikke op i den? Hvad er det Du har der?

Christian.

Penge, Bedstemoder! Penge! flere end vi kunne spise op! Det er Species,

Bedstemoder.

Ih, Du forbarmende Gud! hvem høre de til?

Christian.

Mig, Bedstemoder, og Dig og Maria! jeg har dem paa en ærlig Maade! jeg har faaet dem af et godt Spøgelse paa Østergade. Han havde baade Pas og Opholdskort.

Bedstemoder.

Jeg forstaaer Dig slet ikke.

Christian.

Han viste det jo til Vægterne — jeg sad endnu i Kjelderskuret; det Hele er ganske Overnaturligt, ellers var det heller ikke til at forstaae.

Bedstemoder.

Siig mig den rene Sandhed!

Christian.

Det gjør jeg, Bedstemoder!

Maria (kommer).

Der er ude i Kjøkkenet saa frygteligt mange Aal! og et heelt Bundt Chocolade fandt jeg!

Christian.

Seer Du nu Bedstemoder, at det er rigtigt. Det var jo det første Ønske! See dog fornøiet ud! Det er jo en mageløs Lykke, og jeg kan faae opfyldt et Ønske endnu. Det var en Aand, saadan en Geist, een der ikke er til, han har givet mig Penge, Aal og Chocolade —

Maria.

Det er vore Penge!

Christian.

Ja, hvor jeg nu skal kjøbe til Dig og Bedstemoder!

Maria.

Jeg er saa glad, jeg kunde dandse.

Christian.

Jeg ogsaa!

Mel. af Jeannot og Colin: (Hvor Fløiterne klinge.)

Nu skal Du faae Kaabe og Langshawl og Hat,
Og more Dig rigtig fra Morgen til Nat.
La, la, la, la!

(dandser).

Maria (ligeledes).

Til Roskilde vil vi paa Jernbane gaae!
Ja Bedstemo'er, det skal Du prøve paa!

Christian.

Og Bal og Comedie, Alt skal vi faae!
La, la, la, la!

Christian.

Nei, hvor skal vi faae Ende paa alle de Penge!

Bedstemoder.

O mit Barn, mit Barn! Ingen god Aand bringer Fristeren ind i den Fattiges Stue.

Christian.

Men skulde jeg da kaste Pengene paa Gaden! nei det er kjedeligt, at Du nu begynder at græde! Det er ikke til at holde ud. Jeg siger Dig at det er mine Penge, og paa en ærlig Maade — Nu vil jeg tælle dem! O det kildrer mig i Fingerspidserne. Sov Du kun roligt, Bedstemoder! god Nat, Maria!

(sætter sig til et Bord i Forgrunden, og tager Pengeposen frem.)

Bedstemoder

Fattig, men ærlig, har jeg altid sagt.

Maria.

Nei, Bedstemoder dog! kan Du tvivle! imorgen bliver det nok begribeligt for os. Jeg troer paa ham, som paa mit „Fader vor". Kom til Sengs, Bedstemoder.

(Bedstemoder folder Hænderne, seer mod Himlen og lader sig lede af Maria.)

Tolvte Scene.

Christian sidder og tæller Penge. **Ole Lukøie,** der under forrige Scene alt stod i Døren og vinkede, men smuttede til Side idet de gik ind, træder heelt frem.

Ole Lukøie.

Ja, gaae smukt til Sengs, saa kommer jeg med Paraplyen og I skal drømme saa deiligt, saa velsignet! (seer paa Christian.) Her har Du mig! Han tæller Penge! han mærker slet ikke til at jeg er i Stuen! han mærker det dog, — husk paa mig imorgen! — Du faaer ingen Søvn inat! Stakkels Christian. Skulde vi ikke slaae Slaa for Døren der? Jeg har dine Tanker; (med Skjælmeri.) vi er snart midt i Historien!

Christian (tællende).

Det var Hundrede!

Ole Lukøie

(er gaaet til Bedstemoders Dør).

Her er aabent Huus! nei, hvor lille Maria har

travlt! det er Christians Fødselsdag imorgen. Hun smiler, hun bliver rød! Tanker er toldfrie! Hun sover heller ikke inat! veed Du det, Christian! (nikker). — Og Bedstemoder! gamle Bedstemoder —! hun græder! græder for sin Dattersøn, for de mange Penges Skyld; hun faaer heller ikke Søvn! veed Du det! — — Han tæller og tæller! tæl bare rigtigt!

Christian.

Det var ikke rigtigt!

(tæller om igjen.)

Ole Lukøie.

Ingen Søvn der! (peger paa Bedstemoders Stue.) Ingen Søvn her! (peger paa Christian.) — Nu maa jeg nok see hvorledes det øvrige Kjøbenhavn har det. Jeg kan vende op og ned paa hele Huset og Byen med, han mærker dog ikke Noget. (medens han siger dette har han gjort en magisk Bevægelse med Paraplyen, Scenens Baggrund aabnes og man seer fire Vægtere sidde paa Gadehjørnet og sove. Musiken spiller af den Stumme: „Dal hulde Søvn".) Døren lukt! Lyset slukt! De sove alle Mand! — (træder heelt frem.) Jo, Kjøbenhavn er vel forvaret! — God Nat, siger Ole Lukøie! God Nat!

Anden Act.

Første Scene.

Et Hotel i Kjøbenhavn; stort prægtigt Værelse, rigt oplyst, tæt op til den egentlige Balsal.

Christian, **Greven**, **Baronen** og flere unge Herrer, alle balklædte, juble med hverandre, drikke Champagne og klinke. Under Slutningen af Choret kommer **Bedstemoder**, godt klædt paa, med Fru **Svanehals**, som er særdeles udmaiet, de sætte sig i Sophaen tilvenstre.

Mel. af den sorte Domino: „Paa jer Post."

Chor.

Hvilket Bal! hvilken Fest! og Champagnen knalder.
Skaal min Ven! Hendes Skaal, som Du nævner ei,

Hun, Hjertets skjulte „Glem mig ei."
Skjønne Nat, skjøn, som Ungdoms Alder!
Syng en Sang, og om dens klingende Fyr
Samles! — Glæden det er som kalder.
Skjønne Nat! Du er et deiligt Eventyr.
Som Scheherzads, svulmende, rigt,
Et Tone-Digt, et Blomster-Digt!

Greven (omfavner Christian).

Ja min Ven, fast paa Dig jeg lider,
Din er jeg nu for alle Tider! —

Christian.

Vi slutte Pagt paa dette Sted,
For evig og — imorgen med!

Chor.

Skjønne Nat, skjøn som Ungdoms Alder.
(De storme ind i Balsalen).

Anden Scene.

Bedstemoder, Fruen, Christian og **Greven** blive tilbage.

Greven
(har draget Christian heelt frem.)

Du er en gentil Ven! men Du maa endnu lade mig saae halvtredsindstyve Species, for at jeg kan tage Revange ved Spillebordet.

Christian.

Halvtredsindstyve Species! jeg har ikke fem tilbage imorgen, naar Ballet er betalt, men de fem kan Du gjerne faae.

Greven (spøgende.)

Saa, De har givet Alting ud!

Christian.

Ja, det er mærkeligt med saa uhyre mange Penge, men vi have ogsaa levet høit og deelt med alle gode Venner, hele Ugen!

Greven.

— Halvtreds iaften — og halvtreds imorgen, — saa besørger jeg Presenterne til den elskværdige Sangerinde og de nydelige spanske Piger, — De husker nok (syngende:) „om spanske Piger et Rygte siger —“.— Jeg er Ceremonimester!

(iler ind i Balsalen.)

Tredie Scene.

De Forrige uden Greven.

Christian.

Ja, det er da godt at jeg har et Ønske endnu, for ellers gik det som til Skræderens Gilde, hvor de aad Barnet med. (standser ved at see Bedstemoderen.) Hvad Bedstemoder, sidder Du der!

Bedstemoder.

Ak, det surrer i mit gamle Hoved!

Fru Svanehals.

Og i mit! — De kjender mig!

Christian.

Ja, jeg har jo feiet Fruens Skorsteen!

Fruen.

Det er fabelagtigt, som de gamle Guder.

Bedstemoder.

Ja, det er virkeligt kjønt af saa mange fine Folk, at de vilde komme til os! Christian har inviteret alle dem han har feiet hos.

Christian.

Ja, for det skulde være fiint!

Bedstemoder.

Hvad mon Folk tænke derom i Byen, hvad mon de sige!

Fruen.

Hvad de tænke? Hvad de sige? Ja det hører man da! og det er vist nok! — der maa saa skrives nu om Adel og Borgerskab hvad der skrives vil —. Blodet skinner igjennem! det seer man paa ham, han er ikke fra Kjælderen.

Christian.

Nei, jeg er født paa Qvisten, siger Bedstemoder!

Fruen.

Hele Byen veed Historien med Rigdommen.

Christian.

Det Overnaturlige?

Fruen.

Nei, meget Naturlige! først spurgte vel Byen: hvorfra har han Pengene? Og saa vidste Byen hvorfra (med dæmpet Stemme.) De er et rigt Ostindianer-Barn! — Faderen brød sig aldrig om Moder og Barn, men paa Dødssengen testamenterede han Barnet hele Plantagen, alle de uhyre Rigdomme.

Christian.

Hvad! var min Fader ikke min Fader! O, det er med Respect at sige en — fy!

Fruen.

Det kan ikke holdes hemmeligt.

Christian.

Min Moder var en skikkelig Kone.

Bedstemoder.

Hans Fader var ærlig Skorsteensfeier!

Fruen.

Planteren er død, Sønnen Millionair, vi veed det! hele Kjøbenhavn veed det!

Christian.

Hvor kan Kjøbenhavn vide det! — O, det er den største — fy! fy!

Fruen.

Mel. af Bruden: „Hvilken Nød, hvilken Qval."

Seer De, Byen den veed
Løst og fast, op og ned,
Fra Kjelder til øverste Lofte;
Før man tænker en Ting,
Er det tidt rundt omkring,
Det er høist ubehageligt, ofte.

Christian.

Man kan faae den Maleur
At man døer før man døer.
Tro mig Byen er klog,
Selv paa Potten i Kog,
Den veed Hjerternes Bund,
Den veed Tingenes Grund!
Hver Skandal her og hist, —

Fruen.

Ja, om Mænd er det vist,
Alle Mandfolk er gruelig fæle.

Christian.

Tidt dog Tjadderen gaaer
Kun man Sladderen faaer!

Bedstemoder.

Det er Synd for uskyldige Sjæle.

Fruen.

I min Dom er jeg mild,
Men sees Røg er der Ild.

Og her veed man, at Rigdommen kommer fra den Afdøde.

Christian.

Ja, fra et Spøgelse —! et rigtigt Spøgelse!

Fruen.

Det maa man ikke kalde sin Fader, ikke engang i Spøg!

Christian.

Tak Frue! farvel! —

Fruen (holder ham tilbage.)

Nei, unge Herre! meget agtværdige, rige Mand! De maa ikke gaae vred bort! jeg maa have Dem god igjen! — jeg interesserer mig for Dem, og det gjør ogsaa min lille Venus-Unge Malene! jeg kalder hende ellers Mikke, det er saadant et nydeligt Navn. Dette er altsammen sagt i Parenthesis! —

Christian.

Naar De ikke siger Noget mod min skikkelige salig Moder — saa maa De sige hvad De vil; men nu gaaer jeg!

Fruen.

(fører ham hen i Forgrunden).

Jeg vil selv være Deres Moder! Deres lyksalige Moder! Dands nu med Mikke! — Men siig mig en Ting! hvad er Bestemmelsen!

Christian.

At jeg vil dandse, Frue! —

(river sig løs og iler mod Døren, hvor han møder Gabriele.)

Fjerde Scene.

De Forrige. Gabriele.

Fruen.

Hvor han er elskelig, Frue!

Bedstemoder.

Kald mig ikke Frue, jeg er kun gamle Bedstemoder.

Fruen.

Naar man har saadanne Børn og gjør saadant Selskab, saa er man altid Frue!

Christian (til Gabrielle).

De dandser ikke! heller ikke med mig! —

Gabriele.

Quelle chaleur!

(kaster sig i en Sopha ved Døren. Christian tager en Gyngestol og de ere snart i livlig Samtale.)

Fruen

(til Bedstemoder, heelt i Forgrunden).

Reiser han over til Ostindien! — Havde jeg et Ord at sige, jeg sagde: bliv! man skal være patriotisk! bruge Pengene i Fædrelandet og lade en Anden passe Landet derovre! han gifter en dansk Pige, her er nydelige Piger. De gjør en stor Huusholdning. Jeg skal hjelpe! Min Mand og jeg have altid de bedste Tjenestefolk. Vi see dem ikke efter i Skudsmaalsbogen. Jeg gaaer phrænologisk frem, jeg føler mine Folk paa Organerne, og min Mand tager dem ind og magnetiserer dem:

Ved Magnetisme og Phrænologi,
Kjendes Tjenestefolk udenpaa og indeni.

Det Vers er af min Mand.

Bedstemoder.

Hvem er det at Christian taler saa meget med.

Fruen (med Lorgnet).

Een af de Spanske!

Bedstemoder.

Spanske.

Fruen.

Sønnedøttre og Bedstefader. Her boer i Hotellet denne Don Salamanka, Spaniol-Emigrant; de er gaaet bag af Dandsen derovre og nu dandse de Theater-Dands!

Bedstemoder.

Hun er nydelig!

Fruen.

O ja — af den Couleur, a la røget Meerskums Pibehovede! Den store Sangerinde, som ogsaa er her paa Ballet, finder jeg meget nettere! Og om hendes Sang har jeg læst, at da hun i Odense saae den store Raadstue=Sal, tog hun bare een Lyd, men den kom strax i den fyenske Avis (neier.) Lætitia, et corsicansk Fruentimmer, var Moder til Napoleon, men De er Bedstemoder til en Ducatmand! Jeg maa have sat Mikke paa ham.

(iler ind i Balsalen.)

Femte Scene.

Bedstemoder. Christian. Gabriele. Maria.

Bedstemoder.

Gud veed hvad Tungemaal han taler med den Spanske! jeg neier kun! Maria! — Nei! Du er dog det yndigste paa hele Ballet! men hvad feiler Dig? — Du skal dandse med Christian!

Mel. af Grisar: „La folle."

La, la, la!

Maria.

Dandse med mig. Nei!

Bedstemoder.

La, la la!

Maria.

Mig han husker ei!
Jeg var saa sjæleglad,
Men han mig aldrig bad
Om en eneste Dands.
De To — et fremmed Lands, —
Og Sangerinden, hun —
De har ham sødt henrevet.

Bedstemoder.

Ja Høflighed har krævet,
De maatte æres saa!
Det vil Du nok forstaae!

Marie (seer Gabriele).

Der atter, begge To.

Bedstemoder.

Mit Barn, Du skjælver jo,
Hvad skal jeg om Dig troe!
(trykker den grædende Maria til sit Hjerte.)

Christian
(med et Blik henimod Maria).

Marias Sorg jeg vil ikke,
Ved den mit Hjerte før brast,
Dog Spaniens Skjønheds=Nellike
Mig holder for evig fast.

Maria.
(tager Rosen af sit Bryst og plukker den itu).

Du lytted hvor Du sad,
Flyv hen da, Blad for Blad!

Bedstemoder.

Vær glad!

Maria (gjentager hendes Ord).

Jeg glad!

Christian.

En Dands!

Gabriele (reiser sig).

Monsieur.

Christian.

En eneste lille Dands! Saadan igjennem hele Livet! —

Gabriele
(tager imod hans Arm og vil træde ind i Balsalen).

Sjette Scene.

De Forrige. Hele Balselskabet.

Greven (fører Amanda.)

Prrr! min Ven! Alting er ude, alle Vinduer oppe,

for at lufte! Bed! bøi Dig! knæl! og vor elskværdige Sangerinde giver os een af sine udødelige Romanzer!

En Deel af Selskabet (bedende.)

En Romanze!

Amanda.

Her paa Ballet!

(Hun omringes af de Bedende.)

Fruen

(fører Mikke hen til Bedstemoder).

Det er Mikke! — Hold Dig rank, min Venus-Unge! — Hun ligner mig op ad Dage i den Alder. Kunstkjendere sige ogsaa, at jeg endnu har noget af Antiken, naar jeg holder Hovedet paa denne Maade! —

Amanda.

Jeg synger ikke! —

Amandas Moder

(med en stor Skjødehund paa Armen).

Min Datter synger kun plastisk-dramatisk! — og saa elsker hun dette det alleryndigste, sødeste Lille! Den har ogsaa Menneske-Tanke. (kjæler for Hunden; Amanda ligesaa.)

Chor.

Mel. af Ravnen: „Under Sang."

De vil synge: »pjangi padre!«
Den af Norma, som De veed,
Eller een af Gazza ladre.
Vi er' bar Lyksalighed.

Amandas Moder.

Der er Intet af Vestale,
Hendes Norma vækker Gru!
Norma har to Børn til Hale,
Og maa gives med et — Hu!

Chor.

»Casta diva« — og med Krand
Lønnes Festens Nattergal.

Amanda (peger paa Seraphine).

Bed De hende om at dandse —
Dands jo passer paa et Bal —
En Cachucha!

Flere.

En fra Spanien.

Christian (til Amanda).

Giv min Fest sin største Glands!

Amanda.

Hust! — paa Bal er som Champagnen
Just den skjønne spanske Dands.

Greven.

Mine Damer, mine Herrer
Slutter Kreds, vi haabe tør.

Bedstemoder (seer paa Maria).

Du min Gud! — Det sig forværrer!
Hun er bleg, som aldrig før!

Chor.

Alt for høit sin Sang hun sætter.

Don Huberto.

Quelle façon!

(gjør Tegn til Sønnedøttrene.)

Christian.

Mit Haab De veed!

Chor.

De ta'er begge Castagnetter,
Det er ingen Fornemhed.

Mel. af Toreadoren.

Seraphine og Gabriele dandse spansk Dands, under denne synger

Choret.

Det er den spanske Dands,
Siger mig min danske Sands!
Hvilken Sveining.
Neining,
Dreining!

O, saa gratiøst.
Sødt henbævende,
Saligt svævende,
Frem de ile
Smile, —
Det er pompøst!

(sammen.)

Christian.

Hjertet banker,
Fyldt af Tanker,
Saligt svulmende,
Smerte dulmende. —

Maria.

Hvilke Blikke,
De ham stikke
Dandsen trædende.
Jeg staaer grædende.

Choret (dandsende med).

Ei jeg sandser!
Selv jeg dandser.
Hun forvolder det!
Dandsen trolder det! — af'

Alle (jublende).

Brave! brave! mageløst!

Seraphine. Gabriele. Don Huberto.

Monsieur! Mesdames! —

Christian (til Greven).

Er det ikke med de Spanske ligesom med Italienerne, naar man raaber Kis! saa faaer man det nok engang?

Greven.

Bis!

Christian.

Jeg veed det! men det er mig der gjør „Kiis!“ for jeg er forliebt.

Greven (hvisker).

Gabriele! Jeg besørger Presenten.

Christian.

Det surrer i mit Hoved ligesom Fluer.

Greven.

Ja, spanske Fluer! — men hvad gjør det! — Penge! Landsted ved Strandveien! Det gjør Indbydelse! De ligger paa Landet De ligger paa Vandet, ꝛc. ꝛc. ꝛc. — Og saa har De hende! Penge gjør Alt! —

Christian (faaer en Tanke).

Det er Midnat nu! og Dandsen med Smaaversene begynder! jeg traf et Nit! — Tak Skjæbne! og det ordentlig Tak! (til Greven.) Lad Ingen savne mig!

(Tjenerne aabne igjen Fløidørene til Balsalen.)

Fruen (til Mikke.)

Det var en meget upassende Dands paa det bare Stuegulv, det er min Mening.

Greven.

Mine Herrer og Damer, nu begynder Dandsen, hvor Skjæbnen spiller „Amors og Balletmesterens Luner“. Jeg har Nummer Eet. Voila! hver læser høit og tydeligt, helst udenad?

(Orchestret spiller: „Op til Dands, til Dands.“
Greven træder frem paa Gulvet; med Declamation.)

Her staaer jeg udsat for Critik,
Og der er slemme Tunger.

Amanda
(siger efter sin Devise paa Ramse).

Skytsenglen Du ved Siden fik,
Og Nattergalen sjunger.

Greven (spøgende).

Saa synger jo dog Nattergalen.

Amanda.

Efter Devise!

En gammel Herre.

Jeg har ei meer min gamle Ro,
Mit Hjerte er i Pjalter.

Maria.

(siger sin Devise saa at man hører at hendes Tanker ere langt borte).

Sæt til Auction det hele Bo
Og hold Dem en Forvalter.

Baronen.

Jeg vælger Dem paa Dandsens Vei,
De lyser som min Stjerne.

Damen.

Og jeg, jeg siger ikke Nei,
Endskjøndt jeg vilde gjerne.

En Herre.

Uendeligt stort var Tabet,
Om ikke jeg traadte frem.

Damen.

Jeg sværmer for Borgerskabet,
Derfor jeg dandser med Dem!

En tyk Herre.

Ak!

Seraphine.

Tak!

En Herre.

Jeg dandser langt, jeg dandser kort,
Til Dands er hele Skroget.

Damen.

Forkjølelsen jeg dandser bort,
Og det er altid Noget.

En Herre.

Jeg er en Guldfugl, svær at naae,
Mig gribe ikke Mange.

Gabriele
(staaer et Dieblik forlegen og udbryder.)

Mon dieu! jeg ikke kan tale danske Poesien. —

Herren.

Men Dandse-Poesien, og det er noget Bedre.

Greven.

Til Orden!

Herren (læser Gabrieles Vers).

En Graaspurv med lidt Bogguld paa,
Jeg dog for Spøg vil fange.
C'est une bêtise!

En ung Mand.

Jeg seer en Kind, saa frisk og rød, —
Vil hun en Dands mig skjænke?

Mikke.

Ja Gud skee Lov, min Mand er død,
Og jeg er blevet Enke.

Fruen.

Det er nydeligt med de Smaa-Digte. Jeg maa have nogle fra Conditoren, naar jeg skal have Bal. Mikke sagde sit yndigt! —

En Herre.

Dame! Vil De Haand mig give?

Damen.

Herre! hvad skal Enden blive!

(„Jugendfeuer-Galop"; de dandse ind i Balsalen, imidlertid siger)

Christian.

Og min Devise, den er: Penge nok!

(iler ud.)

Syvende Scene.

Gade udenfor.

Man hører Dandsemusiken lyde herned; lidt efter kommer

Christian.

Det er en deilig Musik! og saa er der Illumination med røde og gule Gardiner. Det er et gentilt Bal. Det er hos mig der er Bal, og saa staaer jeg paa Gaden og seer op. Var jeg ikke saa vis paa, at jeg er vaagen, vilde jeg troe at jeg drømte, saa underligt gaaer det til, og er det for mig. Jeg er virkelig her og der og Straalemester tillige. Jeg er inde i Dandsesalen og dog inde i Stuen hos Bedstemoder, der ikke kan finde sig i al den Rigdom og Herlighed. Maria er bedrøvet fordi jeg ikke dandser med hende; jeg veed det, og dog maa jeg dandse med den Anden, som jeg ikke kan tale med, og taler dog med og forstaaer. Det er Øinene, det er — Hun er saa deilig, saa guddommelig. Kjærlighed er noget ligesom hvidt Øl med Rosiner, det maa knalde af, ellers gaaer Flasken. — Penge, det maa jeg have! Penge, for at skaffe hende saa megen Lykke — at hun maa elske mig! — Penge nok! — ja det skulde jeg have ønsket strax, saa havde jeg nu havt to Ønsker tilbage. Men hvor er Manden for det Hele! — Nu skal vi see han driver ikke i Nat — og jeg kommer ikke til Penge! — det maa jeg! — Sæt han ikke kom, at han var i Spøgelseklubben, de have vel een! der seer det da ikke sort ud, der er Alt hvidt. — Hvide Herre! Der staaer han! Deres Høiønskelighed! jeg kommer med mit tredie Ønske! —

Ottende Scene.

Dagdriveren.

Paa Strømmen jeg seer med Tankeblik,
Jeg synes at den har Stemme;
Der seiler et Blad med en Kunst=Critik,
Saa vaad, saa bred og saa hjemme!
Der flyder Haabet, lidt grøn Salat,
Og Pinden fra Lykkens Medister; —
Som Løfterne af en Valgcandidat,
Det bobler og bobler og — brister.

Christian.

Altsammen i Rendestenen. — Turde jeg ikke tillade mig — —

Dagdriveren.

En Gadedriver, som bliver Aand,
Har mangen alvorlig Time,
Og blev jeg ei holdt af Midnattens Haand,
Saa troer jeg, jeg kunde besvime!

Christian.

Deres Høiønskelighed! De havde fuldkommen Ret, da De sagde, at jeg ikke forstod at ønske.

Dagdriveren.

Og nu hvad klogere, hvad bedre da?
Udtal dit Ønske — det som er vor Lykke.

Christian.

Det klogeste og bedste, et Menneske kan ønske: Penge nok!

Dagdriven.

Det er for lidt for Dig, for lidt for mig!

Christian.

Ja saa bemærkede De nok ikke at jeg sagde: nok!

Penge nok! uden dem er der ingen Effect, man lægges i Mærke til, kommer ikke op i Verden. Man har ikke det, der slaaer!

Dagdriveren.

Til det behøves Penge ei som Ramme,
Dertil Du bruge den bengalske Flamme.

Christian.

Bengalske Flamme! gjør den saa meget!

Dagdriveren.

For den et Hurra gaaer i alle Havne,
Men jeg iaften nævner ingen Navne.

Christian.

Ja saa! —

Dagdriveren.

Mel. Ein Heller und ein Batzen.

1.

Skaf den bengalske Flamme,
Saa gjør Du strax Effect,
Hvad der gaaer over Stregen,
Det kommer bedst af Legen.
Ak, meget Bestialsk
Er deilig — i Bengalsk.

2.

Ja den bengalske Flamme
Den slaaer som Samson slog,
Saa hele Menuetten
For den ta'er til Kasketten!
Ak, meget Bestialsk
Er deiligt — i Bengalsk!

Christian.

Jeg vil ikke modsige Dem siden jeg er Supplicant.

Dagdriveren.

Den bengalske Flamme, som gjør det Bedste,
Er tidt hos Doctoren Vogn og Heste

Og holde Munden, betænksom klog!
De klingende Vers i den hule Bog,
Den gamle Vane fra Top til Rod,
En Trødske der skinner for Kornmod.
Ja Folkegunst og andet det samme,
Er ene og alene den bengalske Flamme.

Christian.

Han har taget ind at snakke paa; han skal nok til Prøvevalg!

Dagdriveren.

Kortsynede, indbilske Adams-Slægt,
Du løber efter den røde Effect;
Du Flamme stærk, som en Verdens-Aand,
I Dig dandse Halte og Lamme;
Du giver Stjerner, Du giver Baand — —

Christian.

Ja luur den bengalske Flamme!
Vil De saa give mig mit tredie Ønske: Penge nok! —

(Fra Hotellet lyder Dandse-Musik af en Søndag paa Amager: „Kom min Skat".)

Dagdriveren.

1.

Gaa din Vei! Hør Dandsen kalder Dig;
Træd den kjønt og frist ikke mig!

Christian.

Dandse! ja bag af Dandsen jeg gaaer nok snart,
Faaer jeg ei Penge og det i en Fart.

Dagdriveren.

Altsaa Rigdommen søger Du just,
Det som er Føde for Møl og Rust.

Christian.

Jeg gik fra Ballet ud paa din Nattevei,
Og dog Du hører mig ei.

Dagdriveren.

Nei!

Christian.

2.

Naar jeg nu lover Dig at til hver Nattefest
Skal Du indbydes som Gjest.

Dagdriveren.

Saa maa jeg svare og sukkende give Svar:
Østergade til Eie mig har.

Christian.

Du har lokket mig! Du har daaret mig!
Hvorfor hørte jeg Dig!

Dagdriveren.

Jeg gaaer min Nattevei, gaae Du din Dandsevei!

Christian.

Ønsket opfylder Du ei?

Dagdriveren.

Nei!

(forsvinder.)

Niende Scene.

Blake staaer pludselig ved Christians Side og lægger Haanden paa hans Skulder.

Blake.

Men jeg!

Christian.

Du! — hvo er Du! — Nabo! De her? Hvad har De hørt?

Blake.

Din Nød, din Trang – ! og jeg hjelper.

Christian.

De —! ja, for hvor store Procenter! — De kan ikke! jeg maa have Fortunati Pung.

Blake.

Den skal Du faae!

Christian.

Hvad behager?

Blake.

Paa eet Vilkaar.

Christian (med Skræk).

Hr. Blake! — Saa har dog Maria Ret! De er — De er —?

Blake.

Marschandiser! sælger gamle Meubler! bytter gamle for ny! Jeg vil bytte.

Christian.

Hvad vil De bytte!

Blake.

Følg med og Du skal forstaae mig.

Christian.

Jeg tør ikke.

Mel. af Don Juan: „Giv mig din Haand."

Blake.

Giv mig din Haand, min Kjære,
Følg med et Øieblik!
Jeg Dig til Hjelp vil være,
Træd ind i min Boutik.

Christian.

Jeg vil —! nei! — jeg vil ikke!
Lad vær' at friste mig!
— Jeg husker hendes Blikke,
Og jeg maa følge Dig!

Blake.

Kom! jeg Dig Hjelp vil give.

Jeg kan

Jeg Le

Nu v

Det
De
De

sammen.

Paa Bægge
Paryk, Da
lidt tilbage
med Tror
Automat.

igjen

Ner

Lampen er da ved at sige god Nat. (Den blusser pludseligt op og Alt er i stærk Belysning.) Ja, saadan skal det være! God Morgen! nei! det var da en Forsamling, et heelt Meubel-Parterre! det ene Stykke staaer paa Skuldret af det andet? (Musiken af Robert begynder igjen.) Hvad behager, jeg bliver saa underlig! (Paa forskjellige Steder i Gulvet stikke frem røde Hoveder, som fra Guldmønter.) Hvad er det! — rød Kat! Kis! — er jeg ikke alene! (vender sig til den anden Side.) Rød Krebs, som nikker, fy! — Og Skilderierne paa Væggen; nu neie de ogsaa! det er et velopdraget Meublement! men jeg holder ikke af den Opdragelse, den er ikke naturlig! — Ærværdige blaa Dragkiste løfter sine gamle Been! Kakkelovn med Messingknapper skyder Tromle! Det er Indbildning, det, de kalde Phantasi! men jeg holder ikke af Phantasi, for jeg har formegen. Tidt naar jeg paa Gaden gaaer i mit eget Tommerom, synes jeg ogsaa der er Liv i Tingene! Størstenene raabe ned til mig: „vi ere de nyttige Borgere, vi sørge for Maven og for Næringsdriften!“ Vand-Renderne tænker jeg mig som Rodemestere, — Vandposten han er Sundheds-Oldermand, med Træ-Uniform og om Vinteren med Straapels og med Istap i Munden. Skiltene derimod ere de poetiske Gemytter! der er mig noget ganske rørende i at see afmalet en Spegesild, heldende sig op til en Smørfjerding! Brostenene ere Massen! „lad os bare ikke komme ind af Vinduerne og sige vor Mening“ sige De. Hr. Massen har Mening, og Hr. Massen er ikke at spøge med! (farer op.) — hvad er det! Nei, det er ikke Indbild[illegible] [illegible]eublerne røre sig igjen. — Troldtøi! Det er Blod[illegible] [illegible]ber om og laver Historier! (peger paa Autom[illegible]) [illegible]erhenne kunde man blive for-[illegible]trækket for [illegible] bliver ikke forskrækket! — det [illegible]r en Kun[illegible] [illegible]an kan sætte i Bevægelse, der-[illegible]om der [illegible] [illegible]et Noget inden i den! Her [illegible]enger [illegible] [illegible] passer. (trækker Automatet op.) Han [illegible]or Uhr[illegible] Han har en Skralde i Maven! Han er [illegible] [illegible]en. See hvor han rører [illegible] [illegible]en, [illegible] [illegible]ort! meget godt! Han [illegible]

for Munden! — Men der er ingen Vind. (Automatet blæser.) Vind — (Automatet træder ned af Fodstykket.) — Staae! — det er min Indbildningskraft! — Hr. Blake! Hr. Blake!

Automatet.

(er traadt midt frem i Stuen og blæser paa sit Horn Melodien: Nu är vi på Maskeraden!)

Christian.

Den Blaa!

(Hele Meublementet er nu i Liv og Røre, Christian synger dertil.)

Dragkisten dandser,
den blaa, den blaa!
Kakkelovn med Tromle
kan gaae, kan gaae,
Gamle Portraiter
saa graae, saa graae,
Træde Menuetter
til den blaa, den blaa!

(Fra Kaminen kommer, under Musik af „Brama og Bajaderen", en stor Ildtang springende frem til midt paa Gulvet, her løfter den sit ene Been høit mod Loftet paa ufkjøn Dandserinde=Maneer og ender med tilhørende Pirouette; ved Synet heraf gaaer Christian fra Maal og Mæle, — Blake træder ind, og Alt staaer igjen roligt paa sin Plads.)

Tolvte Scene.

Blake, med Viin, og Glas. **Christian.**

Blake.

Hvad feiler Dig! Du ryster! — frygter Du for at være alene?

Christian.

Nei, naar man bare maa være det ordenlig! og saa man gik i sit lovlige Kald! men det gjør jeg egentligt ikke iaften! Det er ellers et løierligt Meublement De har, Hr. Blake! Selv Ildklemmen! ja, det var livagtig Ballet=Solo! aldeles uden Skjørt! Hu! jeg troer, jeg har den rystende Syge!

Blake.

Denne Viin skal gjøre Dig godt.

Christian.

Jeg har nok allerede drukket formeget paa Ballet! — Ballet! — Det var om Penge jeg kom! hvor dyre ere de?

Blake.

Drik!

Christian.

De vil skaffe mig for alle Tider Penge nok, men hvad forlanger De af mig?

Bake.

Tag dit Glas! — Gabrieles Skaal!

Christian.

Gabriele! — ja jeg maa være rig, uhyre rig! men hvad skal jeg give igjen! Hvad skal jeg love —?

Blake.

At Du aldrig vil synge! aldrig tralle lystigt op! — ikke Andet.

Christian.

Aldrig synge —! hvad vinder De derved?

Blake.

Lad mig om det!

Christian.

Aldrig tralle! Men det kan jeg ikke — det sidder mig her til Venstre — for jeg har i Grunden saadant et godt Humeur! det er det! —

Blake.

Men det tør ikke være! det maa kjøles af, sættes i Hvile, dannes! — kom! op til mit Hjerte! — Min Haand er en Dæmper paa dit Bryst. — Du skal føle, hvor jeg gjør det kjøligt og stille!

Christian.

Det traller dog op! „dik! dik!“ og det maa dikke derinde!

Blake (viser et Guld=Uhr).

Dette gjør det bedre! — ved hvert „dik, dik!“ forstaaer Du, falder der en Guld=Skilling i din Lomme, — Penge! altid Penge! Din Lomme er Fortunati Pung!

Christian.

Men om jeg glemte nu mit Løfte og sang — ja, nynnede bare en lille bitte een —!

Blake.

Det gjør Du ikke! derfor sørger jeg.

Mel. Finale af Norma.

Dette Glas Du nu skal tage,
Denne Drue skal Du smage,
Sol fra Paradisets Dage
Giver den dit unge Blod.

Christian.

Aldrig synge, aldrig tralle.
Gaae saa stille blandt dem Alle,
Fordrer Du, jeg Dig forstod!

Blake.

Hjerteslaget standser ikke,
Mechanismen den vil dikke,
Paa din Lykke vil jeg drikke,
Penge nok er Lykkens Rod. (De drikke.)

Begge To.

Rigt som Blad paa Vinens Ranker
Fyldes jeg med lyse Tanker,
Hver en Puls i Livslyst banker,
Jeg har Villie, jeg har Mod!

Christian.

Nu vel! saa læg da Haanden paa mit Hjerte —!

Blake.

Kom op til mit! (omfavner ham.)

Christian.

Din Haand er kold! — Det fortner for mit Øie!

(Baggrunden aabner sig; en deilig Regnbue viser sig i den klare, styfri Luft. Genier med hvide Vinger bære en skinnende, med Stjerner besat Ligkiste; i denne ligger et stort, blomstrende Rosentræ; fire Genier holde som Baldachin over det et udspændt Sørgeflor; de gaae i Sørgemarsch under følgende Chor:)

Mel. af Jensen: „Am Grabe der Frommen".

Rosentræ, Du friske, smukke,
Med din rige Blomster-Pragt,
Graven skal sig om Dig lukke,
Du er alt i Kiste lagt.
Solens Lys saa varmt og herligt
Kyssede Dig broderkjærligt!
Nu Du sænkes skal i Muld,
Døden kjøbte Dig for Guld!

Christian (med fravendt Blik.)

Det er for mig, som om de begravede mit glade Ungdoms Sind.

(i det Genierne sætte Kisten paa Jorden, falder Sørgefloret over Roserne.)

Blake.

Tag nu det kostelige Kunstværk! dik! dik! — hør hvor det gaaer. Kjæden er tung, tung, fineste Guld! den holder fast, saa fast!

(Blake hænger den om hans Hals, et smerteligt Suk lyder gjennem Luften, Regnbuen brister, Kisten synker i Jorden og i dens Sted sees et stort omvendt Overflødigheds-Horn, hvorfra Penge vælte ud og danne en Guld-Flod; ildfarvede Dæmoner dandse om den og slaae Messingbækner; Portraiter og Meubler ere i lystig Dands; et usynligt Chor gjentager Sangen fra første Akt: „Alt man for Penge kan faae!" imidlertid siger)

Blake.

See fra Guldhornet strømmer
Penge nok, Penge nok!
Ned af Guld-Floden svømmer
Verdens Svane, Fuglen „Rok."

Christian (synker om.)

Tredie Act.

Første Scene.

Strandveien.

I Forgrunden den fremspringende Fløi af en prægtig italiensk bygget ny Villa; øverst i Verandaen sidder **Gabriele** i rigt chinesisk Costume og leger med Guldfiske i et Glas; paa den modsatte Side er en Brønd, i Baggrunden Havet. Aften-Belysning.

Christian, Greven, Baronen, Don Huberto og flere Venner i prægtige chinesiske Dragter; de sidde om et Bord, hvorpaa staaer en brændende Punsche-Bolle.

Chor.

Mel. af Zampa.

Her ved Søen blank og blaa,
I en Sommer Aften, smuk, som faa,
Ellevild vi juble hver
Om Bollens Blus, under Havens Træer.
:,: Drik ud hver Taar,
Deilig da Verden staaer! :,:

Baronen.

Venner dog! denne Sang passer ikke,
Chinesisk Sang og nikke, nikke — —!

Choret (gjentages).

Baronen.

Stille, mine Herrer! det er reent udenfor Costumet! vi ere jo Chinesere iaften! vi maae blive i Characteren.

Greven.

Men Ballonen der (peger paa Bollen.) har baaret os ud over den chinesiske Muur! nei, ikke ham! (peger paa Christian, der sidder som fjælløs mellem dem.) Thing tsu! Du gjør for meget af din Rolle, og man kan ogsaa gjøre for meget af en Ting.

Baronen

Nu har vi hele Ugen havt Fest paa Fest og hver Aften en ny Characteerdragt, det er just det morsomme!

igaar vare vi Alle Amagere og sang: „Ama'er-Mo'er, giv mig Gulleroer!“ iforgaars vare vi franske Soldater: «En avant marchons!» og forud vare vi italienske Fiskere: «La Biondina in gondoletta» og «te voglio bene assai!» og nu ere vi Chinesere, og det skulle vi ogsaa være! den yndige Pe, (peger paa Gabriele.) sidder paa Terrassen og holder mellem de smalle Fingre den gyldne Pind, som leger med Guldfiske.

Greven (til Gabriele).

Stig ned og leg med den store Guldfisk her! ved Confucius, jeg troer han er syg.

Christian.

Drik! syng!

Greven.

Tsing — pe!

Don Huberto.

Ma fille!

Chor.

(Gabriele dandser dertil.)
Mel. af Prindsen af China.

Af Porcelain er vore Taarne,
Med Tippen i Skyens Slør,
Meer høi er Du høibaarne
Og langt mere skjør.
Bim! bim! bim! bim!
Tschangt schu i Atlask,
Nanking og Peking!
Du store Chineser,
Hør paa vor Sang.

Christian.

Lad mig i Ro!

Greven.

Elskværdigste af alle Mennesker! see dog paa hende! (peger paa Gabriele.) hvor hun er smuk i denne Dragt! altid smuk! det var hun igaar som Amagerpige, det var hun som Marketenderske, den skjønneste Regimentets

Dagdriveren.

Nei!

Christian.

2.

Naar jeg nu lover Dig at til hver Nattefest
Skal Du indbydes som Gjest.

Dagdriveren.

Saa maa jeg svare og sukkende give Svar:
Østergade til Eie mig har.

Christian.

Du har lokket mig! Du har daaret mig!
Hvorfor hørte jeg Dig!

Dagdriveren.

Jeg gaaer min Nattevei, gaae Du din Dandsevei!

Christian.

Ønsket opfylder Du ei?

Dagdriveren.

Nei!

(forsvinder.)

Niende Scene.

Blake staaer pludselig ved Christians Side og lægger Haanden paa hans Skulder.

Blake.

Men jeg!

Christian.

Du! — hvo er Du! — Nabo! De her? Hvad har De hørt?

Blake.

Din Nød, din Trang – ! og jeg hjelper.

Christian.

De —! ja, for hvor store Procenter! — De kan ikke! jeg maa have Fortunati Pung.

Blake.

Den skal Du faae!

Christian.

Hvad behager?

Blake.

Paa eet Vilkaar.

Christian (med Skræk).

Hr. Blake! — Saa har dog Maria Ret! De er — De er —?

Blake.

Marschandiser! sælger gamle Meubler! bytter gamle for ny! Jeg vil bytte.

Christian.

Hvad vil De bytte!

Blake.

Følg med og Du skal forstaae mig.

Christian.

Jeg tør ikke.

Mel. af Don Juan: „Giv mig din Haand."

Blake.

Giv mig din Haand, min Kjære,
Følg med et Øieblik!
Jeg Dig til Hjelp vil være,
Træd ind i min Boutik.

Christian.

Jeg vil —! nei! — jeg vil ikke!
Lad vær' at friste mig!
— Jeg husker hendes Blikke,
Og jeg maa følge Dig!

Blake.

Kom! jeg Dig Hjelp vil give.

Christian.

Jeg kan mig ei løsrive!

Blake.

Jeg Lykkens Vei Dig viser.

Christian.

Nu vel, Hr. Marschandiser —!

(sammen.)

Christian.

Det kan ei Andet være —!
Det briste eller bære —
Det er et Øieblik!

Blake.

Saa kom, følg med, min Kjære!
Jeg Dig til Hjelp vil være,
Træd ind i min Boutik.

Tiende Scene.

Stor Marschandiser-Boutik.

Paa Væggen Portraiter i fuld Størrelse, Mændene have Alonge-Paryk, Damerne deres Bologneser paa Armen. Rococco-Meubler; lidt tilbage en blaamalet Dragkiste med buede Been; en Kakkelovn med Tromle og Messingknapper; nærved, paa en Forhøining, et Automat. Musiken spiller Nonnedandsen i „Robert".

Blake og **Christian**.

Blake.

Kom, og vent mig her! om to Minuter er jeg igjen tilbage!

Christian.

Ja, Tak skal De have! men De husker, jeg er Vert! jeg har Bal!

(**Blake** gaaer.)

Ellevte Scene.

Christian ene.

Saa gaaer han, og jeg staaer midt i Boutiken!

Lampen er da ved at sige god Nat. (den blusser pludseligt op og Alt er i stærk Belysning.) Ja, saadan skal det være! God Morgen! nei! det var da en Forsamling, et heelt Meubel-Bartou! det ene Stykke staaer paa Skødet af det andet? (Musiken af Robert begynder igjen.) Hvad behager, jeg bliver saa underlig! (Paa forskjellige Steder i Gulvet skinne frem røde Hoveder, som fra Guldmønter.) Hvad er det! — rød Kat! Kis! — er jeg ikke alene! (vender sig til den anden Side.) Rød Krebs, som nikker, fy! — Og Skilderierne paa Væggen; nu neie de ogsaa! det er et velopdraget Meublement! men jeg holder ikke af den Opdragelse, den er ikke naturlig! — Ærværdige blaa Dragkiste løfter sine gamle Been! Kakkelovn med Messingknapper skyder Tromle! Det er Indbildning, det, de kalde Phantasi! men jeg holder ikke af Phantasi, for jeg har formegen. Tidt naar jeg paa Gaden gaaer i mit eget Tommerom, synes jeg ogsaa der er Liv i Tingene! Skorstenene raabe ned til mig: „vi ere de nyttige Borgere, vi sørge for Maven og for Næringsdriften!" Vand-Renderne tænker jeg mig som Rodemestere, — Vandposten han er Sundheds-Oldermand, med Træ-Uniform og om Vinteren med Straapels og med Istap i Munden. Skiltene derimod ere de poetiske Gemytter! der er mig noget ganske rørende i at see afmalet en Spegesild, heldende sig op til en Smørfjerding! Brostenene ere Massen! „lad os bare ikke komme ind af Vinduerne og sige vor Mening" sige De. Hr. Massen har Mening, og Hr. Massen er ikke at spøge med! (farer op.) — hvad er det! Nei, det er ikke Indbildning, (Meublerne røre sig igjen.) — Troldtøi! — Det er Blodet, som løber om og laver Historier! — (peger paa Automatet.) han derhenne kunde man blive forskrækket for, — men jeg bliver ikke forskrækket! — det er en Kunstdukke, som man kan sætte i Bevægelse, dersom der ikke er sprunget Noget inden i den! — Her hænger Nøglen! — den passer. (trækker Automatet op.) Hør hvor Uhrværket gaaer! Han har en Skralde i Maven! — det er Kunst Altsammen. See hvor han rører Arme og Been, det er godt gjort! meget godt! Han sætter Hornet

for Munden! -- Men der er ingen Vind. (Automatet blæser.) Vind — (Automatet træder ned af Fodstykket.) — Staae! — det er min Indbildningskraft! — Hr. Blake! Hr. Blake!

Automatet.

(er traadt midt frem i Stuen og blæser paa sit Horn Melodien: **Nu är vi på Maskeraden!**)

Christian.

Den Blaa!

(Hele Meublementet er nu i Liv og Røre, Christian synger dertil.)

Dragkisten dandser,
den blaa, den blaa!
Kakkelovn med Tromle
kan gaae, kan gaae,
Gamle Portraiter
saa graae, saa graae,
Træde Menuetter
til den blaa, den blaa!

(Fra Kaminen kommer, under Musik af „Brama og Bajaderen", en stor Ildtang springende frem til midt paa Gulvet, her løfter den sit ene Been høit mod Loftet paa uskjøn Dandserinde-Maneer og ender med tilhørende Pirouette; ved Synet heraf gaaer Christian fra Maal og Mæle, — Blake træder ind, og Alt staaer igjen roligt paa sin Plads.)

Tolvte Scene.

Blake, med Viin, og Glas. Christian.

Blake.

Hvad feiler Dig! Du ryster! — frygter Du for at være alene?

Christian.

Nei, naar man bare maa være det ordenlig! og saa man gik i sit lovlige Kald! men det gjør jeg egentligt ikke iaften! Det er ellers et løierligt Meublement De har, Hr. Blake! Selv Ildklemmen! ja, det var livagtig Ballet-Solo! aldeles uden Skjørt! Hu! jeg troer, jeg har den rystende Syge!

Blake.

Denne Viin skal gjøre Dig godt.

Christian.

Jeg har nok allerede drukket formeget paa Ballet! — Ballet! — Det var om Penge jeg kom! hvor dyre ere de?

Blake.

Drik!

Christian.

De vil skaffe mig for alle Tider Penge nok, men hvad forlanger De af mig?

Bake.

Tag dit Glas! — Gabrieles Skaal!

Christian.

Gabriele! — ja jeg maa være rig, uhyre rig! men hvad skal jeg give igjen! Hvad skal jeg love —?

Blake.

At Du aldrig vil synge! aldrig tralle lystigt op! — ikke Andet.

Christian.

Aldrig synge —! hvad vinder De derved?

Blake.

Lad mig om det!

Christian.

Aldrig tralle! Men det kan jeg ikke — det sidder mig her til Venstre — for jeg har i Grunden saadant et godt Humeur! det er det! —

Blake.

Men det tør ikke være! det maa kjøles af, sættes i Hvile, dannes! — kom! op til mit Hjerte! — Min Haand er en Dæmper paa dit Bryst. — Du skal føle, hvor jeg gjør det kjøligt og stille!

Christian.

Det traller dog op! „dik! dik!“ og det maa dikke derinde!

Blake (viser et Guld=Uhr).

Dette gjør det bedre! — ved hvert „dik, dik!“ forstaaer Du, falder der en Guld=Skilling i din Lomme, — Penge! altid Penge! Din Lomme er Fortunati Pung!

Christian.

Men om jeg glemte nu mit Løfte og sang — ja, nynnede bare en lille bitte een —!

Blake.

Det gjør Du ikke! derfor sørger jeg.

Mel. Finale af Norma.

Dette Glas Du nu skal tage,
Denne Drue skal Du smage,
Sol fra Paradisets Dage
Giver den dit unge Blod.

Christian.

Aldrig synge, aldrig tralle.
Gaae saa stille blandt dem Alle,
Fordrer Du, jeg Dig forstod!

Blake.

Hjerteslaget standser ikke,
Mechanismen den vil dikke,
Paa din Lykke vil jeg drikke,
Penge nok er Lykkens Rod. (De drikke.)

Begge To.

Rigt som Blad paa Vinens Ranker
Fyldes jeg med lyse Tanker,
Hver en Puls i Livslyst banker,
Jeg har Villie, jeg har Mod!

Christian.

Nu vel! saa læg da Haanden paa mit Hjerte —!

Blake.

Kom op til mit! (omfavner ham.)

Christian.

Din Haand er kold! — Det sortner for mit Øie!

(Baggrunden aabner sig; en deilig Regnbue viser sig i den klare, styfi Luft. Genier med hvide Vinger bære en skinnende, med Stjerner besat Ligkiste; i denne ligger et stort, blomstrende Rosentræ; fire Genier holde som Baldachin over det et udspændt Sørgeflor; de gaae i Sørgemarsch under følgende Chor:)

Mel. af Jensen: „Am Grabe der Frommen".

Rosentræ, Du friske, smukke,
Med din rige Blomster-Pragt,
Graven skal sig om Dig lukke,
Du er alt i Kiste lagt.
Solens Lys saa varmt og herligt
Kyssede Dig broderkjærligt!
Nu Du sænkes skal i Muld,
Døden kjøbte Dig for Guld!

Christian (med fravendt Blik.)

Det er for mig, som om de begravede mit glade Ungdoms Sind.

(i det Genierne sætte Kisten paa Jorden, falder Sørgefloret over Roserne.)

Blake.

Tag nu det kostelige Kunstværk! dik! dik! — hør hvor det gaaer. Kjæden er tung, tung, fineste Guld! den holder fast, saa fast!

(Blake hænger den om hans Hals, et smerteligt Suk lyder gjennem Luften, Regnbuen brister, Kisten synker i Jorden og i dens Sted sees et stort omvendt Overflødigheds-Horn, hvorfra Penge vælte ud og danne en Guld-Flod; ildfarvede Dæmoner dandse om den og slaae Messingbækner; Portraiter og Meubler ere i lystig Dands; et usynligt Chor gjentager Sangen fra første Akt: „Alt man for Penge kan faae!" imidlertid siger)

Blake.

See fra Guldhornet strømmer
Penge nok, Penge nok!
Ned af Guld-Floden svømmer
Verdens Svane, Fuglen „Rok."

Christian (synker om.)

Tredie Act.

Første Scene.

Strandveien.

I Forgrunden den fremspringende Fløi af en prægtig italiensk bygget ny Villa; øverst i Verandaen sidder **Gabriele** i rigt chinesisk Costume og leger med Guldfiske i et Glas; paa den modsatte Side er en Brønd, i Baggrunden Havet. Aften-Belysning.

Christian, Greven, Baronen, Don Huberto og flere Venner i prægtige chinesiske Dragter; de sidde om et Bord, hvorpaa staaer en brændende Punsche-Bolle.

Chor.

Mel. af Zampa.

Her ved Søen blank og blaa,
I en Sommer Aften, smuk, som faa,
Ellevild vi juble hver
Om Bollens Blus, under Havens Træer.
:,: Drik ud hver Taar,
Deiligt da Verden staaer! :,:

Baronen.

Venner dog! denne Sang passer ikke,
Chinesisk Sang og nikke, nikke — —!

Choret (gjentages).

Baronen.

Stille, mine Herrer! det er reent udenfor Costumet! vi ere jo Chinesere iaften! vi maae blive i Characteren.

Greven.

Men Ballonen der (peger paa Bollen.) har baaret os ud over den chinesiske Muur! nei, ikke ham! (peger paa Christian, der sidder som sjælløs mellem dem.) Thing tsu! Du gjør for meget af din Rolle, og man kan ogsaa gjøre for meget af en Ting.

Baronen

Nu har vi hele Ugen havt Fest paa Fest og hver Aften en ny Characteerdragt, det er just det morsomme!

igaar vare vi Alle Amagere og sang: „Ama'er=Mo'er, giv mig Gulleroer!" iforgaars vare vi franske Soldater: «En avant marchons!» og forud vare vi italienske Fiskere: «La Biondina in gondoletta» og «te voglio bene assai!» og nu ere vi Chinesere, og det skulle vi ogsaa være! den yndige Pe, (peger paa Gabriele.) sidder paa Terrassen og holder mellem de smalle Fingre den gyldne Pind, som leger med Guldfiske.

Greven (til Gabriele).

Stig ned og leg med den store Guldfisk her! ved Confucius, jeg troer han er syg.

Christian.

Drik! syng!

Greven.

Tsing — pe!

Don Huberto.

Ma fille!

Chor.

(Gabriele dandser dertil.)
Mel. af Prindsen af China.

Af Porcelain er vore Taarne,
Med Tippen i Skyens Slør,
Meer høi er Du høibaarne
Og langt mere skjør.
Bim! bim! bim! bim!
Tschangt schu i Atlask,
Nanking og Peking!
Du store Chineser,
Hør paa vor Sang.

Christian.

Lad mig i Ro!

Greven.

Elskværdigste af alle Mennesker! see dog paa hende! (peger paa Gabriele.) hvor hun er smuk i denne Dragt! altid smuk! det var hun igaar som Amagerpige, det var hun som Marketenderske, den skjønneste Regimentets

Datter, — som Maritana! det er for hendes Skyld dog alle disse Feste, disse Udklædninger.

Christian.

Bryd Dig ikke om mig!

Gabriele.

Min Ven!

Christian.

Jeg er syg.

Gabriele
(lægger sin Haand paa hans Hjerte).

Ikke syg! det dikker!

Christian.

Ja, ja! —

Greven.

Du lider af formegen Lykke! den vælter over Dig. Penge nok, Venner nok, Rigdommene styrte ind. Du arver, Du vinder i Lotteriet, selv naar Du ikke spiller i det, og tager Du Nummer paa en Pude, faaer Du Puden og Brodeusen med! Humeur bare! Tenor! op med en Vise! den om Kukkeren.

Baronen.

Men den passer ikke til Costumet!

Greven.

Det er det samme, naar bare Visen er god!

Mel.: „Fallera Kukkuk."

Baronen.

(Sang med Chor.)

1.

Hvor Skoven dog er frisk og stor,
Kukkuk!
Skovmærker der, og Jordbær groer,
Kukkuk!

I Træets Bark er Mærke sat,
Der fik jeg Kys en maaneklar Nat,
Kukkuk! faldera! kukkuk!

2.

I Maaneskin er smukt at gaae,
Kukkuk!
I Skov ved Solskin ligesaa,
Kukkuk!
Af Kukkeren jeg vide faaer,
Hvor mange Kys og Leveaar,
Kukkuk! faldera! kukkuk!

3.

Gjør ikke Verden Dig for tung,
Kukkuk!
Husk paa Du er kun eengang ung,
Kukkuk!
Skovmærker groer og Jordbær groer,
Og Kukkeren veed naar og hvor.
Kukkuk! faldera! kukkuk!

Greven (gjentagende Ordene).

„Gjør ikke Verden Dig for tung, husk paa Du er kun eengang ung!" det er Moralen, min Ven, (en Tjener bringer en ny Bolle). „En nyfødt Sol i Østen gløder, forsamler Jer, I Fiskermænd!"

Christian.

Ved Stranden!

Greven.

Ved Stranden, væk! skal vi alle Mand væk!

Baronen.

Hil Dig Flamme!

Christian.

Under Skrænten! føi mig!

Greven.

Føie Dig! i Alt! skjøndt vi sidde jo deiligt! naa! Lykkens Yndling, hvad feiler Dig! Du bliver merc og

mere trist! man kan ogsaa være lystig som Chineser! hvad mangler! har Du ikke Magt over Alting! Har Du ikke faaet mig til at elske Strandveien, siden vi selv have faaet Landsted herude! rumler jeg ikke med Glæde den halve brolagte Miil og seer Kjøbenhavn forsvinde bag en Stikkelsbærbusk! vilde jeg ikke rumle herud, selv paa Længselsvogn, hvor man sidder og venter paa Een — og saa paa een, — og een endnu — til Vognen er fuld og Kudsken kjører. — O Længselsvogn.

Christian.

Kjør!

Greven.

Hvad forlanger Du! Vil Du til Regimentet, Du kan stille Dig! Du kan komme i Landsthing! vil Du være Excellence?

Christian.

Gaa dog!

Greven.

Og Du kommer efter — bien! vi gaae! Ja, men i Procession: Først Flammen! Moses' brændende Søile, saa Jephtas unge Datter. Ja, det er Hebraisk for Dig, og det skulde være Chinesisk! „klinger smaa Pagoder!“ — Slaa ikke din Ungdom ihjel. (ordner Toget.)

Baronen.

Mel. af Prindsen af China.

Livets Blomst er Ungdomsalder,
Gjør ikke den Fortræd,
Tage Verden som den falder,
Du falder ellers med.
Sang i Huset,
Viin i Kruset!
Vid og Lune,
Dine brune,
Elskovs Glorier,
Smaa Historier,
Det er Ungdoms Navneklud!

(Choret falder ind og gaaer i Procession med Dands forbi Christian)

Af Porcelain er vore Taarne,
Med Tippen i Skyens Slør!
Bim, bim, bim!

Anden Scene.

Christian (ene).

Som chinesiske Dukker nikke de til Alt hvad jeg siger. Jeg selv er blevet een af Dukkerne paa Bedstemoders Dragkiste. Chinesere! de lyde mig! mine Penge lyde de. Penge kan Alt! prægtigt, som i Eventyret er mit Slot voxet op. Med Guld kan jeg beslaae hver Sorg, sige til den: gaa og sov paa Fløiels-Puder! men den gaaer ikke at sove; jeg selv kan det ikke! — — Hvad hjelper mig alle Rigdomme, hvad hjelper mig Penge nok, naar jeg ikke er glad, ikke kan være det. (lægger Haanden paa sit Bryst.) Her er saa underligt huult — aabent — det er som om jeg følte den kolde Trækvind. — Det trykker mig her! før var jeg aldrig syg. — Jeg gik nys ind i mit Sønkammer, jeg aabnede Skrinet, hvor mine gamle Storsteensfeier-Klæder laae — i dem var jeg lystigere — friere! men fattig — ikke mægtig, som nu. Jeg veed ikke, men det kom over mig! jeg tog de fattige Klæder paa — da hørte jeg Vennerne og jeg skammede mig — og kastede den Silke-Mandarin-Dragt over. Den dobbelte Klædning er det, som gjør mig syg. Bort med denne Maskerade! (kaster Silkedragten og staaer i sine Storsteensfeier-Klæder.) Saa fattig var jeg eengang! Nei, Ingen maa see mig saaledes! — Jeg har Guldkjæden! og Mechanismen gaaer! dik! dik! ved hvert Dik falder en Guldmønt til den Rige! Hvo er som jeg saa rig og saa — slet ikke lykkelig!

(gaaer mod Huset.)

Tredie Scene.

Christian. Maria. Bedstemoder.

Bedstemoder.

Christian! ja, saaledes seer jeg Dig helst!

Christian.

Hvorfor ere I ikke pyntede?

Maria.

Disse Klæder vare engang vore bedste Søndagsklæder, som Du saae os saa gjerne i. Det var i de gode Dage.

Christian.

Gode! Har I kjendt dem bedre før nu.

Bedstemoder.

Ja, bedre, lykkeligere! — Men Du er jo ogsaa i dine rigtige, rare Klæder, hvori Du var vor egen velsignede Christian.

Christian.

Naar var jeg bedre end nu?

Bedstemoder (mildt bedrøvet).

Dengang, da Du ikke talte saaledes til Maria og din gamle Bedstemoder! Hvad er al din Rigdom nu mod den i vor lille Stue i Kjelderen. Vi vare saa glade ved Dig og Du ved os. Da var Du ogsaa let at fornøie; en Smule Aal var din Livret, og paa Fødselsdagen fik Du din Chocolade, det var en Fest, saa stor, saa rig! og vore skikkelige Naboer kom — O, der kan være saa megen Lykke i den Fattiges Stue og ogsaa der ere prøvede Venner! O Christian, see paa din gamle Bedstemoder, see, som Du dengang saae.

Maria.

Vi sad i vor lille Stue, Du pegede paa Bog-Hylden og sagde: „der har jeg en Skat i hvad de tænkte og skrev! Du tog min og Bedstemoders Haand: „jeg har en Skat i Eders Kjærlighed!" sagde Du. „Jeg har en Skat, en Rigdom i Gud!" og dine Øine lyste.

Bedstemoder.

Ja, da var Du rig!

Maria.

Der stod paa Bordet foran os et Rosentræ saa fuldt af Blomster, „det er ligesom Christians Hjerte!“ sagde vi.

Christian.

Begravet!

Mel. af „I due foscari.“

Bedstemoder og Maria.

Glade Sange, o saa mange
Sang Du, naar vi sammen sad,
O den Tid og disse Sange!
Mindet gjør mig barneglad.

Aldrig da om Rigdom bad vi,
Bedre var der ingensteds,
Rundt om Kakkelovnen sad vi,
Alle Tre saa veltilfreds.

Det var Lykke, det var Glæde,
Munter Skjemt fløi hid og did!
Kunde jeg tilbage græde
Dog hiin lykkelige Tid!

Christian (hen for sig).

Penge nok!

Bedstemoder.

Du er syg, Christian, og Du bliver det mere! dette forstyrrede Liv med Gilder og Vildskab, det kan Ingen holde ud. Dag og Nat slaae hinanden ihjel og tage din Søvn og Sundhed. Du er ikke meer Dig selv. Du er saa stille, kold, vred!

Christian.

Ja, ja, Bedstemoder! Du er en gammel Kone! jeg har ogsaa tænkt paa det, tænkt paa Dig! mine lystige Venner, Tummelen i mit Huus er ikke for Dig! Du trænger til Ro; jeg vil sørge for Dig! jeg har sørget for Dig! — Jeg har leiet Dig ind hos Fiskeren i Skovshoved. Du faaer dit eget Kammer, Maria

faaer sit — hun kan være hos Dig! jeg har glemt at sige Dig det. Imorgen er Alt istand!

Bedstemoder.

Christian! vil Du jage din gamle Bedstemoder bort! støde mig ud af dit Huus! miste Maria! vi To, som af alle Mennesker meest holde af Dig?

Maria.

Nei, nei, Bedstemoder! det vil han ikke.

Christian (vender sig bort).

Bedstemoder.

Mine Dage er' ikke mange, Christian! lad mig blive hos Dig! og synes Du, at jeg skjænder, at jeg ikke er billig mod Dig! husk paa at jeg er en gammel Kone! bær over med mig, men stød mig ikke bort. Jeg kan ikke skilles fra Dig!

Christian.

Gaa nu til Sengs! faae hende til at sove, Maria! og imorgen —!

Bedstemoder.

Imorgen vil Du jage mig fra Dig!

Maria.

Det bliver Bedstemoders Død!

La tourterelle af Beltjen.

Bedstemoder.

Mange Dage
Har tilbage
Ei din gamle Bedstemo'er;
Du mig give,
Jeg maa blive
Her, hvor mit hele Hjerte boer.

Maria.

Jeg kan det ei udholde!
Maatte see, hun i Taarer staaer,
Hende Smerte forvolde

I Livets sidste Aar,
Staae som den Hjertekolde,
Der hvor et Hjerte slaaer.

Christian (vender sig bort.)

Bedstemoder.

Ei Dig rører?
Min Graad, min Angst! Du veed ei den.
Jeg maa Dig savne
Jeg skal Dig savne!
Hos Gud deroppe! vi sees igjen.

(gaaer med Maria.)

Fjerde Scene.

Christian (alene).

I gamle Tider vilde hun have gjort mig blød, da brast jeg strax i Graad, barnagtig var jeg! Jeg vil ikke plages! — more mig vil jeg — og kan jeg — jeg er jo rig! — Baller, Udklædninger, Venner! — jeg er træt! — tom! — Verden er dog ikke rigtig! den har ikke Glæde nok! — dik! dik! Mechanismen gaaer — men Tiden kryber Sneglegang. — Jeg pidsker den afsted! Penge nok! med dem er jeg Verdens Herre! — (man hører Musik, et lille Huus stiger op af Jorden tæt ved ham.) Hvad er det for et Muldvarpe-Skud! —

Femte Scene.

Christian. Læremo'er for Søt og Syger (kommer ud og prygler et lille Uhyre. Hun er gammeldags klædt).

Læremo'er.

Din lede Unge, jeg skal lære Dig at lyde! (kaster den ind i Huset.) Læs ordenlig derinde.

Sangen lyder til Melodien af den gamle belgiske Studenter-Sang: Valete Studia.

Læremo'er

(siger Ordene til den).

A, A, A!
Snart flyve vil herfra
Den lille Podagra.

Hans Paulun er store Taa,
Der han Trommehvirvel slaae,
Tram, tram, tram!
Til Graven gaaer det da,
Den lille Podagra
Ta'er Manden med. Hurra!

E, E, E!
Snart skal min Flugt I see!
En Gigt med Au og Vee.
Han føle skal mit Vingeslag,
Jeg barer ham ved Nat og Dag,
Tram, tram, tram!
I Ryg og Lænd er mit District,
Der jager jeg og gjør min Pligt,
Hurra for Flyvegigt.

I, I, I —!

Christian.

Hvem er Hun?

Læremo'er (neier).

Læremo'er!

Christian.

Hvad er det for et Huus!

Læremo'er.

Det lille Pesthuus, for Sot og Syger.

Christian.

Hvad skal det her!

Læremo'er.

At de Smaa strax kunne være ved Haanden.

Christian.

Hvilke Smaa.

Læremo'er.

Gigt, lille Forstoppelse, Podagra, Chiragra, Snue, Hoste, Tandpine, gammel Mands Syge, Hypochondri, Kacheri, Sting, daarlig Mave, Skrofler, Pleures — —!

Christian.

Hvor er de! hvad vil de!

Læremo'er.

De er der i Huset! De vil varte Dig op, — een ad Gangen, een ad Gangen, men siden skal Du nok faae to à tre! naar de ere artede!

Christian.

Viig fra mig — der er Penge! gaa!

Læremo'er.

Penge! ha, ha, ha! hjelper ikke! (raaber ind i Huset.) Han vil give os Penge! (Latter indenfor.) Alle mine Gæslinger maae lee! —

Christian.

Jeg river ned den hele Øglerede!

Læremo'er.

Saa løber den op og bliver til Dueslag, tag Dig iagt for Duerne.

(Huset skyder pludselig op.)

Et lille Uhyre (stikker Hovedet frem.)

Nu gik jeg løs, Mama! Farvel!

(flyver ind i Villaen.)

Læremo'er.

Ak, Sot og Syge! der fløi han, det lille Fæ! (løber jamrende om.) ak ja! ak ja! lille Fæhoved! — Apoplexi! Apoplexi! ham var det. Han slaaer ihjel derinde! det er din egen Skyld! — og jeg havde gjemt ham for din egen Mund! — Kom ned alle mine Kyllinger!

(Huset synker til Jorden igjen.)

Christian.

Penge skal Du faae, Penge nok! jeg deler med Dig!

Læremo'er.

Vi bruge ingen Penge, Fa'erlille; men vi bruge Dig!

Christian.

Jeg flytter bort, bliv Du, og lad Skarntyden voxe til Skov omkring dit lede Huus. —

Læremo'er.

Flytter Du! — Pas vel paa Paddehattene! hvor de skyde op, der kommer ogsaa mit Huus! ha! ha! — boer Du paa det høie Taarn, hvor Vinden blæser, der svinger jeg ogsaa mine Kyllinger syv Gange rundt. — Nu maa jeg ind og ave dem og lave dem! Gigt og Podagra er snart færdig!

(gaaer ind i Huset, hvor Sangen lyder endnu stærkere. Huset synker.)

Sjette Scene.

Christian.

Du lede Tudse! — ja det var ei andet, der hopper den i Græsset, og Huset sank! — det var et Febersyn, Indbildning kun —! jeg vil gaae til Vennerne! men først i andre Klæder! — Til Vennerne! det banker i mit Hoved! jeg trænger til at sove! min bedste Ven bliver Barndoms-Vennen, Ole Lukøie.

(gaaer henimod Huset; en tilhyllet Skikkelse træder ham imode.)

Syvende Scene.

Christian. Den Ubekjendte.

Den Ubekjendte.

Din Seng staaer redt, Natlampen tændt,
Men han — han kommer ikke.

Christian.

Hvo kommer ikke?

Den Ubekjendte.

Den Gamle — evig Unge dog —
Med Hvile og med Drømme!

Christian.

Ole Lukøie!

Den Ubekjendte.

Fra Dør til Dør, fra Seng til Seng,
Han gaaer ved Aftenbønnen,
Og skinner Middagssolen varm,
Høstfolkene han gjester;
De strække sig ved Aaens Bred,
Hvor sprukne Piil sig helder,
Hvor Fiskene i Stimer staae,
Og af Lukøie seete paa
De ogsaa lukke Øine.

Christian.

Hvorfor siger Du mig det?

Den Ubekjendte.

Fordi jeg bedst dog kjender ham,
Og han og jeg er Brødre!
Seer Du, ved Stranden sidder han,
Til Dig han kommer ikke.

Ole Lukøie

(sees under Hyldebusken, hvor han sidder og blæser Sæbebobler af Kridtpiben, træder saa ud paa Vandfladen, der gynger med ham, idet han dandser til Havfruernes Sang).

Mel. af Oberon.

Havfruerne.

Maanen skinner saa klar og stor,
Havfladen er som et udstrakt Flor;
Luften stille, sødt bragt i Blund,
Ganske som dybt paa Havsens Bund.
Høit vi synge
Det lyder smukt!
See vi gynge
Med Bølge-Flugt.

Den Ubekjendte.

Hver Fugl, hver Blomst han gav et Kys,
Kun Nattergal og Natviol,

Dem bad han være vaagne.
Let gaaer han hen ad Havets Speil
Til Skibene derude,
Ned i Kahyt og op i Mærs
Veed han at finde Veien.
Han dandser paa den blanke Søe,
Til Dig han kommer ikke!

Christian.

Hvem er Du, Fremmede!

Den Ubekjendte.

Hans Broder er jeg, har jeg sagt,
Og jeg — jeg kommer altid!
Ti Tusind længes efter mig,
Naar Hundrede mig frygte. —

(slaaer Kappen til Side, det er en gammel Mand med hvidt Skjæg og en Lee i Haanden.)

Christian.

Døden!

Den Ubekjendte.

Jeg kommer fra dit rige Huus,
Der er saa tyst derinde,
Du hører kun Marias Graad,
Den Anden græder ikke!

Christian.

Hvo græder ikke!

Den Ubekjendte.

Du hørte nylig Ravnen skreg.
Du saae han fløi fra Huset,
Dødsfuglen. Død er Bedstemoder! —
Men Du vil nok Dig trøste,
Hun var jo gammel! — hører Du
Hvor lystig hist ved Stranden,
Chinesisk Sang og Klokkespil,
Din glade Maskerade —!

Der dandser hun, din Kjærlighed,
Og Bollen staaer i Flamme!
Træd Dandsen der og det Du vil,
Imidlertid Maria
Forladt af Dig, forglemt af Dig,
Gaaer hen til Bedstemoders Grav.
Og græder — luger Græsset af —
Og vandrer saa sin tause Gang,
Til mig — hvor Pilen helder!

(træder henimod Christian.)

Christian.

Viig fra mig! Skræk og Rædsel! — jeg frygter Dig! -- men jeg er stærk, og mit Hjerte slaaer!

Den Ubekjendte.

Dit Hjerte blev begravet i
En Strøm af Guld — dødt er det, dødt.

Christian.

Bort!

Den Ubekjendte.

Kun Rædsel kan dit Hjerte naae,
Da føler Du det skjælver,
Men Himlens Pragt og Havets Blaa,
Og Skoven, som sig hvælver
Til Kirke, hellig underfuld,
Ja Blomstens Duft og Skyens Guld,
Er Dig et Intet — lagt i Muld
Er Ungdoms Sind og Munterhed —
Og Du — Du selv skal med „derned!"

(synker i Jorden.)

Ottende Scene.

Christian (ene.)

Derned! døe! døe! fra alt mit Guld — fra mine Penge nok! — Hvad hjelpe de mod ham, mod alle Onder! hvad skaffe de mig? Tomhed, Angst og Skræk.

Jeg vil ei være her! — jeg tør ei være her! snart voxer op den vaade Paddehat, et Dueslag for alle Piner, i Mængde som Fluer om den Riges Bord! — er det min Magt, min Rigdoms Magt! (paa Muren viser sig i Skyggebillede en lille Skorsteensfeier, der dandser efter Melodien: Sundhed og godt Humeur.) En Melodi, en gammel Sang gaaer gjennem mine Tanker. (grundende for at nynne den.) Tre Tusinde, fire Tusinde, fem Tusinde Species! — Penge, Penge! nei, jeg kan ei Ordene og synge lystigt meer som før — Rædsel griber mig! — O hvor det trykker her! bort! bort dermed! (river Guldkjæden af og kaster den langt bort.) Nu er jeg fri! — og fattig! fattig! — Slottet staaer endnu og jeg har Penge. — (Skyggebilledet dandser igjen paa Muren.) „Sundhed og godt Humeur!“ — jeg har det ikke! tungt, tungt endnu ligger det her; (lægger Haanden paa sit Hjerte og griber Kjæden, som hænger der endnu.) Jeg har den endnu! jeg kastede den fra mig! — nei, nei! — mit stakkels Hoved! — Jeg har det tunge Guld! jeg holder Kjæden her i min Haand! min Rigdom hænger ved den, min Lykke i dette Liv! min Angst og Rædsel, bort! (holder Kjæden ud over Brønden.) Og naar jeg kaster den, da svinder Slottet, Pengene vifte bort som Avner for Vinden og Vennerne og Glæden — nei! Sot og Syge, Døden —!

(Usynligt Chor.)

Graven Dig vil kalde,
Til Støv skal Støvet falde,
Vorde til Muld — Ha!
Hvad er dit Guld da!

(Han slipper i Forfærdelse Guldkjæden, den falder i Brønden; man hører en dyb Raslen.)

Den faldt, — min gode eller onde Stjerne faldt! — (fra Stranden lyder den chinesiske Musik.) Musiken klinger endnu! — og paa mit Hjerte! vee mig! fra Dybet flyver den tilbage! som Sot og Syge hænger den fast! som Kjærets vaade Frø ligger den paa mit Hjerte. Jeg kan ei slippe den! ei blive fri! — fri, er mit eneste Ønske! — Jeg har endnu et tredie Ønske! O, var jeg i Byen, paa Gaden — det er jo Midnat nu! Hvorledes naaer jeg

dog derind! — Min Fod er bundet fast — jeg kan ei komme bort! — Min Gud! — (seer op.) Der kom en Stjerne frem! — saa klar! — jeg kjender den, jeg saae den mangen Aften fra Kjelderskuret med Maria og Bedstemoder! — Bedstemoder er død! — jeg dræbte hende ikke! hun var en gammel Kone! — Der gik en Sky for Stjernen! O Hjerte-Angst! Hvo sidder paa min Skulder, paa mit Bryst! — Den vaade, tunge Sky! den synker, den rører ved min Pande! rundt om mig er Skyer og Taage; — en Muur omkring mig! og Midnats-Timen gaaer! Jeg frelses ikke. (Scenen er imidlertid ganske tilhyllet med Skyer.) Det er som Vinden bandt mig, det er som Skyerne holdt mig! — Jeg kunde engang en Psalme, en Sang! — jeg synes Bedstemoder bad den iaftes — nei, det er jo Uger — de lange, rige Dage og Nætter siden.

(siger halv drømmende, medens Orchestret spiller sagte Melodien fra 1ste Act:)

Under Søvnens Buggeklæde
Trygt det fromme Hjerte slaaer,
Og maa Du i Drømme græde,
Ved din Seng en Engel staaer;
Gjennem Drømme Gud kan tale,
Rulle op en Verden stor.
Bort fra Jord til Himlens Sale
Bære os vort Fadervor!

Skyerne have atter hævet sig, og man er paa Østergade.

Niende Scene.

Christian. Den hvide Skikkelse (staaer der)

Den Hvide.

Du søger mig!

Christian.

Du her? Jeg her! saa er jeg ei forladt! mit tredie Ønske har jeg! Fri mig fra min Hjerteangst og Skræk! Tag Guld og Rigdomme fra mig! det trykker her! — og lad mig blive som jeg var, tilfreds og glad! — giv

mig mit deilige Humeur, min lille Stue, Bedstemoder, Maria, Alt som det var før! det var velsignet godt! — Men det kan Du ikke!

Den Hvide.

Det er dit sidste Ønske!

Christian.

Mit sidste, mit eneste! — Som mangen fattig Mand jeg troede, at Penge nok var det Bedste! nei, det er det ikke! Tilfredshed med sin Lod, Sundhed og godt Humeur, det er den bedste Rigdom! Det havde jeg. O giv mig det igjen! —

Den Hvide.

Seer Du, der skyder op en Rosenhæk
Saa fuld af Blomster, og en deilig Stjerne,
Min Livets Perle straaler allerøverst.

(En Rosenbusk med en straalende Perle er skudt op af Jorden. Musik af Mendelssohn-Bartholdy's „Sommernatsdrømmen".)

Christian.

Og jeg — Det løsner om mit Bryst! jeg aander lettere! Men Tiderne, som gik og hvad de bragte, de komme ei tilbage — Mit Hjerte det var dødt — og jeg var ikke god —! Maria! Bedstemoder! —

Den Hvide.

Min Livets Perle har jeg atter fundet,
Og Du, Du gav mig den! tag Blomsterne,
Det unge, glade Hjertes friske Roser,
Der boer en Skat i hver, og den er din!

Christian

(kaster sig paa en Steen op til Hjørnehuset).

O, jeg kan græde! græde gjør saa godt!

Den Hvide

(kaster den ene Rose efter den anden paa hans Skjød).

I denne Rose ligger Ungdoms-Sindet!
I denne-Rose Sundheds dyre Skat!

I denne dit lyksalige Humeur!
Og her er Nøisomhedens rige Rose,
Og her har Du en Rose i Maria,
Og her i Bedstemoders Kjærlighed!
I denne Rose see den store Rigdom,
Bog-Hylden gjemmer, kys den Blad for Blad!
Og her er Roser for hver Ven saa tro.
Hos Fattig som hos Rig kan Roser groe!

(forsvinder.)

Christian.

Men disse er som mine, uden Rod! —

(holder Hænderne for Ansigtet og Scenen forvandler sig til.)

Bedstemoders Stue.

Christian ligger uforandret, med Hænderne for Ansigtet og med Skjødet fuldt af Blomster, men det er i Bedstemoders Lænestol han ligger, **Maria** knæler foran og kaster den ene Rose efter den anden i hans Skjød; **Bedstemoder** staaer hos ham med Kaffe og Presenter; de ere begge i deres Søndagsklæder. Øverst paa Stoleryggen sees **Ole Lukøie** med den udspændte Paraply.

Maria.

God Morgen, Christian, jeg gratulerer!

Bedstemoder.

God Morgen, min søde Dreng, jeg gratulerer!

Ole Lukøie.

God Morgen, jeg gratulerer.

(slaaer Paraplyen ned.)

Christian (springer op).

Hvad er det! hvad var det! Bedstemoder! Maria! jeg har drømt det Hele! —

(jublende fra 1ste Act.)

Mel. af „De to Dage."

Sundhed og godt Humeur tillige,
Det er den bedste Skat Du kan faae,
Hvad hjalp hele Jorderige,
Kunde af Glæde dit Hjerte ei slaae!
Hvad giver Livet først god Couleur,
Sundhed og rigtig et godt Humeur!

Maria.

Hvad gaaer der af Dig? Du er jo ellevild! — alle mine Roser lader Du falde paa Gulvet!

Bedstemoder.

Og Du er sovet ind iaftes i den gamle Lænestol! — i dine Skorsteensfeierklæder.

Christian.

O Bedstemoder, og Maria! jeg har Jer begge To.

Maria og Bedstemoder.

Og her er Presenterne!

Christian.

Lad mig kysse dine Hænder, Bedstemoder! om Forladelse, jeg var ikke god! — men det var Ole Lukøie! — og Dig Maria kunde jeg saadan lade staae! men det var Ole Lukøie! — jeg bar mig rigtignok godt ad! men det var Ole Lukøie! — Godt Humeur og være et skikkeligt Menneske, det er rigtignok mere end at have Penge nok og være en Greve-Ven! — det lærte jeg da af Ole Lukøie!

Maria.

Hvad har Du drømt, Christian? —

Christian.

At jeg slet ikke holdt af Dig og at jeg slet ikke var lykkelig! men nu er jeg vaagen og nu kan jeg sige Dig, at jeg holder af Dig, Maria! søde Maria! min egen lille Maria! og Bedstemoder!

Bedstemoder.

Hans Øine lyse, det er fordi det er hans Fødselsdag.

Christian.

Ja, jeg er rigtignok født paa ny! jeg har lært at være glad i hvad jeg har. Ole Lukøie er min Ven og hans Broder vil ogsaa være det, naar han kommer paa den store Fødselsdag, i det andet Hjem, hvor ogsaa milde

Dine hilse os! Hurra! det er deiligt at leve! det er deiligt at døe! at troe paa Verden og vor Herre! Tak skal Du have, lille Ole Lukøie.

Alle Tre.

Nøisomhed
Har Hjertefred,
Hvor den er givet,
Der rummer Livet
Lyksalighed!

Hyldemoer,

Phantasiespil i een Act.

Opført første Gang i Casino den 1ste December 1851.

Personerne.

Phantasus.
Hyldemoer.

Muldvarpen,
Sommerfuglen,
Lygtemanden,
Havmanden,
} Repræsentanter for de fire Elementer.
Oldfruen.
Havungen.
Fire smaa Lygtemænd.

Bynke, Barbeermester.
Maria, hans Datter.
Peter Nicolaisen, Barbeersvend.
Folk, som ville barberes.

Scenen er ved, i og under Kjøbenhavn.

Aaben Mark ved Havet.

Fuldmaane.

Phantasus

klædt som Postillon, sidder midt paa Scenen og vender Ryggen mod Tilskuerne; han blæser paa sit Horn*), Ecco svarer; han lytter efter.

Hør kun! hver Tone saa fuld og klar!
Det er ogsaa Oberons Horn, jeg har.
(Blæser igjen, smelder med Pidsken og vender sig mod Tilskuerne.)
Nu kjøre vi strax! — Er Alle vel oppe?
Madamen og Fruen og alle de Smaa?
I lynende, flyvende Fart skal det gaae.
Vi jage afsted over Træernes Toppe,
Paa Marken og Engen og gjennem Skoven!
Jeg kjender Veien for neden og oven.
— Er Alle nu sat i min Omnibus?
Her sidder Kudsken. Jeg! Phantasus,
Bekjendt af Herren og af Madamen,
— Vi er jo dannede Allesammen! —
Ja, skjøndt jeg er lille, som her jeg staaer,
Jeg tæller dog flere tusinde Aar.
Jeg er en lystig, en flagrende Fyr,
Mit hele Liv er et Eventyr.

---

*) Melodie af: Postillonen i Lonjumeau.

Snart bygger jeg Sneehuus med Eskimoen,
Nu svinger jeg mig i Palmerne op;
Til Slottet, til Hytten, til Kirken, til Kroen
Jeg kommer; jeg boer i hvert Juletræes Top;
Jeg maler med Blomster i Rudernes Iis,
Jeg er hos Hr. Sørensen ved hans Avis.
Jo, jo, jeg er sikker! hav slet ingen Frygt,
Paa Kudsken kan Selskabet stole saa trygt;
Vi kjøre en Tour, rask gaaer det afsted,
Men Børnenes Sind maa De smukt bringe med.
Min Omnibus er som en Noæ Ark,
Og Fuldmaanen skinner i hele sin Glorie.
Her seer De nu for Dem den udstrakte Mark;
Vi kjøre! — Nu faaer De en rigtig Historie!

(Han blæser i Hornet, smelder med Pisken, og man hører den mægtigt rullende Vogn; Phantasus forsvinder, og hvor han sad, staaer en stor, blomstrende Hæk. Fra forskjellige Sider komme fire smaa Lygtemænd, hver med Blus paa Hovedet; de dandse om hinanden.)

Alle Fire.

Mel. af Lulu.

Paa Sump og paa Mose,
Som blussende Rose,
Jeg trives saa smukt;
Jeg dandser og svæver,
Mens Stjernen kun bæver
Og har ei min Flugt.

Den Første.

Hvad Nyt?

Den Anden.

Jeg har Hast!

Den Tredie.

Hvad Nyt?

Den Fjerde.

Jeg har Hast!

Den Første.

Min store Herre, Lygtemanden,
Har Tanker nu paa Ægtestanden,
Smaapigerne han blusser om.

Den Anden.

Nys Sommerfuglens Konge kom,
Og fik ham med i Luftens Rige,
Han blæser ud, det tør jeg sige.

Den Tredie.

Hist kan jeg see Havmanden gaae
Med Sørgeflor og Sivkrands paa,
Som Enkemand han kommer her —!

Den Fjerde.

Tys! hør! det gnaver, graver nu, —
Jordskorpen, troer jeg, gaaer itu — —!

Den Første.

Pas paa!

Den Anden.

Afsted!

Alle Fire.

Afsted Enhver!

(De svæve om.)

Paa Sump og paa Mose,
Som blussende Rose,
Jeg trives saa smukt;
Jeg dandser og svæver,
Mens Stjernen kun bæver
Og har ei min Flugt.

(I det de forsvinde, skyder Muldvarpen op; han er iført en sort, ulden Burnus med Hætte over Hovedet; Ærmehullerne sidde oppe ved Brystet, hvorfra begge Hænder komme frem.)

Muldvarpen.

Hele Jorden ryster, naar jeg kommer! det kan jeg gjøre. Her sidder jeg. Høiere kommer jeg nok ikke med det Skud. Jeg sidder godt; jeg gad blive siddende, var det ikke om en Kone at gjøre! — Det blæser! det er fornuftigt, at jeg er i Pels, jeg kunde ellers forkjøle mig og døe af det; saa var det gjort, og saa var min Kone Muldvarpe-Enke!

Havmanden.

Han er iført havblaae Klæder og bærer en lang, slæbende Sølv-Skjæls-Kappe; den hoipullede Hat er sølvhvid og i Form af et

Fiskehoved, han har en Sivkrands omkring den og et fra en lille Guldkrone nedhængende Sørgeflor, der naaer ham til Fødderne; han fører ved Haanden sin lille Datter, **Havungen**, der bærer et lignende Hovedtøi og slæbende Kappe; hun holder paa en knækket Muskedonner.

Havmanden.

Veien er tung, Luften er tynd, den holder ikke om En, som det stærke Hav-Vand holder! Havde vi dog din lille Mutter!

Havungen.

Jeg vil hjem!

Havmanden.

Der skal Du komme; der hvor Vandplanter groe, hvor de hvide Sandbanker skifte om! det bløde, det stærke, det salte Hav! -- Kom, vi vil gaae i den dybe Grøft, der er saa deiligt vaadt om Benene.

Havungen.

Jeg vil hjem!

Muldvarpen (gaber.)

O ja!

Havmanden.

Det sukkede! det traf Veiret, som naar man har Sorg! Det er min Slags! Der sidder en Gjenstand, som en Sælhund paa en vaad Steen! (nærmer sig) Gjenstand! levende Gjenstand paa min Vei! Jeg spørger Dem om Noget. Gaaer denne Grøft til det aabne Hav? Hvad behager? Sorg kan gjøre stum, mig har den gjort talende. Jeg er Havmanden, en af de smaa, af de vandrende, men Drot; det er den lille Prindsesse! — Jeg, Hoffet, hele Folket, i store Stimer gaae vi fra Kyst til Kyst i de klare Sommernætter. Jeg var gift, jeg var godt gift, Ingen var deilig som Havmandens Viv. Hun døde for tre Aar siden; jeg vandrer og vandrer — aldrig glad!

Havungen.

Jeg vil hjem!

Havmanden.

Stille! Du Moders udtrykte Billed! — Gjenstand paa min Vei! stumme, sørgende Gjenstand! for dette Barns Skyld er jeg gaaet i Land. En Gouvernante søger jeg; een der ikke seer paa Omgangen, men paa Lønnen: Perler og smaa Skibsladninger. De havfødte Gouvernanter due ikke. Gjenstand, De forstaaer mig! De er —?

Muldvarpen.

Muldvarpen.

(I det de bøie sig, complimenterende hinanden, staaer Sommerfuglenes Konge hos dem. Han er i let, luftigt Drapperi, pyntet med Blomster og bærer store Sommerfuglevinger.)

Sommerfuglen.

Muldvarpen! Havmanden! og her den tredie Fætter. Ja, jeg kalder os Fættere; kongelige Personer, selv af forskjellig Troesbekjendelse, sige altid Fætter til hverandre. Jeg kommer fra Luftens Rige, jeg, Sommerfuglenes Konge. Her er altsaa Repræsentanter for de tre Elementer! Han for det fjerde — hvor blev han af —. Lygtemanden. Vi kom sammen, tsyt! var han borte' han skulde dog ikke være blæst ud?

Muldvarpen.

Repræsentanter for de fire Elementer! Det er en ny Tanke, en god Tanke! Man lærer altid Noget ved at skyde op.

Sommerfuglen.

De kjende mig! jeg hersker fra Blomsternes Hjem og op til Luftcastellernes Region! Jeg er hvad de Lærde kalde „sangvinisk," det er saadan halv vaad, halv tør, som man skal være det i denne Verden. Deres Majestæt fra Havet har et andet Temperament, De er „melancholsk," og jeg fortænker Dem ikke heri, naar man, som De, altid sidder i Vandvæsenet. Muldvarpenes Drot! De lider af den Syge Phlegma, den er gaaet i Blodet, i Characteren — —

Muldvarpen.

Det er aldeles galt! — Men det gjør ikke Noget. —

Havmanden.

Mit Temperament traf De! Melancholien! — jeg bliver aldrig glad!

Lygtemanden
(i Rødt og Guult fra Top til Taa og uendelig bevægelig, dandser pludselig imellem dem).

Aldrig! man maa aldrig sige aldrig! — see her er jeg! — skal jeg dandse Dem paa Hovedet, paa Maven, løbe Dem op og ned ad Ryggen? Det kildrer! jeg er ganske til Tjeneste! (til Muldvarpen.) Ogsaa Høistærede?

Muldvarpen.

Tak! — Hold Dem til ham. (peger paa Havmanden). Han er Enkemand!

Havmanden.

Og Fader!

Lygtemanden.

Det er et høist interessant Enkemands-Physiognomie, og den Lille, hun ligner sin Fader. Er hun ogsaa Enke? — Hun bliver det! det kan jeg see paa hende; hun har Enke-Ansats!

Sommerfuglen.

Staa bare et Secund stille! Lad mig presentere — (peger paa Enhver.) Fra Jorden, fra Vandet, Ilden, Luften! fire Elementer og tillige fire Temperamenter; (peger paa Muldvarpen.) Phlegma!

Muldvarpen.

Som gaaer paa Frieri!

De Andre.

Frieri?

Muldvarpen.

Frieri!

Sommerfuglen.

Og Bruden?

Muldvarpen.

Ja, den maa De vide, som svipper saameget om.

Sommerfuglen.

De har hende ikke endnu?

Muldvarpen.

Men jeg faaer hende, før jeg er en holden Mand.

Lygtemanden.

De er paa Eventyr! — Det er vi nok Allesammen, paa Fatter nær. (peger paa Havmanden.)

Sommerfuglen.

Men kun jeg har fundet.

Lygtemanden.

Men ikke vundet.

Sommerfuglen.

Jeg har jo ikke beilet endnu! men naar jeg gjør det —! Kan jeg faae Afslag? — Hun er den yndigste —

Lygtemanden.

Det er en Barbeers Datter.

Havmanden.

Som barberer?

Lygtemanden.

Hun rager Hjerter væk, siger han. Jeg har ikke seet hende.

Sommerfuglen.

Men jeg har seet hende! Mangen Morgen og Aften har jeg seet hende i Faderens lille Have; den har kun tre Ribsbuske, en Græsplet og et gammelt Hyldetræ.

Muldvarpen.

Jeg holder ikke af Hyld. Men maaskee af Jomfruen.

Sommerfuglen.

Skyd ikke op i den Have! — Dog skyd kun, Dem ta'er hun ikke.

Muldvarpen.

Ikke?

Lygtemanden.

Paa Eventyr! Strax derhen. Til Kjøbenhavn alle Fire!

Sommerfuglen.

Er De gal?

Havmanden.

Har hun Kundskaber nok til at kunne opdrage en Prindsesse, som aldeles Intet veed, uden det, hun er født med?

Lygtemanden.

Det har hun. Kan De tvivle? (til Sommerfuglen.) Før os an! Lad os see Underværket, forliebe os, for at tale Tydsk og Dansk paa eengang, forliebe os, frie, alle Fire! Det koster Jomfruen kun tre Kurve.

Sommerfuglen

Men naar jeg nu ikke vil?

Lygtemanden.

Saa gaae vi dog til Byen, det voldomkrandste Kjøbenhavn, vi gaae til Barberen, til alle Barbererne; vor Ven her (peger paa Havmanden.) lader nok Skjællene skrabe af sig, og Jomfruen findes og vindes.

Havmanden.

Hvad behager!

Lygtemanden.

Figurligt talt.

Havmanden.

Træde op i Kjøbenhavn! i Deres Skikkelse! det

er dristigt Spil! det er farligt! Deres Person er ikke gaaet op i Folkebevidstheden; i den er Muldvarpen kun et Dyr.

Muldvarpen.

Et Dyr!

Havmanden.

De er en Jordaand! det veed jeg. De kryber i Muldvarpens Pels, naar De skyder op! — Han der er en Sylphe, som helst flyver om i Sommerfugleham, det forstaaer man; men komme til Kjøbenhavn som Muldvarp og Sommerfugl; det gaaer ikke! Lygtemanden kan forsvares. — Kom som Jordaand, kom som Sylphe! det Andet er ikke i Folkebevidstheden, det er kun jeg, Havmanden (grædende.) Min Agnete er borte! lille Mutter!

Havungen.

Jeg vil hjem!

Muldvarpen.

Vaas!

Lygtemanden.

Vi skulle nok komme i Folkebevidstheden, lad os nu først komme i Barbeerstuen.

Sommerfuglen.

Dig blæser jeg ud som et Lys! og de to andre Fættere — ha, ha, ha! jeg har ingen Ting at frygte af Jer! Jeg skal vise Eder Veien og Jomfruen med! — men vi træde op som Mennesker, føre en menneskelig Haandtering, saa er der ikke Noget at støde sig over. — Jeg er Luftskipper, det veed man da hvad er. Troer De ikke?

Muldvarpen.

Luftskipper!

Sommerfuglen.

Ja!

Lygtemanden.

Og jeg er Handlende med chemiske Svovlstikker, som ikke lugte.

Havmanden.

Men jeg! hvad skal jeg tale som Menneske?

Sommerfuglen.

De er Dykker! tal om Havets Bund, saa fortaler De Dem ikke.

Havmanden.

Dykker!

Lygtemanden (til Muldvarpen.)

Og De er — Bjergværksproprietair! Vi have rigtignok ikke Bjergværker her i Landet; men Hr. Brucks-patronen kan være fra Sverrig — eller Norge.

Muldvarpen.

Nei, jeg er slet ikke for det Skandinaviske! jeg vil være min Jordbund bekjendt.

Lygtemanden.

Graver er saa trist! Rodemester er for betegnende! Kjeldermand —!

Muldvarpen.

Jeg er Kjeldermand! Ham er det dog tilsidst, som kan kjøbe Huset og Mutter med.

Alle.

Paa Eventyr!

Havungen.

Jeg vil hjem!

Alle.

Dansk Folkemelodie „Roselil."

Roselil, der hos Barberen deiligt voxte op,
Dig vinde jeg vil, Du Rosenknop!
Ha, ha, ha! jeg Fætter spaaer,
En Kurv han faaer!
See Solen gaaer op! Der Roselil staaer!

Roselil at gjeste vi gaae ind til Kjøbenhavn,
Hver af os har valgt sig Stand og Navn.
Ha, ha, ha! En daarlig Fyr
Er den, der sky'er
At prøve sligt yndigt Eventyr!

(De drage bort.)

Phantasus
(træder frem fra den blomstrende Hæk).

Til Byen de gaae, for at vinde en Brud,
Men vi — vi kjøre, vi komme forud.
Den klare Sol gaaer nu op over Skyen.
Vi er hos Barberen der inde i Byen,
Hvor Svenden, Peter, skal ud paa Vandring;
Han snører Randselen paa sit Knæ,
I Haven under det gamle Træ. —
Vor Kjørsel skal gaae som en Sceneforandring.
Naa, er ikke Kudsken en sikker Person?
— Nu kjører vi da til den anden Station!
(blæser paa sit Horn, Vognen ruller og Scenen forandres.)

Inde i Byen.

Barberens lille Have.

En Muur skiller den fra Gaden, en Dør fører derud; op til Muren staaer et stort, gammelt Hyldetræ, fuldt af Blomster. Tidlig Morgen.

Peter.
(reiseklædt; han snører sin Randsel til, spænder Læderbeltet om sin Blouse og synger):

Mel. af I due Foscari.

Man tør ikke slide Gaden
Altid i sin Fødeby.
Man skal ud, lidt ud af Staden,
Derved bliver man som ny.

Ud af Byen, ud af Landet,
Gaae, hvor ei man bliver kjørt,
Vænne sig til Et og Andet,
Jeg har alt min Randsel snørt.

Nu Farvel, I smukke Piger!
Jeg skal reise udenlands,
Naar igjen „god Dag" jeg siger,
Give I mig første Dands.

(Han traller Melodien og valser rundt, men standser pludseligt.)

Ak, nei! „Scheiden thut weh!" siger Tydsken, og i den Deel har Tydsken Ret. Men jeg vil nu ikke grublisere! Gehænget er om, Randselen paa Ryggen; den er ikke det Sværeste! Nei, her! (lægger Haanden paa Hjertet, sukker, men gjør derpaa en rask Bevægelse.) Og saa ud i den vide Verden!

Maria

(er traadt ud af Huset og staaer bag ved ham med en Krands af Hyldeblomster, som hun sætter om hans Hat).

Den skal Du have med, Peter!

Peter.

Jomfru! De her! De oppe! Jeg skal see Dem endnu engang! Det troede jeg ikke, da jeg iaftes sagde Farvel til Dem og Mester.

Maria.

Peter! Den har jeg bundet til Dig. Om to Aar kommer Du tilbage fra Vandring —! ja, saa er jeg rigtignok død og begravet; men det skal Du ikke bryde Dig noget om.

Peter.

Saaledes maa De ikke tale, Jomfru! for saa kan jeg ikke gaae paa Vandring, og det skal en Barbeersvend, siger Mester. Man skal see sig om i Verden, og jeg har ogsaa altid havt saa megen Lyst til det, og jeg er selv Skyld i at jeg tager afsted — — men nu bryder jeg mig ikke om Verden mere, nu jeg skal bort fra Jomfruen og Mester, ud for Lud og koldt Vand i den store, vildsomme Verden!

(nynner:)

Es ritten drei Reiter zum Thore hinaus —!
Ade!

(grædende.) Den Vise er meget sørgelig, men jeg kan ikke huske den.

Maria (bevæget).

Gjem en lille Blomst af Hyldekrandsen, Peter! Den vil erindre Dig om det gamle Træ og om — os Allesammen.

Peter.

Den deilige Krands! den skal i Dag sidde om min Hat, men iaften lægger jeg den heel og holdende ind i min Randsel, og der skal den følge mig paa hele Reisen og her hjem igjen. Hyldeblomsterne lugte saa stærkt, og den deilige Lugt beholde de. Jeg vil rigtig huske paa det gamle Hyldetræ, paa Haven og Dem, Jomfru!

Maria.

Peter!

Peter.

Een Bøn har jeg. Det er et Løfte, De maa give mig. Det er om det gamle Hyldetræ her. Under det har jeg baaret Jomfruen, da Hun var en lille Een! under det har jeg vugget Hende! — Gud! hvor De var et deiligt Barn, og nu er De i Grunden meget deiligere!

Maria.

Ja, der under det gamle Hyldetræ har vi leget, her ere vi voxne op sammen. Du var kun otte Aar, da Du kom her i Huset.

Peter.

Og gik og sæbede ind —

Maria.

Og laae om Natten i Kane, eftersom mine Forældre ikke havde anden Seng til Dig.

Peter.

Ja, og derfor maa De love mig, at, mens jeg er borte, maa Ingen gjøre det Træ Fortræd.

Mel. af Tonne gaaer i Krig.

Det gamle Træ, o lad det staae,
Indtil det døer af Ælde;
Saamange Ting det husker paa,
Hvad kan det ikke melde.
Vi det saa fuldt med Blomster saae,
De friske Grene helde.
Det gamle Træ, o lad det staae,
Det maae I ikke fælde!

Nu vil jeg da paa Vandring gaae,
Men det kan jeg fornemme,
Man reiser ud, for hjem at naae,
Thi bedst er det dog hjemme.
Naar Træet her har Blomster paa,
Det vil min Hjemkomst melde;
Det gamle Træ, o lad det staae,
Det maae I ikke fælde!

Maria.

Nei, Peter! Det lover jeg Dig! Det gamle Træ skal ikke blive hugget om, skjøndt Fader har allerede talt derom og vil have det bort, for at plante et Ferskentræ istedet.

Peter.

Uh! saadant et kjedeligt, fornemt Træ, der maaskee slet ikke bærer! Nei, Hyldetræet, det er mit Træ! jeg har jo selv gjort en Vise om det.

Maria.

Den har Du aldrig viist mig, Peter!

Peter.

Nei, det har jeg ikke, for jeg har først digtet den inat.

Mel.: Barcarolen i Operaen: Maria.

Imellem Havens Buske,
I Solskin, Regn og Rusk,
Med store Blomster=Duske
Staaer der en Hyldebusk;
I Duften der er Lindring,
Naar Hjertet er bespændt,
Der kommer hver Erindring
Om Gammelt, Kjært og Kjendt.

Dens Duft har født i Gjemme,
Hvad i mit Hjerte boer,
O Hyldebusk, mit „Hjemme“,
Er kun der, hvor Du groer.
Hvælv over mig i Haven,
Hos hende, jeg har kjær,
Og giv en Krands til Graven,
Naar jeg skal drømme der!

Maria.

Den er deilig, men sørgelig, Peter!

Peter.

Ja det er den.

Maria.

Hvad saa endogsaa Fader siger, og hele Verden siger, det Træ skal ikke blive hugget om. Der er Du voxet op —!

Peter.

Og De, Maria! — Vi ere her voxne op sammen, ligesom der staaer i den Bog om Hr. Frithjof og Jomfru Ingeborg. Og — Jomfru! ja, nu gaaer det op for mig. Jomfru! Jeg troer, jeg holder af Dem, Jomfru! som han holdt af Ingeborg. Jo, det er det!

Maria.

Ja, Peter! Jeg troer ogsaa, det er det!

Peter.

Ja, men Jomfru, saa ere vi jo —!

Maria.

Ja, Peter, jeg troer det!

Peter.

Hurra! Jomfruen holder af mig.

Maria.

Saa gruelig meget, Peter! og det har jeg aldrig tænkt før.

Peter.

Men saa ere vi jo forlovede! og det under det gamle Hyldetræ! — Jeg er forlovet med Mesters Datter, — Maria! jeg vil ikke gaae paa Vandringskab! — Nu har jeg seet nok i Verden! jeg har seet Dig! — ja, nu tør jeg sige Du igjen, ligesom da De var lille, — før Confirmationen! Du! Du! — Og Dig har jeg!

Maria.

Og Du bliver hos os!

Peter.

Ja, hvad skulde jeg reise for? Her er saa yndigt! — Og jeg kunde ikke reise nu, her er saa frygteligt. Hele Verden kommer jo i Barbeerstuen! De komme ikke for Skjæggets Skyld, nei, de komme her for Jomfruens! — Alle de unge Landcadetter, Søcadetter og Studenter, der komme her uden Skjæg og lade sig barbere, de komme alene for at see Jomfruen!

Maria.

Hvor kan Du troe det?

Peter.

Jo, Maria! jo! for jeg vilde gjøre det samme! Jeg vilde komme i skyllende Regn, vaad til Skindet, og det selv om jeg havde Støvler, der trykkede Fødderne sammen! det kunde jeg glemme Altsammen ved at see paa dette friske, velsignede Ansigt med den lille Opnæse! Det er ligesom om vor Herre, da han skrev dette nydelige Ansigt og var færdig ved Næsen, havde gjort et Sving opad. Det klæder!

Maria.

Der er Fader!

Peter.

Uh, Jomfru! — Men det er det samme. Courage! Maa jeg holde Dem ved Haanden, Jomfru?

Barberen, Mester Bynke kommer.

Barberen.

Naa, staae I og tage Afsked med hinanden?

Peter.

Mester Bynke!

Maria.

Fader!

Barberen.

Ja, her er jeg! Hvad vil I?

Peter.

Jeg har forlovet mig! – og hun har forlovet sig! — Vi ere forlovede! — og det lover jeg Mester, at jeg –!

Barberen.

Du lover og forlover — og hun lover! — — Hvad er Alt det, Du staaer der og væver? Tal ud af Posen! — Ellers taler Du jo ganske godt for Dig!

Maria.

Fader! min egen søde Fader! Peter og jeg har forlovet os!

Barberen.

I har Fanden heller! Hvorledes er det gaaet til?

Peter.

Vi sagde hinanden Farvel! — Her kan Mester see, at Randselen er snørt! – og saa gav jeg Jomfruen Haanden, — og saa talte vi om gamle Dage og hvad der var at see ude og hvad vi har seet hjemme — —! det er nu saa vanskeligt at huske igjen hvert Ord, man siger — og vi vare ganske bedrøvede og saa — ja, saa vare vi forlovede!

Barberen.

Peter Nicolaisen! hvordan begynder Du?

Peter.

Med Kjærlighed, Mester! og det er jo altid en god Begyndelse.

Barberen.

Skal hun nu sidde hjemme og tvine, mens Du derude finder andre Piger kjønnere end hende?

Peter.

Det vilde være en Nedrighed af mig, Mester! — og jeg kommer heller ikke ud! Det er det, at Maria og jeg ere blevne enige om! — Mester Bynke! jeg har været udenlands! Dersom De vil have det! jeg har seet Alt, hvad der er at see ude! — og her er jeg igjen, Mester! lad mig saa blive Svend paa Stuen.

Mel.: „Jeg ønsker mig en yndig Viv."

Jeg kommer lige fra Paris,
Hvor Støtten staaer for Buonaparte,
Alt saae jeg der, og ligeviis
Den tidt omtalte Boulevarde;
Den kan man aldrig blive fri,
Den seer man atter, atter, atter, —
Det Skjønneste, jeg kom forbi,
Det var dog Mesters Datter!

Jeg var i Hamborg og Berlin,
Ja, jeg var inde selv i Sachsen,
Hvor, som en Æbleblomst saa fiin,
„Die Mädchen auf den Bäumen wachsen."
Men paa den hele Jomfrusti
Og jeg vil ikke smigre Fatter, —
Det Skjønneste, jeg kom forbi,
Det var dog Mesters Datter!

Barberen.

Men det er jo noget Vaas! Han har jo aldrig været i Paris eller Sachsen.

Peter.

Det har jeg ikke heller; men derfor er det just, Mester! Jeg kan ikke lære noget mere i Verden, end hvad jeg har lært af Dem, min Velgjører, og jeg kan

ikke vinde noget høiere, end hvad jeg har vundet! (tager Marias Haand.) Og saa har jeg nu endt min Udenlandsreise!

Maria.

Han skulde jo dog kun reise, for at komme hjem igjen, min egen søde Fader!

Barberen.

Han kan gjøre et rigere Parti, og Du ogsaa, Maria! Grunker og Levebrød! det er dog det, der skummer og tager Skjægget af.

Maria.

Fader, Du har selv sagt, at naar To skal have hinanden, saa faae de hinanden, det er en Styrelse.

Barberen.

Ja, det har jeg sagt, og det siger jeg endnu, for det passede paa mig og din salig Moder; men man maa see Styrelsen —!

Peter.

Og for at see Styrelsen, maa man vente.

Maria.

Og ikke gaae ud i den vide Verden, Fader!

Peter.

Mester! lille, yndige Mester!

Barberen.

Ja, I snakke! — Børn! — Børn! — — Naa, saa bliv, Peter!

Peter.

Hurra! — Mester beholder mig! Jomfruen beholder mig! — jeg pakker ud igjen! Naa, hvor jeg skal barbere idag!

Barberen.

Ikke med Begeistring, Peter! saa skjærer Du! — Der har vi Gjester! De komme paa eengang, som om de kom med Omnibus. Hele Stuen fuld!

Peter.

Saadan skal det være.

(Folk af alle Slags, som ville barberes.)

Chor.

Mel. Nonnernes Sladderchor i Operaen: Den sorte Domino.

Naa, Hr. Barbeer!
Her er vi, som De seer,
Og siden komme fleer;
Thi her Miraklet skeer:
At man lidt efter lidt,
Fra sorteste Bandit, —
Naar man er Skjægget qvit, —
Forvandles, saa man seer
Den fine Cavaleer!

Barberen og Peter.

Tag Plads! tag Plads! sid ned!

Chor.

Men jeg har ingen Tid, kan ikke vente.

Peter.

Maria, gaae! min Frygt Du veed!

Maria.

Det er, som om Du ikke kjendte
Min Trofasthed, min Kjærlighed!

Gjesterne (sladdrende).

God Dag, min Ven!
Hvad Nyt i Staden?
I Solskin og i Søl paa Gaden,
Vi skilles og vi sees igjen!
Nei, hvor snakke de op herinde,
I Øster og Vester og Syd!
Man kan neppe jo Ørelyd finde,
Det gaaer op i en kogende Lyd;
Om Klub, Beskub, Natur, Filur,
Den hele, skjønne Literatur,

Med Tip og Tap!
Den Ene hører den Anden knap.

Han det har seet,
Ham det og det er skeet.
Her er et Skraal, her er et Skrat
Om Byens Dit og Dat,
Om Krigs-Sag, Rigsdag, hei!
Besked veed dog kun jeg.

— Men bedste Hr. Barbeer!
Jeg glemtes, som jeg seer.
Her stod jeg et Qvarteer,
Ja længer! meget meer!
See bare til det skeer;
Vi blive fleer og fleer!
Sæbes ind
Skal hver Kind.
Jeg kom først; han kom sidst,
Det er sandt, det er vist!
Jeg har Hast, Hr. Barbeer!

De fire Elementrepræsentanter ere imidlertid traadte ind, de ere Alle borgerligt klædte, Havmanden bærer Paraply, den lille Havunge holder i Haanden, istedetfor den knækkede Muskedonner, en Knæk-Parasol.

Lygtemanden (talende).

Hun er deilig!

Sommerfuglen.

Deilig!

Havmanden.

Deilig!

Muldvarpen.

Deilig!

Lygtemanden.
(Sang.)

Mel. af en Søndag paa Amager: „Lisbeth!"

Jomfru!

Sommerfuglen.

Jomfru!

Havmanden.

Smeltet er den Iis, som frøs.

Lygtemanden.

Jomfru!

Muldvarpen.

Jomfru!

De er ganske mageløs!

Havmanden.

Vil som Gouvernante De paa Bølge gaae?

Lygtemanden.

See i mig et Blus, som De beskjærme maa!

Alle Fire.

Jomfru! Jomfru! bedre Mand De kan ei faae!

Peter og Maria.

Herre!

Barberen.

Herre!

Peter.

Har De reent Forstanden tabt?

Lygtemanden.

Jomfru!

De tre Andre.

Jomfru!

Sommerfuglen.

Til min Kone blev De skabt!

Alle Fire.

Ligesom en Nysen kommer Kjærlighed.
Jomfruen har ganske vendt mig op og ned.
Jomfru! Jomfrn! jeg min rene Hensigt veed!

Maria.

Herre!

Barberen.

Herre!

Havmanden.

Jeg er som det dybe Vand —
Og Enkemand!

Lygtemanden.

Jomfru!

Muldvarpen.

Jomfru!

Sommerfuglen.

Vi vil svæve i det Blaa!

Havmanden.

De skal Deres egen Dykkerklokke faae!

Lygtemanden.

Flamme er jeg! Flamme! ja fra Top til Taa.

Alle Fire.

Jomfru! Jomfru! naar skal saa vort Bryllup staae!

Maria. Barberen. Peter.

Herre! Herre! Er det Spøg at finde paa!

Peter.

Mennesker! ere De gale? Frier De til en forlovet Pige? De kan nok ikke Deres Katechismus: „Du skal ikke begjære din Næstes Hustru, Oxe, Asen eller Pige!“

Barberen.

Jeg er Faderen. Hvad vil De min Datter?

Sommerfuglen.

Værdige Fader! Vi ere fire Fremmede, alle Huuseiere, stemmeberettigede, dygtige Mænd, — og jeg er Den, som gaaer høiest! — Jeg frier til Deres Datter.

Lygtemanden.

Og jeg!

Havmanden.

Og jeg!

Muldvarpen.

Jeg!

(De trænge sig frem, altid den Ene foran den Anden.)

Peter.

Jomfruen er forlovet og godt forlovet! Hun er forlovet med mig!

Barberen.

Peter, kan Du ikke lade dem tale?

Muldvarpen.

Jeg er Kjældermand, Grundbesidder — —

Lygtemanden.

Jeg er Fyrværker! Chemisk Svovlstikke-Fabriqueur en gros.

Havmanden.

Jeg er Havmand! — det vil sige: Dykker, skulde jeg sige.

Sommerfuglen.

Jeg er Luftskipper, berømt i London, Paris —!

Peter.

Jomfruen vil ikke tilveirs, og Mester ikke heller!

Barberen.

Vil Du tie, Peter!

Peter.

Ja, jeg vil, Mester! — jeg lukker min Mund, naar Mester siger det, for han er min Mester og min Fader! (til Maria.) Gaa bare ind i Stuen, Maria!

Barberen.

Hun bliver! — og Du gaaer, dersom Du ikke holder din Mund!

Peter.

Det skulde Mester ikke sige, for mig kjender Han; men saadanne Lumpacivagabunder! –

Barberen.

Peter!

Chor.

Mel. af Verdis Opera, Ernani: „Tutto spresso."

Sligt Skjældsord tør han sige!
Han er gal, som han kan skrige!

Peter.

Hvo, som røver mig min Pige,
Sine gode Prygl skal faae!

Barberen.

I mit Huus kan jeg befale,
Du skal tie, de skal tale!

Chor.

Kjærlighed gjør Godtfolk gale,
Det har man Exempler paa!

Maria.

Her forlovede vi bleve
Denne lyse Morgenstund! –

De Fire.

Roselil, med mig Du leve!
O sig ja, Du Rosenmund!

Peter.

Mester, Mester! det er ilde
Sligt at tænke, sligt at ville, –
Engang vil De, men forsilde,
Angre denne Time svart.

Barberen.

Du begynder forfra Krigen! –

Chor.

Hvilken Skraalen, hvilken Skrigen,
Alle Fem vil ægte Pigen,
Een kun taer hun, det er klart!

Maria.

Jeg har seet i en Tragedie,
Kjærlighed fik kun en Grav.

Chor.

Det er jo en heel Comedie,
Medens Skjægget skrabes af.

Peter.

Mester!

Maria.

Fader!

Peter.

Det er noget af det meest Upassende, jeg kjender, at komme paa en Barbeerstue og frie i hver Mands Paasyn, frie til en velforlovet Jomfru. Fy! Ja det siger jeg! saadan en Svovlstikkekræmmer! Jeg skal stryge ham op mod Væggen — og Dykkeren skal jeg give en Dukkert, saa —

Barberen.

Raser Du, Peter?

Peter.

Mel. Wilhelm Tell: Finalen i første Act: „Lad Sværd og Flammer."

Snart Prygl der vanker!
Og naar jeg banker
Og spænder Skanker,
Ligge de der!

Barberen.

See til, Du gaaer nu,
Hvis ei, jeg slaaer nu,
Og ikke faaer Du
Datteren her!

Maria.

Kun ham har jeg kjær!

Sommerfuglen.

Naar Peter seiler,
Staaer her en Beiler,

En uden Feiler!
Deilige Brud!

Peter.

Tro ei, jeg spaser!
Nei, snart jeg raser;
Jeg slaaer i Laser
Dig ind og ud!
Jeg skal barke din Hud!

Chor.

Du „lyner" — „galer!"
Naar Mester taler,
Naar han befaler,
Strax Du skal gaae!
Knap sammen Frakken,
Dit Tøi paa Nakken,
Og uden Snakken
Vandre Du maa!

(De trænge Alle paa ham.)

Muldvarpen.

(paa samme Tid, som de Andre, idet han sagte har nærmet sig den græbende Maria).

Du min Mimose,
Min friske Rose!
Ned i min Pose,
Glem der dit Tvin!

(lægger Haanden paa hendes Hoved; hun synker i Jorden, uden at det bemærkes af de Andre, der ere isærd med at støde Peter ud paa Gaden; Muldvarpen grinende:)

Min Villie fremmes!
I Jorden gjemmes,
I Jorden glemmes
Jomfruen fiin.
Nu er Roselil min!

Barberen.

Jeg har ærgret mig! han skal faae det betalt! og nu, mine Herrer, kan De tale! mit Herskab, De kan høre! — Hvor er Maria!

Alle (i Forundring).

Jomfru!

Lygtemanden.

Væk!

Sommerfuglen.

Væk!

Havmanden.

Skyllet bort!

Muldvarpen.

Det var ligesom om hun var sjunken i Jorden. Væk!

Gjesterne (søgende og raabende).

Jomfru! Jomfru!

Barberen
(som har seet ind i Husets Stue).

Der er hun ikke; her er hun ikke! Hvor er hun? Jeg er ikke Menneske nu for at barbere en Eneste.

Sommerfuglen.

Hun kan dog ikke være blæst bort! men lad hende være det! Jeg søger hende, jeg finder hende! Jeg gaaer op i de høieste Taarne, hvor Vinden piber gjennem Lugerne! jeg gaaer i Veirmøller og paa Tørrelofter —!

Lygtemanden.

Jeg gaaer i de dybeste Moser, i Sump og i Søle, søger og finder og bringer tilbage —!

Havmanden.

Har hun druknet sig, saa skal jeg skaffe hende!

Den lille Havunge.

Jeg vil hjem!

Chor.
Melodien af: Ernani, den samme som før.

Ingen af os vil forsage,
Droschke, Omnibus vi tage,
Vi ere lige strax tilbage,
Vor Umage lønnes vil:
Finde, vinde, bringe atter
Mesters nydelige Datter.

Trøst Dig, stikkelige Fatter!
Hurtigt vil vi kjøre til.
Sagte, sagte, stille, stille.
Listeligt vi komme ville;
Findes, vindes skal hun da!
Neppe Timen her er omme,
Og vi sees tilbage komme,
Syngende vor Seirs Hurra!

(De løbe Alle bort, Barberen ind i Stuen, kun Muldvarpen bliver tilbage og seer leende efter dem.)

Muldvarpen. (talende).

Ja løb og søg og find, om I kan!
Jeg bliver staaende,
Den gamle Muldvarp er klogere, han!
Nu har vi Spillet gaaende,
Skjøn Jomfru boer i mit mulmmørke Slot,
Og vi holde Bryllup. Det gjorde jeg godt!
(synker i Jorden.)

Peter.
(aabner Døren fra Gaden og stikker Hovedet ind i Haven, seer til alle Sider og raaber med dæmpet Stemme):

Maria! — Maria! — Her er jo ikke et Menneske. Maria! (sagtere) Mester! Hvor ere de Allesammen henne! Nu er jeg kjølet af! jeg kogte lige op i Laaget, lige som en gammel Kaffekande. Men det var i sin Rigtighed! men saa jage mig bort! nei, det meente Mester ikke! han kogte ogsaa over!

Barberen
(med Hat og Paraply, kommer fra Huset og vil ud i Byen).

Træffer jeg Peter —!

Peter.

Mester!

Barberen.

Er Du der! hvor kommer Du her! hvad vil Du! hvor har Du gjort af Maria!

Peter.

Min egen lille Mester! Gud bevar' os, hvor vil De hen med Hat og Paraply og med det Ansigt!

Barberen.

Hvor jeg vil hen! — Og det kan Du* spørge om?

Peter.

Jeg kommer, for at tale sindigt med Mester Bynke.

Barberen.

Maria er borte! hun er efter Dig! hvor er hun!

(Sommerfuglen, Lygtemanden og Havmanden træde pludseligt frem i stor Bevægelse.)

Alle Tre.

Mel. af Oberon: „Nu er Dagen brat forbi!"

Jeg er rystet indeni!
Her er skeet Forræderi.
Denne Muldvarp, det er vist,
Øvet har en skjændig List,
Røvet hende, det jeg veed;
Her han sank! — dybt ned! dybt ned!

Peter.

Hvad for Noget! hvad er nu det! jeg bliver ganske underlig!

Havmanden (talende).

Med ærligt Sind vi kom enhver,
Uskyldig, som den Lille der!
(peger paa Havungen.)
Kun ikke han, den Kjeldermand,
Muldvarpen fra det mørke Land!

Lygtemanden.

Jeg kan kun dandse hen ad Jorden,
Og sige: der din Skat er gjemt.

Sommerfuglen.

Jeg har en Ven, en Storm fra Norden,
Han blæse kan og blæse slemt;
Igjennem hver en Jordens Revne
Han puste paa Muldvarpens Krop,
Saa der gaaer Gys fra Taa til Top.

Havmanden.

Og i hans Huus, for os at hevne,
Skal salte Kilder vælte op!

Peter.

Hvad vil De sige med Alt det!

Barberen.

Ja jeg forstaaer ikke det bitterste.

Lygtemanden.

Vi ere Aander og har Magt,
Hver i sit Element og Rige.
Med Dig vi slutte denne Pagt,
Ifald Du frelse kan din Pige,
Saa Røveren skeer Spot og Spee,
Da, skjøndt endnu vi blusse lige,
Dig gjør vi aldrig Hjerte=Vee!
Du skal beskyttes af os Tre.

Alle Tre.

Mel. af Oberon, den samme som før.

Nu Du selv maa finde ud
Frelsen for din unge Brud,
Kjærlighed gjør Underværk!
Luft, Ild, Vand er ei saa stærk.
Naar vi mødes her igjen,
Altid da, — din Ven! din Ven!

(De forsvinde.)

Peter.

Det er Troldtøi!

Barberen.

Borte!

Peter.

Der staaer endnu Vand i Gangen efter den Ene, og hvor den Anden stod ere Bladene svedne! og der er Muldvarpeskudet! — og hvad sagde de dog! jeg gaaer i den sorte Jord!

Barberen.

Jeg gaaer til Politiet!

Peter.

Hvad skal Politiet gjøre mod Troldpak!

Barberen.

Det vil vi see! Pas paa Huset, Peter!

Peter.

Ja her er ikke Noget at passe paa, naar Maria er borte! (Han bliver alene tilbage, idet Mester Bynke løber afsted.) Maria! min Skat! min Tanke er hun! (seer paa Hyldeblomsterne i sin Krands). Hver Blomst er endnu saa frisk, som da hun plukkede den! der er en Duft ved den hele Krands, saa sød og deilig! den husker mig paa hendes milde, velsignede Ansigt, hendes kjærlige Tale, og hvor inderligt hun holdt af mig! — De sagde, at hun var røvet —! hun kan jo dog ikke være sjunken ned i Jorden —! og var hun ogsaa tyve Favne dernede, jeg gik til hende og bar hende hjem paa mine Arme. (Harpetoner klinge fra Hyldetræet.) Jeg har læst i en gammel Bog om en Spillemand, som, da hans Kjæreste døde, gik lige ned i Jorden til Dødens Throne, og spillede der saa yndeligt og bedrøveligt, saa at han fik Lov til at faae Kjæresten tilbage igjen! men jeg kan ikke spille, ikke engang en lille Smule Violin! (Harpetonerne bruse stærkere.) Hvad er det! nu begynder det paa en ny Maade! — Det er ikke rigtigt her i Mesters Have! — nu ryster det gamle Hyldetræ.

(Hyldetræets Krone skiller sig ad, og midt i Træet, under en Baldachin af dens hængende Blomster, sidder en gammel Kone, med venligt, næsten ungdommeligt Ansigt; hun er klædt i Silketøi, hvidt og grønt, der smelter sammen med Træets blomstrende Grene; det er Hyldemoer, Træets Dryade; hun holder som Scepter en blomstrende Hyldegreen.)

Hyldemoer (siger):

Med Træet født, jeg med det groer,
Mit Liv det slutter inde;
Jeg er dets Aand, jeg Hyldemoer,
Din Kjærligheds Veninde,
Din Bøn idag jeg hørte paa,
Og den vil jeg gjengjelde:
„Det gamle Træ, o, lad det staae,
Det maa I ikke fælde!“
Tag denne Green, dens Trylleri
Er Hjertet Haab og Lindring;
De gamle Minder boe heri,
Hver Hjertets kjær Erindring.

Det er en Skat, saa rig, saa stor,
Den løse kan og binde.
Frels din Maria! — Hyldemoer
Er Eders tro Veninde!

(rækker ham Grenen, og Træets Krone lukker sig langsomt under Harpetoner.)

Peter.

Gud velsigne Dem derfor, Madam Hyldemoer! — hvor De er god! — Men luk ikke! luk ikke! hvad skal jeg gjøre med Grenen? — Hun er ogsaa borte! I Træet —! det er en meget lille Leilighed, men der er Hjerterum. Hvor søger jeg Maria! — Hvad er dog det! see hvor Blomsten bøier sig imod Jorden, ligesom Bjergmændenes Ønskeqvist, der viser dem, hvor Guldet findes! Mit Hjertets Guld, er Du virkelig dernede? — O før mig til det, Hyldemoer! — Hyldemoer! (han synker i Jorden under brusende Toner.)

Muldvarpens Slot.

Dybe, huult klingende Toner lyde, blandede med eensformig Hamren, og som om store Vanddraaber faldt med Glasklokkeklang. Usynlige Stemmer raabe fra forskjellige Sider.

Den Første.

Jeg støder mod det haarde Fjeld!

Den Anden.

Her sprudler frem et Kildevæld!

Den Tredie.

En Skat jeg finder, rig og tung!

Den Fjerde.

— Og her en Qvinde, smuk og ung!

(Marias Stemme klinger, som fra et Drømmeland, gjennem Hvælvingen.)

Mel. Serenaden af Operaen Don Pasquale.

O, Eensomhed!
Paa den lydløse Elv
Jeg seiler ned,
Rullet ind i mig selv!
— O, Eensomhed! —

Echo,

(som et Chor af mange Stemmer fra Grottens utallige Huler og Gange, gjentager).

— O! Eensomhed!

Phantasus

(staaer pludselig midt i Hallen, Sangen lyder igjen, eensformigt den samme.)

Ja, Reisen er gjort! Nu er vi hernede
Dybt under Jorden i Muldvarpens Slot.
Jeg vilde Dem forud ei forberede,
De kunde ængstes! — men nu er det godt.
Nu skulle vi høre, nu skulle vi vide,
Hvorledes ung Elskov har lidt og maa lide.
Her sad hun og græd, hun Hænderne vred;
Han, Muldvarpen, kom og gav deilig Besked.
Han sagde, og smilte i sit Lumskeri:
Hans Hensigt var ene at staae hende bi,
For Beilerne vilde han hende befrie.
Alt var kun en Spøg, en Hjelp af en Ven,
Nu skulde hun strax komme op, hjem igjen.
Hun smilte i Taarer, og han smilte med,
Hvor skulde han ville Skjøn=Jomfru Fortræd.
De gik — ja de gik, — men den grundkloge Mand
Gik Veien med hende til Glemsels Land.
Han førte hende til Glemsels Kilde
Og lod hende drikke, det var det han vilde.
Saa hæsligt loe han: „See, nu er Du vor,
„Thi glemt har Du Verden derovenfor,
„Enhver Erindring om gamle Dage!“ —
Saa bar han igjen hende her tilbage.
— — Jeg blæser i Hornet, men Tonernes Strøm,
Der bølge herinde, saa bløde, saa milde,
De vække ei hende, ei Mindernes Drøm,
Thi hun har drukket af Glemsels Kilde!

(Han blæser paa sit Horn, den ene Fløi af Hvælvingen oplyses, man seer Maria sovende.)

Den stille, tomme Søvn er: — ei at være!
Mens det at leve, er en Rigdoms Skat,

En Skat af Minder, dyrebare, kjære,
Selv fra den gjennemgrædte, lange Nat!
(Lyset slukkes igjen).
Han kommer! tys!
(Det runger fra Hulens Gange).
Tys, tys!
(Den samme Hamren, Glasklokkeklang og Susen, som før, fylder Hvælvingens Huler og Gange, Sangen høres igjen: — „O Eensomhed!" — Phantasus forsvinder).

Muldvarpen og **Oldfruen** træde op.

Muldvarpen (raabende).

De veed det!

Oldfeuen (døv).

Veed det! Man skal høre Meget, før Ørerne falde af!

Muldvarpen.

Jeg maa have en elektromagnetisk Traad i hende, eller opfinde et Knibe-Sprog. (raaber endnu stærkere.) Spænd sine Evner an!

Oldfruen.

Er her skeet Noget! Skeet Gjerning staaer ikke til at ændre! jeg har Ingenting hørt, men jeg har en Følelse af Noget! jeg har en mærkelig god Følelses-Evne! Hver har det paa sin Led! sagde Rivejernet.

Muldvarpen.

Jeg taler! jeg meddeler Nyt! jeg tager mig en Kone!

Oldfruen.

Laane! kan jeg ikke gjøre det! to kolde Stene give ogsaa Ild, naar de støde sammen.

Muldvarpen.

Her er ikke Hørelse skabt (gjør Tegn). vær taus!

Oldfruen.

Bevar os vel! jeg forstaaer hvert Ord, De taler

saa tydeligt! jeg skal være taus! Tale er Sølv, tie er Guld!

Muldvarpen.

Oldfruen bliver i sit Embede, ved Vasken og i Raadet, Bryllupet staaer om en halv Time, og saa maae Gjesterne være her!

Oldfruen.

Var det nu paa den sidste Reise! Narreskibet findes i alle Havne!

Muldvarpen.

Hun forstaaer ikke et Ord! men jeg vil tale alligevel, saa er jeg i Øvelse som Taler, og det er altid godt at være en god Taler! — her er den skriftlige Instrux for Oldfruen til Festprogrammet.

Oldfruen.

Ak, læs! god Vens Tale er sød Musik! — naar jeg føler paa Skriften, saa kan jeg følge med. Jeg er med, sagde Trunte! — De skriver en deilig ophøiet Skrift. Der er Segl paa! Bryllups-Segl! Vær ikke Bager, naar dit Hoved er af Smør! Hvo er Bruden? — Jeg dirrer!

Muldvarpen (skrigende.)

Ikke hende! — Nei, nei, — et Menneskebarn!

Oldfruen.

Tak, for det smak, sagde Kjærlingen!

Muldvarpen.

Der i Grotten er hun! der, mellem de nedgravede Skatte, gjemte og glemte af Menneskenes Børn.

Oldfruen.

Det har blæst hart i Nat, Skarnet er fløiet i Høisædet!

Muldvarpen

Selv har hun drukket af Glemsels Kilde! Alt har

hun glemt derovenfra! (En Stormvind farer gjennem Hulen, ha gjennemrystes derved.) Hu! hvad er det? Det blæser paa mig! det isner i mig! — det er, som fornam jeg Griffel paa Ruden, — Save-Hvæssen, — levende Aal mellem Lagnerne! —

Oldfruen.

Uh! hvad er det!

Muldvarpen.

Det lynte! det bliver for mine Øine, som Snee i Solskin!

Oldfruen.

Nu kommer Humlen, sa' Peer Brask, au! det kriller i Jorden! i Foden! i Øiet!

Muldvarpen.

Hvo kommer!

(Stormvinden suser, det lyser rundt om.)

Oldfruen.

Det lugter af Hyldeblomst! fy!

Muldvarpen.

Der kommer saadan en forfærdelig Hukommelse over mig!

Oldfruen.

Gamle Minder! — uh!

Muldvarpen.

Minder!

Oldfruen.

Og Løfter Du gav — „til Natten, til Katten.“

Muldvarpen (smægtende).

Løfter jeg gav! — ah! —

Mel.: Erindrer De?

Erindrer De, min yndige Gazelle,
At jeg var ung, og De var ligesaa —?

Oldfruen.

Erindrer De, — ja, det kan jeg fortælle, —
Erindrer De, at her paa Knæ De laae?

Muldvarpen.

Erindrer De, vi gik i Kongens Have,
I stille Fryd, blandt Ammer og blandt Smaa?

Oldfruen.

Erindring er den bedste Morgengave,
Den er det Ordsprog, man skal holde paa!

(De synke i hinandens Arme, gjentagende Slutnings-Strophen, og det lyder fra alle Huler og Gange, fra oven og neden, i Toner fra forskjellige Instrumenter, Contrabas, Piccolo-Fløite o. s. v. indtil med Basuners Lyd „Erindrer De?" Begge udstøde et Kjærligheds-Suk og forsvinde deri. Peter kommer med den friske Hyldegreen; fra dens Blomster strømmer det rige Lys ud i hele Hulen.)

Peer.

Hvad var det for en underlig Lyd! her er saa Meget med Underligheder! og hvor det er en lang Vei at gaae her under Jorden! men jeg husker saa Meget, som jeg før ikke huskede paa! — (seer sig om.) Hvor høit og bredt! det glimrer ligesom Speilstumper! — Der er noget Skrækſomt i disse Steenskikkelser! — Vandet drypper ned, smaa Kilder vælde op! — hvor deiligt dog min Blomst lyser! bare den ikke gaaer ud! det er en underlig Lygte, den lyser saa langt, saa langt, lige ind i mig selv og i alle gamle Tanker. (seer Maria.) Maria! det er hende! min egen velsignede Pige! (med dæmpet Stemme.) Maria! bare Ingen hører os! det er mig! det er Peter! — vaagn op! — Hun rører sig ikke! — hun er vist død! død af Angst og Bedrøvelse her dybt nede i Jorden! saa vil jeg døe med! — Men hendes Haand er jo ganske varm! Maria! Maria! — Men Herre Gud, at hun dog slet ikke kan høre! (Han vifter hende med Hyldegrenen, hun aabner Øinene.)

Maria.

Hvad er det! Hvad skal jeg?

Peer.

(kaster i sin Glæde Grenen fra sig, det bliver halvt mørkt.)

Maria! det er mig! Peter! Mesters Peter! Din egen Ven!

Maria.

(altid med fraværende Tanker).

Langelandsk Folkemelodie.

Hold ei min Haand! see ei paa mig!
Jeg kjender ikke Dig!
Jeg hvilte godt, jeg drømte sødt,
Var Alt end tomt og dødt,
En Verden just saa underfuld,
Med Livets bedste Guld,
Du kjender det, Du Navnet veed,
Den stille Eensomhed!

Peter.

Men det er jo mig, sødeste Maria! — Du drømmer, det er her ikke Tid til! vi maae bort!

Maria.

Saa tyst her var, før Du kom hid,
Det var en deilig Tid!
Jeg flød paa Evighedens Elv,
Saa ene med mig selv!
Kald mig ei bort, jeg gaaer ei med,
Mit Hjem er dette Sted.
Her boer det Bedste, Hjertet veed,
Den stille Eensomhed!

Peter.

Maria! bevar os! det er en fæl Drøm! det er Trolddom, og saa er her blevet saa mørkt! hvor er min blomstrende Green, min lysende Lygte. (tager Grenen op, og Alt straaler i klart Lys.) Det hjalp! det lyser! see nu kun rigtig paa mig! Naa! kan Du nu kjende mig! kom bare med til den lyse Dag.

Maria.

Hvo er Du, fremmede Svend?

Peter.

Kald mig ikke „fremmede Svend," jeg har jo aldrig været fra Mesters Huus, og det var af Kjærlighed til Dig, Maria, at jeg slet ikke drog paa Vandring! — husk Dig bare om.

Maria.

(ryster med Hovedet.)

Peter.

Du er nede i Jorden hos Bjergaanden, eller Muldvarpen, hvad han nu lader sig kalde; jeg er kommet her, for at finde Dig, for at frelse Dig og føre Dig hjem igjen! — Maria! husker Du ikke mere de gamle Dage, baade de, der ligge ganske nær og de langt tilbage? Mangen Gang sagde din Fader til mig: „Peter! imorgen kjøre vi til Frederiksberg og saa kjører Du med!" — og hvorledes kjørte vi? Den lille Barnevogn blev trukket frem! lille Maria blev sat i den, Mester og jeg trak, — saa kjørte vi til Frederiksberg og saae Kong Frederik den Sjette seile om i Canalerne; og det danske Flag vaiede og de hvide Svaner neiede og Folk stod og saae paa al den Herlighed. Det kan Du maaskee ikke huske, det er saa længe siden, det var i de rigtige gamle Dage! Ikke sandt, Maria?

Maria.

Og Du har kjendt mig længe?

Peter.

Ja, lige fra Du var to Aar gammel! det veed Du nok! jeg har kjørt Dig og jeg har baaret Dig! vi ere jo opvoxne sammen og have gaaet sammen og seet Alting sammen, den friske, grønne Skov, ved Sø og ved Strand! — i Tivoli og paa Casino. Vi have levet i Fredens Tid og i Krigens Tid og sjunget „den tappre Landsoldat!" og det var Altsammen i Kjøbenhavn og ikke i dette fæle Trold-Slot.

Maria.

Du kan Historier!

Peter.

Hun er reent forstyrret! hun har glemt hele sin Hukommelse, mistet sin Erindring, og den er dog vor største Skat! ak, Maria, de gamle Minder ere dog det bedste i vor Skat=Kiste. Husk paa, hvad Fader siger: „Vor Herre har givet os en Tvervose med Erindringer, de onde og daarlige ere puttede i Posen bag til, men de gode og velsignede have vi faaet i Posen for til, og det er det Rare ved det Hele." Hyldemoer! Hyldemoer! hjelp os begge To! (Han svinger Grenen, en sagte Musik høres, det er Melodien til Sangen om Hyldetræet: „Imellem Havens Buske.")

Maria.

Hvad er det dog! hvor deiligt klinger det! jeg føler mig saa glad og græder dog.

Peter.

Og gamle Minder flyve gjennem Tanken! (Han trykker den blomstrende Green i hendes Haand, saa de holde den begge, og han synger Sangen:)

Imellem Havens Buske
I Solskin, Regn og Rusk,
Med store Blomsterduske
Staaer der en Hyldebusk.

Maria.

(med sagte, bævende Stemme, eftertænkende).

I Duften er der Lindring,
Naar Hjertet er bespændt; —
Der kommer hver Erindring
Om Gammelt, Kjært og Kjendt!

(Begge To gjentage de sidste Stropher, og Hvælvingen ovenover brister, Sollyset strømmer ned ovenfra; det gamle Hyldetræ deroppe sænker sine Grene ned i Hulen, dybere og dybere, saa at de staa imellem dets blomstrende Grene, der løfte dem iveiret med sig, og de sidde med Eet under det gamle Hyldetræ i Mester Bynkes Have med alle de gamle Omgivelser.)

Maria (udstøder et Skrig.)

Peter, det er Dig! Hvor er jeg? Hvad var det? O slip mig ikke! Hold mig fast!

Peter.

Maria! min egen velsignede Pige!

Maria.

En heel Verden gaaer op for mig igjen.

Peter.

Maria!

Maria.

Dig har jeg! Dig! min egen lille Ven!

Peter.

Og vi ere igjen hjemme hos alt det kjære Gamle, og med alle gamle Tanker og Erindringer. Hurra for Mester! for Dig og for mig! og for det kjære, gamle Hyldetræ!

(Træets Krone aabner sig, Hyldemoer staaer mellem Blomsterne og siger under Harpetoner:)

„Det gamle Træ, o lad det staae,
Det maae I ikke fælde!"
De Ord af Dig jeg husker paa,
Og I har seet min Vælde.
Erindrings-Magten er saa stor,
Den bedste Skat herneden.
Du skjærmed' gamle Hyldemoer,
Hun skjærmer Kjærligheden.

(De tre Element-Repræsentanter staae for Peter.)

Sommerfuglen.

Og jeg!

Lygtemanden.

Og jeg!

Havmanden.

Og jeg! — Som Dig er sagt,
Dig vi beskytte vil af al vor Magt.
Og kommer Sorgen, jeg Dig ei forlader;
Jeg er en Ven! — og Enkemand og Fader.

Den lille Havunge.

Jeg vil hjem!

Sommerfuglen.

Jeg faaer en Lyst! — hvis jeg nu fløi herfra,
Og jeg stjal hende til min Ægtemage? — —
— Ak, ind i Himlen voxte Træet da,
Og bragte Dig igjen din Skat tilbage.
Vor Pagt er sluttet. Modtag, unge Mand!
Min Brudegave, simpelt Træ og Skind,
Men den vil give netop al den Vind,
Som der behøves, for at gjøre Lykke!

(rækker ham en lille Puster.)

Havmanden.

Og jeg — min Brudegave er det mindste Stykke:
Et Fiskeskjæl, men det har Sølvets Skjær;
Paa Kistebunden lagt, er Sølvet der.

Lygtemanden.

(rækker Maria Moseblomsten: „Brudelys".)

Et „Brudelys", det brænder aldrig ud.
— Ja bi, nu skal I see, strax kommer Luen!

(Han svinger det, og hver Blomst brænder som et lille Lys.)

Det lyse vil Lyksalighed i Stuen,
Lyksalighed for Brudgom og for Brud!

Phantasus.

Og jeg! — ja jeg! jeg ogsaa gratulerer.
Og — — bringer Mester.

(aabner Døren for Barberen.)

Som paa Borgerligt, —
Her ved det gamle Træ dem copulerer! —
Ja bind Bouquetten sammen i mit Digt! —

Barberen.

Det samme Raad jeg fik af Politiet!
Det sagde, naar de blive ægteviedʼ,

Er' Mand og Kone, gaaer Troldmaskepiet,
Alt Elskovs=Trylleriet.
Troer De, at man kan troe paa Politiet? —
-- — Naa, bo og byg i Hyldetræets Skygge.

Phantasus.

Muldvarpen kun seer skjævt til deres Lykke! —
Hvis hele Publikum fik samme Nykke,
Sligt før er mødt!
Hvad gjør jeg da? — jeg blæser det en Stykke.
Saa ømt, saa blødt!

(blæser Melodien: „Det gamle Træ," og Sangen svulmer dertil, som klang det med fra alle Hyldeblomsterne:)

„Det gamle Træ, o lad det staae,
Det maae I ikke fælde!"

Nøkken,

Opera i een Act.

Musiken af F. Gläser.

Opført første Gang paa den kongelige danske Skueplads
den 12te Februar 1853.

Personerne.

Fru Sparre, Overhofmesterinde hos Dronning Christine.
Jöran Arvedson, rig Landmand.
Hedda, hans Datter.
Oluf, Spillemand.
Pehr Laurin, Slotsfoged hos Fru Sparre.
En Fremmed.
Chor af Hoffolk og Bryllupsgjester.

Scenen er i Sverrig.

En aaben Plads udenfor Jöran Arvedsons Gaard ikke langt fra hvor Elven danner et stort Vandfald; en mægtig Hængebirk helder sine Grene ud over Strømmen. Baggrunden lukkes ved skovgroede Fjelde, mellem hvilke fremrager en Fløi af Fru Sparres Gaard; denne er opført af røde Steen, har takket Gavl og et høit Taarn, Arvedsons Gaard er derimod af Bjelker, der langs med den fremspringende Svale og det brede, lave Vindue ere kunstigt udskaarne. Det er snart ved Sol-Nedgang. **Jöran Arvedson, Hedda** og en Mængde Gjester, hvoriblandt **Pehr Laurin**, ere samlede og midt i Folkelegen: „Dandse vakkert," der bestaaer i, at Een indenfor Kredsen dandser i en bestemt særegen Stilling, hvilken de Andre gjentage, alt som Legen og Sangen melder.

Chor.

Dandse vakkert, dandse vakkert,
Dandse vakkert som jeg,
Sæt Haanden i Siden,
Sæt Haanden som jeg.

Jöran Arvedson.

Jeg har lært
Let og Svært,
Men det Raad jeg fik af Moster:
„Dandser Du,
Sandser Du,
At paa Kræfterne det koster,
Sindig Dandsen være maa."
Pas paa!

Dandse vakkert, dandse vakkert,
Dandse vakkert som jeg!
Gaa i Dandsen, som Moster,
Som Moster og jeg!

(viser det paa en comisk Maade.)

Chor (efterabende ham):

Dandse vakkert, o. s. v.

Pehr Laurin.

Jeg har lært
Let og Svært
Af den første Dandsemester,
Neie sig,
Dreie sig,
Saa at Øster gaaer i Vester,
Kan I Andre gjøre saa:
Pas paa!

Dandse vakkert, dandse vakkert,
Dandse vakkert som jeg;
Gjøre Hanebeen i Dandsen,
Gjøre Hanebeen som jeg!

(viser det.)

Chor.

Dandse vakkert, o. s. v.

Hedda.

Det er slemt,
Jeg har glemt,
Hvordan Touren skulde være:
Svinge om,
Springe om,
Det skal næste Gang jeg lære,
Nu — ja, Noget gjøres maa:
Pas paa!

Dandse vakkert, dandse vakkert,
Dandse vakkert som jeg,
Kladsk Nabo paa Kinden,
Kladsk Nabo, som jeg!

(slaaer Pehr Laurin.)

Chor.

Dandse vakkert o. s. v.

(hver af de unge Piger kladsker sin Dandser paa Kinden.)

Pehr Laurin.

Det kildrer i Kinden! O, slaae dog igjen!

Jöran Arvedson.

Den Leg kan jeg lide!

Pehr Laurin.

Men bedre dog den.
Hvor Frieren kommer: „God Aften, min Ven!
„En Vugge paa Gulvet gjør deilige Sving,
„En Lille i Vuggen og femten omkring!“

Jöran Arvedson.

Pehr Laurin!

Chor.

Pehr Laurin!

Pehr Laurin.

Man binder mangen deilig Krands,
Men deiligst er dog Brudekrandsen!
Man dandser mangen deilig Dands,
Men deiligst er dog Brudedandsen!
Ak, denne Krands,
Ak, denne Dands,
De glemmes aldrig, aldrig siden!

Man leve kan, som eenlig Mand,
Man leve kan, som eenlig Pige,
Men Himlen er i Ægtestand,
Og Hvo vil ei i Himmerige!
Ak Ægtestand,
Er Himlens Land,
Det har jeg hørt fra ganske liden!

Hedda.

En saadan Hjerte-Angst jeg faaer.

Chor.

Nu veed jeg nok, hvad Gildet spaaer:
„Roser og Lillier ville trives iaar!"

Oluf Spillemand,
(med Violinen under Armen, kommer, ledsaget af en ubekjendt Knøs).

God Aften herude, see her kommer jeg!

Chor.

Der kommer Musiken, nu løber jeg ei!

Pehr Laurin.

Ja, nu skal vi dandse saa lystigt, Juchhei!
Saa Støvle- og Sko-Saaler gaae deres Vei.

Oluf.

En Fremmed, jeg mødte, bringer jeg her.

Den Fremmede.

I Sverrig er gjestfrit —!

Jöran Arvedson.

Velkommen vær!

Chor.

Velkommen!

Pehr Laurin.

Godt seer jeg! og dette jeg seer!
Den Skrælling er fiin og har daarlig Maneer.

Den Fremmede.

Jeg skulde sidde ved Døren næst
Som ubuden Gjest,
Men Herren i Huset har rakt mig sin Haand:
„Velkommen vær!"
Og Datteren er jo en Lilievaand, —
Jeg er hjemme her.

paa eengang.

Mændene.

Ham mangler ei Tale, ham fattes ei Svar.

Qvinderne.

Og nydelig er han, hvilke Øine han har!

Pehr Laurin.

Han dreier og sveier! det er jo en Nar!

Jöran Arvedson

(er med Oluf traadt hen i Forgrunden).

Hvo er den Fremmede?

Oluf.

Jeg veed det ei.
Jeg fik dit Bud, strax tog jeg Violinen,
Og gik herhid i egne mørke Tanker —
O, smiil dog ei saa sært!

Jöran Arvedson.

Jeg smiler ikke!

Oluf.

Jeg stod et Øieblik, hvor Fossen falder,
Hvor man har sagt, min Fader mødte Nøkken,
Der lærte ham at spille Violin.
Jeg tænkte paa min Sorg! — Hver har jo sin! —
O, smiil dog ei saa sært!

Jöran Arvedson.

Jeg smiler ikke.

Oluf.

Jeg saae ei Nøkken, men da jeg gik bort,
Kom denne unge Knøs — vi fulgtes ad.
Han har et lystigt Sind, og da han hørte
Om Gilde og om Dands, og det hos Eder,
Saa sagde han: „der maa jeg være med!
„Hos Jöran Arvedson er man velkommen!“

Jöran Arvedson.

Vel talt, det er han! Spil nu lystig for os.

Pehr Laurin.

Spillemand, spil paa Strænge
Droslens søde Slag.

Hedda.

Haabet gaaer i Enge
Livets Sommerdag.

Oluf (spiller).

Chor.

Din Violin har en selsom Klang,
Din Fader lærte af Nøkken eengang.

Den Fremmede.

Et Suk i Naturen er Nøkkens Sang.

Chor.

Nøkkens Sang!
O syng den engang!

Pehr Laurin.

Skal jeg! — jeg gjør det gjerne,
Især paa dette Sted.
(til Hedda.)
Men De, min Skjønheds-Stjerne,
Maa synge Visen med.

Hedda.

Jeg synger — (peger paa den Fremmede.)
— med Eder!

Chor.

O syng den engang!

Den Fremmede.

Jeg husker Nøkkens Sang.

Pehr Laurin.

Jeg med, til Punkt og Prikke! —
Men jeg, — jeg synger ikke
Ved hver en Leilighed.

Den Fremmede (til Hedda).

Ved Aften-Flammen
Saa lysteligt,
Vi synge sammen
Det gamle Digt.

Chor.

Ved Aften-Flammen
Saa lysteligt,
De synge sammen,
Det gamle Digt.

Hedda.

1.

Det er et deiligt Maaneskin,
Det er saa høi en Luft,
Der er en sød Forfriskning
I Birkeskovens Duft!
Saa stille glider Baaden
Henad det dybe Vand,
Ung Elskovs Sjæl og Tanke
Er, som i Drømmenes Land.
Hør, Fjeldfossen bruser! — —
Dog — hvor i Tugt og Ære
To gav hinanden Tro,
Der vil en Skytsaand være,
Beskjærmende de To.
Lykken er med!

Chor.

Lykken er med!

Den Fremmede.

Nøkken sidder i Regnbue=Pragt,
Græder i al sin Glands og Magt.
Ham er sagt:
„Du bliver dog aldrig salig!“

Chor.

Aldrig salig!

Hedda og Den Fremmede.

2.

Ung Elskov, Du gjør Verden
Saa deilig lys og klar,
Du har saa mange Tanker,
Som Himlen Stjerner har.
Som sød Musik i Natten
Gaaer Talens søde Strøm,
Ved Drossel=Sang og Maaneskin,
Det er en deilig Drøm!
Hør, Fjeldfossen bruser! — —
Dog — hvor i Tugt og Ære
To gav hinanden Tro,
Der vil en Skytsaand være,
Beskjærmende de To!
— Lykken er med!

Chor.

Lykken er med!

Den Fremmede.

Nøkken sidder i Regnbue=Pragt,
Græder i al sin Glands og Magt.
Ham er sagt:
„Du bliver dog aldrig salig!“

Chor.

Aldrig salig!

Den Fremmede

(idet Oluf paa Violinen udtrykker forunderlige, smertelige Toner).

Aldrig, aldrig salig! Fortvivlelsens Vee!

(udbryder i det samme spøgende.)

Kjærligheds Lykke, kun den vil vi see!
Kun den vil vi qvæde,
Den Dands vil vi træde.
Glæde! Glæde! Dandsens Glæde!

(jublende.)

Vi svæve hen i Dandsens Rad,
Os Toner gjennemstrømme,
Det Hjerte føler sig saa glad,
Som kun har Ungdoms-Drømme!

(Olufs Violin gaaer her over i en beslægtet Dandsemelodi, medens Dandsen begynder og Choret synger.)

Chor.

Hans Øie og hans Stemme
Har Noget, jeg ei veed!
Blandt os har han ei hjemme.

Pigerne.

Jeg bliver lueheed! —

Pehr Laurin.

Han sang to Vers og ikke meer,
Dem sang han meget ilde!
Han har ei Pli og ei Maneer,
Er Fremmed ved vort Gilde.
Han skulde vise til sin Sang,
Med Øine og med Arme,
Hvorledes Baaden gik sin Gang,
Og Bølgerne kan larme,
Og Fossens Fald og Nøkkens Suk, —
Men han forstaaer jo ei et Muk!

Den Fremmede

(har ordnet til Dandsen, som han tager Deel i med Hedda).

To Roser til Kys sig bøie
Over den stride Flod!

Hedda (angst.)
Hvad lyser i hans Øie!
Det isner i mit Blod.

Oluf. Arvedson. Pehr Laurin.
Hvor stirrer han paa hende!
Hvad kan, hvad skal jeg troe!

Den Fremmede.
Jeg seer de Roser brænde. —
Floden stiller de to!

Chor.
Blandt os har han ei hjemme!
(under hele denne Scene og Dands høres ogsaa Olufs Violin.)

Jöran Arvedson.
Et Ord — vort Herskab, Ridder Sparres Enke
Vil hædre os iaften med Besøg.

Chor.
Fru Sparre!

Oluf og Hedda.
Hvad vil skee!

Chor.
Hun kommer her?

Jöran Arvedson.
For min, for hans Skyld.
(peger paa Pehr Laurin.)
Skjøndt hun har Besøg.
Vor unge Dronning, Gustav Adolphs Datter
Kom hid i Dag.

Chor
Christine, Sverrigs Dronning!

Den Fremmede.
Jeg skjælver! jeg!

Pehr Laurin.

Hun er her hemmeligt!
Selv jeg saae hende ei, saae hende aldrig!
Men kjender hende dog — den høie Dronning:

1.

Vor store Gustav Adolphs Datter,
Til hvem jeg Orm seer ydmyg op,
Og allerunderdanigst skatter,
Hun lider Løier og Spillop!
De Lærde dreier hun en Næse,
Nys hun en Mønt af Jorden tog,
Dens Ælde strax de kunde læse,
De stred om den, skrev Bog paa Bog,
Saa sagde hun: „jeg Mønten slog!"

2.

Hun finder paa hvad Ingen vente,
Ja gaaer forklædt hvor Ingen troer,
Altid hun har en Spas in mente,
En lille Lux bag Øret boer.
Den store Gustav Adolphs Datter,
Til hvem jeg Orm seer ydmyg op,
Og allerunderdanigst skatter,
Paa Landevei og Thronens Top,
Er selv et lille født Spillop!

Jöran Arvedson (idet han afbryder).

Træd ind hver Gjest
I Stuen, næst!
Snart hæver jeg det blanke Kruus,
Et Brudepar er i mit Huus.

Chor.

Og det er Brudgom! Det er Brud!

Oluf og Hedda.

Alt er forbi! o Naadens Gud!

Pehr Laurin (til Hedda.)

Jeg elsker Dig, og Du det veed,
Jeg kunde det ei dølge.

Den Fremmedes (affides.)

Jeg skærmer deres Kjærlighed,
Paa Nat skal Solskin følge.

Hedda.

Aldrig! Nei!

Jöran Arvedson.

Du vil det ei?!
Jeg har Villie, jeg har Magt!
Det skal skee, hvad jeg har sagt!
Unge Hjerters første Flamme
Den er altid Daarlighed,
Selv I sige vil det samme,
Naar I vide, hvad jeg veed.

Ei af Kjærlighed man lever,
Den os ingen Klæder væver,
Sorg og Savn den bringer ind,
Sætter Taarer paa vor Kind.
Derfor skee, hvad jeg har sagt!
Jeg har Villie, jeg har Magt.

paa eengang.

Chor.

Hvorledes vil det ende!

Hedda og Oluf.

Alt er forbi! forbi!

Den Fremmede.

Mig rører deres Smerte, —
Ung Elskovs Sværmeri!

Pehr Laurin (til Hedda.)

Du skal sidde i din Stue
Nyde Ære, bære Guld.

Hedda.

O, jeg kan min Fremtid skue! —
Oluf, staae ei sorrigfuld,
Dig jeg elsker, Dig jeg tænker,
Dig jeg er og bliver tro!

Den Fremmede.

Ei Du kan din Fremtid skue,
Staae dog ei saa sorrigfuld.
Jeg paa Eders Lykke tænker,
Jeg vil Eder blive huld.

Chor.

Ingen Hjelp og Trøst dem skjænker,
O, de arme, stakkels To!

Jöran Arvedson (til Hedda).

Du mit Ord, min Villie krænker.

Oluf.

Det er Døden!

Pehr Laurin
(klapper ham paa Skulderen).

Sligt man tænker.
Ei man sørger sig ihjel!

paa eengang.

Jöran Arvedson.

Ti! — Til Bords!

Chor.

Til Bords!

Hedda og Oluf.

Lev vel!

Den Fremmede.

Sol staaer op før næste Qvel!

paa eengang.

(De gaae Alle ind i Huset; Heddaført af Faderen. Oluf iler hen mod Elven, hvor Hængebirken helder sine Grene; den Fremmede holder ham tilbage.)

Den Fremmede.

Hvor vil Du hen?

Oluf.

Hvor en Fortvivlet gaaer.

Den Fremmede.

Fortvivlet! — Du, i dine Ungdoms-Aar.

Oluf.

O, Alt er tabt!

Den Fremmede.

Husk, hvad i Sangen staaer!
Husk: — ,hvor i Tugt og Ære
„To gav hinanden Tro,
„Der vil en Skytsaand være,
„Beskjærmende de To!“

Oluf.

1.

Jeg eier Intet, er saa forladt,
Mit Hjem er et fattigt Kammer!
Ved Vinduet sidder jeg mangen Nat
Og tænker paa, om jeg havde en Skat.
Ret selsomt mit Hjerte flammer!
En Skat — en Skat! — Du gode Gud!
Da spiller der tidt et Stjerneskud,
Som Svar paa hvad Læben stammer!

2.

Ak, aldrig i Verden bliver hun min,
Hvor kunde vel Sligt jeg haabe!
O, der er en Gift i Elskovs Viin!
Jeg drak din Skaal, Du min Rose fiin;
Jeg føler den dræbende Draabe!
Jeg eier Intet! jeg er forladt! —
Der faldt en Stjerne, saa brat, saa brat,
Den faldt! — jeg tør ikke haabe!

Den Fremmede.

Husk: — „hvor i Tugt og Ære
„To gav hinanden Tro,
„Der vil en Skytsaand være,
„Beskjærmende de To!“

Hedda
(kommer sagte ud fra Gaarden.)

Jeg sneg mig bort!
Vort Møde her er kort,
Men see Dig maatte jeg og Trøst Dig bringe.

Oluf.

Min Hedda, Du!
O, ingen Trøst er nu.
Din Fader jeg for fattig er og ringe!

Hedda.

For Altrets Fod,
Med helligt, freidigt Mod,
Skal lydeligt mit Nei fra Læben klinge.

Den Fremmede.

Ei sorgfuld vær!
Skytsaanden staaer jo nær,
Og Hjelp og Lykke vil han Eder bringe.

(paa eengang.)

Oluf.

O, ingen høie Magter staae os bi!

Den Fremmede.

Hvo veed!

Oluf
(faaer pludseligt en Tanke.)

Ha! Nøkken!

Hedda og Den Fremmede.

Nøkken!

Oluf.

— Ham, som lærte
Min Fader spille, saa hvert Hjerte svulmed!
Ham søger jeg, ham trygler jeg om Hjelp,
Jeg glad mig styrter i hans vaade Favn!

Hedda.

O ti, min Oluf!

Oluf.

Alt for Dig jeg vover!

Den Fremmede.

Og tør Du høit udraabe Nøkkens Navn?
Tør Du hans underfulde Rige kjende?
Vandslangerne dernede sært sig vinde
Om Dybets Planter! Skjælver ei dit Mod?

(paa eengang.)

Oluf.

Der snoe sig Slanger i mit Bryst herinde,
De drikke af mit varme Hjerteblod.

Hedda.

Du tør ei gaae! mit Kys Dig fast skal binde,
Der er en Gud, som naadig er og god!

Den Fremmede.

Du frygter ei! Du vil Dig ham hengive?

Oluf.

Jeg frygter ei!

Hedda.

Mit Hjerte veed en Vei!
Christine, Sverrigs Dronning!

Oluf.

— Uden Nytte
Gaaer did vor Vei! hun vil os ei beskytte;
Nei, Nøkken!

Den Fremmede.

Nøkken —

Oluf.

— røres ved vor Smerte,
I Fossen græder han, — han har et Hjerte! —
Ham vil jeg mig hengive!

Den Fremmede
(hæver sig med Majestæt).

Du vil Dig — mig hengive! min vil Du blive?

Oluf og Hedda.

Ha! — Du er!

Den Fremmede.

Nøkken!

Hedda.

Nøkken!

Oluf.

Du!

Den Fremmede.

Nøkken!

1.

Hvor Jøklen skinner i den kolde Zone,
Hvor Fossen styrter ned med Stormens Tone,
Der staaer min Throne.
Der sidder jeg i Maanens Straale=Glands,
Med Regnbue=Skjæret, som min Blomsterkrands;
Der spiller jeg paa Harpens gyldne Strænge,
De tone Haab og Trøst,
Ja, Fjeldet selv faaer Røst,
Og Eccho svulmer sødt og dybt og længe,

Oluf.

Dig jeg mig hengiver!
Din jeg bliver!

paa eengang.

Du er ei ond, Du røres ved vor Smerte.
Naturen har et Hjerte!

Hedda.

Han er ei ond, han røres ved vor Smerte,
Naturen har et Hjerte!

Den Fremmede.

2.

Hvor ned mod Elven Birke-Grenen hænger,
Jeg gjennem Vandets klare Dybde trænger,
Dens Glar jeg sprænger!
Jeg gaaer i Skovens dybe Eensomhed,
Der hvor de unge Hjerter mødes, jeg det veed.
Der spiller jeg paa Harpens gyldne Strænge, o. s. v.

Oluf.

Dig jeg mig hengiver! o. s. v.

Den Fremmede.

Tag denne Ring! jeg veed: iaften silde
Fru Sparre komme vil til Ja-Ords Gilde,
Og naar da Festens Bæger gaaer omkring,
Træd frem og siig: „i Kraft af denne Ring,
Det kan ei skee!"

Oluf og Hedda.

I Kraft af denne Ring!

Den Fremmede.

Husk: — „hvor i Tugt og Ære
„To gav hinanden Tro,
„Der vil en Skytsaand være,
„Beskjærmende de To!
Lykken er med!

(iler ud.)

Oluf (stirrer paa Ringen).

„I Kraft af denne Ring!" — —

Hedda.

— O kast den bort!
Dit Liv, din Salighed vil han forlange!

Oluf.

Vor Elskovs tunge Prøve bliver kort!

Den Fremmede
(bestiger Bjergstien og forsvinder under Sangen):

Hust! — „Hvor i Tugt og Ære
„To gav hinanden Tro,
„Der vil en Skytsaand være,
„Beskjærmende de To!
Lykken er med!"
(det er blevet mørkt, men deiligt stjerneklart.)

Oluf.

Jeg af mit hele Hjerte paa ham troer.

Hedda.

O, bed med Barnets Sind dit „Fader vor!"

Jöran Arvedson, Pehr Laurin og Gjesterne.

Jöran Arvedson.

Du her!

Pehr Laurin.

I Olufs Arme!

Oluf.

For Gud er Hedda min!

Chor.

Det vække kan hans Harme,
Det næsten vækker min!

Jöran Arvedson (til Oluf.)

Oluf! — spil Violin!
Spil til mit glade Gilde,
Derfor har jeg Dig kaldt.

Chor.

Ja spil! vi dandse ville!

Pehr Laurin (spottende.)

Ja, Spillemand spil paa Strænge,
Den Rigdom er jo din,
Du kan jo spille Penge
Ud af din Violin.

Du er saa rig paa Toner,
Paa Dandse og paa Sang,
Du har de blanke Kroner
Ved Violinens Klang.

Du spille kan saa længe
At Verden bliver din!
Der sidde store Penge
I Spillemands Violin!

Oluf.

Ja jeg er rig og rig paa Glæde,
Nys stod jeg modløs og kunde græde,
Nu traller jeg: la, la, la, la!

Chor.

Hvad betyder denne Glæde?

Oluf
(med stærke Strøg paa Violinen.)

O, jeg er rig som Kongen selv.
Syng med min Violin!
Min Lykke er stærk, som den svulmende Elv!
Hedda er min!

paa eengang.

Chor.

Er han gal! — ha, ha, ha!
Ganske artigt han spiller endda!

Hedda.

Ak hvor mørkt denne Qvel!
Hvordan ender det vel!

Pehr Laurin
(træder henimod Oluf idet han med Spot og Drilleri synger):

Hun holder fast, hun bliver tro!
Kun Dig hun giver Prisen.
Hun er den „Fløite piccolo,“
Og Du er „Contrabassen.“ Jo!
Jeg kjender Folke-Visen.

Chor.

„Contrabas og Piccolo!“

Perh Laurin.

Det var den Fløite piccolo,
Saa frøkenfiin, saa sjælefro;
— Dog, hun blev Contrabassen tro,
Til Døden!

Som Beiler kom hvert Instrument.
Valdhornet sværmed excellent,
„Duidu! Duidu! siig dog jo!“
„Nei!“ sagde piccolo!

Trompeten stormed fremad da,
Og sang sit Seirens tra ra,- ra!
Høit Pauken slog et Elskovs „Bum!“
Fagotten klang sit stille Brum!
Det var et Bruus, en Larm, en Klang,
De Alle gik jo Frier-Gang.

Men liden Fløite piccolo,
Saa frøkenfiin, saa sjælefro,
Blev tro — blev Contrabassen tro
Til Døden!

Chor.

Blev tro o. s. v.

Oluf
(synger paa samme Tid til Pehr Laurin).

Du spotter med min Smerte!
Du har ei Hjerte! —

— „Lykken vender sig ofte om!“ —
— Og førend Dødens bittre Suk,
Vor Elskovs Rose blomstrer smuk,
Med Duft og Skjønhed favr og fiin,
Fortæl Du det, min Violin,
I Dig boer et Menneske-Hjerte.

(Han spiller nogle veemodige, gribende Toner; Alle lytte dertil.)

Chor.

Hvilken Glæde og Vee!
Jeg maa græde og lee,
De Toner har Fryd og Smerte.

(De omringe ham; i det samme træder Fru Sparre op, ledsaget af Tjenere.)

Fru Sparre.

Vær hilset Alle!

Choret (i glad Ærbødighed).

Hurra! Lad Hat og Hue
I Veiret flyve! hil vor venneſæle Frue!

Fru Sparre.

Jeg ogsaa min Lykønskning her maa bringe,
Min tro Slotsfoged vandt en Vennevid!

Jöran Arvedson.

I hædrer mig! — Mit Huus er altfor ringe —

Pehr Laurin.

Det er en Aften for mit hele Liv!

(paa eengang.)

Chor.

Til Gilde med den adelige Frue!

Fru Sparre (til Hedda).

Ved Kirkens Daab mit Navn Du fik,
Og jeg har baaret Dig, som liden;
Min Tanke mangt et Øieblik
Har moderligt besøgt Dig siden.

Jeg slipper ei, skjøndt nu Du gaaer
Ved Mandens Side frem i Lykke!
Med Moder=Sind jeg hos Dig staaer
I Livets Solskin og dets Skygge.

Hedda.

Til Eder sætter jeg min Lid,
I er mig god! forstaaer min Smerte!
Mit Hjerte alt fra Barndoms Tid
Er voxet fast til Olufs Hjerte!

Fru Sparre.

Hvad er det, Barn! tal ikke saa!

Hedda.

Til Fryd I denne Stund forvandle!

Fru Sparre.

Naar ei dit Vel Du kan forstaae,
Saa maae vi Ældre for Dig handle!

Jöran Arvedson og Pehr Laurin.

Hun har en Villie stiv og fast,
Tal hende til, høiædle Frue!
Er ikke Egensind en Last,
Et Ukrud, som man strax skal kue!

Fru Sparre.

Bort med det unge Sværmeri!
Husk paa, hvad Livets Alvor byder.

Chor.

Pehr Laurin er et godt Parti,
Husk hvad et godt Parti betyder!

Jöran Arvedson (træder frem).

Idet jeg om det gamle Sølvkruus fatter,
Et Løfte gjør jeg! — vidtom Rygtet naaer:
Slotsfogeden Pehr Laurin og min Datter
Trolovés nu! — paa Søndag Bryllup staaer.

Oluf
(træder frem mod Fru Sparre).
I Kraft af denne Ring det tør ei skee!

Fru Sparre.
Hvad, denne Ring! — Hvad maa jeg see! —

Oluf.
Min faste Tro hver Hindring flytter!
I denne Ring er Frelse lagt!

Fru Sparre.
Hvo gav den? Hvo har sagt dens Magt!

Chor.
En Ring! hvorfra! Hvo har den bragt?

Hedda og Oluf.
En mægtig Aand er vor Beskytter!

Pehr Laurin.
Hvad nye Paafund! tag sig iagt!

Choret
(betragtende Fru Sparre, til hvem Arvedson og Pehr Laurin er traadt hen.)
Betragt dog hende!
Fik Ringen Kræfter!
Hun bøier Hoved, —
Hun tænker efter!
De træde sammen!
De tale sagte.
Hvo kan det være,
Som Hjelp ham bragte!

Oluf.
Til Spot og Smerte
Man hid mig kaldte,
Da kom vor Skytsaand
Og Trøst han talte!
Den milde, stærke!
Ham trodser Ingen.

Vid, det var Nøkken,
Som gav mig Ringen!

Chor.

Ha, Nøkken! Nøkken!
I bange Tanker
Mit Hoved svimler,
Mit Hjerte banker!

Fru Sparre.

Jeg kan ei løse denne Gaade,
Men Dronningens er Ringen her.

Jöran Arvedson.

Vor Dronnings Ring er denne der?

Fru Sparre.

Han staaer hos hende høit i Naade,
Som bærer den — og han den fik!

Jöran Arvedson
(idet en Tanke gaaer op for ham.)

Hvad sang vi for et Øieblik:
(gjentager af Visen om Gustav Adolphs Datter.)
„Hun finder paa hvad Ingen vente,
„Ja gaaer forklædt hvor Ingen troer:
„Altid hun har en Spas in mente,
„En lille Lux bag Øret boer.“ —

Pehr Laurin.
(trækker Arvedson i Kjolen).

Siig hvad hun siger! og hvad I siger!
Siig hvad hun troer! og hvad I vil!

Fru Sparre.

Snart Tanken synker, snart den stiger,
Jeg fatter ei hvor det gik til! —

Jöran Arvedson.

Mod slig en Villie høit fra oven
Min Modstand være vil forvoven! —

Jeg har en Angst, en Hjerte-Gru!
Den Fremmede — hvor er han nu. —

Chor

(til Melodien, de sang om den Fremmede „Hans Øie og hans Stemme har Noget jeg ei veed").

I Øie og i Stemme
Var Noget, jeg ei veed,
Han havde her ei hjemme!

Oluf.

Ha, snart herude!
vil Vinden suse,
Og Elven svulme,
høit vil den bruse.
Den overskyller
de grønne Dale!
Ha! Nøkken kommer
med Torden-Tale!

Choret (gjentager).

Ha, snart herude! — o. s. v.

Hedda og Oluf.

Stor er hans Vælde
Blandt disse Fjelde,
Han reise kan og han kan fælde!

Pehr Laurin.

Jeg er saa bange, saa rædsom bange,
Men det er Blodet og ikke jeg!
Jeg dirrer, dirrer! tusind Gange!
Ak gid jeg Mile, mange, mange,
Nu kunde løbe bort min Vei!
Jeg er saa bange! saa rædsomt bange!
Rundt om, og forfra og ned ad Ryggen!
Nøkken! Nøkken!

paa eengang.

Chor.

Nøkken!

Fru Sparre og Jöran Arvedson

(see mod Baggrunden, der stærkt oplyses).

Ha, hvor det skinner!
See Blus og Kjerter!

Oluf og Hedda.

Vor gode Skytsaand
Du vil fremtrine!

Chor.

Der er en Rædsel
I alle Hjerter!

Fru Sparre.

Dronning Christine!

(Dronningen med Følge træder ind.)

Chor.

Ha, Dronningen! hun leve, leve!

Dronning Christine.

1.

Fra Vinduet saae jeg Stjernernes Pragt,
Granerne suste!
Mig drog det, som en unævnelig Magt,
Ud hvor Fjeldfossen bruste.
Vi kom gjennem Skoven til dette Sted —
„Kjærlighed!"
En lille Fugl har sjunget om den —
Giv kun Agt!

Chor.

Kjærlighed!
En lille Fugl har sjunget om den.

(sagte til hverandre:)

Nøkkens Magt!

Dronningen.

2.

Der skinned' et Lys mellem Skovens Træer,
Hid det os førte;
Det havde et festligt, forunderligt Skjær,
Deilig Sang med vi hørte.
Vor Skov-Vandring førte til dette Sted —
„Kjærlighed!"
En lille Fugl har sjunget om den —
Giv kun Agt!

Chor.

Kjærlighed!
En lille Fugl har sjunget om den.
(indbyrdes, halvhøit:)
Nøkkens Magt!

Fru Sparre
(træder frem for Dronningen.)

En Ja-Ords-Fest er her med Sang og Dands,
— Forhøiet nu ved Majestætens Glands.

Dronningen
(afbryder, idet hun træder midt ind i Kredsen).

To Hjerter her troloved bleve,
Tør Dronningen vel være Gjest.
(peger mod Himlen.)
Med Stjerne-Pragt staaer denne Fest.
(til Forsamlingen.)
— Min gode Hilsen bringes Eder Alle!

Jöran Arvedson (skjælvende.)

Underdanighed! — Taknemlighed! — —
— — Ikke Ord — jeg veed — — !

Dronningen.

Og nu den unge Kjærlighed? —

Oluf, Hedda og Pehr Laurin
(knæle alle Tre.)
O Dronning, mægtig, mild og god! —

Oluf og Hedda.
I Sorg og Nød vi synke for din Fod! —

Pehr Laurin.
Men Deres Majestæt maa vide,
At jeg har Ja paa Faders Side!

Fru Sparre (peger paa Oluf.)
Men han har mig en Guld-Ring bragt,
Ham Nøkken gav den, har han sagt,
Den bøie skal en Faders Magt.

Chor.
Nu vil det briste eller bære!
Dog troer jeg Nøkken vinder Spil.

Jöran Arvedson.
Min Dronnings Villie min vil være! —

Oluf, Hedda, Pehr Laurin.
Hun mild og naadig være vil!

Dronningen
(gjentagende Heddas og Olufs tidligere Ord).
— „Mit Hjerte veed een Vei!
Christine, Sverrigs Dronning! —“
(mod Oluf.)
„Uden Nytte
Gaaer did vor Vei! hun vil os ei beskytte;
Nei Nøkken —!“ —

Oluf og Hedda.
Min Gud! — Hvor Hjertet banker!
Forunderlige Tanker! —
En Sjæleangst!

Pehr Laurin.

Ak! ingen Gange
Var jeg saa bange,
Som denne Stund!

Chor.

Nu vil det briste eller o. s. v.

Dronningen.

Paa Nøkken ikke stort jeg troer.
Men derimod jeg troer paa Flammen,
Som der og der i Øiet boer!

(peger paa Oluf og Hedda; vender sig derpaa mod Pehr Laurin.)

Jeg Eder naadigt huske vil,
Her er jo ældre, smukke Piger!

Jöran Arvedson og Pehr Laurin.

Jeg siger hvad min Dronning siger.

Chor.

Saa har dog Nøkken vundet Spil!

Dronningen

(fører Oluf og Hedda frem i Forgrunden.)

Ja, — „hvor i Tugt og Ære
To gav hinanden Tro,
Der vil en Skytsaand være,
Beskjærmende de To!“

Oluf og Hedda.

Ha! Nøkkens Trøstesang!

Dronningen

(lægger Fingeren paa Munden.)

Oluf og Hedda.

Ja nu jeg Nøkken kan forstaae!
Jeg ham i disse Øine saae!

(rundt om ved Elven blive Blus festligt tændte.)

Chor.

„Ja hvor i Tugt og Ære
To gav hinanden Tro,
Der vil en Skytsaand være
Beskjærmende de To!"
Gud glæde Sverrigs Dronning!

(under det jublende Hurra, hvor en Skare flokker sig om Dronningen, Andre om de Elskende, medens Ungdommen dandser i lystig Kreds, falder Tæppet hurtigt.)

Indledning til Carnevalet.

(Casino 1853—54.)

I.

Indledning til Carnevalet.

Casino 1853.

(I Orchestret, der er over Salens Indgang, blæses en Fanfare, derpaa spilles Melodien „Carnevalet i Venedig“, under denne komme fra Theatrets Baggrund to Karle, bærende en Klæde-Kurv hvori er Maskerade-Dragter, foran dandser:

Polichinel
(som synger til Carnevals-Melodien).

Jeg kan ei ret udtale 'et!
Jeg føler mig en Gud!
Nu aabnes Carnevalet,
Jeg leier Dragter ud.
Det blive vil Festino,
Et rigtigt Carneval.
Nu er vi i Casino,
Og i den store Sal!

Ja, her er vi! sæt Kurven! — Vi er paa Scenen! men her er jo ikke stillet noget op til at agere paa, og det Hele skulde jo begynde dramatisk. Maskinmester! Hr. Weddén! Teppet maa være nede før Folk indlades. Ingen svarer. — Det er da ogsaa det samme! — Det Vigtigste er besørget, og det har jeg gjort, gamle sindige Polichinel! — Der vil nok komme Liv i Spillet! Man siger, at den som faaer et Embede faaer ogsaa Forstand, jeg kan sige, at hvo som leier og ifører sig eet af mine Costumer, bliver strax en Characteer, selv Dominoen, der egentligt kun er for Gamle svagelige og Unge magelige! mine Costumer inspirerer; jeg har indblæst dem. Til Jean de France sagde jeg: kjend din Holberg: (taler

i Jean de Frances Characteer). — „Jeg er fornøiet med mig selv! jeg er forliebt i mig selv!“ — „Hvad synes Madammen om den Contretemps', som jeg lærte nylig, førend jeg reiste fra Paris, den troer jeg pardi ikke Nogen kan gjøre her i Landet. Jeg kan gjøre den paa tvende Façonner, som f. Exempel først saa — for det andet saa!“ — Der skal Tanke til enhver Ting, Besindighed! — Jeppe maa være Jeppe i mere end Kofte og det uredte Haar; (taler som Jeppe): „Folk siger vel i Herredet at Jeppe drikker; men de siger ikke hvorfor Jeppe drikker!“ — Til det chinesiske Costume har jeg sagt: det er ikke nok at sætte Slikpot i Veiret, nikke og gaae med tilbagestrøget Haar, man maa ogsaa tale, idetmindste kunde sige P eller Thee, det sidste er da Noget, som Enhver kjender. Blomsterpigen lagde jeg paa Hjerte: har De Ansigt? Rigtigt Ansigt til det De vil være? Tænk om Masken gaaer af! vær selv en Blomst eller lad være!“ — Kjole og Person skal gaae op i eet. „Være eller ikke være!“ siger Hamlet og han var Prinds af Danmark!

Harlequin
(med Klisterbøtte og to store Placater).

Nu har jeg slaaet op alle Placaterne, paa to nær, een til Dem, een til mig, der mangler ikke noget!

Polichinel.

Og Programmet!

Harlequin.

Det er Plakaten! den er tre Alen lang, o! see'kken Fyr og paa Rødt; den kan tage Veiret fra en kalkunsk Hane.

Polichinel.

Her er ingen Fororд, ingen Bagord —! Hvad er Carneval? Kunstnercarneval? Hvad Stemning skal Enhver møde med! her er jo ikke engang sagt hvad jeg siger mine Klæder. Hvad skal man? Hvad vil man —?

Harlequin.

— Slaae Gjækken løs, være glad og fornøiet, som jeg er det i Kludene!

Polichinel.

Tal ikke om Kludene, saa falder jeg i Rigsdagstanker, lige ind i Papirs-Spørgsmaalet.

Harlequin.

Saa fald ud igjen! Læs! Plakaten er god, og jeg har slaaet den op, her er Klisterbøtten. Festen begynder med en stor Fanfare, saa kommer en Sludder paa Theatret, det er altid en Begyndelse, og naar man har den, saa — — nu gaaer det Gud hjelpe mig løst dernede! det tænkte jeg nok, de kan ikke vente! lad gaae! naar det kun er gemytligt! — Der har vi Dulcamare! dernede er det Teppet gaaer op, her kan det ikke — man maa hjelpe sig. Nu gaaer Ballonen!

Polichinel.

Men Sludderen paa Theatret —?

Harlequin.

Oppe eller nede, det er ligemeget! — Ingen hører paa os! Viva Dulcamare. (jublende.)

Bello! bello! che festino!
Gli brigandi! — il bambino!
Colombine! — Arlequino! —
Carnavale nel Casino!

(iler ned mellem Mængden fulgt af Polichinel.)

(Fra Orchestret blæses paa Trompet og slaaes paa Pauke, det besvares fra Dulcamares Vogn, hvor han selv, omgivet af Musik og Tjenerskab, udraaber sin Ramse.)

Mine høie Herskaber, Store og Smaa,
Her kommer Manden, I kjende maa!
Mit Navn lyder gjennem Europas Gader.
Min Tip-tippernip-tippertip-Oldefader

Var Doctor Philippus Aureolus
Theophrastus Bombastius Paracelsus.
Et Navn der for Nutiden staaer i det Klare,
Naar jeg mig i ham nævner: Dulcamare.
— «Udite! udite, o rustici! piatate!»
Jeg er af hans Slægt, men har mere Geni,
Og det er sagt uden alt Praleri.
Jeg har et Laudanum for hver, som lider,
Og Draaber, der passe til alle Tider.
Her er den bekjendte Kjærligheds Drik,
Der søges baade af Smaa og af Store,
De Navnet veed elisire d'amore;
Jeg sælger Flasken og det for en Slik.
Plaster og Pulver og Draaber og Piller! —
Strax paa Minutten Smerten sig stiller.
Her er for Podagra, Chiragra, Pleures
Snue, Forstoppelse, Hypochondri,
Gammel Mands Hoste, — iaar just den høres,
Sting, daarlig Mave, Gigt, Kacheri!
Piber og Trommer mælde jeg kommer,
Jeg Dulcamare, Theophrastus Bombast —
Menneskebørn, kom, og kjøb nu i Hast. — —
See, her er Noget, som fører af
Alle de Sorger, som Verden os gav;
Man bliver saa let, som uden Skavank,
Og føler at hele Verden er Pjank;
Her puffes og stødes og stilles og mødes,
Og nippes og nappes og kartes og klappes.
Tag Alting fornøieligt, det er min Cuur,
Og saa en Flaske af denne Mixtur — — —

Om Forladelse at jeg gaaer ud af Versemaalet, men det gjør ikke noget da det er et meget daarligt Versemaal og jeg maa gaae ud, for der gaaer noget ind — her til Venstre! — yndige Maske deroppe, der ikke behøver Piller eller Draaber, — en Bouquet!

Du selv en Blomst, et Rosenblod,
Din Søster Rosen kysser din Fod.

(kaster en Bouquet op til en eller anden ung Dame. Musiken larmer fra Vognen og Dulcamare begynder igjen.)

Jeg har sagt og gjentager, ikke det skader:
Min tip — tippernip — tippertip Oldefader,
Var Doctor Philippus Aureolus
Theophrastus Bombastius Paracelsus,
Men jeg er større! — jeg kom herhid
I denne Sygdoms og Daarligheds Tid.
Bal=Feber! Valg=Feber! gyse man kunde!
Geniet slaaer ud, som de røde Hunde!
— Jeg hjelper og løser den bundne Tunge,
Til Viismand gjør jeg den mindste Unge,
Jeg gjør ham til Mester paa hver en Plads,
Og gjør jeg ikke, saa kald mig Mads.

(seer op til en gammel Dame mellem Maskerne og synger, accompagneret af sit Orchester:

Mel.: „Det gamle Træ."

Du gamle Glut, som sidder der
Midt i de Unges Klynge!
Jeg har en Drik, see denne her,
Den kan Dig strax forynge.
Du faaer igjen de sexten Aar,
Der gik forlængst i Vasken,
Du gamle Glut, betænk Du faaer
For to Mark hele Flasken.

(Der trommes og blæses.)

Mine Herrer og Damer, kom hid, kom hid,
Det er jo en Sygdoms og Daarligheds Tid.
Misundelses=Sygen guul, som en Citron,
Falsk Fromhed der fælt slaaer ud, som Mormon,
Og Penge=Hovenhed med sin Svimmel, — —
— Recepten staaer her paa denne Strimmel!

(kaster Papirs=Strimler ud imellem Mængden og standser i det han netop nu er lige for selve Scenen, der, lænet til Rækværket, staaer en Mand fra Californien, han er i Baldragt og uden Domino, men hans Ansigt og Hænder ere aldeles forgyldte.)

Dulcamare.

Der staaer en Stakkel, han Guldsot har;
En ynkelig Ende det taer!
Det ligger i ham, han hovner op,
Bliver ganske til Krop;

Du Guldsots skinnende Candidat,
Jeg hjelper for en Ducat!

Manden fra Californien.

Markskriger! — jeg kan kjøbe ham og det Hele! Jeg er Manden fra Californien, jeg er blevet til bar Guld. Ingen tør tale til mig uden jeg tillader det! Charlatan! See mit Ansigt! — Guld! — See mine Hænder — Guld! jeg hoven! jeg er mere: — Guld! bare Guld! og derfor Respect! kun jeg gjør hvad jeg vil, jeg gaaer paa Maskerade uden Maske, uden Characteerdragt, selv uden Domino! lad de Andre gjøgle for mig, jeg gjør Ingenting, jeg er en Guldmand, Guld det Hele! jeg kan klæde mig reent af — og maaskee gjør jeg det. Guld! Guld! og mit Hjerte er en Perle — men meer end Perler og Guld er den ædle Qvinde og deri holde alle Damerne med mig! Markskriger — Dulcamare!

(kaster Guld-Regnepenge og Guldklumper ud omkring, idet han stolt gaaer ned mellem Mængden.)
(Fanfare fra Dulcamares Vogn.)

Dulcamare.

Guld-Elixiren jeg ogsaa fik,
Kommer og kjøber den mægtige Drik,
Der kan forgylde fra Taa til Top
Hele Menneskets syndige Krop!

(vender sig mod den yderste Loge.)

Deilige Maske, mit Ord Du troer! —
Tag en Bouquet! — hils Fa'er og Mo'er!
Og nu vil jeg ikke stort sige mere,
Men jeg vil her en Flaske spandere,
En lille Flaske med Rosenvand,
Og saa skal De see hvad jeg er for en Mand.
Strax skyder her frem, som et Blomsterflor,
Et broget, syngende, dandsende Chor,
Et Tog hvorom Römerne selv vilde tale,
En rask Accord til vort Carnevale.

(kaster Rosenvand ud over selve Scenen, og strax komme fra dens Baggrund to dandsende Rækker, der grupperc sig i Forgrunden, kaste Blomster ud til Mængden og synge

Velkommen, gode Venner,
Nyd Glæden, bliv ei træt,
Her Carnevalet sender
Sin blomstrende Bouquet! —
Dig selv er anbefalet
At give Festen Glands.
Nu aabnes Carnevalet,
Og det er første Dands.

(Det hele Orchester falder ind i Melodien og Skaren dandser fra begge Sider af Scenen ned igjennem Salen hvor Mængden tager Deel i Lystigheden).

II.

Indledning til Carnevalet.

den 9de Marts 1854.

(Casino.)

(Fanfare i Orchestret.)

Oppe paa Scenen sees en Postkarl bærende en stor Pakke; Karlen blæser i Trompet, Orchestret svarer, som var der et flere Gange gjentagende Echo, han blæser igjen og atter svares der; nu træder Hr. Sørensen frem fra Baggrunden.

Hr. Sørensen.

Er her Nogen, De vil tale med?

Postkarlen.

Jeg be'er om Forladelse, gode Ven!
De er maaskee Manden jeg kan bruge?
Jeg kommer fra Rom, — fra Italien,
Der var jeg den sidste Carnevals Uge!
Der fik jeg den Pakke og dette Brev;
Jeg maatte afsted, i Flugt over Skyen,
Til Kjøbenhavn, — her skal boe i Byen
En Mand — her staaer Navnet — Hr. Sørensen!

Hr. Sørensen.

Hr. Sørensen! — Ja det er mig! vi er rigtignok mange af det Navn, men jeg er den rigtige!

Postkarlen.

Der staaer i Postscriptum: „Hr. Sørensen,
Der skal i Aften paa Maskerade!"

Hr. Sørensen.

Ja, saa er det mig! for jeg skal der med Kone og

hele Familien. Det er et Brev De har, og en Pakke? Den er svær! Lad os see!

(aabner Brevet og læser.)

„Høistærede Hr. Sørensen! her sender jeg Dem hvad der er det Vigtigste paa en Maskerade!“ — understrevet „Italien.“ Det er s'gu' meget net af Italien at sende mig hvad der er det Vigtigste paa Maskeraden! men vi er ogsaa meget galante, troer jeg, mod den italienske Opera, og saadan noget lønner sig altid. — „Det Vigtigste paa en Maskerade!“ — saa det er i Pakken der! — ja saa maa vi nok have den op.

(de aabne den; en lille lystig Purk stikker Hovedet ud.)

Hr. Sørensen.

Ih! Du forbarmende! — hvad er det?

Den Lille.

Et godt Humeur, Hr. Sørensen!

Postkarlen.

„Et godt Humeur, Hr. Sørensen!“

Jeg kjender ham, det er den rigtige Fyr,
Han dandser igjennem Italiens Byer,
Han tryller Alt til et Eventyr!
Tag De ham med i Casinos Sal,
Saa bliver der først ret Carneval.

(gaaer.)

Hr. Sørensen.

Et godt Humeur! — Saa det er Tingen!
Har Du Fribillet, for jeg har ingen.
Nei see'ken Present —! maa jeg bare spørge,
Er det mig der skal for Morskaben sørge?

Den Lille.

Tag De mig med! De maa, De skal!
Thi ellers (peger mod Baggrunden) der seer De Fru Carneval!

(Baggrunden aabnes: stort Tableau forestillende Fru Carneval i al sin Pragt, omgivet af Harlequiner, Pierroter, Fest=Marschaller etc.; hun og hele Gruppen sove, men bevæge isøvne Benene til Dands, i det Orchestret spiller med dæmpede Instrumenter Carnevals Melodien.)

Den Lille.

Saaledes det er, det var og det bliver!
Men kom, tag mig med og Livet jeg giver!
Jeg svinger min Tryllestav hen over hende,
Og hun — de Alle -- min Magt skal kjende!

(svinger Staven, Orchestret falder stærkt ind med Melodien, Figurerne blive levende, Fru Carneval gjør et Tegn, Pause i Musiken i det hun taler.)

Fru Carneval.

Hvad var det! jeg sov! jeg drømte et Bal!
Nu straaler i Virkeligheden min Hal.
Den deilige, vrimlende brogede Pragt!
Humeuret er her — jeg føler min Magt.
I Glædens Marschaller, lyder mit Bud,
Sving Eders Stav — og drag ordnende ud!
See, Kredsen, bølgende, udstrakt stor,
Sig bøier som Krandsens Blomsterflor!
I ordne Dandsen med Skjønheds Sands,
En Polonaise til første Dands!
Og under Munterheds Bacchanale,
Mens jublende Toner bevinge hvert Fjed,
For Øiet staae i vort Carnevale,
At her er Helicons Muser med!

(Marschallerne ere traadte ud af Rammen og opfylde hendes Befalinger, hun giver et Tegn, hele Scenens Baggrund aabnes og man seer i Transparent:

Musernes Dands paa Helicon,

der som Festdecoration forbliver hele Bal-Tiden.)

Paa Langebro,

Folkekomedie med Chor og Sange i fire Acter.

Efter **Musæus** og **Kotzebue**;

(Eventyret „**Den stumme Kjærlighed**“).

Opført første Gang i Casino den 9de Marts 1864.

Personerne.

Den rige Frands Melchiorsen.
Jakob Holmegaard,
Thyge Sophiesen,
Ulrik Mommesen,
Jørgen Barnekov,
Ditlev Struh, } hans Venner.
Else Mogensdatter, Husholderske hos Frands Melchiorsen.
Gertrud Skippers.
Meta, hendes Datter.
Lisbeth Smaahandlers i Prammandens Gang.
Van der Pleurs, Kjøbmand i Hamborg.
Schwartzkümmel, Commissionair.
Værten i „sorte Margrethe", en Kro i det Holstenske.
Minchen, Krotøs.
Lars Ley, ogsaa kaldet „Humlekongen".
En Tigger.
Et Billed.
En „Reutendiener".

Scenen er i Kjøbenhavn, Hamborg og i det Holstenske; Tiden for Noget over hundred Aar siden. Mellem hver Act tænkes hengaaet omtrent otte Dage.

Første Act.

Spisestuen i Frands Melchiorsens Hus.

Frands, Jakob, Thyge, Ulrik, Ditlev og **Jørgen** sidde om Bordet med Vin foran sig og synge:

Mel. af Slottet ved Ætna. Marschner.

Stem nu i, saa det kan runge!
Glasset er til Randen fyldt.
Vi er' Allesammen unge,
Hele Verden staaer forgyldt.

Tidsnok kommer Grubleriet,
Verden gjør En stiv og tung;
Dette Glas er Glæden viet,
Ungdommen skal være ung.

Ung igjennem hele Livet,
Det er just den bedste Spas.
Er et godt Humeur Dig givet,
Livet er et stort Collas.

Jakob.

Det er en god Vise, som der er megen Sandhed i.

Frands.

Jeg kan en anden, der ogsaa er god og sand.

Mel. af en Ødeland: „Jeg drømte, jeg hisset ved Søen sad".

Saa underligt dreier sig Lykken om,
Slet Ingen sin Skjæbne kan vide;
Den skinnende Boble er skjør og tom,

Paa den tør man ikke lide.
Hvo er Dig Borgen,
At ei imorgen
Du øves og prøves skal i Sorgen.
Alt skifter om!

Jakob.

I fy! det er en dum Vise. Lad os ikke faae flere Vers af den!

Frands.

Men om den nu bedst passer til Stedet og er som skreven for at lægges her under den sidste Skaal.

Thyge.

Ja saa min Sjæl! Glas og Krus ere tømte, men der ligger mere i Kjælderen. Det vil være en god Invention, Frands, at kalde et Par Flasker endnu herop.

Frands.

Øllet er tappet af Tønderne, den spanske Vin er drukken ud! ja, mine Venner, hvorfor ikke sige Tingen som den er: idag er det sidste Gang vi ere her sammen. Den rige Frands Melchiorsen har sat al sin Rigdom overstyr, men i godt Lag og med ærlige, trofaste Venner.

Ulrik.

Det er Løgn, min Engel! jeg mener, din Fattigdom er Løgn, vi ere trofaste Venner.

Thyge.

Din Tale gaaer mig i Hovedet, og jeg har et svagt Hoved, jeg kan ikke taale Meget, veed Du.

Jakob.

Hvad har Du nu for med os, Frands, Du rige Mand i Evangeliet.

Frands.

Jeg har ikke tilsinds at anrette nogen Komedie, det er den rene Sandhed, jeg aabenbarer; min Rigdom er

gaaet, alle min Faders store Midler; jeg har ikke handlet tænksomt nok, Uheld er ogsaa stødt til; saalunde spiller Lykken med os!

Jakob.

Der er noget Besynderligt udi din Tale, Frands Melchiorsen.

Frands.

Huske I, da vi første Gang samledes her i Spisestuen, Gulvet fra min Faders Tid var her endnu?

Jørgen.

Det var belagt med blanke Kroner, hele Byen talte derom, det var et godt Vidnesbyrd om den store Rigdom.

Frands.

En død Kapital; jeg lod den blive levende! ogsaa den er væk. For en Maaned siden sagde min Bogholder mig, at Kassen var tom; Aagerkarle maatte igjen fylde den; men nu trænge de paa. Gaarden her, det lille Landsted paa Frederiksberg, eet og andet godt Bragstykke af det rige Kjøbmandsskib har jeg endnu, jeg kan klare mig og i Ærlighed begynde forfra. Jeg har min Ungdom og jeg har Eder, mine Venner.

Alle.

Det er forfærdeligt!

Jakob.

Det er udenfor al Historie og Tradition.

Frands.

O nei, Jakob! husk den rige Oluf Bagger i Odense. I sin Velstand brændte han Kanel i sin Kakkelovn, da Kongen første Gang hædrede ham med et Besøg, og ved det næste brændte han Beviserne for de Penge, han

havde laant sin Konge. Der var stor Rigdom, men den vendte sig om udi Fattigdom.

Jakob.

Ja den Udgang har jeg aldrig kunnet forstaae, og Dig, Frands, forstaaer jeg heller ikke i Dag.

Frands.

Da Oluf Bagger kom i Trang og blev gammel, vilde ingen af hans Børn tage sig af ham, siger Sagnet; han kaldte da alle sine Børn for sig, viste dem et stort tungt Skrin og lovede Den, som agtede kjærligst at sørge for ham til hans Død, skulde eie hvad der laae gjemt; saa vilde de Alle pleie ham; da saa den Gamle var død og Skrinet aabnet, laae deri en Stok med Paaskrift.

Ulrik.

— „Hvo som giver, til han tigger,
Skal slaaes til han ligger!"

Det fortjener ogsaa et saadant Fæhoved. Det er nu en sandfærdig Historie, men med Dig er det anderledes, Du er en Harcellist, Frands, Du vil binde os Noget paa Ærmet.

Frands.

Jeg siger Eder, jeg er en ruineret Mand! men derfor springer jeg ikke i Stranden.

Jakob.

Men det gjør jeg, Hjerte-Broder! Du skylder mig fra igaar to hundred Kroner, jeg vandt i Spil, dem maa jeg have, og dem skal jeg have.

Frands.

Mit Landsted er da nok mere end to hundred Kroner værd.

Jakob

Det kan der være deelt Mening om!

Ulrik.

Jeg troer ikke Verden staaer til Paaske! Du ubetænksomme Ødeland! ja det vilde jeg sige til Dig, om Du var min egen Søn eller Broder. Det sortner for mine Øine! jeg faaer ganske ondt. Jeg maa hjem til mit, for at samle mig. Jeg har ondt af Dig! Det er ingen Fornøielse at komme fra Velstand ned i trange Kaar; men jeg skal ikke være Dig til Byrde. Vor Herre veed, naar vi sees igjen.

Frands.

Jeg bliver her i Byen og Du ogsaa.

Ulrik.

Jeg gaaer sjelden ud.

Frands.

Men jeg kommer til Dig!

Ulrik.

Spild ikke Tiden med Visiter, Frands! bryd Dig ikke om at komme til mig! jeg har saa ondt af Dig! — Ræk mig Armen, Ditlev, Du sidder dog og siger ikke et Ord. Jeg er daarlig. Kommer Du? Ditlev! (Tager Ditlev under Armen og gaaer.)

Thyge.

Ditlev er ikke at stole paa! han kan ikke holde Mennesket oppe, falder han. Jeg maa følge med. Farvel, Frands!

Frands.

Ja vi to sees imorgen! det er Torsdag, da spiser jeg altid hos Dig.

Thyge.

Imorgen! sagde jeg dog ikke, da jeg kom, at imorgen maa jeg til Roskilde, det er min Fasters Navnedag. Men en anden Torsdag sees vi! jeg er din oprigtige Ven! — (Gaaer.)

Jakob.

Den Ene gaaer efter den Anden.

Frands.

Og Du med, Jakob! — I komme ikke til mig igjen.

Jakob.

Jeg kommer! kan Du tvivle.

Frands.

Tak! jeg skjønner paa det.

Jakob.

Allerede imorgen skal Du see mig! og jeg skal tage et Par af de andre Venner med.

Frands.

Behøves ikke!

Jakob.

Ja, vi maae da have Vidner til Underskrift af Contracten, ikke om det lille Landsted paa Frederiksberg, der er ingen Lysthavende til det, Havejorden er suur, det Hele dyrt at holde, men jeg vil nok have Deel i Gaarden her. Det tale vi om imorgen, nu skal dette ikke foraarsage Uleilighed.

Mel. af Ravnkilde.

Naar Lykken viser Hale,
Og Verden af os gjøer,
Hvad hjælper Trøste-Tale —?
Jeg vil mig anbefale,
Hold paa et godt Humeur!

Frands.

Nu kan jeg aldrig trænge,
Erfaring er jo Guld!
Trofaste, brave Drenge,
I give Lærepenge,
Alt har jeg Posen fuld.

Nu kjender jeg Dig, Jakob!

Jakob.

Du feiler i din Mening om mig, Frands, men jeg agter ingenlunde at moralisere for Dig i de Omstændigheder, Du er falden udi. „Kommt Morgen!" siger Tydsken. (Gaaer.)

Frands (til Jørgen.)

Og Du har sat Dig! Du gaaer ikke med de Andre?

Jørgen.

Nei, ikke lige i Øieblikket, men om lidt! Du veed nok, at jeg kan ikke hjælpe Dig, jeg har ikke en Døit. Dit Venskab var mit Levebrød. Det gjør mig ligesaa ondt for Dig, som for mig selv! Din Ulykke er ogsaa min!

Frands.

Du har en fornøielig Aabenhjertighed, men er en god Fyr.

Jørgen.

Jeg er et godt Stykke ældre end Du. Jeg har seet Dig i baldyret Barneklokke med Skjærf om Livet og en Top i Haanden, som Du er afcontraferet derinde i Stuen næst ved. Din Fader gav mig Plads ved sit rige Bord, og da han døde og Du sad som Husherre, bad Du mig endnu venligere end han at blive siddende; han var i al sin Godhed den rige, gunstige Herre, Du blev en god Kammerat, og jeg fik igjen Ungdom ved Dig. Sligt glemmer man ikke!

Frands.

Jeg fik Dig i Arv fra min Fader.

Jørgen.

Og nu kan Du bruge al den Arv, Du har faaet, men jeg veed rigtignok ikke, hvad Gavn jeg kan være Dig til; maaskee kan jeg give et Par gode Raad.

Frands.

I trang Tid ere gode Raad dyre.

Jørgen.

Først, slip ikke Dig selv, saa slipper Vor Herre Dig ikke, hold paa Humeuret, og lad saa staae til!

Frands.

Det vil jeg.

Jørgen.

Det Klogeste, jeg kan tænke mig for Dig —, ja, det er ikke saa galt! Du er kjøn, forstaaer at arte Dig vel; Du kan gjøre et godt Parti! Det vil være Dig let at faae en rig Kone, der kan hjælpe Dig op. See Dig om, Du er jo i Alderen til at fatte Elskov.

Frands.

Fatte Elskov! Jørgen, Dig vil jeg sige det. Jeg har i mit Hjerte den inderligste Attraa! —

Jørgen.

Du har allerede Kjæreste?

Frands.

Ja!

Jørgen.

Pinedød! det er jo prægtigt! — Hun er rig!

Frands.

Hun er saa smuk, saa velsignet, saa elskelig!

Jørgen.

Og har Penge!

Frands.

Ikke en Skilling.

Jørgen.

Det er forbandet lidt.

Frands.

Det er ogsaa utaaleligt altid at skulle see paa Skillingen!

Jørgen.

Men det er galt ikke at gjøre det.

Frands.

Dig vil jeg betroe det Hele. Fra Pulpituret i Nicolai Kirke, hvor jeg har min Faders Kirkestol, saae jeg hver Søndag en tarvelig klædt Kone med sin unge Datter bivaane Høimesse og Aftensang. Engang have de været velhavende, nu ere de i ringe Kaar og leve stille og arbeidsomme i en lille Leilighed i „Pramman-dens Gang". Den unge Pige er saa smuk, saa uskyldig, saa tugtig opdraget, som nogen Jomfru kan være. Jeg kunde ikke faae hendes Billed ud af min Tanke, da fik jeg den Invention at leie et Kammer lige overfor. I henved en Maaned har jeg der tilbragt mangen Aften- og Morgentime; jeg har iagttaget deres stille Færd. Gaden er saa smal, at strækker man Haanden ud af Vinduet, kunne vi trykke hinanden i Hænderne.

Jørgen.

Naa, og det have I da gjort. Frands! Frands!

Frands.

Aldrig talte vi saa meget som to Ord med hinanden. Tungen er endnu ikke løst i vor stumme Kjærlighed. Hun er et Mønster for Alle, from, uskyldig, deilig som en Guds Engel!

Jørgen.

Naturligvis!

Frands.

Allerede tidlig den første Morgen, idet hun kom hen til Vinduet for at vande sine Blomster, hun har en

hel Mængde, mødtes ganske tilfældigt vore Øine; hun blev blussende rød, saae jeg, hun traadte tilbage; jeg blev saa varm med Eet. —

Jørgen.

Og siden have I gjort Bekjendtskab?

Frands.

Vi have endnu aldrig vexlet et Ord sammen, men i al den sidste Tid, Morgen og Aften, naar jeg var der omme i min lille Stue, bemærkede jeg, at hun puslede med sine Blomster, pleiede og vandede dem mere end det var fornødent, og stod jeg skjult i en Krog, kunde jeg i Speilet iagttage, at hun saae over til mit Vindue, som hun søgte mig der.

Jørgen.

Og hvad skal der saa komme ud af alt Det?

Frands.

Bryllup haaber jeg. Hun har ikke Noget, og jeg har ikke Noget, lige Børn lege bedst!

Jørgen.

Ja, naar I kunne lege med Sand i et Potteskaar og sige det er Middagsmad. Du skal ikke invitere mig; kan jeg forresten være Dig til nogen Nytte, saa er jeg til din Tjeneste. Men følg mit fornuftige Raad, tag fat paa solid Gjerning og opgiv Kjærligheden i Pramandens Gang.

Frands.

Kjærligheden just holder mig oppe, giver mig Mod til at leve og bestille Noget. Det er ikke for mig selv alene, det er ogsaa for hende.

Jørgen.

Stakkels Frands!

(Gaaer.)

Frands (alene).

Han er en ærlig Karl; hans Hjerte er godt, men det er ikke ungt, som mit. Gjerne forlader jeg dette store, tomme Hus og flytter ganske hen i min lille Stue i Prammandens Gang; der lyser Metas velsignede Ansigt over til mig. Hendes Moder har neppe Tanke om min Attraa. Min gode Invention vil jeg haabe er lykkedes; jeg tvivler ikke om, at jo Lisbeth Isenkræmmers har kløgtigt røgtet sit Ærende. Kjærlighed gjør opfindsom.

Husholdersken, gamle Else Rogensdatter træder ind.

Else.

Kjære, unge Herre! ak, jeg veed ikke hvorledes det er med mig. Et Par af hans Venner, der nys gik herfra, talte saa forblommede Ord, de sagde — jeg veed ikke, hvad de sagde.

Frands.

Det er forbi med Rigdommen her, sagde de vel.

Else.

Ja, noget Saadant var det.

Frands.

Du sad hjemme her i Huset, før jeg blev født; Du er et gammelt Træ, groet ind her; Du skal blive paa dette Sted. Ingen skal lade Dig flytte, det skal jeg hævde og fastholde.

Else.

Er det sandt, hvad jeg hørte og forstod, den rige Hr. Melchiorsens Søn er bleven en fattig Mand.

Frands.

Ingen raader for Lykken, den vender sig ofte om, og for mig har den vendt sig; men saa Meget har jeg endnu ihænde, at mine Husfolk ikke ved mig skulle lide Uret, hver af dem kan nøiagtig faae sin tingede Løn, og

som sagt, Du, Else, flytter ikke ud under fremmed Tag; Savn skal Du heller ikke kjende. Det store Billed inde i Salen, det af den italienske Mester —

Else.

Det deilige, store Billed, hvad det?

Frands.

Det faaer nu en meget bedre Plads, end her; det kommer paa Kongens Slot; jeg har igaar kjøbslaaet; Billedet gaaer derop, ikke for rede Penge, men mod en lille, aarlig Sum, saalænge Else Mogensdatter lever. Det skal være din Pension her fra Huset; Pengene udbetales til Dig. O græd dog ikke, jeg vil saa gjerne gjøre Dig glad.

Else.

O Herre, jeg har selv nok til i Tarvelighed at henleve de faa Dage, der endnu ere tilbage for mig.

Mel. af den hvide Dame. Boyeldieu.

Tunge, bittre Dage komme,
Dem jeg aldrig troede kom;
Før min Tid var omme,
Dreiede sig Lykken om.
Fremmede skal her nu huse,
O, det vil mit Hjerte knuse,
Gid at jeg i Graven laae.
Hvorfor skal jeg leve og vide
Min Herres Søn i Nød;
Den Sorg til skulde jeg lide,
Ulykken Alt nedbrød.
Gud give jeg var død!

Frands.

Du vil endnu opleve at see mig udi Velstand. Og jeg forlader jo ikke Byen, jeg forlader kun dette Hus, der ikke længer kan blive mit.

Else.

Men vort lille Landsted ude paa Prindsens Amager.

Frands.

Paa Frederiksberg; ja, ogsaa det maa jeg see at skille mig ved.

Else.

O nei, gjør ikke det! der er Lykke ved Haven der. Meer end een Gang hørte jeg Eders Fader sige: „Gaaer det nogensinde min Søn ilde, saa groer der for ham et Brødtræ ude i Haven ved Landstedet."

Frands.

Jeg forstaaer mig ikke paa at være Urtegaardsmand. Og saaledes har min Fader heller ikke meent det. Han holdt saa meget af det lille Sted.

Else.

Endnu i hans Dødsstund var hans Tanke derude; hans sidste forstaaelige Ord var: „ude i Haven". —

Frands.

Nu er min Fader i eu bedre Have, i Paradisets. Mit Brødtræ maa jeg selv plante mig; Vor Herre give det Solskin og Dig med i dit Hjerte.

(Gaaer.)

Den lille tarvelige Stue hos Gertrud Skippers.

Gertrud sidder og spinder, **Meta** staaer ved sine Blomster.

Gertrud.

Brug dog Fod og Fingre, Meta! denne Krands Hør maa være spundet af før Middag. Lad Blomsterne i Vinduet skjøtte sig selv; det er nu tredie Gang i Dag Du har været ved dem.

Meta.

Blomsterne ere min eneste Glæde.

Gertrud.

Ja, i de sidste tre Uger har Du faaet en stor

Kjærlighed for de Blomster, men jeg holder ikke af det. Der skal Du altid varte dem op, og ligefor boer et ungt Menneske, der ikke bestiller Andet end staaer og glaner paa Dig. Det kan jeg ikke lide!

Meta.

Vi kunne da ikke forbyde ham at see herover.

Gertrud.

Vi kunne hænge et Gardin for, og det gjør jeg.

Meta.

Han seer vist herover paa Huset efter Fløiet for at vide Vinden.

Gertrud.

Vinden! ja, den vil nok snart vende sig for ham, spaae ikke alle Julemærker feil.

Meta.

Kjender Du ham?

Gertrud.

Ja vist kjender jeg ham. Det er den unge Hr. Melchiorsen, Søn af den rige Kjøbmand.

Meta.

Men hvorledes kommer han til at boe i Pramandens Gang.

Gertrud.

Det er Fixfaxeri! Han mener det ikke ærligt. Du er en kjøn, velopdragen Pige, det kan enhver Mand see og vel ogsaa nok blive varm om Hjertet ved, men mener han det ærligt, saa gaaer han til mig, som Moder, siger: „I kjender mig vel, jeg kan ernære Eders Datter og bærer en dydig Kjærlighed til hende." Det siger man, men gjør ikke Fixfaxeri og staaer og glaner ind af Vinduet.

Meta.

Hvor kan Du være saa vred paa det stakkels unge Menneske.

Gertrud.

Ja Stakkel! det bliver han nok snart, er jeg bange for. Hans Fader, det var en Mand! Hver Gang det var Hans Majestæt Kongens Fødselsdag, gav han de Fattige et kosteligt Maaltid med Risengrød og Oxesteg! hver fik en Pot Øl. Huset var solidt; Gulvet i Spisestuen belagt med blanke Kroner.

Meta.

Men udi saadan Velstand kan man da ikke kalde den unge Hr. Melchiorsen en Stakkel.

Gertrud.

Udi saadan Velstand! men Faderen er død, og Frands Melchiorsen, der endnu kun er en opløben Dreng, har skaltet og valtet, gjestereret og smidt Penge ud til alle Sider, uden Tanke eller Forstand. Uheld er der ogsaa stødt til, det er gaaet med to af hans Skibe, som det gik med din salig Faders. Det vil slet ikke undre mig, om jeg en kjøn Morgen hører, at Frands Melchiorsen er en Stodder.

Meta.

Men da vil hans Venner hjælpe ham.

Gertrud.

Venner! og hjælpe! — Jo, Du kjender godt Verden. Hjælp Dig selv, saa hjælper Vor Herre Dig, men ikke de Andre! det er min Erfaring. Som den rige Mands Søn kom han ikke til os, og for en fattig Peer Eriksen har jeg ikke opdraget min Datter! Vi sidde smaat i det, hvilket ikke blev sjunget for min Vugge. Din Fader var en ganske velhavende Mand, men da han forgik med Fartøiet, vi havde, saa sad jeg med Dig, som jeg sad og sidder.

Meta.

Men baade din Familie og min Faders have jo godt tilbedste og kunne hjælpe!

Gertrud.

De gjorde ikke Noget af sig selv, og jeg er for stolt til at tigge. Tæring efter Næring er mit Valgsprog. Jeg flyttede ind i denne fattige Leilighed og har stridt og stræbt. Jeg har spundet og vundet, saa Huden er bleven mig haard i Fingerspidserne. Men jeg haaber til Gud, at der vil komme en bedre Tid, i det mindste for Dig, mit Barn. (Man hører Musik, Melodie af „Rigoletto", lige overfor.) Hør, nu begynder han igjen derovre med sin Gniden paa Violen. Det er nu bare for, at Du skal høre ham.

Meta.

Han spiller saa smukt, saa rørende! jeg hører det saa gjerne.

Gertrud.

Men, det skal Du ikke. Put Bomuld i Ørerne og lad Rokken snurre! (Drager Meta hen til Rokken og sætter sig derpaa selv og spinder.)

Mel. af Lulu: „Slunken Edderkop." Kuhlau.

Paa Skammelen skal Du Dig sætte.
Spinde til Tenen er fuld;
Det er det eneste Rette,
Flid er det Samme som Guld.
Intet Du eier,
Hjulet sig dreier.
Spind!
Lykken vind!
Den er din ved dit Spind!

Meta.

Rokkehjulet sig dreier,
Foden bliver ei træt;
Hjertet en Rigdom eier,
Ungdomsglad ødsler det.

Rigdom jeg eier.
Hjulet sig dreier.
Flyv, Tanke snar,
Til den Ven, Du har.

Paa een Gang. { **Gertrud.** Intet Du eier etc.
Meta. Rigdom jeg eier etc. }

Meta.

Det banker.

Gertrud.

Kom ind!

Lisbeth Smaahandlers træder ind.

Lisbeth.

God Dag, I hjertensskjære, flittige Mennesker!

Gertrud (der ivrig bliver ved at spinde).

Velkommen herinde, Lisbeth! tag den høie Skammel og sid ned. Hvad Nyt i Byen?

Lisbeth.

Megen Vellyst. De Høifornemme kjøre paa Operaen, Menigmand løber til von Qvoten, og saa er her en Gjestereren! Jens Øltapper havde en Smaus igaar paa fyrretyve Personer.

Gertrud.

Da engang min salig Mand kom hjem med Ladning fra Malaga, havde vi en Smaus paa to og tredive Personer, det var den Gang, det gjør jeg ikke nu ved at spinde Hør.

Lisbeth.

Det er vel I nævner Hør; jeg har just med mig en Prøve, om I har Lyst at kjøbslaae.

Gertrud
(betragter Hørren, som Lisbeth giver hende).

Ei! den er saa fin som Silke. Den bliver mig for dyr.

Lisbeth.

I faaer den for Spotpris. Otte Skilling Pundet.

Gertrud.

Det er ikke muligt! den er fire Gange saa Meget værd.

Lisbeth.

Men jeg kan overlade Eder den for saa ringe Pris, som jeg siger.

Gertrud.

Den er da ikke stjaalet.

Lisbeth.

Den, der bragte mig den, har ærligt kjøbt samme, det kan jeg række mine tre Fingre iveiret paa.

Gertrud.

Det er jo en mageløs Handel! jeg kjøber strax saa meget, som I har. Meta, tag ud af Skabet Flasken med den spanske Vin, det er den sidste, jeg har endnu siden min Mand foer paa de Lande, den har holdt længe ud, Meta og jeg smage den ikke. Nei, hvor den Hør er fin og blød, den spinder sig selv.

Lisbeth
(tager Glasset, som Meta har skjenket i).

Eders Sundhed, Mo'er Skippers! den Vin er delicat, som den fineste Rosin. Ogsaa lille Metas Sundhed. (Drikker.)

Meta.

Jeg siger saa mange Tak!

Lisbeth.

I har rigtignok to velsignede Øine og en deilig Skabning, det kan ikke blive skjult, ihvor indgetogen I end lever og boer. Jeg veed, hvad jeg veed!

Gertrud.

Den Hør krilrer mig baade i Øine og i Fingre! troer I, Lisbeth, at jeg herefter endnu kan faae af samme Slags og til samme Pris.

Lisbeth.

Hvorfor ikke! naar I selv vil.

Gertrud.

Det kan I da nok vide, at jeg vil. Tag endnu et lille Glas.

Lisbeth.

Jeg er ikke vant til spansk Vin! den er stærkere end Mjød, den gaaer til Hovedet! (Drikker.)

Gertrud.

I Fortrolighed! hvor har I Hørren fra? Den, der sælger den, maa jo slet ikke forstaae sig paa den udmærkede Vare.

Lisbeth.

Jeg maa ikke sige det! — Men naar I spørger mig, er det ligesom om det vilde ud af mine Sideben. Jeg troer sandelig, at den spanske Vin stiger mig til Hovedet.

Gertrud.

To smaa Glas har I kun faaet. Naa hvem er det saa?

Lisbeth.

Derovre boer han! — Frands Melchiorsen.

Meta.

O, min Gud!

Gertrud.

Hvad for Noget! hvad har han med Hørren at gjøre?

Lisbeth.

Hans Hjerte sidder i hans Hals for lille Meta; han er ganske betagen af Kjærlighed til hende.

Gertrud.

Det er Fixfaxeri! var der Ærlighed og Grundighed hos ham, saa kom han og talte med mig. Sig mig nu Rub og Stub.

Lisbeth.

Forleden Dag kom han ind i min Bod og kjøbte Smaasøm; det kan gjerne være, at det kun var for at faae Leilighed til at tale med mig. Han talte og jeg talte; det ene Ord tog det andet. Han har saadant et rart, rigtigt ungt Ansigt og Noget saa aabenhjertigt og deltagende. Han spurgte om mine Omstændigheder og om Eders Omstændigheder, og jeg svarede som der er at svare, at vi ikke ligge paa den lade Side, at I er et Mønster paa Flid her i Gaden, men alligevel kan I dog ikke skaffe lille Meta en ny Søndagskjole.

Gertrud.

Det var ilde talt af Eder.

Lisbeth.

Ilde talt! det foer mig lige ud af mit deltagende Hjerte, og han tog det ganske op i sit. Er det ikke baade fint og galant af ham, at han strax derpaa gik hen og kjøbte Hør til høi Betaling, for at I kunde faae den af ham til Spotpris.

Meta.

Det gode Menneske!

Gertrud.

Saaledes hænger det sammen.

Lisbeth.

Ja, ikke et Ord er fordreiet. Men nu kommer Nachspielet, det har jeg fra en Karl udi hans Tjeneste. Han er ødelagt! idag gav han sidste Gang stort Traktement for Snyltegjesterne. Han er falleret! Eet og Andet er vel endnu kort Tid tilbage, Guldringe, Brystnaale og Mobilier, har jeg hørt —!

Meta.

Ak, at han er bleven saa ulykkelig!

Gertrud.

Hvad sagde jeg! Løn, som forskyldt.

Lisbeth.

Et Par Guldfjer er der endnu, pluk I dem, Mo'er Gertrud!

Mel. af Brama og Bayaderen. Auber.

„Vær min Veninde i Nød!"
Saa han i Klage udbrød.
Stakkels Fyr!
Alt er overstyr!
Kun lidt han har,
Den Rest
Er bedst
Vi Andre ta'er.
Pluk nu af de sidste Fjer;
Snart har den Stakkel ei fleer.
Pas paa,
Det skal dog gaae!
Saa bliver han til Alvor vakt,
Og fromme Tanker i ham lagt.

Gertrud.

Og alt Det siger I mig lige i Ansigtet! skammer I Eder ikke! — Tag den Hør igjen, den snærer mig ind i Fingrene! jeg skal Intet have fra den Kant. Og

glaner han igjen herover, skal jeg tage en Haandsprøite og straale ham ind i Øinene.

Lisbeth.

Naa, naa! godt Ord igjen!

Gertrud.

Ja, det skal I faae! I er en slet Person! I tør byde mig, at jeg skal være Kjeltring, at jeg skal plukke og pille den sidste Guldfjer af ham. Det er en saa overvældende Uartighed mod mig, at vare mine Klæder skaarne som min salig Mands, saa smed jeg Eder ud af Døren.

Lisbeth.

I er grov!

Gertrud.

I fornærmer mig i min Fattigdom.

Lisbeth.

„Fattigdom og Hoffærd", det er en Komedie paa den danske Skueplads; jeg har seet den, men jeg tænkte ei; at den agereredes i Prammandens Gang. Kro sig kun, Mo'er Skippers! Jeg vidste ikke, at Hun var af Porcellain hentet fra China.

(Gaaer.)

Gertrud (i Døren.)

Maa jeg bede om, at dette er Hendes sidste Visit i mit Hus! jeg har ærgret mig. Komme til mig med Sligt!

Meta.

Hun har en slem Tunge, men det unge Menneske har dog vist meent det godt.

Gertrud.

Nævn mig ikke ham! Han jager mig herud af

Gaden. Jeg bliver ikke længer her, hvor jeg nu har levet i fjorten Aar. Jeg vil ikke have det Gjenboskab!

Meta.

Men Moder!

Gertrud.

Bæk fra Vinduet med Blomsterne!

Meta.

Men de ere saa smukke, de trives saa godt!

Gertrud.

Ja, de trives! nu forstaaer jeg det: de skal pleies, det er for at gloe derover. Ind med Dig i Kammeret og tag Rokken med. Ikke et Muk! (Støder hende ind i Værelset tæt ved). I „korte Christians Krog“, ved Kongens Have. er en Leilighed uden Gjenboer, den vil jeg strax gaae hen at see paa.

(Gaaer.)

Gade.

Frands gaaer op og ned.

Mo'er Lisbeth bliver længe derinde, bare hun bærer sig kløgtig ad. Hvor mit Hjerte banker, jeg har ingen Ro! Der er hun. Naa, hvad Glædeligt har I at sige mig?

Lisbeth.

Jeg faaer Gulsot! den gamle Bavian! Stort skal det være.

Frands.

Hvorlunde er det gaaet?

Lisbeth.

Først var Alt fedt og godt mellem os; jeg skulde sidde; jeg fik spansk Vin og en Slidder for en Sladder; men neppe har jeg sagt, at Hørren kom fra Eder, saa var Hundred og Eet ude!

Frands.

Men I skulde jo slet ikke nævne mig!

Lisbeth.

Det slap mig nu ud af Munden! Datteren gjorde det ingen Skade paa; Moderen kneisede op, som en Kat med et Aalehoved.

Frands.

I har fordærvet Alt for mig.

Lisbeth.

Saa det er den Tak jeg faaer! Her er Eders Hør, jeg gaaer ikke oftere i de Ærender.

Frands.

Men Meta? Hvad sagde hun, hvad gjorde hun? Har Du ikke det Mindste at sige mig om hende.

Lisbeth.

Ikke et Muk. Og det siger jeg Eder, unge Herre, steger I herefter Kartofler i den hede Aske, saa kan I selv rage dem ud, jeg gjør det ikke.

(Gaaer.)

Frands.

Hvad griber jeg nu til! ogsaa her har jeg handlet taabeligt i at give min Lykke i Hænderne paa denne Kone, nu er Alt fordærvet. — Men der er jo Metas Moder! hun laaser Døren i. Hun kommer her om Hjørnet; jeg vil vove at tale til hende. Gid at jeg maa kunne lægge mine Ord saa, at de faae en god Indgang i hendes Hjerte.

Gertrud Skippers kommer.

Frands.

Tør jeg, som Eders Gjenbo i Gaden, sige en ærbødigst Godmorgen!

Gertrud.

Gjør Eder ingen Uleilighed!

Frands.

Tør jeg tale et Par Ord med Eder.

Gertrud.

Undskyld, jeg har ingen Tid.

Frands.

Det er for mig et Par vigtige Ord, jeg har at fremføre.

Gertrud.

Jeg veed, hvad I har at fremføre, og jeg veed, hvad jeg har at svare. Naar I, Hr. Frauds Melchiorsen, sidder igjen varmt inden Vægge i Eders Faders gamle Gaard, hæderlig og honnet, saa henvend Eder til mig, som Moder, men ikke før, og dermed Punktum!

(Gaaer.)

Frands.

Det var tydeligt nok. Nu kan jeg dreie mig en Strikke af Hørren her og hænge mig selv i den, eller gaae ud paa Langebro og styrte mig i den dybe Strøm. Nei, nei! det er Cujoneri, ikke at kunne bære de tunge Dage, Vor Herre tilskikker os. Jeg maa vinde Meta, og med hende kommer igjen Lykken!

Jørgen Barnekov gaaer forbi.

Jørgen.

Du her, Frands! jeg troer Du grubliserer.

Frands.

Jeg tænker paa mine Vilkaar. Det er nærved at gaae mig saa galt, som det kan gaae. Hvad troer Du er klogest, endnu at vente paa Lykken, eller at gaae hen og springe ud fra Langebro.

Jørgen.

Vandet er koldt, Frands, det vil ikke smage Dig! især om Du tager for stor en Mundfuld; men jeg har ikke Tid til Passiar, nu slog Klokken Tolv paa Nicolai Uhr, jeg skal til Middags-Collas hos Lars Ley, den rige Brygger, Humlekongen, som han kaldes. Farvel, Frands, god Lykke hos Kjæresten.

Frands.

Der er Døren lukket for mig. I dette Øieblik talte jeg med Moderen, hun sagde mig det kort og tydeligt: „naar I sidder igjen varmt inden Vægge i Eders Faders gamle Gaard, hæderlig og honnet, saa henvend Eder til mig, som Moder, men ikke før, og dermed Punktum!“

Jørgen.

Saa skynd Dig at blive en rig Mand! Du er ung og freidig! gak ud i den vide Verden.

Frands.

Hvorhen?

Jørgen.

Veed Du hvad! jeg faaer en god Tanke. Du har vel i Behold din Faders Handelsbøger?

Frands.

Dem giver Spekhøkeren ikke Meget for.

Jørgen.

Du har dem?

Frands.

Jeg har dem.

Jørgen.

Mangen Gang hørte jeg din Fader beklage sig over store Tab, han havde lidt i Hamborg, men han sagde

ogsaa, at flere af de fallerede Kjøbmænd vare igjen komne i gode Kaar og nok vilde betale. See efter i Bøgerne. Tag Papirerne frem og reis til Hamborg.

Frands.

Du har Ret, jeg husker, at min Fader har sagt det, jeg veed med Sikkerhed, han der har store Summer tilgode. Det er et godt Fingerpeg, Du giver mig, Jørgen. Endnu iaften reiser jeg. I otte Dage kan jeg over Land være der.

Jørgen.

God Lykke!

Frands.

Paa den stoler jeg, den fylde mine Lommer, og da kjøber jeg mig et Skib, farer paa Spanien og bliver igjen den rige Hr. Melchiorsen!

Jørgen.

Det under jeg Dig! Du er et Menneske, jeg holder af. Farvel, Frands!

(Gaaer.)

Frands.

Det var en heldig Tanke, han vakte! men Meta? — Hvorledes klarer jeg for hende min pludselige Forsvinden og Udebliven, hvorledes kan jeg uden Mellembud underrette hende? Lad see! ja! imorgen stiller jeg mig reiseklædt ved Vinduet, det er Søndag, hun gaaer i Kirke, der maa hun høre om mig. Endnu idag vil jeg besøge Præsten, anmode ham om, at han efter hver Søndags Froprædiken beder for en ung Mand, der er gaaet paa Reise! Meta vil forstaae, at det gjælder mig; ogsaa hun vil bede for mig; jeg troer det, jeg veed det, uagtet vi endnu aldrig talte et Ord med hinanden.

Mel. af Le Pardon de Ploermel. Meyerbeer.

O Kjærlighed!
Giv mig Besked,

Tal med din Klokkestemme.
Viis Du mig Vei!
Jeg frygter ei,
Din Talisman jeg eier.

Jeg reiser ud,
Med mig er Gud,
Dybt i mit Bryst det klinger
Som Glædes-Sang,
Som Klokkeklang,
Der til mit Bryllup ringer!

Anden Act.

Børsen i Hamborg.

Chor af Handelsmænd.

Mel. af Faust. Gounod.

Børscours, Vexler, Statspapirer,
Obligationer vi leve i;
Kjøb, Salg, Assurance,
Op og ned, og dog i Balance!
Her Kuben er, travl er hver Bi.
Guldets søde Honning vi lave.
Vi flyve ud og ind her i
Rigdommens gyldne Have.
Beregn, betænk, læg til, tag fra!
Du Regnekunsten lære!
Med Pengeposen har Du da
Alverdens Magt og Ære.

Frands (er traadt ind.)

Det er Hamborg Børs! hvor det suser og summer i Handelens store Bikube! Hvor skal jeg nu finde mine Folk! Til hvem henvender jeg mig! Den unge Mand derhenne synes at have Kjendskab til de Fleste; han siger et Par Ord til hver; han hører hjemme her. Høistærede! tør jeg tale et Par Ord med Eder. (Under denne Replik ringes med en stor Klokke, og Mængden fordeler sig i andre Sale.)

Schwartzkümmel.

Hvad er til Tjeneste.

Frands.

Jeg er en Fremmed! jeg kommer her i Forretninger, veed ikke Besked, hvor og til hvem jeg har at henvende mig.

Schwartzkümmel.

Her har I Manden!

Mel. af Barberen i Sevilla. Rossini.

Jeg er just den Første, som Commissionair,
Ja, jeg!
Schwartzkümmel, Navnet kjender Enhver.
Mellem de søgte, jeg søges især;
Ja just jeg.
:|: Handelsmænd, Skippere — til alle Stænder
Rækker jeg Hænder,
Kjøber Papirer, sælger igjen.
Wrede Ven!
Jeg er til Tjeneste, jeg er at lide paa,
Tager jeg Tingen fat, Tingen maa gaae. :|:

Frands.

Der har jeg jo ret Held med mig! — Maa jeg altsaa begynde med et Par Spørgsmaal. Hvorledes staaer det med Huset Krambe & Philip?

Schwartzkümmel.

Det er et solid Hus. De træffer her paa Børsen den ældre Philip.

Frands.

Lever endnu Kjøbmand Peter Martens?

Schwartzkümmel.

Han er i bedste Velgaaende og Huset i Tiltagende.

Frands.

Herman Silkehandler?

Schwartzkümmel.

Er en rig Mand.

Frands.

Huset Fabian van der Pleurs.

Schwartzkümmel.

Er igjen blevet et af de meest ansete udi Staden. Tre Gange spillede han Fallit, det forøger Capitalen! ha, ha! han har Grunker, som han har Mave; der kommer han, rund og fed som en Æbleskive, der har faaet Been. Har I Forretninger med ham og de tidligere nævnte respectable Huse, da er jeg til Tjeneste! prompte og billig.

Frands.

Jeg tager derimod! Vil I da tale med Huset Krambe & Philip, med Peter Martens og Silkehandler Herman, de ville kjende den gamle Kjøbmand Melchiorsen i Kjøbenhavn, ham ere de en Deel Penge skyldige. Sig dem, at jeg, Sønnen af Hr. Melchiorsen, er her, og at jeg nærmere skal aflægge Besøg hos hver især.

Schwartzkümmel.

Ja saa! — dette er nu ikke de bedste Forretninger, i hvilke I er kommen her, unge Herre. Jeg skal imidlertid overtage Sagen. Tal selv med van Pleurs, der har I ham. Om en Qvart Time skal jeg være her igjen. (Gaaer.)

Frands.

Alt gaaer godt! mine Skyldnere ere velhavende Folk, der kunne og ville betale.

Van der Pleurs træder ind.

Frands.

Om Forladelse! det er nok Hr. Fabian van der Pleurs, jeg har den Ære at tale med.

Van der Pleurs.

Van der Pleurs!

Frands.

Jeg er en Fremmed —!

Van der Pleurs.

Det seer jeg.

Frands.

Mit Navn vil forhaabentligt være Dem bekjendt: Frands Melchiorsen.

Van der Pleurs.

Hvad?

Frands.

Frands Melchiorsen!

Van der Pleurs.

Kjender det ikke.

Frands.

Min Fader var Peter Melchiorsen i Kjøbenhavn; jeg veed, han havde Handelsforbindelser med van der Pleurs i Hamborg.

Van der Pleurs.

Muligt!

Frands.

Det er ganske vist. Jeg medbringer Udskrift af min Faders Handelsbøger, og tilstrækkeligt Vidnesbyrd om, at jeg er Sønnen og Universalarvingen.

Van der Pleurs.

Hvad angaaer det mig!

Frands.

Der findes noteret i Bøgerne mere end een Pengesum, jeg som eneste Arving efter min salig Fader har at hæve hos Eder.

Van der Pleurs.

Fra hvad Tid?

Frands.

For fem Aar tilbage.

Van der Pleurs.

Da stod min Formue i Concours, og mine Creditorer

bleve retligt indkaldte til at modtage Afbetalingen med fem Procent; har man ikke dengang accepteret Betalingen, er det ikke min Skyld.

Frands.

Men I er senere bleven en rig Mand.

Van der Pleurs.

Gud skee Lov!

Frands.

Og jeg er bleven fattig.

Van der Pleurs.

Beklager!

Frands.

Tør jeg uleilige Eder med at gjennemlæse disse Papirer.

Van der Pleurs.

De komme ikke mig ved!

Frands.

I vil da ikke tvinge mig til at gaae Rettens Vei, føre Proces —?

Van der Pleurs.

Proces mod mig?

Frands.

See Eders gamle Handelsbøger efter og I vil erkjende —

Van der Pleurs.

Jeg har ingen gamle Handelsbøger.

Mel. „Hans Naber, ick hebb et ju togebracht."

Jeg er den rige van der Pleurs,
Et Navn af Klang paa Hamborg Børs.
I kommer til kort,
Gaae bare strax bort,
Thi ellers sætter jeg Haardt imod Haardt!

(Gaaer.)

Frands.

Hvilken Opførsel! — de Andre vil jeg da haabe høre til en ganske anden Sort; ellers seer det kun daarligt ud for mig.

Schwartzkümmel kommer tilbage.

Schwartzkümmel.

Unge Herre, det gaaer ikke! I sætter hele Børsen i Bevægelse. Huset Krambe & Philip sige, at de ikke have staaet i Handels-Forbindelse med Eders Fader, Peter Martens erklærer Eder for at være fra Forstanden, og Herman Silkehandler anfører, at Eders Moder i en Række af Aar staaer i Gjæld hos ham for kostbare Kniplinger og Silketøier, hun har faaet.

Frands.

Hvad er det I siger?

Schwartzkümmel.

I kommer ikke til Penge her; I kommer til Gjæld, og den vil man have betalt. Skal jeg give Eder et godt Raad, see til itide at slippe bort.

Frands.

Fordi jeg vil gjøre min Ret gjældende.

Schwartzkümmel.

De Andre ville ogsaa gjøre deres Ret gjældende. Jeg varer Eder ad.

Frands.

Men er her ingen Retfærdighed!

Schwartzkümmel.

Fru Justitia raader tilfulde, men før hun kan dømme udi Eders Sag, haver I Meget at klare. I vil blive holdt i Forvaring. Lyd mit Raad, see til at komme herfra. Jeg forlanger intet Honorar for min Tjeneste. — Reis bort; reis hjem! — der har I allerede en Rettensbetjent.

Retsbetjenten.

Hedder I Frands Melchiorsen?

Frands.

Det er mit Navn.

Retsbetjenten.

Fra Kjøbenhavn?

Frands.

Ja!

Retsbetjenten.

Og Pas?

Frands.

Det har jeg.

Retsbetjenten.

Godt! vil I saa følge med mig. I Rettens Navn.

Frands.

Hvorhen?

Retsbetjenten.

Til Raadhuset.

Frands.

Hvad der?

Retsbetjenten.

Kost og Logi indtil Øvrigheden har hørt fra Kjøbenhavn, hvem I egentligt er. Det vil blive langvarigt!

Schwartzkümmel (tilhvisker ham).

See til i Trængselen at smutte bort! — Forsigtig.

Chor af Handelsmænd,
som under Støien og Larmen fylde Scenen, de gjentage Choret, hvormed Acten begyndte.

Børscours, Vexler, Statspapirer, etc.

Scenen forandres til den lille Stue hos Gertrud Skippers.

Meta (sidder ved Spinderokken).

Nu spiller han ikke mere derovre! Gud veed hvor i Verden han nu færdes.

Mel. af Rigoletto „La donna é mobile". Verdi.

Mens jeg spandt Hørren fin,
Klang her hans Violin.
Tonerne rørte mig,
Til ham de førte mig,
Svævende, bævende,
Til ham sig hævende;
Endnu de synes at klinge forbi.
Altid jeg nynner paa den Melodi.
La, la, la, la! —

Mo'er Gertrud træder ind.

Gertrud.

Meta, tænk Dig! den rige Lars Ley kommer i Besøg. Humlekongen kommer her i vor fattige Stue.

Meta.

Hvad vil han hos os!

Gertrud.

Ja, hvad vil han. Nylig mødte jeg ham paa Torvet, han gaaer saa modest og dog saa almægtig; jeg fik en Hilsen af ham, saa vennefuld; han standsede og sagde, at han endnu idag vilde aflægge mig et Besøg i et vigtigt Anliggende.

Meta.

Hvad kan det være.

Gertrud.

Han sælger ikke Hør, han lader ikke spinde —, — men jeg har mine egne Tanker med hvad hans Hensigter kunne være.

Meta.

Dog ikke for at frie til Dig, Moder! Ja, Du er endnu ganske kjøn —!

Gertrud.

Mig! — Nei, Gud give han friede til Dig. Jeg troer det.

Meta.

Gud frels mig!

Gertrud.

Mel. Skotsk Folkevise.

Husk, jeg er gammel, døer jeg nu,
Man kan ei Timen vide,
Forladt og ene staaer da Du,
Har Ingen ved din Side.
Let snuble kan en Barnefod,
Thi knudret er hernede.
Gud sende Dig en Husbond god,
Derom med mig Du bede.

Meta.

Skal jeg bede Vor Herre om en god Husbond, saa bliver det ikke om Lars Ley! nei, saa veed jeg nok — —!

Gertrud.

Nævn mig Ingen! jeg kjender din Tanke! stille! der er Nogen i Forstuen. Meta, gaae ind i dit Kammer.

Meta.

Lad mig være udenfor den Sag, han har at tale med Dig om. (Gaaer ind i Sideværelset.)

Gertrud.

Mit Hjerte sidder heroppe! jeg er ganske underlig ved det Besøg, gid det maa føre Meta og mig ind i Glæde og Velstand. Men jeg vil dog ikke lade ham formærke, hvor glad jeg er, og idag skal han ikke see Pigebarnet, det finder jeg tugtigt og sømmeligt. Det banker. Kom ind!

Lars Ley (træder ind).

Det er Lars Ley, som kommer her, mere behøver jeg vel ikke at sige Eder.

Gertrud.

Jeg siger saa mange Slags Tak for Æren! Vil I ikke tage Plads.

Lars Ley.

Jeg har, som I veed, min egen Gaard og sidder udi stor Drift.

Gertrud.

I er en af Stadens meest agtede og velhavende Borgere.

Lars Ley.

Jeg kan sige, at jeg forsyner Staden med det bedste hjemmebryggede Øl, og jeg forsender samme.

Gertrud.

Deiligt Øl! jeg sætter det over Bremer og Rostokker.

Lars Ley.

Jeg har en Have udenfor Østerport.

Gertrud.

Jeg har kigget ind over Plankeværket.

Lars Ley.

Jeg har en Stol i Kirken.

Gertrud.

Ved Siden af den rige Hr. Melchiorsens.

Lars Ley.

Han er væk og Sønnen med. Jeg sidder der. Og jeg har mit eget Gravsted.

Gertrud.

Bevare Eder Gud længe fra at hvile der.

Lars Ley.

Det er ogsaa min Tanke, Mo'er Skippers! Jeg er jo ved bedste Huld, har en god Appetit, kan tømme en Kande. Det er fornøieligt at have godt til Bedste!

det har jeg, Skjæppen er fuld, og naar jeg nu tager mig en Kone, saa veed jeg ikke, der er mere at have.

Gertrud.

En Mand, som I, behøver visselig ikke at søge længe.

Lars Ley.

Jeg har seet mig om; jeg kjøber ikke Humlen i Sækken. Flane-Jomfruer, der med Ørenringe og Silkebaand i Toppen træde ud i Dandsen, agter jeg ikke at kaare! Jomfruer, der forlange deres Morgen-Kaffe og en Karosse for at fare til Gyldenlund, heller ikke —!

Gertrud.

I handler som en tænksom Mand.

Lars Ley.

Gjætter I, hvor jeg har vendt mine Tanker hen?

Gertrud.

Vistnok til en hæderlig Skjønjomfru!

Lars Ley.

Jeg har ikke seet hende paa Dyrehavs-Bakken eller i Dandseboden. Nei, i Kirken har jeg seet hende, saa ærbar som en Matrone og deilig som en Pintselilie.

Gertrud.

Jeg forstaaer ikke, hvem I mener.

Lars Ley.

Jeg beiler udi Tugt og Høviskhed til Eders Jomfru Datter.

Gertrud.

Til min Meta? det fattige Barn! hvad skal jeg svare.

Lars Ley.

I skal svare, at nu er den Sag i sin Rigtighed. Vil I saa lade den hjerte Jomfru træde herud.

Gertrud.

Det løber Vir for mig, Hr. Lars Ley! jeg maa først tale udi Eenrum med hende. Hun og jeg maae jo ogsaa raadføre os med den gode Gud.

Lars Ley.

Ja, det kan snart være gjort. Jeg skal gjerne træde til Side, — eller, — ja, Svigermoder og min forhaabentlige Trolovede kunne jo henad Dagen see ind hos mig for at vide, hvorlunde det har sig i Stuerne med Indbo, Uldent og Linned; Bryggeriet er en heel Herlighed at see — og før I saa gaae derfra, kan jo Sagen være bragt i Orden.

Gertrud.

O, min Gud! jeg er ganske overvældet Jeg staaer ligesom paa et Vippebræt. Alene Anstand og det Sømmelige forlanger dog et Par Dages Tid til Overveielse. Jeg skal strax tale med min Datter.

Lars Ley.

Nu kan I jo glæde hende med den Efterretning, og da I vil helst, at jeg ikke hører paa det, saa kan jeg gaae. Jeg skal lade min Dreng bringe Eder en Vimbel af mit stærke Marts-Øl. Formeld min Respect hos Kjæresten. Hun er den søde Urt, jeg er Humlen! saaledes brygger man Øl, Gertrud Skippers. (Nikker og gaaer.)

Gertrud.

Meta! Meta!

Meta (stikker Hovedet ud af Døren).

Er han borte.

Gertrud.

O, Du Lykkens Kreatur! Lars Ley har beilet til Dig!

Meta.

Moder, Du forskrækker mig.

Gertrud.

Blodrød bliver Du, det er rigtigt! det sømmer sig en ærbar Jomfru. Himmelen hænger fuld af Violiner for os begge To.

Meta.

Jeg fatter ikke din Tale! hvad vilde han her?

Gertrud.

Fæste dig til Brud har jeg jo sagt.

Mel. „Hurra, min Jente".

Det var for mig som en Engel kom,
Fryd han bragte
Med hvad han sagde.
Hans Talegave, den strømmed' som
:|: Mælk og Honning. :|:
Nu er det endt med vor Spinden Garn,
Nu bliver Du, mit søde Barn,
:|: Humledronning! :|:

Meta.

Mo'er! har Du paa mine Vegne sagt Ja!

Gertrud.

Ikke klart og tydeligt til ham, men i mit Hjerte har jeg sagt Ja, ja, ja! Du gaaer ind til Rigdom og Herlighed. Bort med Spinderokken! Du bliver baaren i Portechaise. Jeg faaer min gode Kakkelovnskrog. Alt, hvad jeg drømte og bad om, gaaer op for mig paa mine gamle Dage.

Meta.

Moder! Moder!

Gertrud.

Have udenfor Porten, egen Kirkestol og egen Begravelse, søde Barn, vi skulle ligge i egen Begravelse!

Meta.

Ja, i den vil jeg snart blive lagt, om Du tvinger mig til at ægte det Menneske.

Mel. „Je pars demain. Herold.

Jeg gjør det ei!
Hvad kan den Rigdom sige,
Naar aldrig jeg i Hjertet bliver glad.
Jeg heller leve vil som gammel Pige,
See Haabets Blomst henvisne Blad for Blad.
Jeg veed min Vei!

Gertrud.

Kom ikke med Snak! det er den Laban derovre, Du har i Hovedet! nu er han jo væk, denne Frands Melchiorsen! han kan blive Stodderkonge og gratulere Nytaar hos Folk, der sidde udi Velstand.

(Gaaer.)

Meta.

Jeg er saa inderlig bedrøvet.

(Følger efter.)

Scenen er i det Holstenske.

(Landevei forbi et gammelt høiadeligt Slot; foran ligger Kroen: „sorte Margrethe." Lyn og Torden, Vinden suser, Regnen strømmer ned.)

Frands Melchiorsen.

Mel. af Fiorella. Auber.

Det er et Veir med Lyn og Torden,
Det regner, saa det skyller ned!
Vildfaren er jeg vorden,
Jeg ikke Veien veed.

De stærke Lynblink næsten blende,
Og strax derpaa er mulmmørk Nat,
Saa ingen Gjenstand er at kjende.
Jo, det er rigtig deiligt fat!

Det nytter ikke at klynke! og ret betænkt maa jeg være glad, fordi det er saadant et Veir; det dæmper Lysten hos dem til at sætte efter mig. Jeg benyttede mig af Trængselen, slap bort fra Betjenten, kom ud paa Gaden, afsted, det var et godt Løb! Men hvor er jeg? et Stykke fra Hamborg, træt og gjennemblødt! Her faaer neppe

nogen Reutendiener Fingre i mig. Og det er det hele Udbytte af Reisen! — Skinner ikke der et Lys. Her ligger et Hus, en Gaard! — (Det lyner.) God Belysning! Jeg er virkelig ved en Kro! det er dog et Held i Uheld. (Banker paa.) Hov! luk op!

Kromanden (aabner et Vindue.)

Hvem der?

Frands.

En Reisende.

Kromanden.

Til Hest?

Frands.

Tilfods.

Kromanden.

Her er ikke Plads. Hele Huset er fyldt med Fremmede.

Frands.

Lad mig komme under Tag, Regnen skyller ned.

Kromanden.

Har jeg ikke sagt, at Huset er fyldt.

Frands.

Jeg kan ligge paa Straa, jeg kan sidde i en Stol ved Kakkelovnen.

Kromanden.

Han gjør en Støi, som om han var en fornem Herre! jeg maa see ham efter. (Lukker Vinduet.)

Frands.

Monstro han kommer og lukker mig ind. Jeg er træt, jeg trænger til Hvile; en Bænk maa der dog være at strække sig paa!

Kromanden (med en stor Lygte.)

Nu skal jeg lyse op for Eder.

Frands.

Giv mig Tag over Hovedet og giv mig Aftensmad!

Kromanden (sagte.)

Han har hverken Koffert eller Randsel! hvad er det for en Karl?

Frands.

Svar mig! I har jo Krohold?

Kromanden (sagte.)

Fornem Tone har han. Hvor hører I hjemme?

Frands.

I Kjøbenhavn!

Kromanden.

Ja saa, hm! hm! en Kjøbenhavner! rare Mennesker! — men jeg har ingen Plads for Eder! hele Huset er fyldt, hvert Kammer, hver Seng. I Stalden staaer Qvæget Side om Side og paa Høloftet ligge Qvægdriverne.

Frands.

Jeg finder nok en Plads! Lad os bare ikke discutere herude i dette Veir.

Kromanden.

Jeg tænker over. Seer I! ja, jeg kan ikke vise det med Lygten; lige op til Kroen ligger det herskabelige Slot, som vi kalde det, der boer ikke et Menneske; jeg har Opsigt over det, jeg har alle Nøglerne; der er Værelser nok.

Frands.

Kan I indqvartere mig der?

Kromanden.

Ja, det er en ringe Sag! men — —

Frands.

Naa? —

Kromanden.

Der er saa forfærdeligt eensomt.

Frands.

Des roligere sover jeg.

Kromanden.

I skal faae varm Aftensmad og gode Drikkevarer!

Frands.

Det er jo prægtigt! lad os bare ikke vente.

Kromanden.

Kun fem Minutter! jeg maa hente Nøglen og Fødevarerne. (Sagte.) En Kjøbenhavner! han skal paa Slottet. (Gaaer ind i Kroen.)

Frands.

Han gaaer! han gjør maaskee Nar ad mig! han har ingen Plads, og saa har han et heelt Slot. Tys! jeg gjør ham Uret, der er han igjen.

Minchen
(med et Lys i Haanden, seer ud af Døren).

Regner det? Hvad behager? Er her Nogen?

Frands.

Du er jo nydelig, mit Barn!

Minchen.

Uh! fy! lad være! Hvem er Han?

Frands.

En stakkels Reisende, man ikke vil lukke ind.

Minchen (belyser ham).

Han er kjøn og saa ung!

Frands.

Kan Du ikke lide det?

Minchen.

Jo! Han har et rigtigt rart Ansigt. I skal sove paa Slottet, sagde Herren. I er vist en Kjøbenhavner?

Frands.

Det er jeg.

Minchen.

Et rigtigt godt Menneske! det seer I ud til! unge Herre, sov ikke paa Slottet.

Frands.

Og hvorfor ikke det?

Minchen.

Jeg tør ikke sige det.

Frands.

Jo til mig.

Minchen.

Det spøger deroppe; derfor er det, at Herskabet er flyttet bort; og hver Gang en Fremmed sover der om Natten, — uh, det er gyseligt! —

Frands.

Hvad skeer saa?

Minchen.

Der kommer et Spøgelse.

Frands.

Og det?

Minchen.

Mel. af den hvide Dame. Boyeldieu.

Ved Midnat gjennem Slottets Sale
Et gammelt Spøgelse skal gaae,
Det sukke kan, men ikke tale,
Og det er rødt fra Top til Taa.
Det med Barbeerkniv for Dig staaer
Og sæber ind dit Skjæg og Haar.
Kniv det tager,
Det Dig rager;
Og før det i Østen dager,
Skaldet Du fra Slottet gaaer!

Frands.

Skaldet! det vil ikke klæde mig! skal der barberes, da vil jeg hellere barbere Spøgelset.

Minchen.

Tal ikke saa ugudeligt, og lad være at gaae derop!

Frands.

Du vil kun narre mig! Du selv er en Trold, det kan jeg see i begge dine Øine.

Minchen.

Jeg vil slet ikke see paa Ham!

Kromanden

(med Lygte og en stor fyldt Kurv).

See saa! her er Fødevarer! Minchen, tag Kurven, jeg bærer Kruset. Den Reisende skal sove i Nat oppe paa Slottet.

Minchen.

I det Mørke?

Kromanden.

Her er jo Lygte! —

Frands.

Jeg faaer Aftensmad og en god Seng?

Kromanden.

Grevelig! jeg vil ønske I maa sove godt! flere Kjøbenhavnere have sovet der og drømt behageligt!

Minchen.

Det kjønne, unge Menneske!

Kromanden.

Hold Mund! (Sagte.) En Kjøbenhavner tog min Kjæreste fra mig! — han skal barberes! (Det tordner.)

Frands.

Jeg troer Tordenveiret kommer igjen tilbage.

Kromanden.

Kun et Par Skridt og saa er vi under Tag.

Alle Tre.

Mel. af Bruden fra Lammermoor. Bredal.

Det lyner, det tordner!
For Øiet det fortner;
Vi skynde os maae.
I Luften det tuder,
Paa Tage og Ruder
Nu Haglene slaae!

(De gaae ind i Slottet, Uveiret tager til.)

Scenen forandres til et stort gammelt Værelse paa Slottet.

(Kamin, Rococco-Meubler, en Mængde Portraiter; midt paa Væggen er et Billed af en Mand i middelalderlig Dragt, ganske rødklædt; han har Noget af Till Uglspil i sit Ydre; i sin ene Haand holder han en stor rød Pose.)

Frands, **Kromanden** og **Minchen** træder ind.

Kromanden.

Her ere vi da! nu hurtigt Lysene tændte og Kurven pakket ud.

Frands.

Fortræffeligt! En kongelig Seng, bred og stor med røde Damaskes Gardiner.

Kromanden.

Til Tjeneste.

Frands.

Men hvorfor boer Ingen her i denne smukke Eiendom?

Kromanden.

Det grevelige Herskab har flere Slotte. Dette Sted behager ikke den naadige Frue; man taler om at her spøger. I er dog ikke bange.

Frands.

De Levende gjøre os Fortræd, ikke de Døde, det er min Tro.

Kromanden.

Den er meget god, og Fødevarerne ere gode. Kroen ligger jo tæt ved Slottet, I er ikke langt fra Mennesker, dernede er altid Folk oppe.

Frands.

Det omtalte Spøgeri, af hvad Art er det?

Minchen

(som er ivrig beskjæftiget med at dække Bordet).

Jeg er færdig at tabe Tallerkenen!

Kromanden.

Dumt Vaas! det er jo endnu ikke Spøgelsetid, og den Reisende er aldeles ikke bange.

Frands.

Fortæl mig hvad man veed, at jeg kan indrette mig derefter.

Kromanden.

Ja, det er saadan fra gammel Tid! — hvorledes er det? Minchen!

Minchen.

Her boede for over hundrede Aar siden en Herremand, der var saa ryggesløs og ugudelig! —

Kromanden.

Her blev sviret og drukket til langt ud paa Natten; aabent Taffel blev her holdt; her var endnu ingen Kro; mange fremmede Reisende fik Plads ved Herremandens Bord.

Frands.

Men det var jo i høieste Grad gjestfrit og smukt.

Minchen.

Ak nei, det var Altsammen af det Onde. Tænk, naar de stakkels Mennesker havde faaet lidt over Tørsten, saa bleve de bundne til Stolen, og en af Herremandens værste Companer, der agerede Barbeer, sæbede dem ind,

baade Skjæg og Hoved, ragede hvert Haar af dem, og naar de saa om Morgenen saae sig i Speilet, vare de Skaldepander.

Frands.

Men naar de ikke drak!

Minchen.

De bleve barberede alligevel.. Engang kom her en from, gammel Biskop, og selv ham handlede de ligesaa ugudeligt med, joge ham ud af Slottet, til Spot og Spee. „Skaldepande, Skaldepande!“ raabte Drengene efter ham.

Frands.

Og til Straf spøger nu den ugudelige Herremand?

Minchen.

Han lod fra fremmed Land forskrive sin Marmorligkiste; den blev sat ind derovre i Kirken, hvor den endnu staaer; da den kom der, gik om Aftenen den ugudelige Herremand derover med sine Svirebrødre, vilde og gale som de vare; selv satte han sig i Kisten og drak sin Begravelses Skaal, men i samme Stund tog den Onde ham, og der kom Skræk over de Andre, kun ikke over den fæle Compan, der havde forhaanet den fromme Bisp.

Kromanden.

Der paa Væggen hænger et Billede, som man siger fremstiller Companen; han holder Barbeerposen i Haanden.

Frands.

Og Skikkelsen af ham er det, der viser sig her?

Kromanden.

Sludder og Sladder og lavet Historie er det Hele!

Minchen (løfter Hænderne.)

Husbond! Husbond!

Frands.

Jeg skal sige imorgen om han ligner Billedet! Jeg troer, det er et Portrait af Till Uglspil, saalunde staaer han afcontraferet forud i Bogen.

Kromanden.

God Appetit og qvægsom Hvile!

Minchen.

Læs Eders Aftenbøn!

Alle Tre.

Mel. af Røverborgen. Kuhlau.

Det er ud paa Natten silde,
Bordet her staaer vel besat;
Mad og Hvile smage ville,
Nu god Nat! god rolig Nat!

(Kromanden og Minchen gaae.)

Frands.

Et godt dækket Bord! en prægtig gammel Stue! her er ganske hyggeligt. Jeg er træt, jeg er sulten. (Sætter sig til Bords og spiser.) Det Skjønneste og Bedste har jeg dog her i mit Hjerte. Meta, deilige, jomfruelige Meta! jeg har en Forvisning her, at min stumme Kjærlighed er hørt, forstaaet og gjensvaret. Jeg læste engang i en gammel Bog, at en viis Græker havde sagt og skrevet om Ægteskab, at ethvert Menneske var som en Halvkugle, der trillede ud i Verden, trillede og trillede, for at finde sin anden Halvdeel; Mange traf sammen, der ikke passede, men Mange mødtes ogsaa svarende til hinanden, for at rulle forenede i evig Lykke. Min Halvdeel er Meta, og jeg er hendes. (Klokken slaaer Tolv.) Hvor den gamle Klokke har en stærk Klang! det er som om den talte; den melder, at det er Midnat. Døren vil jeg laase for onde Mennesker, ikke for de Døde, de have noget Større og Bedre at virke for, end at pusle om og skræmme os. Vinden hyler, Regnen strømmer ned. Jeg er træt, kan neppe holde mine Øine aabne. (Han har sat sig; en dæmpet Musik lyder; Billedet paa Væggen træder ud af Rammen

og nærmer sig med afmaalte Skridt. Et Vindhyl, en stærk Accord i Orchestret, Frands farer op.) Hvad er det! — Billedet!

Skikkelsen
(tager Barbeertøiet frem af Posen).

Frands.

Hvad vil Du, Djævleværk?

Skikkelsen
(peger paa en Stol, at Frands skal sætte sig).

Frands.

Du trænger meer dertil end jeg. Sid Du!

Skikkelsen (staaer ubevægelig).

Frands.

Du selv skal prøve Kniven! saa sandt Gud hjælpe mig!
(Styrter hen imod Skikkelsen; i samme Dieblik forsvinder dens Skjæg og Hovedhaar, som var det raget af. Stærk Accord i Orchestret.)

(Melodrama.)

Skikkelsen.

Din Villies Tærning
Rullede, blev Gjerning;
Nu er jeg raget,
Haaret taget.
Hvad Ondt jeg øved'
Ugudelig,
Har selv jeg prøvet
Nu ved Dig.

Hu! det er ilde
At spøge, naar man ikke vilde,
Ingen Ro saa silde.

Du løste mig,
Men jeg kan ei belønne Dig,

Her er ei Skatte gjemte.
— Eet jeg glemte!

Død Mand veed, hvad der er i Jorden lagt.
Giv Agt!

En sød Førtrøstning mægter jeg at give:
Rig som din Fader skal Du blive!
Saasnart Du er i Kjøbenhavn igjen,
Den sidste Dag i Ugen gaaer Du hen
Paa Langebro, der møder Du en Ven,
Der siger Dig, hvor Du din Rigdom finder,
Den ei forsvinder.

(Skikkelsen er heelt traadt ind i Rammen, et Lyn slaaer ned, splintrer den og river det malede Billede itu.)

Frands.

Ha! hvilket Lyn! her slog det ned! det gamle Billede er sønderflænget! det Billede, der stod i denne Stund, traadte ud af Rammen, lige her foran mig; jeg drømte ikke! det talte til mig klart og tydeligt!

„Paa Langebro, der møder Du en Ven,
Der siger Dig, hvor Du din Rigdom finder!"

Jeg hørte det, jeg Synet saae,
Jeg troer derpaa.
Snart kommer Solen skinnende klar,
Morgenstund Guld i Munden har.
Solen er oppe, Humeuret med,
Lystig afsted!
Deiligt at troe:
Lykken sidder paa Langebro!

Tredie Act.

Langebro med Udsigt henad Strømmen mod Knippelsbro.

En gammel Soldat med et Træben sidder paa Broen, **Frands Melchiorsen** gaaer op og ned. Klokkerne ringe; det er ved Solnedgang.

Frands.

Jeg er i Kjøbenhavn allerede fra igaar Aftes, og her paa Langebro har jeg nu gaaet fra den tidlige Morgen. Jeg har seet Skildvagterne komme og igjen blive afløst ved Blaataarn og ovre ved Krudttaarnet; jeg har staaet og gaaet, seet opad Strømmen mod Knippelsbro; det er blevet Middag, det er blevet Aften, Klokkerne ringe til Solnedgang; min Lykkestjerne er længst nede, her kommer ingen Ven.

Mel. Bien loin de la ville. Labarre.

Tiden længst er omme,
Dagen her jeg drev,
Vennen vil ei komme,
Som mig lovet blev;
Vennen, jeg har ingen,
Snart er Skaalen tømt!
Det er hele Tingen,
Jeg har ikkun drømt,
Og endnu har Troen,
At Miraklet skeer.
Her jeg gaaer paa Broen,
Ei jeg Vennen seer.

Den Gamle med Træbenet
(strækker Haanden ud).

En gammel Krigsmand beder.

Frands (rækker ham en Skilling.)

Den Gamle.

Tak, Herre, tak! (Sagte.) Det er fjerde Gang idag han giver mig; han kommer og gaaer, det er som om han ogsaa hørte til Broen.

Frands.

Hvor smukt de røde Skyer bestraale Taarnet og Husene. Klokkerne klinge saa festligt!

Den Gamle.

Han har ikke en eneste Gang seet paa mig. Gud veed hvad han grubliserer over.

Frands.

Det Syn jeg saae, det var saa tydeligt, meer end en Drøm; jeg hørte Ordene: „Paa Langebro Du møde vil en Ven, der siger Dig, hvor Du din Rigdom finder.“

Den Gamle.

Det er maaskee ikke rigtigt fat med Mennesket.

Frands.

Men kommer ikke der Jakob Holmegaard, den Nærigste af alle mine falske Venner. Skulde han bringe mig Lykken? Ja, det gaaer jo underligt til i denne Verden.

Jakob Holmegaard træder ind.

Frands.

God Aften, Jakob!

Jakob.

Frands Melchiorsen!

Frands.

Du kjender mig da igjen?

Jakob.

Ulykkesfugl! Naa, saa Du er vendt tilbage! Har Du faaet Penge?

Frands.

Endnu ikke en Døit.

Jakob.

Tohundrede blanke Kroner skylder Du mig! Du lovede mig Pant i en Deel af din Faders Gaard; jeg fik det ikke skriftligt.

Frands.

Mit lille Landsted paa Frederiksberg overlader jeg Dig heelt.

Jakob.

Nei siger jeg, og Nei har jeg sagt! Det kjøber Ingen, det er forfalden, Haven tilgroet og suur. Idag er Løverdag, Søndag hviler Retten, paa Mandag har Du mig med en Prokurator. Part i din Faders Gaard og skriftligt!

Frands.

Det er Alt, hvad Du har at sige mig?

Jakob.

Ja, hvad Andet?

Frands.

Er der ikke Noget, Du skal betroe mig?

Jakob.

Betroe? Betal først din Gjæld.

Frands.

Du forstaaer mig ikke! Har Du Ingenting at sige mig, Noget, Du har fornummet — drømt? —

Jakob.

Drømt! — jeg husker aldrig, hvad jeg drømmer.

Frands.

Du har ikke seet en rød Skikkelse?

Jakob.

Kommer Du fra en Sviir, eller er det ikke rigtigt i dit øverste Stokværk?

Mel. af „Han gaaer paa Commers"

Her paa Broen Vindens Pust
Staaer Een lige ind i Nakken,
Her er ikke Stedet just
Til Discours og megen Snakken.

Jeg imorgen er hos Dig.
Du har godt af at Du sover,
Klarer saa din Gjæld til mig.
Staa ei nu og hæld Dig over
Broens Rækværk. Der er Vand.
(Idet han gaaer.)
Han er fuld, den unge Mand!

Frands.

Dagen er omme, Forhaabningernes Tid er omme, som en Nar har jeg drevet her den hele Dag.

Den Gamle.

En stakkels gammel Krigsmand!

Frands.

Her er min sidste Skjerv!

Den Gamle.

Tak, Herre!

Frands.

Der kommer Maanen frem! den skinner paa den stærke Strøm. Dernede seer det dybt og mørkt ud, som saae jeg ind i min Fremtid! —

Den Gamle.

Jeg veed ikke —! det unge Menneske har et godt Ansigt, — men han seer tungsindig ud. Jeg gad nok vide, hvorfor han har gaaet her hele den udslagne Dag.

Frands.

I Strømmen derude staaer paa Colonnen det gamle Vartegn, en Qvindeskikkelse, der kysses af en Svane, det er som Maaneskinnet gav dem Liv; flyv hen til mig og siig mig Trylleordet, der løfter Skatten!

Den Gamle.

Jeg taler til ham! Herre, forund mig kun et Ord!

Frands.

Hvad vil Du? tal!

Den Gamle.

Ja, det er jo noget næsviſt af mig! men I ſeer ſaa god ud, I bliver ikke vred for mit Spørgsmaal.

Frands.

Nei, ingenlunde!

Den Gamle.

Jeg ſidder og undrer mig over, at vi To, ſom idag have været de førſte her paa Broen, nu ogſaa ere de ſidſte. Jeg er her for at bede om en Skilling i Guds Navn, men I, unge Herre —, ja det kommer jo rigtignok ikke mig ved.

Frands.

Du har Ret, jeg har gaaet her hele Dagen, og det kan nok undre Dig.

Den Gamle.

I ſaae meget gladere ud imorges end nu, da Dagen er forbi.

Frands.

Jeg har gaaet og ventet paa en Ven, der ſkulde møde, men ikke kom.

Den Gamle.

Det er ſtor Uret af ham at give Eder Løfte og ſaa ikke holde det. Han kunde da ſende Afbud.

Frands.

Løfte har han juſt ikke givet. Ja jeg veed ikke engang, hvorledes han ſeer ud, eller hvem han er. Troer Du paa Drømme?

Den Gamle.

Drømme?

Frands.

Ja, jeg har drømt, drømt forunderligt, ſom var det en Virkelighed, at jeg her idag paa Langebro ſkulde møde en Ven, en ſjelden Ven.

Den Gamle.

Naa I har drømt det! ja saa er Manden undskyldt. Saa I troer paa Drømme! hvad har jeg ikke drømt! havde jeg al den Rigdom, jeg har seet i Drømme, saa var jeg den rigeste Mand i Kjøbenhavn, ja paa Christianshavn med! Men jeg er ikke saadan en Nar, at jeg troer paa Sligt. Om Forladelse, for hvad jeg siger.

Frands.

Men jeg drømte saa levende, at jeg næsten troer, jeg var vaagen.

Den Gamle.

Ja, det kjender jeg nok! jeg har drømt saa omstændelig, at jeg kunde gaae lige til at tage Herligheden, naar den var der; og for en Drøms Skyld vil I spilde en heel Ungdoms Dag. O, jeg maa lee!

Frands.

Paa denne Dag, paa dette Sted skulde jeg møde Venner, der sagde mig Ting af stor Vigtighed.

Den Gamle.

Det er ikke otte Dage siden, da drømte jeg saa levende, som vi To staae her paa Broen, at jeg laae i min Slagbænk og ikke kunde falde i Søvn; det blev saa lyst omkring mig, der stod hos mig en gammel, venlig Mand, han lignede min salig Fader. „Anton!" sagde han, „læg vel Mærke til, hvad jeg siger, tro ikke at det er en Drøm! tag en Spade, gaa ud paa Prindsens Amager ved Slottet Frederiksberg, gaa Falkoneergaarden forbi, den første Sti derfra fører til en lille Laage, der ligger ud mod Veien et lille grønmalet Landsted mellem beskaarne Buxbomhækker — —

Frands (sagte).

Min Faders Landsted!

Den Gamle.

Der boer Ingen. Gaa dristig ind i Haven; to

Skridt fra det store Pæretræ staaer en Træhusar foran en Rosenhæk —

Frands.

Nøiagtigt!

Den Gamle.

Grav tæt ved den tilvenstre, og Du støder paa en Steenplade, skaf denne bort, der ligger gjemt en Skat. Ingen Levende veed derom. Den er din!

Frands.

Velsignet! Deiligt! Den er der.

Den Gamle.

Ja, i Drømmen! Var det ikke omstændelig drømt?

Frands.

Og hvad gjorde Du saa, da Du næste Dag vaagnede?

Den Gamle.

Jeg gik her ud og satte mig paa Broen, som jeg er vant til. Jeg vidste jo, der kom ikke Noget ud af Drømmeriet. Nei, vil Vor Herre hjælpe mig, saa kommer det nok paa anden rimelig Maade.

Frands.

Maaskee! Hver Smaaskilling har jeg givet ud, men en blank Krone har jeg! Din Fortælling har igjen sat mig i Humeur. Gjør Dig en glad Aften; Du er vel daglig her paa Langebro. Jeg tænker, at vi sees igjen! God Nat!

(Gaaer hurtigt.)

Den Gamle.

En Krone! — saa stor en Mønt! han var bestemt ikke rigtig i Hovedet. Men en meget behageligt Menneske, et rart Ansigt, og jeg har studeret Ansigterne, det er min Tidsfordriv, mit Levebrød. Her er Boutiken, her er Contoret, jeg tager Bropenge af gode Mennesker. Jeg gad vide, om jeg, med alle de Penge, jeg har drømt om, vilde føle mig mere tilfreds, end jeg nu er.

Mel. af den gamle Borg. Della Maria.

Livet det er meget godt,
Naar det tages med Fornuften;
Man skal glæde sig i Smaat
Og fornøiet trække Luften.
Naar man rigtig vil see til,
Finder man, hver har sin Plage,
Ogsaa sine gode Dage.
Her er ingen Grund til Klage.
Dagen jeg nu ende vil
Med en Smule Kortenspil,
Thi det er en afgjort Sag,
Jeg blev lidt for rig idag.

Stuen hos Gertrud Skippers.

Gertrud.

Jeg veed ikke, hvad jeg skal troe og tænke! Meta gjør mig Sorg. Det er ilde fat med hende. Hun spiser ikke, hun sover ikke; den nye Søndagskjole, jeg gav hende, fik ikke et Smiil frem i hendes Ansigt. — Han derovre, denne Frands Melchiorsen, er borte og bliver borte; det er da eet Gode, og derfor bliver jeg her i Leiligheden. Han har sat alle sine Midler til og er draget ud af Landet, det har jeg ogsaa sagt til Meta. I denne Aften kommer Lars Ley, han vil have Sagen afgjort, og at der imorgen ved Høimesse kan lyses til Bryllup. Jeg er ganske betagen, troer jeg ikke ogsaa, at jeg gaaer og snakker høit med mig selv. Meta! Meta!

Meta træder ind.

Meta.

Her er jeg, Moder.

Gertrud.

Men søde Barn, Du seer elendig ud, Du er bleg som et Lig.

Meta.

Du kaldte paa mig.

Gertrud.

Du har grædt!

Meta.

Moder, Moder! gid jeg var død!

Gertrud.

Tal dog ikke saa ugudeligt! Man kan tidsnok komme i sin Grav. Vor Herre forlade mig, hvad jeg siger! Du er min eneste Glæde.

Meta.

Forund mig at blive hos Dig i hvad Du kalder Fattigdom, — lad mig døe hos Dig.

Gertrud.

Siig dog ikke saadanne Ord! Lykken lukker Døren op for Dig, Du kan gaae lige ind i Velstand og tage din Moder med! ja, for min Skyld skal Du ikke gaae, men for din egen. Jeg kan ikke forstaae Dig, jeg kan ikke finde Traaden —!

Meta.

Den ligger dog saa nær — al min Tanke, hele mit Hjerte er hos ham — der er borte.

Gertrud.

Hvad veed Du fra ham? Har I talt sammen?

Meta.

Aldrig! men jeg er forvisset om hans Kjærlighed og om hans Troskab.

Gertrud.

Nu har han været borte i Dage og Uger.

Meta.

Moder, husker Du? Det var en Søndag Morgen, han stod reiseklædt ved Vinduet. Vi gik til Kirke; der bad Præsten for en ung Mand her af Staden, en ung Mand, der gik paa Reise i et for ham vigtigt Anliggende. Hver Søndag er bleven bedet med de samme Ord.

Gertrud.

Det kan være for ham, og det kan være ikke for ham, det veed jeg ikke! men det veed jeg, Frands Melchiorsen har Ingenting, og man maa som gifte Folk have Noget at leve af.

Meta.

Det vil han vide at skaffe. Moder, min egen søde Moder! mit Hjerte gaaer itu, smeder Du mig til Lars Ley; hellere springer jeg ud fra Langebro. Moder! Moder!

Gertrud.

Du er syg, Du er i Feber, stakkels Barn! Du er groet lige ud af mit Hjerte. Men at lade saadan en Mand som Lars Ley fare, det er Daarskab af Dig og mig.

Meta.

Du gav mig Livet, saa tag det da igjen!

Gertrud.

Nei, Meta, Barn! Du river mig ud af mig selv! Det er da ogsaa en voldsom Kjærlighed! saaledes har jeg ikke kjendt den hos din salig Fader, og den var inderlig ægteskabelig.

Meta.

Moder!

Gertrud.

See dog ikke paa mig med det Ansigt! Du har en Magt over mig! — bliv bare frisk og sund og glad igjen! — Du skal have din Villie! —

Meta.

Tak og Velsignelse!

Gertrud.

Men hvorledes skal jeg kunne sige det til Hr. Lars Ley?

Meta.

Jeg vil sige ham det! og Dig vil jeg sige Tak, tusindfold Tak! Du har løftet en tung Steen fra mit Hjerte.

Mel. af Klærkevænget. Herold.

I den tause Nat jeg sad
Paa min Seng; til Gud jeg bad;
Tungt mit Hjerte led og stred,
Moder, Du min Kjærlighed!

Dig bedrøve skulde jeg!
Ægte ham jeg kunde ei.
Jeg var ved at synke hen,
Du har løftet mig igjen!

Gertrud.

Ja naar Du faaer din Villie, saa er jeg en god Moder, men en klog Moder er jeg ikke; det siger jeg! — Det banker, der har vi ham. Vær saa artig, træd ind.

Lars Ley træder ind; han har i Haanden to store Alterlys, smykkede med Silkebaand.

Lars Ley.

Skyldigste Tjener, Mo'er Skippers, og min Hjerte Jomfru.

Meta (neier).

Hjerte — Herre!

Lars Ley.

Hun siger Hjerte.

Gertrud.

I er en Hædersmand!

Lars Ley.

Det maa vel bekræfte sig, naar jeg sætter to saadanne Alterlys frem, hvert er som en lille Humlestang, dem giver jeg til vor Frue Kirke, de skulle tændes til Vielsen.

Gertrud.

Ak, Hr. Lars Ley! — (Idet hun vil skjule sin Forlegenhed.) I seer overordenlig vel ud. Hvor I maa være sund!

Lars Ley.

Takker Gud og mit gode Øl. Men hvad siger I om Lysene, man kan tænde dem, naar man vil!

Gertrud.

Jeg kan ikke stille mine Ord, for jeg har ikke Ord! Ak, Hr. Lars Ley!

Lars Ley.

I finder det er en stor Lykke, jeg forunder Eders kjære Jomfru Dotter, og Glæden overvælder Eder!

Gertrud.

Ja, en overvættes Lykke og mig en Livsens Glæde! — men der er Omstændigheder —.

Lars Ley.

Dem springe vi over!

Gertrud.

Min Datter selv vil sige Eder, hvad der maa siges.

Meta.

Ja, vil I forunde mig, at jeg taler med Eder aabent og ærligt, lige ud af mit Hjerte!

Lars Ley.

Hvad har min Hjerte Jomfru at betroe mig?

Meta.

Jeg har raadført mig med Gud og mit Hjerte; det er mig klart og vist, jeg kan ikke blive Eders Hustru.

Lars Ley.

Hvad er der iveien?

Meta.

At jeg ikke har Elskov i mit Hjerte for Eder!

Lars Ley.

Ikke Andet! I faaer nok Elskov, naar I flytter ind til min Velstand.

Meta.

Jeg takker for Æren af Eders Andragende, men jeg maa besvare det med Nei!

Lars Ley.

Nei, til Lars Ley! hi, hi! I er saare skjemtefuld.

Meta.

Aldrig talte jeg med mere Alvor end i dette Øieblik.

Gertrud.

Velbaarne, agtværdigste Monsieur Ley! hun mener, hvad hun siger. Tvinge hende gjør jeg ikke, men en Hjertesorg er det mig, at I ikke bliver min Svigersøn.

Lars Ley.

Jeg er i Forbauselse! det er en Umulighed. Kom hjem og see ret mit Bryggeri, see i Kister og Skabe, see hvad Mand I faaer, Hjerte Jomfru.

Meta.

Om I var rigere end Kongen selv, jeg har ikke Elskov til Eder, og faaer den aldrig!

Gertrud.

Jeg beder om Forladelse, for hvad Barnet siger.

Lars Ley.

Beed I ikke mig om Forladelse, men lad hende gjøre det. Taaler I slige Pigenykker?

Gertrud.

Hun har sagt mig med Taarer, at hun bliver ulykkelig!

Lars Ley.

Ulykkelig ved at faae et Bryggeri, Velstand og en af Stadens velmeriterede Borgere. Der er nok ikke Orden i Eders Hoved-Kammer. — Jeg fandt Jomfruen tækkelig, agtbar og værdig —.

Gertrud.

Ak! jeg fattige Menneske!

Lars Ley.

Jeg behøver bare at strække Haanden ud, saa hænger der en Jomfru ved hver Finger.

Meta.

Jeg ønsker Eder den Allerbedste! og at I ikke bærer Nag til mig.

Lars Ley.

Her staaer jeg nu med de to store Lys —! men de skal tændes og det i næste Uge — der er mere end een fin Jomfru, som kysser paa Fingre for at blive Madam Lars Ley.

Mel. af Lulu. Kuhlau.

Vor Stadsmusikanters Datter
Lisbeth Lest,
Hun spiller Viol som sin Fatter,
Og er saa modest.
Hun er ingen Nar,
See, hende jeg ta'er. —
Paa Trompet blæser Fa'er!

Paa begge Alterlys kan jeg strax sætte L. L., Lisbeth Lest, Lars Ley; vi høre allerede sammen i Bogstaverne. Nu gaaer jeg. Bag efter kommer tyndt Øl. Skaal!

(Gaaer.)

Gertrud.

Han blev vred, og jeg kan ikke fortænke ham deri! bare Du aldrig fortryder denne Time.

Meta.

Fortryde! min Fremtid vilde være bleven forgyldt

Elendighed, mit Hjerte var gaaet itu, nu er det saa let, en tung Steen er væltet fra det.

Gertrud.

Et godt Giftermaal —!

Meta.

Skal det komme, saa kommer det, men spørg ikke om Kjæresten er rig eller fornem, spørg om han er god, om han holder af mig og jeg af ham.

Gertrud.

Han kommer ikke, og jeg er bleven gammel og kan ikke gjøre Gavn.

Meta.

Saa arbeider jeg for os begge To!

Gertrud.

Og naar Du saa bliver syg! —

Meta.

Og naar saa Himlen falder ned og slaaer Kjøbenhavn istykker —! Det skeer ikke. Jeg er saa glad, og det skal Du ogsaa være, min egen, søde Moder, i Tilfredshed og Velstand. Nu Rokkene frem! nu skulle vi spinde, vinde, og være rigtig glade!

(Drager Moderen med sig.)

Gertrud (idet hun følger).

Jeg vil ikke pukke paa Dig, men paa mig selv, indad!

Scenen forandres til Haven ved Frederiksberg. Alt er vildt tilgroet; en Træhusar staaer op foran nogle gamle Taxushække, tæt ved er et blomstrende Rosentræ, tilhøire en Laage ud til Veien. Over Trætoppene seer man Frederiksberg Slot.

Frands (træder ind).

Hvor mit Hjerte banker! jeg er gaaet for stærkt.

Her er Stedet, Maanen skinner deiligt, som i gamle, lykkelige Dage! men Haven selv, hvor er den forandret. Buxbom og Taxus-Hække skyde Grenene vilde ud, engang stode de snorlige beskaarne og i Gangen laae rød-gule Smaasteen. Men det er ikke for at falde udi Tanker, at jeg er kommen her. Der staaer Træhusaren, der det store Rosentræ, det har mange Blomster i Aar. Der tilhøire skal Rigdommen ligge, om Drøm bliver Virkelighed. Jeg maa hente en Spade, den pleier at staae i det lille Skuur.

(Gaaer derind.)

(Ude fra Veien lyder lystig Sang af hjemvandrende unge Mennesker.)

Mel. „Tidt faaer jeg naar jeg drikker."

Lad Flaskerne kun knalde,
Hurra!
Vi synge, sladdre, tralle,
Hurra!
See til I ikke falde,
Hurra!
Vi er' lidt fulde Alle,
Hurra!

(Under Sangen er Frands igjen vendt tilbage.)

Frands.

De ere lystige derude paa Veien; jeg ønsker helst der ingen var, og dog gaaer jeg i mit lovlige Kald, er paa min egen Grund. Nu fjerner Sangen sig; jeg er alene. Om faa Minuter veed jeg, om jeg er rig igjen eller kun en taabelig Drømmer!

(Gaaer hen mod Rosenhækken og sætter Spaden mod Jorden, i samme Øieblik staaer Thyge udenfor Laagen, helder sig over den og raaber til ham.)

Thyge.

God Aften, Frands!

Frands.

Hvem er det?

Thyge.

De ere Alle fulde; men jeg er ikke fuld!

Frands.

Hvor kommer Du her, Thyge?

Thyge (idet han træder ind i Haven).

Jeg har bare flyttet lidt fra Vinkjælderen op paa Qvisten! (peger paa sit Hoved.)

Frands.

Du kommer fra en Sviir.

Thyge.

Fy! det er en Ubehagelighed, at de unge Mennesker svire! hørte Du, hvor de skraalte! jeg gad ikke gaae med dem, jeg holdt mig tilbage, jeg holdt mig ved din Laage, og saa kjendte jeg Træhusaren, og saa troede jeg, at han var dobbelt, men saa saae jeg, det var Dig!

Frands.

Den Fornøielse havde Du.

Thyge.

Fornøielse igjen! Er det Nøglen til Vinkjælderen, Du holder paa? (peger paa Spaden.) Det er en stor Nøgle. Skal jeg lukke op? Alting løber rundt ligesom det havde en Sviir; jeg stiller mig med Nøglen, og naar Kjælder-døren kommer forbi, stikker jeg Nøglen ind.

Frands.

Den Fuldmands Vittighed kjender jeg nok.

Thyge.

Kjender Du? Ja, i Nøden skal man kjende sine Venner, og Du er jo i Nøden. Folk sagde, Du var i Hamborg, men det er Løgn. Jeg er Thyge Sophiesen.

Frands.

Vær mig bare ikke Thyge Brahe og gjør denne Dag til Tycho Brahes Dag.

Thyge.

Kalder Du det Dag! — det er jo det deiligste Maaneskin til at gaae i med sin Kjæreste. — Frands, nu har jeg Dig —, Du er en Hykler, Du er en Mora-

lift! fy! — Du har en lille Kjæreste staaende derinde! Nu gaaer jeg —! jeg kan godt gaae den lige Landevei!

Mel. af Fanchon. Himmel.

Rask gaaer jeg nu til Byen,
Lige forud ligger den!
Fuldmaanen høit fra Skyen
Vil være min Følgesvend.
Frands! Frands!
Bliv hos Kjæresten i Lunden,
Jeg kan see og ikke see!
Stol paa mig, jeg holder Munden,
Maanen den kan lee!

Frands.

Gaa din Vei!

Thyge.

Det skal jeg.
Gaa og kys,
Jeg er tys.

Frands.

Snik, Snak!

Thyge.

Mange Tak,
Tak! (Gaaer.)

Frand.

Nu er han borte, han løber afsted og kukker som Gjøgen. Nu til mit Arbeid! der blomstrer Rosenhækken, der gjemmes Skatten. Min Fader gjentog oftere de Ord: Gaaer det en Gang min Søn galt, saa groer der et Brødtræ for ham ude i Haven ved Landstedet; i hans Dødsstund var hans Tanke her, og hans sidste forstaaelige Ord vare: — ude i Haven!" — det falder mig som Skjæl fra Øinene! I Himlens Navn. (Sætter Spaden til Jorden.) Jorden er blød at grave i! Allerede støder Spaden imod! og see her! Jorden bort. Her ligger en Steenplade! — stor og bred og tung! — Et Skriin —! om det var som Oluf Baggers Skriin —! i det laae kun en Kjep og bittre Ord til Børnene, der ventede en

Skat! — maaskee det samme her! jeg har fortjent det over min Ungdoms Tankeløshed. (Bøier Knæ.)

Er Lykken mig huld,
Løfter jeg af Muld
Det rige Guld,
Bliver jeg igjen den rige Mand,
Lys mig da i Hjerte og Forstand!
Led mig! før mig i det Rette.
Ikkun Dette.
Venter mig Skuffelse, tunge Savn,
I det Godes Navn
Jeg stræbe vil,
Giv mig Kraft dertil.

(Løfter Skrinet.) Hvor det er tungt! maaskee kun fyldt med Steen. (Bryder det op.) Guld! O, hvilken Rigdom!

(Under denne Replik komme igjen Thyge og Svirebrødrene som drillende Aander ved Skattegraveriet.)

Mel. af 500,000 Teufel: „Ihr Schornsteinfeger, seid Ihr da!'

Thyge.

Vi liste frem i Maanens Glands.

Chor.

Frands!

Frands (talende).

Hvem der! Hvad vil Du, Thyge?

Thyge.

En Serenade, Sang og Dands —

Chor.

Frands!

Thyge.

Tys! tys! tys!

Chor.

Kys! kys! kys!

Thyge.

Jeg fik dem til at vende om.
Vi uden Instrumenter kom,
Vor Serenade maa I faae,
Derpaa vi stille ville gaae!

Chor.

Paa een Gang.
„Guddommelige Usynlighed
Jeg elsker Dig med stor Besked!“ *)

Frands.

Her staaer jeg deilig med min Skat —!
Saa mange Tak! god rolig Nat!
(Tæppet falder hurtigt.)

Fjerde Act.

Et stort Værelse hos Frands Melchiorsen.

Else Mogensdatter træder ind med den gamle Tigger.

Else.

Naa, hvad synes Eder nu om de Stuer, I har seet? Hvilken behager Eder bedst?

Den Gamle.

Det ene Stads-Gemak er kjønnere end det andet! hele Huset er som et Slot; og Loftet her, troer jeg, er af Nøddetræ; Speilglas i Væggen, Gulvet glat, saa at det er mig svært at staae paa eet Been. Men hvad gaaer det mig an? Hvorfor har man kaldet mig herop?

Else.

Jeg kan betroe Eder det. Den af de Stuer, I har seet og synes bedst om, vil blive Eders, kun ikke denne.

---

*) Af Holbergs „de Usynlige“.

Den Gamle.

Jeg forstaaer ikke et Ord af, hvad I siger. Er I Konen her i Huset?

Else.

Jeg er kun gamle Else Mogensdatter; mit Herskab er den unge Hr. Melchiorsen! som vil tale med Eder og gjøre Eder vel. Han er god som Dagen er lang.

Den Gamle.

Jeg kjender ham ikke! Hvorfra kjender han mig?

Else.

Fra Langebro! han gik der en heel Dag i stor Tungsindighed, men I satte ham i godt Humeur, han har fortalt mig det.

Den Gamle.

Var det Hr. Melchiorsen! han gav mig en blank Krone, han har et rart Ansigt.

Else.

Hans Hjerte er endnu bedre! han vil vise Eder Taknemlighed.

Den Gamle.

Taknemlighed! hvorfor?

Else.

Det vil han selv sige Eder. I skal blive her i Huset til Eders Dødsdag, og den haaber jeg er ikke saa snart.

Den Gamle.

Paa aaben Gade, ved Langebro hører jeg hjemme.

Else.

Men I kan blive syg. Vi gamle Mennesker, I som jeg, kunne have godt af et hyggeligt Hjem i vore sidste Dage, og det vil I her faae!

Den Gamle.

Det er en meget fornøielig Drøm, bare jeg ikke vaagner.

Husvennerne storme ind.

Mel. af Festen paa Kenilworth: „Bachus er den største Mand." Weyse.

Chor.

Hurra for Frands Melchiorsen,
Han er vendt tilbage.
Vi har savnet tungt vor Ven
Mange, lange Dage.

Jakob.

Frands har Papegøien skudt,
Det er meget vigtigt.
Vi blev ei til Festen budt,
Det er ikke rigtigt.

Chor.

Hvor er Frands, vor gamle Ven,
Jeg kan ham ei savne!
O, jeg er saa glad igjen,
Jeg maa ham omfavne.

Ulrik.

Frands Melchiorsen er igjen kommen tilbage, og gamle trofaste Venner ere igjen tilbage.

Else (halv sagte.)

Nu ryger Skorstenen, nu komme Snyltegjesterne.

Thyge.

Han har ikke takket os for Serenaden, tys, tys! kys, kys! vi listede af saa stille, saa uforstyrrende.

Mel. Mary Blanc.

Vi har ham lidt fixeret
Den forrige Løverdag;
Paa Frederiksberg leveret
Ham Hjertets Favnetag.
Vi gav ham Serenade,
Alt efter min Instrux;
Thi Frands, det maa man lade,
Han er en rigtig Lux!

Else.

Hr. Frands Melchiorsen er ude i Byen, og jeg veed ikke, naar han kommer hjem.

Jakob.

Vi gaae ind i Spisestuen, der staaer vel Bordet dækket efter vante Skik?

Else.

Der er anden Opdækning, og Døren lukket.

Ulrik.

Tak! saa gaae vi ind i Tobaksstuen, der kunne vi vente.

Vennerne (idet de storme derind).

Hurra for Frands Melchiorsen,
Han er vendt tilbage.
Lad mig favne Dig, min Ven,
Efter Savnets Dage.

Scenen forandres til Stuen hos Gertrud Skippers.

Meta og **Gertrud** komme søndagsklædte, de have deres Psalmebog i Haanden.

Meta.

Saa ere vi nu hjemme!

Gertrud.

Meta! jeg har sandelig ikke dine unge Ben. Hvor Du tog Fart hjem fra Kirken! Det var en opbyggelig Froprædiken.

Meta.

Der var saa festligt, der var saa helligt i den store Kirke.

Gertrud.

De gule Vorlys skinnede pragtfuldt i Messing Lyse=

kronerne, Psalmesangen og Orgelværket klang med hinanden, og saa de mange Mennesker i from Andagt.

Meta.

Det var første Gang imorges, at Præsten ikke længer bad for den unge Mand, der var gaaet paa Reise.

Gertrud.

Det undgik mig, det hører ikke til min Andagt.

Meta.

Præsten holdt en Takkebøn for den unge Mand, som Vor Herre i Naade havde ført hjem til Lykke og Velsignelse.

Gertrud.

Det er jo godt, det er gaaet ham vel!

Meta.

Idet Taksigelsens Ord bleve sagte, løftede jeg mine Øine, de faldt paa den gamle Kirkestol i Pulpituret, og der sad Frands Melchiorsen, han saae i det Samme ned paa mig, hvor var hans Ansigt fromt og mildt! —

Gertrud.

Du slog da strax dine Øine ned?

Meta.

Ja, Moder, thi det var som Solen havde skinnet ind i dem, og ogsaa jeg takkede Vor Herre for det unge Menneskes Lykke og Hjemkomst.

Gertrud.

Det var jo kjønt af Dig! — Meta! Meta! gaae dog ikke i de Drømme og Indbildninger! jeg maa lukke dine Øine op, inden det er altfor silde. Sandheden maa frem, om den skal gjennem mine Sideben.

Meta.

Du forskrækker mig!

Gertrud.

Frands Melchiorsen er allerede for otte Dage siden igjen kommen til Staden, han har klaret sin Gjæld, han skal atter have Midler og tager ordentligt fat paa Forretningerne — det veed jeg fra en troværdig Mand.

Meta.

Det er jo glædelige Tidender!

Gertrud.

O ja, for ham! og det er ogsaa godt, meget godt, at han bliver en eftertænksom Mand — Du er en fornuftig Pige, tag din Fornuft sammen ved hvad jeg maa sige Dig. Hele Ugen har der været travlt i Hr. Melchiorsens Hus; der gjøres store Foranstaltninger; næste Søndag vil Du nok høre derom fra Prædikestolen; dersom ikke Kongebrev er løst. Hans Trolovede skal være en meget rig Pige fra Hamborg. Saaledes staae Sagerne. Ja, jeg maa give Dig Underretning! — stakkels Barn! — Siig dog Noget, synk ikke saaledes sammen! hvad siger Du?

Meta.

Gud glæde ham og hans gode Kjæreste!

Gertrud.

Han er et Skarn, siger jeg! —

Meta.

Siig ikke et Ord om ham. Mig har han intet Løfte givet, mig har han aldrig sagt et Ord.

Gertrud.

Men dog gjort den Fortræd han kunde! jeg saae ham, da vi gik ud af Kirken; han var tæt ved; det var derfor Du tog Fart; jeg har mine Øine med mig! Du

gjorde det Rette! men han, det siger jeg endnu en Gang, han er et Skarn!

Frands Melchiorsen, festligt klædt, træder pludseligt ind.

Gertrud (udbryder.)

Frands Melchiorsen!

Frands.

Guds Hilsen her i Huset, Mo'er Skippers! I har under givne Betingelser tilladt mig et Besøg.

Gertrud.

Hvad har I at sige, Monsieur!

Frands.

Da sidst vi mødtes, var Eders Ord, at I vidste, hvad jeg havde at sige, og I vidste, hvad I havde at svare: da sagde I mig, at naar jeg sad igjen varmt inden Vægge i min Faders gamle Gaard, hædret og honnet, kunde jeg i mit Hjertes Attraa henvende mig til Eder, som Moder.

Gertrud.

Det sagde jeg.

Frands.

Min Faders Gaard staaer nu gjældfri, Vor Herre har igjen forundt mig Velstand og Midler, han har ved Prøvelse styrket min Eftertanke til at bruge min Rigdom vel. Lad mig dele den med Eders Jomfru Datter! jeg beder om hendes Haand.

Gertrud.

Men I er jo forlovet, Hr. Melchiorsen! det siger hele Byen, forlovet med en hamborgsk Jomfru.

Frands.

Var der Sandhed deri, da stod jeg ikke her.

Punktligt har jeg opfyldt Eder Forlangende, og i mit Hjem er Alt indrettet og ordnet.

Gertrud.

I taler tilvisse som en brav Mand, og det vil være stor Uret af mig at betvivle, hvad I siger. Men I kjender jo min Meta; hun er et godt Barn, en retskaffen Pige, men derfor er det jo ikke sikkert, at hun og I passe sammen.

Frands.

Det er min Forvisning og Tro fra jeg første Gang saae hende. Hun er groet ind i mit Hjerte.

Gertrud.

Det er deiligt sagt! det er maaskee ogsaa Guds Villie, jeg vil samtale med min Datter. Kom til os om otte Dage, da skal I høre Beskeds.

Frands.

Otte Dage! jeg veed vel, at det er Skik her i Staden, efter streng Tugt og Sædvane maa en Beiler vente saa lang Tid, men hvorlænge har jeg ikke ventet taus og stille; i mere end fire Gange otte Dage har I kjendt mit Hjertets Tilbøielighed, og I maa jo ogsaa kjende Eders Datters Hjerte. Har hun nogen Godhed for mig, saa slaa itu de otte lange Ventedage! (til Meta.) Efter Form og Forskrift har jeg henvendt mig til Eders Moder, Alt efter hendes Villie, nu kommer jeg, aaben og ærlig og ligefrem til Eder — vil I dele Godt og Ondt med mig.

Gertrud (træder imellem).

Hr. Melchiorsen! frist dog ikke Barnet! hvor kan hun svare paa det, første Gang I taler med hende. Jeg skatter Æren, I viser vort ringe Hus, jeg kan ikke have mod Partiet, men unge Piger have deres egne Tanker og Meninger; de vide ikke hvad de ville, de overlægge og betænke.

Meta.

Nei, Moder, jeg betænker slet ikke! —

Gertrud.

Barn, har Du glemt al Ærbarhed!

Meta.

Han elsker mig! Og da Du hører paa det, Moder, hvorfor skulde jeg da ikke i denne hellige Stund sige, at jeg holder af ham igjen!

Frands.

Meta! min egen søde Meta! Gud velsigne Dig for hvad Du siger. Det er de første Ord, jeg har hørt af Dig, de blive i vort Hjerte til evig Tid.

Gertrud.

Skammer Du Dig ikke, Barn, at sige Sligt saa høit og tydeligt ved den første Visit.

Frands.

Meta, saa er Du nu min!

Meta.

Hvor jeg har lidt og sørget for Eders Skyld!

Frands.

Det skal jeg gjengjælde Dig hundredefold.

Meta.

Frands! —

Frands.

Dine Ord ere som Musik! dine Øine ere saa klare, deilige at see ind i! Det er mig, som om vi havde kjendt hinanden i alle Aar tilbage! —

Gertrud.

Det er som om Alt var klappet og klart!

Frands.

Det er det ved Eders Velsignelse, og den giver I os.

Gertrud.

Det kommer saa hovedkulds!

Frands.

Tak! tak! I giver mig hende! det er sandt, her er min Fæstens-Gave! min Moder bar som Trolovet denne Ring; hun bestemte den igjen for Den, jeg kaarede.

Gertrud.

I Du Forbarmende! det er en stor Kostbarhed, en saadan havde Humlekongen ikke at vise frem! den er altfor kostelig!

Frands.

Endnu en Bon! flyt ind i mit Hus!

Gertrud.

Det er grumme meget! det er altfor meget! man maa tænke derover.

Frands.

Man tænker, — man har tænkt, — og saa følger I med!

Gertrud.

Det var rart! lade Alting staae her, som det staaer! nei, nogen Orden maa der dog være!

Frands.

Den allerbedste! Eders Hjem er nu hos mig. Notarius har jeg talt med, Liste over Gjesterne har jeg opskrevet!

Meta.

Før I vidste, at I havde Bruden?

Frands.

Jeg vidste, jeg havde hende!

Mel. fra første Acts Slutning: „O Kjærlighed!“

Som Klokkeklang,
Som Fuglesang,
Det jublede herinde
Dybt i mit Bryst;
Den søde Lyst,
Du er min troe Veninde.

Alle Tre.

Kun Gud kan see,
Hvad der vil skee,
Fra denne Stund til næste;
I Vel og Vee
Hans Villie skee!
Han vil for os det Bedste.

Meta.

I Kirken mødtes vi første Gang, i Bønnen fra Prædikestolen laae vor Vexelsang, vor Tale, nu først faaer den Ord.

Frands.

Med dette Kys løser jeg vor stumme Kjærlighed. (Kysser Meta) Vi har saa meget at tale om! kom nu til dit Hjem, Vor Herre velsigne din Indgang!

Meta.

Du vil jo nok, Moder!

Gertrud.

Jeg er ved at dreie rundt! Naa, i Guds Navn! men lad mig dog faae min Paraply med! og Du din Psalmebog, den bringer Lykke og Velsignelse.

Frands.

Notarius er kaldet, Venner indbudte, (med en Bevægelse ud mod Publicum.) De, som deeltagende have fulgt mig, svigte ikke, Musiken skal klinge.

Mel. af Rigoletto. Verdi.

Meta.

Mens jeg spandt Hørren fin,
Lød smukt din Violin,
Toner blev Tankens Bro
Mellem os To.

Frands.

Nu staaer vor Jaords-Fest;
Venner er' budt til Gjest.

Gertrud.

O hvilken Herlighed!
Tak, søde Kjærlighed!

Frands (til Meta).

Kom, lad i Dands os To
Gaae Livets Langebro,
Huske, at vi paa den
Finde i Gud en Ven.

Alle Tre.

Brudeskjenk bringe hver.

Frands (fører Meta frem mod Publicum.)

Een kun vi ønske her!
Venners Deeltagelse,
Eders især.

Alle Tre.

Venners Deeltagelse,
Eders især!

Han er ikke født,

originalt Lystspil i to Acter.

Opført første Gang paa det kongelige Theater,
den 27de April 1864.

Personerne.

Greven.
Elisabeth, hans Datter.
Kammerherren.
Generalinden.
Pastor Jensen.
Frederik, hans Søn, Huslærer hos Generalinden.
Kluhd, Digter.
Basle, Maler.
Anderskou, Billedhugger.
En Tjener hos Greven.
En Tjener hos Generalinden.

Scenen er i Jylland paa to Nabogaarde.

Første Act.

Første Scene.

Et Værelse paa Grevens Slot.

Greven. Elisabeth.

Elisabeth.

Det var altsaa Onkel, der kom med Extrapost! Familien voxer da med Een til her paa Gaarden. Han kommer lige fra Paris?

Greven.

Han siger, at han fra Hamborg har skrevet, at han kom; jeg har intet Brev faaet; det behøvedes da heller ikke. Hele fjorten Aar have vi ikke seet hinanden.

Elisabeth.

Jeg var kun fire Aar gammel, men jeg husker Onkel saa tydeligt. Han skinnede med hvidt Linned, Kalvekryds og bred Sløife, det var en heel Blegdam! «La petite comtesse» kaldte han mig, og saa bøiede han sig saa ridderligt; jeg naaede ham kun til Knæet. Han kom saa meget Sukker i al sin Mad og i sin Rhinskvin. Mig lod han smage den. Jeg holdt meget af Onkel.

Greven.

Og det vil Du ogsaa endnu. Der er ti Aars Forskjel mellem hans og min Alder! vi ere lidt forskjellige.

Elisabeth.

Meget forskjellige! (Med et Smil.) Jeg troer, at han er morsom! det er slet ingen Uartighed mod Dig! snarere, — min egen søde Fader, jeg troer, at jeg nogenlunde kjender Onkel af hans Breve til Dig. Hau er vist en rigtig god Broder, men jeg har en Forestilling om, at han ikke skriver Dansk.

Greven.

Han lever altid i Frankrig, det franske Sprog bliver Udtrykket for hans Tanker og Tale, og saa skriver han i dette Sprog.

Elisabeth.

Men bogstaverer græsseligt! dog derfor kan han være mageløs elskværdig; jeg troer det, jeg vil troe det!

Greven.

Nu kommer han.

Elisabeth.

Og jeg løber.

Greven.

Fra den Onkel, som Du ikke har seet i ti Aar. Omfavn ham dog!

Elisabeth.

Det vil jeg; men i en bedre Kjole, ikke i denne! (Løber ud.)

Greven.

Elisabeth! Du skal blive her! — Hun gjør det ikke.

Anden Scene.

Kammerherren. Greven.

Greven.

Broder! kjære Broder! Naa, det var smukt, at Du kom!

Kammerherren.

Mon frère! Charles! Du seer udmærket godt ud! Du holder Dig superb! ikke et graat Haar! farver Du det? Skjægget er blevet graat!

Greven.

Det er saa rigtigt broderligt, at Du lige fra Hamborg er tagen her op i Jylland til mig og ikke først er reist til Kjøbenhavn.

Kammerherren.

Jeg vil jo i et Par Maaneder ligge paa Landet, rigtig paa Landet! at være i Kjøbenhavn er ogsaa at ligge paa Landet, naar man ellers lever i Paris, men bedre er bedre.

Greven.

Her skal Du imidlertid kunne hvile Dig ud ovenpaa det trættende, enerverende Pariserliv. Hvor Du kan holde det ud!

Kammerherren.

Hvor Du kan holde dette ud! chacun son goût! der er megen Tanke i Naturen med at stille os Skabninger der, hvor vi maa stilles for at kunne trives. Du har det iøvrigt charmant! en deilig Eiendom, og den er, saa at sige, falden lige ned fra Himlen til Dig.

Greven.

Mindst havde jeg tænkt, at i Familien den Sidegreen, der havde saa megen Ungdom, skulde saa snart døe ud og derved dette Gods tilfalde mig. Ifjor, veed Du, jeg arvede det; i Aar er det første Gang, at jeg er her; jeg flyttede med min Datter herover for en Maaned siden.

Kammerherren.

Alt i bedste Stand! gode Jorder, prægtig Skov, le ciel etait plus pâle qu'en France! men her ere nydelige Malkepiger! jeg saae hele Driften, da jeg kom kjørende.

Greven.

Du har slet ikke forandret Dig! Du taler, som om Du endnu kun var nogle og tyve Aar.

Kammerherren.

Det er man altid i Paris.

Greven.

I din Alder, endnu saa letsindig!

Kammerherren.

Tal ikke Moral, saa faaer jeg ondt. Du er dydig, jeg er det ikke! enfin, vi kjende hinanden. Du sætter vel une espèce d'honneur i Moralen. —

Greven.

Og Du, jeg havde nær sagt, i Skandalen.

Kammerherren.

Jeg gad vide, hvem af os To der har den største Fornøielse.

Greven.

Og Verdens Dom?

Kammerherren.

Jeg blæser ad Verdens Dom! I Kjøbenhavn naaer den til Fyen og Jylland, i Paris naaer den til le garçon et la concierge, og dem bryder man sig Fanden om!

Greven.

Det er en underlig Samtale for os To at begynde med. Du kjender mig saare lidt!

Kammerherren.

Je te reconnais bien! — det vilde blive uhyre morsomt, om den gamle Historie kom frem, — Du veed nok! det er Skade, at Du ikke staaer i Kirkebogen.

Greven.

Det var en daarlig Spøg, og Du, Broder, burde mindst huske mig derpaa.

Kammerherren.

Du var saa bange for Verdens Dom, og det gav mig Ideen.

Greven.

Ideen! skam Dig! Men vi ville ikke tale derom; der var en Tid, det pinte mig; jeg led derunder, og jeg sagde min salig Kone det Hele.

Kammerherren.

Du sagde det til din Kone. Og hun troede Dig?

Greven.

Naturligvis, hun troede mig!

Kammerherren.

Det havde jeg ikke gjort, mon frère! man skal Ingen troe, ikke engang sig selv.

Greven.

Sandheden laae da klar nok! jeg var, det kunde Enhver skaffe sig Forvisning om, to Aar i Udlandet, da Du viste den Geniestreg at give Dig mit Navn hos en stakkels Pige, som Du bedrog! — — Men lad os ikke tale derom! hun er forlængst død; Aaringer ere gaaede! Jeg vil ikke erindre Dig herom. — Vi ere sammen for at glæde os med hinanden. Indret Dig efter din Beqvemmelighed. Jo mere hjemme Du her kan føle Dig, des kjærere er det mig; Du veed, at Du hos mig er som i dit eget Hus.

Kammerherren.

Og Middagstiden?

Greven.

Klokken Fire! er det Dig for tidligt? Idag er Du aldeles den Raadende og Styrende, jeg og Elisabeth

maae være saa uhøflige at forlade Dig; vi kunne ikke Andet! vi ere indbudte paa Nabogodset og have lovet at komme; bleve vi borte, det vilde blive bemærket og forklaret anderledes, end jeg ønsker det.

Kammerherren.

Verdens Dom! Jeg gjør slet ikke Bemærkning!

Greven.

Det er en god, skikkelig borgerlig Madame, som har indbudt os; hun vil tage det som en Fornærmelse, om vi ikke kom. Havde Indbydelsen været til i Morgen, saa var Du vel tagen med, nu er Du træt og kan ikke have Fornøielse af det.

Kammerherren.

Det skal Du ikke sige! jeg kjeder mig altid, naar jeg er alene. Jeg tager med! Er Damerne smukke derovre?

Greven.

Generalinden er ikke ganske ung; hun er en meget brav, noget original Kone. Hun er Enke og har to unge Sønner.

Kammerherren.

Hun er Generalinde, siger Du.

Greven.

Manden var Generalkrigscommissair, — det er en lang Titel at sige; General er kortere og behageligere at høre.

Kammerherren.

Du er ondskabsfuld! det er Broder-Blod! spiser man godt derovre? — Jeg er med.

Greven.

Du vil være særdeles velkommen.

Kammerherren.

Hun er født?

Greven.

Jeg troer, hun er Datter af en Brygger.

Kammerherren.

Og det brygger i hende, nu hun er kommen i Høihed, kommen op i anden Luft! er hun kjøn?

Greven.

Du kunde godt være tjent med hende.

Kammerherren.

Bryggerdatteren!

Greven.

Men hun sidder ikke i Bryggerset; hun sidder i Storstuen og sidder godt. Har Du Lyst, saa kom med! kjede Dig der, vil Du ikke; er Du kun ikke altfor træt. Du finder derovre en Mængde Gjester. Hun var her for nylig med hele to Vogne fulde; Alle Kunstnere. Jeg underholdt mig meest med Huslæreren, en særdeles dannet ung Mand.

Kammerherren.

Hvem er den Person?

Greven.

En Søn af Præsten her paa mit Gods.

Kammerherren.

Den Præst hedder?

Greven.

Jensen.

Kammerherren.

Der er mange af det Navn; hele Armeen, alle Soldater kaldes Jenser, det er ganske spøgefuldt. Tidligere har jeg ogsaa kjendt en Pastor Jensen, det vil sige, i Brevskrivning har jeg kjendt ham. Han hed, ganske vist, Philemon Jensen, jeg erindrer Navnet saa godt, for jeg husker ved det altid paa Philemon og Baucis. Altsaa en Søn af Pastor Jensen.

Greven.

Eller Pleiesøn, troer jeg. Philemon Jensen var tidligere Præst i Søllerød-Egnen.

Kammerherren.

Søllerød-Egnen. Philemon Jensen? — Det er morsomt! Huslæreren er en Pleiesøn af den Philemon Jensen! det maa man komme efter! jeg tager med til Generalinden! Hvorledes seer han ud?

Greven.

Præsten?

Kammerherren.

Huslæreren! han seer bestemt godt ud. Naar tage vi afsted?

Greven.

Senest om en halv Time.

Kammerherren.

Saa er her jo ikke et Minut at spilde! — Hvad siger nu Fader-Hjertet? Mit siger Ingenting. Saa Drengebarnet er derovre.

Greven.

Jeg forstaaer Dig ikke.

Kammerherren.

Du forstaaer mig ikke? Huslæreren er jo Drengebarnet!

Greven.

Hvad siger Du!

Kammerherren.

Ganske vist! mig generer det slet ikke.

Greven.

Forklar mig det dog!

Kammerherren.

Først Toilet! au revoir! (Vil gaae.)

Greven.

Min Gud, ham er det.

Tredie Scene.

Elisabeth. De Forrige.

Elisabeth.

Onkel! ogsaa jeg maa omfavne Dem!

Kammerherren.

Cousine! nydelig! quelle grace! complet voxen Dame!

Elisabeth.

Og Onkel, saa ung! De er jo ikke bleven et eneste Aar ældre, siden jeg var en lille En!

Kammerherren.

Du yndige, lille Skabning, hvor Du kan tale! — Nu bliver jeg her i sex Uger! — Jeg gjør Toilet, saa kjøre vi! Elisabeth, Du har stor Forstand. Vi To ville have meget at tale sammen. (Skynder sig bort.)

Fjerde Scene.

Greven og Elisabeth.

Elisabeth.

Han kommer til at more mig! det er saa deiligt, at Originalerne ikke døe ud.

Greven.

Taler Du saaledes om din Onkel.

Elisabeth.

Det er jo hans største Fortjenester, jeg fremhæver.

Tjeneren (træder ind.)

Vognen er her.

Greven.

Vi vente paa min Broder.

Elisabeth.

Jeg holder ikke af at vente.

Greven.

Men det maa Du, i det mindste ti Minuter.

Elisabeth.

Dem bliver han ikke færdig i.

Greven.

Saa vente vi endnu ti Minuter.

Elisabeth.

Jeg sætter mig i Vognen.

Greven.

Du vil kjede Dig.

Elisabeth.

Derfor maa Onkel skynde sig og Du med, man tør aldrig lade en Dame vente paa sig.

(Løber ud. Greven følger efter.)

Femte Scene.

En stor gammel Riddersal paa Generalindens Gaard. Rococo Meubler. Portraiter af den tidligere Eiers ridderlige Slægt hænge paa Væggen. Døren til en af Sidestuerne staaer halv aaben.

Generalinden og Vasle.

Vasle.

Generalinde, De maa virkelig see det før de Andre! jeg troer, at jeg har Ære af mit Arrangement. Deres Naade vil vistnok være tilfreds.

Generalinden.

Kald mig ikke Deres Naade! strengt taget tilkommer det mig ikke. Og i Grevens Nærværelse maa det ikke

siges til mig. Han er en høist ridderlig Mand, men holder paa Titulaturens Ægthed; han kjender den som en Brøk. De har pyntet Bordet smagfuldt, veed jeg! mit meget Sølvtøi tager sig straalende ud.

Vasle.

Jeg har lagt en Krands af Grønt og Blomster, den kan ikke males bedre, tør jeg sige! og paa hver Couvert en Bouquet.

Generalinden.

Dem gjør De yndige!

Vasle.

I den unge Comtesses Bouquet ønskede jeg gjemt et lille Vers; jeg bad vor gode Ven, Digteren, derom, men troer De, at jeg kunde ryste et eneste af hans egne Vers af ham, og de sidde dog ellers altid løse nok hos ham. Han var i sit „Livslede", sagde han.

Generalinden.

Da digter han de deiligste Ting, siger han, men de komme aldrig paa Papiret, intet Menneske har seet dem.

Vasle.

Jeg lod ham nu ikke slippe, og saa gav han mig da endelig, i Afskrift, et engelsk Vers; det vilde passe til den unge Comtesse, sagde han. Jeg kan nu ikke Engelsk! Det handler om hendes beauty, sagde han.

Generalinden.

Beauty er jo et Hundenavn! det kunne vi aldrig lægge i Bouquetten til Comtessen.

Vasle.

Gud bevar' os!

Generalinden.

Vidste jeg bare, hvad der stod om den Hund! for det er i Grunden ganske fint at dække op med Vers i fremmede Sprog, Ens eget er saa almindeligt.

Vasle (aabner endnu meer Døren).

Eet eneste Blik, Generalinde!

Generalinden (med Udraab).

Mit Sølvtøi! nei, hvor det straaler!

Vasle.

Og Krandsen, Krandsen!

Sjette Scene.

De Forrige. Frederik og Andersson (begge i Morgenfrakke).

Generalinden.

Hr. Candidat, De kan jo Engelsk! Det er godt, at De kom! Men De er jo ikke klædt paa! og heller ikke De, vor store Thorvald den Anden! nu komme paa Minuten Greven og Comtessen, vi maae Alle tage imod dem.

Frederik.

I et Øieblik ere vi klædte om. Vi forsinkede os i Skoven, ved den Samtale vi kom i. Undskyld!

Generalinden.

De maa oversætte for os et engelsk Vers, der skal ligge i Bouquetten paa Comtessens Couvert.

Vasle.

Her er den!

Generalinden.

Beauty! Beauty! ikke sandt!

Frederik (som har læst Verset).

Ja, det er jo meget galant; men, om Forladelse, jeg synes det er smagløst; det gjør den unge Dame forlegen.

Generalinden.

Det kan De have Ret i! der skulde hellere være talt om den unge Dame selv.

Vasle.

Jeg faaer en Idee! vi tage Verset bort, vi tage Bouquetten bort og lægge i Stedet en eneste halv udsprungen Rose, og saa skrives paa et Papir ved den: „Jeg hilser min Søster!"

Frederik.

Det vil være latterligt.

Vasle.

Latterligt!

Generalinden (til Frederik).

De har det slet ikke med Poesi! (Digteren Kluhd træder i det Samme ind.) Der har vi den i hele sin Størrelse!

Syvende Scene.

Kluhd, de Forrige.

Generalinden.

De er klædt paa! og Blomst i Knaphullet.

Frederik.

Saaledes gik altid Jean Paul.

Kluhd (river Blomsten af.)

Jeg laaner aldrig Ideer.

Generalinden.

Efter Bordet tænker jeg at vor elskværdige Componist phantaserer for os! han spiller nok sin deilige Composition om Cigaren.

Kluhd.

La cigale. Ja den er malende. Men han er lidende, legemlig lidende, han har for Øieblikket Tandpine.

Generalinden.

Tandpine! ja den kjender jeg! stakkels Menneske! men saa maa De læse for os et af Deres deilige Digte.

Kluhd.

Læse? Jeg læse! ja for Dem, Frue, og for en lille Kreds af Venner kan jeg læse! jeg tør sige det, jeg kan læse dramatisk! men for Massen, for Fremmede, — jeg har ikke Kræfter, jeg er nerveus.

Generalinden.

Men Greven og Comtessen høre ikke til Massen, og ere ikke Fremmede i mit Hus. Det er allerede anden Gang, de ere her.

Kluhd.

Jeg har i dette Øieblik endt mit apokalyptiske Digt! det havde jeg aldrig troet! Disse Tankeslyngninger, Phantasiens Convolvoli —!

Generalinden.

Ja, de overvælde Dem vel!

Kluhd.

De filtre sig! tidt kan jeg i den Grad overvældes, at jeg ikke veed ud eller ind; tidt kommer Tanken bærende alene en Overskrift: Malvina, det er Titelen. Det skal blive et Fremtids Drama, som endnu Ingen har skrevet det! alle Kunstens Regler fulgte og dog alle brudte. Det skal være det kommende Drama! og der strømmer en Glæde gjennem mig; jeg seer fremad, hvor Dramaet er bragt paa Papiret, hvor jeg læser det høit, seer Taarer, hører Beundring, Jubel! og jeg er opløftet, taknemmelig blød —; det er et af mine skjønneste Øieblikke.

Generalinden.

Og saa skriver De Digtet.

Kluhd.

Nei! det er det Mærkelige: jeg har aldeles ikke Tanke eller Plan, jeg synker mat sammen og har af den hele Digtning kun Navnet Malvina.

Frederik (ironisk).

De er dog et meget lykkeligt Menneske!

Kluhd.

Generalinde, han kalder mig et lykkeligt Menneske. Og dog —, jeg er lykkelig i Momentet. Denne Gang har jeg fuldendt min Digtning, multipliceret Subjectiviteten med Objectiviteten; Kjød og Muskel i dette Digt smelte sammen. Jeg troer ikke, at Mange ville forstaae dette Værk.

Frederik.

De forstaaer det da selv?

Kluhd.

Nei!

Frederik.

Hvem skal da forstaae det?

Kluhd.

Efterverdenen.

Generalinden.

Kan De svare paa det? Hr. Candidat!

Frederik.

Der bliver i denne Verden sagt Ting, intet Menneske kan svare paa, saaledes slaaer det. Men vi skulle skynde os med vor Paaklædning. I Øieblikket!

(Han og Billedhuggeren gaae.)

Ottende Scene.

De Forrige, uden Frederik og Andersson.

Kluhd.

Han er bundprosaisk, den Candidat.

Generalinden.

Han udtrykker sig saa hverdags om enhver Ting.

Dem forstaaer han slet ikke! han naaer ikke op til Dem, og dog læser han Søren Kierkegaard.

Kluhd.

Ja læse og læse —!

Generalinden.

Det siger jeg ogsaa! men bedste Examen har han med Indkaldelse, og begge mine Drenge holde af ham som Lærer; han gjør dem til dygtige Mennesker i vor Tid.

Kluhd.

I vor Tid! den er den jammerligste Tid, den meest poesiløse Tid! nei Borgfængslernes Tid, Rædslernes skjønne Dage, da var der Troubadourskab i Tiden, nu er der kun Snak, Politik, „Dagblad" og „Fædreland", og jeg bryder mig aldeles ikke om Blade. Alt er Oplysning, Klarhed, et uendeligt kjedeligt Regnestykke! det Overnaturlige er lyst ihjel, Spøgelset træder kun op i Hamlet, ikke i Virkeligheden! kun paa de gamle Herregaarde pusler endnu saadan en klagende, stille Aand. Generalinde, her er dog Spøgeri paa Gaarden?

Generalinden.

Tal ikke om det, De forskrækker mig! her er en underlig Lyd om Natten; Huslæreren siger, det er Rotter.

Kluhd.

Fy! — Aandløs kalder jeg Den, som ikke troer paa Aander. Jeg troer paa dem. En Aand, en Geist, et Spøgelse, som de kalde det, er Skatten paa de gamle Herregaarde. Lad dem kun bygge nye, med gothiske Buer og takkede Gavle, lad dem lægge et Hjul paa Tagrygningen og faae Storken til at bygge Rede, men Spøgeri faae de ikke! En Geist, et Spøgelse; det sætter jeg høiere end en Storkerede!

Generalinden.

Det rumler! der have vi Grevens.

Vasle (seer ud af Vinduet).

Med Jæger!

Generalinden.

Og Topper! den Forret har den fødte Adel.

Kluhd.

Jeg troer dog, at jeg skal læse for dem en Monolog af min apokalyptiske Komedie.

Vasle.

Hvor det maa være lykkeligt at kunne kjøre med Topper, allegoriske Emblemer, Noget, der rager over det Andet, det høieste Punkt! Jeg gav gjerne hele mit Genie, om jeg har Genie —.

Kluhd.

O, det veed De nok, De har.

Vasle.

Jeg gav gjerne dette Genie væk, for at kunne kjøre med Emblem og eie, hvad der hører med til Emblemet; det viser, hvor man er stillet i Verden, og hvad man er. Jeg vil hellere levende kjøre med Topper, end død have et Monument paa Kongens Nytorv.

Kluhd.

Jeg ønsker Monumentet og død!

Niende Scene.

Greven, Kammerherren, Elisabeth, de Forrige.

Generalinden.

Hr. Greve, Comtesse! nu er jeg glad, da jeg har Dem.

Greven.

De vil tillade mig, at jeg bringer endnu en Gjest: min Broder.

Generalinden.

Det er en mageløs Fornøielse, De gjør mig! en heel Snees maa De gjerne bringe.

Greven.

Min Broder er for en Time siden kommen lige fra Paris.

Generalinden.

Det er en lang Vei at kjøre.

Elisabeth.

Hvor der ere mageløse Blomster ude paa Gangen, det er som et heelt Drivhus. Det er en Pragt, en Duft!

Generalinden.

Det er min Gartner, som staaer for det. Det er dyre Blomster, men Penge har man jo for at give dem ud.

Kammerherren.

Her er charmant indrettet! Det er mig en Ære, en Glæde at gjøre Bekjendtskab med min Hr. Broders charmante Naboerske. Det er mærkeligt, hvor De minder mig om Hertuginden af Poitiers, hvem jeg oftere har seet hos Fyrst Poski i Paris.

Generalinden.

De gjør mig ganske usigelig rød, for hun er vist deilig!

Kammerherren.

Madame!

»Votre oeil est timide et votre front est doux,
Mais, quoique par pudeur et par pitié pour nous
Vous teniez secrète votre ame —«!

Generalinden.

Det er deiligt sagt!

Kammerherren.

«Les feuilles d'automne!»

Generalinden.

Ham har jeg ikke læst endnu.

Kammerherren

(pegende paa Maleren og Digteren.)

Disse Herrer —?

Generalinden.

Maa jeg præsentere! — Hr. Kluhd, Digter! Han skriver kun sørgeligt, det holder jeg saa meget af! Hr. Basle, Maler! Han er af de Malere, der blive Professor! han maler kun store Stykker, aldrig dem i smaa Rammer.

Kammerherren.

I Versailles, i Luxembourg har man kun store Stykker, alle Arbeider af Horace Vernet. Kan man ikke male stort, skal man ikke male.

Elisabeth.

Hvilke deilige Ting her paa Bordet! Kaulbachs „Reineke Fuchs“, Goethes franske illustrerede Faust! De kjender den ogsaa?

Generalinden.

Det er Candidaten, mine Børns Huslærer, der har faaet mig til at tage disse Billedbøger. Det er en deilig Indbinding. Lugt! det er Ruslæder.

Greven.

Jensen hedder den unge Mand! Ikke sandt, han er en Søn af den værdige gamle Pastor Philemon Jensen.

Generalinden.

Som er indbudt for i Dag. Han burde være kommen. Sønnen har bedste Charakteer til Examen; han kan blive Provst.

Greven.

Minister!

Kammerherren.

Han er kjøn? Han har et intelligent Udseende?

Generalinden.

O ja! han er af disse indesluttede! han gjør sig slet ikke interessant, som ellers vilde klæde ham.

Kluhd.

Han er meget kjedsommelig!

Greven.

Deri er jeg ikke enig med Dem. Da jeg nylig havde den Ære, at min naadige Frue besøgte mig, og Hr. Huslæreren fulgte med, talte jeg meget med ham, og det var just ved hans sunde, aandsfulde Tale, han behagede mig.

Generalinden.

Han er mageløs klog, tidt kan det næsten trykke mig! han kan sidde saa stille, med Haaret strøget op, som ingen andre Mennesker har sit Haar, og hans Øine seer da ud, som om der var passeret en Ulykke; men man bryder sig jo ikke om det. Maaskee ulykkelig Kjærlighed!

Kluhd.

Han elsker kun sig selv! og han overvurderer sig selv. Han bliver fornærmet, naar man siger ham, at han har et udmærket Hoved. Det er Aands Hovmod! Han gjør saadanne Fordringer til et godt Hoved, at jeg er vis paa, at Ingen af os har et godt Hoved.

Kammerherren.

Den charmante unge Mand viser sig endnu ikke. Han er her dog til Middag.

Generalinden.

Han og Billedhuggeren gik en Tour; jeg har i

Besøg en lille Thorvaldsen, der gjør min Buste til Udstillingen; han og Candidaten gik lidt for længe i Skoven, det har sinket med Paaklædningen.

Greven.

Og Busten kommer til at ligne?

Generalinden.

Endnu er den saa sort! Det er ganske simpelt Leer, han har begyndt med; det er vaadt og med Klude om.

Kammerherren.

C'est la manière de faire cette chose! jeg kjender det fra min Ven David, le celèbre sculpteur de Paris. Hans Trommeslager er et Mesterværk! nøgen Figur, som en Gladiator, Trommestikken holder han op mod Saaret, det er som en romersk Antik. Og hvor er Kunstværket?

Generalinden.

Mit Hoved, som jeg kalder det! tæt herved i det røde Kabinet staaer det. Man maa jo rigtignok ikke røre det, men det er da mit eget, og vil De see mig blaagraa, saa kan man jo tage lempeligt paa det.

Kammerherren.

Jeg holder meget af at see et Kunstværk i sin primtive Tilstand.

Kluhd.

Kan jeg maaskee være til Hjelp ved Afsløringen?

Vasle.

Og jeg? Med Forsigtighed.

(De følge Alle Generalinden; kun Elisabeth bliver tilbage.)

Tiende Scene.

Elisabeth

(idet hun blader i de henlagte Bøger).

Originalerne døe ikke ud, og Ingen af dem veed selv, hvor høit de staae i Rangen. Maaskee at jeg

selv —! Havde jeg det Blik, som Kaulbach har, til at see Dyret i Mennesket, da vidste jeg maaskee bedre, hvor jeg selv er stillet. (Blader i Reineke Fuchs.) Det er genialt tænkt og udført.

Ellevte Scene.

Frederik og **Anderskou** træde ind.

Frederik.

Naadige Frøken! ganske alene —

Elisabeth.

Med Kaulbachs Reineke Fuchs! De Andre gik i Forveien for at see Fruens Buste, der er modelleret.

Anderskou (forskrækket).

Den kan de ikke faae at see! De ødelægge den, de rive mig de vaade Klude af. Det maa jeg selv gjøre. (Skynder sig ind i Sideværelset.)

Tolvte Scene.

Frederik og **Elisabeth**.

Elisabeth.

Det var Billedhuggeren? Han blev forskrækket.

Frederik.

De fik ham til at tale mere i et Secund, end han ellers taler i en heel Dag! men det er da ingen Feil. Han er et tænkende, dygtigt Menneske.

Elisabeth.

„Tale er Sølv, tie er Guld," siger man. Jeg har ikke meget af dette Guld, og jeg giver vistnok for meget ud af Sølvet.

Frederik.

Naar det kun er ægte, modtages det med Fornøielse.

Elisabeth.

Ægte? Vil De sige mig en Compliment eller en Ubehagelighed? Jeg maa troe det Sidste! Allerede første Gang vi vare sammen, viste De en stor Lyst til at sige mig imod.

Frederik.

Og De, min Frøken, syntes at have en Fornøielse i at give mig Anledning dertil. Anderledes kan jeg ikke forklare det.

Elisabeth.

De har Ordet i Deres Magt, det veed De nok. De har dertil en drillende Rolighed i at fremsætte Deres Mening; men det interesserer mig; jeg er ikke vred paa Dem; jeg kan ikke udstaae den Ridderlighed, der strax bøier sig, fordi det er en Dame, der ikke er af hans Mening; det er at behandle hende som et Barn eller en Syg.

Frederik.

Og dog er jeg i Unaade hos Dem.

Elisabeth.

Nei, De er meget i Naade! Hvorfor seer De nu saa skrækkelig alvorlig paa mig, fordi jeg siger det. De vil være Dem selv, det respecterer jeg, tør jeg da ikke være det. Mig kjeder disse eensklippede Mennesker, der gaae og staae altid som Dandsemesteren har lært dem det.

Frederik.

Netop lige det Samme, sagde De mig, da jeg første Gang havde den Ære at sidde ved Siden af Dem.

Elisabeth.

Virkelig! jeg troede ikke, at jeg havde paa rede Haand staaende Phraser! Det var hos min Tante, Hofjægermesterens, at vi saae hinanden.

Frederik.

Hofjægermesteren er dimitteret af min Fader og holder af ham; det er kommet mig tilgode, derfor seer man mig der i Huset.

Elisabeth.

Ved Bordet der sad vi sammen, og jeg talte mere med Dem end med min egentlige Cavaleer.

Frederik.

Det er blevet sagt.

Elisabeth.

Og det er ganske rigtigt! han var rædsom kjedelig, De var interessant. De sagde mig imod, det er jeg ikke vant til. De maa ogsaa i Dag sidde hos mig, men min Onkel maa føre mig, han er den Fornemste.

Frederik.

Det maa være kjedeligt at være Fornem!

Elisabeth.

„Würde giebt Bürde," siger Tydsken. Jeg tør vel nok citere Tydsk, det talte baade Goethe og Luther, item Hegel. Noget have vi dog lært fra den Kant.

Frederik.

Ikke saa Lidt, men heller ikke saa Meget, at man kan give det halve Land i Honorar. Men lad os ikke komme ind paa Politik, den forstaaer jeg mig aldeles ikke paa.

Elisabeth.

Jeg ikke heller, men jeg taler uhyre gjerne om den. Jeg er Eiderdansk, jeg er Heelstat, og jeg er Skandinav!

Frederik.

De er altsaa Ingenting.

Elisabeth.

De veed slet ikke, hvad jeg er! det morer mig at

see Dem blusse op, høre hvorledes De kan forsvare Deres Sag! Jeg er ganske vist en underlig Sammensætning, men Dansk i Hjertebunden. Jeg er som Holbergs „den Vægelsindede“, der huser i mig, snart den politiske Kandestøber, snart Don Ranudo, dog uden Fattigdom, det skylder jeg min Familie at sige. Jeg har Lyst til at spille Sorte-Peer med Folkene i Borgestuen, men jeg har ogsaa Lyst til at komme paa Hofbal og gaae i Procession efter Hofkalenderen. Det finder De vist er min værste Feil.

Frederik.

Jeg kjender ikke Deres værste Feil, den er vistnok værre end nogen af dem, De her nævnede. De er original!

Elisabeth.

Det vil jeg gjerne være, kun ikke latterlig!

Frederik.

Ja, det er Vanskeligheden for Originalerne!

Elisabeth.

Vor elskværdige Vertinde er ikke uden Originalitet.

Frederik.

Der mener De nu et ganske andet Ord end det, De udtaler. Det er saa let at udpege det visne Blad, at glemme alt det friske Grønne, alt det Fortræffelige. Det er saa let at see, hvad Alle see, Svagheden, og hendes er at hun vil synes fornem, at hun vil stille Pengebrev op mod Adelsbrev.

Elisabeth.

De vil skjænde paa mig.

Frederik.

De burde hellere see det Fortræffelige hos hende, og dette er ganske det Overveiende. Hun viser sin Forstand i at hjelpe og gjøre godt. Kommer her et høiadeligt Besøg, det faaer da vistnok den allerbedste Vin

fra hendes Kjelder, men lige saa beredvilligt skjenkes den ogsaa til den fattige, syge Bonde, naar et Par strevne Ord fra Lægen siger, at der kan den behøves.

Elisabeth.

Det skulde man vide om hende.

Frederik.

Just det bryder hun sig ikke om, man skal vide; hun finder, at den Gjerning er ikke værd at lægge Mærke til, men derimod at det har Betydning at være med i hvad de kalde „Selskabet“.

Elisabeth.

De betegner „Selskabet“, som om dette var noget Chinesisk, omgivet med en Mur; optages ikke deri alle Kunstnere, hele Aands-Aristokratiet?

Frederik.

De indlades og sidde med tilbords, men selv den Ynkeligste af En af dem, som har den Lykke at være født, som man kalder det, stiller sig dog i Betydning høit over den Begavede, reent Borgerlige.

Elisabeth.

Og disse Begavede stille sig endnu høiere, gjøre deres Bemærkninger, der slaae ud i Blade og Aviser.

Frederik.

Og „Selskabet“ —?

Elisabeth.

Det gjør ogsaa fine Bemærkninger. Vi ere ikke Alle Idioter. Jeg veed dem, som have lige saa megen Forstand, som en Borgerlig.

Frederik.

For Exempel, De, min Frøken!

Elisabeth.

De bliver galant! — Vil De fortsætte dette ved at føre mig til det øvrige Selskab.

Trettende Scene.

Greven, Kammerherren, Generalinden, Kluhd, Basle, Andersson og de Forrige.

Greven (til Elisabeth).

Du saae ikke den smukke Buste; den ligner fortræffeligt!

Generalinden.

Den er endnu graa og vaad, men den kommer sig jo i Marmor. Ville De ikke tage Plads Allesammen. Vi skulle til Bords; men — det er Kjøkkenhemmeligheder, som kun Husmoderen veed, — eet Qvarteer endnu maae vi holde ud.

Greven.

Tiden gaaer altfor snart.

Generalinden.

Havde vi bare lidt Musik. Vor Componist ligger i Tandpine, ellers spillede han for os.

Greven.

Her paa Gaarden findes alle Talenter: Componist, Billedhugger, Digter —!

Generalinden.

Ja, vor Digter kan læse for os —!

Kammerherren.

Charmant!

Kluhd.

Nu, i dette Øieblik! jeg har ikke mit Manuskript.

Generalinden.

Føl ham i Lommen, der sidder det nok.

Basle.

Der sidder det!

Kluhd.

Virkeligt! ja, jeg har det! jeg lovede at læse efter Bordet. Der maa læses en heel Act, den taaler ikke Afbrydelse; og nu have vi kun et Qvarteer.

Frederik.

En heel Act!

Generalinden.

Vi tage Plads! Sukkervand, ikke sandt? (Raaber ud.) Sukkervand!

Kammerherren.

Det er min bedste Nydelse. Det er jo paa Dansk, at De læser?

Kluhd.

Aldeles! — I Tiden, maaskee i Tiden bliver ogsaa jeg oversat!

Vasle.

Nu er han glad! (De have Alle sat sig.)

Kluhd.

En god halv Time vil det vare. Jeg begynder. (Aabner Manuskriptet.) „Død og Pine“.

Greven.

Hvad sagde De?

Kluhd.

„Død og Pine“. En apokalyptisk Komedie.

Frederik.

Er det komisk?

Kluhd.

Komisk! Det falder mig aldrig ind. Jeg synes, der er Alvor nok i den Titel: Død og Pine. Vi begynde. „Apokalyptisk Komedie i ni Acter“. Personerne skal jeg nævne eftersom de træde ind.

Fjortende Scene.

Pastor Jensen. De Forrige.

Generalinden.

Pastor Jensen! (Hun giver ham Tegn, at han ikke maa tale, men skal sætte sig og høre efter.)

Kluyd
(henvendende sig til Pastor Jensen).

— „Død og Pine, apokalyptisk Komedie i ni Acter"; een for hver af Muserne, ligesom hos Herodot. „Ridder Strange træder op!"

Tjeneren (træder ind).

Der er anrettet!

Kluyd.

Første Act maae vi læse! — „Ridder Strange træder op."

Generalinden.

Saa maa De endelig læse lidt hurtigt.

Kluyd.

Det er umuligt!

Greven.

Suppen! —

Generalinden.

Ja, naar Hr. Greven befaler det! (Reiser sig og byder ham Armen; de Andre følge stille Exemplet.)

Kluyd.

(læser langsomt med stærk Betoning og malende Bevægelser.)

„Mange lange, mørke Gange
„Var at gaae. (Pause.)
„Aldrig bange Ridder Strange
„Man saae.
(Pause, derpaa med stigende Stemme og Flugt.)
„Midnat silde, hjem fra Gilde
„Ridderen kom;

„Stormene vilde
„Susede Bladene om.

(Langsomt.)

„Aldrig bange Ridder Strange
„Gik de mange mørke, lange Gange — —"

(Under Læsningen ere de Alle gaaede bort paa Pastor Jensen nær; Kluhd springer op): "Det er i høieste Grad uartigt! — Maa jeg takke Dem, Herr Pastor Jensen, De er en Hædersmand! — Nu spiser jeg ikke til Middag! (Stormer ud.)

Anden Act.

Generalindens Have. Rigt med Blomster; Udsigt til Landsbykirken.

Første Scene.

Greven og **Pastor Jensen** (sidde og ryge Tobak).

Greven.

Vi To ere nok de eneste Tobaksrygere, Hr. Pastor. Det er en ganske udmærket Havanna! Man kan have det meget godt her i Jylland, og smukt er her! faae vi nu Jernbanen istand fra Fladstrand til Altona, saa boe vi ved den store Landevei mellem Sverrig-Norge og det hellige romerske Rige.

Jensen.

Jeg har altid været tilfreds herovre, og det eneste Ønske jeg endnu havde, var at faae min kjære Søn her i Nærheden, og nu har jeg ham.

Greven.

Han gjør Indtryk af at være et meget begavet Menneske. Jeg kunde ønske han var min Søn.

Jensen.

De siger det, Hr. Greve.

Greven.

Ja, han behager mig særdeles meget; kun er han noget for alvorlig af sin Alder.

Jensen.

Som Barn var han en lille Vildkat! altid paa Spil. Saa slog det om med Eet. Bøgerne fik fat i ham; det var ligesom om han læste sig fast, og der kom meer og meer Alvor i ham. Han tog en god Examen, blev en flink Student, men det unge Sind var der ikke meer, og man skal være ung i sin Ungdom; dog det hører nok ikke til vor Tid.

Greven.

Han har et dybt Gemyt. Maaskee en tidlig Forelskelse —!

Jensen.

O, nei! han har kun tænkt paa sin Examen. Hængehoved er han ikke, og tungt Sind har han ikke heller.

Greven.

Han er —, han er Deres Adoptiv-Søn?

Jensen.

De veed det, Hr. Greve. Ja, det er han. Det ligger ellers som en Hemmelighed for Verden, og kommer jo heller Ingen ved.

Greven.

De har selv ingen Børn?

Jensen.

Ingen.

Greven.

Vi sidde nu her sammen —; De vil ikke ansee det for Mangel paa Takt eller reen Nysgjerrighed. Hvem er hans Forældre. Veed De det?

Jensen.

Hans Forældre! Det spørger De mig om, Hr. Greve!

Greven.

Er han af Deres Slægt —?

Jensen.

Min Slægt? Hvad skal jeg svare Dem, Hr. Greve! Jeg vil fortælle Dem den simple Historie. Min Kone og jeg havde været gift i tolv Aar; vi havde ingen Børn; Vor Herre vilde ingen unde os, og vi savnede et Barn. Da hørte vi en sørgelig Begivenhed; en stakkels ung Pige, — hendes Fortid havde været roesværdig, men hun glemte sin Gud og sig selv —! i Landsbyen døde hun fra sit spæde Barn; det var en kjøn lille Dreng, min Kone sagde til mig: „skulle vi tage os af det arme Barn“. Vor Herre gav sin Velsignelse. Vi have Glæde af ham og hans Fremgang.

Greven.

Og han kjender og veed Alt, hvad der angaaer hans Fødsel?

Jensen.

Han veed hvad der kan være ham nok, og selv Det sagde jeg ham først i hans ældre Alder, da jeg vidste, han var saaledes groet fast i Kjærlighed til mig og min Kone, at han ikke vilde savne sine sande Forældre.

Greven.

Og om sin Fader sagde han —?

Jensen.

„Det er bedst, jeg aldrig erfarer hans Navn, vi To have Intet med hinanden at gjøre!“

Greven.

Han vilde føle en Bitterhed mod denne Fader?

Jensen.

Nei! kjendte han ham saaledes, som jeg begynder at kjende Dem, Hr. Greve!

Greven (griber hans Haand).

Ja, ja! — vi sees jo i Morgen Middag! ogsaa Generalinden, hendes Gjester og — Candidaten spise hos mig. Men De, Hr. Pastor, kom en Time tidligere, jeg har Noget paa Hjertet, jeg maa tale med Dem om.

Jensen.

Der kommer Nogen!

Anden Scene.

Generalinden. De Forrige.

Generalinden.

Hr. Greven og Hr. Pastoren, har De heller ikke seet ham? Jeg gaaer og søger, og jeg veed ikke, hvor jeg gaaer. Det piner mig, og det var jo dog kun Munterhed, at vi gik til Bords og lod ham sidde og læse. Der er saa grueligt mørkt og ulykkeligt inde i disse Digtere, og saa kan man aldrig vide, hvad de i et saadant Mørke kunne falde paa. Jeg har sendt alle Mennesker ud at søge! Jeg gaaer i en gruelig Angst, og nu ængster jeg ogsaa Dem, Hr. Greve! — Han maa jo dog være et fornuftigt Menneske!

Greven.

Gud veed det. Meget kløgtig synes jeg ikke, at han bærer sig ad. Jeg vilde i hans Sted have lovet mig selv aldrig mere at læse for Selskabet og saa blevet og spiist min Suppe.

Generalinden.

Ja, De, Hr. Greve! og jeg, vi ere nu Mennesker, men disse rigtige Digtere, de ere af en anden Skabning. Tænk Dem, han bryder sig ikke om en Storkerede paa sin nye Gaard, naar han havde en, men et Spøgelse,

en Geist, — det sagde han i Dag. Nu sidder han maaskee i en Grøft og skriver et Fortvivlelsens Digt.

Jensen.

Naa, det er da ingen Ulykke uden for Den, der skal høre det.

Generalinden.

Hr. Pastor! taler De, som en Guds Mand?

Greven.

Maaskee han sidder henne i Ærterne! Noget maa han dog have at spise, da han ingen Middagsmad har faaet! Lad os see ad, det skal more mig, om jeg gjetter rigtigt.

Generalinden.

De tager det, Hr. Greve, slet ikke saaledes som jeg, og De heller ikke, Hr. Pastor! men det er det Samme, — Gud give han sad i Ærterne! Gik De med mig, Hr. Greve, og han sad der, og saae Dem vise den Deeltagelse for ham, saa maatte Alt være godt igjen.

Greven.

Vi fornærmede ham ved at gaae bort, han har gjort Gjengjæld, og saa er den Historie ude. — Med Glæde gaaer jeg med Dem, Fru Generalinde! en lille Vandring oven paa Kaffen og Cigaren er ganske fortræffelig, og maaskee finde vi Mennesket i Ærterne eller Gulerødderne.

Generalinden.

Gaaer De med? Hr. Pastor!

Jensen.

Gigten i mit Knæ har tøiret mig lidt, jeg bliver, om De tillader!

Generalinden.

Hr. Greve! De er et mageløst godt Menneske! Jo, det maa De tillade mig at sige! — —

(Hun og Greven gaae.)

Tredie Scene.

Pastor **Jensen** (alene).

Det var næsten som om Hr. Greven skyndte sig med at benytte Leiligheden til at komme bort; men han begyndte jo selv paa denne Samtale, og i Morgen, hvad Andet kan det være end netop det Samme, han vil tale med mig om. Det er mig piinligt! og helst vil jeg, at Frederik ikke faaer Noget at vide derom.

Fjerde Scene.

Kluhd (træder ind uden Hat, Haaret hænger lidt forstyrret, Halstørklædet holder han i Haanden). Pastor **Jensen**.

Kluhd.

Hu! endnu saa megen Varme i mit Blod! — Hu! saaledes bliver man forstaaet og seet op til i sin Tid og af sine Omgivelser. De skulle raadne Alle i Jorden, naar jeg er den modne Frugt paa Folkets Tunge! — Det var en Tanke! den vil jeg skrive op. „De skulle raadne — !" (Skriver.)

Jensen.

Der har vi jo Manden lyslevende!

Kluhd.

Pastor Jensen, Hædersmand! har jeg ikke den blodigste Ret paa min Side: Man beder mig om at læse, og jeg er godmodig, jeg læser, og jeg kan læse! og saa gaae de bort, fordi der er Suppe paa Bordet.

Jensen.

Men den kunde ikke holde sig varm, det kan Deres Vers.

Kluhd.

Jeg takker Dem, Hr. Pastor Jensen! De viste Dannelsen, Intelligensen; De blev; vi To sad der, da de Andre vare ude af Salen — Riddersalen, hvor de

gamle ridderlige Billeder skulde vække ridderligt Sind; Nutids-Menneskene gik, men jeg fulgte dem ikke.

Jensen.

Det gjorde jeg, og De skulde ogsaa have gjort det! drukket Vreden bort i et godt Glas Vin og siden sige Pyt, naar de bede om at høre den apokalyptiske Komedie. Det sagde ogsaa Hr. Greven.

Kluhd.

Det har altsaa overrasket Hr. Greven, at jeg ikke gik til Bords. Jeg har min Adel! — Ingen af dem læser jeg for.

Jensen.

Det er det Rigtige!

Kluhd.

Det er ikke af de Arbeider, man hver Dag faaer at høre. De, Hr. Pastor Jensen, havde fortjent at kjende den hele Digtning.

Jensen.

Jeg har en Slags Forestilling derom af det jeg hørte; den er nordisk.

Kluhd.

Jordisk vil jeg sige! det er for hele Jorden, som et nyere Digterværk skal være det! dette er shakespear-byronsk-sørenkierkegaardsk; og jeg forsikkrer Dem, det ligner ikke en Eneste af disse Forfattere; De vil ikke finde en Tanke deri beslægtet med disse Store.

Jensen.

Jeg vil troe Dem.

Kluhd.

Her er Manuskriptet; jeg gik jo med det i Skoven, hvor jeg læste første Act for mig selv; det er godt! godt! jeg tør sige det uden at være ubeskeden.

Jensen.

Det er et stort Arbeide.

Kluhd.

Her er nu en Scene i første Act, hvor Ridder Strange taler om det Skjønnes Æsthetik hos Middelalderen; — jeg kjender ikke Hegel, det er Princip, jeg kjender ham aldeles ikke, men vi mødes! Det taber uendeligt ved at rives ud af sin Sammenhæng, men det kan rives ud. I det sande Digterværk maa man kunne rive ud; og det man river ud, maa være som Bladet paa Træet; der er altid Noget deri at beundre, naar man kan beundre!

Jensen.

Jeg faaer det vist engang at høre.

Kluhd.

Det veed Gud De gjør! Ingen Anden! Denne Scene vil jeg læse for Dem.

Jensen.

Hr. Kluhd, Hr. Kluhd! Det et sandelig altfor megen Godhed mod mig! og i dette Øieblik er det tilvisse ikke tilladeligt! jeg skulde sidde her og undes den Fornøielse, medens vor hjertensgode Vertinde gaaer i Angst og Uro og søger Dem; det vilde være høist egoistisk! Und mig Monologen, men ikke i dette Øieblik, da man er i Angst og Uro for Dem.

Kluhd.

Lad dem ængstes, lad dem pines! — Har de søgt efter mig i Kanalerne?

Jensen.

Overalt! nu ere de i Ærterne og Gulerødderne! Læs for mig Monologen, men De maa sandelig først berolige Generalinden.

Kluhd.

Hun er brav, hun er hæderlig, hun har Begeistring, men en født Greve er hende dog mere end en født Digter. En Konge kan slaae Folk til Ridder, men en

Digter kan bevare Mand og Slægt i evigt Ridderliv. Det forstaaer den gode Kone ikke.

Jensen.

Fornærme Dem vilde hun ikke; det var en lille Lystighed, der kom over dem Allesammen; der har været en Nisse i Suppe-Terrinen! lav selv en lille Historie derom, og lad os faae den i Folkekalenderen, saa have vi Noget at læse. Og nu gaaer De i Wertebedene, og er god og forsonlig, det har man sagt mig, at det er alle store Digtere.

Kluhd.

Troe ikke om mig, Hr. Pastor, at jeg er en Undtagelse. — De har tilvisse forstaaet at tage mig og behandle mig paa den Maade, der gjør mit Hjerte vel. Maa jeg igjen takke Dem, Hr. Pastor Jensen! Hvor er Wertebedene?

Jensen.

Til Venstre.

Kluhd (trykker hans Haand).

Jeg læser for Dem hele mit Stykke!

(Gaaer.)

Femte Scene.

Pastor Jensen (alene).

Ham fik jeg da afsted! — men det er nok ikke raadeligt at blive her; kommer han tilbage, maa jeg høre hele den apokalyptiske Komedie; ja var det endda i stort Selskab, lige efter Bordet, saa kunde man tage sig en lille Lur og deiligt sove fra det Hele. Her vil jeg ikke længer blive!

(Reiser sig.)

Sjette Scene.

Frederik. Elisabeth. Pastor Jensen.

Jensen.

Det var en lang Vandring!

Elisabeth.

Og dog ikke udenfor Haven.

Frederik.

Skal jeg hjelpe Dig? Fader! Du gaaer besværligt.

Jensen.

Jeg har det som de gamle Øg; de have det lidt trangt med at komme i Trit.

Elisabeth.

De slipper ikke, før De giver mig Ret.

Frederik.

Det kan jeg ikke.

Elisabeth.

De vil ikke.

Jensen.

Forsvar Dig eller giv efter! jeg skal nok hjelpe mig selv.

Elisabeth.

Han paastaaer, at i vor Tid har Adel ikke stort at betyde! —

Frederik.

Det er ikke mine Ord, det er ikke min Tanke; Adel, det Dygtige, har overordenligt Meget at betyde! jeg erkjender just den sande Adel og vilde ønske, at jeg var sprungen ud af den; det er en Spore til at efterligne sin hæderlige Slægt i alt Stort og Godt.

Elisabeth.

De indrømmer altsaa, at Adel fødes.

Frederik.

Tilvisse! Vintapper-Sønnen Schumacher var af født Adel længe før Kongen gav ham Navnet Griffenfeldt.

Jensen.

Jeg synes, at Adelig og Borgerlig gaae meget godt i Spænd! i hvilket Land gaae de bedre end i vort; i det frie England, tænker jeg mig, gaaer der nok en Strøm, dybere end Themsen, mellem det høie Aristokrati og de øvrige Klasser og i —.

Syvende Scene.

Kammerherren kommer med Anderskou og Basle. De Forrige.

Kammerherren.

Stor Forsamling! livlig Tale! — Her kommer jeg med et Menneske, jeg har gjort melancholsk! Jo, det er De bleven! Jeg har vakt Reiselyst, Utilfredshed med Hjemmet. Her er charmant paa en Herregaard et Par Uger om Sommeren, med Paris i Perspectiv til Efteraaret.

Elisabeth.

Det Perspectiv har Onkel!

Kammerherren.

Det hører til mit Liv, ellers blev ogsaa jeg melancholsk. Reis, reis! saa er Deres Melancholi hævet; men reis ikke til Rom! det kan være en Reise for Antiquarer, for Theologer, for Copister: Mennesker, der ville copiere de store Mestre, men det kan man ogsaa i Paris, og der har man Livet om sig.

Elisabeth.

Theatrene, Salonerne!

Kammerherren.

Disse ere dog Champagnen oven paa den tunge Mad: Kunsten, idet den studeres.

Anderskou.

Ja, men Pengene dertil —!

Kammerherren.

Ja Penge, Venner, Protection —
»Sans amis, sans soutien,
Je comprends sa misère!« —
Kommer man til Paris, maa man have det! (Slaaer sig paa Lommen.)

Frederik.

Eller det! (Peger paa Panden.) Her mangler det ikke! (Peger paa Anderskou.)

Kammerherren.

C'est juste! (Betragter ham.) De behager mig! De vil være Præst. En god Carriere, naar man forstaaer sig paa Landvæsenet. Jeg veed en Præst, der har syv og tyve Køer! Det maa De ogsaa have og en charmant lille Kone! der maa en Kone i Præstegaarden!

Elisabeth.

For Husholdningens Skyld.

Kammerherren.

Og for Moralens Skyld! jeg har altid holdt meget paa Moralen. De har maaskee allerede en lille Præstedatter i Perspectiv, eller en meget rig Møllerdatter. Ja, de ere ikke at ringeagte, naar der er Gryn paa Møllen. Gryn! Gryn! hører De! jeg har endnu ikke glemt de gode kjøbenhavnske Talemaader! (Leer og klapper ham paa Skulderen.)

Frederik.

Men naar jeg faaer det gode Præstekald paa syv og tyve Køer, som Hr. Kammerherren under mig, saa behøver min Kone ingen Medgift; og hun kan dog være vanskelig nok at finde.

Elisabeth (spøgende.)

Tag mig, jeg er ledig!

Kammerherren.

Eh bien!

Frederik.

Nei, nei, vi To ville aldrig —! min Brud maa jeg søge blandt de ufødte, — i den anden Verden!

Kammerherren.

Min Cousine siger Dem et Galanteri! hun tilkaster Dem sin Sløife! og De hefter den ikke paa med et ridderligt bonmot. De er bleven ganske rød i Ansigtet! Skamfuldhed couleurerer Dem. Nu følger Straffen, jeg byder Cousine Armen.

Elisabeth
(til Frederik, idet hun følger Kammerherren).

Naar vi mødes imorgen hjemme hos os, beder De mig om Forladelse.

Frederik.

O Comtesse, De er —!

Elisabeth.

Hvad er jeg?

Frederik.

Coquet!

Elisabeth (halv sagte.)

De tillader Dem at blive mere fortrolig, end det sømmer sig.

Kammerherren.

Venez, ma cousine!

Basle
(der under hele denne Scene har været beskæftiget med at plukke Blomster og binde disse i Bouquet, overrækker nu denne.)

Havens Alfer har jeg sat i Gruppe, tør jeg overrække —?

Elisabeth.

Nydeligt! ordnet med uendelig megen Smag. De lange Græsstraa flagre som Baand. Hvor graciøst!

Kammerherren.

Charmant!

(De gaae paa Jensen og Frederik nær.)

Ottende Scene.

Jensen og Frederik.

Jensen.

Hun er en fortræffelig Pige! men jeg troer rigtignok, Frederik, at Du slet ikke forstaaer Dig paa hende.

Frederik.

Hun er dog ikke saa ganske vanskelig at forstaae. Hun er som et Vand, Alt speiler sig i, det Fortræffelige og det Taabelige, Hovmods-Djævelen og den sande elskværdige Natur. Men det kan jo ikke være anderledes!

Jensen.

Jeg vil ikke have hende anderledes. Hun har et godt Humeur, en sund Forstand. Hun finder Morskab i at drille Dig. Hvad skal den idelige Disputeren om Adel og Borgerlig; Du gjør ikke Verden bedre ved din Tale.

Frederik.

Men maaskee hende. Hun holder jo formeligt Missions-Prædiken i Salon-Ørkenen, hun er Læremo'er for sine jævnaldrende adelige Veninder! strax efter Confirmationen, da hun, som man kalder det, traadte op i Selskabet, gjorde hun og andre tre Piger det Løfte, aldrig at ville gifte sig med en Borgerlig.

Jensen.

Men hvad kommer det Dig ved! En Spøg!

Frederik.

Hun gjør sig latterlig! Jeg vidste alt Dette forud, da vi første Gang mødtes i Kjøbenhavn. Jeg var hende ikke gunstig stemt, men hun havde en Maade at tale

paa, — hun ærgrede mig og hun — vakte Sympathi, — hun er en Hex! (Pludselig med forandret blød Stemme.) Fader! jeg er ikke sand mod Dig, ikke sand mod mig selv —! men først i Dag, først for nogle Minuter siden er det blevet mig klart —! jeg har ikke den Styrke, jeg troede! jeg er ved at gjøre mig latterlig —!

Jensen.

Frederik! Barn! hvad er det dog! Du har jo Taarer i Øinene.

Frederik.

Tal nu ikke til mig derom! ikke et Ord.

Jensen (i stor Bevægelse).

Det maa jeg! hvad er det dog! siig mig det tydeligt, for Guds Skyld, elsker Du den unge Comtesse?

Frederik.

Ja!

Jensen.

Det er Galskab! det er Taabelighed! hvad er det dog Du siger! for Guds Skyld, riv det ud af dit Sind, Du gjør Dig ulykkelig, og hende —! lad ikke et Ord komme over din Tunge. Er der virkelig en saadan Følelse hos Dig, saa undgaae at træffe sammen med hende! det skal Du, det maa Du!

Frederik.

Ikke træffe sammen med hende! hvor kan jeg undgaae det, her i Huset.

Jensen.

Saa forlad dette Hus! undgaae hende fra dette Øieblik! endnu i Dag! i god Gjerning maa man begynde strax. (Tager ham om Hovedet og kysser ham.) Min egen kjære, kjære Frederik! — det er en — Ulykke!

Frederik.

Du ryster! hvad feiler Dig? Fader! Jeg er langt

roligere end Du. Ingen paa Jorden, uden Du og Gud i Himlen veed, hvad jeg har sagt i denne Time!

Jensen (idet han seer Nogen komme.)

Tys! — Ikke et Dieblikś Ro! hun kommer tilbage.

Frederik.

Elisabeth!

Jensen.

Nei, Generalinden.

Frederik.

Det er mig umuligt nu at høre paa hendes Tale.

Jensen.

Ja jeg er lige saa lidt i Stemning dertil.

Niende Scene.

Generalinden. De Forrige.

Generalinden.

Jeg kommer til Uleilighed, bringer Forstyrrelse! De see Begge saa ivrige ud. De forskrækker mig. Digteren er her! han er ganske sindig og omgængelig.

Frederik.

Det er en stor Beroligelse!

(Bukker og gaaer.)

Generalinden.

Hvad var det for et Ansigt, han sagde det med? Hvad er her skeet? De kan virkelig ikke skjule Dem, Hr. Pastor! De er selv i Confusion! og jeg hørte jo ogsaa, idet jeg kom, hvor usædvanligt høit De talte, det var som De skjændte, men De kyssede ham, det saae jeg langt borte; jeg har et udmærket Syn. De maa sige mig, hvad her er foregaaet.

Jensen.

De er brav og hjertensgod, Fru Generalinde! jeg

kan tilvisse have Fortrolighed til Dem, men her er i Sandhed Intet, jeg kan sige Dem. Tro det Bedste om min Frederik, selv om han skulde forekomme Dem lidt besynderlig. Træng ikke ind paa ham med Spørgsmaal, selv om han taler om at forlade dette Hus; jeg skal ved en anden Leilighed, — men ikke i dette Øieblik —!

Generalinden.

Forlade mit Hus! Men endnu i Dag kaldte De det et stort Gode for ham at være her.

Jensen.

Man kan tidt stilles saaledes, at man opgiver et stort Gode for ikke at miste sin Fred med sig selv.

(Gaaer.)

Tiende Scene.

Generalinden (alene.)

Sin Fred med sig selv! men hvem vil tage den? — forlade mit Hus! — det maa jo være Noget, der angaaer mig! ganske forunderlig saae han paa mig, idet han gik! hele hans tidligere Adfærd, — han indlod sig jo aldrig i en rigtig Samtale med mig; altid var han ordknap. — Gud forbarme sig! det stakkels Menneske! det er ganske tydeligt! — men jeg er jo meget ældre end han! nu forstaaer jeg hans fortvivlede Ansigter, naar jeg talte længe med ham. Stakkels Candidat! det er en Umulighed! næsten en Umulighed! salig General, hvad vil Du dømme i din Grav!

Ellevte Scene.

Elisabeth. Generalinden.

Elisabeth.

See, hvad jeg har fundet! en Fuglerede.

Generalinden.

Henne under Rødtjørnen?

Elisabeth.

Ja, just der. De nydeligste smaa Æg.

Generalinden.

Hvor falder det Dem ind at tage den? Det er slet ingen Opdagelse! Alle veed vi, at den var der.

Elisabeth.

Jeg blev saa glad!

Generalinden.

Ja, men det kan De troe, det bliver Moderen ikke. Rør ikke ved Æggene! aand ikke paa dem! saa kan De lige saa godt slaae ihjel de smaa Skabninger, der ikke ere komne frem! (Tager Reden fra hende.) Man kan ikke lege med Alting! ja undskyld, lille Comtesse, at jeg taler, som jeg taler, men De ødelægger en heel Familie! lad os see med Lempe at faae Reden sat paa sit Sted igjen. Det er syndigt, det er grusomt!

Elisabeth.

Jeg tænkte ikke derover.

Generalinden.

Men man skal tænke! jeg tænker, saa mit Hoved er ved at gaae itu. Lad os ikke gjøre Andre Sorg, man kan have nok af den selv.

Elisabeth.

Jeg har ikke rørt ved Æggene; Moderen vil ikke kunne mærke det.

Generalinden.

De kan troe, en Moder mærker meer, end man mærker i den unge Alder, i Deres Alder, uagtet jeg har ogsaa gaaet som en blind Høne. Jeg mærkede heller Ingenting! — Lad os saa sætte Fuglereden.

Elisabeth.

Har Andre end jeg gjort Dem imod?

Generalinden.

De have ikke gjort mig imod, de Andre. Man kan ikke forhindre, at en Fugl flyver hen over en Have, men man kan forhindre, at den sætter sig fast i Træet og bygger Rede der — det har jeg læst et Sted og saaledes er det.

Elisabeth.

Staaer det i Forbindelse med min Fuglerede?

Generalinden.

Der er ikke Tale om den! den er Eet, og her er en anden Rede inden i os, til Venstre! Dem vil jeg betroe det til. Huslæreren, — vi ere jo Fruentimmer begge To —, Huslæreren har en ulykkelig Kjærlighed.

Elisabeth.

Det er meget muligt.

Generalinden.

Det er vist! Han vil bort. Maaskee er det meget rigtigt!

Elisabeth.

Stakkels Menneske! ja, vi kunne ikke hjelpe ham. Det var ganske ubetænksomt med den lille Fuglerede.

Generalinden.

Ubetænksomt! jeg har ikke givet ham Anledning. Hvad kan jeg gjøre for, at han elsker mig.

Elisabeth.

Dem?!

Generalinden.

Mig! jeg kan godt forstaae, — der er Forskjel i vor Alder, — siig ikke et Ord!

(Lægger Fingeren paa Munden.)

Elisabeth.

Ikke et Ord!

Tolvte Scene.

Greven. De Forrige.

Greven (uden at bemærke Damerne.)

Det er en deilig Historie! det er godt, det er kommet til en Forklaring med Præsten! saa har jeg dog staaet i det Lys hos ham. Min Broder fortjente —, (standser, idet han seer dem.) Elisabeth! vi maae tænke paa Hjemreisen.

Generalinden.

Allerede! nu?. nei! — og Æggene! ja jeg tør ikke staae og holde paa dem længer — men De, Comtesse —, De maa holde paa — (lægger Fingeren paa Munden og skynder sig bort med Fuglereden.)

Trettende Scene.

Greven. Elisabeth.

Greven.

Hemmeligheder?

Elisabeth

(med nogen Heftighed; man mærker der er foregaaet Noget i hendes Tanker, der gjør hende halv vred og spottende).

Ja af dem, der, som en Borre, hænge ved Klæderne paa Enhver, som gaaer forbi. Det er latterligt, men slet ikke utroligt! nu forstaaer jeg, hvorfor han saa varmt fremhævede hendes gode Egenskaber.

Greven.

Hvem gjorde det?

Elisabeth.

Candidaten! og hun betroede mig strax hans Hjertes Hemmelighed.

Greven.

Hvad veed Du om den? Hvad veed Generalinden?

Elisabeth.

Alt hvad der er at vide! og hun betroer den nok til Alle, hvem hun træffer paa!

Greven.

Du har Ret i at være vred! vi maae forhindre den Sladdren. Dig fortæller hun det! og i hvilken Skikkelse? Jeg, som havde fortiet Dig det, en Sag af den Natur.

Elisabeth.

Hvorfor skulde jeg ikke kunne taale at vide det; Partiet er fra hans Side jo meget fornuftigt: Gaard, Eiendomme — men det havde jeg ikke troet om ham, og kunde jeg have tænkt det, da vilde jeg have opgivet al Interesse for ham; den maa have forekommet Dig forunderlig; og nu vil jeg ogsaa sige Dig Alt, hvorfor jeg har viist ham saa megen Deeltagelse!

Greven.

Har Du det!

Elisabeth.

Jeg vil da sige Dig, Fader, at i et Par Aar har jeg været indviet i en Hemmelighed, — jeg veed, at han er af vor Slægt, at der er skeet ham Uret —!

Greven.

Hvad er nu Det!

Elisabeth.

Da Moder døde, gav Du mig hendes nydelige Skrivebord med alle Bøgerne i de to Hylder; det stod i flere Aar i min Stue! jeg gjemte nogle Smaasager i Skufferne. Ved en Dag at tage en af disse ud, finder jeg bag ved et hemmeligt Gjemme, og deri min Moders Haandskrift.

Greven.

Hvad er det, Du fortæller mig!

Elisabeth.

Det var Blade af en Dagbog. Jeg greb dem, som var det en Hilsen fra en anden Verden, som skulde jeg endnu høre et Ord fra hende! — og jeg læste en Hemmelighed, Du havde betroet hende —, den angik min Onkel, en Ungdoms Letsindighed —! Fader, vi kunde ikke tale derom, men det Menneske, det angik, vilde jeg kjende, — ellers havde han vist aldrig vakt min Opmærksomhed! han var min nære Slægt — —

Greven.

Du har altsaa vidst om denne Hemmelighed, længe førend Generalinden talte til Dig om den.

Elisabeth.

Hun har aldrig talt til mig om den! Hun veed den ikke.

Greven.

Men hvad er det da, hun har sagt Dig?

Elisabeth.

Slutningen paa Historien: hans Kjærlighed — —!

Greven.

Den har hun sagt Dig! hvor veed hun om den! det er da ogsaa en forunderlig Snakkelyst at sige dig Sligt! hun maa jo dog forstaae, at det gjør Dig ondt; men det Hele er nu en Følge af den Deeltagelse, Du har viist ham; din Maade at være paa har vakt denne Kjærlighed —!

Elisabeth.

Til Generalinden!

Greven.

Nei til Dig, Barn! Dig elsker han jo!

Elisabeth.

Mig! mig! (synker hen i Tanker.)

Greven.

Historien er da ikke saa forfærdelig, som den tog sig ud for vor hæderlige Pastor Jensen! han styrtede imod mig henne i Havegangen, og uden Indledning, uden Omsvøb gav han sit Hjerte Luft, fortalte mig Candidatens ulykkelige Lidenskab. Stakkels Mand. — Jeg stod i et deiligt Lys for ham, men snart kom det til en Forklaring. I ere da kun Broderbørn, Forbindelsen er tilladelig, naar jeg tillader den, og Du tillader det.

Elisabeth (seer hen for sig).

Han elsker mig!

Greven.

Ja, det gjør han! men Du vil da ikke være Præstekone? træde ud af „Selskabet", leve kun med de andre Præstemadamer og Gartnerens Kone.

Elisabeth.

Det var altid en Afvexling! —

Greven.

Hvor kan Du nu spøge!

Elisabeth.

Vil Du da, jeg skal græde?

Greven.

Elisabeth! han er for brav en ung Mand til at stilles latterlig, hans Følelse for Dig er for reen og god til, at Du tør more Dig over den. Men skulde han virkelig have Dristighed til at byde Dig en Præstegaard, Studenten, Huslæreren paa Nabogaarden —!

Elisabeth.

Onkel vilde sige: en Vasal af Bryggerdatteren!

Greven.

Du er ikke til at tale med! — „Nære Slægtskab"

sagde Du, lad os begrave de Ord, lad os ikke kaste Skygge over hans hæderlige borgerlige Navn! er Du vred paa den forelskede Hyrde, nu saa straf ham, maaskee han da bliver helbredet. Der kommer han.

Elisabeth.

Jeg vil ikke tale med ham!

Greven.

Han standser, vender om igjen! Nei, der er han! Dig søger han, ikke mig. — Straf ham.

(Træder tilside.)

Fjortende Scene.

Elisabeth, lidt efter **Frederik**.

Elsabeth.

Moder! Moder! gid Du var hos mig! Du vilde fortælle mig dit Hjertes Historie. — Jeg kan ikke udstaae Sentimentalitet!

Frederik (træder ind).

Min Fader var her for et Øieblik siden, ham søger jeg.

Elisabeth.

Mig kan jeg nok vide De ikke søger, uden det skulde være for at faae Motion ved at disputere, i Morgen kan dette fortsættes hjemme hos os ved Middagsbordet.

Frederik.

Jeg har ikke den Ære at komme.

Elisabeth.

Hvorfor ikke?

Frederik.

Jeg kan ikke.

Elisabeth.

Og Aarsagen? Tør jeg ikke vide den?

Frederik.

Den kan ingen Interesse have for Dem.

Elisabeth.

Det skal De ikke sige. Og om jeg nu veed den.

Frederik.

De veed den?

Elisabeth.

Frue og Forvalter, Hyrde og Hyrdinde, for ikke at sige Røgter og Malkepige, have det et Par Dage at tale om; mig generer det ikke, Dem kan det endnu mindre!

Frederik.

Og hvilket?

Elisabeth.

At man forlover os! Det er en Vittighed, en Spøg. De har dog hørt den? Skulle vi To lee derad?

Frederik.

Lee! ja, det er jo latterligt.

Elisabeth.

De leer daarligt. Min Gud, hvad er det! De bliver bleg.

Frederik.

Intet! Intet feiler jeg! man skulde jo da næsten troe, at jeg var forelsket i Dem, min naadige Frøken! lad os afbryde denne Spøg! jeg søger min Fader.

Elisabeth.

De maa ikke gaae. Vi elske ikke hinanden, vi blive ikke forlovede, men Venner kunne vi dog blive! og De maa besøge os, i Morgen komme til os, — om ikke for Andet, saa alene for at vise, at der ikke er Sandhed i, hvad der siges.

Frederik.

Hvem har kunnet sige?

Elisabeth.

Deres egen Fader til min.

Frederik.

Min Fader har sagt det!

Elisabeth.

Kilderne synes meget tilforladelige. Man vil more sig over os; lad os gjøre Gjengjæld.

Frederik.

Jeg har ikke dramatisk Talent, forstaaer ikke at spille Komedie, og jeg vil ikke.

Elisabeth.

De udtrykker Dem meget tydeligt, og jeg forstaaer Dem tilfulde.

Frederik.

De forstaaer mig ikke, vil aldrig forstaae mig, selv om jeg aabent og ærligt lukkede mit hele Hjerte op for Dem. De har tilvisse fortræffelige Egenskaber, De har en Trolddom, jeg selv ikke kan forklare mig, men De har tillige et Sind, der kun kjender at lege med det Bedste, det Helligste. Jeg tør næsten troe, at det vilde more Dem, om En, ringere stillet, end De er det, skjød sig en Kugle for Panden i ulykkelig Forelskelse. De vilde kunne lege med hans Følelse, idet De ikke veed, hvad en saadan i hele sin Fylde betyder.

Elisabeth.

Der kommer for megen Alvor i Deres Spøg.

Frederik.

Spøg og atter Spøg! men om det nu ikke var Spøg, om der var Sandhed deri, om jeg sagde Dem,

De er mig saa uendelig kjær, og det fylder mig med Lyksalighed og Smerte! Jeg var engang stolt, rummede kun mig selv, men nu er De min hele Tanke! — Ja, nu er det sagt! — Fortæl kun Deres Veninder dette, mor Dem over denne lille Begivenhed! — min Gud, De faaer Taarer i Øinene!

Elisabeth.

Jeg!

Frederik.

Har jeg maaskee mere dramatisk Talent, end jeg troede. Kan jeg virkelig spille Komedie?

Elisabeth.

Komedie?

Frederik.

Det er jo Deres Forlangende!

Elisabeth.

Er De vred paa mig?

Frederik.

Vred! fordi De morer Dem. Nei! men fra i Dag mødes vi ikke oftere; Morskaben er forbi, dette er den sidste Scene.

Elisabeth.

Nei, nei! De er ærlig, aaben og god! (Rækker Haanden hen mod ham.) Hvad vil De mere?

Frederik.

Sige Dem for sidste Gang Farvel!

Elisabeth.

De siger det saa alvorligt! De siger det saa bestemt! Vi blive Venner! jeg vil det! jeg vil det! -- Dersom der er nogen Sandhed i, hvad De har sagt mig! O min Gud! (Holder Hænderne for Øinene.)

Femtende Scene.

Greven (træder frem). **De Forrige.**

Greven.

Elisabeth! Vognen venter os. (Griber Datterens Haand.) Lev vel, Hr. Candidat!

Elisabeth (til Greven).

Fader, jeg synes, at Du sagde, at jeg skulde straffe ham? Blev det ikke en Straf, om jeg rakte ham Haanden? (Rækker ham den.)

Frederik (trykker den til sine Læber.)

Elisabeth! ja, det er Deres Alvor! Deres Øine sige mig det!

Greven.

Men jeg har da ogsaa Noget at sige.

Elisabeth.

Jeg veed, hvad Du vil sige! Du er saa mageløs god og klog —! „den liberaleste af vore Grever", har Fædrelandet kaldt Dig, eller Dagbladet eller mit Hjerte, eet Sted veed jeg det staaer!

Greven.

Barn, Du bruser frem!

Elisabeth.

Min Gud, der kommer Onkel og Alle de Andre! De maae Intet vide!

Greven.

Vi lade Tæppet rulle ned —!

Frederik.

Og naar det ruller op igjen?

Greven.

Saa maa der være en Præstegaard paa Scenen.

Frederik.

Med to lykkelige Mennesker, der velsigne Dem!

Greven.

Børn! kjære Børn! — Vor Lykke er endnu ikke for de Andre!

Elisabeth og Frederik.

Tak! tak!

Sextende Scene.

Kammerherren, Generalinden, Kluhd og Basle. De Forrige.

Greven.

Vi samles Alle i Morgen paa min gamle Gaard.

De Andre.

Vi sees!

Generalinden.

Jeg glæder mig, som om det var min Geburtsdag! om Forladelse, jeg skulde have sagt Fødselsdag.

Kluhd.

Jeg glæder mig til Riddersalen, hvor engang Spinderokken snurrede foran den blussende Kamin, hvor paa Flisegulvet Dandsen gik med Ridderstøvler og røde Hæle, hvor endnu fra Væggen Riddersmænd og Fruer see ned til os. Der skal ogsaa De, min Frøken, engang til en Fremtids-Slægt see ned med ham, De udkaarer.

Elisabeth.

Min Mand er ikke født!

Kluhd.

Han er ikke født! saa bliver De meget ældre end han. Han maa skynde sig med at fødes!

(Leer.)

Greven.

Og vi maa skynde os med at komme afsted.

Elisabeth

(med dyb Reverents for Frederik).

Hr. Candidat!

Frederik

(bøier sig dybt og ceremonielt).

Naadige Comtesse!

Tæppet falder.

Da Spanierne var her.

Originalt romantisk Lystspil i tre Acter.

Opført første Gang paa den kongelige danske Skueplads
den 6te April 1865.

Personerne.

Etatsraadinde Prip.
Hermania, hendes Datter.
Mademoiselle Le Grand, Gouvernante.
Anna, en fattig Slægtning.
Carl Bryske, Jagtjunker.
Duebjerg, Brandmajor.
Madam Ballerup, Gjæstgiverske i Middelfart.
Jomfru Hagenau, forhen Kammerjomfru hos en Hofdame.
Don Juan de Molina, spansk Officeer (synger udenfor Scenen.)
En Tjener.
Tre spanske Soldaterdrenge.

Scenen er verlende i Middelfart og paa en Herregaard mellem Snoghøi og Kolding, under de spanske Troppers Ophold i Danmark 1808.

Handlingen begynder ved Middagstid og ender næste Dags Morgen.

Første Act.

Madam Ballerups Hus og Have i Middelfart med Udsigt over Lille-Bælt til Snoghøi. Madam **Ballerup**, Jomfru **Hagenau** og Hr. **Duebjerg** have reist sig fra Bordet, hvorpaa ligge Aviser og en Kikkert; de see ud bag Scenen, hvorfra høres Regiments-Musik af spanske Soldater, som trække paa Vagt.

Madam Ballerup.

Deilig Musik!

Jomfru Hagenau.

Deilige Mennesker! De hvide Uniformer, den hele Holdning, — det er som Adelsmænd!

Duebjerg.

Og deres Heste! Hvilke Been, hvilken Reisning!

Jomfru Hagenau.

Nu gik de om Hjørnet til Hovedvagten. Regimentet Princesa.

Madam Ballerup.

Og saa er den Stads forbi. (Sætter sig.) Hr. Brandmajor! vil De nu gjøre mig det klart om Tilbegivenhederne. De veed Mere end Hempels og Iversens Avis, det tør jeg sige, uagtet jeg ikke kommer i Klubben.

Duebjerg.

Svensken skal nappes, Madam Ballerup! Russen tager i ham fra den ene Kant, Franskmanden fra den

anden Kant, men Engelskmanden ligger i Midten og er Ven med Svensken. Det er Situationen, som man kalder det i Politiken!

Madam Ballerup.

Men Spaniolerne ere jo ikke franske! Hvad skulle de stakkels Mennesker her? De fylde Landet op; Mange have Kone og Børn med; de dandse og tralle, men rigtig fornøiede ere de dog ikke. Hvad skulle de i Situationen?

Duebjerg.

Lystre Bonaparte! Han veed, hvad han vil, han er min Mand, og han er ogsaa Deres, Madam Ballerup! jeg mener ikke Mand ved Bord og Seng.

Madam Ballerup.

Nu gjør De Jomfru Hagenau rød.

Jomfru Hagenau.

Jeg hører aldrig det Tvetydige.

Duebjerg.

Bonapartes store Idee er at lukke alle Europas Havne for Engelskmanden —! ogsaa Havnen ved Middelfart.

Madam Ballerup.

Det skulde han have gjort, før de toge vor Flaade fra os; dog seent er bedre end aldrig! Men kan han lukke for Engelskmanden? Nu ligger han jo og lukker store Bælt, og han har ødelagt vor deilige Linieskib.

Duebjerg.

Det giver sig i Enden, Madam Ballerup! finis coronat opus! hedder det paa Latin.

Madam Ballerup.

Men hvor er Enden, Hr. Brandmajor, jeg seer den ikke. De ligge og lunte Allesammen! Spanierne ligge her ikke med Fornøielse; vel have de deres egne

høie Officerer: de Kindelan, de Salcedo og den Høistcommanderende Romana, men de ere her ikke med Lyst, og den driver dem heller ikke over paa Sverrig.

Duebjerg.

Rigtigt tænkt og sagt, Madam Ballerup! Men de skulle derover. Regimenterne Asturien og Guadalaxara have nu naaet Roskilde, listende over Langeland og Laaland, da Admiral Keats ligger i Bæltet.

Madam Ballerup.

Men hvad saa? Jeg har det ikke.

Duebjerg.

De har de historiske Momenter! De har, hvad jeg vil kalde den momentane Indsigt. Der er en Videnskab, der kaldes Mathematiken; det er den reent udvaskede Forstands-Lære; Alt gaaer op i Tal, To og To er Fire. Der hedder det: man kan af to givne Størrelser finde den tredie, og saa har man hele Figuren. De, Madam Ballerup! har de historiske Momenter, det er den første givne Størrelse! Bonaparte, det vil sige, her i Landet Pontecorvo: lige Størrelser kunne staae i Stedet for hinanden; hvad Pontecorvo vil, det er den anden Størrelse, og naar man har den, saa har man det Hele. Veed De, Madam Ballerup! hvad Pontecorvo vil? Jeg veed det ikke.

Madam Ballerup.

Hvor skulde jeg vide det! Men det veed jeg, at Spanierne ligge her Landet over. De laae her i Vinter, de ligge her i Sommer. Nu kan man da ikke længer kalde en kort Visit for en spansk Visit; blive de her Vinteren til, saa vil det igjen gaae ud over Brænde og Tørv.

Duebjerg.

De fryse, disse solstegte Mennesker, og saa fyre de

store Knipper Halm paa Skorstenene. Det gjorde de i Vinter og brændte os saaledes hele Koldinghus af.

Jomfru Hagenau.

Det var min store Erindringsbog, der brændte; den mindre har jeg inde i mig, og den læser og fordyber jeg mig i, under vor Tids forfærdelige Rabalder.

Madam Ballerup.

Koldinghus og Spaniolerne, de vilde huskes sammen i mange Tider! Ilden lyste lige herover i min Have.

Jomfru Hagenau.

Jeg har vist fortalt Dem mine Erindringer fra Koldinghus.

Madam Ballerup.

Mange Gange!

Duebjerg.

Høist interessant!

Jomfru Hagenau.

Min salig Moder var Dame-Pige hos den adelige Jomfru Anna Sophie Rewentlow. Pesten rasede i Kjøbenhavn, Dronningen drog derfor ud af Landet til Oldenborg, men Kongen conserverede sit dyrebare Liv paa Kolding Slot og amuserede sig med Maskerade. Der kom Anna Sophie med sin strenge Moder. Majestæten saae hende, — og hun blev Danmarks Dronning. Om al den Herlighed hørte og drømte jeg, da jeg var et lille Barn, og ikke tænkte paa, at jeg selv skulde komme i min Moders Carriere og blive Frøken Annette Sølvers Kammerjomfru. Det var ved et yngre Hof, to Generationer senere, det var under Frederik den Femte. (Til Madam Ballerup, der har taget Kikkerten og seer ud over Lille-Bælt.) Det er umuligt her, selv med den bedste Kikkert, at see Koldinghus; det ligger mere til Venstre. Jeg seer det

i Tanken, den herlige Bygning! de tre Etager, de fem smaa Taarne i Gaarden og Kæmpetaarnet med Udsigten.

Madam Ballerup (som seer i Kikkerten).

Det er Etatsraadinde Prip, som er i Baaden! Nu lægge de til! hun er her paa Minutet.

Duebjerg (tager Kikkerten).

Jomfru Hagenau.

Etatsraadinden!

Madam Ballerup.

Sagde jeg det ikke for en halv Time siden til Dem? Hr. Brandmajor!

Duebjerg.

De sagde det, Madam Ballerup!

Madam Ballerup.

Jeg saae, at ovre paa Snoghøi kom hendes Vogn, det gamle Kjøretøi, med den gule Kudsk. Hun har ikke kunnet vente til Jagtjunkeren kom, og saa er hun taget her over. Han er jo hendes Pleiebarn og Svigersøn.

Duebjerg.

Carl Bryske er en solid Fyr, et godt Parti for den unge Frøken.

Madam Ballerup.

For en Time siden kom han her fra Kongens Kjøbenhavn; han har maattet lægge Veien heelt om over Laaland og Langeland for ikke at blive taget af Engelskmanden. Denne Admiral Kat eller Kit, jeg veed ikke, hvorledes dette Navn læses.

Jomfru Hagenau.

At man ikke længere kan passere sit eget store Bælte uden at kapres! Det arme, fatiguerede Menneske!

Duebjerg.

Nu kan han hvile ud ovre paa Gaarden.

Jomfru Hagenau.

Hvile! Ja, gid han maa kunne hvile der uden værre Hændelser!

Madam Ballerup.

Hvad Ondt skulde der kunne hændes ham?

Jomfru Hagenau.

Jeg siger just, at det er godt, at han kommer der. Godt mod Gjerning og godt mod Sladder; frist mig ikke! Jeg har hørt, hvad jeg ikke vilde høre. Jeg har lært ved Hoffet at tage min Mund i mig.

Duebjerg.

De veed Noget, Jomfru Hagenau, Noget ovre fra Etatsraadindens Gaard.

Jomfru Hagenau.

Sladder maa man høre, men ikke føre; det er min Religion. Nu kan jo Hr. Jagtjunkeren bruge sine Øine og sin Conduite, Forpagterkonens Referater gaae mig ind af det ene Øre og ud af det andet.

Duebjerg.

Der har vi Etatsraadinden.

Etatsraadinden (træder ind.)

God Dag, Ballerup! Her har De mig. En Skaal af Deres vel tillavede Kaffe, ingen Cichorie, men snarest! Hr. Brandmajor! Stort Selskab! Jomfru Hagenau! — Er Jagtjunkeren her?

Madam Ballerup.

Han er her, det vil sige, han er borte, men han er her paa Minutet, sagde han. Han er bleven et deiligt Menneske paa eet Aar.

Etatsraadinden.

Paa sex og tyve, vil De sige! Ja, jeg forstaaer nok, gode Ballerup! han er i det sidste Aar bleven endnu kjønnere. Det er da ogsaa Hermania, min Datter, hans Forlovede. De skulde see og kjende hendes Figur, som jeg kjender den, gode Ballerup! hun kunde tegnes af og blive misundt.

Duebjerg.

Det er et smukt Par, den unge Frøken og Hr. Jagtjunkeren.

Etatsraadinden.

Det var min Mands, Etatsraadens Ord. Han grundlagde deres Forlovelse; han havde et klart Blik, var aldeles Forretningsmand! Lille Carl, Carloman, mistede sine Forældre, — Pleiebarn, godt betalt, Gud bevar' os! — Børnene voxte op sammen, voxte for hinanden, sagde min Mand. Han havde Orden i Alt. De kjendte ham, Madam Ballerup!

Madam Ballerup.

Bevar os naadig! Aldrig endnu hører jeg det Ord Etatsraad, uden at det farer i mig, og jeg tænker paa den salig Herre.

Etatsraadinden.

Strix var han og streng, men accurat og reguleret, som et Stue-Uhr, der gaaer nøiagtigt. Man kunde i enhver Ting sige: det og kun det, vil Etatsraaden, og sagde han et Ord — —!

Madam Ballerup.

Saa var Klokken slaaet! Ingen kunde sætte den tilbage uden Kongen —

Jomfru Hagenau.

Majestæten og Vor Herre!

Madam Ballerup.

Det var en Mand!

Jomfru Hagenau.

Og det var en Tid —!

Etatsraadinden.

Ja, og nu er vi i en anden! Paa Krigsfod! Her myldrer i Middelfart af Soldater, ligesom ovre hos os!

Duebjerg.

Streng Indqvartering! og saa ere De tre Damer.

Etatsraadinden.

Ja, vi ere jo Fruentimmer alle paa Gaarden, men jeg har, heldigvis, Noget, som selv min Mand imponeredes af hos mig, Damen! naar jeg vil det. Hermania er et Slags Charakteer, det har hun efter Fader og Moder, og Mademoiselle Le Grand er halv Spaniol, fra Sydfrankrig, man tager hende ikke, hvor man sætter hende. Spanierne ere gode Mennesker! Og den unge Don Kuan*) de Molina er beleven som en Prinds.

Jomfru Hagenau.

Galant skal han være, meget galant, har jeg hørt.

Etatsraadinden.

Vi ere midt inde i Spanien med ham. Han synger, han dandser, han taler, — nydelig Fransk! Selv Le Grand maa tilstaae det, og hun hader Spanierne. — Sydfrankrig op til Nordspanien, — Nabostrid, — Guerillabander, — De veed det af Historien, Hr. Brandmajor!

Jomfru Hagenau.

Le Grand forstaaer det Spanske?

*) Navnet Don Juan udtales af de Spillende Don Kuan.

Etatsraadinden.

Nei! ikke mere end jeg, og jeg forstaaer det ikke; men hun troer nu at forstaae Alt! Indsigt har hun, stor Indsigt! Hun er af udmærket Familie! Grevebarn! Været med i Revolutionen! De veed, — hele Sydfrankrig! — Guillotine! — Gamle Slotte brændt af! — Flugt og Fare! — Marseillaise-Folkesang: «Allons, enfants de la patrie.» Skrækkelige Dage! — Saa kan en fransk Comtesse nok være glad ved at blive Française i Embedsstanden.

Jomfru Hagenau.

Hun læser for med Declamation! — Jeg kan nok læse i en fransk Bog, men jeg forstaaer den ikke.

Etatsraadinden.

Fransk er som Dansk for min Datter, og Udtalen har Hermania egenligt bedre end Le Grand, der er indfødt! — det fødes man med. Don Ruan de Molina, vor unge Spanier, hører ogsaa helst Hermania parlere. De fiske sammen, de dandse sammen, og see Egnen! jeg vil nu nok, at Udlændingen skal see, at vi have et deiligt Land. — Jeg arrangerer! Ja, i Morgen, — det faaer nu ogsaa Carl at see, tableau vivant! det vil sige, de sidde stille. Jeg har læst Jomfru Biehls Historie, den om Don Kikote, den ville vi have paa Tapetet. (Idet hun seer Carl Bryske træde ind.) Der er han, Carloman!

Carl.

Kjære Moder! — Her ovre! God Dag! god Dag!

Etatsraadinden.

For din Skyld! — Kjøretour! — Seiltour! — en Skaal Kaffe! — hjem!

Carl.

Hermania veed at jeg kommer? Hun har det godt?

Etatsraadinden.

Hun har lært Fandango af Don Kuan! — elegant ung Mand! gammel Adel! — en Sangstemme! Tenor, af dem, der gaaer En ned ad Ryggen, naar man hører! Og saa et Spilop, et Uro er han! — vendt op og ned paa Spisetid og Forretningstid!

Carl.

Er det saa morsomt?

Etatsraadinden.

Han er meget interessant, og det skal Du ogsaa være! fortælle mig om Kjøbenhavn, om hvad der siges og handles og gjøres! — men i Baaden, paa Vandet og paa Veien! Altsammen! Nu en Kop Kaffe! Hjem! og Du er midt i Spanien!

Carl.

Og Anna, Anna! Om hende har jeg endnu ikke spurgt.

Etatsraadinden.

Anna gjør Husgjerning, veed Du nok!

Madam Ballerup.

Kaffen og Bakkelserne vente.

Etatsraadinden.

Bakkelser! de ere gode i Middelfart. Kom, min Dreng! Og saa afsted.

(Hun gaaer ind i Huset, fulgt af Madam Ballerup og Hr. Duebjerg.

Carl.

Hjem til Hermania!

Jomfru Hagenau.

Gud give Dem megen Glæde, og at De paa Gaarden maa finde Alt, som De ønsker det!

Carl.

Det troer jeg, og det vil jeg haabe.

Jomfru Hagenau.

Jeg med! men brug Deres klare Øine, Hr. Hof-Jagtjunker! Jeg har holdt af Dem fra De var en lille En! — Jeg gaaer ikke med Sladder, men, saa sandt som jeg ønsker, at jeg i den anden Verden maa igjen komme i Hoffets Sale! — — jeg holder uendeligt meget af Dem, i al jomfruelig Uskyldighed! — — Det er Alt, hvad jeg har at sige.

Carl.

Tak skal De have! Men det er næsten, som om De havde noget Mere at sige.

Jomfru Hagenau.

Nei, ikke en Tøddel! Men disse Spanioler —! De have sorte Øine, de have Snakketøi og Fandangoer! Qvinden er svag!

Carl.

De er dog aldrig bleven forliebt i en af Spanierne?

Jomfru Hagenau.

Ih Du Forbarmende! Kan De tiltroe mig —! (Hun afbrydes af tre smaa spanske Drenge, to Pibere og en Trommeslager, der styrte ind og tæt bag hende raabe:)

Viva España! viva Don Pedro Caro y Sureda de la Romana!

Jomfru Hagenau (i Forskrækkelse).

Hør bare det smaa spanske Kravl fra Vagtparaden!

(Trommehvirvel, under hvilken Etatsraadinden viser sig i Døren og raaber:)

Kaffen bliver kold herinde!

Scenen forandres til Etatsraadinde Prips Gaard paa Veien mellem Snoghøi og Kolding.

En stor, vel meubleret Stue.

(Vinduet staaer aabent. Man hører udenfor Stemmer af spanske Soldater, som spille Morra, og deres Udraab: »dos! cinco! nueve! tres! dos!« &c. Le Grand og Hermania træde ind, standse et Øieblik og lytte til.)

Le Grand.

De spille Mora! Det er ikke det bedst valgte Sted; denne Skrigen!

Hermania.

Lad dem more sig! — Det klinger som smaa Raketskud. (træder hen til Vinduet.) Nu løbe de lige med Eet! — Nei see dog hvor smukt! der staaer en Regnbue, spændt fra Fyen her over til Jylland. Fjorden er saa blank og blaa! Æbletræernes Grene bøie sig med Frugt! og udenfor Haven, paa den grønne Eng, holde spanske Soldater Andagt under det store Træ, hvor de have hængt Madonnas Billed. Her har aldrig været saa smukt som nu, de fremmede Sydboere ere her.

Le Grand.

Du sværmer!

Hermania.

Jeg troer det selv. Men det er virkeligt for mig, som jeg har læst og hørt om, at Alferne fra Hindostan kunne bringe en Deel af deres Sol og Deilighed med ind i det kolde Norden.

Le Grand.

Og Spanierne ere som Alferne fra Hindostan.

Hermania.

Jeg troer det næsten. Aldrig har Foraaret været her saa smukt! Husker Du hvor Frugttræerne blomstrede? Det var som om et Lag af Snee og Rosenblade laae hen over Grenene. Aldrig før har Sommeren været

saa ægte sommerlig! Her myldrer af Frugt og de deiligste Roser. Et sydligt, broget Liv er draget ind i Landet. Paa Veiene jage Muldyr med klingende Bjælder; de ridderlige Spaniere i deres hvide Uniformer sidde saa kjækt paa de stolte andalusiske Heste. Smukke, fortøiede Børn, tateragtige, gamle Qvinder — —! Og disse Sange og Dandse til Kastagnetter! de klangfulde Stemmer —!

Le Grand.

Det var bedre, om Du ikke hørte saa meget efter.

Hermania.

Det er da ingen Synd! jeg vil just høre, see og samle —! Det bliver engang en Skat jeg har, naar jeg kommer i din Alder.

Le Grand.

Min Alder!

Hermania.

Selv glæder Du Dig jo ogsaa, naar Don Ruan synger sine deilige Romancer om Cid og om Kongen af Alhama. Er det ikke mageløst, naar han fortæller om de spanske Kirkefester! — Nu kan jeg saa godt forstaae, kjære Le Grand, hvad Du som en god Katholik maa savne i vort Hverdags=Land! — Og naar han taler om Velasquez's og Murillos Arbeider, det er som om jeg havde seet dem.

Le Grand.

Don Ruan har megen Veltalenhed.

Hermaia.

Det er som om Alt forvandlede sig omkring mig, som var jeg i Spanien. Gaaer jeg med ham i Maaneskinnet, da blive Poplerne til Cypresser, Æblehaverne til Orangelunde.

Le Grand.

Vi maae nok til at læse Grammatik igjen, les verbes irreguliers. Din Phantasi breder Vingerne for stærkt. Jeg har ogsaa fortalt Dig om mit skjønne Fædreland, Sydfrankrig —!

Hermania.

Ja, min yndige Le Grand, det, jeg som lille Pige altid kaldte Dig; men Alt, hvad Du fortalte mig, var saa mørkt, saa gyseligt, kun om Revolutionens Rædsler, om gamle, mørke Slotte med skumle Fængsler, Drab og Myrden! Men Don Juan —! Solen skinner ind i Alt, hvad han fortæller, selv ind i Tyrefægtningerne; Banderilleros glimre i Guld og Sølv, idet de vove Livet mod de tirrede, vilde Oxer!

Le Grand.

Du gaaer heelt op i at høre paa ham —!

Hermania.

Han hører ogsaa paa mig! Jeg har fortalt ham om Danmark og Spanien i gammel Tid! om Holger Danske, der faldt ved Roncesvalles, fortalt ham, at en af vore Dronninger, Elisabeth, var en Spanierinde — —!

Le Grand.

Og hendes Gemal, Christian den Anden, blev hende utro! det vil nu de unge Spaniere hevne paa de danske Piger.

Hermania.

Han har sagt mig, at vore vidt udstrakte Heder minde ham om hans Fædreland! at Danmark er et Aranjuez, langt frodigere og mere skyggefuldt end det castilianske! Men vore Kirker, ak, de ere mod Spaniens Kirker kun tomme kalkede Bygninger, uden Billeder, uden Guds Moder.

Le Grand.

Hvor Du har hørt efter, mere end nogensinde efter mig!

Hermania.

Lille Le Grand, har jeg ikke hørt efter Dig! har jeg ikke som Barn siddet ved dine Fødder og med aabne Øren og Øine forlangt af Dig; men det piblede kun frem; hos ham vælder det, bliver en heel Strøm!

Le Grand.

Tag Dig iagt, at ikke Strømmen river Dig med sig.

Hermania.

Som dine Tanker og Stemninger tidt rive Dig!

Le Grand.

Mine Stemninger —! Luner mener Du.

Hermania.

Det er sagt uden al Bitterhed! Tidt er Du som en dyb, hemmelighedsfuld Brønd, hvor man hører Toner, der snart vække Sympathi, snart forskrække En. Du har tidt i dit Sind, i dit Blik, i din Tale Noget, som var det et Stormkast fra den Rædselstid, Du har oplevet, — men saa er Du meest interessant.

Le Grand.

Virkelig!

Hermania.

Og da fortæller Du godt. Du fortalte engang om dit Barndomshjem, Byen Blois, det gamle Slot der; Du sagde, at hvert Vindue med sin rødmalede Bue og Balcon, saae ud som en Mund, man havde skaaret Tungen ud af, for at den ikke skulde fortælle om al den Rædsel, der var skeet derinde. Du gav i det Par Ord et saa beskueligt Billede, at jeg aldrig glemte det. Min Nysgjerrighed blev pirret, jeg kom med Spørgsmaal paa Spørgsmaal, men saa sad Du taus, og jeg maatte være glad til, at Du ikke brød ud i Heftighed mod mig for min Spørgen.

Le Grand.

Det har jeg kun en eneste Gang. Jeg husker det!

Hermania.

Ja, nu tænker Du paa den skrækkelige Aften, jeg havde, da jeg gjorde Dig et uskyldigt Familie-Spørgsmaal.

Le Grand.

Om jeg havde Brødre eller Søstre.

Hermania.

Jeg spørger aldrig mere derom.

Le Grand.

Men i Dag kunde jeg være tilsinds at svare Dig derpaa, nu mange Aar efter. Jeg havde en Søster, ung, blomstrende og livsglad; hun lignede Dig. Hun elskede en Mand, en Spanier, hang ved ham med hele sin Sjæl. Pludselig, en Aften, kom hun i vild Heftighed ind til mig. „Jeg ægter ham ikke!“ sagde hun, „og vil man tvinge mig dertil, saa springer jeg i Søen!“ Hun sank i Afmagt; hendes Sindskræfter vare omtaagede. Min stakkels Søster! „Jeg er syg!“ sagde hun, „jeg veed det nok, mine Tanker, min Forstand er reven itu! det har han gjort! hans Tale var altid en Hvisken, en hemmelighedsfuld, rivende Strøm! I Aften har han hviskket til mig Ord, jeg ikke kan sige, Ord, som dræbe mig. Jeg kan ikke blive hans Kone! Ingen paa Jorden tør vide, hvad han hviskede!“

Hermania.

Hvad hviskede han da? Min Gud, hvad var det? Og hvorfor siger Du mig dette?

Le Grand.

For at Du kan undgaae, at i Dag eller i Morgen den unge Spanier skal hviske Dig Ord i Øret, som rive Dig itu!

Hermania.

Ti stille! Du forfærder mig; det er igjen eet af dine underlige Øieblikke! Hvad tænker Du derved? Hvad troer Du om mig? Hvorfor seer Du saaledes paa mig?

Le Grand.

Vogt Dig for Don Juan de Molina! hans Veltalenhed kan rive din Tanke, din Forstand itu!

Hermania.

Ja, — maaskee! dersom han ikke var saa uendelig god, saa forunderlig barneglad, saa mageløs, trofast og glødende i sønlig Kjærlighed til sin Moder. Hvor har hun været smuk! jeg har seet hendes Billede; han bærer det paa sit Bryst som en Talisman. Aldrig havde jeg tænkt mig den Slags Skjønhed hos en Spanierinde: havblaae Øine, kulsorte, lange Øienhaar! — Hun er død, han har kun hendes Billede. For at frelse og bevare det, vil han vove sit Liv.

Le Grand.

Der er Ingen, der tager det fra ham. Alt er Declamation, der klæder! Og Du troer ham, Solen, Lyset!

Hermania.

Du kommer som en mørk Skygge mellem os.

Le Grand.

Saa gjør jeg en god Gjerning.

Hermania.

Kalder Du det en god Gjerning!

Le Grand.

Det vil Anna ogsaa kalde den.

Hermania.

Anna! ja, det troer jeg nok! Hun er uden Flugt, et kjedeligt Stykke, lige ud af Landeveien! Hun mangler al Romantik! den har Du, min egen, alvorlige Demoiselle Le Grand!

Le Grand.

Jeg vil Dig alt Godt! endnu er Du et lykkeligt Barn; gid at Du maa vedblive at være det!

Hermania.

Lykkelig! nei, Le Grand! Du blev stillet lykkeligere, Du blev født i Frankrig i Revolutionen, fik Barndoms-Erindringer om Rigdom, Fattigdom, Flugt og Farer! O, det kan jeg misunde Dig!

Le Grand.

Ogsaa det, snart at være en ældre Pige, ene ude i den vide Verden, i et Land hvor jeg fryser.

Hermania.

Jeg vilde nu i dit Sted have dreiet min Skjæbne anderledes! Jeg var gaaet til Paris og bleven en stor Kunstnerinde.

Le Grand.

Dertil hører Talent! —

Hermania.

Og Villie! den kan Alt.

Le Grand.

Naar man kun vil, hvad der er fornuftigt! (Man hører udenfor Sang, det er Don Juan de Molina, som synger en af sine spanske Romancer:)

«Angel de amor por quien amor senti!» —

Hermania.

Tys! hører Du!

Le Grand.

Jeg vil lukke Vinduet for Myg —!

Hermania.

Myg! — Nei for Tonerne, de deilige Toner! — Hvor bløde og fulde! — det synes Du ogsaa! — (De lytte begge til den smukke Sang; ved dens Slutning springer Hermania op.) Og nu vil jeg hente Dig Blomster, dem Du holder af! jeg bringer Dig en stor Bouquet Natvioler, de ville fylde din Stue med Duft!

Le Grand.

Har han Dig saaledes i sin Magt, at naar han fløiter, maa Du komme?

Hermania.

I sin Magt! jeg er i Ingens Magt; heller ikke i din, og nu gaaer jeg i Haven.

Le Grand.

Du er en forlovet Pige —!

Hermania.

Saa er jo min Fremtid sikkret! Kom med, Le Grand! — ikke i Ægtestanden, men med i Haven.

(Løber ud.)

Le Grand.

Det mener hun nu ikke! Hun vil, at jeg skal blive her, men jeg følger efter. (Tager sit Shawl over Hovedet.) Sangen holder op dernede! hun kan ikke være der. Jeg gaaer denne Vei, da møder jeg dem! — (Hun aabner Døren og Carl Brykske træder ind.) Hr. Jagtjunker!

Carl.

Le Grand! det er nok en Overraskelse! Her er jeg! Moder hentede mig i Middelfart; jeg sprang af Vognen ved Havelaagen for at komme bag paa Hermania! Hvor er hun? De seer paa mig, som var jeg et Spøgelse! jeg har dog ikke forandret mig saa meget, fordi jeg er bleven et Aar ældre. — Om min egen Alder tør jeg da vel tale? Jeg skal nok tage mig iagt med at røre ved Deres! Den Gang jeg sidst gjorde det, kom jeg net an.

Le Grand.

Jeg veed ikke, hvad De mener, og det er ogsaa det Samme!

Carl.

Er De nu i det Humeur! er det en Modtagelse! Vi to gamle Venner! — De seer meget godt ud, og

det mener jeg! Det er som om De med hvert Aar blev et heelt Aar yngre!

Le Grand.

Jeg bliver Dem vel snart et Barn igjen!

Carl.

Nei, saa skrapt gaaer det ikke. De er over Børneaarene! Nu kommer jeg nok i Fedtefadet igjen med min Snak, kan jeg see paa Dem.

Le Grand.

De har aldeles ikke forandret Dem, og det vil nok heller aldrig gaae skrapt dermed.

Carl.

Hvor er Hermania?

Le Grand.

I Haven, i den unge Spaniers Selskab. Han er en beleven Mand, en af de interessanteste Mænd, jeg kjender.

Carl.

Naa, det er meget fornøieligt, da de Alle kunne tale Sproget, at De har faaet saadan En, der kan sætte Liv i Tøiet; det maa jo blive noget stramt, naar det altid er tre Fruentimmer, der sidde med det. Det er Noget for Hermania.

Le Grand.

Men det kan ogsaa være farligt for en ung Pige!

Carl.

Hvad skal det sigte til?

Le Grand.

Aldeles Intet! jeg har ikke Noget at hentyde til, Intet at udtale; jeg er her i Huset kun Mademoiselle Le Grand. Hermania er hellere i den unge Spaniers Selskab, end i mit.

Carl.

Ja, det kan jeg nok tænke mig, naar han er morsom!

Le Grand.

Quelle bêtise!

Carl.

Saa, nu sagde jeg igjen noget Galt! jeg kommer altid paatværs med Dem. Jeg vilde forklare dette med Hermania: hun holder af det Morsomme, og De holder af at tale om lærde Sager; Spaniolen er jo et ungt Menneske, og De —!

Le Grand.

Er — en ældre Person! Det siger De mig altid!

Carl.

Giv mig nu Haanden til Forlig. Tag ikke hvert Ord saaledes lige i Kardusen. Der er Meget hos Dem, jeg høiagter, og De har godt oplært Hermania; hun har ogsaa sine Nykker, det har vi Alle. Troer De ikke, at jeg har tænkt paa, at De kunde have det bedre i Verden? Man er ikke altid paa en grøn Green, naar man er sat ud til Fremmede. (Man hører Hermania udenfor synge de første Stropher af Don Juans Romance.) Det er Hermania!

Le Grand.

Ja, i Haven, som jeg sagde!

Carl (ved det aabne Vindue.)

Hermania! Hun seer herop! — — Nei, der fik hun Fødderne igang! Hun kommer.

Le Grand.

Herop? Hun saae Dem.

Carl.

Hun gjorde et Tegn og tog Fart. Seer De, hun holder dog et Stykke af mig.

Le Grand.

Jeg har aldrig udsaaet Tvivlens Frø.

Hermania (iler ind).

Han er her!

Carl

Kjære Hermania!

Hermania.

Gud, er det Dig! Er Du her!

Carl.

Det er en Overraskelse! Du er glad ved at see mig.

Hermania.

Er Vognen kommen? Er Moder kommen?

Carl.

Jeg løb gjennem Haven herop!

Hermania.

Det var Dig, jeg saae ved Vinduet!

Carl.

Ja hvem ellers. — Hvor Du seer godt ud! Dine Kinder ere saa blussende røde! Du er glad!

Hermania.

Hvor Du har ladet dit Haar klippe kort af! Det seer hæsligt ud!

Carl.

Det er praktisk! Jeg lod det klippe saaledes, før jeg forlod Kjøbenhavn. Nu har det Tid her ovre at voxe.

Hermania.

Jeg kan ikke udstaae det!

Carl.

Ja, nu er det gjort! — Det er deiligt at komme hjem! Veed Du hvad; imorgen ride vi ud; vil Du ikke

nok? Du har jo den Brune! Og saa skal vi slaae en Sladder af. Du har vist Meget at fortælle mig!

Hermania.

Hvad skulde jeg have at fortælle?

Carl.

O, Du kan nok faae Munden paa Gang! og jeg har ogsaa en Slump af Nyt og Gammelt! — Du spurgte mig sidst om Ballerne, jeg havde været paa. I Vinter var jeg paa to i Kjøbenhavn; de vare brillante. Der var Hoffets Damer, hele Adelskabet! der var meget nette Piger, og udmærket godt klædte i Flor, med Silke og Blomster, op og ned ad dem. De saae godt ud, men der var dog ikke Een, der tog sig bedre ud end Du i dette Øieblik i din Hverdagskjole.

Le Grand.

Hvor galant sagt! det kunde staae i en Bog.

Carl.

Det kan gjerne være! og stod det der, saa vilde jeg sætte under det mit Navn: Carl Bryske.

Hermania.

Jeg troede aldeles ikke, at Du kunde have sluppet over for Englænderne.

Carl.

Jeg har ogsaa maattet gjøre ordenlig Omvei.

Hermania.

Moder har sagt Dig velkommen! (Don Juan de Molinas Stemme høres fra Haven, Romancen: „Del nino alado y ciego victima soy“.) Hører Du! en Stemme som den har Du aldrig hørt! Det er Don Juan, vor Indqvartering. Fiskestængerne ere i Baaden; jeg har lovet at roe ud paa Søen med ham. Vi skulle ud at fiske. Du veed dit Værelse.

Carl.

Skulle I nu fiske! Ja, hver sin Lyst! Jeg kan ikke

lige paa Timen tage med; først maa jeg have Eet og Andet af Kofferten.

Hermania.

Bliv Du kun hjemme! (Iler ud.)

Le Grand.

Jeg følger med i Baaden.

Carl.

Fald ikke i Vandet! sidst var jeg Den, som maatte hjelpe Dem op igjen. (Le Grand gaaer, Don Juans Sang høres endnu under hele Carl Bryskes efterfølgende Tale.)

Carl.

Hermania kunde gjerne have blevet her lidt længer, — men naar hun nu har lovet den spanske Officeer at roe ud med. — Lad hende more sig! det har hun Sind og Ungdom til.

Anna (træder ind).

De er her, hører jeg! hvor jeg blev glad! Over et heelt Aar har De ikke været hos os! — Det er deiligt at see gamle Venner igjen.

Carl.

Tak, Anna, for den Velkomst! Du er dog en velsignet god Pige!

Anna.

Den Roes kommer jeg grumme let til!

Carl.

Jeg bliver her hele otte Dage! saa maa jeg over til min Gaard; der er Meget at gjøre! men om Aar og Dag skal den være i god Stand. Bygges skal der! jeg skal nok faae et nysseligt Dukkeskab indrettet for Hermania, naar hun tænker at flytte ind. Ja, jeg maa tage hende paa Raad med i Eet og Andet, hvad Udstafferingen angaaer.

Anna.

De tænker altid saa smukt paa hende.

Carl.

Ja, det er saa rimeligt, da vi ere Forlovede. Hun saae saa blomstrende og fornøiet ud; den spanske Indqvartering liver op her ovre.

Anna.

De stakkels Mennesker ere dog ikke rigtig glade; det er tungt at være langt fra sit Hjem, fra Slægt og Venner.

Carl.

O ja, men de ere mange Kammerater sammen. Den unge Officeer, her ligger paa Gaarden, er jo Liv og Lystighed, fortalte Moder mig. Det sagde ogsaa Le Grand!

Anna.

Jeg troer dog, han har sine meget alvorlige Øieblikke; og naar han og de andre Officerer tale med hverandre om deres Fædreland, er det ikke Spøg og Snak, som lyser af deres Øine og i deres Tale. Jeg forstaaer vel ikke Sproget, de tale naturligviis deres Modersmaal indbyrdes, alligevel troer jeg dog —!

Carl.

Men Du synes jo ogsaa om den unge Officeer; Hermania er saa glad for ham. —

Anna.

Han er tidt som et overgivent Barn, fuld af Leg og Lystighed; men jeg har ogsaa seet ham græde og knytte Hænder. Talt med ham har jeg kun lidt; jeg mangler Øvelse i det franske Sprog. Jeg kan nok saa temmelig forstaae ham, men indlade mig paa at tale — nei, da vilde han vist lee af mig.

Carl.

Han fortæller saa interessant om Spanien.

Anna.

Deraf har jeg ikke hørt Meget; her er ingen Tid dertil, Huset skal passes.

Carl.

Men det skal Du da ikke gjøre ene og alene!

Anna.

O, gid at jeg kunde! det vilde være mig en stor Fornøielse. Her er Meget at have Øie med og Hænder i! men jeg gaaer heller ikke op i Slid og Slæb. Vel faaer jeg ikke Tid som de Andre at læse mange Bøger; men een læser jeg dog jævnlig i, just den, De forærede mig, de gamle Kæmpeviser.

Carl.

Ja de ere prægtige!

Anna.

Jeg fik dem alle første Gang gjennemlæste, nu forrige Efteraar, da Etatsraadinden med Hermania og Le Grand tog til Hamborg, hvor de morede sig, som de holdt af.

Carl.

Men at Du, Anna, ikke blev tagen med, det var jeg vred over.

Anna.

Det var uden Grund. Jeg havde det deiligt her hjemme; her var saa fredeligt; jeg havde megen Tid til at læse, til at gaae i Haven og Skoven og til at tænke paa kjære, fraværende Venner.

Carl.

Og jeg var imellem disse?

Anna.

Naturligviis! jeg holder saa meget af Dem; De er saa god, saa brav.

Carl.

Siig ikke det saa bestemt; der er Maade med min Fortræffelighed; bliver jeg rigtig seet efter, saa kommer der mange Skrøbeligheder frem, og galt er det, ja jeg veed det nok, at jeg ikke har rigtig Politur, som Hermania forlanger det og kan forlange det. Hun har Forstand og Lærdom, og saa Meget fra Vor Herre, der stiller hende høit i Verden. Det er ogsaa godt. Jeg vil nok være stolt af min Kone.

Anna.

Og hun vil være det af sin Mand, for hver Dag det gaaer lysere op for hende, det Meget der ligger i ærlig Stræben og et trofast Sind.

Carl.

Du seer med for gode Øine paa mig, Anna! men det kommer af, at Du selv er saa hjertensgod. Jeg kunde ønske Dig en rigtig brav Karl. Ja, Gaard og Hus skulde han ogsaa have! — Jeg troer, saa Gud, at jeg beder mig selv med til Bryllup!

Etatsraadinden (træder pludselig ind).

Men Anna, staaer Du her! Lader Du Huset vente! Ja saa maa jeg have Nøglerne til Kjælderen, til Skabene, til ude og inde. Lad hele Besværet kun ligge paa mig ikke ganske unge Kone. Line Stuepige søger efter mit Vindsel med Flokfilken, det laae i Vasen, hvor ligger det? Hundrede Ting er her at tage vare, og nu opholder Du Carl, der vist vil ind at skifte.

Carl.

Det er mig, der har opholdt Anna, — kun to Minuter!

Etatsraadinden.

Jeg kjender dit Hjerte! Jeg kjender Anna! Flid og Orden, siger jeg, det er mit Thermometer, og det var ogsaa min Mands i Særdeleshed; selv kunde han have været Ordensmester. Han var i Alt paa Klokkeslettet!

Man kunde paa Høibro stille sit Uhr, naar Etatsraaden gik over paa Comptoiret; og derinde var en Orden, det gik som efter Perpendikel. Pennen tog han frem, Pennen skrabede han, splittede den op, skar den; Papiret lagde han frem, eet Ark, to Ark, Alt nøiagtigt; Stolen blev stillet paa sin bestemte Plads, der gik en heel Forretnings-Time med bare Orden. — Men Anna, staaer Du her endnu, mens jeg taler om at benytte Tiden. Her vilde aldrig blive bestilt Noget i dette Hus, dersom jeg ikke var her!

Carl.

Kjære Moder!

(Idet Anna gaaer, kommer Le Grand skyndsomst ind.)

Le Grand.

Det Ene paa det Andet! — Men dette har jeg ventet.

Etatsraadinden og Carl.

Hvad er det, Le Grand!

Le Grand.

Først maa jeg sige! — — og saa, hvad der skeer i Øieblikket —!

Etatsraadinden.

Naa tal dog!

Le Grand.

Det var uartigt! det var Drilleri! Hermania og den unge Spanier sade i Baaden; jeg kom lige tæt til den, og saa stødte de fra Land; jeg kunde igjen være styrtet i Vandet. — Jeg vendte om! jeg var fornærmet, jeg gik min Vei! Da kom en Stafet jagende — han bragte Ordre! — Soldaterne samlede sig! Don Juan de Molina kaldte de paa! — der er Forræderi! — Spanierne reise —!

Etatsraadinden og Carl.

Reise!

Le Grand.

Det er Troløshed mod Bernadotte, mod Frankrig! De gaae til Nyborg! flygte bort paa de engelske Skibe. O, at jeg kunde advare mine Landsmænd!

Carl.

Forraade de stakkels Spaniere!

Le Grand.

Spanierne ere Forrædere!

Etatsraadinden.

Ti dog bare stille! Det kan ikke være saaledes! Jeg har jo budt stort Selskab og tænkt paa Tableauer, at Don Kuan kan see, at vi Danske ogsaa kunne finde paa Tableauer med Don Kikote! —

Carl.

Don Quixote!

Etatsraadinden.

Kikote!

Carl.

Giv Pote!

Etatsraadinden.

Vær ikke vittig! vær correct, det holder jeg af!

Le Grand.

De snige sig bort som Tyv ved Natten!

Carl.

Jeg maa komme efter, hvorledes det forholder sig.

Etatsraadinden.

Jeg vil tale med Don Kuan de Molina!

(Hun og Carl gaae.)

Le Grand (bliver tilbage.)

Det er saaledes! jeg har ikke taget Feil. Det er, hvad jeg allerede ventede. De sang, dandsede og loe;

det var kun en Overstrøm; neden under den gik den stadige Tanke om at komme bort. — Og hvad vedkommer det mig! hvad Sind og Hjerte skal jeg have for Frankrig, det Land, hvor jeg kun prøvede Ulykke og Fortræd. Lad Spanierne reise, komme paa de engelske Skibe, naae deres Hjem og fortælle om Danmark, dette ultima Thule!

Hermania (kommer bleg og i stærk Bevægelse).

Nei! — jeg kan ikke rumme det i mine Tanker! Stakkels Ven! — og jeg selv! —

Le Grand.

Det er vist! de reise. Du veed det. — Men jeg er vred paa Dig! roe ud med Baaden idet jeg kom —! drille, krænke! Ja, nu er Du bedrøvet! bedrøvet! det kommer der ud af saaledes at give sig hen og aldrig at ville høre mig!

Hermania.

Kan Du tale saaledes til mig i dette Øieblik, vore spanske Venner bryde op, reise pludselig bort, reise for altid —!

Le Grand.

Eller — skydes ned, om de indhentes af Franskmændene.

Hermania.

Ti dog! — hvor afskyeligt!

Le Grand.

Men dog skeer det, om mine Landsmænd indhente dem.

Hermania.

Dine Landsmænd! Hvilken Rettighed har Frankrig over det ulykkelige Folk? Jeg veed det nok, Magtens, Erobrerens Ret. Man har sendt dem herop, holdt dem

uvidende om Alt, hvad der skete i Spanien, Revolutionen der; men over England ere Rygterne og Visheden naaet til Romana.

Le Grand.

Og deres Troskabs-Ed! —

Hermania.

Den svor de ikke Kong Joseph! — Da Romana maatte udstede Ordren, og Tropperne stode samlede paa Nyborg Torv, raabte de høit: «no señor, viva España!»

Le Grand

Du er som ude af Dig selv! det er, som om Du skulde miste en Brudgom! Det er usømmeligt!

Hermania.

Tal ikke saaledes til mig! Jeg er overrasket, overvældet. Jeg skammer mig ikke derved; Du har ikke Hjerte for mig, for Nogen, og jeg trænger ikke til Trøst, ikke til at udtale mig — — jeg har Intet at udtale til Dig eller Nogen!

Le Grand.

Maaskee dog til din Forlovede Carl Bryske! Ham vil Du betroe Dig heelt til?

Hermania.

Ja! Du siger en Sandhed, uden at ville det! Til ham kunde jeg være tilsinds at betroe mig, men aldrig til Dig.

Le Grand.

Du vender mig Ryggen! — Du er et Lidenskabens Barn! jeg har lidt nok derunder! Overmod, udøielig Villie —! Blindt hen fulgte Du altid dine Tilbøieligheder! Nu kommer Frugten, den bittre —! Bid kun i den, Du maa det! Du kan ikke kaste den hen! nu faaer Du Livets Romantik, Du græd efter — og Don Juan de Molina er borte! (Gaaer.)

Hermania.

Jeg vil ikke høre, hvad hun siger! det er kun ondt, hvad hun siger! ondt! Hvor der er meget Ondt i denne Verden; jeg troede ikke derpaa. Men der er ogsaa Godt, Velsignet! Der er en Fylde tidt af Lyksalighed, hvori eet Minut løfter meer end et heelt Aars lange, søvnige Hverdagsliv. Jeg kjender saadanne Minuter! de lyse inde i min Sjæl, lyse, som hans Øine i Glæde, — og selv i Smerte, nu da han sagde mig, at Adskillelsen forestod; i Aften, — endnu i Aften! Jeg vidste den kom, maatte komme, men ikke saa pludselig! — Og om nu Franskmændene erfare deres Flugt, indhente dem —! nei, Le Grand, det skeer ikke! Gud vil beskytte dem; de komme ombord, komme hjem til deres deilige Land! — Og jeg! jeg? Her er Livet mig et stillestaaende Kjær med Qvæk af Frøer! — Han, som saaledes elsker en Moder, hvilket Hjerte! (Man hører Aftenklokken ringe.) Tys! Kirkeklokkerne ringe til Solnedgang, Ave Maria! de samles sidste Gang her til Bøn. Jeg vil ogsaa bede! (Kaster sig paa Knæ og holder Hænderne for Øinene. Klokkeringning og kirkelig Sang udenfor. Pludseligt lyder Trommehvirvel og Musik til Afmarsch. Hermania springer op.) Jeg kan ikke bede! jeg kan ikke udholde det! ikke blive her! Jeg følger med ham! Til Spanien!

Anden Act.

Samme Værelse paa Herregaarden, som ved forrige Acts Slutning; det er henved Midnat. Vinden bærer Lyd af Trommer og blæsende Instrumenter.

Anna (staaer lyttende ved det aabne Vindue).

De fjerne sig meer og meer! — Nu ere de allerede langt borte. Gud, Vor Herre, ledsage og hjelpe dem! her er ikke deres Vei! De længes Alle saa saare efter Hjemmet. Men før de komme der, hvor Meget

have de ikke at døie og lide! — Nu vil her blive stille paa Gaarden, og stille rundt om! Hermania vil især føle det. Men ogsaa for hende er det godt, at de ere borte.

Le Grand (træder hurtigt ind.)

Anna! veed Du hvad her foregaaer? Veed Du Skandalen? Den vil lyde Landet over, blive at læse i alle Aviser!

Anna.

Hvad er det? De forskrækker mig!

Le Grand.

Det maa vides! — Du, Anna, hendes Moder, hendes Forlovede, Alle paa Gaarden maae vide det! Hun er borte.

Anna.

Hvem? Hermania?

Le Grand.

Hun er ikke paa sit Værelse! hendes Klæder ligge ved Sengen, men hun er ikke gaaet til Hvile. Hun har forladt sin Moders Huus, fulgt Don Kuan de Molina.

Anna.

Tal dog ikke saaledes om Hermania! hun er en honnet Pige, hun kunde ikke gjøre Sligt. Hvor kan De troe saadant? Hvor kan De tale saaledes?

Le Grand.

Hendes Rideheſt er af Stalden, veed jeg! Vi maae kalde paa hendes Moder.

Anna.

For Guds Skyld, nei! hun vilde blive syg af Skræk. Og Hermania er her! Hun gaaer maaskee i

Haven i det smukke Maaneskin! Hun har ikke kunnet lægge sig at sove i sin Bedrøvelse over den pludselige Skilsmisse fra et Menneske, som vi jo Alle holde af.

Le Grand.

Gaaer i Haven? Jeg siger Dig, hendes Tøi ligger paa Stolen; hun har i een eller anden Forklædning taget Flugten.

Anna.

Hun har maaskee fulgt de spanske Tropper et Stykke Vei; det kunde ligne hende! hun er redet med til Snoghøi for der at sige Farvel til vor Ven. —

Le Grand.

Vor Ven! — et deiligt Navn, naar det betyder Noget. Vi maae kalde paa hendes Moder, vække hendes Forlovede.

Anna.

Vi maae først søge om hende selv, forvisse os om, at hun er virkelig borte, og selv da have vi ingen Ret til at tro det Værste.

Le Grand.

Hun er borte! Hvorfor nøle? Hvad har Du derunder?

Anna.

At vi ikke bringe den stakkels Pige i Omtale.

Le Grand.

Hun, som altid var saa øm og mild mod Anna! som altid talte saa deeltagende om Anna! Det er smukt, ædelt! Alt uden Egoisme? Ikke sandt! Jeg har gaaet Livets Skolegang, jeg kjender den store Maskerade, som det Hele er.

Anna.

De er syg, Le Grand!

Le Grand.

Og Du er klog, beregnende klog, som jeg ikke før

troede det! Du har Intet imod, at Hermania forsvinder. Hendes Forlovede kan trøstes! Men først skal han vide, hvad her er skeet, øieblikkelig vide det! Kom med! Vi To sammen ville gaae at vække ham! —

Anna.

Jeg gaaer ikke paa hans Værelse.

Le Grand.

Men jeg er med.

Etatsraadinden (træder hastigt ind).

Anna! Le Grand! hvad er det for en Skrigen? Hvad skal den Hurlumhei? Kan jeg læse i min gode Bog? Kan jeg komme i Søvn og Hvile? Jeg har kaldet, jeg har ringet! Man hører ikke mig, for bare at høre sig selv.

Le Grand.

Hermania er ikke her i Huset, hendes Klæder ligge i hendes Værelse, hendes Ridehest er af Stalden, hun har fulgt Spanierne —!

Anna.

Kun fulgt dem et Stykke paa Vei; hun er her vist tilbage i denne Time —!

Etatsraadinden.

Hermania! I lyve begge To! En Piges Rygte er hendes kosteligste Lin, og det vil I vaske i Bagtalelsens stinkende Sump! Levede Etatsraaden, I vare knuste! — (Skynder sig til Hermanias Værelse).

Anna.

Lad os gaae i Haven, jeg troer saa sikkert, at hun er der. De veed jo, hvor tidt at hun, seent paa Aftenen, fandt Glæde i at gaae der i det klare Maaneskin. De skjændte, men hun bragte Dem Blomster, der fyldte Deres Stue med Duft, og saa blev De glad og mild.

Le Grand.

Hun elsker den unge Spanier. Det er hendes

første Kjærlighed; han reiser bort, kommer aldrig igjen — kan Du da ikke nok forstaae, at hun følger ham, maa følge ham. Hun fik Sydboens Sjæl, Sydboens let rullende Blod —!

Anna.

Hun er en dansk Pige.

Le Grand.

Hun er saa sydfransk, saa spansk, ja maurisk med, at hun kan gjelde for Modsætning ganske til ung Anna, den nordiske Typ! denne Snee, denne Taage!

Etatsraadinden (kommer tilbage).

Hvor er hun! Jeg troer det slet ikke! — Le Grand! De skulde vaage over hende, opdrage hende! Jeg maa være Etatsraad og Etatsraadinde med! — Ogsaa Carl er borte! Han er ikke paa sit Værelse.

Anna.

Saa er det jo klart og tydeligt, at de To have fulgt de Spanske paa Vei.

Etatsraadinden.

Nu snakker min Gaas! (Ringer.) Skrive Romaner kan jeg ikke, men træde op og sige Punktum kan jeg! (Til Tjeneren, som kommer.) Kald paa Kudsken; jeg vil til Snoghøi. Paa Minutet! (Hun løber i stor Travlhed ind paa sit Værelse.)

Le Grand.

Etatsraadinden har den samme Forvisning som jeg.

Anna.

Og jeg har den Forvisning, at man gjør Hermania Uret. Det vil vise sig!

Etatsraadinden
(med Hat og Reisetrøie, kommer hurtigt tilbage).

Gaae tilsengs! det er Midnat. Jeg er baade Fader og Moder! Nu skal jeg tage fat.

Le Grand.

Skal jeg følge med?

Etatsraadinden.

Behøves ikke! De har skruet hende op, nu skal jeg skrue hende ned! — Altid var hun et egenraadigt Barn.

Le Grand (idet hun neier).

C'est le mot, Madame!

Tjeneren (træder ind).

Vognen er spændt for.

Etatsraadinden (til Le Grand og Anna).

I Seng! — Til Snoghøi! — Jeg er som et fyldt Glas, der er ved at løbe over. Jeg trænger til at tale, men jeg taler ikke, jeg handler! Til Snoghøi!

(Hun iler ud, og Scenen forandres.)

Jomfru Hagenaus Stue i Middelfart.

Hyggelig og net; Urtepotter med Blomster; en Canariefugl i Buur. Paa Væggen Silhouetter; et af disse forestiller hendes Hofdame; Rammen pyntet med Blomster. Gammeldags Meubler; Manglebræt med Manglestok, Spinderok og Kakkelovn. Man hører udefra Støi og Trommeslag.

Jomfru Hagenau (i Natdragt).

Hvad skeer der dog i denne Nat! Her er et forfærdeligt Røre, en Rummel og Tummel! De marschere og marschere; alle de spanske Tropper drage ud af Jylland og saa videre fort. Hele Byen er alarmeret. Fodfolk og Hestfolk komme paa Baade og i Pramme; der brænde Fakler paa Kysten og paa Vandet. Her har ikke været en saadan Belysning og et saadant Virre i Mands Minde. Regimentet Princesa gik først afsted, nu komme de, som laae om Kolding. (Støi og Trommen udenfor.) Jeg er ganske strangeret. Jeg lægger mig! det har jeg bedst af. Nu lige raabte Vægteren Eet. Det er egentligt Morgen efter gammel christeligt Klokkeslet; det var engang min sædvanlige Sengetid, naar min Dame var i Hof-

Cirkel, og jeg sad og ventede. Hun var en god Dame. For hende kunde jeg lukke op her til Venstre. Da var jeg ung og Qvinde, det er jeg vedbleven at være, Gud skee Lov! Kjærlighed har Malurt, men den balsamerer os med indre Ungdom og tager Beskheden fra den gamle Jomfru! det sagde ogsaa min Dame. Nu er hun i sin Grav; jeg kan gaae i min gode Seng. Men først min Aftensang! (Tager en Bog frem, sætter sine Briller paa og begynder at synge:)

En Ormesæk er denne Krop
Og har dog Lyst at bramme;
Kun i os selv vi heelt gaae op,
O Sjæl! Du maa Dig skamme.
Du er den stærke, Kroppen svag,
I Morgen er det Dommedag.

(Det banker paa Vinduet.)

Der er Nogen, der slaaer paa Vinduet! Vil man gjøre Kattespas! Jeg er i dybeste Incognito! — Man nævner mit Navn! — Hvad behager? Indbrud kan det da ikke være, da man kalder paa mig; og alle Mennesker ere jo oppe her i Gaden. (Drager Gardinet tilside.) Der er en Haand paa Ruden! ja, der maa jo være en Haand, naar det banker der. (Seer forsigtig gjennem Ruden.) Lige over for, under Lygten, staaer Vægteren, han er mit Forsvar og Værge. (Raaber.) Hvem banker?

En Stemme udenfor.

De er oppe, Hagenau! Luk mig ind.

Jomfru Hagenau.

Jeg kjender den Stemme. (Aabner Vinduet.) Hvem er det, som kalder?

En Stemme.

Det er mig! Luk mig ind!

Jomfru Hagenau.

Ihane dog! det er Frøken Hermania! Jeg lukker op! (Gaaer hen og aabner Døren.)

Hermania

(træder ind. Hun bærer en Mandfolke-Hat med Fjer; har en stor Kappe om sig; denne kaster hun og staaer i Dame-Ridedragt).

Tak! tak! Lad mig ikke forskrække Dem!

Jomfru Hagenau.

Ih, Du Forbarmende! kan Sligt finde Sted! — Frøken Hermania, De er jo et halvt Mandfolk! Det er nogle fæle Løier! Hvor kommer De fra saa seent paa Natten og under den Mylren af Soldater.

Hermania.

Jeg betroer mig til Dem! Her er jeg i Sikkerhed, til han kommer.

Jomfru Hagenau.

Hvilken han?

Hermania.

I faa Ord skal jeg aabent og ligefrem sige Dem Alt. Jeg veed, at De har nogen Godhed for mig!

Jomfru Hagenau.

Stakkels lille Frøken, hvad er der overgaaet Dem? Hvorledes kommer De her? Er Deres Moder, Fru Etatsraadinden, med Dem? Er De kommen fra hende og ind i alt det Soldater-Styr?

Hermania.

Alt vil jeg sige Dem, men skjænd ikke paa mig! tænk ikke paa at kunne omstemme mig, jeg har betænkt Alt!

Jomfru Hagenau.

Ih, Du Captain i Himlens Rige! nu faaer jeg det med Forfærdelse! Er De kommen her uden Familie! Hvad har De for?

Hermania.

Jeg er her med Den, som er mig den Eneste, den Nærmeste!

Jomfru Hagenau.

Dog aldrig — ! ak forlad mig min syndige Tanke! det er umuligt!

Hermania.

De sidste Uger, hvor vare de rige og fulde af Glæde og Lykke! Verden blev saa lys og stor, naar han fortalte! Vi have forstaaet hinanden; vi kunne ikke skilles; og nu kom Skilsmissen saa pludselig; her var ikke Tid til at overveie, til at raadslaae; her var kun det Ene, at følge med — og jeg har fulgt ham!

Jomfru Hagenau.

Spaniolen! — det blev Enden, sagde Forpagterkonen. Men jeg troede det ikke! jeg troer aldrig, hvad der ymtes om.

Hermania (vedbliver).

Jeg tog min Ridedragt! Vi mødtes ved Havelaagen.

Jomfru Hagenau.

Hvem mødte De?

Hermania.

Don Kuan de Molina, den unge Spanier. Ingen er smuk, ridderlig, god og klog som han. Det var Adskillelsens Øieblik. Hans Sjæl lyste ud af hans Øine og i hvert Træk om hans Mund. „Vi sees igjen!" sagde han. „Jeg kommer atter til Danmark!"

Jomfru Hagenau.

Lad ham først see at komme vel herfra!

Hermania (vedbliver).

Han greb Medaillonen med hans Moders Billed, en Helligdom for ham, en Reliquie! trykkede den til mine Læber, til sine Læber. „Hun er vort Vidne!" sagde han. „Hun vil bede for os, hun vil forene os, nu maae vi skilles!" — „Vi skilles ikke!" sagde jeg, „jeg gaaer med Dig paa Flugt og i Fare! dit Fædre=

land være mit!" — Maanen lyste; der var en Fred, en Velsignelse, fra Himlen og rundt om os. Hagenau! ja, De er gammel, De kan ikke heelt føle og fornemme det, men har De nogensinde elsket, husk da tilbage!

Jomfru Hagenau.

Uh, nei! De faaer mig blussende rød! Hvor kan De gjøre den Art af Spørgsmaal?

Hermania (vedbliver.)

Jeg tog min Hest af Stalden. Snart var jeg hos ham; Side ved Side red vi over Mark og Hede. Jeg syntes, jeg var med ham paa Spaniens Sletter. Vi kom til Kysten, og da, ved Indskibningen, tænk Dig, Hagenau! han meente det saa godt, men det var jo min Ulykke, blev han betagen af Angst for mig, greb min Haand, bad mig vende tilbage til min Moders Gaard, talte om hendes Sorg. Fra Spanien, naar han var frelst, skulde jeg høre fra ham.

Jomfru Hagenau.

Men saa var han jo meget maneerlig og fornuftig!

Hermania,

Han kjendte ikke min Kjærlighed i dens hele Styrke; den er større, anderledes end mellem Moder og Søn. Han greb efter sin Moders Billed, den lille Medaillon, og den var borte, tabt paa Veien over Mark og Hede.

Jomfru Hagenau.

Tabt!

Hermania.

Han var fortvivlet; vi red den halve Vei tilbage, søgte, ledte —! al hans Tanke var at finde sin Skat, sin Talisman! den var der ikke! En af hans Kammerater naaede os. Soldaterne vare ved at indskibes, her var ikke Tid at blive, han maatte afsted. — „Min Moders Billed, min Lykkes Amulet er tabt, og med den al

Lykke og Frelse!" — Han steg i Baaden, — jeg fulgte med!

Jomfru Hagenau.

Men det skulde De ikke have gjort, lille, velsignede Frøken! — Jeg veed hverken ud eller ind! Jeg drømmer! ja, jeg ligger bestemt i min Seng og drømmer det Hele!

Hermania.

Drømmer! nei, Gud skee Lov, det er Virkelighed! det vilde være frygteligt at vaagne op i Morgen og vide, at Spaniernes Ophold her i Danmark var kun en Sommernatsdrøm! Virkeligheden er meer end Drøm og Digtning. Spanierne ere her endnu, og i denne Nat kommer han her!

Jomfru Hagenau.

Hvem kommer her, i min Stue?

Hermania.

Don Kuan de Molina.

Jomfru Hagenau.

Spaniolen!

Hermania.

Fra vi forlod den jydske Kyst, var ikke længere Tale om at vende tilbage. Vi kom her i Land, Signalet lød, at Tropperne skulde samles. „I en Time eller to maae vi skilles," sagde han. „Hvor kan jeg føre Dig hen til Afreisen? Har Du ikke her en Veninde?" Da tænkte jeg paa Dem, Hagenau! han har fulgt mig herhen. Forund mig at blive her til Tropperne drage bort, og han henter mig!

Jomfru Hagenau

Det kan man læse i en Bog, men det kan man ikke opleve!

Hermania.

Jo, naar man har Villie og Hjerte!

Jomfru Hagenau.

„Villie og Hjerte," siger De, lille Frøken. — Der ere de Historier, man gaaer stille med et heelt Liv igjennem, naar der er Villie og Hjerte; dem siger man kun sin Dame, naar man har en Dame, og de komme ikke ud. Men Deres Historie, lille Frøken, farer lige lukt ind i Avisen. Intet er helligt for en Avisskriver, og jeg kommer med!

Hermania.

Det banker! det er allerede ham! O, saa er den tunge Tid udstridt. Luk op! Nei, jeg kan gjøre det.

Jomfru Hagenau.

Ih, Du Menneskets Skaber! Jeg maa tilforladelig have en anden Kappe paa og min Flasketrøie; jeg seer ud som en østerlandsk Jomfru!

Hermania.

Han seer ikke paa Dem.

Jomfru Hagenau.

Jo, det maa De undskylde, jeg er altid et Fruentimmer, og Spaniolerne — fy!

(Hermania er gaaet hen at aabne Døren, Carl Bryske træder ind.)

Hermania.

Gud i Himlen, har Du forladt mig!

Carl.

Hermania! har Du glemt din Moder, glemt dine Venner og Dig selv!

Hermania.

Hvad vil Du her? Hvad vil Du paa min Vei? Med hvad Ret?

Carl.

Jeg er din Pleiebroder, jeg er din Forlovede!

Hvorfor har Du saa silbig, ud paa Natten, forladt din Moders Hus, fulgt Spanierne, gaaet med dem over Bæltet. Du vil forstaae, at det har foruroliget os. Jeg, fremfor Nogen, har Ret til at følge Dig, og det har jeg gjort. Men nu er jeg glad ved at have fundet Dig her i god Behold hos vor agtbare Jomfru Hagenau. Nu forstaaer jeg, at det var et Indfald, en øieblikkelig Tanke, at Du fulgte med herover til Middelfart.

Hermania.

Tag ikke mit Forsvar! mellem Dig og mig er det forbi! Hvad man kaldte en Lykke for mig, at vinde Gaard og Formue, er ikke min Lykke! Var Livet gaaet sin fade Hverdagsgang, jeg havde troet, at det var det Rette, at jeg fik denne Verdens Gode, men jeg har lært, at der er noget Høiere, noget Bedre, at man kan løftes med Aand og Tanke af en Anden, og jeg er løftet, baaren, lykkelig! flyver som en Fugl i Luften —! Vil nu Du skyde mig ned og forlange, at jeg skal takke Dig?

Carl.

Jeg forstaaer Dig ikke, Hermania.

Hermania.

Nei, hvor skulde Du kunne forstaae mig! Jeg vil hen over det rullende Vand! Jeg har Svanens Natur; jeg vil ikke blive i det stillestaaende Kjær, deiligt nok for Gæs og Ænder at svømme i.

Carl.

Ja, i den Tale kan jeg ikke hamle op med Dig! Vil Du løbe ud af Landet med Spaniolen? Skammer Du Dig ikke.

Hermania.

Nu taler Du dit Sprog! Vi To passe ikke for hinanden. Jeg vilde kjede mig tildøde hos Dig! Tvang man min Haand i din, jeg blev ond. Men Ingen kan tvinge mig!

Carl.

Er det saaledes! — Hermania! jeg kunde have givet mit Liv hen for Dig. Vor Herre tilgive Dig Alt, hvad Du i denne Time siger!

Hermania.

Ja, din Tilgivelse venter jeg ikke. Hvert Ord jeg har sagt, vil nok groe med Torn og Braad, om jeg blev her! Men jeg bliver her ikke, jeg følger Don Juan de Molina!

Carl.

Nei, det skal ikke skee! og er Spanieren en Mand af Ære og elsker Dig med ærlig Sjæl, da vil han ogsaa skatte din Ære og byde Dig blive her! (Jomfru Hagenau gjør en Bevægelse hen imod Carl Brynske for at tale, Hermania træder imellem.)

Hermania.

Din Tanke naaer ikke op til hans Hjerte. Gaa nu herfra, jeg vil det! Jeg beder Dig derom.

Carl.

Du er mig overlegen i Meget, har langt større Begavelse end jeg, men hvad der er ligefrem sundt og rigtigt, har jeg et Begreb om. Jeg gaaer ikke fra Dig før de Spanske ere borte eller din Moder er her.

Hermania.

Han, den Eneste, som jeg nu tilhører, vil komme her, vove sit Liv for mig! Det vil gjælde dit.

Jomfru Hagenau.

Jeg faaer ondt! Mit Hovedvands-Æg, — vær gode Mennesker, — i Dragkisten.

Hermania.

Det banker! det er ham, min Ven, min Beskytter!

Carl.

Jeg taler kun daarligt for mig, og endnu daarligere

i et fremmed Sprog; men han skal dog forstaae mig. (Aabner Døren, Etatsraadinden træder ind.) Moder!

Hermania (paa samme Tid).

Min Moder!

Etatsraadinden.

Barn! Ulykkens Barn! Forlorne Datter! Du tager Livet af mig! Skal jeg nu ligge syg? Husker Du min store Sygdom? Og Du vil til Spanien! Ja, Gud give vi vare i Spanien, jeg skulde sætte Dig lige lukt ind i et Munkekloster! — Du kan forstaae, jeg mener et Nonnekloster!

Carl.

Nu er Alting godt, da De er her. Hermania har fulgt de spanske Venner hertil. Mere er det ikke.

Etatsraadinden.

I den Klædning! i den Mylren af Soldater! Og hendes Hest, hvad skal den i Middelfart? Den staaer bunden til Træet udenfor, ligesom den var en Helhest!

Carl.

Moder, den stakkels Hagenau er syg, i Afmagt.

Etatsraadinden.

Det er her ikke Tid til at tænke paa! Hun kommer sig nok. Giver hun Rendezvous-Qvarteer! Jeg skal tale med Hagenau!

Jomfru Hagenau.

Etatsraadinde! jeg er ikke besvimet, jeg ligger hen! jeg kan ikke bære det; men jeg har en god Samvittighed. Jeg er kastet ind i det!

(Man hører Musik fjernt udenfor af de bortdragende Spaniere.)

Hermania.

De komme! De drage bort!

Etatsraadinden.

Paa Minutet have vi Franskmændene! De ere stærkere. God Nat, Spaniere!

Jomfru Hagenau.

Det bliver Myrderi! — Lad det skee i Odense og ikke i Middelfart.

Hermania (for sig selv).

Min Gud, styrk mig! hjelp mig! Det er min tungeste Time!

Etatsraadinden.

Udenfor Musik, Rummel og Tummel, indenfor Forbrydelse og Dommedag! Det Ene passer ind i det Andet! Denne Nat vil jeg tidt drømme om, naar jeg faaer fæle Drømme. Det er min Datter Skyld i, og Le Grand, det Revolutionens Barn, og De, gamle Hagenau!

Jomfru Hagenau.

Jeg er uskyldig som et Barn, der ikke er født.

Hermania.

Jeg er trængt herind i Huset; Hagenau har været uvidende om Alt og er udenfor Alt.

Jomfru Hagenau.

Tak, Frøken, De er Sandheden selv.

Hermania.

Jeg har sagt Carl Bryske, at mellem ham og mig er det forbi; det er hans Gavn, som det er mit. Vi passe ikke for hinanden. Men at jeg er gaaet bort fra Dig, Moder, uden Ord og Afsked, er en Feighed, og er det Dig en Sorg, da er jeg bedrøvet. Jeg beder Dig om Forladelse!

Etatsraadinden.

Og dermed troer Du det Hele er klappet og klaret?

Hermania.

O, hvorfor kom Du her! Du gjør Bortreisen saa bitterlig tung, thi bort maa jeg, vil jeg! Min Lod er kastet. Hvad skal jeg sige Dig. Hvorfor kom Du? Moder!

Jomfru Hagenau.

Det banker paa Døren, det banker og det banker; det gjør ikke Andet i denne Nat end banker paa Dør og Vindue. Jeg lukker ikke op! Det er Spaniolen.

Etatsraadinden.

Her er Mand imod Mand, og jeg er saa godt som to Fruentimmer. Enten Hr. Molina nu taler Spansk eller Fransk, jeg skal tale med ham, vise ham Damen i mig, som Etatsraaden sagde.

Hermania.

Guds Moder, bring mig Hjelp, og jeg troer paa Dig!

Carl Bryske (har aabnet Døren).

Madam Ballerup!

Madam Ballerup (træder ind).

Stort Selskab! Om Forladelse! Hagenau, ja jeg skulde først komme i Morgen op ad Dagen, men da jeg saae Lys herovre —!

Jomfru Hagenau.

Ballerup, De troede vist, at jeg var død. Jeg er ikke langt derfra.

Etatsraadinden.

Ere de Franske i Sigte? Kommer Pontecorvo?

Madam Ballerup.

Jeg veed Ingenting; men i mit Huus er det som i en Noahs Ark, de rykke ind, og de rykke ud. Der var en ung Officeer, deilige Øine havde han, han gav mig et Brev til Jomfru Hagenau.

Etatsraadinden.

Har Hagenau Correspondance med de spanske Officerer? Hagenau, ja De er reen!

Jomfru Hagenau.

Min Hofdame i Graven! Deres Naade vidne for mig!

Hermania.

Brev! lad mig see! Det er til mig.

Madam Ballerup.

Den unge Officeer sagde, at jeg skulde gaae til Jomfru Hagenau, først i Morgen aflevere det; men da jeg saae, at Hagenau endnu var oppe, og Breve skal man ikke gjemme paa —

Hermania.

Det er fra ham, min eneste Ven!

(Aabner Brevet og læser.)

Jomfru Hagenau.

Det drømte jeg ikke om i Kong Frederik den Femtes Tid; da stod ogsaa Koldinghus, og saa Meget stod, der nu ligger.

Etatsraadinden.

Giv mig Brevet, jeg vil læse det!

Hermania (som har læst Brevet).

Jeg bliver tilbage! (Hun synker om med et Skrig).

Etatsraadinden.

Fald nu i Afmagt! saadanne Scener. Brevet! hvor er det?

Carl.

Hun knuger det fast i sine Hænder.

Etatsraadinden.

Jeg vil læse det! — Det er Børneopdragelse!

og den holder man en adelsfødt Française til. — Ballerup! skaf mig en Baad! min Vogn holder ved Snoghøi!

Jomfru Hagenau.

Hun er i Afmagt! bleg og deilig som en Guds Engel!

Carl.

Lad hende hvile! saa længe lider hun ikke, og Spanierne drage bort!

Etatsraadinden.

Ballerup! vær taus med hvad De her har seet og hørt. Lad ikke Middelfart faae Sladder. Den dybeste Taushed!

Ballerup.

Den kan De stole paa! Vi ere jo fire Fruentimmer.

(Musiken lyder stærkt og nærved af de bortdragende Spaniere.)

Carl.

Stakkels Hermania!

(Musiken falder stærkt ind og Tæppet falder.)

Tredie Act.

Dagligstue paa Herregaarden; til Høire er Indgang til Hermanias Værelse, lidt længere tilbage, paa samme Side, er Opgang til Gaardens Taarn; paa den modsatte Side og i Baggrunden ogsaa en Dør; gammeldags Meublement. Det er tidligt paa Morgenen, Dagen efter Spaniernes Afmarsch.

Carl (alene.)

Vi ere igjen hjemme, hvor Alt staaer, som det stod i Aaringer, og bringer til at tænke paa saa mange fornøielige Timer, saa meget Godt herinde. O, hvor

jeg da var glad og troskyldig! nu har jeg faaet Øinene op, faaet Erfaring, som man kalder det; men jeg var dog mere lykkelig, før jeg fik den. Naa, det kan ikke hjelpe at gaae og falde sammen. — Der er kommet saa Meget paa een Gang! I denne Nat har jeg oplevet en saadan Deel, at det nok ikke glemmes i et heelt Liv. — Jeg skulde og burde være vred paa Hermania, og det er jeg jo, hun er i min Tanke, men ikke i mit Hjerte. Før var det min bedste Glæde at tænke paa at gjøre hende glad, kunne høre hende sige: det er deiligt, det er velsignet! Jeg gik og lavede sammen for mig, at hun og jeg kunde blive lykkelige med hinanden, og saa var jeg hende en Træklods om Benet. Det er saa bitterligt at lægge i Kjærlighed et Menneske ind i sit Hjerte, og saa Mennesket træder os paa Hjertet derfor. Det skeer vel i Verden med Flere end med mig! Baandet er nu revet over. Hun er fri, og jeg er fri.

Anna (træder ud af Hermanias Værelse).

De er ikke gaaet tilsengs?

Carl.

Og Du ikke heller, Anna!

Anna.

Hvor kunde jeg det! Den stakkels Hermania, — Gud være lovet, at hun er her igjen! Hun ligger stille hen, som laae hun i Afmagt, dog, det er ikke Tilfældet; hun har et Par Gange aabnet Øinene, men lukkede dem strax igjen. Jeg troer, at hun har Hvile; den vil styrke og gjøre hende godt.

Carl.

Maaskee.

Anna.

De er vred paa hende. Hun har Uret mod Dem, men husk paa hendes Ungdom, hendes Natur, alle Forhold! hun er som en Fugl, der flyver afsted, qviddrer og veed ikke selv, hvad den synger.

Carl.

Ja, naar Fuglen kun synger — men hun! — — derom ville vi ikke tale. Jeg har været bedrøvet, men nu klarer det sig for mig! Jeg holdt af hende, men hun ikke af mig; jeg hang paa! Hvo veed, hvad Skyld jeg har i den Fart, hun har taget.

Anna.

Spanieren er Skyld i al hendes Fortræd!

Carl.

Nei, Anna! hvad senest er skeet, er hendes egen Skyld. Han har ikke forlokket hende til dette Skridt. Jeg veed, hvad Hermania har betroet gamle Hagenau. Hermania er af egen Drift fulgt med, hun har overrasket ham.

Anna.

O, siig dog ikke Sligt!

Carl.

Han bad hende vende tilbage til sin Moders Hus, bad hende mere end een Gang, det hjalp ikke; da førte han hende til Jomfru Hagenau, og da hun var i Sikkerhed der, fulgte han sine Kammerater. Brevet, hun fik, kjender jeg ikke, men jeg troer, at den spanske Officeer har handlet ærefuldt.

Anna.

Hun saae ham ikke mere?

Carl.

Hun laae som en Død; hun hørte ikke, at de marscherede forbi. Det var en lang Afmagt! Da hun slog Øinene op, talte hun ikke et Ord.

Anna.

Stille og villieløs fulgte hun med her hjem!

Carl.

Det skar mig ind i Hjertet at see hende saa over-

vældet og betagen. Hun var saa hvid i sit Ansigt som et Lig. Jeg talte i Baaden venlige Ord til hende, hun hørte mig ikke. Hendes Moder og jeg talte til hende paa Vognen, men hun svarede ikke.

Anna.

Heller ikke da vi bragte hende tilsengs. Hun lukkede sine Øine, som om hun sov.

Carl.

Jeg tager i denne Morgen hjem til min Gaard; her er det mig piinligt at være, og at jeg kommer afsted, det er ogsaa bedst for Hermania.

Anna.

De vil bort! Allerede i Dag.

Carl.

Hvad har jeg at blive her for.

Anna.

Just i Dag, efter hvad der er skeet, vil det være saa haardt for Deres Pleiemoder, om De reiste, og De vil ogsaa kunne standse og mildne de stærke Udbrud, der vilde komme mod den stakkels Pige.

Carl.

Overtal mig ikke til at blive. Jeg vil bort! Alt er istand til Afreise. (Gaaer hurtigt.)

Anna.

Han fortjente det bedre! — dog hans lykkelige Dage komme nok igjen! nu er han trykket, men han fik et godt Humeur af Vor Herre, det vil komme tilbage! (Hun seer Hermania træde ind). Hermania! (Vender sig uvilkaarligt.)

Hermania.

Du gaaer fra mig, — fordi Du troer, at Du er bedre end jeg.

Anna.

Det kunde jeg aldrig troe eller tænke.

Hermania.

Men Du er bedre! Der er saa Meget gaaet op for mig i denne Nat! Du har havt det glædesløst her i Huset, nu forstaaer jeg, hvad det vil sige, at savne Glæden.

Anna.

Gid, at jeg kunde trøste og styrke Dig.

Hermania.

Mine Tanker have jaget mig ud af Sengen! mine Tanker rugede over mig den hele Nat, men jeg fornam, hvad der skete udenom. Du bøiede Dig over mig, der faldt en Taare paa mit Ansigt, Du aftørrede den. Tak for dit Sindelag imod mig! Altid var Du mild og god! Jeg har slet ingen Venner, og jeg trænger til en Ven, jeg kan udtale mig for, og vide, at jeg ikke spottes.

Anna.

Gud velsigne Dig for din Tillid til mig!

Hermania.

Du hører til de lykkelige Naturer, der, som Lærken i Buret, bliver glad ved at faae en frisk Græstørv ind bag Jerntraadene og lidt Fuglegræs hængt om Buret; skinner saa en Solstraale derind, saa qviddrer Fuglen af Glæde i den Smule Herlighed, den fik. Jeg derimod forlanger saa Meget, den aabne Mark, den hele Skov, Frihed og Solskin, det Bedste i Verden være mit! Og jeg troede, at jeg havde alt Dette.

Anna.

Stakkels Barn!

Hermania.

Du veed ikke, hvad det er, saaledes med hele sin Sjæl, hele sit Væsen at være draget til et Menneske, fortabe sig i ham, troe paa ham, som paa hele Livets Sum, — og da pludseligt at fornemme, at Alt er en Skuffelse, et stort Bedrag!

Anna.

Han førte Dig fra din Moders Hus.

Hermania.

Ja, ved sin Kjærlighed, ved sin Tale, ved hele sit Ophold her! men i Afreisens Øieblik stødte han mig bort, bød mig blive, forlod mig! de skærende, skurrende Ord gjentog han i Skrift. Det hele Brev, Ord for Ord, er i denne Nat, mange Gange gaaet gjennem min Tanke, men, underligt nok, for hver Gang, var det, som Ordene fik en mildere og renere Klang. Det et selsomt, at i en rigtig dyb Sorg, der knuger os, saa Alt bliver sort Nat, kan pludseligt i vort Hjerte blive lagt et Frø, der lyser inde i os, og vi troe paa et Foraar igjen.

Anna.

Hans Brev til Dig —?

Hermania.

Han skrev: „Du har i din Kjærlighed til mig glemt Dig selv; det er min Pligt, at jeg ikke glemmer det." — Det kunde han nænne at sige! „Med mig paa Flugt, gaaer Du mod Besværligheder over dine Kræfter!" — O, kun lidt kjender han den Kraft, der er i min Kjærlighed! — „Og i mit Hjem, hos min Familie, vil din Opoffrelse ikke blive forstaaet!" —

Anna.

Ja, ja!

Hermania (vedbliver).

„Bliv i din Moders Hus. Før Aar og Dag, om Gud og de Hellige ville det, skal Du erholde fra mig et Brev, gladere end dette. Vær stærk, som jeg er tro!"

Anna.

Hvad Bedre kunde han skrive!

Hermania.

Havde jeg Tro, da var jeg allerede stærk!

Anna.

Bed til Gud ret af dit Hjerte, og den vil blive Dig given; Du vil erkjende, at Don Juan har handlet ærligt mod Dig. Der kommer en Foraarsdag igjen, som Du alt tænker Dig!

Le Grand (træder ind i stærk Bevægelse).

Fra Taarnet kan jeg see om de komme! skydes, det er en let Død!

Hermania.

Hvad er det! Hvor vil Du hen! Hvad er skeet!

Le Grand.

Du her! Du er ikke i din Seng! Du er ikke dødssyg, som de sagde.

Anna.

Hvad er skeet? Hvad har De seet!

Le Grand.

Seet! jeg har ikke sagt, at jeg har seet Noget! Nei! Intet. Tro mig, naar jeg siger det! Jeg har fundet en Ting, en Medaillon, den Don Juan altid bar paa sit Bryst.

Hermania.

Den har Du fundet! hvor? Giv mig den!

Le Grand.

Hans Talisman, som han kaldte den, hans Moders Billede; hans Elskerindes er det.

Anna.

Le Grand!

Hermania.

Hvor fandt Du den?

Le Grand.

I Haven, ved Laagen ud mod Veien.

Hermania.

Der, hvor han trykkede den til mine Læber! Ja, det er den! hans Moders Billede.

Le Grand.

Er Du saa vis paa det. Jeg seer Portraitet af hans Elskerinde i det solvarme Spanien.

Hermania.

Hende, seer Du! see rigtig til! Her er en lille Fjer, jeg trykker paa den —! (Medaillonen aabner sig, idet hun trykker paa den skjulte Fjer.) Det har han lært mig. Hvad seer Du nu? Et lille Vers. Saa meget Spansk kan Du vel forstaae. Læs Verset: „Min Søn, mit Høieste i Kjærlighed paa Jorden, see her din første Kjærlighed, din Moder!" og her staaer hendes Hustru-Navn og Slægt-Navn.

Le Grand.

La Vega! — Ja, det staaer der! La Vega, det var hendes Navn. Hans Talisman! han skal aldrig mere see den! jeg kaster den i Ilden.

Hermania.

Den er min! ikke din.

Le Grand.

Jeg fandt den.

Hermania.

Jeg tog den.

Le Grand

(griber Hermanias Arm og hvisker hende i Øret).

Jeg har fortalt Dig om min ulykkelige Søster; om Spanieren, som bedrog hende; hans Navn var Molina, han ægtede en La Vega, forstaaer Du mig nu. Don

Kuan er tilvisse deres Søn. Jeg kom til Danmark, Sønnen kom til Danmark, det er en Nemesis!

Hermania.

Medaillonen beholder jeg; Du faaer den ikke; hverken ved Magt eller List.

Le Grand.

Medaillonen, det fattige Stykke, holder Du paa. Jeg kunde fortælle Dig en Historie —! fortælle Dig et dristigt Eventyr, — der vilde gribe Dig med Forfærdelse, saa at Medaillonen faldt Dig ud af Hænderne —!

Hermania.

Fra denne Nat er jeg ikke længer Barnet, der lytter til dine Rædsels-Eventyr —! jeg ønsker ikke at høre flere. Lad mig i Ro! — Farvel, Anna, og Tak!

(Gaaer ind i sit Værelse.)

Le Grand.

Hun vil træde mig med sin Hæl. Overmodet er endnu ikke tæmmet! Skammen ikke gaaet gjennem Blodet —!

Anna.

Hun har lidt, hun har stridt —! gjør hende ikke Øieblikket tungere at bære.

Le Grand.

Anna, jeg vil sige Dig det —!

Carl Brykke træder ind.

Le Grand.

Hr. Carl Brykke, ja, ogsaa De maa vide det! De er fornærmet, krænket —! De har at hevne den Skam, der er overgaaet Huset!

Carl.

Hvad er det! Hvad vil De sige mig!

Le Grand.

Den unge spanske Officeer, Don Juan, Forføreren, han er her!

Carl og Anna.

Her!

Le Grand.

Saasnart de spanske Tropper havde naaet Fyen, er han tilfods vendt her tilbage; her i Haven søgte han en Medaillon med hans Moders Portrait; her har han tabt den. Jeg fandt den. Pludselig stod han for mig, fortalte sit Tab, var i Fortvivlelse! Spørgsmaal paa Spørgsmaal om Hermania blandede sig i hans Tale, som om hun og Medaillonen havde samme Betydning for ham.

Carl.

Og De gav ham den?

Le Grand.

Gav ham den! — saa taabelig var jeg ikke.

Anna.

Der var grusomt!

Le Grand.

Jeg hader Spanierne! en Broder faldt for deres Guerillas; en Søster — det var en Leg, en Hverdags-Historie. Jeg sagde ham ikke, at jeg havde fundet den!

Carl.

Han er borte igjen?

Le Grand.

Nei! han er her. Jeg sagde ham, at Medaillonen var funden, jeg kunde skaffe ham den, men først om en Time — og før en Time ere Franskmændene her. Ilbud er gaaet til de Nærmestliggende, Telegraphens sorte Tavle have talt; endnu i Formiddag veed selv Pontocorvo, at Spanierne ere paa Flugt.

Anna.

For Guds Skyld! vil De holde det ulykkelige Menneske tilbage? Franskmændene ville skyde ham.

Le Grand.

Ja! og Husets Ære er reddet, Folkesladderen faaer et Omsving.

Carl.

Hvor er han?

Le Grand.

I den lille Havestue.

Carl.

De er et resolut Fruentimmer, Le Grand! De veed at tage Tingen!

Le Grand.

Mine Landsmænd komme! man skal alt fra Høiderne kunne see deres blinkende Bajonnetter, jeg kom just for fra Taarnet at see, om det er saa!

Carl.

Ja, fra Taarnet —! Lad os see! Ræven skal i Rævesax, Le Grand.

Le Grand.

De er den, han meest har krænket, De er i Deres Ret.

(Gaaer med Carl op i Taarnet.)

Anna (alene).

Ogsaa han! Jeg kjender ham ikke igjen; det var, som om det Onde fik sin Magt. Den unge Spanier er forraadt, de Franske dræbe ham. Han kom her for Medaillonens Skyld, for Hermanias, for at vide hendes Skjæbne. Han maa bort herfra! men hvorledes? Sige Hermania det? Nei, jeg river igjen alle Hjertets Vunder op! Hendes Moder —? Hun er uberegnelig. Carl Bryske var den Eneste, der kunde frelse og

hjelpe, og han er opfyldt af de Skuffelser, han har lidt; han er ikke Den, jeg troede, han var.. Hvad skal jeg gjøre? Hvad er det Rette? Gud! indgiv mig en Tanke! Ja, jeg vil selv gaae ned til Don Juan; jeg skal finde Ord, jeg skal kunne udtrykke mig! Han vil forstaae mig. Øieblikkelig maa han bort! Den Ubesindige, at komme her tilbage!

(Idet hun vil gaae, træder Carl Brykke ind.)

Carl.

Nu sidder hun der! Jeg fik hende op i Taarnet, slog Døren i; hun skal ikke forraade Nogen. Anna, sørg for, at hun ikke slipper ud, naar Franskmændene komme. Nu gaaer jeg til Spaniolen; han er en ærlig Karl, han skal ikke blive sat i Klemme. Og er det nødvendigt, saa rider jeg selv med ham til Odense; man har da Lov med sin Ridekneqt at reise i eget Land, skulde jeg troe.

Anna.

O, hvor Du gjør mig glad! Du er Den, som jeg altid tænkte mig Dig at være! Jeg svimlede et Øieblik over din Tale til Le Grand. Det var Uret af mig! Jeg er saa glad, saa lykkelig!

Carl.

Anna, hvor Du er hjertensgod, ret som en Pige skal være! Jeg har været saa bedrøvet for, hvad der er gaaet over mig, men nu løftes det, nu klares det, nu seer jeg det anderledes. Mine Pleieforældre lavede en Forlovelse mellem mig og Hermania; jeg gik ind i Sporet, og hun gik med —! Hun var mere klarsynet end jeg, hun saae, at vi ikke passede for hinanden; Ægteskab tør ikke laves af Andre end de To, det selv gjælder. Anna! nu klares det for mig.

(Griber Annas Haand.)

Anna (afbryder).

Skynd Dem til den unge Spanier! faae ham bort herfra før de Franske komme!

Carl.

Husker Du, Anna, jeg bad mig selv til dit Bryllup. Jeg ønskede Dig Hus og Gaard.

Anna.

O, min Gud! skynd Dem, før det bliver for seent!

Carl.

Og naar vi sees igjen, Anna — —!

Hermania (træder pludseligt ind).

Carl Bryske! min Pleiebroder! Jeg er ikke længer din Brud; det er brudt, men jeg er voxet op med Dig, jeg er groet fast med Dig, jeg kjender Dig og troer paa Dig! Nu er jeg i Angst og Bedrøvelse — hjelp mig, selv om Du ikke kan forstaae min Tankegang! jeg er jo en overspændt Pige.

Carl.

Hvad forlanger Du af mig?

Hermania.

Denne Medaillon tilhører den unge Spanier, som i Aftes med Tropperne drog herfra. Det er hans Moders Portrait, Alt hvad han eier efter hende, hans stadige Tanke! Her er den tabt, jeg har faaet den — bring ham den! Rid til Odense, til Nyborg, til Romanas Qvarteer.

Carl.

Ja, jeg lover Dig det! Jeg skal bringe ham den!

Hermania.

Jeg har krænket Dig, men jeg vidste i min Nød, at Du ikke negtede mig en Tjeneste.

Carl.

Nu først i denne Morgen er det gaaet op for mig, at Du i Alt er mig forud, ogsaa i Kjærlighed. (Tager Medaillonen). Jeg skal bringe den med en Hilsen fra Dig.

Hermania.

Fra mig! — O, gid at jeg kunde lukke mine Øine og sove Aar og Dag! da vaagne op —! O, hvilken Hilsen da!

Anna.

Her er ikke et Minut at blive!

Carl (sagte til Anna).

Vogt vel Le Grand! Farvel, Anna! — (Iler ud.)

Hermania.

Le Grand! hvad sagde han om Le Grand?

Anna.

Han troer hende ikke, og har lukket hende inde her i Taarnet! Hun vil forraade Spanierne for de Franske.

Hermania.

De veed jo om deres Flugt, derfor komme de. Spanierne have Intet betroet hende, hun kunde forraade. Vi lukke op for hende.

Anna (forskrækket).

O nei! lad hende blive! Carl Bryske paalagde mig det.

Hermania.

De spanske Tropper ere midt inde i Fyen, paa Vei til Odense og Nyborg. Der er ingen Grund til at indespærre Le Grand; hun vil tage skrækkeligt paa Veie! Jeg aabner Døren.

Anna.

Hun vil forlange Medaillonen tilbage, hun vil gjætte, at Carl Bryske er redet bort med den — hun vil sige sine Landsmænd det —!

Hermania.

Du har Ret! Han tør ikke standses! Men hun

vil fra Taarnet kalde Folk til for at befrie hende. Hvad gjøre vi?

Anna.

Var Carl Bryske dog afsted! Hans Hest staaer heldigviis sadlet, da han tænkte paa at ride hjem.

Hermania.

Le Grand vil gjøre Alt for at krænke mig.

Anna.

Aldrig talte hun mig haardt til, selv i sit heftigste Lune! Jeg vil gaae til hende! — Var kun Carl Bryske afsted!

Hermania.

Gaa til hende! — Kald det en Spøg, et Indfald af ham! Tal som Du vil!

Anna.

Endnu kan han ikke være dernede!

Hermania.

Snart er han der, og snart vil han naae Spanierne, finde Don Juan, blive Vidne til hans Glæde ved Gjensynet af Medaillonen! Han skal høre hans Stemme! o, den lyder i mit Hjerte, for mine Øren, det er endnu som Luften klang af den. De deilige Romancer han sang, og som jeg husker, som jeg tidt vil synge, thi han er i Sangen. (Hun har sat sig ved Claveret, Tonerne klinge, hun begynder med sagte Stemme de Molinas Romance fra første Act: Angel de amor. Stemmen løfter sig stærkere, og idet den lyder i dens fulde Kraft, hører man udenfor de Molina gjentage Sangen; hun holder pludseligt op og lytter.) O, min Gud! hans Stemme! jeg hører den! Er han her endnu —! Nei, den tier. Det var et Varsel, en Aabenbarelse! Jeg fornam det saa tydeligt!

Anna.

Hvilken Angst!

Hermania (som seer ud af Vinduet).

Der rider Carl Bryske ud af Gaarden. — Hvo

er det, som følger ham? Denne Skikkelse — den vender Hovedet og seer herop! — Don Juan de Molina!

Anna.

For Gud i Himlens Skyld! Du seer feil!

Hermania.

Han hilser herop! (Hun kaster Haandkys.) Nu er han borte.

Anna.

Du har troet at see ham!

Hermania (drømmende).

Troet at see ham! — Hans Billede staaer for mine Øine! hans Stemme klinger i Luften om mig! (Staaer hensjunken i Tanker. Man hører Trommerne udenfor og Sangen „Allons, enfants de la patrie," meer og meer nær.)

Anna.

De Franske komme! hør! hør! — Gud frelse og beskytte ham.

Hermania.

Det vil han! Min Frygt er borte! Nu har jeg Tro! nu er jeg stærk! Vi sees igjen før Aaret ender!

(Den franske Sang og Musik lyder stærkere med Trommehvirvel tæt udenfor, og Tæppet falder hurtigt.)

Ravnen.

Eventyr-Opera i fire Acter.

Musiken af J. P. E. Hartmann.

Opført første Gang i sin gamle Skikkelse, som Syngestykke i tre Acter med Dialog, paa det kongelige Theater den 29de October 1832. Med Dialogens Forandring til Recitativer, og paany gjennemarbeidet af Forfatter og Componist atter opført første Gang den 23de April 1865.

Personerne.

(1865.)

Millo, Konge af Fratombrosa.
Jennaro, hans Broder.
Norando, en mægtig Magiker og Hersker paa den afrikanske Kyst.
Armilla, hans Datter.
Aniello, Admiral.
Kløerspaerrude, Hof-Overvaagemester.
Mercuccio, Officeer ved Livvagten.
Smeralda, en rig, gammelagtig Dame.
En Matros, Barcarole-Sanger.
Deramo, en Luftaand.
Tre Havfruer.
En Vampyr.

Elementaander, Genier og Vampyrer. Armillas Følge, Hoffolk, Festdandsere, Livvagten og Folket.

Første Act.

En dyb Bjerghule. **Jordaanderne** hamre Metallet ud af Fjeldet, saa Hammerslagene give Gjenlyd i de hvælvede Gange; **Kildens Alfer** sidde i forskjellige Grupper og synes at fortælle, medens **Luft-** og **Ildaander** i deres Virksomhed komme og forsvinde. Paa et fremspringende Fjeldstykke sees **Norando**; en Skare **Elementaander** bringe ham kostelige Skatte.

Chor.

I Bjerget hamre de Dværge smaa,
Med Kløgt og med Kraft de Malmet slaae;
Der Ildaanden løfter sin røde Vinge,
Fra Flintestenen hans Smaabørn springe,
Som Gnister de tumle sig ud og ind,
Mens Luftaanden rider paa Hvirvelvind!

Kildens Alfer.

Du klare Aa
I Solskin blaa!
Hvad der rører sig i Fjeldet,
Risle Du fra Kildevældet,
Syng det for de Blomster smaa.
De vil nok din Sang forstaae.

Chor af Elementaander,

(bøiende sig for Norando).

Gyldne Frugter, Perler klare
Offrer Dig vor Aandeskare!

Norando (grundende).

Kamp og Fare Øiet skuer;
Mig en ukjendt Rædsel truer,
Dog jeg blodigt stride vil
I det store Gaadespil.

Chor.

Ild og Bølge, Luft og Fjeld
Synge Dig, Norando, Held.

Deramo (staaer pludselig foran ham).

Paa Stormens Vinge
Jeg svang mig hid et Skrækkens Bud at bringe;
Hvad Du har tabt, Dig Intet her erstatter,
Viid, at Armilla — —

Norando.

Ha! min Datter!

Deramo.

Hun stod paa Slottet, skued' over Havnen,
Da kom et Skib, en Yngling sad i Stavnen;
Han bragte sjeldne Sager, sagde Rygtet —
For dem at see, din Datter steg ombord,
Og strax forrædersk imod Pligt og Ord,
Han seiled' bort — —

Norando og Choret.

Han er med hende flygtet —?

Deramo.

Ja, flygtet! Røvet fra sin Faders Bryst,
Hun gjennem Taarer seer mod Hjemmets Kyst.

Norando.

Ha, standser den Frække!
Hvirvler i Dybet den flygtende Snekke,
Synger ham Hevnen i Stormens Brag,
Naar han omklamrer det synkende Vrag.

Deramo samt Hav- og Luftaander.

De høie, sorte Bølger, med Skum saa hvid som Snee,
Vi væltede mod Skibet og sang i Stormen „Vee!“
Men stolt de trodsed' Bølgen, som brød sig mod dets Bryst,
Og Røveren alt nærmer sig Hjemmets trygge Kyst!

Norando.

Var det den Rædsel, jeg i Aanden skued?
Den Fare, som mig trued —?
Er Armen bunden?
Er Kraften svunden?
Nei, han skal bøde,
For Hevnen bløde,
I Qvaler ende,
Og tungt erkjende
Hvad han forbrød.

(Iler ud.)

Chor.

Ha, Hevn og Død!

Ved Strandbredden,
ikke langt fra Hovedstaden i Kong Millos Land.
(Musiken udtrykker et Uveir, der lidt efter lidt aftager. En Galei ligger i Havnen, en Baad med Søfolk roer mod Land.)

En enkelt Stemme og derpaa Chor.

Nu er den stærke Stormvind faret hen,
Nu vifter hver en Luftning mildt igjen,
Og for os ligger Hjemmets Kyst,
Thi jubles af det fulde Bryst:
Hurra!
Hil det dybe Vand!
Hurra!
Hil vort Fædreland!
Hurra!

Delphinerne sig tumle; hvilke Spring!
Hør Skovens Fugle qviddre rundt omkring;

Røg stiger fra hver Skorsteens Top,
Der bliver rigtigt braset op,
Hurra!
Reis! kom hjem igjen!
Hurra!
Det gjør godt, min Ven!
Hurra!

Aniello er stegen i Land med en Deel af Matroserne, som slaae Telte op.

Aniello.

Nu rap Jer, Gutter! snart vi har Prindsessen!
Naa, hun vil gjøre Øine, naar hun seer,
Hun er en Konges Brud! pynt Teltet smukt
Med Konge-Krone og med Konge-Flag!
Ja, det er ægte Broder-Kjærlighed!
Om hundred Aar de gamle Kjærlinger
Fortælle det for Børn, som en Historie.

Vise.

1.

Morlille sidder med Briller paa,
Fortæller om gamle Dage,
De Rollinger lytte, store og smaa,
De høre om Trold og om Drage.
Uh, uh!
— I Bjerget der sidder en fangen Mø,
Da kommer en Prinds over salten Sø,
Og snart maae Troldene sukke,
Thi han løber af med den Smukke!

2.

Men Skoven er sort og Veien lang,
Og Troldtøiet udspeculeret,
Faaer fat det i Prindsen en eneste Gang,
Ja saa er han rigtig leveret.
Hu, hu!
Nu kaster han Hjelmen — den bliver et Bjerg,
Derover kommer ei Trold eller Dverg,

Det gloende staaer og lyser,
Saa hele Troldtøiet gyser.

3.

Nu holdes der Bryllup paa Slottet da,
Der dandse ni Kongeriger,
Der dandses, saa Skosaalerne falde a'
De allerdeiligste Piger.
Hu, ha!
Der leves saa fiint, der leves saa flot
Med røde Roser og Æblecompot,
Det straaler med hele Kraften,
Det varer ved til i Aften.

Men der er nogen Løgn i den Historie!
Løgn maa der til! Min Prinds er meer honnet!
Prindsessen han forærer til sin Broder.
Der kommer hun; og Teltet er istand!
Nu bliver her en Klynken og en Tuden,
Lad dem om det! men jeg — jeg gaaer min Vei!
(Gaaer med Matroserne.)

Jennaro og **Armilla** stige i Land.

Armilla.

Sorg og Smerte
Aande i mit bange Hjerte;
Fader, Alt har mig forladt!

Jenaro.

Græd dog ikke!
Aftør dine vaade Blikke,
Solen stiger i din Nat.

Armilla.

Ingen Frelsens Trøst mig følger
Røvet fra min Faders Bryst,
Havet vælter sine Bølger
Mellem mig og Hjemmets Kyst.

Jennaro.

Stands dog dine dybe Sukke!
Glædens Blomster skal Du plukke,
Flette dem i Krandse atter,
Alt her for din Fod er lagt!

Armilla.

Kjend i mig Norandos Datter,
Skjælv ved Tanken om hans Magt!

Jennaro.

Lad hans Vrede mig kun ramme,
Ei jeg frygter Hevnens Flamme,
Naar kun Du tilgiver mig!

Armilla.

Grumt Du spotter mig i Nøden.
Er der Frelse kun i Døden,
Der jeg da vil søge Dig!

Jennaro.

Hør mig, Prindsesse, hør mig denne Gang!
Vel kan mit Ord ei ganske hæve Brøden,
Dog skal jeg da staae mere skyldfri for Dig.

Armilla.

Som Kjøbmand kom Du til min Faders Land,
Med sjeldne Sager, kostelige Perler.
Og da jeg steg ombord for dem at see,
Du løsted' Anker, seiled' bort med mig!
Fribytter! —

Jennaro.

Nei! jeg er Fyrst Millos Broder,
Han, som behersker dette skjønne Land.

Armilla.

Bedrager!

Jennaro.

Hør mig! lad mit Ord Dig trøste!
Velsignelse Du bringer dette Land!
Du bringer Frelse for et ædelt Liv!
O hør mig, lad mit Ord naae til dit Hjerte.
— Min Broder, Landets Drot og Førstefødte,
Har fra sin Ungdom altid elsket Jagten;
For tre Aar siden, som han jog i Skoven,
Fandt han, dybt i dens Tykkeste, et Gravsted
Af sneehvidt Marmor. Ud fra Busken fløi
En kulsort Ravn, han skød den med sin Piil,
Det røde Blod faldt paa det hvide Marmor.
Da lød et Tordenskrald, og Ravnens Eier,
En grusom Trold, Forbandelsen udtalte,
At til min arme Broder fandt en Qvinde,
Der var saa hvid som denne Marmorsteen,
Saa rød som Ravnens Blod, og havde Lokker,
Der vare sorte som dens Fjederham,
Han skulde lide alle Vanvids Qvaler,
Og samme Nu den strenge Dom var opfyldt!

Armilla.

I Sandhed, selsomt!

Jennaro.

Kjær jeg har min Broder,
Kjær som mit Liv, som mine Øines Lys,
Jeg elsker ham saa høit et Hjerte kan.
Jeg speided', søgte rundt i alle Byer,
Men slig en Skjønhed ikke var at finde;
Da kom en fremmed Pilgrim, Dig han nævned,
At hos Norandos Datter Frelsen var!
Han lærte mig, at jeg, forklædt som Kjøbmand,
Dig skulde lokke paa mit Skib. Din Graad,
Min Anger ere Skyld i at først nu
Jeg siger det.

Armilla.

Og jeg tør troe dit Ord?

Nok kommer os imøde! Hvilken Fest!
Men naar vi To er siden træt af Byen,
Saa lettes Anker, Havet er dog deiligst!

Vise.

1.

Inde bag ved Byens Muur
Sidder man og bliver suur!
Fy!
See, hen over Mark og Vang
Svinger Fuglen sig med Sang;
Kom! vi vil den følge,
Flyve over Bølge.

Jennaro.

Flyve over Bølge.

Aniello.

2.

Godt er det at kunne lee,
Væk med Griller, Suk og Vee!
Væk!
Livet, hele Guds Natur,
Det er intet Fangebuur.
Muntert Sind os følge
Lystigt over Bølge!

(iler ud).

Jennaro.

Opfyldt er nu mit Haab, min bittre Længsel,
Alt, Millo! aabnet er dit Smertens Fængsel,
De dunkle Magters Hevn er nu fuldbragt,
Og atter stiger Solen i sin Pragt.

1.

Hvorfor kan jeg ei udsige
Tanken i mit glade Bryst?
O, det er, som Jordens Rige
Var for snevert for min Lyst.

2.

Glæde, Tak og søde Drømme
Smelte hen i Harmoni,
Og paa Tankens stærke Strømme
Svæve de mod Himlen fri.

(Musiken udtrykker hans inderligste Sjæle-Glæde; han synker hen i Drømmerier, da pludseligt hæve sig fra Bølgerne tre Havfruer.)

Alle Tre.

Vee Dig, Jennaro! vee!

Den Første.

(Melodrama.)

Den stolte Falk, Du nylig fik, skal ei din Broder glæde;
Den Næbet i hans Øine slaaer, saa at han Blod skal græde!
Men bringer Du ham Falken ei, tør Du det aabenbare,
Strax bliver Du en Marmorsteen! fortvivl nu i din Fare!

Jennaro.

Ha! hvad er det! fra Bølgens Strømme
I varsle mig i fæle Drømme!

Alle Tre.

Vee Dig, Jennaro! vee!

Den Anden.

Den stolte Hest, Du nylig fik, vil ei din Broder glæde;
Thi naar han sætter sig paa den, er Døden brat tilstede!
Men bringer Du ham Hesten ei, tør Du det aabenbare,
Strax bliver Du en Marmorsteen! fortvivl nu i din Fare!

Jennaro.

Fordømte Skare! Dybets Gjøgleværk!
Min Arm er stærk — —!

(Drager sit Sværd.)

Alle Tre.

Vee Dig! Jennaro! vee!

Den Tredie.

Og Pigen, som Du røvet har, skal ei din Broder glæde,
Hans Bryllupsnat Vampyrerne som Gjester er' tilstede.
Men bringer Du ham Pigen ei, tør Du det aabenbare,
Strax bliver Du en Marmorsteen! fortvivl nu i din Fare!

(De forsvinde.)

Jennaro.

Vee, hvad har jeg hørt, jeg Arme!
Himlen kan sig ei forbarme!
Dybets, Hevnens vilde Flammer
Kalde mig til Skræk og Jammer!
Vee mig! vee! det var ei Drømme!
Hist de sank i Havets Strømme!
I mig, om mig, endnu runger
Dommens Ord fra Dybets Tunger!

(Knæler.)

Høie Magter, see min Smerte!
Vanvid bruser i mit Hjerte!
Døden isner alt mit Blod,
Styrk min Sjæl, skjenk Kraft og Mod!

(Bag Scenen høres Musik og Jubel af Folket, som nærmer sig med Kong Millo.)

Chor.

Hil Dig, Millo! hil Jennaro!

Jennaro.

Alt de komme!
Alt er omme!
Høie Magter, see min Smerte!
Vanvid bruser i mit Hjerte!
Døden isner alt mit Blod,
Styrk min Sjæl, skjenk Kraft og Mod!

I sin kongelige Vogn kommer **Kong Millo**, fulgt af sit Lands Fornemste og en Deel af Folket.

Chor.

Der er Fryd i Kongeborgen,
Glæden har beseiret Sorgen!
See dens høie, stærke Kerte
Flammer nu i Kongens Hjerte,
Lyser over Bjerg og Høie,
Straaler ud fra hvert et Øie,
Smelter Sorgen i hvert Bryst;
Hil Dig, Millo! hil Jennaro,
Folkets Haab og Folkets Lyst!

Millo (omfavner Jennaro.)

O elskte Broder! Du har Frelsen fundet,
Hver indre Lænke brast, jeg Fred har vundet.

Jennaro.

O glade Lyst!
Jeg hviler atter ved min Broders Bryst.

Chor.

See hvor herligt!
Trofast, kjærligt
Begge hvile Bryst mod Bryst!
— Hil Jennaro! hil Dig, Millo!
Folkets Glæde, Folkets Lyst!

Millo.

Broder, Du mig Livet bringer!

Jennaro (afsides).

Vee, jeg ei min Qval betvinger!
Lysets høie, stærke Skare,
Frels os Alle af vor Fare,
Hør mit Hjertets bange Raab.
(Til Armilla, der, ført af Aniello, er traadt ud af Teltet.)
Skjenk min Broder Liv og Haab.

Millo og Armilla.

(Paa een Gang.)

Underligt mit Hjerte slaaer,
Thi hvad mine bedste Drømme
Viste mig i Luftens Strømme,
Levende for Øiet staaer.

Aniello og Chor.

Hvid som Marmor, rød som Blod,
Staaer hun der med Lokker sorte!

Jennaro.

Ha, det lyser for mit Mod!
End er Frelsen ikke borte!

Armilla.

Underligt mit Hjerte slaaer.

Millo.

Alt er salig Harmoni!

Jennaro.

Eet, kun eet for Tanken svæver!
Høie Magter, staae mig bi!

Chor.

Der er Fryd i Kongeborgen!
Glæden har beseiret Sorgen.

(De drage bort i Triumph.)

Anden Act.

Sal paa Kongens Slot. Baggrunden er skjult med et stort Forhæng, der senere drages tilside, naar **Armilla** og hendes Damer træde ind. **Kløerspærrude** gaaer ene og alvorsfuld, tænkende sig tilbage i gammel Tid, da **Millo** var betagen af onde Magter.

Kløerspaerrude.

Jeg Hof-Overvaagemester,
Som en Søvnens Seraph staaer.
Tys! — Til Uhret sex Slag slaaer,
Som en Skare Taushedsㅤ Præster
Hele Hof-Etaten gaaer.
— Majestæten er i Sengen,
Jeg blev mager som et Rør,
Jeg fik næsten guul Couleur.
Ravnemordet her var Strengen,
Som gav Angstens Melodi,
Men see nu er det forbi!
Gammel Vanes Hovedhængen
Gaaer endnu jeg Gamle i.
Millos Hoved
Er atter klart;
Han er forlovet,
Det er saa rart!
Trolden blev narret.
Hele Fratombrosa
Synger i Vers og i Prosa;
Viva Brudeparret!
Det er ganske vist,
Det er rædsomt trist
For en gammel Cavaleer ikke at maatte sove.
Sundhed og Humeur maa jeg love,
Det er meer end Guld og grønne Skove!

Aniello (kommer til.)

Min egen Dreng! min brave Prinds, Jennaro!
Ak, tænk Dig, Kløerspaerrude! han er gal.

Kløerspaerrude.

Hvad, er jeg gal!

Aniello.

Det sagde ikke Noget!
Men Prindsen er det! tænk, jeg bragte ham
En Falk, saa mageløs, og saa en Hest;
To Dyr, som disse var der ei paa Jorden,
Dem bringer han Kong Millo til Skjenkads,
Men i det Øieblik at Majestæten
Udstrækker Haanden for at tage Falken —

Kløerspaerrude.

Hvad da?

Aniello.

Saa trækker Prindsen ud sin Kniv
Og skærer Ho'det af det skjønne Dyr;
En Falk, der selv med Halen tog Fasaner.

Kløerspaerrude.

Han er gal!

Aniello.

Min egen, velsignede Herre!

Kløerspaerrude.

Er der Mere, saa tal!

Aniello.

Det bliver meget værre!

Kløerspaerrude.

Værre! værre!

Begge To.

Den velsignede Herre!

Aniello.

Jeg siger, væk med Falken! lad den ligge!

Men Hesten! tænk, her findes ei ved Hoffet
Og ei i hele Landet slig en Hest!
Den kunde dandse, som en Dandsemester,
Og gjøre Caprioler!

Kløerspaerrude.

Deiligt! deiligt!

Aniello.

Idet Kong Millo vil bestige Hesten,
Saa trækker Prindsen ud sin gode Sabel,
Og hugger begge Dyrets Forbeen over.

Kløerspaerrude.

Av! begge Dyrets Forbeen!

Aniello.

Stakkels Bæst!
Det faldt! faldt om paa mig og var spoleret.

Kløerspaerrude.

Han er gal.

Aniello.

Min egen, velsignede Herre!

Kløerspaerrude.

Atter Pine og Qval!

Aniello.

Og det kan blive værre!

Kløerspaerrude.

Værre! værre!

Begge To.

Den velsignede Herre!

Kløerspaerrude.

Det er ganske vist,

Det er rædsomt trist,
Skal jeg gamle Cavaleer atter ikke kunne sove.

Begge To.

Sundhed og Humeur maa jeg love,
Det er meer end Guld og grønne Skove!

(De stige op paa Galleriet. Baggrunden aabnes, **Armilla** med sine Damer træder frem.)

Chor.

Nu har vi flettet dit deilige Haar
Og iført Dig Brudedragten,
I kongelig Hal, som Dronning Du staaer,
Overstraalende Pragten!

Armilla.

Det er som om mit Liv begyndte nys,
Jeg føler mig saa glad i Sjæl og Tanke.
— Min Fader gav mig aldrig Fader=Kys,
Her føler jeg et Hjerte mod mig banke.

Chor.

Vi føre Dig frem ved Harpers Klang,
Til Sang bliver Ungmøens Tale;
Hjertet selv har sin bedste Sang
Hos Bruden i Bryllupssale.

(De føre hende op af den brede Trappe til Galleriet.)

Millo (træder ind.)

Hvo kan min Smerte lindre!
En Rædsels Tanke voxer i mit Indre;
Som nu, saa var han ingen Tid!
Jennaro! ha! nu først jeg fatter klart din Id.
Du elsker hende selv! o vilde Smerte!
Armilla elsker han, o, brist, mit Hjerte
Men kan han? Kan han? Altid Broder øm,

Mit Liv han trylled' til en venlig Drøm!
Men hun er skjøn — hans Hjerte flammer,
Hvad er ham da hans Broders Jammer.

(Paa een Gang.)

Armilla og Choret.

Kongen staaer bedrøvet!

Millo.

Jeg troede ham fuld fast og prøvet.

Armilla

(er traadt ned fra Galleriet og hen mod Millo).

Min kongelige Herre, mørk og sorgfuld,
Hvad fattes Dig! — Og ei jeg seer Jennaro.

Millo.

1.

Vi vare Brødre før i Fryd og Smerte,
Ved Blodets Baand, ved Venskabs stærke Lyst,
Jeg lod ham læse Tanken i mit Hjerte,
Og aabent stod for mig hans Broder=Bryst.

2.

End lyser Solen med den samme Flamme,
Og Skoven grønnes, Havets Bølge slaaer,
Alt er som før, kun han er ei den Samme!
Hvad her jeg tabte, aldrig meer jeg faaer.

(Paa een Gang.)

Chor.

Sorg fylder Kongens Hjerte.

Armilla (til Millo

(idet hun giver Choret Tegn til at fjerne sig).

Udtal din Sorg, din Smerte.

Millo.

De onde Magter raade endnu, troer jeg,
Og de er vakt, vakt i min Broders Hjerte.
Som nu, saaledes var han aldrig før.
See, eensom sniger han sig om paa Slottet;

Han er saa bleg, hans Øie fuldt af Graad,
Han kan ei skjule Stormen i sit Indre!
Armilla! ja! Jennaro elsker Dig!

Armilla.

Hvad selsom Tanke vækkes i din Sjæl?

Millo.

Han elsker Dig! — Du veed hans Smerte,
Du skjuler den for mig! — siig mig kun Alt!
Selv at Du elsker ham!

Armilla.

Nei, aldrig, aldrig!
Han rev mig bort med Røver-Arm,
Og jeg kun følte Had og Harm!
Da om hiin Dommens Ord jeg hørte,
Hans Kjærlighed til Dig mig rørte,
Ved den jeg Dig og ham blev god.
Du kom, og da Du for mig stod,
Det var, som jeg en Ven gjenkjendte:
En Ven fra mine Drømmes Land,
En Barndoms Ven mig Himlen sendte;
I Kraft og Skjønhed stod en Mand.

Millo.

Du elsker mig! udtal de Livsens Ord.
Kun mig Du elsker!

Armilla.

Ene Dig jeg elsker!

Millo.

Endnu i Dag, Du følger mig til Altret.

Armilla.

Endnu i Dag!

Millo.

Du gjør mig saa lyksalig.

Millo og Armilla.

Kjærlighed, Du stærke Flamme,
Som gjør Himlen dobbelt stor.
Læben kan Dig ei fremstamme,
Skjønt Du dybt i Hjertet boer.

Millo.

Navnløs Fryd mig gjennembæver,
Alt, o Alt er Kjærlighed!
Selv i Blomstens Duft den lever,
Den i Solen flammer ned.
Fuglen synger den i Skoven,
Og for den er Himlen blaa.

Armilla.

Ja den straaler ned fra oven,
Blinker fra de Stjerner smaa.

Millo og Armilla.

Salig Fryd og salig Glæde,
Som ei tolkes kan med Ord.
Hele Himlen er tilstede.
Paa vor lille, snevre Jord.

Millo.

Ved Dig opfyldes mine bedste Drømme.

Armilla.

O, sikkert, sikkert er Jennaro tro!
Kun Dig han elsker.

Millo.

Nævn ham ikke for mig,
Da isner Blodet!

Armilla.

Alt han gjorde for Dig;
Hvor kan Du da saa haardt miskjende ham?

Millo.

Miskjende ham —! O gid det var min Brøde.
Men nei! han elsker Dig. Selv Tanken dræber.

Armilla.

Jennaro kommer! dæmp din Heftighed!
Husk hvad han var Dig!

Millo.

See! med sagte Fjed
Han sniger sig igjennem Buegangen.
Jeg skjuler mig bag Søilen der, og Du —
Ja, Du maa tale til ham, jeg vil lytte;
For Dig udfolder han sit skjulte Indre,
Og jeg skal vide — Du skal sande med mig,
Om jeg skal elske eller blodigt hade.

(Træder tilside.)

Jennaro
(kommer, dybt indesluttet i sig selv).

Hvor findes der en Frelsens Vei for ham?
Naar Bryllups-Klokken snart fra Kirken toner,
Hvorledes skal jeg kunne frelse ham?
Vampyrerne hans Hjerteblod vil drikke!
Jeg kan ei tænke, kan ei Redning finde!

(Seer Armilla.)

Armilla! vee mig, har hun hørt mit Ord!

Armilla.

Saa sorrigfuld! — I er ei meer den Samme!
O siig mig Grunden! Frygter I Norando?
Er det min Faders Magt, som ængster Eder?

Jennarro (afsides.)

Vee! hun har hørt mig!

(til Armilla.)

Ei jeg frygter ham.

Armilla.

O siig da mig, hvad eller siig til Millo,
Den skjulte Grund til Eders dybe Smerte!
Vær glad! det er i Dag min Bryllupsdag,
Den Bryllupsdag, som I saa varmt har ønsket.

Jennaro.

I Dag, i denne Dag! o nei, Armilla!
Fuldbyrd ei dette Bryllup, fly min Broder!
Han eller jeg maa dø! Hvad har jeg sagt!
Vee! vee mig!

Millo (træder frem).

Vee! nu har Du røbet Dig!

Paa een Gang.

Millo.

Blodet syder, Barmen brænder!
Hævnen snart sin Straale tænder,
Bristet er hvert Broder=Baand,
Bristet ved Forræder=Haand!

Jennaro.

Blodet syder, Barmen brænder!
Ak, saa grumt Du mig miskjender.
Ingen skal min Uskyld see,
Paa min Grav selv toner Vee!

Armilla.

Blodet syder, Barmen brænder!
Fader, her din Magt jeg kjender!
Flammen i Jennaros Bryst,
Tændte Du af Hevnens Lyst!

Millo.

Skjælv! thi klart din Id jeg skuer;
Men jeg frygter ei for Dig!

Jennaro.

Kun for Dig mit Hjerte luer!
Kan vel Du miskjende mig?

Armilla.

Ædle Brødre, strides ikke!

Jennaro.

Skal da Uskyld her forgaae!

Millo.

Fly fra mine vrede Blikke!
Alt i Dag vi skilles maae!

Jennaro.

Broder, knus ei Den, der lider!
Alt er kun en Rædselsdrøm;
Husk dog hine svundne Tider!
Altid var jeg tro og øm!

Millo.

Kom, Armilla! lad os ile!
Bryllupskerten flammer klart!

Jennaro (stiller sig i Veien.)

Aldrig, nei! —

Millo.

Ha, Hevnens Pile
Dig, Forræder, ramme snart!

Alle Tre.

Blodet syder, Barmen brænder! osv.

Armilla.

Lyse Magter i det Høie,
Naadig I bønhøre mig!

Millo (til Jennaro).

Kom ei mere for mit Øie,
Eller Døden venter Dig!

Jennaro.

Millo, Broder, føl min Smerte —!

Millo.

Ha! i dit Forræder-Hjerte
Brænder der en syndig Lyst!
— Kom, Armilla!

Armilla.

Jeg Dig følger!

Jennaro

(idet Millo og Armilla forlade Scenen.)

Vanvids vilde Flammebølger
Vælte i mit unge Bryst!

(Han synker hen i Smerte.)

O Broder, Broder, Du er tabt for mig!
Jeg kan ei frelse Dig!

De tre Havfruer (vise sig og true.)

Vee Dig, Jennaro! vee!

Jennaro.

Atter kan jeg skue
Dybets Aander true,
Høre Hævnens Vee!

Havfruerne.

Vee Dig, Jennaro! vee!

(De forsvinde.)

Jennaro.

Ja, vee! thi Natten stiger snart paa kulsort Vinge,
Vampyrerne sig mod hans Leie svinge,
Og der ved Maanens klare Kerte,
De suge Blodet af hans unge Hjerte!
Alt nærmer Tiden sig — hør Klokken klinger!
Den til et Bryllup og en Ligfest ringer.

— Han frelses maa! hvis ei, lad da mit Hjerte isne!
Jeg har alt seet min bedste Krands at visne!
Min Broder hader mig — —! Alt voves maa!

(Grundende.)

Jeg veed, at her skal gaae

En lønlig Gang dybt under Slottets Buer;
Den længst er sjunken, men med dette Sværd,
Til slig en Færd,
Jeg graver mig en Vei, hvor Døden truer!
Og naar han blunder, jeg som Vagt vil staae.
Lad Tybet komme! Uskyld seire maa.

(Iler ud.)

I Haven foran Slottet.

Chor

(medens Scenen smykkes med Guirlander, Krandse og Flag).

Under Sang og glade Dandse,
For vor Fyrste og hans Brud,
Smykke vi med Blomsterkrandse;
Hænge Flag og Faner ud!

(Festlig Dands).

Mercuccio.

Stille, ingen Støi og Trætte,
Vil I have Lov at staae!
Jeg, Mercuccio, med Rette
Her i Dag befale maa!

(Mængden trænger meer og meer paa.)

Chor.

Toget kommer! hvilken Glæde!
Kunde jeg dog bare see!

Smeralda.

Hr. Captain, vil De tilstede —?
Hr. Captain —, o vee, o vee!
— Her man staaer blandt hele Skrabet,
Bliver puffet brun og blaa!

Mercuccio.

Jeg, Captain ved Adelskabet.
Veed hvad Skjønhed ydes maa;

(Til Mængden.)

Væk, I Bængler! væk, I Tærner!

(Til Smeralda.)
Skjønne Donna, træd kun frem!

Smeralda (pathetisk).
Hr. Captain! ved Himlens Stjerner,
Aldrig skal jeg glemme Dem!

Chor.
Vi for Ingen vige ville!

Mercuccio (fører Smeralda frem.)
Her i Fronten skal I staae.

Chor.
Stod' dog bare Alle stille,
Saa blev Ingen brun og blaa!

(Processionen til Kirken begynder. Præster og Pager aabne Toget. Skjoldbærere og Smaapiger, som strøe Blomster. Millo og Armilla gaae under en Thronhimmel. En Skare festligklædte Hoffolk og Drabanter følge.)

Chor og Festmarsch.
Hil Dig, Millo! hil Armilla!
Høit toner vor Sang for de elskende To!
De leve! de bygge sig Kjærligheds-Villa,
Mens Fuglene qviddre og Blomsterne groe.

Tredie Act.

Et Værelse foran Millos Sovekammer.

Chor og **Dands** af Vampyrer.

(De fremstilles som smaa Svartalfer, med store, sorte Flaggermus-Vinger.)

Chor.
I susende Hvirvel, i surrende Dands,
Vampyrerne flygte for Sollysets Glands!
Naar Natten er stille, naar Alting er tyst,
Vi suge os fast til den Sovendes Bryst,

Og naar han aander i dybe Drømme,
Vi drikke af Hjertets varme Strømme,
Naar Dagen da stiger i straalende Glands,
Vi flygte i susende, surrende Dands!

Den Første.

I den lune Sommer=Nat,
Brændte Lampelyset mat,
Og paa Leiets Bolstre blaa,
Der en deilig Pige laae;
Sundheds Blomst paa Kinden stod,
Og jeg drak det røde Blod,
Laae ved hendes hvide Bryst;
Hvilken Kildren, hvilken Lyst!

Chor.

I susende Hvirvel etc. etc.

Den Anden.

Tys! tys! værer stille!
Lytte vi nu Alle ville!
Snart han sover! Millo sover!
Vi hans varme Blod skal drikke!
Stille! stille! røb os ikke.

Chor.

Stille! stille!
Lytte vi ville!
Vækker ham ikke!
Da skal vi drikke
Livet og Blodet. Stille dog! tys!
Sødere sover han ind ved vort Kys!

(De lytte ved Forhænget, der skiller Scenen fra Millos Sovekammer.)

Jennaro

(arbeider sig igjennem Gulvet, han holder en Fakkel i den ene Haand og Sværdet i den anden.)

Du Evige, hav Tak, det lykkedes!
Udmattet er jeg af det tunge Arbeid.
Den gamle Gang forlængst er styrtet sammen,

Jeg maatte bryde gjennem Grus og Stene!
Vee! om jeg kom for seent! Om han var dræbt!
Du høie Almagt, frels Uskyldigheden!

Vampyrerne.

Stille! stille!
Lytte vi ville.

Jennaro (bliver dem vaer.)

Hist staaer den sorte, fæle Igle=Slægt,
Og ryster dorsk de store, stygge Vinger.
Algode Himmel, giv mig Kraft og Mod,
At jeg min elskte Broders Liv maa frelse!

Vampyrerne.

Nu slumrer han sødt,
Og medens vor Vinge
Ham Køling skal bringe,
Vi suge Blodet saa varmt og rødt!
— Men stille dog! tier!

Jennaro
(styrter ind imellem dem med draget Sværd).

Dig, Naadens Himmel! dette Slag jeg vier.

(Ved Slaget af hans Sværd brister Forhænget til Sovekammeret; Vampyrerne forsvinde, Jennaro staaer som lynslagen med Sværdet i Haanden; Millo træder frem.)

Millo.

Forræder! klar er nu din Færd!
Du trænger frem med Niddings=Sværd,
Og mens jeg er i Søvnen bundet,
Du myrder mig med djævelsk Lyst!

Jennaro
(stirrende hen, hvor Vampyrerne forsvandt).

Forsvundet! — Alt forsvundet!
Det blev med Eet saa tyst.

Millo.

Forræderi!

Staaer Ingen Kongen bi?
Hvo vaager i min Fare?

Jenaro.

Fortvivl min Sjæl, jeg tør mig ei forsvare!

Chor af Vagten.

Tro din Kriger=Skare
Vil dit Liv forsvare!
Forræderen skal bøde!
I Døden bløde!

Jennaro.

Jeg er uskyldig, tro mit Ord!

Millo.

Uskyldig, Du? — Ha, Frække!
Din Id er endt paa denne Jord!

Chor af Pager og Qvinder.

Det er Jennaro! — Ha, den Frække!
Hvor kom han her — —?
(Opdager de fra Gulvet opgravne Stene og Grus.)
En Vei han banede sig der;
Sin Broder han har villet dræbe.

Jennaro.

Sandheds=Ord er paa min Læbe!
Broder! for din Frelse ene
Brød jeg gjennem Grus og Stene!
— Vee, hvad har jeg sagt, jeg Arme!

Millo.

Du tør spotte i min Harme!
Dø, Forræder!

Chor.

Dø, Forræder!

Jennaro.

Dine Sorger, dine Glæder
Altid før jeg deelte tro,
Intet skilte da os To.
Saae jeg Ønsket i dit Øie,
Drog jeg over Bjerg og Høie,
Thi din Lykke var min Lyst;
Troer Du da, jeg i dit Bryst
Kunde støde Dødens Sværd?

Millo.

Saa forklar din sære Færd!
Viis Dig reen for mine Blikke!

Jennaro.

Himmel, nei! jeg kan det ikke!
Broder! jeg uskyldig er.

Millo.

Længer ei Du spotte her!
(Til Vagten.)
Bringer ham fra mine Blikke!
Han skal døe!

Chor.

Ja, døe paa Stand!

Jennaro.

Millo! nei, det kan Du ikke!
(Med den inderligste Smerte.)
Broder, Liv og Fædreland
Skal mit unge Hjerte miste!
Alt i Dødens Nat vil briste,
Naar jeg har mit Øie lukt.
Broder, Livet er saa smukt!
Jeg er ung, mit Hjerte flammer —!

Choret.

Sært mig rører al hans Jammer

Millo.

Vel, forklar Dig! — Kan Du ei,
Er der ingen Frelsens Vei!

Jennaro.

Nei, saa maa jeg bløde!
Vandre til de Døde!
Kastet er mit Tærningspil,
Blodigt Du det angre vil!

Millo (giver Vagten et Tegn).

Afsted!

Choret (til Jennaro).

Viis os din Uskyldighed!

Jennaro

(der, idet de vilde føre ham bort, river sig løs, træder hen mod Millo og med Høitidelighed og Smerte udbryder:)

O Broder! Broder! Døden vil Du, jeg skal lide.
Nu vel! ja Du og Verden skal min Uskyld vide!
— Jeg er uskyldig! — Klart jeg seer din Anger og din Smerte!
Men Du det vil — lad isne da mit Hjerte!
Saa hør! for Dig jeg røvede Armilla!
For Dig at glæde tog jeg Falk og Hest!
Vel har jeg Falken dræbt, og Hesten dræbt!
Din Bryllupsfest jeg stræbte at forhindre,
Og nu, i denne Nat, foran dit Leie
Jeg staaer med draget Sværd — og dog uskyldig!
Norandos Magt det er! hør Afgrunds=Stemmen.

(Melodrama.)

„Den stolte Falk, Du nylig fik, skal ei din Broder glæde!
„Den Næbbet i hans Øie slaaer, saa at han Blod vil græde;
„Men bringer Du ham Falken ei, tør Du det aabenbare,
„Strax bliver Du en Marmorsteen, fortvivl nu i din Fare!

(Med et Skrig.)

O Lysets Gud!

(Man hører et underjordisk Bulder; Jennaro bliver fra Foden til Knæet et hvidt Marmor.)

Millo.

Ha, hvad er det! o Skræk!

Jennaro.

O, fly mig ei! nu maa Du Dommen høre!
„Den stolte Hest, Du nylig fik, skal ei din Broder glæde!
„Thi naar han sætter sig paa den, er Døden brat tilstede;
„Men bringer Du ham Hesten ei, tør Du det aabenbare,
„Strax bliver Du en Marmorsteen, fortvivl nu i din Fare!

(Underjordisk Bulder; Jennaro forvandles til op mod Brystet til et hvidt Marmor.)

Millo (styrter forfærdet hen imod ham).

Stands Broder! stands! O siig ei meer!
Du er uskyldig! — Stands!

Jennaro.

Nei, jeg maa tale,
Før Marmorkulden isner alt mit Indre!
„Ja, Pigen selv, Du røvet har, skal ei din Broder glæde,
„Hans Bryllupsnat Vampyrerne som Gjester er tilstede!
„Men bringer Du ham Pigen ei, tør Du det aabenbare,
„Strax bliver Du en Marmorsteen! — —

(Underjordisk Bulder.)

Jeg isner! Døden! Broder!

(Jennaro forvandles heelt til Marmor. Millo kaster sig fortvivlet ned foran ham.)

Choret.

Skræk og Rædsel os betage!
Død og Jammer Øiet seer.
Bange lyder Folkets Klage;
Vor Jennaro er ei meer!

Fjerde Act.

Et Galleri paa Slottet.

Kløerspaerrude
(i Reisekappe og med Reisegods).

Hvad er nu Millos Kongeborg?
Tohuvabohu! Mørke og Sorg.
De ruge og knuge,
De Marven udsuge,
Dræbe Fornøielsen,
Standse Fordøielsen,
Livslyst og Gammen!
Nu vil jeg gaae,
Først for sig selv man sørge maa.

Smeralda (iler ind).

Er det Sandhed? Er det Digt?
Ud fra Slottet, ned af Gaden,
Samlende alt Folk fra Staden,
Jeg det har fra Vagtparaden,
Gaaer et Rygte, grueligt.
Prindsen, siger hver og Een,
Er forvandlet til en Steen.

Kløerspaerrude.

Ægte Marmor; hvid og reen!
Marmorsteen.

Smeralda.

Det gaaer mig i Marv og Been!
Marmorsteen!

Kløerspaerrude.

Sorgen er stor.
Selv om Sukkergrisen
Binder Kagekonen Flor,
Høi og Lav, Lille, Stor,
Alt slaaer ud i Flor,
Og Sørgevers i Avisen.

Smeralda.

Død er Glæden!

Kløerspaerrude.

Alt gaaer op i Græden
Og i sort Couleur! — —
— Jeg kan ikke som de Andre!
Jeg maa vandre, vandre, vandre,
See at komme i Humeur.

Smeralda.

Ak, jeg døer!

Kløerspaerrude.

Nei lad være! De betænke,
Døden tør De ikke skjenke
Slig en Blomst, — nei, De maa groe!
Skjønne Frøken, eller Enke,
Sorg er ikke for os To.

Smeralda.

Jo! Jo!

Kløerspaerrude.

Lad os vandre, stille, fro,
Søge hist paa andre Steder,
Husligheden rare Glæder.

Smeralda.

Hr. Hof=Overvaagemester,
Tal ei saa, jeg rødmer da.

Kløerspaerrude.

Sagte, sagte! det nok bedst er
At vi liste os herfra!
Lad os som to Roser fagre
Blomstre, og see til at flagre
Bort fra dette Sorgens Slot.

Smeralda (drømmende).

Blomstre! — flagre!

Kløerspaerrude.

O, du Fagre!

Begge To (jublende).

Lad os flagre!
Kjærlighed gjør Hjertet godt!

(De dandse ud.)

Cabinet foran Millos Sovekærelse.

(Væggene beklædte med sorte Drapperier.)

Millo (knæler foran Jennaro).

Øiet er lukt!
Lysets Straale slukt!
Marmorkold og hvid
Han staaer; dog mild og blid,
Som før, hans Læbe smiler!
Han sover! — sover! nei!
Han vaagner ei!
Jeg har ham dræbt, o Smerte!
Fortvivl mit Hjerte!

Norando

(aabenbarer sig for ham, han holder en Dolk i Haanden).

Kong Millo, stands din Smertes vilde Udbrud!
I Skjæbnens Bog stod Ravnens Død optegnet,
Forbandelsen, Armillas Ran, din Qval,
Selv Straf for mig, for Hevnen i mit Hjerte!

Millo.

Norando, Du ene
Kan Frelsen forlene!
Til Dig nu jeg flygter,
Thi Lyset jeg frygter,
Det hører mig ei
Paa min blodige Vei!

Norando (nærmer sig).

Jennaro frelses kan! grusomme Dom!
Men Stjernerne det vil! (til Millo.) tag denne Dolk,
Og stød den dybt, dybt i Armillas Hjerte!
Men her paa dette Sted, og hendes varme Blod
Oplive vil det kolde Marmorbilled.

Millo.

Hun er din Datter! hun er min Viv!
O Grumme, dræb mig! tag mit Liv!

Norando.

Der er ei anden Vei til Frelse her.
Hun dræbes maa! jeg lider med som Du!
(Forsvinder.

Millo.

O Vee! min Dom jeg opfyldt seer!
Der er ei Redning meer!
(Han synker fortvivlet ned paa Jorden.)

Armilla (iler til).

Alt jeg hørte! Tanken flammer!
Grumme Fader, sku vor Jammer!
Frels Jennaro! jeg vil bøde.
Du jo vil, at jeg skal bløde.
(Hun kaster sig ned og omfavner Jennaros Statue.)
Naade! Frelse! tag mit Liv!

(I det Dieblik Armilla hæver Dolken mod sit Bryst, ruller et Tordenbrag igjennem Slottet, Scenens Baggrund aabnes, og man seer Skoven og det der, i første Act omtalte Grav-Monument; paa dets Kuppel sidder oplivet igjen den dræbte Ravn og slaaer med Vingerne.)

Chor af usynlige Aander.

Mørket er forbi.
Straffen er endt!
Naaden er sendt
Fra Lysets Morgenrøde.

(Jennaro er, idet Forvandlingen skeer, pludseligt oplivet, han flyver i Broderens Arme, omfavnes igjen af Millo og Armilla. Alt omkring dem toner Trylle-Melodier.)

Og naar han aander i dybe Drømme,
Vi drikke af Hjertets varme Strømme,
Naar Dagen da stiger i straalende Glands,
Vi flygte i susende, surrende Dands!

Den Første.

I den lune Sommer-Nat,
Brændte Lampelyset mat,
Og paa Leiets Bolstre blaa,
Der en deilig Pige laae;
Sundheds Blomst paa Kinden stod,
Og jeg drak det røde Blod,
Laae ved hendes hvide Bryst;
Hvilken Kildren, hvilken Lyst!

Chor.

I susende Hvirvel etc. etc.

Den Anden.

Tys! tys! værer stille!
Lytte vi nu Alle ville!
Snart han sover! Millo sover!
Vi hans varme Blod skal drikke!
Stille! stille! røb os ikke.

Chor.

Stille! stille!
Lytte vi ville!
Vækker ham ikke!
Da skal vi drikke
Livet og Blodet. Stille dog! tys!
Sødere sover han ind ved vort Kys!

(De lytte ved Forhænget, der skiller Scenen fra Millos Sovekammer.)

Jennaro

(arbeider sig igjennem Gulvet, han holder en Fakkel i den ene Haand og Sværdet i den anden.)

Du Evige, hav Tak, det lykkedes!
Udmattet er jeg af det tunge Arbeid.
Den gamle Gang forlængst er styrtet sammen,

Jeg maatte bryde gjennem Gruus og Stene!
Vee! om jeg kom for seent! Om han var dræbt!
Du høie Almagt, frels Uskyldigheden!

Vampyrerne.

Stille! stille!
Lytte vi ville.

Jennaro (bliver dem vaer.)

Hist staaer den sorte, fæle Igle-Slægt,
Og ryster dorsk de store, styggе Vinger.
Algode Himmel, giv mig Kraft og Mod,
At jeg min elskte Broders Liv maa frelse!

Vampyrerne.

Nu slumrer han sødt,
Og medens vor Vinge
Ham Køling skal bringe,
Vi suge Blodet saa varmt og rødt!
— Men stille dog! tier!

Jennaro
(styrter ind imellem dem med draget Sværd).

Dig, Naadens Himmel! dette Slag jeg vier.

(Ved Slaget af hans Sværd brister Forhænget til Sovekammeret; Vampyrerne forsvinde, Jennaro staaer som lynslagen med Sværdet i Haanden; Millo træder frem.)

Millo.

Forræder! klar er nu din Færd!
Du trænger frem med Niddings-Sværd,
Og mens jeg er i Søvnen bundet,
Du myrder mig med djævelsk Lyst!

Jennaro
(stirrende hen, hvor Vampyrerne forsvandt).

Forsvundet! — Alt forsvundet!
Det blev med Eet saa tyst.

Millo.

Forræderi!

Staaer Ingen Kongen bi?
Hvo vaager i min Fare?

Jenaro.

Fortvivl min Sjæl, jeg tør mig ei forsvare!

Chor af Vagten.

Tro din Kriger=Skare
Vil dit Liv forsvare!
Forræderen skal bøde!
I Døden bløde!

Jennaro.

Jeg er uskyldig, tro mit Ord!

Millo.

Uskyldig, Du? — Ha, Frække!
Din Id er endt paa denne Jord!

Chor af Pager og Qvinder.

Det er Jennaro! — Ha, den Frække!
Hvor kom han her — —?
(Opdager de fra Gulvet opgravne Stene og Grus.)
En Vei han banede sig der;
Sin Broder han har villet dræbe.

Jennaro.

Sandheds=Ord er paa min Læbe!
Broder! for din Frelse ene
Brød jeg gjennem Grus og Stene!
— Vee, hvad har jeg sagt, jeg Arme!

Millo.

Du tør spotte i min Harme!
Dø, Forræder!

Chor.

Dø, Forræder!

Jennaro.

Dine Sorger, dine Glæder
Altid før jeg deelte tro,
Intet skilte da os To.
Saae jeg Ønsket i dit Øie,
Drog jeg over Bjerg og Høie,
Thi din Lykke var min Lyst;
Troer Du da, jeg i dit Bryst
Kunde støde Dødens Sværd?

Millo.

Saa forklar din sære Færd!
Viis Dig reen for mine Blikke!

Jennaro.

Himmel, nei! jeg kan det ikke!
Broder! jeg uskyldig er.

Millo.

Længer ei Du spotte her!
(Til Vagten.)
Bringer ham fra mine Blikke!
Han skal døe!

Chor.

Ja, døe paa Stand!

Jennaro.

Millo! nei, det kan Du ikke!
(Med den inderligste Smerte.)
Broder, Liv og Fædreland
Skal mit unge Hjerte miste!
Alt i Dødens Nat vil briste,
Naar jeg har mit Øie lukt.
Broder, Livet er saa smukt!
Jeg er ung, mit Hjerte flammer —!

Choret.

Sært mig rører al hans Jammer

Millo.

Vel, forklar Dig! — Kan Du ei,
Er der ingen Frelsens Vei!

Jennaro.

Nei, saa maa jeg bløde!
Vandre til de Døde!
Kastet er mit Tærningspil,
Blodigt Du det angre vil!

Millo (giver Vagten et Tegn).

Afsted!

Choret (til Jennaro).

Viis os din Uskyldighed!

Jennaro

(der, idet de ville føre ham bort, river sig løs, træder hen mod Millo og med Høitidelighed og Smerte udbryder:)

O Broder! Broder! Døden vil Du, jeg skal lide.
Nu vel! ja Du og Verden skal min Uskyld vide!
— Jeg er uskyldig! — Klart jeg seer din Anger og din Smerte!
Men Du det vil — lad isne da mit Hjerte!
Saa hør! for Dig jeg røvede Armilla!
For Dig at glæde tog jeg Falk og Hest!
Vel har jeg Falken dræbt, og Hesten dræbt!
Din Bryllupsfest jeg stræbte at forhindre,
Og nu, i denne Nat, foran dit Leie
Jeg staaer med draget Sværd — og dog uskyldig!
Norandos Magt det er! hør Afgrunds-Stemmen.

(Melodrama.)

„Den stolte Falk, Du nylig fik, skal ei din Broder glæde!
„Den Næbbet i hans Øie slaaer, saa at han Blod vil græde;
„Men bringer Du ham Falken ei, tør Du det aabenbare,
„Strax bliver Du en Marmorsteen, fortvivl nu i din Fare!

(Med et Skrig.)

O Lysets Gud!

(Man hører et underjordiskt Bulder; Jennaro bliver fra Foden til Knæet et hvidt Marmor.)

Millo.

Ha, hvad er det! o Skræk!

Jennaro.

O, fly mig ei! nu maa Du Dommen høre!
„Den stolte Hest, Du nylig fik, skal ei din Broder glæde!
„Thi naar han sætter sig paa den, er Døden brat tilstede;
„Men bringer Du ham Hesten ei, tør Du det aabenbare,
„Strax bliver Du en Marmorsteen, fortvivl nu i din Fare!

(Underjordiskt Bulder; Jennaro forvandles til op mod Brystet til et hvidt Marmor.)

Millo (styrter forfærdet hen imod ham).

Stands Broder! stands! O siig ei meer!
Du er uskyldig! — Stands!

Jennaro.

Nei, jeg maa tale,
Før Marmorkulden isner alt mit Indre!
„Ja, Pigen selv, Du røvet har, skal ei din Broder glæde,
„Hans Bryllupsnat Vampyrerne som Gjester er tilstede!
„Men bringer Du ham Pigen ei, tør Du det aabenbare,
„Strax bliver Du en Marmorsteen! — —

(Underjordiskt Bulder.)

Jeg isner! Døden! Broder!

(Jennaro forvandles heelt til Marmor. Millo kaster sig fortvivlet ned foran ham.)

Choret.

Skræk og Rædsel os betage!
Død og Jammer Øiet seer.
Bange lyder Folkets Klage;
Vor Jennaro er ei meer!

Fjerde Act.

Et Galleri paa Slottet.

Kløverspaerrude
(i Reisekappe og med Reisegods).

Hvad er nu Millos Kongeborg?
Tohuvabohu! Mørke og Sorg.
De ruge og knuge,
De Marven udsuge,
Dræbe Fornøielsen,
Standse Fordøielsen,
Livslyst og Gammen!
Nu vil jeg gaae,
Først for sig selv man sørge maa.

Smeralda (iler ind).

Er det Sandhed? Er det Digt?
Ud fra Slottet, ned af Gaden,
Samlende alt Folk fra Staden,
Jeg det har fra Vagtparaden,
Gaaer et Rygte, grueligt.
Prindsen, siger hver og Een,
Er forvandlet til en Steen.

Kløverspaerrude.

Ægte Marmor; hvid og reen!
Marmorsteen.

Smeralda.

Det gaaer mig i Marv og Been!
Marmorsteen!

Kløverspaerrude.

Sorgen er stor.
Selv om Sukkergrisen
Binder Kagekonen Flor,
Høi og Lav, Lille, Stor,
Alt slaaer ud i Flor,
Og Sørgevers i Avisen.

Smeralda.

Død er Glæden!

Kløerspaerrude.

Alt gaaer op i Græden
Og i sort Couleur! — —
— Jeg kan ikke som de Andre!
Jeg maa vandre, vandre, vandre,
See at komme i Humeur.

Smeralda.

Ak, jeg døer!

Kløerspaerrude.

Nei lad være! De betænke,
Døden tør De ikke skjenke
Slig en Blomst, — nei, De maa groe!
Skjønne Frøken, eller Enke,
Sorg er ikke for os To.

Smeralda.

Jo! Jo!

Kløerspaerrude.

Lad os vandre, stille, fro,
Søge hist paa andre Steder,
Huslighedens rare Glæder.

Smeralda.

Hr. Hof=Overvaagemester,
Tal ei saa, jeg rødmer da.

Kløerspaerrude.

Sagte, sagte! det nok bedst er
At vi liste os herfra!
Lad os som to Roser fagre
Blomstre, og see til at flagre
Bort fra dette Sorgens Slot.

Smeralda (drømmende).

Blomstre! — flagre!

Kløerspaerrude.

O, du Fagre!

Begge To (jublende).

Lad os flagre!
Kjærlighed gjør Hjertet godt!

(De dandse ud.)

Cabinet foran Millos Soveværelse.
(Væggene beklædte med sorte Drapperier.)

Millo (knæler foran Jennaro).

Øiet er lukt!
Lysets Straale slukt!
Marmorkold og hvid
Han staaer; dog mild og blid,
Som før, hans Læbe smiler!
Han sover! — sover! nei!
Han vaagner ei!
Jeg har ham dræbt, o Smerte!
Fortvivl mit Hjerte!

Norando
(aabenbarer sig for ham, han holder en Dolk i Haanden).

Kong Millo, stands din Smertes vilde Udbrud!
I Skjæbnens Bog stod Ravnens Død optegnet,
Forbandelsen, Armillas Ran, din Qval,
Selv Straf for mig, for Hevnen i mit Hjerte!

Millo.

Norando, Du ene
Kan Frelsen forlene!
Til Dig nu jeg flygter,
Thi Lyset jeg frygter,
Det hører mig ei
Paa min blodige Vei!

Norando (nærmer sig).

Jennaro frelses kan! grusomme Dom!
Men Stjernerne det vil! (til Millo.) tag denne Dolk,
Og stød den dybt, dybt i Armillas Hjerte!
Men her paa dette Sted, og hendes varme Blod
Oplive vil det kolde Marmorbilled.

Millo.

Hun er din Datter! hun er min Viv!
O Grumme, dræb mig! tag mit Liv!

Norando.

Der er ei anden Vei til Frelse her.
Hun dræbes maa! jeg lider med som Du!

(Forsvinder.

Millo.

O Vee! min Dom jeg opfyldt seer!
Der er ei Redning meer!

(Han synker fortvivlet ned paa Jorden.)

Armilla (iler til).

Alt jeg hørte! Tanken flammer!
Grumme Fader, sku vor Jammer!
Frels Jennaro! jeg vil bøde.
Du jo vil, at jeg skal bløde.

(Hun kaster sig ned og omfavner Jennaros Statue.)

Naade! Frelse! tag mit Liv!

(I det Dieblik Armilla hæver Dolken mod sit Bryst, ruller et Tordenbrag igjennem Slottet, Scenens Baggrund aabnes, og man seer Skoven og det der, i første Act omtalte Grav-Monument; paa dets Kuppel sidder oplivet igjen den dræbte Ravn og slaaer med Vingerne.)

Chor af usynlige Aander.

Mørket er forbi.
Straffen er endt!
Naaden er sendt
Fra Lysets Morgenrøde.

(Jennaro er, idet Forvandlingen skeer, pludseligt oplivet, han flyver i Broderens Arme, omfavnes igjen af Millo og Armilla. Alt omkring dem toner Trylle-Melodier.)

Jennaro, Armilla og Millo.

Flammedrømme
Hjertet gjennemstrømme!
Alt er Melodi!

(Paa et Vink af Norando, som under Sangen aabenbarer sig, forandres Scenen til en Festsal, pragtfuldt oplyst. Hele Hoffet og Folket, festlig klædte, strømme til.)

Almindeligt Chor og Dands,

(under hvilken Millo, Armilla, Jennaro og Norando hilses).

Morgenens Skjær som Roser staae,
Blomsterne dufte, og Fuglene slaae.
Kjærligheds Glæde, Kjærligheds Lyst,
Toner fra Himlens og Jordlivets Kyst.

I Vetturinens Vogn.

Forspil til en paatænkt Romerfest her hjemme.

I flere Kredse af Landsmænd, der have gjæstet Rom, havde det oftere været paa Tale, ved en større festlig Sammenkomst at fornye de fælles Minder fra Opholdet i Rom. Til denne paatænkte Fest blev dette Forspil skrevet.

Personerne.

Phantasus, Vetturin.
Fru Svendsen fra Kjøbenhavn.
Therese, hendes Datter.
Frederik, ung Maler, hendes Fætter.
En Italienerinde.
En Englænder.
Værten i La Storta.
En Toldbetjent.
En Gensdarm.
Tiggere.

Scenen er skjult ved et Forhæng; efter en Fanfare i Orchestret træder **Phantasus** frem.

Phantasus.

Forund mig Ordet paa dette Sted.
Jeg er Phantasus! jeg maa være med.
Jeg træder frem foran Scenens Gardin,
Og kommer klædt som Vetturin.
Hvorfor saaledes? spørger vel Nogen.
Jeg skulde indlede, give Prologen,
See til at sætte vor Fest i Trit;
Lidt svært er altid det første Skridt,
Men det maa gjøres! — Ideen kom!
Jeg er Vetturin og paa Reisen til Rom
Med fem Passagerer; — der løi min Mund!
Sex er der, Fruen har med sin Hund.
See ind i Vognen! — ja, som I vil!
Min Plads er paa Bukken; jeg kjører nu til.
Maaskee da vækkes de gamle Minder.
I al Fald, undskyld at jeg forsvinder!

(Træder til Side; man seer det Indre af Vetturinens Vogn. Fru Svendsen, Datteren, Fætteren sidde paa samme Sæde og lige for dem Italienerinden og Englænderen; de sidde tæt paa hinanden og have mellem sig, hængende ned, Vognnættet med ParaplUier, Æsker og Reisesager.)

Englænderen.

God dam! the way is long and horrible! I want to sleep; but that is impossible. (Banker paa Ruden ud til Coupéen.) Vetturino! quante miglie ancora per la Storta?

Vetturinen.

Sei, Eccellenza!

Englænderen.

Sei! per Bacco! (Raaber.) La strada sicura, eh? non ci sono briganti?

Italienerinden.

No! no! non ci sono briganti! c sono posti di gendarmi per tutta la strada.

Fru Svendsen.

Briganti! Det er jo Røvere! ja, det manglede kun! gid jeg var hjemme paa Nørrebro!

Englænderen.

I love Italy, in my mind, not in the reality. That is fatigant to travel! I will sleep! but do you .... you understand? voulez vous frapper moi, à tous les belles vues! — I will sleep! je dors!

Fru Svendsen.

Hvor han mænger Sprogene! men jeg kan nok forstaae ham. Ja, han er lykkelig, at han kan sove i denne Bagerovn! altid sove.

Frederik.

I Morgen ere vi i Rom!

Therese.

Jeg kan endnu ikke ret tænke mig det! men jeg er saa glad! Alt er saa deiligt! og saadant et Maaneskin, som her, har jeg aldrig seet!

Fru Svendsen.

Hvor kan Du tale saaledes! vort Maaneskin hjemme er lige saa smukt. Kan Du huske Maaneskinnet i Valby, da vi laae der! det gik man da frit om i og sad ikke i Bøtte som her! Og det skal være en Fornøielse! det er at reise i Italien! jeg kommer her aldrig mere, om jeg

lever! sikken Vei; gid jeg kjørte til Valby, saa var jeg snart hjemme paa Nørrebro!

Therese.

Men, søde Moder, tænk paa alt det Nye og Deilige, vi have seet!

Frederik.

Lidt Besvær hører til Reiselivet! Desbedre smager Maden.

Fru Svendsen.

Maden! ja, Tak skal De have for Maden. Det er en rar Mad! Suppevand med Maccaroni! stegte Hundesteiler og Hanekam. Alt med Olie. Jeg hader Olie.

Frederik.

I Rom bliver det bedre, og i Morgen ere vi i Rom!

Fru Svendsen.

Ja, om vi ikke blive myrdede, før vi komme der! alene Kjørselen kan tage Livet af En. Stegende Sol, Fluer, der stikke værre end vore Myg hjemme. Støv og Tiggerpak! og her sidde vi som Sild i en Tønde, vi ser Guds Skabninger! ja, Du seer nu paa mig, som om jeg sagde Noget til at lee af, men jeg siger aldrig Noget til at lee af, siger aldrig noget Morsomt og vil ikke sige det; men Delle er ogsaa en Guds Skabning lige som vi Andre, enten Du saa leer eller ei! Delle lider ogsaa af Hede, Lede og Kjede, lige som jeg! — Nu snorker Englænderen! den Musik skal vi ogsaa have! hvor det Menneske kan sove! det er en Velsignelse for ham. Gid at jeg kunde og Delle kunde!

Therese.

Held dit Hoved til Puden! luk Øinene! forsøg! og saa er Du, naar Du vaagner, i La Storta..

Frederik.

Og i Morgen i Rom!

Italienerinden.

Roma, la città del mondo! vi piace Roma?

Frederik.

Amo Roma! sono stato là due anni. Sono stato in Olevano ed in Albano. Amo l'Italia! e vengo qui per la seconda volta!

Italienerinden.

E vostra famiglia? le due Signorine?

Frederik.

Vengono per la prima volta!

Therese (nikker).

Si! si!

Italienerinden.

Parlate italiano?

Therese.

No, no!

Fru Svendsen.

Du synger Italiensk! siig hende det. Du synger af Verdis: Treviale! — (Man hører et Hyrdehorn langt borte.) Uh, hvad er det for en Lyd! der tudes Røver-Signal!

Frederik.

Det er en Hyrde, der blæser paa sit Horn oppe paa Bjerget. Han har tændt et Baal, det skinner som en stor rød Stjerne fra Bjergsiden. Og see hvor deiligt Vinløvet hænger her ved Veien i Maaneskin, som var det Blomster-Guirlander til Ære for os. See Ild-fluerne, som lysende Gnister flyve de om!

Therese.

Ja, det er Skjønhedens Land, Mindernes Land! hvilken Rigdom for Tanken, naar vi igjen ere i Danmark! saa kan jeg synge:

„Jeg saae det Land, hvis Luft har himmelsk Lyst,
Hvor under Pinien Skjønheds Børn os møde!

Frederik.

Hvor Ilden sprudler frem af Bjergets Bryst,
Og Oldtids Byer opstaae fra de Døde!“

Fru Svendsen.

Bare vi ikke gaae til de Døde! jeg vil først være rigtig lyksalig, naar vi ere hjemme igjen og tale om, hvad man har overstaaet! Tal dæmpet, Børn, Delle sover; gid jeg kunde det!

Therese.

Vi tie ganske stille!

Vetturinen

(smælder med sin Pisk udenfor og synger:)

«Ti voglio bene.»

(Imens siger:)

Frederik.

Hvor smukt!

Therese.

Tys!

Frederik.

Jeg troer, han synger dem Alle i Søvn; der er Trolddom i Sangen.

Therese.

En sød Melodi!

Frederik.

Husker Du de danske Ord: den lille Fugl sad taus paa Grenen, sang ikke fordi den var alene:

„Men var der to ved Reden,
De kvidred' nok saa fro.
Rundt om dem var et Eden
Fordi at de var to.“

Og nu ere vi ogsaa to!

Therese.

Vi ere sex med Delle, har Moder sagt!

Frederik.

De sove Allesammen; vi kunne tale! jeg har saa Meget paa Hjertet.

Therese.

Tal ikke, Du vækker Moder!

Frederik.

I Morgen ere vi i Rom. Veed Du hvad der blev spaaet mig paa Afreisens sidste Dag? Jeg skulde hjem til Danmark, til Alle I Kjære, men dog var jeg saa inderlig bedrøvet ved at forlade den vidunderlige mindesrige By, hvor man saa snart bliver som hjemme, hvor alt det Smaa forsvinder for det Store, ja Du vil forstaae det, naar Du har været der, selv kun faa Dage! jeg var bedrøvet! jeg var gaaet hen til fontane del Trevi for at drikke af det klare Væld; man siger, at den, som før Afreisen drikker af dette, skal komme til Rom igjen; jeg troede ikke derpaa, men jeg drak af Vandet. En gammel Kone, som jeg der gav nogle Bajocchi, kjendte vist Sagnet og spaaede mig, at jeg kom igjen om Aar og Dag, ja at jeg kom der med en deilig Brud. Den halve Spaadom vil nu opfyldes, jeg kommer der, men den anden Halvdeel, komme med min unge Brud — den kunde opfyldes —!

Therese.

Ganske vist; naar Du frier til Italienerinden der, og hun siger Ja. Skal jeg vække hende?

Frederik.

Tal ikke saa! Ræk mig din Haand!

Therese.

Rør den ikke, ellers kniber jeg Delle, den gjøer, og saa vaagne de Allesammen.

Frederik.

Det gjør Du ikke! Du har selv sagt: denne Aften er saa rig, saa smuk, saa velsignet. Lad den blive det endnu mere for os.

Therese.

Frier Du til mig?

Frederik.

Spøg ikke i et Øieblik saa alvorligt som dette.

Therese.

Jeg veed nok, at der er skeet danske Forlovelser i Peterskirken, men aldrig hørte jeg om Forlovelse i Vetturinens Vogn.

Frederik.

Saa lad vor være den første. Den staae som Indgang til de lykkelige Dage, der ville rulle op i Rom. Da kjører jeg derind med et Hurra, der skal høres til Nørrebro! Du smiler, trykker min Haand, Hurra! Hurra!

Fru Svendsen (farer op).

Hvad er det! hvad er det!

Vetturinen

(smelder med Pidsken og aabner Døren med Raabet:)

La Storta!

Englænderen (strækker sig gabende).

L'ultima stazione?

Tiggere (trænge frem).

Eccellenza! miserabile!

Gensdarmen.

I passaporti!

Toldbetjenten.

La dogana! (Strækker Haanden ud.) uno scudo!

En lille Dreng (i store Laser).

Datemi qualche cosa! (Uden at see hvad han endnu erholder.) poco! poco!

Fru Svendsen.

Sikket Styr! Det er i Italien! Det er Romerreise!

Værten

(med Huen og Lampen i Haanden, dybt bukkende).

Buona sera! favorisca!

Italienerinden.

Non ne dubitate, una buona locanda!

(De samme Udbrud gjentages, blandet med Englænderens God dam, og for at Larmen kan forøges, falder under denne Orchestret i med Tourbillon-Galop af Lanner, under hvilken Forhænget falder.)

Kong Saul.

Opera i fem Acter.

Personerne.

Saul, Konge i Israel.
Jonathan, hans Søn.
Michal, hans Datter.
Samuel, Dommer.
David.
Abjathar.
Isram, Sauls Fortrolige.
Zilla, en Hexekvinde fra Endor.
Tre Hexekvinder.
Flygtninge.
Chor af Præster, Krigere og Folket.

Første Act.

Kong Sauls Telt.

Det er aabent i Baggrunden. Offringen begynder, Kongen staaer mellem Præsterne; rundt om er sluttet Kreds af Soldater og Folk.

Præsterne.

Jehova,
Vend dine Øine ikke herfra!
Du har Israels Folk udkaaret!
Ved Moses blev frembaaret
Lovenes Bud.
Du er Israels Gud.

Saul.

Du vil os høre,
Du vil os føre
Af Trængslerne ud.
Du i din Vælde
Fjenderne fælde!

Folket.

Offer=Røgen sig svinge
Gjennem Himlens Pauluner!
Mægtigt klinge
Cymbler og Basuner!

(Under dette Chor er Saul traadt frem i Forgrunden og Teltet blevet lukket.)

Saul.

Nu er det skeet. Her var ei Tid at spørge,
Hvor bliver Folkets Dommer,
Offerpræsten. Ei han kommer,
Vil ei komme.
Alt syv Dage ere omme;
Ei er Tid til Dvælen.

Isram.

Du i Hæren er Sjælen,
Kraften og Aanden;
Villien har Sværdet i Haanden.

Begge.

Israels Gud,
Du os høre,
Du os føre
Af Trængslerne ud.

(Isram forlader Teltet.)

Saul.

Er jeg endnu ei kjæk og ung,
Hvi sænker sig en Sky saa tung
Fra Tanken til mit Hjerte.
Skal ud fra Skyen Kraftens Lyn
Just klare op mit Kongesyn,
Hvad er Minutets Smerte!

David (synger udenfor.)

Ud i Leiren,
Ud til Seiren!
Og med hver en Fugletunge.
Høit at sjunge,
Vingen øve,
Kraften prøve!

Saul.

Det er Davids Harpespil,

Davids Stemme, jeg den hører,
Altid sælsomt den mig rører,
Milde Syner frem den fører,
Syner, som mit Hjerte vil.

David (udenfor.)

Hos de raske Vaabendrenge
Vil jeg gribe Harpens Strænge;
Kraftigt længe
Toner Klangen.
Der er Lædskedrik i Sangen.

Saul
(idet han lader ham kalde).

Her i Teltet ved min Side
Sidde han.
Disse Toner bløde, blide
Mildne kan,
Løfte, holde, Kraft gjenføde.
(Gjentager Ordene i Davids Sang.)
„Kraftigt længe toner Klangen,
Der er Lædskedrik i Sangen“.
(Til David, der træder ind.)
Du er her med Sangens Magt.

David.

Mine Brødre har jeg bragt
Fødevare, Frugt og Viin —!

Saul.

Krigerens Magt er ei stor som din,
Hjertets Sorg Du veed at dæmpe.
Du kan de truende Syner bekjæmpe,
Grib nu Harpen før Kampens Gang.

David.

Konge, Du vil, og Harpen faaer Klang.
(David spiller.)

Chor af Michal og Kvinder
(som komme til.)

Hvilke Toner, bløde, stærke,
Davids Strængespil.
Jeg mit Hjerteslag kan mærke!
Vi lytte til.

David.

Din Sjæl være ung,
Da er ingen Byrde Dig tung.
Sjung!
Hjertet svulme i Glæde,
Glædes-Taarer Du græde!

Chor.

I Glæde,
Glædes-Taarer Du græde!

Jonathan (træder ind).

Fra Philisternes Hær atter Kæmpen staaer frem,
Sin Haan og sin Gift kaad slynger han ud.
Han en Enekamp vil; Ingen mødte endnu,
Skjøndt din Datter Michal har Du lovet til den,
Som i Kampen bestaaer; Ingen vovede den.

Chor.

Ingen vovede den,
Og dog lovede Du den,
Som i Kampen bestod,
Michal, deilig og god.

David.

Kong Saul, jeg Seirens Priis skal naae,
Jeg vil i Kamp med Kæmpen gaae
Og haaber ham at fælde.
Gud lede vil mit Slyngekast,
Og Kæmpens Haan og Spot i Hast
Er Lyd som af en Bjælde.

Michal.

Mit Hjerte paa din Lykke troer.

Chor.

Mod og Villie gjør Dig stor,
Du vil slaae, som Du kan synge.

Saul.

Tag mit Sværd!

David.

Nei, kun min Slynge;
Jeg med den vil Lykken prøve;
Den har fældet Bjørn og Løve,
Nu den fælde Haan og Spot.

Chor.

Heltens Hjerte Intet skrækker.

Michal.

Styrk ham, Herre Zebaoth!

David (til Michal).

For din Fod jeg her nedlægger
Harpen, i hvis spændte Strænge
Hjertets Toner bæved' længe.
Nu til Kamp, nu er det Tiden!

(Iler ud.)

Chor af Jonathan og Krigere.

Med ham til Striden!

(De følge efter.)

Michal og Kvinder.

Nu er Hjertet af Angst bespændt.

(De gaae til Side.)

Saul.

Kun et Vindstød og Bladet er vendt.
Hvad der vil komme har Ingen kjendt.

(Træder mod Teltets Udgang og møder Samuel.)

Samuel.

Kong Saul, Du bøier ei dit Hoved ned,
Din Villie lader Du raade,

Din egen Strid Du ei stred!
Jehova vil i sin Naade
Den strengeste Lydighed,
Den er ham bedre
End Offret af Øxner og Bæddre.
Konge, Ypperpræst tillige vil Du være!

Saul.

Din Konge Du ære
Er Lovens Bud.

Samuel.

Kongernes Konge er Gud!

Saul.

Som en Ravn herind Du fløi,
Ei dit Skrig skal Angst forvolde.
Jeg er ei dit Legetøi,
Den, Gud kaared', Gud vil holde.

Samuel.

Hvo gav Dig Kronen,
Fattige Hyrde? —
— Mose Love, Religionen
Vil Du omstyrte.
— Snart er Du i Angest stedt,
Ikke Du og ei din Æt
Skal beholde Kongetronen!
— Jeg har intet til din Trøst,
Snart en Anden bærer Kronen,
Hør i mig Gud Herrens Røst!

Chor (bag Scenen).

Han faldt! see det blodige Lig!
Glædesskrig, Jammerens Skrig
Sig blande!

Saul og Samuel.

Gjennem Hjerte, gjennem Pande
Tanken lyner!

Fremtids-Syner kan jeg skue,
De gaae frem i Glands og Lue.

Chor.

Heltens Kampdaad vil vi synge,
Isais Søn, Du Seiren vandt.

Zilla og derpaa Choret.

Tusinde dræbtes af Saul,
Ti Tusinde dræbtes af David!

Jonathan.

Kun med Hyrdestav og Slynge
David frem i Kredsen gik.
Kæmpen faldt ved første Kast;
Sværdet ved hans Lænd i Hast
David greb, dets skarpe Blad
Skilte Krop og Hoved ad.

Zilla og Choret.

Tusinde dræbtes af Saul,
Ti Tusinde dræbtes af David.

David.

Er, Michal, din Haand i min Høire lagt,
O giv saa et Kys mig paa Panden.

Michal.

Hvorfra denne store, sælsomme Magt,
Der bøier Kvinden for Manden.

Saul.

Mig ramme de Ord, der i Sangen er lagt,
Man sprænge ei Kronen fra Panden.

Isram.

Jeg har i Kong Saul min Storhed og Magt,
Thi herske han og ingen Anden.

Zilla (betragtende Saul.)

Han, som har min Broder paa Baalet bragt,
Der staaer han! nu har jeg ham — Manden!

Chor.

Tusinde dræbtes af Saul,
Ti Tusinde dræbtes af David!

Saul.

Høit Sangen har meldet,
Ti Tusind Du fælded',
Fæld Hundrede til;
De Brude-Skjænk være,
Og Michal i Ære
Da høre Dig til.

Zilla og Michal.

Han vil, han skal bløde.
Indvies de Døde.

David.

Til Kamp skal jeg møde.

Samuel.

Saul vil jeg udstøde,
Jeg David indvier.

Jonathan.

Syng Seirs-Melodier
Ved Goliaths Fald!

Alle Hovedpersoner.

Hvilken Flamme i mit Hjerte!
Er det Fryd, hvad eller Smerte,
Er det Glæde eller Vee?
Fremtids-Syner kan jeg see.

Chor.

Tusinde dræbtes af Saul,
Ti Tusinde dræbtes af David!

Anden Act.

I Kongeborgen.

Jonathan med **Choret** træde ind for at udsmykke Have, Sale og Gange.

Røg med Ambra og med Myrrha,
Udbred kostelige Tepper,
Frembær gyldne, rige Kar!
Unge Kvinder synge Sange,
Smukke Børn frembære Vinen,
Unge Stridsmænd vise Kræfter,
Sværd og Spyd
Give Lyd!
Kong Saul gav David sin Datter Michal!

(Paa Jonathan nær, der er beskjæftiget med Anordningen, drage de Andre bort fuldførende hans Befalinger. Saul, fulgt af Isram, træder ind.)

Saul.

En Fest, en kongelig Fest paa mit Bud! —
Blomster og Sange,
Og om mit Hjerte Kvalens Slange.

Isram.

Hvad bøier saa din stærke Aand?

Saul.

Min onde Dæmon!

Isram.

Nat er i dit Øie.

Saul.

Mit Hjerte er lagt i Lænker og Baand —
Du har ei hørt mit Ord? —

Isram.

Udtal Dig nøie!
Jeg er din Villies høire Haand.

Saul.

En Fest! en kongelig Fest. Jeg mit Løfte har holdt,
Men han — han har mig Kvaler forvoldt —
Jeg har Ord fornummet —
De være forstummed'!
Ja, naar hans Legem i Døden er koldt,
Synerne svinde — sprængt er hvert Baand!

Isram.

Kong Saul!

Saul.

Du er min Villies høire Haand!

Begge.

Ved den jublende Fest
Være Døden Gjest,
Ingen ham kjender,
Dagen ender.

(De forlade Scenen.)

Jonathan
(som fra Galleriet har hørt dem, iler frem).

Vee, hvad har jeg hørt! et Lyn i Sjælen.
Her er ei Tid til Dvælen.

(Iler afsted for at søge David; denne, uden at sees af Jonathan, kommer fra Høire, Michal fra Venstre. De flyve hinanden jublende i Møde.)

Michal.

Kom Du, min Sanger,
Min Helt og min Brudgom,
Jeg er nu Harpen,
Der klinger ved Dig!

David.

Ingen Blomst pranger
Dig liig i Skjønhed,
Den fik kun Solglands,
Du heelt er Sjæl.

Michal og David.
O, hvor livsaligt
Hjerterne bæve,
Det ret at elske,
Det er at leve.

Chor (bag Scenen.)
Kong Saul gav David sin Datter Michal!

Jonathan (iler ind).
Du er her! jeg har Dig fundet!
Vee! min Tunge er som bundet,
Spørg ei, her er Tiden kort,
David, Broder, skynd Dig bort!

Michal og David.
Hvad er skeet?

Jonathan.
Undfly din Fare,
Denne Fest er kun en Snare.
— De vil myrde Dig!

Michal.
Broder, frels ham! Blodet strømmer
Som en Ild i mine Aarer.
Føl min Angst, see mine Taarer!

David.
Ei jeg dette Sted forlader,
Kongeborgen — hos din Fader!
Og jeg selv har Mod og Sværd.

Jonathan.
Hos min Fader! Stakkels Fader!

Hans Ungdoms-Tid med Straaleskrift
Forkyndte Mildhed, Ædelmod,

En Mand i Tanke og Bedrift!
Hvor var han kjæk og mild og god;
Men der har viist sig onde Aander,
Og i Minutet de har Magt,
De vil din Død! Min Sjæl sig vaander,
Men Alt har jeg nu Vennen sagt.

Michal.

Snart er' de herinde,
De tage dit Liv!

David.

Min Brud, min Veninde,
Min yndige Viv.

Jonathan og Michal.

At blive er Døden,
O skynd Dig, min Ven!

Alle Tre.

I glædeligt Møden
Vi samles igjen!

(David iler ud.)

Jonathan og Michal.

Gud, Du har ham,
Frels og bevar ham!

Saul (træder ind).

Rul Dig, min Tanke, i Dig selv,
Jeg vil Dig ei udgrunde!

Jonathan og Michal.

Hans mørke Øie raaber: skjælv!
Ei veed jeg, hvad han kunde —!

Saul.

I To her sammen!
I To alene!

Og hvor er Festens
Udkaarne Herre
Paa Kongens Borg?

Michal.

Forvist han kommer!
— Jeg veed det ikke.
Tilgiv din Datter,
I dine Blikke
Er meer end Sorg.

Jonathan.

Jeg veed din Tungsind,
Din Sjæle-Smerte;
Men større Hjerte
End dit er ikke
I Kongeborg.

Saul.

Vil I forraade?
Bag søde Stemmer
Sig Braadden gjemmer —
Ha, hvor er David?
Han kommer ei!

Jonathan.

Han kommer ei! —

Jeg har ham frelst,
Og hvad jeg vilde helst,
Dig, Fader, har jeg frelst,
Frelst for Dig selv,
For det Onde gjort fri!

Saul.

Forræderi!
Du skal bøde, bløde,
Blive Orme-Føde,
Gaae til de Døde!

(Styrter ind paa Jonathan med sit Sværd. Michal og Kvinderne, Isram og Hoffolk komme til.)

Michal.

Du, Jehova, hør Fortvivlelsens Bøn!

Hoffolk og Krigere.

Faderen løfter Sværd mod sin Søn!

Kvinderne.

Festens Glæde nu kun bliver begrædt!

Jonathan.

Over Sønnen har Faderen Ret.

Saul (i Raseri).

Bring Davids Hoved! Kongen vil det!

Tredie Act.

Klippehule.

Zilla og andre Hexekvinder træde ind med Blus og veiende Hør, bundne paa lange Stænger.

Chor.

Med Blus og flagrende Hør, saa mange
Vi gaae i Hulens mulmmørke Gange;
Her Kryb og Flagermuus snildt vi fange,
Lydløst de sværme, lyssky og bange.

Zilla.

Ind i Klippedybet
Til Flagermusen og Krybet
Kommer den jagede Hexekvinde,
Menneskets Hjælperinde.

En Deel af Choret.

Vi lave til den, som i Sot sig vaander,
En Livsens Drik;

Vi fremkalde Aander
For Menneskenes omtaagede Blik.

En anden Deel af Choret.

Derfor lønne os de Stærke
Med Kains Mærke,
Løfte mod os Staalet,
Dømme os til Baalet.

Zilla.

Den Synd var Sauls i Ungdoms Overmod
Jeg var et Barn, men glemmer ingensinde
Det Rædselssyn. Min Moder stod
I Flammerne, blev brændt som Hexekvinde.
Vee Dig, Saul! det skal hævnes!

Chor.

Det skal hævnes!

Zilla.

Saul, Du skal stævnes
Til Fortvivlelsens Død.
Alt Ondt han forbrød.
David bedrog han,
Forjog han,
Myrde ham vilde han.
— Udmattet, hungrende
David fandt Tilflugt hos
Templets Ypperstepræst
Abimelek.
Denne gav Flygtningen
Alterets Skuebrød, Goliaths Sværd
Derfor Kong Saul i
Vrede og Vanvid
Nedsabled' Præsten,
Hans Slægt, alt hvad leved' —
David er frelst!

Chor.

Dræbt med Morder-Staalet,
Hundred til Døden henslæbt
Har Kong Saul.

Zilla.

Han min Moder har dræbt.
Hævn hun raaber endnu fra Baalet.

Chor.

Hævntiden kommer!
Saul! din Blodskyld er din Dommer!

Zilla.

Tys! vi maa vente, taale og tøve —
Stille! hver sin Gjerning øve.

Chor.

Med Blus og flagrende Hør
Ind fra Sumpens Rør
Vi gaae i de kjølige Huler,
Søge hvad Mørket skjuler.

(De forsvinde.)

(David og Abjathar træde ind.)

Abjathar.

Her er et Skjulested, kun kjendt af Faa,
Sig vidt og vildsomt strække disse Huler.

David.

I din Haand, Herre, er vi hvor vi gaae,
I Bønnen til Dig jeg mit Hoved skjuler.

Chor af Flygtninge.

Landflygtige, forstødt' som Du,
Vi er din Hær og Livvagt nu.

David.

Din Fader, al din Slægt, din Hjemstavns By
For min Skyld ødelagt! Forfulgt vi flye!

Abjathar.

Schakalens Hule aabner os sit Ly,
Men Seirens Sol engang staaer op paany.

Begge.

I tunge Tider,
Naar Hjertet lider
Og Alle slippe,
Er Gud den Klippe,
Hvorpaa vi trygge
Kan bo og bygge.

David.

Tys! Noget sig rører,
Fodtrin jeg hører.

Abjathar.

Hvo kommer her?

David.

I Skjul Enhver!

Chor.

Hvo nærmer sig fra Bjergets tætte Skove?
(De drage sig tilbage.)

(**Saul** og **Isram** træde ind.)

Saul.

Hvor kjøligt og hvor godt!

Isram.

Her kan Du sove.
Hvil tryg, jeg vil staae Vagt.

Saul.

I din Haand er mit Hoved nu lagt.

Isram.

Det bløde Mos et Leie Dig bereder,
Din kongelige Kappe jeg udbreder.
En Times Søvn Dig styrke og husvale!

Begge.

I disse Klippesale
Søvnen dale,
Drømmen tale
Og husvale.

(Isram gaaer mod Udgangen.)

Saul.

Der var en Tid, i Mindet jeg den seer,
Der var en Tid, den kommer aldrig meer!
Jeg hang ved Livet med en saadan Lyst,
Som Barnet hænger ved sin Moders Bryst.
Min Sjæle-Lyst jeg kunde juble ud;
I Lykken ydmyg, takfyldt mod min Gud.
Nu er det skiftet om — min Tanke brænder,
Mig selv jeg ikke kjender —!
Brudt er min Barne-Tro, min Tro paa Alt,
Men endnu ei min Kongekrone faldt.

Her jeg skulde kunne
Stille blunde,
Sove uden Drømme,
Glemsels Bæger tømme!
— Blide Søvn, kom nu,
Konge være Du!

(Sover.)

(**David** og **Abjathar** træde frem.)

David.

Saul er det! Saul!

Abjathar.

Din Dødsens Fjende!
Gud gav ham i din Haand. Stød til!

Og med hans Liv din Kval har Ende,
Som Konge Israels Folk Dig hilse vil.

David.

Jeg myrde ham —! Jeg myrde ham, som sover
I Gud og Tryghed! nei, det tør ei skee!

Saul (i Drømme).

O, vee mig! vee!

Abjathar og David.

Han drømmer. —
Søvnens Svane med ham svømmer
Ned ad Rædslers Flod.
Blod!

David.

Hvor er mod ham jeg lykkelig og rig!
Han skal mig kjende.
Jeg skjærer af hans Kappe denne Flig.
Ei David er hans Fjende.

Abjathar.

Jeg har min Faders Morder i min Magt.
Min hele Slægt han Undergang har bragt,
Jeg kan mig ei bekjæmpe!
Min Hævnlyst dæmpe!
O Jehova, Du mine Tanker klare!
(Træder med draget Sværd hen mod den sovende Saul.)

David (stiller sig imellem).

Vaagn op, Kong Saul, Du er i Fare!

Saul (farer op).

Ha, hvo kalder!
— Bøddelsværdet falder —
David! — David kan jeg kjende!

David.

Jeg er ei din Fjende,
Jeg er uden Svig.

Konge, jeg mig nærmer
Dig som din Beskjærmer.
Jeg stod ved din Side,
Du paa mig kan lide.
At Du det kan vide
Mæle Kappens Flig!

Saul.

David, jeg troer Dig!
Du er uskyldig —!
Jeg i mit Hjerte
Nærer det Onde.
Kan Du tilgive?
Nu er jeg din!

David.

Konge, Du lider!
Prøvelsens Aander
Slide dit Hjerte.
Toner fra Harpen
Kan dem forjage.
Heelt er jeg din!

Abjathar.

Skrækfyldte Minder,
Blodige Tanker
Gjemmer jeg, bærer jeg;
De sønderslide.
Hvad maa jeg lide!
Hvo har en Kamp vel
At ligne mod min!

Saul.

Kan Du tilgive?
Vil Du mig følge,
Være en Broder,
Blive en Ven!

(Omfavner ham.)

Ved Michals Hjerte,
I Kongeborgen,
Nyd Løn for Sorgen
Og glem hver Smerte.

David.

Min ædle Konge,
Fra dine Øine
De store Taarer
Paa Kinden trille;
Jeg tør Dig troe.

Abjathar.

Som Blink i Natten,
Som Aftnens Kornmod,
Glimt af det Gode
Snart glemmes vil.

(Davids Folk komme til; ligeledes Isram og enkelte Krigere.)

Chor.

Hør, Lyd af Stemmer!
Hvad skeer her inde?

David.

Hils Eders Konge!
Bøi Knæet for ham,
Saul, Israels Konge!

Chor
(idet de synke i Knæ).

Saul, Israels Konge!

Fjerde Act.

En pragtfuld Sal i Kongeborgen.

Saul
(staaer hensunken i dyb Mismod).

I mig er et Mørke; det knuger mit Sind,
Aldrig Guds Solskin vil lyse derind.

Verdens Deilighed, rundten om,
Skinnende Boble, skjør og tom!
Løgn boer i Smilet, Løgn boer i Taaren,
Breder Klædet paa Vuggen og Baaren.
David, med Uskyld i Øine og Mund,
Dig bobler Vellyst i Hjertets Grund.
Dig og mig selv og dem Alle jeg kjender,
Kun i os selv vi begynder og ender.
Den Visheb groe:
Der er ei Een, Du heelt kan troe.

(Synker sammen; bryder derpaa ud:)

Løft Dig, mit Mod,
Du stolte Svane!
Vil Du Blod?
Det er din Vane,
At dykke deri de stærke Vinger!
Afgrundens Syn Du da betvinger.

(Man hører David spille Harpe; Saul lytter og udbryder derpaa i Spot, der gaaer over i Veemod.)

Slangen hvisler! hør vor yndigt!
Himmelsk — og dog saa syndigt!
Kildrende, kvægende,
Til Taarer bevægende,
Smerten sig stiller.

David

(træder ind med Harpen, som han vedbliver at spille).

Saul.

David, Harpespiller,
Din Kunst gjør Du godt. —
Tonernes Drot,
Troldmand! Du kan forjage
Nattens Syner. Strængens Klage
Kalder Fryd fra Ungdoms Dage,
Svulmende som Stormens Magt.
Trolddom er i Harpen lagt,
Tonerne mig sødt betage — —!

— De bedrage!
Alt er Bedrag!
(River Harpen fra David og sønderhugger den med sit Sværd.)
— Knust i eet Slag.

David (i Lidenskab).

Vanvid fører Dig!
Varslende hører jeg
Stemmen, som siger mig:
Tro ei Kong Saul!

Saul (i Vildelse).

Du staaer i Pagt,
Under skjulte Gaader,
Med Dæmonen, som raader,
Som hos mig tøver,
Som det Onde øver,
Som har i Lænker mig lagt.
Fra ham er din Magt!

Michal og Jonathan (ile til).

Hvad Haab er tilbage!
Aldrig gjenkomme de lyse Dage.

Saul.

Smuldrende, raadnet
Være dit Livs-Træ!
End er jeg Konge,
Min Arm skal Dig naae!

Chor
(af Mænd og Kvinder, som ile til ved den stigende Støi).

Smerten og Sorgen
Har Kongeborgen
Ligesaa tung som Armods Vraa.

Jonathan (til Michal).

Ei jeg forlader
Den lidende Fader,
Følg Du med Vennen,
Vær Trøst i hans Nød.

Michal og David.

Kvinden forlader
Moder og Fader,
Følger sin Husbond
I Fare og Død.

(De gaae bort sammen.)

Isram (iler ind.)

Det er Tiden
Til Striden
For Liv og Land!
Kong Saul, hold Stand!
Uforfærdet
Grib Sværdet!
Philisternes Hær
Som et uhyre Vand
Overskyller dit Land,
Bølgen er nær.

Saul.

Er jeg i Nøden bestedt?
Skal jeg døe, jeg og min Æt!
Svaret Du skjuler.

(Til Isram.)

Svaret jeg har:
I Endors Huler
Hos Hexen Saul henter Svar.

Isram.

Min Konge!

Saul.

Forstaae
Mit Vink og følg mig!

Isram.

I Storhed dølg Dig
For Folkets Skare.

Chor.

Over Israels Folk nu Stormene henfare!

Saul.

Hexen i Endor skal klare
For mig hvad kommer.

(Iler ud med Isram.)

Chor.

Vee os, hvad talte Samuel, Folkets Dommer.

(De følge efter, og ene tilbage bliver Hexekvinden Zilla.)

Zilla.

Nu gryer Du Hævnens Morgen!

(Hun træder frem i Forgrunden og udbryder i Lidenskab.)

Angst herinde, Angst derude,
I Krigsbasunerne de tude —
Kong Saul gaaer til Hexen i Endor!
— Hun er i Kongeborgen,
Hun har speidet, hun har hørt.

— Saul, Du er til Maalet ført —
I Angst bestedt. —
Dø skal Du og al din Æt!
I dit Hjerte trænge Staalet!
Moder! nu staaer Du i Glands paa Baalet!

(Iler ud. Krigsbulder. Kvinder flygte ind paa Scenen.)

Chor af Kvinder.

Lad os ile til Templet — ydmygt knæle.
Herren styrker de svage Sjæle!

Femte Act.

Klippehule hos Hexen i Endor.

Tre Hexekvinder.

Den Første.

Kong Saul kommer hid forklædt —

Den Anden.

I Angest bestedt.

Den Tredie.

Vee Kong Saul og hans Æt.

Alle Tre.

(Lidt efter lidt komme flere til; de stemme med i deres Sang, saa at den svulmer i Chor.)

Taage og Dunster
Sig hæve,
Hexens Kunster
Skal ham gjennembæve.
Blændende Lys
Male Skikkelser vilde;
Angestens Gys
Være Dands ved vor Gilde.

Løsner Storm og Vind,
Skift med farvede Flammer,
Blegne skal hans Kind
I Hexens Kammer.

(Man hører Stormvinden og seer en vexlende Belysning. Hexekvinderne, paa de Tre nær, forsvinde.)

De tre Kvinder.

Nu træder Kongen ind
I Hulens dæmrende Lysning; —
Der gaaer en Gysning
Gjennem Tankens Vildhed.
— — Alt er Stilhed.

Saul
(træder hen imod dem og standser.)
Jeg er her nu!

Den Første.
Hvad søger Du?

Den Anden og Tredie.
Hvor gaaer din Vei?

Saul.
Jeg veed det ei! —

Zilla.
(viser sig pludselig i stolt, bydende Stilling høit paa et Klippestykke over ham.)
Kong Saul søger Hexen i Endor!

Saul.
Du kjender din Konge. Kvinde,
Ansigt til Ansigt staae vi herinde!
Du fik Magt i Aandernes Rige,
Har Fremmanelses-Gaven.
Paa dit Bud de Døde stige
Fra Graven.

Zilla.
Hvem skal jeg kalde?

Saul.
Samuels Skygge.

Zilla.
Jeg skal mane de Døde?

Saul.
Min Lykke,
Mine Sønners, Kampens Udfald, —

Zilla.
Kjende
Vil Du! — Mørket alt sig sænker,
Dødningeblus sig tænde.

Nu briste Gravens Lænker,
Hører Du Aanderne synge.
(Man seer og fornemmer hvad han siger.)

Saul.

Død er Samuel, Folkets Dommer,
Fra Graven han kommer.

Zilla.

Ord ere lagte paa Prophetens Tunge.
(Stormhyl og Brag gjennemsuse Hulen).

Saul.

Over mig bruser Rædslernes Hav.

Zilla
(hæver sig med bydende Majestæt).

Ved den Magt, Kræfterne mig gav,
Samuel, stig af din Grav.
(Under vexlende Farvelys stiger marmorhvid Skikkelsen af Samuel.)

Synet,

Saul, Du er givet
I Philisternes Hænder.
David blev salvet
Til Israels Konge!

Saul.

Vee mig! (Styrter til Jorden; Spøgelse-Synet forsvinder.)

Zilla.

Min Livsdrøm opfyldt jeg seer,
Det skoggerleer
I Hjertet her inde. (Leer vildt.)
Triumph!

Chor af Kvinderne.

Triumph, Du haanede Hexekvinde!

Zilla.

Nu først Livet jeg kjender!
— Saul, vaagn op! dine Fjender
Er' over Dig.

Saul (farer op).

I Fortvivlelse det ender
For mig. (Styrter ud af Hulen.)

Zilla.

Jeg er ved Maalet!

Chor.

Blod-Roser groe fra Baalet.

Scenen forandres til Leiren.

Kamp-Bulder; Lyd af Trompeter og Tuber. Vilde Raab bag Scenen. **Jonathan** føres ind døende; **David** og **Michal** ledsage ham. Michal er i en Slags Vaabendragt.

David.

Han døer! af Vennen døer!

Michal.

Han døer! min Broder døer!

Jonathan.

End sænker sig ei Nattens Slør,
Jeg Eders milde Aasyn kjender,
Jeg føler Eders varme Hænder,
Trofaste, elskelige To!
— Tak, David, Du blev tro,
Stred for min Faders Sag.
— Hvor Solen skinner dog paa denne Dag,
Den trænger i mit Hjerte.
Nu døer al Smerte.

(Døer.)

David og Michal.

Vor Broder, vor Ven!
Det er som om han blunded!

Chor (bag Scenen).

Seiren er vundet!
Kampen døer hen.

Saul
(styrter ind forvildet, med draget Sværd).
Mit Drømmeslot fra Grund til Gavl
I Gruus!
Tag mit Sværd! dræb Kong Saul
Og al hans Huus. — —
Alt var en Skuffelse, en broget Drøm!
Nu synker den og jeg i Glemsels Strøm!
(Styrter sig i sit Sværd.)

Chor af Krigere.
Seiren er vundet!

David og Michal.
Angstens Nat forsvundet.

Krigerne (som komme til).
Kong Saul i sit Blod!

Almindeligt Chor.
Vi have Fjenden traadt under Fod,
Seirens Sange vi sjunge!

David og Michal.
Ind i Eden,
Ind til Freden,
Hvor ei Hjerterne bløde,
Vandre de Døde.

Chor.
David er Israels Konge!

Indhold.

Agnete og Havmanden,

Dramatisk Digt i to Dele.

Første Deel.

Agnete paa Holmegaard. Havmandens Bryllup.

Anden Deel.

Agnete Havmandens Viv.

1833.

Personerne.

Første Deel.

Mo'er Gertrud, Fisker-Enke.
Agnete, hendes Datter.
Hemming, Spillemand, boende hos Mo'er Gertrud.
Hintze, en rig Slagter.
Liden Kirsten, Mo'er Gertruds Søsterdatter.
En Zigeuner-Familie.
Havmanden.

Scenen er i det nordlige Fyen, ved den Tange, som nu danner Odense Fjord.

Tiden omtrent 1106.

Efterspil til første Deel.

Skipperen.
Skibsdrengen.
Den gamle Styrmand.
Zigeuneren.
Hemming.

Anden Deel.

Knud Porse, Borgherre.
Karen, hans Datter.
H. Aage, hendes Brudgom. } Herremænd i Fyen.
Povel Vibe. } Herremænd i Fyen.
Peter Palle. } Herremænd i Fyen.
Jomfru Bodil, Karens Moster.
Kjøgemesteren. } og flere Tyende hos Knud Porse.
Ane i Stegerset. } og flere Tyende hos Knud Porse.
Erik Staldsvend } og flere Tyende hos Knud Porse.
Hemming, gammel Spillemand.
Fiskeren.
Fiskerdrengen.
Palles Jægere.
Brudepiger og Bryllupsgjester.

Agnete.
Hendes smaa Børn.
Havmanden.

Scenen er i Fyen 1156.

Første Deel.

Agnete paa Holmegaard.

Et gammeldags Værelse med Trægallerie, forrevne Tapeter etc. i en forfalden Bygning, kaldet „Holmegaard“, tæt ved et Fiskerleie. — Det er Sommeraften.

Mo'er **Gertrud** (sidder og spinder), **Hemming** (skjærer paa en Tøirepæl).

Gertrud.

Ja vist, jeg holder grumme meget af Dig,
Vil nødigt miste Dig, ja meget nødigt!
Men Du maa ud at tumle Dig i Verden;
Det hører til, især naar man er ung.
Du gjælder for en dygtig Spillemand —
Ja, spille kan Du, saa det gaaer til Hjertet!
Men slige Folk har aldrig noget Hjem.
Man gaaer fra By til By, fra Borg til Borg,
Her er Begravelse med Spil og Gilde,
Her dandses Fakkeldands i Riddersalen,
Og der er Lystighed paa Maidagsaften!
Det er et broget Liv, det maa Du kjende,
Ei, som en Lænkehund, bestandigt springe
Det visse Stykke, og ei meer, om Huset;
Nei, ud omkring, det sætter Gang i Blodet,
Det muntrer Sindet! Vil Du lyde mig,
Da skal Du see, Du bliver mere lystig,
Jeg troer, Agnete med sit sære Væsen
Har smittet Dig. Nei, Du maa ud at luftes!

Hemming.

En Spillemand er ikke agtet stort,
Med Vagabonden har han Alt tilfælleds.
Jeg veed, jeg kan ei skille mig fra Hjemmet,
Til dette Sted er Hjertet voxet fast.
De halv afbleg'de Billeder paa Væggen,
Træ-Galleriet sort af Røg og Ælde,
Selv Krusemynten i det smalle Vindue,
Har skabt et Tvillingbilled i mit Hjerte,
Der ei kan skilles fra sin anden Halvdeel!
Og hvor i Verden finder jeg vel Nogen,
Der er, som I, saa moderlig imod mig?
Nei, lad endnu det blive ved det Gamle!
Eengang, maaskee, vel Reiselysten kommer,
Da tager jeg min Bylt og Sækkepiben,
Og gaaer da ud, hvorhen vor Herre vil det!

Gertrud.

Hvad jeg har sagt, var i den bedste Mening,
Tænk lidt derpaa og gjør saa hvad Du vil!
Gid mine Klæder skaarne var, som dine,
Jeg fløi afsted, før selv jeg vidste af det.
— Men Hunden gjøer! —

Hemming.

Her komme Fremmede!
Der rider En, derinde, gjennem Stuen.

Gertrud.

Ih! det er Hintze Slagter tør jeg vædde!
Nu faae vi Nyt at høre; det var herligt!
— Hjelp til, at Qvæget kommer under Tag.
I den forfaldne Sal er Plads og Foder.
Gjør Gavn i Huset! vær min tredie Haand! —
Hvor dog Agnete bliver af i Aften.
Nu sidder hun ved Stranden, kan jeg tænke,
Og spilder Tiden, som er mig saa kostbar!

— Men see der er han: Ih, velkommen Hintze.
Maria, Joseph signe Eders Indgang.

(Hun kysser paa sin Haand og rækker den til Hintze, som træder ind.)

Hintze.

Her har I mig og fem og tyve Stude,
Jeg lod dem som mit Følge staae i Porten!
Hu, jeg er bandsat træt! imorges tidlig
Gik jeg fra Odense, og Veien veed I
Gaaer ud og ind, saa den faaer aldrig Ende.
Nu er jeg her da i mit Standqvarteer,
Kan hvile og faae Kræfter til imorgen.
Nu Mutter Gertrud, I maa brase op!
Selv har jeg med mig deiligt Bremer-Øl
Og denne Flaske med Klaret for Eder.

Gertrud.

Jeg brase op! hvad tænker I dog paa?
Det er jo Fastedag.

Hintze.

Ja, ja, det veed jeg!
Men tæt herved jeg traf en sølle Tigger,
Ham gav jeg Penge for at faste for mig;
Og seer I da, saa har jeg Lov at spise!
Det er jo tydeligt! — Men siig mig nu,
Hvor er Agnete? Altid er hun ude.

Gertrud.

Hun er ved Stranden vel, der gaaer hun gjerne.

Hintze.

Ved Stranden? Ih det kan jeg ikke lide! —
Ved Stranden, see der gaaer hun alletider!
Hun er formeget paa sin egen Haand.
I skulde, det vil sige med det Gode,
Dog have Haand i Hanke lidt med hende.

Hvad driver hende vel derned til Vandet?
Det er ei godt, og hvortil skal det lede!

Gertrud.

Hun kan ei Andet! tro mig, thi jeg veed det.
Det reiser sig fra hendes Fødselsstund.
I veed jeg kommet er fra Jyllands Vestkyst.
Jeg med min Mand gik tidt paa Fiskefangst;
En Dag, mens jeg var svanger med Agnete,
Og Ebben havde trukket Havet bort,
Gik jeg med ham; vi var' en Miil fra Land,
Vi samled Rav og Solen brændte hedt;
Da fik jeg ondt. Der stod et Vrag i Sandet.
Der krøb jeg ind og fødte min Agnete.
Men Floden kom; langt ude brølte Havet;
De store Bølger vælted' frem paa Sandet!
Det var ei Spøg! min Mand tog mig paa Ryggen
Og holdt det spæde Barn fast i sin Arm,
Saaledes løb og gik han, fulgt af Floden.
Der naaede ham, før han fik Fod paa Kysten.
Han vaded' frem med os igjennem Strømmen;
Den salte Bølge i sin vilde Brænding
Har døbt Agnete! hun er Havets Barn!
Der blev hun født, der drømmer hendes Tanke!

Hintze.

Men I, fra den Tid, fik vel nok af Havet?

Gertrud.

Det var en farlig Stund! nu er den glemt.
Og gjerne var jeg blevet der ved Havet,
Thi det var Noget imod Kattegattet!
Men da min Mand med vore Nabofolk
Forfulgte hid Kong Knud, der var for haard,
— Nu er han salig og en mægtig Helgen —
Saa drog jeg med til Fyen — hvor jeg blev Enke.
Her boer jeg nu i denne gamle Gaard,

Der staaer forfalden og forladt paa Næsset,
Og kaldes Holmegaard. Den Smule Herberg,
Jeg her kan holde, hjelper altid Noget.

Hintze.

Nu ja, det veed jeg! hvad skal dette til?
Bras heller op, faae Ilden til at brænde,
Thi jeg er sulten, trænger til at spise;
Saa kommer vel Agnete, vil jeg troe,
Thi naar jeg først er mæt, saa har jeg Noget,
Ja noget Vigtigt, for Jer begge To!
Alt sidste Gang jeg vilde talt derom,
Da blev der Intet af, nu maa det siges!
Kjed er jeg af at være Enkemand;
Jeg er ei gammel, staaer mig ogsaa godt,
Og naar en Mand, som jeg, nu kom som Frier,
Hvad vilde man da sige, Moder Gertrud?

Gertrud.

O Gud, o Gud! — Ja, hvad vil man vel sige?
Det kommer saa uventet! Sligt et Skridt
Maa overveies, overtænkes nøie!
Nu er jeg Enke alt paa tolvte Aar;
Min salig Mand, hvor han var ciegod,
Men jeg har grædt for ham de salte Taarer.
Og skulde En erstatte mig hans Tab,
Ja, da I vil, at jeg skal tale Sandhed,
Da var det Eder.

Hintze.

Hvad? I troer at det
Er Eder, som det gjælder! Nei Agnete!
Jeg mener hende; det er saa naturligt!

Gertrud.

Ah, saa! Agnete? Jeg forstaaer det nok!
— Ja, det beroer paa hendes eget Hjerte!

Der kommer hun med Hemming, prøv derpaa!
Dog frygter jeg, I hende er for gammel.
Husk paa at: „lige Børn de lege bedst!“

Agnete og Hemming (træde ind.)

Agnete.

Den smukke Aften lokked mig fra Huset.
Fuldmaanen skinner, det er deiligt Havblik!
Herinde er saa trykkende, saa lummert,
Og mindst jeg vented' slig en Gjest som Eder,

Gertrud.

Og det er Dig især Besøget gjælder.
Ih, bøi Dig Barn for al den store Ære!

Agnete.

Hvorledes, mig?

Hintze.

Kom, sæt Dig ned Agnete!
Du mærker nok, Mo'er Gertrud er lidt gnaven.
Men det gaaer over, kjender jeg til hende!
See, hvad jeg har til Dig fra Svendborg Marked,
En Perlehue; den vil klæde godt!
Jeg tænker paa Dig, naar Du mindst det drømmer.
Jeg holder af Dig, Du er god og smuk!
Og naar jeg nu har spiist, er bleven mæt,
Saa faae vi en fornuftig Passiar;
Og om Du vil, naar jeg imorgen reiser,
Saa skal jeg lave Dig det bedste Sæde
Paa een af Studene. Du tager med mig,
Og naar Du seer, hvorledes Alt er hjemme,
At der er fuldtop, som sig hør og bør,
Saa kan vi lade Præsten sige Amen.
Har Du forstaaet mig? Jeg frier til Dig!

Hemming.

Agnete, kan og vil Du os forlade?

Hintze.

Ja vist, det kan hun! men hvad er vel det?
Mo'er Gertrud følger med, ifald hun vil,
Og Du, min Gut, skal spille ved vort Bryllup!
Som Søskende I voxed' op tilsammen,
Dog Søskende maae skilles her i Verden!
— Men see, der er Mo'er Gertrud alt med Fisken.
Hør, hvor den braser! sæt Jer nu Børnlille,
Og smag mit Bremer-Øl og min Klaret,
Imidlertid vi tale om mit Bryllup.

Hemming.

Jeg er ei sulten, og saa vidt jeg troer
Er' Oxerne urolige derinde.
Jeg faaer at see, hvorledes de er' bundne.

(gaaer ud.)

Gertrud.

Hvad siger nu Agnete til jert Ord? —
Naa, Barn, Du har din egen Villie for Dig.

Hintze.

Ih! hvad hun siger? Pigen siger „Ja!"

Agnete.

Der feiler I! hun kan, hun tør det ikke.
En Hustru skal forlade Slægt og Hjem
Og følge Manden, hvor han gaaer i Verden;
Med Sjæl og Tanke leve kun for ham
Og skabe Lykke ved sin stille Virken;
Det kan jeg ei, det føler jeg for vel!
Der er en mægtig Higen i min Sjæl,
Der driver mig, jeg kan det ei forklare!
I vil ei vredes —?

Hintze.

Altsaa da et Afslag?

Agnete.

I hører dog jo helst Oprigtighed.

Hintze (heftig).

Ja vist, ja vist! — Nu skynd Jer lidt Mo'er Gertrud!
Lidt mere Brød, to Fisk endnu paa Bordet,
En Slurk Klaret, saa reiser jeg igjen!
Det er saa kjøligt nu ved Nattetid,
Imorgen brænder Solen altfor hedt.

Agnete.

I bryder op i Aften! er I vred?

Hintze.

Jeg vred? Hvorfor? Jeg har jo ingen Grund.
Det er mit Lune! jeg har ogsaa Lune! —
Nu, Eders Sundhed! den vil I dog drikke?
Tag med et Bæger, Gertrud! lad det smage! —
I see mig, — naar jeg kommer her igjen!

Strandbred.

Hemming (sidder paa en Steen og synger).

Bag Ellekrattet nede, hvor Møllehjulet gaaer,
Der tjente jeg hos Mølleren i fire Ungdoms Aar;
Paa Stænten jeg om Aftenen satte mig tidt,
Og talte med Møllerens Datter da lidt.

Det var som man fra Øinene ind i Hjertet saae,
Jeg kunde hele Natten ligge og tænke derpaa.
Hun deelte mine Sorger, jeg sagde hende Alt,
Men aldrig om min Elskov jeg hende har fortalt.

Men havde hun mig kjær, som jeg hende, her paa Jord,
Da havde hun nok vidst det uden et eneste Ord.
Tidt bad jeg i mit Hjerte: „lad min Elskov forgaae,
Jeg fattige Knøs kan dog aldrig hende faae!"

Hun trykked' mig i Haanden, da jeg var syg og bleg,
Men derved af mit Hjerte ei Kjærligheden veg!
Hun saae saa venlig til mig, hun bad mig være glad,
Og vor Herre og mit Hjerte, de gjorde hvad hun bad.

Jeg følte saadan Drift, saadan Lyst i min Sjæl,
Saa mødtes vi ved Lunden forleden i Qvel,
Da tog hun mig i Haanden og sagde: „er Du der?
Du hilser en Trolovet, min Fæstensring er her!

„Ja, Guld og rige Perler gav mig hans Kjærlighed?
Og Du, Du er den første, der om min Lykke veed!"
Jeg kyssede paa Haanden, men sagde ei et Ord,
Det var som al min Tanke var lagt i sorten Jord.

Om Aft'nen var der Gilde, og jeg var ogsaa med,
Jeg sad ved Siden af dem, paa det fornemste Sted,
Vi klinkede, vi drak, sang Viser ovenpaa; —
Jeg maatte være glad, thi de Alle paa mig saae!

Men Morgenen derefter og hver en Dag der kom,
Saa løb det mig i Hovedet underligt om.
Alt gik mig, som jeg ønsked, det Ene mangled' kun!
De holdt jo Alle af mig, selv Kjæresten og hun!

De trykked' mig i Haanden, de vidste ei min Vee,
De kyssede hinanden, det var stor Lyst at see! —
Da fik jeg saadan Længsel at see mig lidt om,
Jeg pakkede da sammen, ei veed jeg, hvor det kom!

Jeg sagde: „jeg vil see Alverden og dens Lyst!"
Men meente: „jeg vil glemme den Verden i mit Bryst!"
Hun saae paa mig og sagde, o Gud det var saa haardt!
„Vi holde Alle af Dig, hvorfor vil Du da bort?"

Da kom jeg til at græde, men dengang gik det an,
Man græder, naar man skilles, det sagde ogsaa han.
De fulgte mig paa Veien, — da gled jeg paa en Steen,
Det var vor Herres Villie, jeg brød mit ene Been.

Nu ligger jeg i Møllen, hun pleier mig der,
Hver Dag hun kommer til mig, og med sin Hjertenskjær.
Til Juli holdes Bryllup, „kom med," igaar de bad',
„For saa er Du helbredet og skal ret være glad!"

Jeg hører Vandet bruse og Hjulene at gaae,
Gud give, jeg derude under Møllehjulet laae!
Der blev jeg bedst helbredet og i mit Hjerte glad,
Og derom var det jo, de to Elskende bad.

Agnete (som nærmer sig ham).

Det er en sorgfuld Vise, der Du synger.

Hemming.

Agnete! Det er Dig! Du kommer her! —
— Imorgen altsaa vil Du os forlade?

(griber hendes Haand.)

Farvel Agnete! glem mig ikke ganske.
Bliv lykkelig! — ja, ja, det vil Du sikkert!

Agnete.

Dog græder Du!

Hemming.

Jeg er for blød som Mand,
Det veed jeg nok, jeg kan ei gjøre for det!
Du er mig kjær, som om Du var min Søster,
Og for en Søster tør en Broder græde.

Agnete.

Men hvo har sagt, jeg gaaer? Jeg bliver her.
Jeg gav ham Afslag; hørte Du det ikke?

Hemming (springer glad op).

Du gav ham nei?! Du kan ei elske ham?
O Gud, Agnete, hvor Du gjør mig glad!
Du bliver hos os, vil os ei forlade? —
Ja tro mig, tro mig, der er bedst her hjemme!
Alt vil jeg gjøre, Alt, hvad Du forlanger!
Siig mig Agnete, er der Feil hos mig,
Siig, er der Noget, der mishager Dig?

Jeg skal forandre mig! O, siig kun Alt!
Jeg vil saa gjerne, Du skal synes om mig,
At Du maa være ret tilfreds her hjemme!
— Men siig, hvad svarte Hintze? Han blev vred!
Han skjændte vel, og drak saa ret i Harme!

Agnete.

I denne Stund han bryder op herfra;
Jeg har fortørnet ham imod min Villie.

Hemming.

Han reiser bort? Nu, det er jo det bedste!
Tænk ikke meer derpaa. Her er saa smukt,
Det er, som Træ og Blomst nu sov og drømte.
See, hvilken Søile af det pure Guld,
Fuldmaanen kaster henad Søens Flade!
Jeg veed ei selv, som Ældre, og hos Dig,
Har Aftenen, mod før, sig reent forandret.
Naar med min Sækkepibe jeg gik hjem,
Lidt ud mod Midnat, viste sig saa Meget!
Den fæle Natravn svang sig op fra Mosen
Og skreg høit over mig; ei saae jeg op,
Jeg frygted' for at see igjennem Vingen
Og da forvandles selv til slig en Rædsel;
Varulven stak sit Hoved frem bag Krattet
Og viste Tænder, mens jeg gik forbi,
Hvor Kjæmpehøien stod paa røde Pæle!

Agnete.

Kan det forskrække Dig, at Natten har,
Saavel som Dagen, sin særegne Færdsel?

Hemming.

Jeg følte altid dog en selsom Gysen,
Naar jeg ved Maaneskin kom nær ved Kirken,
Hvor Straalen faldt paa de bemalte Ruder,
Og Kirkenissen med sin røde Hue

Sad i den aabne Luge over mig,
Og nikked' Tacten til de Dødes Dandse;
Men nu, som sagt, nu er det anderledes!
Nu seer jeg aldrig uden Elverpigen,
Der som en Taage svæver over Engen,
Og ei hun skrækker, thi hun ligner Dig!
Ja, tidt jeg troer, det er Dig selv, som kalder;
Men nævner jeg da glad Guds Moders Navn,
Da er hun borte. Tidt gjør det mig sorgfuld!
Saa nær er Du min Tanke og mit Hjerte.
— Ja lee kun ad mig, jeg er ret et Barn!
Jeg troer, jeg døde, hvis vi skiltes ad.

Agnete (rækker ham Haanden).

Vi skilles ikke! Du er mig for sorgfuld!
Hvad fattes Dig?

Hemming.

Jeg veed det ikke selv,
Og dog jeg troer, jeg veed det! denne Aften
Har gjort mig ældre i min hele Tanke!
O var jeg rig og havde Gods og Land,
Da kunde jeg vist blive ret lyksalig!
Hvorfor skal dog saa Mangen være fattig,
Kun Guld, kun Guld kan gjøre ret vor Lykke!

Agnete.

Hvor kan Du sige Sligt? Det klinger hæsligt!

Hemming.

Men er dog Sandhed! — Armod eier Intet!
Dets Haab er selv et sygt, forkuet Barn,
Der gaaer i Pjalter, synger Tiggerviser!
O, var jeg rig! rig, som jeg nu er fattig,
Da voved jeg, hvad nu der er umuligt!
Jeg sagde Dig, hvor høit jeg elsker Dig,
Hvorledes Du mig er mit halve Væsen!

Jeg tilstod Dig min stærke Kjærlighed — —!
O, vær ei vred, jeg kan jo ei derfor! —
Du er saa taus! — Du vil ei see paa mig!
— Ak, jeg har sagt, hvad ei jeg burde sige!
Har jeg fornærmet Dig? — O græd dog ei!
Din Taare falder mig saa tungt paa Hjertet.

Agnete.

Lev vel! lev vel! (river sig løs.)

Hemming.

O, din Tilgivelse!
Glem, hvad jeg sagde! Vær mig god, som før!

Agnete (trykker hans Haand).

Jeg er Dig god!
(skjuler sit Ansigt med Hænderne og forlader ham.)

Hemming
(staaer et Øieblik taus og seer efter hende).

„Jeg er Dig god!“ hvorledes
Tør jeg forstaae det? — Hun brast stærkt i Graad,
Hun som saa sjeldent græd, skjøndt dybt hun følte.
Min Haand hun trykkede. — O, gode Gud,
O, tør jeg troe det? — Ja, hun elsker mig!
Hun elsker mig! O, hvor det lyder smukt!
Jeg Blomsterne maa kysse i min Glæde
Og vække Alferne til Morgen-Flugt,
De saae i Aftes mig saa bittert græde!
(tager en Blomst.)
See, Blad for Blad har lukket sig saa tæt,
Derinde slumrer Alfen sødt og drømmer;
Vaagn op! hun elsker mig! O veed Du det?
O føl den Lyst, som mig igjennemstrømmer!

Et andet Sted ved Stranden.

Agnete (indesluttet i sig selv).

Jeg skal bedrøve alle mine Kjære,
Kun hige efter, hvad ei selv jeg veed?

Jeg føler tidt, at her er godt at være,
Og dog har Intet heelt min Kjærlighed.
Min Længsel er kun, at jeg maatte blunde,
Ja, ret en evig Søvn; o, gid jeg kunde!

Ved Havblik, naar man seer de lave Grunde
Som grønne Banker i det mørke Blaa,
Jeg veed ei selv, jeg ønsker der at blunde,
Hvor over mig de store Skibe gaae.
Det er ei nogen Grav, hvor Jorden tynger,
Det Verdens Vugge er, hvor Barnet gynger.

Naar Storm og Bølger kjæmpe med hinanden,
Men Brændingen og Skummet fyge op,
Da har jeg Lyst at springe ud i Stranden
Og flyve paa den vilde Bølgetop,
Hvad eller blunde under Dybets Strømme,
Og skue Stormen over mig i Drømme!

Med Blomster og med Grønt sig Landet smykker,
Et sminket Liig, hver Sommer, Høst og Vaar;
Nei, Liv og Sjæl i Havet mægtigt bygger,
Thi svulmer det og høit mod Kysten slaaer.
Mens Jorden pyntes maa, for at behage,
Alt ved sig selv er Havet alle Dage!

Bølgernes Sang.

Første Chor.

Seer Du, der ved Stenen atter
Staaer den smukke Eva=Datter,
Seer paa os i sine Drømme,
Medens Luftens friske Strømme
Om de lette Klæder bølge,
Vise Formerne, de dølge?
Lad os svulme høit og sukke,
Kysse Foden paa den Smukke.

Andet Chor.

Pige, lad mig Dig omslynge,
Bryst mod Bryst vi da vil' gynge,
Paa min Arm jeg Dig skal hæve,
Høit mod Himlen vil vi svæve,
Læbe fast mod Læbe bæve;
Stige, dale, atter stige
Salig gjennem Luftens Rige,
Mens af Siv og Skummets Lilie,
Kongekronen jeg Dig fletter
Og om Dine Lokker sætter!
Troskab er mit Hjertes Villie!

Tredie Chor.

Elskov, Du kan Kjæmpen bøie!
O hvor sødt, at kunne blunde,
Hoved lagt paa Barmens sunde
Fyldig runde Livsens-Høie!
Sjælen see i Pigens Blikke,
Og af Tryllemjøden drikke!

Fjerde Chor.

Ha! den stolte Havmand kommer.
I hans Bryst er Elskovs Sommer,
Hende søger han, kun hende!
Havet maa ved Solen brænde.
Hen til Stenen hist han haster,
Kappen, gjort af Skum, han kaster;
Nu i Maan'skin der han sidder,
Omskabt til en deilig Ridder.
Fik, som han, vi slige Kræfter,
O, da fulgte vi strax efter.

Havmanden (synger).

Jeg veed et Slot, dets Væg og Tag
Er' grønne Bølger, Lag paa Lag,
Ei bygge Spurvene derpaa,
Nei Skibe sees for Fugle smaa.

Dets Søiler er' de stride Strømme,
Hvor Hvaler og Delphiner svømme!

Det naaer fra begge Polers Iis
Hen under Sydens Paradiis,
Det har en Urtegaard saa skjøn,
Den voxer altid sommergrøn.
Det vilde Qvæg paa Engen gaaer,
Hvor Tang, som Krusemynter, staaer;
Ei Stormen naar til disse Zoner,
Den høres kun som Orgeltoner!

Naar stolt den over Slottet boer,
Paa Taget Skummets Lilie groer;
Men er det maaneklart og tyst,
Da smelter dobbelt der hvert Bryst,
I Maanens milde Glød man svømmer,
Og synger høit, hvad Hjertet drømmer.

Agnete.

Hvo er den Fremmede? En Riddersmand?
Saa tankefuld, saa ene her ved Stranden!
Hans dybe Sang gaaer underligt til Hjertet.

Havmanden.

Hil være Dig Agnete!

Agnete.

I mig kjender?
Ei saae jeg Eder før! I er en Ridder!
Dog ei I hører hjemme her i Egnen.

Havmanden.

Hvor vil Du hen! vi ere Naboer.
Du boer ved Havet; Havet er mit Hjem,
Der færdes jeg!

Agnete.

Fribytter er I altsaa?

Havmanden.

Ja, som Du vil! tidt gjør jeg herligt Bytte.
Tro ei, min Vei begrændses her af Danmark!
Tidt var jeg Styrmand paa det løse Iisfjeld,
Hvor kun en Iisbjørn var min Reisefælle;
Tidt gik min Vei, hvor Solen brændte lodret,
Og spraglet Pragtblomst speiled' sig i Vandet.

Agnete.

— I har da sikkert, da I kom saa vidt,
Seet Golgatha og Paradisets Have?
Det ligger jo mod Øst, langt over Havet?

Havmanden.

Jeg bragte mangen Pilgrims=Skare did,
Hvor Mahoms Maane lyser over Korset,
Hvor Græklands stolte Gudebilleder,
Halv sønderbrudte, ligge skjult i Græsset.
Der lærte jeg: selv Guderne maae døe! —
Før Edens Have reiste sig Olympen
Med Sneelaviner, og med Blomst og Frugt;
Og da den sank, stod i den lave Dal
Den røde Rose duftende og frisk,
Der svulmer til en Throne for Madonna!
Ei Mahoms Houris bryder den saa let!
Dog selv den bedste Blomst i Tiden visner:
Madonna selv gaaer til de gamle Guder!

Agnete.

Du skrækker mig! Heel sælsom er din Tale!
Den faaer mig til at gyse, og dog maa jeg
Begjærlig høre efter hvad Du siger.
Ei Alt jeg fatter, hvad Du der fortæller,
Men ny' Begreber fødes i min Tanke!

Havmanden.

Som Ørnen flyver Manden vidt omkring,
Mod Solen og mod Dybet gaaer hans Veie;

Da skjærpes Blikket, Tanken vinder Kraft,
Mens Qvinden ligner Urten, der er dømt
At voxe fast og qvægende om Reden.

Agnete.

Og denne Lod Du troer da er saa tung?

Havmanden.

Glemt tumler hun sig i det snevre Hjem,
Seer vel til Gryden, tvætter sine Børn,
Og syer og lapper paa de gamle Klæder.
Selv hendes Tanke er en bunden Falk
Paa Mandens Haand, afrettet for hans Villie.

Agnete.

Er stille Huuslighed da ei en Dyd?
Er det ei skjønt, heelt at opoffre sig
For Een alene, trofast lyde ham,
Og smykke Hyttens Væg med Fredens Maigrønt?
Lad Mandens Navn kun naae til fjerne Slægter,
Mens Qvinden, som var Qvinde kun, er glemt;
Hun veed med Vished dog, at mange Aar
De Tanker leve vil, som hun har vakt
Og nedlagt i en kjær Omgivnings Hjerter;
Og var' de gode, har hun ogsaa virket,
Ei blot for Hjemmet, men for Land og Rige!

Havmanden.

Du er tilfreds da med din Lod, Agnete?
Nei kun din Læbe maler deiligt Havblik!
Jeg veed din Tanke, veed den, som Du selv.
Hvis Du var Mand, da steg Du stolt paa Bølgen,
Forlod en dorsk, en død Eensformighed!
Lod Stormen kjøle Blodets vilde Brand,
Og saae Dig om i denne smukke Verden!
Men selv som Qvinde er Du ikke skabt,
At bøde Garnet for den ringe Fisker,
Ei bære Sækkepiben til et Gilde,

Hvor Adelsdamen, svøbt i Sølv og Zobel,
En aandløs Dukke, fornemt overseer Dig!
Din Sjæl er stærk og dristig som en Hval,
Mandsmod og Tanke lever i dit Indre;
Følg denne Kraft, derfor blev den Dig givet!

Agnete.

Hvo er Du Fremmede? Ei veed jeg ret,
Om jeg skal frygte Dig! — —

Havmanden.

Hvorfor vel frygte?
Jeg peger løst kun paa de Billeder,
Jeg finder i din Tankes Billedbog.

Agnete.

Men saae Du ret, saa fandt Du der ei Afrids
Af dristig Kjæmpe, klædt som Fiskerpige.
Jeg er et sælsomt, et usaligt Væsen,
Der ønsker kun, hvad selv jeg ei begriber!
Jeg saae engang en fremmed Gjøgler her,
Der med en sjelden Fingerfærdighed
Lod flere Kugler spille høit i Luften,
Hver greb han for at kaste den igjen
Og faae den ny', som strax han atter kasted'.
Det var det sande Billed af mig selv,
Af Hjertets Længsel og min hele Stræben.

Havmanden.

Er Villien fast, da kan man Alt beseire.
Du finder Ro, Du finder Hjem og Lykke!
Naar Svanen flyver over Verdenshavet
Og synker træt, den drukner ei i Bølgen,
Men finder tidt en Lothusplante der,
Som aabner Bægeret med Livsens Manna.
— Du synker ei! jeg spaaer Dig Livets Lykke!
Den stolteste af dine Drømme skeer.

Agnete.

Hvem er Du dog?

Havmanden.

En trofast Ven, Agnete.
Lev vel! vi mødes snart igjen ved Stranden.
(forlader hende pludselig.)

Agnete.

Var det en Drøm? Nei, Klarhed selv jeg fik!
En Tankeverden i min Sjæl opgik.
Jeg frygted' ham, og hørte dog saa gjerne
Hans lette Leg med Sandkorn, som med Stjerne.
Det var en Mand! stolt som den vilde Strøm,
Saa klog, saa smuk —! — — Det var dog vist en Drøm!

Alferne i Græsset.

Den Første.

Ras dog ikke, som Bersærker.
Tys! os ellers Pigen mærker!
Ha, hvor hendes Kinder brænde!
Lad os bæve let om hende,
See, hvor Barmen smukt sig runder,
Og, naar hun paa Leiet blunder,
Vise hende Fremtids Sommer,
Hvor den stolte Havmand kommer
I sin Skikkelse som Ridder.
Hun hos ham paa Skibet sidder,
Svæver over Dybets Vande,
Skuer alle Verdens Lande,
Storm og Stille, Skyens Haller,
Dybets Sale af Koraller.
Dog i Drømme selv vi føde
Kjærlighedens bittre Søde.

Den Anden.

Mens dit Drømmeskib stolt seiler,
Gaaer jeg til den anden Beiler;

Spillemanden vil jeg gjeste;
Han skal sin Agnete fæste.
Kom Enhver, som følge vilde,
Vi vil holde Bryllups-Gilde
I den duftende Skjærsommer!
Sølvtrompeter, Kjedeltrommer
Klinge skal fra Brudehuset,
Mjøden skumme høit i Kruset,
Og mens Alt er Fryd og Gammen,
Dandser Brud og Brudgom sammen.

Næste Dag.

Mo'er Gertruds Stue.

Hemming. Gertrud.

Hemming.

Jeg fik det sagt, jeg veed ei selv, hvorledes!
Jeg sagde hende høit min Kjærlighed.
Først blev hun taus, saa trykked' hun min Haand
Og sagde mig, hun var mig god af Hjertet.
Jeg veed det nok, jeg har ei handlet klogt,
Jeg har kun Fattigdom at byde hende,
Men jeg er ung, og nu ei Modet mangler!
Arbeide vil jeg! hugge Ved i Skoven!
Og muligviis, hvo veed, jeg faaer en Plads,
Som Landsthingsrider. Jeg har Haab derom!
O vær ei vred! vær god, som altid, mod mig!
Jeg elsker hende! hun er al min Tanke.
Giv din Velsignelse! Ak Ingen
Vil være Dig saa trofast Søn, som jeg!

Gertrud (med Taarer).

Du elsker hende. Ja, det veed jeg nok!
Det har jeg mærket vel og vidst ret længe.
En Daarskab er det, som Du siger selv,
Og dog begaaer jeg, ved mit Ja, den samme!
Du er mig kjær, Du er min gode Søn,

Og hvad vor Herre vil, kan ei forandres!
Jeg vil ei tvinge hende til en Rig,
Ei drikke Viin af hendes salte Taare.
Har I hinanden kjær, da ægt hinanden!
Vær tro, vær skikkelig, lad saa staae til,
Vor Herre sørger nok for Brød i Huset.

Hemming (jublende).

Du siger Ja! nei, er det ogsaa muligt!
Har jeg forstaaet Dig? Hun bliver min?
Agnete tør jeg kalde Brud og Hustru?
O, jeg maa græde, græde og dog lee,
Og kysse Dig min egen gode Moder!
Nei, hvor man dog kan blive lykkelig!
O, Gud skee Lov og Tak, fordi jeg lever!

Gertrud.

Jeg mærked' nok i Aftes med Agnete,
Da hun kom hjem, at der var Noget skeet,
Jeg vidste selv ei hvad! hun var saa taus!
Og eengang, som jeg saae ret stivt paa hende,
Blev hun saa rød; men jeg var træt og søvnig,
Og gjorde mig ei nogen Tanke om det.
Nu først begriber jeg, hvad vel hun følte!

Hemming.

Jeg burde alt i Aftes sagt det Hele,
Det havde vist Agnete ogsaa ventet.
Imorges trykkede hun mildt min Haand,
Og saae ret underligt veemodigt paa mig.
Saa skyndte hun sig bort. Jeg saae, hun gik
Til Engen for at samle Bukkeblade
Og Rølleker til Klostrets Abbedisse. —
Jeg finder hende strax, jeg løber alt,
Og siger — at Du er vor gode Moder!

Gertrud (idet Agnete træder ind).

Der er Agnete! — Nei, hvad er dog det,
Du der har plukket mellem hvad Du skulde?

Der er jo alsfens Ukrud deriblandt!
Men Tankerne var' ikke med paa Engen,
De blev' og havde Feber her i Stuen.

Hemming.

Agnete, det er sagt! Hun veed det Hele.
Du er min Brud! Hun har velsignet os!
O Gud, jeg ei fortjener denne Lykke!

Agnete.

Din Brud! — —

Gertrud.

Ja, Barn! bliv nu ei rød igjen,
Jeg holder selv jo grumme meget af ham,
Ret som han var min Søn! det er han ogsaa!
Nu ere I jo begge mine Børn!

Agnete (som uforandret stirrer hen for sig).

Din Brud!

Hemming.

— Agnete, ja! min Brud,
Det er Du nu! Du elsker mig jo dog?
Dit milde Blik, dit Ord, dit stærke Haandtryk
Har skabt den søde Vished i min Sjæl!
Du er dog glad? O, tro mig! al min Tanke,
Mit hele Væsen lever kun for Dig!

Gertrud.

Naa Pige! hvor Du staaer! kom til Dig selv!
Hvad er der meer —?

Agnete (tankefuld).

Jeg tænkte paa mit Bryllup!

Strandbred.

En lille Fugl (flyver forbi og synger).

Qvivit! qvivit! O søde Lyst,
At flyve langs den grønne Kyst!

— Mens Skibet staaer med slappe Seil,
Min Vinge slaaer paa Havets Speil!
Nys kom jeg der, hvor Humlen groer
Om Vinduet, hvor Agnete boer;
Jeg nipped' af det grønne Blad,
Men Ingen saae mig, hvor jeg sad;
Jeg qviddred', som jeg kunde bedst,
Man talte høit om Bryllups-Fest,
Dog Ingen saae fra Ruden ud.
Qvivit! nu er Agnete Brud!

Bølgerne.

Sært jeg bæver! Sorg og Vrede
Driver mig fra Kystens Tang.
Stolte Havmand, dybt dernede,
Hørte Du, hvad Fuglen sang?
Snart skal Kirkens Klokker klinge,
Lyset skinne stærkt herud,
Sangens Toner til os bringe:
Ak, nu staaer Agnete Brud!

Havmanden.

Svulmer høit, I vilde Strømme,
Dulmer mine Elskovs-Drømme!
Braasøe høit ved Braasøe stige!
Nat og Død er nu mit Rige. —
Mens jeg rask hiin Tremast krænger,
Bryd da Luger, Roer og Stænger,
Løft den hver med stærke Arme
Høit mod Stormen, der i Harme
Sprænger Seilet. Styrt den atter
Ned imellem Eders Fjelde,
Hvor selv intet Vindpust melde
Kan om Stormene, som spille!
Seilet hænge slapt og stille!
Løft paa ny den høit med Skummet,
Bryd hver Planke! træng i Rummet!
Slynger høit mod Skyen Vandet,
Der er Bryllups-Fest paa Landet!

Mo'er Gertruds Stue.

(Uveiret tager meer og meer til. Agnete sidder tankefuld paa en Bænk og snart nynner, snart taler stille for sig selv.)

Solen brænder, Dagen er klar,
Duggen falder fra Himlens Glar
Over de grønne Lunde,
Der hvor de Døde blunde! — —

— Hans Brud! — Jeg er hans Brud? Snart holdes Bryllup!
Men er han mig ei kjærest da blandt Alle?
Han er saa god, han elsker mig saa trofast!
— Jeg gav ham „Ja." — — Nei! taus min Læbe var,
Mit stærke Venskab gav ham Elskovs Vinger.
Dog var hans Smerte min! jeg maatte græde;
Men kan ei dele med ham nu hans Glæde!

(Hun bliver nogle Øieblikke taus.)

Lærken synger sin Morgensang,
Bader i Dug sin Vinge;
Toner qvæge, er Barmen trang,
Hjertet de Taarer bringe! — —

— — Nei, nei! jeg er ei længer noget Barn;
Mig mangler ikke Mod og kraftig Villie.
Jeg skabtes ei, for evig her at drømme!
Jeg er jo Qvinde! Qvindens Lod er min,
Og den er skjøn og stor, en Verden selv!
Hvad kan mit Hjerte ville ønske mere? —
Kort Dagen er; jeg sysler tro her hjemme,
Og ud paa Aft'nen, naar ei Hemming kommer
Endnu fra Gildet med sin Sækkepibe,
Gaaer jeg at møde ham, og hører Havet
Med sagte Skvulpen synge dybe Sange,
Som ei jeg ret forstaaer og vil ei heller,
Thi der er vorden Havblik i min Sjæl,
Hvor Fortids Drøm staaer lig en sjunken Stad,
Dens Minde stiger kun i Klokketoner,

Der sært veemodigt bæve over Søen,
Og svinde snart igjen i Aftenlunden!

(Hun synger stille for sig.)

Lykkens Guldfuld den flyver med,
Hvor vi end vandre ville;
Ak, paa vor Grav er dog først det Sted,
Hvor den sidder os stille!

Gertrud og **Hemming** (træde ind).

Gertrud.

Hvor kan Du synge, Barn, i sligt et Veir?
Det er, som Jord og Himmel vil gaae sammen!
Hør, hvilken Søgang, som ved Vesterhavet!
Maria Joseph! saae Du dette Lyn?
Gud være naadig hver en Sjæl paa Havet!

Hemming.

Nu skyller Regnen ned; snart vil det hofte.
Strandmaagerne slaae Vingerne mod Ruden.
Der falder Hagl; nu gaaer vor Æble-Høst!
See, Humleranken rives ned fra Muren
Og hvirvles bort! — Der lyned' det igjen!
Det er et Veir!

Gertrud.

Vi høre snart om Stranding!
O, hellige Maria, Jesu Moder!
Skal dog Ulykken skee, da tænk paa os!
Lad Godset drive op paa vore Kyster!
De Døde skal vi synge Sjelemesser,
Og pynte deres Grav med Sand og Blomster.
Dog, ak! hvad faaer man vel? Det hele Gods
Tilhører Bispen, og han passer paa.
Jeg tænker, vi har snart hans Folk herude!
Men vi er' først! — — Hu, hvilket Tordenskrald!
Nu slog det ned; det fulgte tæt paa Lynet.

Hemming.

Der kommer Nogen!

Gertrud.

Dog ei Bispens Folk?

En Zigeuner-Familie (gjennemblødt af Regnen, træder ind).

Zigeunermo'er.

Ih, see god Dag! god Aften! hvad det er;
Thi Alt er ud i Eet, hvorfra vi komme.
I Sanct Huberti Navn, I vil vel unde
Os Tag i dette Veir? Plads mangler ikke!

Gertrud.

Men stjæl ei fra mig! dog her er ei Stort,
Undtagen Lænkehunden og min Kat,
Dem maae I spare! — Nei, hvor I er vasked'!
Der er ei tør Traad paa jer Allesammen.

Zigeuneren.

Det frisker op og tørres snart paa Kroppen!
Skaf os kun Ild! selv har vi nok for Tanden.

Zigeunermo'er.

Der løb en Gaaseflok forskrækket mod os,
Da Stormen nu brød ud med Regn og Hagel;
Vi greb' tre, fire. De skal smage os!
I har vel Mjød og Mælske, kan jeg tænke.

Gertrud.

Jeg stakkels Enke! nei, jeg drikker Vand.
Men det er deiligt iiskoldt Kildevand!
I har vel sagtens nogle stærke Draaber?

Hemming.

I komme langveis fra, kan jeg nok tænke!
Hvor fandt I dog den Vei herop til Danmark?

Zigeuneren.

Vi havde jo, her oppe, Slægt og Venner,
Der reiste om, som vi; dem har vi fulgt.
Vort Hjem er Bøhmen! Kjender I det Land?
Det ligger nogle hundred' Mile borte,
Med høie Bjerge, der gaae over Skyen;
En kulsort Granskov er det halve Land.

Gertrud.

Nu brænder Ilden. Gjør den ikke større!
Det stormer gjennem de udslagne Ruder,
Og hvirvler Røg og Gnister op mod Loftet.

Zigeuneren.

Men Muren holder nok, den brænder ikke.
Men see, der hænger jo en Sækkepibe!

(til Hemming.)

Du spiller paa den? Tag den ned min Knøs!
Hvor er min Kjærling! Lad os faae en Dands,
Saa tørres bedre Kludene paa Kroppen.
Rask, gamle Mutter! Gæssene paa Spid!
Lad Stormen ruske, Ilden brænde lystigt!
Blæs op i Piben! heisa, brune Tinka!

(De dandse.)

Zigeunermo'er (til Agnete).

Saa ung og dog saa tankefuld, mit Barn!
Du gjætter dog ei Skjæbnens Terningspil?
Giv mig din Haand. Ei, hvor det krydser der!
Livslinien er lang, skjøndt meest usynlig.
— Ah! Stjernerne har meent det godt med Dig!
Har ingen Ridder viist sig end som Beiler?
— Tænk paa mig, Barn! hæv Hovedet! vær glad!
Du synker ei! jeg spaaer Dig Livets Lykke!
Den stolteste af dine Drømme skeer!

Agnete (for sig selv).

Ha, just hans Ord! hvorfor har jeg ei glemt det?

Zigeunermo'er.

Naa, lad mig læse meer! — kom hid i Krogen!

Zigeuneren.

Nu er jeg træt! (til Hemming.) Du blæser som en Mester!
See til, Du sanger Lykken med din Pibe.

Hemming.

I troer, jeg greb den, hvis jeg gik med Eder?

Zigeuneren.

O ja, det var vel muligt! Du kan troe mig,
Zigeunerlivet er et lystigt Liv!
Vi fødtes ei som Træl for nogen Herre,
Vi ere Herrer selv, thi vi er' frie!
Lyngheden er vor Seng, see den er bred,
En Søstérseng af friske, sunde Urter!
Og giftes vi, vi ligne Kongerne:
Af egen Slægt, af egen Stand vi vælge.
Vi skifte Stok, et Brød vi bryde sammen
Og spise op; det er vor Vielse!

Gertrud.

Forfør mig ikke Knøsen til det Gale!
Dog, han er sikker! ei han løber med.
Han er jo Brudgom, min Agnetes Brudgom,
Imorgen alt de blive Mand og Kone!

Zigeuneren.

Ih, saa kan vi komme med til Bryllup!

Udenfor Huset.

To Fugle (hoppe om paa Trægrenene ved Huset).

Den Første.

Nu har Stormen lagt sig, Aft'nen er saa sval,
Duftende sig reiser Skovens Bøge-Sal!
Solen gaaer i Havet, straalende og rund,
Maler os en Regnbue høit paa Skyens Grund.
O, hvor Alt er stille, ikkun Søen gaaer,
Om de hvide Maager Bølgen Skummet slaaer.

Den Anden.

Medens Stormen bruste gjennem Guds Natur,
Sad vi skjult' ved Vinduet i den sprukne Muur,
Titted' gjennem Ruden, hvor Agnete boer.
Saae Du vel den gamle, graa Zigeunermo'er?
Hvad mon vel hun spaaede? Du har hørt derpaa!

Den Første.

Kun paa Dig jeg tænkte, kun paa Dig jeg saae!
Skal vi bygge Rede under dette Tag,
Altid være sammen, baade Nat og Dag?
Vil Du flyve med mig til den grønne Eng,
Der i Hast vi samle til en Brudeseng!

Den Anden.

Kom først med til Vinduet, see dog lidt endnu!

Den Første.

Søde, lille Hjerte, jeg vil Alt som Du!

(De flyve hen til Vinduet.)

Den Anden.

Endt er deres Maaltid, De slaae sig til Ro!

Den Første.

Det er det jeg mener, vi skal med, vi To!

Den Anden.

Hvad mon hver nu drømmer? Siig mig lidt Besked.

Den Første.

Kan man drømme Andet, end om Kjærlighed?

Den Anden.

Ei Agnete blunder! seer Du, hun staaer op,
Spænder løst kun Bæltet om sin smekre Krop;
Sagte hun sig lister bort fra hver og Een.
Lad os sidde stille her paa denne Green,
Ei forskrække Pigen, naar hun kommer ud.

Den Første.

Siig „Qvivit!" til hende; hun er ogsaa Brud!

Agnete (træder ud).

— De sove bort den smukke Aftenstund!
Jeg selv har blundet lidt, men som i Feber.
Her er dog bedre! Luften er saa frisk! —
Jeg drømte halvt, og syntes at jeg saae
Den gamle Qvinde reise sig fra Krogen,
Og med fordreiet Ansigt, løste Haar,
At sætte sig som Mare paa mit Bryst
Og nævne ham, — som ei jeg ret kan glemme!
Jeg mægted' ei at røre selv en Finger,
Hun knuged' fast de lange, magre Been
Om mine Sider, saa jeg tabte Veiret! —
Det var en Drøm! her føler jeg mig bedre!
O, hvor de friske Vindpust qvæge mig!
De snevre Vægge knuge Sjæl og Tanke.
— Snart er jeg bunden her! — hvad var det dog,
Den gamle Qvinde spaaede mig derinde?
Jeg veed ei selv! kun det alene veed jeg,
At ei jeg elsker ham! at jeg som Hustru
Fortvivle vil! O Gud, jeg er hans Brud!
Imorgen alt det ringer til mit Bryllup.
(Hun skjuler sit Ansigt.)

Bølgerne.

Vor dybe Vugge gynger
Med bløde Bolstre i,
Mens Stormen for Dig synger
Sin stærke Melodi,
Den klipper Mænd og Heste
Af Skyerne Du seer;
Vor Vugge er den bedste,
Her græder Du ei meer!

Agnete.

Hvor sælsomt lyder dog, i denne Stilhed,
Den sagte Bølgeskvulpen hen ad Kysten!

Det er, som om den sang et gammelt Drapa,
Betydningsfuldt, men dunkelt dog for Øret!
Jeg føler mig saa træt! jeg veed ei selv.

(Hun sætter sig paa en Træstub.)

Blomsterne.

Alf, som i Drømme leger
I vort Bæger!
Alfer af Duft
Stiger i den friske Luft,
Som en gjennemsigtig Taage!
Kysser hendes Øienlaage!
Sødt hun blunde! —
Hvo med Eder flyve kunde!

Agnete.

Mit Øie lukker sig, jeg er saa træt.

Alferne.

Vi speile os i Taaren, hun har grædt!

Havmanden (stiger op fra Havet).

Agnete, kjend mig i din Drøm,
Trofast og øm!
Har Du Mod, vil Du mig følge
Paa Bølge?

Agnete (i Drømme).

— Paa Bølge!

Havmanden.

Ingen Sjæl jeg fik i mit Bliv,
Kun Liv,
Mægtige Kræfter. — Du kan mig ene
Forlene
Udødelig Sjæl! — Tør Du følge
Med under Bølge?

Agnete (i Drømme).

Dig følge?

Havmanden.

Jeg skal Dig berede
Dernede
Et Jordlivs Glæde og Lykke!
Slotte Dig bygge,
Smykke med Perler de hvælvede Haller,
Gjort' af Coraller.
Plante en Have med duftende Sale,
Høie og Dale.
Synge og tale
Mægter hvert Blad.
Alt vil jeg gjøre, for Dig at see glad!
Høit gjennem Vandet
Skuer Du Landet;
Over dit Hoved, med Blomster og Krat,
Speiler det sig i den maanklare Nat!
Lande med Byer,
Svømme som Skyer
Over Dig hen ad den blikstille Sø;
Følg mig derned, dybt under Ø,
Jeg ellers maa døe!

Agnete (i Drømme).

Som Bølgesang, som Hornets Melodier,
Hans Tale klinger og gaaer til mit Hjerte;
I Havet, ja i Havet er mit Hjem,
Der fødtes jeg, der drømte tidt min Tanke!
Nu er jeg der! hvo holder mig tilbage?
Den gamle Qvinde! fast hun knuger mig
I Tangen ned. Hun sidder paa mit Bryst!
De fæle Marelokker flyve om
Den magre, brune Hals, hvor Aaren svulmer;
Hun synger mig en hæslig Bryllups-Vise,
Og famler med de lange Knokkelfingre
I mine Haar. Nu slaaer hun Knude paa det,
Og binder mig til Stenene ved Stranden!
Hun dræber mig! O frels mig i min Nød!
Svulm høit I Bølger! red mig, stolte Havmand!

(Hun vaagner pludselig i Skræk, og iler nogle Skridt hen imod Havet).

Havmanden (strækker sine Arme imod hende).
Agnete, kom! her ruller Lykkens Elv.

Agnete (idet hun gjenkjender ham).
Der staaer han! der! — Beskyt mig for mig selv!
(Hun styrter sig i Bølgerne.)

Fuglene.
Agnete har sig kastet i Havmandens Arm,
Han holder hende fast til sin bankende Barm;
Han kysser hendes Øine, han kysser hendes Mund,
Og fører hende med sig paa Havsens Bund!

Bølgerne.
Sært vi bæve og ærbødigt
Vige maae, men dog saa nødigt!
Fisker, ræk os dine Hænder,
Føl, hvor stakkels Bølge brænder! —
Solens Kys paa Skummets Snee
Fødte, længst i Oldtids-Dage,
Hende, vi nu atter see,
Vendt fra Himlene tilbage.
Ja, vi atter hos os finde
Skjønheds, Kjærligheds Gudinde!

Blomsterne.
Hvad synge dog de Bølger? Hvad qvad de Fugle smaa?
Vi drømte halvt, og kunde ei Ordene forstaae!
— Der oppe, høit paa Næsset, en lille Pige gaaer,
Det er jo liden Kirsten, som passer Bondens Faar.
Hun vrider fine Hænder, hun græder! hvad er skeet?
Har hver en Blomst da sovet? Har Ingen Noget seet?

Liden Kirsten.
Hun sprang i Bølgerne, det har jeg seet!
Jeg saae, den stærke Havmand sad paa Vandet
Og kaldte hende. Dengang de dykked' ned,
Blev der en Ring saa bred paa Havets Flade.

O Gud, hun kommer aldrig meer tilbage!
Agnete! ak, Agnete! hun er død!

Hemming og Gertrud (komme ud).

Hvad er det, Barn? hvor er Agnete dog?

Liden Kirsten.

Jeg sad ved Skrænten, kunde ikke sove,
Men saae paa Søen, der var ganske stille;
Da kom med Eet en Bølge midt derude,
Og da den faldt, saae jeg den smukke Havmand,
Med Siv om Haaret og en Perlekrone.
Han sang saa smukt, saa jeg blev ikke bange!
Han kaldte paa Agnete og hun kom.
Og tænk dog, Moster, hun sprang ud i Vandet!
Jeg saae, hun sank, og Havmanden med hende.

Hemming.

Agnete! nei, det er umuligt dog! —
Du drømte det! ei sandt, Du drømte det?

Gertrud.

Mit Barn! Agnete! hun har os forladt!
Alt længe har jeg anet denne Time!

Liden Kirsten.

See, der er hendes Fodspor jo i Sandet,
Og der ved Stranden, see det vaade Klæde,
Som driver op! —

Hemming.

O Gud, det er Agnetes!

(Skjuler sit Ansigt og græder.)

Gertrud.

Jeg gjorde i min Fattigdom, det veed jeg,
Dog Alt for hende, hvad jeg kunde gjøre!
Jeg deelte hver en Bid. Jeg var for god!
Agnete, kunde saa Du os bedrøve! —
Ak, har man Børn, saa har man Hjertesorg.

— Men hun var ikke skabt for os heroppe,
Det har jeg altid følt. Den stærke Havmand
Har lokket Byttet, som jeg røved' fra ham!
Men hendes Sjæl kan han dog ikke dræbe.
O Jesus! frels den for dit Paradiis!

Hemming.

Hun har ei elsket mig! jeg var en Daare,
Som kunde troe det! jeg var ikke smuk nok,
Ei rig! hvad kunde jeg vel byde hende?
Et Hjerte er ei nok for nogen Qvinde! —
— Jeg hang ved hende med min hele Sjæl!
Enhver min Tanke jeg betroede hende,
Og glad jeg syntes, Alt hun følte med mig!
Hvem kan jeg troe paa nu i denne Verden,
Hvor har jeg kunnet elske dette Liv?
Hvad er vel Dyd? Hvad er Uskyldighed?
En Grille kun, en Dukke, man tilbeder!
Afsted, afsted! mig staaer jo Verden aaben;
Et broget, lystigt Liv mig venter der!
Min Blødhed skal forvandle sig til Kraft,
Jeg Livet drikke vil i stærke Drag! —
— I havde Ret! her hjemme sygner Hjertet.
Jeg følger med Zigeunerskaren bort
Til nye Lande og til nye Glæder!

Gertrud.

Vil ogsaa Du forlade mig, mit Barn?

Hemming.

O Gud, jeg maa! jeg ellers gaaer tilgrunde!
— Tro ikke, disse Taarer er' af Svaghed!
Nei, jeg er stærk, thi jeg vil være det!
Imorgen tidlig gaaer jo Skibet bort,
Hvormed Zigeunerfolket vil afsted.
Jeg flyver, som en lystig Fugl, da med dem,
Høit over Taget, hvor Agnete boer.
Men ei hun seer den fattige Fugl deroppe!
Han fik kun Sang og Hjerte — intet mere!
Den rige bruser med de gyldne Fjere!

Efterspil til første Deel.

Havmandens Bryllup.

Dækket af et Skib paa Kattegattet.

(Solen gaaer ned.)

Skibsdrengen (sidder i Masten og synger):

Ingen Døning, Alt er tyst!
Som en Sky staaer Sverrigs Kyst
Fjernt paa Horizontens Ring;
Alt er Himmel rundt omkring.
Maager flyve over Strand,
Ligge nu som Skum paa Vand.
Ja, jeg helst paa Havet boer,
Verden bliver der saa stor!

Den gamle Styrmand.

Paa Landet bliver jeg træt og tung,
Der føler jeg Alderen trykke;
Men Søen gjør mig igjen saa ung,
Thi vil jeg paa Søen bygge!
Og bliver jeg der engang for træt,
Da sover jeg ind uden Præsten;
I surre med Flaget mig fast til et Bræt,
Lad Bølgen saa sørge for Resten.
Om jeg paa Bunden vel sætter til,
Vor Herre nok finder mig, hvis han vil!

Skipperen.

Nu hænger Fløien! der er ingen Skibsmagt;
Ret op og ned staaer Lodbet, see engang!

Zigeuneren.

Hvor Vandet dog er klart! hvor her er dybt!
Det er, som saae man lige ned til Bunden,
Der voxer høit, som Træer, det mørke Søgræs;
Det er en selsom Verden dog dernede!

Den gamle Styrmand.

Jeg husker altfor tydeligt en Juul,
For mange Aar tilbage; jeg var ung,
Gik med et Skib; vi vare under Norge,
Og mens vi spiste vores Julegrød,
Tog Stormen til og drev os ind mod Kysten;
Der drukned' Mand og Muus, undtagen jeg.
Snart blev det roligt Veir og maaneklart,
Drivvaad jeg sad imellem nogle Skjær;
Der stod en Klippe lodret op af Vandet,
Den ligned' Overdelen af en Mand,
Men det var Steen det Hele, saae jeg nok!
Imidlertid det plasked' rundt omkring,
Jeg troede det var Aarer fra en Baad,
Men saae nu, hvide som det friske Skum,
En Mængde Qvinder, nøgne, deiligt skabte,
Men Underdelen var en Fiskehale;
De svømmed' rundt omkring den store Steen,
Og sang saa lifligt, legede med Vandet;
Men Een imellem dem, den Smukkeste,
Var ganske bleg og saae bedrøvet ud;
Hun klynged' sig til Stenen, kyssed den
Og græd, og kyssed' atter; see, da var det,
Som Stenen rørte sig! Den gjorde det!
Jeg saae, hvor Vinden bølgede med Haaret,
Thi Maanen stod saa rund og stor der bagved.
Og Skikkelsen bød Qvinden op til Dands
Og svinged' hende, saa der blev en Døning.
Jeg kom da til at raabe: „Herre Jesus!"
Og samme Øieblik forsvandt det Hele.
Steenklippen stod urokkelig som før,
Og Maanen skinned' paa det glatte Vand;
Dog var det, som jeg hørte Nogen græde;
Ja, dybt fra Vandet klang det saa veemodigt:
„Du har ham dræbt, gjort mig ulykkelig,
Dog ei jeg hevner mig! Du er uskyldig.
En mægtig Christen-Drot, for Secler siden,
Bandt ved sit stærke Ord min stolte Brudgom,

Forvandled' ham til Fjeld; mig blev det givet,
Hver Julenat, ved Kys og Kjærlighed
At vække ham til Liv i Midnats=Timen.
Nu har dit Ord ham atter bundet fast
I hundred' Aar. Ak, hver en Julenat,
Naar ellers Alt, hvad der er dødt, faaer Liv,
Skal kold han staae for mine Kys og Favntag!"
Saaledes sang hun, og saa blev det stille.
Ei blot vi Mennesker fik Kjærlighed,
Den bygger ogsaa under Havets Bølger.

Skibsdrengen.

Ind kan jeg see i den runde Sol,
Den lige ved Vandspeilet rører;
Skibet staaer som en Bedstemo'ers Stol,
Hvor man Historier hører;
Alle lytte, ja Havet med,
Det er, som laae vi i Havnen!

Søfuglene.

Hvo har dog gjort den Stakkel Fortred,
Som sidder saa ene i Stavnen?

Skibsdrengen.

Snart bærer Vinden stolt fra Land,
Da skal det gaae paa salten Vand,
Skibet flyve og jeg flyve med,
Masten svaie i Vinden;
Lad kun Søen gjøre sig vred,
Kaste mig Skummet om Kinden.
Nu den sover saa dybt og fast,
Drømmer om Solens Kugle;
Jeg sidder oppe i høien Mast,
Griber de flyvende Fugle.

Hemming (i Stavnen af Skibet).

Kun som en Taage kan jeg nu see Kysten,
Jeg skjelner der ei længer nogen Gjenstand.
Det greb mig stærkt, da sidste Gang vi krydsed'

Forbi den gamle Gaard, der var mit Hjem.
Mo'er Gertrud stod endnu paa Digets Hjørne,
Og vinkede, idet hun tørred' Øiet;
Men snart hun glemmer det! naturligviis!
Den vante Dont i Hjemmet dulmer Savnet,
Der har man alle kjære Minder om sig;
Men Den, som drager bort, er ganske ene,
Han gaaer fra Alt, der er hans Hjerte kjært!
Han staaer som Fremmed, selv blandt nye Venner.
Han savner Alle hjemme, de kun ham!
Ha, savne! Hvem vel savner mig derhjemme?
Den, som jeg troede, som mit Fadervor,
Den, som jeg elsker høiere end Alt,
Hun følte Intet for mig! ret naturligt!
Jeg var en fangen Fugl i hendes Haand,
Nu er jeg fri, kan flyve, hvor jeg vil!
Et lystigt Liv, der ender først med Døden.
Med Døden? Den er da det høie Maal?
— Men hvorfor flagre om i store Kredse,
Ei strax gaae did, hvor Hjertet maa og vil?
Du grønne Bølge, i dit stolte Favntag
Jeg vugges i et Nu fra Livets Smerte! —
O hvilken selsom Lyst jeg faaer dertil!
Jeg er jo dog til Intet her i Verden!
— Hvad bringer Døden vel? En evig Søvn?
Maaskee et andet Liv? Det er os lovet!
Selv bryde Lænken? Sælge Vist for Uvist?
For Uvist? Hm! det er det dog ei ganske!
Umoden Frugt, som Stormen rev fra Grenen,
Den modnes aldrig, raadner hen paa Jorden!
Og Larven, som for tidlig brød sin Puppe,
Fik aldrig Vinger, sank som Orm i Støvet!
En større Verden fordrer større Kampe!
Kan jeg den mindre Kamp ei kjæmpe her,
Hvorledes da udholde hine hisset?
Fortvivle skulde jeg da der, som her,
Og synke atter! O, jeg føler det,
Jeg frygter Døden, mens jeg dog forbander,

At jeg fik Liv. Hvad kan jeg gjøre for,
Jeg fik det bløde, svage Qvinde-Sind,
At i mit Kjød er mere Ondt end Godt?
Hvorfor fik jeg ei større Kraft og Villie?
O, riv mig atter til mit første Intet,
Mit Dødssuk, Gud, er da Velsignelse!
(Skjuler sit Ansigt med Hænderne.)

(Efter et Ophold.)
Mørke Griller, flyver bort!
Solskin faaes imorgen.
Livets Vise er saa kort,
Knap saa lang, som Sorgen!

Nyd det korte Øieblik,
Vær som Barn fornøiet!
Tiden kommer ei, som gik,
Men vel Graad i Øiet!

Hjertets Du faaer Læbens De,
Det er Venskabs-Drømmen!
Vil Du Elskovs Billed see,
Søg da Skum paa Strømmen!

Tro paa Ingen, ei Dig selv,
Glæden kun Du prise.
Lystig hen ad Livets Elv,
Snart er endt vor Vise!

Søfuglene.

Stakkels Ungersvend paa Skibet,
Hvorfor er Du dog saa sorgfuld?
Hørte Du, hvad Bølgen synger,
Saae Du, hvad vi see dernede,
Du vist ogsaa vilde glædes.
O, et Eventyr saa herligt,
Skjønnere end det, den Gamle
Nys fortalte dem paa Skibet,
See vi paa den grønne Havbund;

Der er Bryllups-Fest dernede!
Seer Du ei det stolte Ravslot,
Hvor det friske Søgræs voxer
Høit, som Viinløv, op ad Muren?
O, fortæl os dog, I Strømme,
Siig, hvorledes blev det bygget?
Hvor det glimrer! hvor det lyser!
Hvo der kunde komme der!

Havet.

Lad mig blunde, lad mig drømme,
Hende see i mine Drømme!
Ei min Lykke kan I kjende!
Mellem Himmelen og hende
Har mig Livets Herre stillet,
Derfor straaler Himlens Billed'
Saligt fra mit stolte Hele!

Fuglene.

Lad os dog din Lykke dele!

Havet.

Første Chor.

Sidste Nat, mens Skyen blotted'
Maanens Skive, rund og stor,
Byggede vi Trylleslottet
Dybt, hvor nu Agnete boer.
Med bornholmske Diamanter
Lagde vi den faste Grund,
Slottet selv, fra alle Kanter,
Blev af Rav fra Havsens Bund!
Blomster, Fugle og Insecter,
Længst uddøde, glemte Slægter,
Broget smukke, som de leved',
Inde midt i Ravet svæved'.
Vægge, Kuppel, hvert et Kammer
Straaler nu med Solens Flammer!

Andet Chor.

Høit mod Nord vi saae to Hvaler
Kjæmpe i den mørke Nat;
Fast vi snoede deres Haler,
Og som Slotsport blev' de sat.
Gulvet i de store Sale
Er af sølvhvidt Fiskeskæl!
Maanens Straaler lod' vi male
Blomster der den tause Qvel,
Mens fra Middelhavets Grunde
Sjunkne Skatte bringes kunde:
Purpurtæpper, Silkepuder,
Græklands stolte Marmorguder,
Malerier, skaarne Stene —!
Alt er herligt, tør jeg mene!

Tredie Chor.

See det dunkle Brudekammer,
Søgræs høit om Kuplen slaaer;
Grønligt matte, Solens Flammer
Ned til Blomsterleiet naae.
Der hun blunder. Haarets Fletning
Falder løst om Barmens Snee;
Armen ligger i en Retning,
Der just lader Skjønhed see!
— Fyldig rund og dog saa smekker!
Alt, som skabt for Kjærlighed! —
Hun i Søvne Foden strækker,
Tæppet glider lidt derved — —!
Skjønheds-Formerne mig blende!
Havmand, Du tør kysse hende!
I hans Øie seer jeg Flammen —
O, der slog nu Græsset sammen
Høit om Kuplen, hvor jeg bølger!
Paradiset man mig dølger.

Fierde Chor.

Solen synker nu i Voven,
Bryllups-Morgenen er nær,

Thi naar det er Nat heroven,
Rører først sig Livet der!
Nu hun vaagner. Toner klinge!
Hjertets dybe Fred hun har.
Kaade Marsvin lystigt springe
Rundt om Brudehusets Glar.
See, i Havet Morild brænder!
Hun er den, som Flammen tænder!
Nu hun seer høit gjennem Voven
Alle Stjernerne heroven,
Skibet selv, og sært sig glæder,
Thi hun seer ei ham, som græder!

Psalmesang fra Skibet.

Nu kysser Dagen Nattens Kind,
Og Land og Bølge sove ind;
Hver Blomst sit Bæger lukker til,
Men Hjertet meer sig aabne vil;
Guds Stjerner straale fra det Høie
I Havet og mit Øie!

Det Onde kan mig ikke naae,
Mit „Fadervor“ jeg stoler paa;
Jeg holder fast min Gud i Favn,
Og sover saa i Jesu Navn! —

Skibsdrengen.

Paa den blanke Sø kan jeg see
En Svane, hvid som Snee;
Den ligger saa stille, — dens Drøm veed Ingen!

Havet.

Der sidder en blodig Piil under Vingen.

Anden Deel.

Agnete, Havmandens Viv.

Ouverture.

Stormene.

Over det brusende Hav,
Den græsgroede Grav,
Skove og Byer
Vi jage de lynsvangre Skyer!
Lege med Skibet, som var det ei meer,
End en Fjer!
Høit i Nord er vort Hjem,
Hvor alene
De mosgroede Stene,
Som Knokler, af Jorden staae frem!
Vi lege paa Alpernes Tinde,
Som Hvirvelvinde,
Vælte Lavinen dybt med vor Fod,
Mens vor Høire oprykker med Rod
Fra Italiens Skove,
Hvor evig nu sove
De stolte Guder og skjærmende Genier,
Dens Pinier! —
Fra Nilens Kilder til Danmarks Ø,
Over brusende Sø,
Mod vor Norden tilbage
Stormene drage!

Bølgerne.

Løfter høit de skumklædte Toppe!
Vælter mod Kysten! — Deroppe
Ligger et Skrog af en Hai; dens Been
Er' hærded' i Vinden til Steen.

Fast om dens Sider Tangen sig snoer;
Græsset groer
I Gabet, hvor Vildanden boer! —
Den er vor! den har været vor mægtige Gjest!
Tumlet med Liv,
Langt fra de grønne Siv;
Den var med til Havmandens Fest,
Da Brylluppet stod, hvor Slottet nu staaer!
Et halvhundred' Aar
Har den ligget paa Strand,
Som et Skrog, beskuet af Barn og Mand,
Mens Agnete, bag Havdybets Rør,
Ung og deilig, som før,
Med de Smaa, hun gav Liv,
Lever, som Havmandens Viv!

Bøgeskoven.

Sov liden Fugl i din Vugge saa grøn,
Du har sjunget din Aftenbøn!
Som Moder favner Dig Skoven;
Hver Green gjør et Kors deroven!
Det hellige Tegn maa den Onde flye,
Han flygter bort paa den natdunkle Sky!
Høit oppe Stjernerne svømme,
Du seer dem og Maanen i Drømme!
Kun fattige Mand, med det sølvhvide Haar,
Som eensom Fugl mellem Træerne gaaer;
Een Vise sang han saa mangen Gang,
At ei han har mere Søvn eller Sang.
Men Verden ei fatter hans dybe Vee!
Naar Muslingen døer, kan man Perlen først see.
Forlængst blev hans Hjerte begravet
Dybt under Havet! —
I Ungdomshjemmet nu Ræven boer,
Den vilde Humle om Steenbænken groer,
Sødt dufte de Blade hver Sommernat —
Ak fattige Fugl er saa reent forladt!

Jagthornet.

Trara! trara! — See Moser og Kjær
Dampe høit mellem Skovens Træer!
Næste Dag bliver rosenrød,
Elverkongen jo brygger sin Mjød,
Brygger til Festen imorgen
Paa Ridderborgen!

Nattergalen.

Ja der faae vi Bryllup med Sang og Spil.
Men naar det er Nat, jeg synge vil
Om Kjærligheds deilige Drømme!
Jeg synger for Bruden og Guds Natur,
Mens Borgen speiler sin røde Muur
I Vandet, hvor Fiskene svømme!

Bølgerne.

Der kommer igjen den gamle Mand,
Der ridser saa tidt i det hvide Sand,
Og seer paa de stride Strømme!
Som Ungersvend har vi godt ham kjendt,
Vi veed, hvad der er hans Hjerte hændt, —
Halvhundred' Aar er' til Ende,
De syntes som syv kun for Hende!
Han nynner os tidt, mens vi kysse hans Fod:
„Agnete var elsket, uskyldig og god —!“

Stormene.

Over brusende Hav
Og græsgroede Grav!
Aarene døe i vor hvirvlende Strøm,
Som en Drøm!

Ridderborg ved Stranden.

Stegerset.

(En Deel af Tyendet er samlet; det er ud paa Aftenen.)

Ane (idet hun lægger mere Brænde til Ilden.)

Jo, jo! vi faae en Bryllups=Stads imorgen,
Og Veiret bliver smukt, det klare Solskin!
Thi kun naar Bruden græder, faaer man Regn,
Men vor, hun leer, og saa vil Solen skinne!

Erik.

Nu skulde Jomfru Bodil ogsaa giftes!
See, hun er ganske af en anden Slags!
Hun veed at være med, kan tømme Kruset,
Og jage op sin Hare, som en Mand.
Forleden Søndag, da jeg var i Kirke,
Kom og vor Jomfru Karen; from og stille
Hun satte sig i Stolen tæt ved Choret,
Men vendte Ryggen til det store Billed
Paa Kirkemuren. Hun gad ikke seet
Historien med Job, — hun er for fiin!
Det er et deiligt Stykke, saa naturligt!
See, da kom Jomfru Bodil just fra Jagten.
De fire store Hunde fulgte med
Og laae i Stolen, medens Messen holdtes.
Men jeg saae nok, hvorledes hele Tiden
Den raske Bodil puffede til Karen,
For at hun skulde see paa Billedet.
Jeg loe i Skjæget og det blev bemærket,
For Bodil løfted' lidt paa Ridepisken,
Og Jomfru Karen hun sad ganske rød.
Det klædte hende! — Jeg veed ikke selv,
Om hun var kjønnest med sit stille Væsen,
Sin Jomfru=Blyhed, eller Moster Bodil
Der spøgte, som hun var et rigtigt Mandsfolk.

Ane.

Vor unge Jomfru er saa hjertensgod,
Og Kjæresten — det er en Mand, hun faaer!
Saa ung og velskabt og saa mild som Dagen,
Han er saa ligefrem og er dog boglærd,
Har hele fire store Herregaarde,
Er Adelsbarn, endskjøndt hans Moders Mo'er
Var kun en Bondepige, som vi Andre.

Kjøgemesteren.

Jeg kjendte hende godt, den lille Kirsten,
Som Børn, vi To har vogtet Faar paa Marken.
Hun havde kun een Slægtning, gamle Gertrud,
Hvis Datter blev forlokket af en Havmand.
Men liden Kirsten voxed' og blev smuk,
Og da hun gik i sine sexten Aar,
Vandt hun den gamle Ridder Laales Hjerte,
Blev Adelsfrue, bar sin Hoved-Dug,
Og Zobelskind om Ærmer og om Livet.
Hun fik en Datter, det var Moderen
Til Junker Aage. Seer I, det er Stammen!

Erik (idet han seer gjennem den aabne Gang).

Gud hjelpe mig, der troer jeg, at vi har
Den gamle Hemming med sin Sækkepibe!
Det er jo noget Nyt, som sjeldent skeer.

Kjøgemesteren.

Ih ja, det er jo ham! — Den gamle Stakkel
Har ikke spundet Silke her i Verden.
Jeg var en Dreng, da han var Ungersvend,
Da gik Agnete fra ham til sin Havmand;
Saa drog han Verden om, kom siden hjem,
Gud veed, hvorfor! Han sagde, at han længtes.
Klog er han ikke, men ei heller gal,
Han gaaer saa stille om i sine Tanker.
Nu er han gammel, fyldt halvfjerdsindstyve.
God Aften, Hemming. Det er kjønt, Du kommer! —

Hemming

(som har et langt graat Haar ned over den fattige Kittel.)

Guds Fred herinde! det er længe siden,
Jeg var heroppe under Tag hos Eder!

Kjøgemesteren.

Men hvorfor kommer I saa sjeldent her?
Der bygger I ved Stranden, som en Maage;
Det gamle hule Træ er Eders Huus,
Og som en Fugl I sover der paa Grenen,
Skjøndt tidt den hænger ganske hvid af Riimfrost.

Hemming.

Jeg er jo ogsaa her en fattig Fugl,
Og byggede' derfor Rede, som de Andre.
Der var saa lustigt paa den høie Green,
Den var just voxet til en Seng for mig;
Jeg laae saa godt! nu kan jeg ikke kravle.
Nu har jeg reist en Hytte op af Rør
Tæt under Træet, gravet lidt i Jorden,
Der kan jeg ogsaa ligge, naar jeg døer.

Erik.

Tal ei om Døden i et Brudehuus!
I er jo rask endnu, har ogsaa Kræfter.
Nu drik med os, der staaer et Kruus paa Bordet.
I vil dog drikke Brudeparrets Skaal?

Hemming.

Gid Bryllups-Fryd maa være Hjerte-Fryd!
Det er den vistnok her. Gid liden Kirsten,
Den høie Frue, leved' nu paa Jorden!

Ane.

Hun var nok død, den Gang I kom fra Reisen?

Hemming.

Jeg troer, hun blev begravet samme Dag.

Jeg husker det ei ret, jeg bliver gammel!
— Ja, Lykkehjulet gaaer saa selsomt om,
Men Graven er dog Axelen paa Hjulet. —

Erik.

Du blæser endnu paa din Sækkepibe?
Giv os et lille Stykke og en Vise.

Hemming.

Jeg kan kun een, men den er ganske lystig!
(synger:)

Der voxed' et Træ i min Moders Gaard,
Hvert Blad saae ud som et Hjerte;
Men Skjæbnen syntes mig altfor haard,
Og jeg reiste bort i min Smerte.

Som Fuglen jeg fløi og min Tanke med,
Vi To var' aldrig alene,
Men hver Gang vi satte os ned et Sted,
Sad vi paa de samme Grene!

Jeg saae paa Solen, saa at Øiet blev dødt,
Det Træ var Skyld i min Smerte,
Ak, da stod det just med Grønt og med Rødt,
Hvert Blad saae ud som et Hjerte.

Med Fisken jeg svømmed' til Havsens Bund,
Der vilde jeg boe og bygge,
Men gjennem Vandet til Hjertets Grund
Det Træ har Rødder og Skygge.

Da søgte jeg mig i Graven Læ,
Det var jo det Bedste og Sidste;
Men hver en Midnat dufter det Træ,
Saa jeg maa staae op af min Kiste!

Et stort Værelse paa Borgen.

Bodil med Povel Bibe, Peter Falle og flere Bryllups-Gjester sidde om Bordet; Hr Aage og Jfr. Karen ere rykkede lidt derfra og tage kun halv Deel i Samtalen.

Bodil.

— Jeg lider ikke slig Lyksalighed,
Som liden Karen finder nu saa herlig:
At leve altid i en huslig Fred,
Kun gaae i Messe, see til Kjøkkenet
Imellem læse i en skreven Bog
Med Billeder og hellige Legender,
Og allerhøiest lege med et Brætspil
Og slaaes med Æbler eller Balsam-Flasker.
Nei paa sin Hest og med et Kobbel Hunde
Hen over Marken efter Ulv og Raadyr,
Imellem prøve Kræfter med en Ridder;
Det er dog Noget!

Karen.

Men det Liv, jeg ynder,
Er ogsaa virksomt, intet Klosterliv!

Bodil.

O, Klosterlivet det er ganske lystigt!
De gode Nonner veed at more sig!
Ei sandt, Hr. Povel?

Povel Bibe.

Jeg er ikke Nonne.

Bodil.

Men tidt I kommer dog til Dalum Kloster!
Ret gjestfrie, veed vi, er' de gode Nonner;
I kommer tidt, som andre Herremænd —!
Derover klage jo de fromme Munke.
De tidt maa gaae den lange Vei forgjæves.

Povel Vibe (leer).

Det er jo godt, at bygge hos de Fromme.

Peter Palle.

Jeg lider ikke dette Kloster-Væsen!
Med Religionen er det noget Andet,
Ora pro nobis, sancta Margaritha!
Men Klosteret! den Magt, selv Stedet har!
Der løbe mine Bønder over fra mig,
Naar jeg vil tugte dem; der har de Fristed;
Sligt skabet Qvæg skal intet Fristed have!
Iforgaars nød jeg ret en herlig Spas:
Jeg sad ved Kanden, drak med Povel Vibe,
Da bragte man en Krybeskytte til mig,
Den jydske Chræn, som i sin egen Gaard
Just havde skudt en Hare; som han sagde,
Fordi den aad hans Smule Grønkaal bort.
Men Loven kjender jeg og brugte den!
Selv stak jeg Øinene ud paa den Skurk
Og jog ham ud af Gaarden, lod ham løbe!

Bodil.

Det var dog ei saa snildt! I skulde heller
Da have solgt ham med hans Børn og Qvinde,
Det var langt bedre, end at blende ham!

Peter Palle.

Nei, det var just det Rette, hvad jeg gjorde.
Den blinde Hund vil ikke skyde meer,
Og det er nok! man maa dog ogsaa vise,
Man er en Christen. — Ja, det kan I troe,
Jeg er i Grunden bedre, end I tænker!
Lidt ærgerlig imellem, det er Alt!
Men Jomfru Bodil, hvis I voved' paa det,
I kunde faae den bedste Mand af mig.
Og da vi er' her nu til Bryllups-Gilde,
Vort kunne da jo gjøres med det samme,
Saa var det gjort. Hvad siger I dertil?

Bodil.

At Bryllups-Stads og Kirkegang mig kjeder! —
Jeg tager ei til Vielsen imorgen,
Jeg heller skyde vil lidt Fuglevildt,
Det kan vi spise med til Bryllups-Gildet.

Peter Palle.

Men Eders Ja —? Thi I har fanget mig!

Bodil.

Tal ei derom! kom heller med paa Jagt,
I passer dog jo ei til Bøn og Messe.
Imorgen tidlig, førend Sol staaer op,
Jeg rider ud! tag I da Eders Vei,
Og lad os see, hvem Lykken meest er gunstig,
Hvem der, til Vielsen er endt i Kirken,
Har skudt den største Fugl.

Peter Palle.

Det er et Ord!
Og hvis det skeer, jeg bringer hjem den største,
Saa vil I giftes med mig? ikke sandt?

Bodil.

Det Væddemaal jo klinger ganske lystigt.
Du har da hørt det, Karen? Nei, hun sidder
Med Kjærestten nu i en anden Verden!
Og han har da ei sagt et Ord i Aften;
De tale kun med Øinene og Kys!
O det er hæsligt med det Kjæleri,
Især naar der er andre Folk i Stuen.

Peter Palle.

Imorgen altsaa! Og den største Fugl?

Bodil.

Hvis jeg nu bringer den, da har I tabt,

Og giver mig det nye Kobbel Hunde;
Jeg troer, at der er sexten Stykker i det.

Peter Palle.

Med mig I ogsaa faaer dem allesammen.

(Knud Porse træder ind.)

Povel Vibe (vender sig imod ham.)

Jo, det er smukt at gaae fra Eders Gjester!

Knud Porse.

Tilgiv! men Meget er at tage vare
Den sidste Aften før en Datters Bryllup.
Jeg selv vil have Øie med det Hele! —
I Kjøkken, Stald og Kjælder Alt er ordnet,
Høiredte Senge, hver for fire Gjester!
— Jeg har valgt Bitzere for at credentse,
Strøbonden Thyge har jeg gjort til Dørsvend,
Og meget meer. Nu er jeg ganske træt!
Jeg tænker, at et Bæger ret vil smage.

(sætter sig.)

Vor vakkre Moster Bodil har vel sørget,
At ei man savned' mig.

Peter Palle.

Jeg nytted' Tiden,
Og haaber, snart hun hedder Bodil Palle.

Bodil.

Tal ei saa høit, see først, hvad Jagten bringer!

Aage (til Karen.)

Imorgen er Du ganske min!

Karen (idet han heftig kysser hende.)

O! tys!

Aage.

Gid denne Nat var kort som dette Kys!

Strandbred.

(Maanen skinner paa Vandet.)

Fiskeren (i sin Baad, synger:)

Agnete var elsket, uskyldig og god,
Sligt Hjerte har aldrig en ond Draabe Blod;
Hun var som Guds Engle og mild som Guds Sol.
Og dog saa beskeden, som Markens Viol.
O Gud, hvor mit Hjerte maa lide!

Den fattige Fugl sad paa Grenen og sang,
Men hun saae alene paa Bølgernes Gang.
Der klang det saa lifligt, ei vidste hun hvad;
Hun hørte paa Havmandens lokkende Qvad.
O Gud! hvor mit Hjerte maa lide!

Den Havmand han nævned' saa sødt hendes Navn,
Hun glemte sin Jesum og sprang i hans Favn;
— Ak sand er min Vise, men det er ei stort!
Den fattige Fugl har selv Visen gjort.
O Gud! hvor mit Hjerte maa lide! —

(han seiler forbi.)

Havet.

Sorgfuld Sang og lystigt Sind,
Lad mig Eder drikke ind,
Medens Skyen skygger.
Blunder, blunder Bølger blaa,
Sover, sover sødt I Smaa,
Hvor Agnete bygger!

Havmandens Slot.

Det ældre Barn leger paa Gulvet; **Agnete** sidder ved Vuggen og synger:

Sol deroppe ganger under Lide;
Sov mit Barn, saa bli'er Du stærk og stor!
Paa den vilde Havhest skal Du ride;
Under Bølgen deiligt Engen groer.

Hvalerne med deres brede Finne
Over Dig, som store Skyer, gaae.
Sol og Maane gjennem Vandet skinne,
Begge to skal Du i Drømme faae.

Vissselul! jeg fødte Dig med Smerte!
Bliv min Glæde altid, Aar for Aar;
Du har drukket Livet ved mit Hjerte,
Hver din Taare til mit Hjerte gaaer.

Sov mit Barn, jeg sidder ved din Vugge,
Lad mig kysse dine Øine til!
Naar engang de begge mine lukke,
Hvo mon Dig da Moder være vil?

Det ældre Barn (klapper hende paa Kinden.)

Nu græder Du igjen! det maa Du ikke,
Thi ellers døer jeg fra Dig, søde Mo'er.
O, tag mig paa dit Skjød, der vil jeg ligge!
Og lad mig kysse saa den lille Bro'er!

Agnete.

Tal ei saa høit, Du vækker mig den Lille.

Barnet.

Fortæl mig en Historie, o, hvad!
Saa skal Du see, hvor jeg skal være stille.
Fortæl mig Noget om et Slot, en Stad,
Om Sol og Maane og om Folk deroppe,
Og de smaa Fugle, der har Vinger paa,
Saa de kan flyve over Træers Toppe,
Og synge smukt. Kan vi dog ingen faae?
Men naar de synge, kan de da ei tale?
Der vil vi reise op, naar jeg er stor!
Har ogsaa Menneskene Fiskehale?
Og hvorfor har Du ingen, søde Mo'er?
Hvorlænge kan en saadan Reise vare?
Er Solen ogsaa der saa stor og net? —

Agnete.

Du spørger meget meer, end Ti kan svare.
See til, Du sover, Du var jo saa træt.

Barnet.

Jeg vil saa gjerne høre, Du fortæller.
Siig, hvorfor har Du ingen Fa'er og Mo'er?
Om dem Du siger mig jo ikke heller.
Skal man da døe, saasnart man bliver stor?
Nei, jeg vil aldrig døe! saa skal jeg ligge
Dybt i det hvide Sand, hvor Tangen groer.
Jeg blive vil et Barn, saa døer jeg ikke!
Jeg er saa træt! O, kys mig, søde Mo'er!

(sover ind.)

Agnete.

I Barne-Ord er tidt en dyb Betydning!
Ja, bliv som Barn, saa kommer Du i Himlen!
Der kommer vist hans Sjæl, thi en han har —
Mig griber tidt, som nu, en selsom Angest:
Om mine Børn fik ingen Del i Naaden?
— Hver Gang jeg læste Bønner over dem,
Saa græd de stærkest; deres spæde Hænder
Jeg aldrig kunde folde fromt til Bøn,
Thi mellem Fingrene groer Svømmehuden,
De fik ei anden Daab, end mine Taarer.
— Min Moder nævned' han! han tænkte paa,
Hvem han har aldrig seet! jeg glemte hende,
Jeg, som fik hendes hele Kjærlighed! —
Forglemmes af sit Barn! — Det er umuligt!
— Mon hun vel lever, er bedrøvet for mig?
Jeg har ei længe tænkt paa gamle Dage.
Syv lange Aar — ja, det er det vist siden! —
Syv lange Aar har hun ei seet sit Barn.
Og uden et Levvel jeg gik fra hende!

(bryder i Graad.)

En Moder veed kun, hvad en Moder føler!

(kysser sine Smaa.)

Hun skulde see de kjære, kjære Børn!
Hun skulde høre dem at sige Moder!
Velsigne dem —! maaske hun vilde gyse
Og frygte! — Nei! De er' uskyldige! —
O, hvor mit Hjerte slaaer! kan jeg dog aldrig
Ret blive lykkelig i denne Verden?
Kan ei den stolte Havmands Kjærlighed,
De kjære Børn, den rige Pragt omkring mig,
Faae Solskin i mit underlige Hjerte? —
Ifald jeg bad ham om, for føie Tid
At see Guds klare Solskin og min Moder,
Jeg veed han føied' mig, men blev bedrøvet,
Og kan og bør jeg vel bedrøve ham?
Her er min Verden! her de kjære Børn!
Her løste han min Tanke, gav den Vinger,
Og viste mig, hvad kun den Vise seer,
Det rige Dyb af underfulde Skatte.

(Hun seer en Stund tankefuld hen for sig.)

— Hvor selsomt smile dog fra Væggen der
De hvide Marmor-Gudebilleder!
Langveis fra Græklands Kyster blev de bragt',
Der har de levet; nu er' de kun Marmor;
Dog smile de med Liv, ret som de vidste,
De skulde vaagne atter op og herske! —
Hun, nærmest her, er Kjærligheds Gudinde,
Har man fortalt mig! Ogsaa hun er Steen!
Saa klar som Sneen vel, men dog kun Steen! —
Kan selv da Kjærlighed i Døden isne?
Nei, min er stærk! jeg vil den ei udgrunde.
Jeg hos de kjære Smaa vil stille blunde!
En Kuppel over os de Bølger runde;
Der lege Fiskene med gyldne Finner,
Mens Skibet seiler og mens Maanen skinner!

Havmanden (stiger ned).

Du vil blunde, nu jeg kommer fra den lange Bølge-Vei?

Agnete.

Vilde Mand, hvor har Du færdet? Grusom, veed jeg, var Du ei!

Havmanden.

Hvor end ingen Skipper styred', men kun Stormen Skibet drev,
Mod en ukjendt Verdens Lande, jeg min Bølge-Fure skrev.
Natten lyste, Havet blunded', klart det som dit Øie var,
Og fra Landets tætte Skove hver en Luftning Virak bar.
Høie gamle Træer skygged' rundt om Bugten hvor jeg saae;
Bag ved steg de stolte Fjelde, der kun Snee og Skyer laae,
Men det hele Billed straaled' omvendt fra den blanke Sø,
Maanen selv paa Vandet svømmed', som en selsom Flamme-Ø.
I det høie Græs ved Stranden, hvor den brune Hytte stod,
Laae en Vildmand, dybt han blunded'; paa hans Bryst og Arm var Blod.
Hos ham sad hans unge Qvinde, to Smaabørn i Skjødet laae;
Paa hans sorte Skjæg hun kyssed' og saa kjærligt til ham saae.
Det var jo vort eget Billed', mig og Dig med vore Smaa!
Nu lød Larm og Skrig fra Skoven; Fjenden kom, — det var en Strid!
Dødens Piil fløi gjennem Luften, mangen solbrændt Kind blev hvid!
Qvinderne rev Haaret af sig. Billedet af deres Gud
Tog' de ned af Alterstenen, styrted' det i Bølgen ud. —
Alt er Guld og Ædelstene, det jeg bringer til mit Slot;
Under Bølgen, dybt hernede, spiller Guldet grønt og blaat!
Nær ved England Stormen bruste, slig en Luftning gjør mig godt!

Der jeg saae et Skib i Havsnød, ret som Spaaner Planken brast,
Masten drev for kaade Bølger, Skipperen sig klamred' fast,
Børn og Kone høit han nævned', thi han var alt Dødens Mand;
Paa de Smaa og Dig jeg tænkte, bragte ham da frelst i Land.

Agnete.

Tag mit Kys! jeg har ei mere, længst Du fik min Kjærlighed!

Havmanden.

Du har reent mit Sind forandret; Du er stærk, meer end Du veed!

Agnete.

Jeg er svag! ei længer Tanken favner om det stolte Hav,
Under det som Barn jeg leger med de Perler, Du mig gav.
(kysser Børnene.)

Havmanden.

Mine Smaa, de herligt voxe! snart nu komme vil den Dag,
De med mig skal gjennem Havet ride paa det vilde Vrag!
Dig og dem jeg ømt maa kysse, saa til Mændene i Hal,
Dig de nævne, mens de tømme Hornet, dreiet af Koral.
Hundred' Møer, foroven Qvinde, men forneden som en Fisk,
Bringe under Sang og Dandse Vinen paa den blanke Disk.
Hver er deilig, stolt at skue, Ingen dog saa skjøn, som Du!
Snart igjen hos Dig jeg bygger, Tiden svinder som et Nu.
— Men jeg glemmer, hvad jeg bringer; ogsaa Dig det glæde vil!
Jeg en lille Fugl har fanget, den de Smaa skal høre til.
Livet har den ikke mistet, fast jeg holdt den ved mit Bryst,
See, det er den allerførste, jeg har bragt fra Landets Kyst! —
Den vil Børnene fornøie, den har neppe glemt sin Sang;
Flyve kan den her i Stuen, ret som paa den grønne Vang.

Agnete.

(griber hans Haand, idet han vil forlade hende).

Mødes, skilles, altid skilles —!

Havmanden.

Det er Livets vante Gang.

(kysser hende paa Panden og gaaer. Den lille Fugl flagrer om i Stuen).

Agnete.

Lille Fugl, flyv ei saa bange! qvæg mit Hjerte ved din Sang.

Fuglen.

Deilig er den friske Luft,
Himlen er saa blaa!
Liflig er de Blomsters Duft,
Duggen falder paa!
Grønne Skov ved blanke Sø,
Under Bølgen maa jeg døe!

Agnete.

Den slaaer sig til Blods mod Muren. Lille Fugl, flyv ei saa vildt!
Vær ei frygtsom, jeg skal pleie Dig, som Moder, ømt og mildt.

Fuglen.

Havmands Viv, saa ung og smuk,
Ei Du fatter mine Suk,
Veed, hvorfor jeg længes her;
Du har ingen Kjære der;
Kjender ei mit Hjem deroven!
Aldrig vandred' Du i Skoven,
Hvor de røde Bær og Nødder
Hænge over Træets Rødder,
Hvor den lille Sti sig snoer,
Og den grønne Veibred groer!
Der, i Aftensolens Glands,
Hvirvle Myggene i Dands,

Summe høit i Straale-Badet;
Glade Smaabørn hos dem staae,
Jage dem med Skræppebladet,
Det er Vifte for de Smaa.
Kirkeklokken festligt klinger,
Aftenpsalmen vi forstaae;
Hovedet bag sine Vinger
Lægge nu de Fugle smaa;
Søvnen smukke Drømme bringer,
Kjærest'folk i Skoven gaae!
O, der er saa smukt deroven!
Maanen skinner henad Sø.
Ei jeg glemmer den og Skoven!
Under Bølgen maa jeg døe.

Agnete.

Aldrig Vinterstormen kommer ned i denne ny Natur;
Altid sommergrønt sig slynger Søgræs høit om Slottets Muur.

Fuglen.

Vint'ren selv, saa skjær og hvid,
Med den kjære Juletid,
Som den er der hjemme,
Kan jeg den vel glemme! —
Hvor jeg ind i Hytten saae,
Barnet jo i Krybben laae!
Kirken stod med Krands ved Krands
Af de dunkle Graner,
Udenfor var lystig Dands
Mellem Kors og Faner.
Liden Fugl fik selv sin Skjerv,
Alle vare glade.
Høit paa Stang hang Havrekjærv,
Tæt ved hver en Lade.
Skoven stod saa glimmerhvid,
Julelys man tændte.
Ak, den kjære Juletid,

Den Du aldrig kjendte! —
Valborg Dag — nu er den endt,
Aldrig meer den kommer!
Da de røde Blus blev tændt',
Og de red' Skjærsommer.
Ungersvend med Slettens Mø
Juble vil deroven —!
Under Bølgen maa jeg døe,
Langt fra Bøgeskoven!

Agnete.

Ogsaa jeg har drømt og levet oppe, der hvor Bøgen groer,
Seet Guds Sol, følt Blomsten dufte; der endnu min Moder boer.
— O, din Sang gaaer til mit Hjerte! — Klare Sol og stolte Hav,
Grønne Skov, I brune Marker! under Bølgen er min Grav.

Fuglen.

Hører Du de Klokker klinge
Ned til os i Havets Skjød?
Hist til Bryllups-Fest de ringe,
Her det er for mig til Død! —
Bryllups-Glæde over Hav,
Under Bølgen mig en Grav!

(den falder død ned.)

Agnete (tager den i sin Haand).

O den er død! af Savn og Længsel død!
Kan ei min Aande atter den oplive? —
— Hør Kirkeklokkerne! ei før de til mig lød.
O, skal jeg altid da hernede blive!
Ei see Guds klare Sol, de grønne Sletter,
Min Moder, Hemming — nu har han mig glemt! —
Og Jesus, som de Tornekronen fletter,
At Frydens Harpe os kan vorde stemt! —
— Nu gaaer til Kirke der den fromme Skare,
De nyde af hans Legem og hans Blod,

Og synge fromt: „Du, Herre, os bevare,
„I hver en Nød støt Du vor svage Fod!“ —
Den lille Fugl er død af Sorg og Savn,
Mit Hjerte glemte selv min Frelsers Navn.
O, kunde jeg for ham kun eengang knæle,
Og nyde Lammets Blod ved Psalme-Sang,
Een Time ikkun der paa Jorden dvæle,
Og see min Moder kun den ene Gang!
O hør, o hør, hvor alle Klokker klinge!
Du lille Fugl, hvad hjelper Dig din Vinge!

(hun synker hen i Bedrøvelse.)

Havmanden (kommer).

Dølg mig ei din Smerte,
Alt Du mig betroe!
Sorgen i dit Hjerte
Røver mig min Ro.
Alt, hvad Du kan drømme,
Bringer jeg før Nat;
Dybets stærke Strømme
Eie hver en Skat!
Intet vil jeg negte,
Siig mig, hvad og hvor?
Guld og Perler ægte,
Sydens Blomster-Flor.

Agnete.

Hør, gjennem Vandet lyder den dybe Klokkeklang!
O, lad mig gaae til Kirke, kun een eneste Gang!
Een Time kun deroppe, og jeg kommer her igjen!
Jeg min Altergang vil holde; ei holdt jeg længe den.
Derfor er jeg bedrøvet, derfor min Barm mig trang; —
O, lad mig gaae til Kirke, kun een eneste Gang!

Havmanden.

Agnete, vil Du fra os gaae?
Vil Du forlade dine Smaa?
Hvis vi Dig aldrig her gjensee,

Saa har de ingen Moder meer;
De vildsomt flyde vil paa Sø,
Thi uden Dig, da maae de døe!
Ei skabt for Jord, ei skabt for Hav, .
De, uden Dig, har kun en Grav;

(Hun bryder i Graad og skjuler sit Hoved ved hans Bryst; han seer bedrøvet paa hende.)

Græd ei! — din Taare paa mig faldt!
Ei Bølgen er saa tung, saa salt!
Dit Hjerte slaaer mod Hjemmets Ø! —
Af Længsel liden Fugl kan døe! —
Agnete, kom da i min Favn,
Thi jeg har følt din Sorg, dit Savn!
Hvert Ønske skal Du opfyldt faae,
Det har jeg sagt. — Glem ei de Smaa!
Glem ei de Smaa! — Den Mindste her
Var altid meest dit Hjerte kjær,
Ei blot et Pant paa Kjærlighed,
Men, at Du kommer atter ned.
En Moder glemmer ei de Smaa,
Paa Jord, som under Bølgen blaa!
Kom til mit Bryst, som første Gang,
Da Verden hist var Dig for trang!
Jeg kysser Øine, Øre, Mund,
Og bringer Dig fra Havsens Bund.
Paa Kystens Tang Du vaagne vil;
Gaae da til Kirke, men see til
At der en Time kun gaaer hen,
Saa vil jeg hente Dig igjen,
Og Du vil trofast med mig gaae,
Ei glemme mig og vore Smaa!

Agnete.

Dig vil jeg følge
Dybt under Bølge! —
Du vil mig bringe
Op til mit Hjem, hvor Klokkerne klinge,
Livet at skue!

Bade jeg skal mig i Sollysets Lue.
Tale med Jesu ved Alterets Fod;
Drikke Forsoning og Fred af hans Blod,
Høre, hvor Orgelet bruser til Psalmen!
Englen med Palmen
Vinker fra Muren!
Gud i Naturen
Taler til Hjerte, til Sind og til Tanke!
Ja, Du mig elsker! Dig vil jeg følge
Atter bag Bølge!

Havmanden.

Saa kom da gjennem Dybets Blaa!
Forlad de Smaa!
Giv dem et Kys, og saa paa Vei!
Men væk dem ei! —
— Nu kan og maa Du ikke græde,
Jeg gjør jo Alt, for Dig at glæde!

Agnete (kysser Børnene).

Sov, til jeg atter kommer! Farvel! — det er saa haardt!
Tilgiv, at Eders Moder gaaer saadan fra Jer bort!
I røre dybt mit Hjerte, som Kirkeklokkens Klang!
O, lad mig kysse Eder! — og saa endnu en Gang!
Farvel! farvel! — de vaagne! — de græde! Hvilken Vee!

Havmanden.

Kom nu, Agnete, følg mig! — Du vil jo, det skal skee!
(Han tager hende i sine Arme; de smaa Børn græde.)
For længselsglad at mødes, maae Hjerter skilles ad!
Glem ei de Smaa, Agnete! (Kysser hende.) Sov sødt!
Du vaagner glad!

Landevei gjennem Skoven.

Jægerchor.

Trara!
Med Falk paa Haand

Jager i Skoven den Lilievaand!
Fjeren flagrer paa Fløiels Baret.
Skimlen flyver i Luften let.
Lystig afsted,
Lykken er med!
Liden Fugl, tør Du sove?
Trara!
Hør: trara!
I de duftende Skove!

Trara!
Af Solen brændt
Jægerne følge med Bøsserne spændt,
Hundene halse, en flyvende Flok,
Jage afsted over Steen og Stok.
Det er en Flugt!
See dog, hvor smukt!
Trara!
Liden Fugl tør Du sove?
Hør! Trara!
I de grønne Skove!

Som Lyn i Lyn
Kom og forsvandt det brogede Syn.
Solstraalen bæver paa Træets Blad,
Skoven forstummed, endt er vort Qvad.
Echo fik Røst,
Hør fra dets Bryst:
Trara!
Liden Fugl tør Du sove?
Hør! Trara!
I de grønne Skove!

Peter Palle.
(jager med fine Svende tvers over Veien).

Ingen Fugl er at see! — Hexeri!
Dig Satan før Qvel
Vil jeg give en Sjæl!
Staa mig bi!

(De forsvinde i Krattet.)

Fuglene.

Flyv! flyv! ud over Strand!
I Skoven jager den onde Mand.
Kom! kom til de grønne Siv,
Der slumrer Havmandens Viv!

Kirkeklokkerne.

Ding dang! ding dang!
Hjerte, kan Du græde?
Her er Bryllups-Glæde!
Pyntet er hver Kirkestol
Smukt med grønne Grene;
Ude skinner klart Guds Sol
Over Gravens Stene.
Christen-Sjæl, hør Klokkens Klang,
Kom og gjør din Kirkegang!
Ding dang!

(Brudeskaren drager gjennem Skoven til Kirke; foran ride Skolebrengene med store Kabusser paa Hovederne og tændte Voxlys i Hænderne. Spillemændene spille til:)

Brudepigernes Sang.

Skovduer høit i knudred' Eeg,
Kurre fra Qvist deroven;
Mens I sidde i Elskovs Leg,
Flyve To gjennem Skoven.

Kurrende Duer saavel som I.
Jomfru Maria os høre!
Du bragte Duer til Kirken, som vi,
Du skal til Kirken os føre!

Skoven stander i al sin Pynt,
Engen er Alter-Klæde.
Den vilde Timian og Krusemynt
Dufte til Hjertets Glæde.

Skolebrengene.

Ave Maria! gratia plena!

(De drage forbi.)

Blomsterne.

Den Brudgom var saa fager som min,
Der flyver paa brogede Vinge!
Og Bruden en blussende Rose saa fiin.
Den Stads var ikke saa ringe!

Strandbred.

Agnete (vaagner op ved Siven).

Hvor Solen alt staaer høit! hvor jeg har sovet,
Og drømt! ja ret en selsom Drøm! nei! nei!
Det var ei Drøm! Jeg har endnu hans Ring,
Jeg hører end de kjære Smaa at græde!
Een Time har jeg Orlov her at blive! —
O Gud, hvor Solen dog er deilig varm!
Den blender mig med sine stærke Straaler!
Hvor stort, uendeligt, sig Havet strækker!
Hvor Græsset dog er grønt! hvor smuk dog Skoven!
Hør alle Fuglene! — O, jeg maa græde!
Min Frelser Jesus, hellige Guds Moder,
Velsignet være i al Evighed!

(Hun synker paa Knæ.)

Jeg kan ei bede! Hjertet er saa fuldt.
Jeg er som født paa ny! — Her er mit Hjem!
Her skal min Moder boe! — Jeg kjender Høien,
De store Kampesteen staae der som før!
Men hvor er' Træerne! hvor Alt er smaat!
Alt er saa selsomt for mig her i Hjemmet,
Ret som jeg var en Død, der kom tilbage
Med nye Begreber, men med gamle Minder!
Her er jo Holmegaard, min Moders Huus,
Men halv i Gruus! Vandparken tørret ud,
Vor lille Have staaer kun som en Græsplet!
Kan da syv Somre reent forandre Alt!
Men Lænkehunden maa dog være her!
Ak, kun den rustne Jern=Ring er tilbage! —
Hvor er min Moder dog! O Moder! Moder!

Her er Agnete! Hører Du mig ikke?
Her er dit Barn! her er Agnete, Moder!
— Ak, Døren længst er falden fra sit Hængsel,
Der voxer Græs og Tidsler over Trinet,
Og Edderkoppens Væv er tung som Støv. —

(Hun træder ind i Stuen.)

— Kun nøgne Mure, Steen og Gruus herinde!
Hvor Rokken snurred', graver Ræven Hule!
— O Gud, om hun var død! — Hun er vist død!
Har jeg da Ingen, Ingen meer paa Jorden!

(bryder i Graad.)

Der ligger end, men sønderbrudt i Gruset,
Træbægeret, hvoraf hun drak hver Morgen!

(Hun kysser det.)

Her har hun trykket sine Læber til!
Her faldt for mig maaskee den bittre Taare!
Af hvem fik hun den sidste Lædskedrik?
Brudt ligger Bægeret, og hun er død!
En Fremmed lukked' hendes trætte Øine!

(Hun træder ud af Huset.)

Maaskee den gamle Mand, som kommer der.
Kan sige mig et Trøstens Ord om hende.
O, hvis hun leved'! — han vist kjender hende!

(Hemming kommer med Sækkepiben, støttende sig paa en Stok.)

Agnete.

O, siig mig gamle Mand, hvor boer Mo'er Gertrud?
Hun er dog ikke død? Du kjender hende?

Hemming.

Mo'er Gertrud, siger Du? — Det er jo snart
De fyrgetyve Aar hun laae i Graven!
Hvem er Du smukke Barn?

(Han stirrer paa hende.)

O, Herre Jesus!

Agnete!

(Hans Arme synke, han staaer som livløs og stirrer paa hende.)

Agnete.

Gamle, Du har kjendt mig før?

Hemming.

Agnete! ja, o Jesus, det er hende!
Den samme Skikkelse, det samme Smiil,
Men meer bedrøvet! — Endnu samme Ungdom,
Ei graa, af Alder, som jeg gamle Mand!
Det er et Blendværk, det er Satans Magt!

(Han folder Hænderne og synger:)

O, Sjæl, frygt ingen Fare,
Den Onde har ei Magt!
Min Jesu Engleskare
Er mig mit Skjold, min Vagt! —

Agnete (tager hans Haand).

Hvad frygter Du? — Du gjør mig ganske bange!
Du er ei vel!

Hemming.

Jeg veed det nok, man siger,
At jeg er sindssvag; ja, jeg troer det nu!
Du maatte være gammel jo, som jeg!
Og Du er død! — Kan Du ei kjende mig!
Det er halvtredsindstyve Somre siden,
Vi saae hinanden, Dagen før vort Bryllup.
Kan Du ei kjende mig, den gamle Hemming?
O, jeg har elsket Dig saa høit, Agnete,
Og grædt for Dig! — Nu kan jeg ikke græde!

Agnete.

Du, Hemming? Du? Forbarm Dig, Herre Jesus!

(Hun skjuler sit Ansigt.)

Hemming.

O, husker Du den Aften, Hintze kom
Og beiled' til Dig, men Du gav ham Afslag!
Saa mødtes vi ved Stranden, blev forlovet';
Det var et Tordenveir; der kom Zigeunere;
Om Natten gik Du fra os til din Havmand,
Og jeg gik ud i Verden, o, saa langt!

Men jeg fik Længsel og kom siden hjem;
Du blev i Havet hos din rige Brudgom.
Du kjender Visen dog? Jeg selv har gjort den:

"Den fattige Fugl sad paa Grenen og sang,
Men hun saae alene paa Bølgernes Gang!
— Den Havmand nævned' saa sødt hendes Navn,
Hun glemte sin Jesum og sprang i hans Favn.
O Gud, hvor mit Hjerte maa lide!" —

Agnete.

O, tie! o, tie! Du ellers dræber mig!

Hemming.

Hvor har Du været dog den lange Tid?
Dit Ungdoms-Blik mig skræmmer. Vee Dig! vee!
Død er din Moder, død din hele Slægt,
Jeg er en gammel Mand, nær ved min Grav.
Agnete, siig, hvad gav den rige Havmand
Dig for din Salighed? — — Jeg frygter Dig!
Agnete, jeg tør ikke see dit Aasyn!
O læs dit „Fader vor," ifald Du kan!
Ak, nei! Du ei tilhører os og Jesus!

(Han flyer hende.)

Agnete.

Vee! vee mig! ak hvor
Mon Forbarmelsen boer?
Nu jeg fatter min Jammer,
Den brænder min Sjæl med Fordømmelsens Flammer!
— Din Stilhed, o Hav,
Har talt høit om min Moders Grav;
Derfor var det tyst og jeg saae
Maane og Sol, som en Dødning blegblaa
See paa mig under Hav.
Ja hver Storm over Bølgen saa vild,
Naar Skummet lyste som Ild

For mit Blik,
Medens Hvaler og Stør
Sank til Havdybets Rør,
Var et Aar, der gik
Og pyntede Verden med Grav ved Grav
Over det brusende Hav,
Men væltede Afgrundens Dynd
Til min stigende Synd. —
— O, Guds Moder mig høre!
Luk ikke dit Øre!
Blod vil jeg græde,
Kysse dit hellige Alterklæde!
Lad ei mig i Nøden
Døe Døden! —
— Til din Kirke vil jeg vandre,
Hvor de andre
Fromme Christne Psalmer bringe,
Røgelse i Choret svinge.
Tag et knust, bodfærdigt Hjerte,
Og tilgiv for Sønnens Smerte!

(Hun gaaer ind i Kirken.)

Chorgangen.

Vielsen er endt. Alterlysene brænde. Brudeskaren drager bort, medens Menigheden synger:

Barn Jesus, Brudgom faur og fiin,
For Dig jeg Knæ vil bøie!
O, vær Du min, som jeg er din!
Hosianna i det Høie! —

Agnete (træder ind).

Som jeg, større Synder til Kirken ei kom!
Ak, alle de Smaabilleder, de vende sig om!
Tør jeg vel hæve Kalken med Blodet til min Mund?
Ak, det er, som jeg stirred' derned paa Havets Bund!
Maria, hør mig bede!

Usynligt Chor.

Gud straffer i sin Vrede!
Vee! Syndens Frugt er død!

Agnete.

Der op til Kirkeruden staaer jo min Moders Liig!
Hun vrider sine Hænder! O, hør de dybe Skrig! —
Ak, der er ingen Naade, jeg synker i min Vee!
Ak, selv de smaa Guds Engle vil ikke til mig see!

Chor fra de Døde.

Agnete, gaae ikke i Havdybet ned,
Betænk dog din evige Salighed!
Der venter Dig Graven i uviet Jord,
Og over Dig læses ei Naadens Ord.
Dit Liig skal henraadne i Tang og Rør,
Men Ilden ei slukkes, ei Ormen døer.
Gaae ikke igjen til Havmanden ned,
Agnete, tænk dog paa din Salighed!

Strandbred.

Fuglene.

Det græder fra Bølgen dybt under Næs,
Fra Graven under det høie Græs,
Og Kirkesangen lyder som Vee. —
Agnete, vi tør ikke paa Dig see!
Din stride Taare, blodig og salt,
Udhuler Steenflisen, hvor den faldt,
Ak, Synden knuger vist dybt og tungt,
Saa Hjertet maa briste, om det end var ungt!
Ja, selv vi smaa Fugle fik Angest og Gru,
Agnete, hvad maa ikke føle da Du!

Blomsterne.

Det varme Solskin bag Skyen døer;
Fuglene klynke fra de høie Rør!

Gaaer Aft'nen alt gjennem Lunde?
Da maae vi blunde!

Havmanden.

O kom dog, Agnete! o kom dog til de Smaa,
De længes saa saare paa Havdybets Blaa,
De græde høit dernede og nævne Dig ved Navn!
O kom dog, Agnete! kom i din Husbonds Favn!
Det lille Barn i Vuggen sig reiste, hvilken Nød!
Det bed i de smaa Hænder og græd sig ganske rød!
O, kom dog tilbage, forlængst er Timen endt!

Agnete.

Ak, alle de smaa Billeder, de har mig Ryggen vendt!
De Døde sang fra Graven, min Moders Liig jeg saae —
Jeg tør Dig ikke følge, hvis jeg vil Himlen naae!

Havmanden.

Ak, kan Du os forlade! ak, vil Du fra os gaae?
O, tænk dog paa den Spæde, der udi Vuggen laae!
Hver Gang nu Stormen stiger og Bølgen slaaer paa Land,
De dybe Suk, Du hører, er' fra din Ægtemand!
Og hver Gang Maanen skinner paa Søen blank og blaa,
Derude vil det græde, og det er dine Smaa!

Agnete.

See Træets Blade bæve, naar jeg det kommer nær,
Og for mig flygter Fuglen hen til de andre Træer,
Selv Blomsterne sig lukke; vanhellig er min Fod,
Ak, tungt den Synd mig tynger, at jeg min Gud forlod!

Havmanden

(løfter de smaa Børn op over Vandet, de strække Hænderne imod hende og græde).

O, hør dog hvor de græde! De er' dit eget Blod;
De strække Haanden mod Dig, som da Du os forlod!
Forbarm Dig dog, Agnete, thi ellers maae de døe!

Ak, vil Du, de skal flyde som Skum paa vilden Sø?
— Farvel da! bryd det Løfte, Du os saa ærligt gav!
— Farvel, farvel, Agnete! vi synke i vor Grav!
(Han synker ned med Børnene.)

Agnete (udstøder et Skrig).
Tilgiv mig, Herre Jesus! modtag mig, dybe Hav!
(Hun løber hen imod Vandet, for at styrte sig derud, men falder tæt ved Bredden, livløs om mellem Stenene.)

Et andet Sted ved Stranden.

Hemming.
(sidder under et Træ; fra Skoven lyde Jægernes Horn, medens han nynner for sig selv:)

„Agnete var elsket, uskyldig og god,
Sligt Hjerte har aldrig en ond Draabe Blod!
— Uskyldig og god!“ —
Marias Himmelfart —! ja, just den Dag,
Nu for halvtredsindstyve Aar tilbage,
Da døde hun! — da døde hun for mig!
Hun fik en Kiste af det hvide Strandsand,
Blev ikke lagt paa Høvlspaan, som de Andre,
Nei, paa det friske Søgræs mellem Perler!
Liigklæde var det store, klare Hav;
Og Englene de tændte tusind' Lamper
Høit under Himlen i den mørke Nat!
Jeg kunde ikke tale, ikke græde,
Saa blev jeg til en lille Fugl, som sang,
Men Sorg kan ikke synges bort af Hjertet!
(Han grunder.)

Peter Palle (med fine Jægere; de standse).
Jeg fanger ingen Fugl! ei løst et Skud!
Og Klokkerne ei ringe meer. Ha, Satan!
Du hjelper godt! tomhændet skal jeg komme
Og blive udleet af den snilde Bodil,
Der spotter mig og faaer mit Kobbel Hunde!
— Er der da ingen Fugl, en ussel Bonde,

Jeg kunde skræmme op paa Træets Green
Og skyde ham for Pelsen, saa han faldt!
Det var en Gjøg!

(Jægerne lee.)

Den Ene.

Der sidder under Træet
En gammel Fugl! — Det kalder han sig selv!

Den Anden.

Ifald han fik et Ræbehagl i Benet!
Saa at han humped' lidt; det var en Spas!
Han døer jo ei deraf!

Peter Palle.

Et lystigt Indfald
(til Hemming:)
Derop i Træet! Du skal med til Bryllup!
Ja vist, jeg bringer nu den største Fugl!
Naa vil Du klattre! løft ham op, I Svende!
See saa! nu sigter jeg. Der ligger Fuglen!

(Han skyder; Hemming falder død ned.)

Saa stærkt var det ei meent! men skeet er skeet.
Det var en Bonde kun! nu tag ham med!
En Fugl, som ham, har Bodil neppe truffet.

Det forrige Sted ved Stranden.

(Det er Aften.)

Fiskerdrengen (sidder ved Agnetes Liig).

Hun ligger død, saa ung og smuk,
Slet Ingen hende kjender!
Kun Bølgen sender dybe Suk,
Og kysser hendes Hænder!

Bag Stenen her saa bred og stor,
Jeg vil begrave hende,

Og læse fromt mit „Fader vor,"
Naar Alt er der til Ende!

Ei Bølgerne skal Liget naae,
Om Stormene dem sende,
De vil som Skum mod Stenen slaae,
Og græde over hende!

(Han lægger Liget i Graven.)

Nu, Du er bragt i Fredens Havn,
Jeg Dig Farvel vil sige!
Sov sødt, og vaagn i Jesu Navn,
Hvor ingen Storme stige!

(kaster Jorden til over hende.)

En Flok vilde Svaner (flyve forbi).

Paa susende Vinge
Vi svinge
Os over skumklædte Sø
Til en skjønnere Ø,
Hvor Vintren ei kommer;
Hvor i evige Sommer
Om de duftende Lunde
Bølgerne blunde!

(de forsvinde i Horizonten.)

Havmanden (ude fra Dybet).

Død er hun, død Agnete, og jordet hendes Been!
Der hviler hun paa Stranden bagved den store Steen.
Hver Morgen Fiskerdrengen vil finde Stenen vaad,
Og Elskende vil sige: det er Havmandens Graad!
Men jeg fik ikke Taarer, som Menneskene fik,
Jeg Sorgens Tørst skal kjende, men ei dens Lædskedrik!
Smaa=Alferne vil græde, som Taarer Duggen staae,
Det lune Mos da voxer saa deiligt grønt derpaa,
— Dig, som har trofast jordet det kjære, tabte Liig,
Vil jeg og Havet lønne; ja, Du skal blive rig!
Paa Stranden her Du finder det kostelige Rav,
Thi nu er Slottet styrtet, jeg reiste under Hav. —

De Smaa har ingen Moder, derfor de maatte døe,
Som brudte Siv de svømme om paa den vilde Sø. —
Aarhundreder vil Bølgen høit op mod Stenen slaae,
Og mangt et Navn forglemmes, men hendes skal bestaae!
I Sagn og gammel Vise det selsomt klinge vil,
Saalænge Bøgeskove paa Danmarks Ø er til!
Dog ingen Skjald vil synge saa dybt Agnetes Navn,
Som Den, hvis Hjerte bløder af lige Sorg og Savn!
Hver Nat jeg her vil sidde og see paa Stenen der.
Det er saa tungt at skilles fra Den, man ret har kjær!

Ahasverus.

(1847.)

Forgrund.

Lucifer, Hovmodens Engel,
  Reiste sig mod Gud og styrted;
Vingerne i Faldet lyste
  Som et Sodoma i Flammer.
Men det Skin var dog en Skygge
  I den rene Himmel-Klarhed.
— Isnende hans Tænders Gnidsel
  Gik igjennem hver en Engel.

  Ogsaa Ahas, Tvivlens Engel,
    Han, den Svageste iblandt dem,
  Som forkasted' og forstødte
    Hvad han ikke selv begreb,
  Styrted' ned imod den Stjerne,
    Som blandt Stjerner kaldes Jorden.
  Synkende hans Vinger smelted'
    Lig en Foraars-Snee i Solen.
  Da hans Fod berørte Jorden,
    Var med Vingerne hvert Minde,
  Hver Erindring om hans Fortid
    Slettet ud, forglemt og borte.
  Nu, et nyfødt Barn i Taarer,
    Laae han i en Moders Skjød.

  Fra Guds Rige Haabets Engel
    Talte om den faldne Broder;
  Jorden har ei Melodier,
    Som Musiken i hans Ord.

„Jordens Børn de voxe opad,
  Ogsaa Ahas voxer med dem;
Han vil see den friske Rose,
  Og ved Skuet, uforklarligt,
Komme Taarer i hans Øine,
  Stille Veemod i hans Hjerte.
Han seer Havet, blaat som Himlen
  Og uendeligt som den;
Da udvider sig hans Tanke,
  Og en selsom Længsel fødes,
Ja en Andagt — men han eier
  Endnu ei Erindringen.
Da seer han en Moder sidde
  Kjærligt med sit lille Barn,
Det slaaer Øiet op, det smiler,
  Det udstrækker de smaa Hænder,
Og der gaaer en Solglands over
  Hendes Ansigt; Øiets Udtryk
Og det søde Smiil om Munden
  Sige meer end Ord og Tale;
Derfra trænger sig en Straale
  I den faldne Engels Bryst,
Og han har igjen Erindring
  Om sin Himmel, om sin Gud;
Thi den lykkelige Moders
  Smiil til sin Uskyldige
Er en Afglands af Guds Aasyn,
  Er et Vink fra Himlens Rige.“

— „Gjennem Farver byder Ahas
  Rosen blomstre friskt i Secler,
Høit i Sange han udtaler
  Hjertets Længsel og Erindring,
Hugger ud i Marmorstenen
  Billeder, som har det Sjælblik
Og den Uskyld, som han saae i
  Moderens og Barnets Øie.
Menneskene høit ham prise,

Laurbærkrandse flettes ham;
Han er vorden Mand i Aanden,
Klart med Tanken han omfatter
Kraften, som ham Gud har givet,
Og taknemlig i sin Glæde
Bøier han sig ydmygt ned.
Hede Angerstaarer flyde,
Og med denne Flod — jeg seer det —
Voxe atter frem hans Vinger!
Ja, jo dybere at Sindet
Bøier sig, deshøiere
Stiger han fra Jordens Dale.
Han har ikke Tanke om det,
Ei engang han øiner Skyggen,
Der ved Vingeslaget falder
Over Skyerne; han staaer nu
I sin Himmel hos sin Gud,
Ham, i hvem hans Tanke hvilte,
Ham, i hvem sit Jeg han glemte.
Han er atter her iblandt os
Jublende: Hallelujah!"

„— Ja!" det toner gjennem Himlen:
„Ahas kommer atter til os!
Men hans Veie hid gaae ikke,
Som din Tanke fører dem.
Ahas sank ned til den Stjerne,
Til den Slægt, som han er lig
I Forkastelse og Tvivlen,
Svagheds Børn med Guddoms Gnisten;
Som et evigt Led i Slægten
Han med denne voxe fremad,
Med Aartusinder den hæver
Sig til os i Kraft og Sandhed;
Dens Udvikling er de Vinger,
Som ham løfte op i Himlen."

I en fattig By paa Jorden,
  Bethlehem, blev Christus født,
Og i samme Stund og Time
  Tvivlen og Forkastelsen,
Englen Ahas, der et Barn kun,
  Hjelpeløs, i Graad og Armod. —

— Barnet voxet er til Mand,
  Ahasverus, engang Ahas.

Første Afdeling.

Indgang.

Aftenskumring hviler over
  Kongegravene i Dalen,
Og en eensom Hyrde driver
  Sine sorte Faar foran sig
Over den af Sol udbrændte
  Kedrons Bæk mod Byens Mure.
Ind igjennem Porten rider
  Frem en romersk Legion;
Hvide billedløse Faner
  Vaie i den røde Sol,
Der beskinner Oliebjergets
  Mørke Top og fjerne Bjerge.
I Jerusalems de snevre
  Gader rider Legionen.
„Spærrer ikke Veien, Drenge!
  Reiser Eder! see den Pragt dog!
Hvad er det I lytte efter?
  Kan den fattige Skomager
Øve Trolddom! Er' I bundne

Allesammen til hans Tærskel?"
"Han kan hundrede Historier,
Veed om Folkets Dommere,
Om de hellige Propheter,
Om Jehovas Magt og Løfte;
Nu fortæller han om Samson,
Kampen med Philisterne."

Ordets Ild gaaer gjennem Hoben,
Selv den mindste Haand sig knytter,
Ogsaa den vil være Samson,
Sønderrive Løvens Gab,
Slaae med Æselskjævebenet;
Øiet funkler, Læben zittrer,
Hovedet de bøie fremad,
For at kunne høre Alting;
Samson er Philistres Bytte! —
Hoben mærker ikke hende,
Som sig nærmer, lytter med dem,
Ung og smuk — Veronika.

Jerusalem.

Ahasverus (fortæller).

— — Og da var Samson fanget. De afskar
Hans lange Haar, de stak hans Øine ud,
Og lænkebundet, spændt i Æsels-Aag,
Han maatte gaae og male Kornet for dem.
Men Haaret voxte og hans Kræfter kom,
Philisterne sprang om i kaade Dandse
Om Dagons Billede, og der blev drukket,
Og Alle spottede den blinde Kjæmpe!
De satte ham til Skue i et Huus,
Hvor Cymbler lød, hvor tusind Fjender dandsed';
Da greb han fast om Søilerne, som holdt
Det tunge Tag, hans Muskel-Arme svulmed',

Han vendte de udbrændte Øine opad,
Og Tag og Huus, Alt knaged', styrtede
Og knuste Fienderne — og Samson med.
Thi stærk er Israel, selv i sin Død,
Stærk til at hævne. — Nu har jeg fortalt;
Staae op! I faae ei fleer Historier
Før næste Dag. Naa! leeg, og plag mig ikke!

Veronika.

Alt staaer saa levende, naar Du fortæller,
Men hvorfor altid just om Jephta, Samson
Og Gideon?

Ahasverus.

Om dem vil de just høre,
Og jeg fortæller ogsaa helst om disse.
Det er en Lyst at see, hvor de smaa Sjæle
Kan lædskes ved mit Ord, som var det Kilden,
Der sprang i Ørknen frem ved Mosestav.
Jeg selv som Dreng har lyttet ligesaa,
Indbrukket disse gamle Krøniker,
De give Mod til ret at holde ud. —

Veronika.

Saa gjerne flokke Børnene sig om Dig.
De Ældre lytte til; selv Pharisæer
Og Saducæer har jeg ofte seet
Staae stille ved dit Værksted, tale med Dig,
Du veed til hver at føie dine Ord.

Ahasverus.

Der Tider er, jeg troer at være stikket
Til noget Bedre just, end flikke Sko.
Hvergang Levitersangen naaer mit Øre,
Faaer jeg en Lyst at sidde mellem dem
Og blande høit min stærke Røst med deres!
Hvergang jeg hører de Skriftkloges Tale,
Det piner mig, jeg ei fik deres Lærdom,

Og jeg faaer onde Tanker, som Kong Saul.
Men veed Du hvad da er mit Strængespil?
Det er at see paa disse Fremmede
Og deres Pragt; — det hvisker inden i mig:
„Hvad ere de mod Dig, Du Israels Søn!
Det rustne Søm i Herrens Tempeldør
Er meer end Guldet i et Afgudsbilled!"

Veronika.

I Davids Tid stod Riget i sin Blomst,
Kong Salomon saae Blomsten blive Frugt;
Men Frugten faldt og skiltes ad, dens Kjerne
Er spredt i Nord og Syd; ei meer groer Træet
Med Davids Kongekrone og hans Harpe.

Ahasverus.

Har ikke Folket engang maattet sukke
I skjændig Trældom hos Ægypterne,
Seet sine Sønner kastede i Nilen?
Men op fra den steg Moses, Folkets Frelser!
Da Pagtens Ark blev Bytte for Philistre,
Da fødtes Samuel! — skal jeg fortælle
Dig Krøniker, der hæve Mod og Tanke?

Veronika.

Du kan opflamme mig, opvække hos mig
En Storhed og en Stolthed, ved at vide,
Jeg er en Israels Qvinde — ak, men snart
Udmattet synker jeg i mig tilbage.
Jeg de Skriftkloges Ord begjærlig griber,
Men ogsaa dette som en Steen mig tynger,
Al Pharisæer-Viisdom sært forvirrer;
Jeg seer op, som til en Forstandens Leg,
Og ikke styrkes jeg i Sjæl og Tanke,
Saaledes som hos Nazaræeren,
Den nye Prophet; jeg hørte i hans Ord
Mit eget Hjertes hemmeligste Tanker,

Alt var saa klart og dog saa trøstende;
Jeg følte Fred med mig og hele Verden,
Selv Hedningen jeg syntes var min Broder.

Ahasverus.

Ha vogt Dig! vogt Dig for hver falsk Prophet!

Udenfor Jerusalem.

Judas Ischarioth. Barrabas.

Judas.

Du her? Du, Barrabas! fredløs, forfulgt!
Hvert Spor af Dig var tabt, hvor har Du været?

Barrabas.

Jeg kommer nu fra Nilens Land, Aegypten,
Med Skipperkasten levede jeg meest,
Den bedste Tid i dette Land er deres.
Naar Nilen svulmer til en udstrakt Sø,
Og alle Byer rundt om blive Øer,
Da seiler festligt Tog for Tog af Folk,
I hele tusindviis, fra By til By
Med Sang, Musik og Dands, jo det gaaer lystigt!
Ja Du kan troe mig, at de døde Konger,
Der sidde mumiesvøbt i Pyramiden,
Gad gjerne være med, selv om de skulde
Saa tage Plads ved Svinehyrdens Side.

Judas.

Du har ret nydt dit Liv og Øieblikket.

Barrabas.

Jeg sov ei altid der paa Silkehynder,
Jeg dandsed' ikke hver Dag kaade Dandse,
Dog det just kildre kan en et Sind som mit.
Jeg kjender Maanens stærke, kolde Straale

Fra mangen Nat, jeg sov nær Krokodilen.
Jeg prøvet har den hede, tunge Luft
I Thebens Katakomber; hver en Væg der
Er Mumier, opstilled' paa hverandre,
Endeel er styrtet ned, man træder paa dem;
Der er en Dunst, en Støv, en rædsom Hede,
Men der er sikkert for en banlyst Mand.

Judas.

Dit Liv var rigt, det seer man paa dit Ansigt.

Barrabas.

Ja dette Ansigt er en Talisman!
Det veed Du selv, fra Du var ung med mig
Og nød dit Liv, som man skal nyde det.
Ja dette Ansigt har tidt bragt mig Lykke.
I Høsten har Ægypterne en Fest,
Der kaldes Cherubs; da der føres frem
En fed, en prægtig Oxe, rigt bemalet
Med Hieroglypher, Hornene forgyldte,
En Skare smukke, nøgne Piger dandse
Med Blomster om den, og et lille Barn,
Det smukkeste man har i hele Byen,
Som Uskylds Symbol rider Oxens Ryg.
Det Barn var jeg som Lille, og man siger,
Jeg skal endnu besidde visse Træk
Af sød Uskyldighed, de gjør min Lykke.

Judas.

Men hvad er nu din Plan i dette Land.
Der er en Kraft hos Dig, et eget Mod,
Som, ledet klogt, kan skabe noget Dygtigt. —

Barrabas.

Judas Ischarioth har samme Kraft,
Men Modet stivned er til Sindighed;
Du er saa velberegnet, og hvad vandt Du

— Et lille Embed' kun, hvori Du daglig
Kan høre Hverdags-Klynken af hver Fattig
Og have Indkig i Elendigheden.
Hvo har valgt bedst, Du eller jeg, min Broder?
For femten Aar tilbage vented' jeg,
Du blev lidt mere! Du er jo en Drømmer,
Og derfor slutter Du Dig fast til ham,
Den nye Prophet!

Judas.

Ham, som Du ikke kjender!
Han er en stor, en mærkelig Natur,
En Gnist udsprungen fra den haarde Steen.

Barrabas.

Jeg veed, han har tilfælles mange af
De Tegn, hvormed alt fra de ældste Tider
Propheterne betegnede Messias —
Et sært Naturspil, som hos os med Apis,
Et Lykketræf, at være født med Sligt.
Og Du, Du følger ham, som i Ægypten
De kloge Præster følge den og — handle.
Vel! er det saa, jeg rækker ogsaa Haand,
Hvo veed, vort Møde her kan bære Frugter,

Judas.

Vi To kan ikke mødes under Tag.

Barrabas.

Men Ørknens Veie løbe i hverandre.
Farvel, Du Præst for Jødefolkets Apis,
Gaae Du til dine mægtige Mysterier,
Jeg søger mine — disse blev i Nat
Et deiligt Pigebarn, en ægte Perle.
Jeg som Cleopatra den kaster i
Mit Glædesbæger! Ha, det skal jeg tømme!

(gaaer.)

Judas.

Et Senepskorn han kasted' i min Sjæl,
Mon det skal voxe eller veires hen?
Det Tidens Fylde blev, Messias kommer,
Hver Spaadom om ham kan udlægges sindrigt
Paa Nazaræeren, min store Lærer. —
Hvad var det hos mig, som først bandt mig til ham?
Det var mit Had til disse Pharisæere,
Hvis falske Storhed har oprørt mit Sind;
De staae som Goliath, med Ordets Landser,
Med alle Kløgtens snilde Fægtekunster,
Og han gik mod dem, som en David, væbnet
Med eet alene, sin Uskyldighed!
Den Underfulde! han er snild som Slangen
Og from som Duen; ham jeg holder ved!
Han er, som Barrabas har sagt: en Apis
Med alle Lykkens Tegn. Det gjælder kun,
At Folket seer og kjender disse Tegn.
Det skal, det maa! Vort Møde, Barrabas,
Gav Tanken Blomster, som kan blive Frugter!

Jerusalem.

(Nat.)

Krøniken fortæller.

„I den fattige Stue, hvor Vandkrukken staaer ved Leiet, sidder Veronika, den unge, forældreløse Deilighed; den gamle Bedstemoder med den runkne gule Hud, de sølvhvide Haar og de store, kulsorte Øine, lader sine magre Fingre løsne den unge Piges deilige Lokker, og som en Flod, der gjemmer Mørket, falde de ned over de fine og dog saa faste, runde Skuldre. Sarons Rose er ikke saa smuk, den unge Hind paa Beters Bjerge løber ikke mere snelt! Hendes Øines Sjælblik er Velsignelse, hende Læbers Friskhed er lifligere, end al den Duft, der strømmer fra den kostelige Salve. Nu helder hun sit Hoved op til den gamle Bedstemoders Skuldre

og hvisker god Nat — men gjennem den aabne Luge i Loftet stirre to onde Øine, de stirre som Slangens Øine fra Træet, hvor den klam og smidig hænger snoet om Grenene og vil springe paa det sorgløse Kid, der leger i Græsgangen. En Fremmed har fundet Vei over Husenes flade Tage; — Barrabas, væbnet med Kniv og urokkelig Villie, mætter sit onde Øie ved den friske Skjønhed; vilde Lyster ere i hans Blod, hans Tanke har Salomon udsjunget: „Gid min venstre Arm laae under dit Hoved, min høire omkring dit Liv". — Der er stille i den fattige Hytte, Lampen slukkes. — Vee! Vee! Hør Angestens Skrig! Hør Dødens Skrig! — —
Barrabas! hvorfor myrdede Du en gammel Qvinde!

Næste Morgen.

(I Huset hos Ahasverus.)

Veronika.

Vee mig! i vort Huus var Fordærvelsens Aand;
Jeg mødte hans stærke, omslyngende Arm,
Jeg følte hans brændende Aande,
Jeg skreg: „Jehova," og fra ham fik jeg Kraft,
Jeg fløi frem, som om Stormene bar mig!
Det hængende Viinløv en Stige blev,
Og Murene bare mig fremad,
Jeg veed ikke selv, men jeg hørte et Skrig,
Min Bedstemoders Skrig, hun brødes med ham,
Hun har udgydt sit Blod, hun er myrdet inat,
Hendes Øine de milde see ei mere paa mig,
Hendes Haand falder kold fra mit Hjerte.

Ahasverus.

Dræbt; Moderen dræbt! Ha, hvor griber Du ind
I mit dybeste Saar, selv veed Du det ei,
O, jeg lider som Du, ingen Ord give Trøst!
Ha! Fordømmelse over Herodes!

Veronika.

Hun var mig Forældre, hun var mig Alt,
I hende jeg eied' min Verden!
Alt om mig er tomt, Alt stille og dødt,
Thi hendes Hjerte staaer stille.

Ahasverus.

Jeg kjender det, veed det, Veronika,
Ogsaa jeg, jeg misted' en Moder.
Jeg har hørt hendes Skrig, jeg har seet hendes Blod.
I Bethlehem —, ja, Du hørte det tidt,
Alle Smaabørn blev' dræbt' af Herodes.
Min Søster var spæd, hun diende laae
Ved min Moders Bryst, da vi flygted'.
Der var Dødens Angst, jeg løb og jeg fløi,
Min Fod blev saa træt, min Moder mig bar.
Bag den smuldrende Muur, mellem Cacternes Tjørn
Sad vi skjulte, vi Tre! Hun saae ud som et Liig,
Hun var marmorhvid, hendes kulsorte Haar
Skjulte Barnet, hun holdt ved Brystet.
Soldaterne kom, og hun greb med sin Haand
Om det skarpe Sværd, og hun kasted' sig ned,
Hun skjulte sit Barn! men mig rev man bort,
Medlidenhed var det — Medlidenhed!
Jeg saae, at de myrded' min Moder!
Min diende Søster løfted' de høit,
De knuste hende mod Muren.
Jeg seer det endnu — Jehova, ingen Aar
Kan udslette Tanken — og Hævnen!

Udenfor Jerusalem.

Chor.

I Ørkenen ville vi gaae og høre den nye Prophet! Hans Haand berører det syge Legeme, og det bliver karsk, hans Aand berører den syge Sjæl, og den fyldes med Sundhed.

I Huset hos Ahasverus.

(Judas Ischarioth er hos ham.)

Ahasverus.

— — Nu vel, saa viis mig da Propheters Tegn
Hos ham, der kommet er fra Nazareth.

Judas.

Hans Stjerne tændtes over Davids Stad,
Og Hyrderne forkyndte for Herodes
Om Barnet, der var født i Bethlehem;
Tyrannen frygtede, lod Bud udgaae
At dræbe alle Smaa — —

Ahasverus.

Jeg veed det, veed det!
For denne Nazaræers Skyld de dræbtes?
For hans Skyld følte Mødrene slig Jammer?
Dit første Tegn jo dyppet er i Blod.
Vee, tifold Vee! Hvad giver han igjen,
Med salomonske kostelige Tæpper
Maa han bedække denne fæle Blod-Grund,
Med Davids Harpespil maa Skriget dæmpes.
Jeg knæler for ham eller søndertræder — —
Tal! giv mig flere Tegn, Propheters Tegn
Hos ham, der fødtes udi Bethlehem!

Judas.

Min Finger dypper jeg i Sandheds Kilde
Og væder dine Læber, Ahasverus! —
— — — — —

Jerusalem.

(Flere Dage derefter.)

Chor.

Hosianna, Davids Søn:
Vær velsignet Den som kommer
I dit Navn, o Jehova!

Veronika
(kommer fra Ørkenen).

Jeg har ham hørt, jeg har min Sorg udgrædt,
Tilsidst græd Hjertet overfyldt af Glæde,
Jeg har Propheten seet fra Nazareth.
„Hosianna, Davids Søn" sang selv den Spæde.
Bryd Palmegrene, kast din bedste Dragt,
Ved ham blev hellig Ørknens store Øde.
Han har en Tanke i mit Bryst nedlagt,
En Kjæmpe-Tanke, som vil Liv gjenføde;
Hvis jeg udtalte den ved Kedrons Bæk
Ved Hulerne, hvor Israels Konger blunde,
Da sprang i Blomster strax den nøgne Hæk,
Til Liv igjen de Døde stige kunde!

Chor.

Hosianna, Davids Søn!

Ahasverus
(mellem den jublende Mængde).

Det Blod er udgydt, som blev forudsagt,
Nu skeer den Herlighed, Propheter loved,
Nu Davids Rige opstaaer i sin Pragt,
Jerusalem, opløft dit stolte Hoved.
Hvert hedensk Rige smelte skal som Snee,
Dets stærke Arme visne og henveire,
Jehovas Folk sin Herlighed skal see
Og over alle Jordens Slægter seire!

Chor.

Hosianna, Davids Søn!

Nat.

Onde Aander.

Kundskabs-Frugten blev brudt, brudt blev vort Baand;
Lædskedrikken, den første vi fik, fløb o Cain for din Haand!

Da vor Røst vi lod mægtigt med Stormen sig blande,
„Nu er Verden vor, dens Lande og Vande,
Og de, som bleve skabte i hans Billed og Aand!“

Judas.

— Og Folket strøede Palmer for hans Fod,
Han drog ind i Jerusalem, — for hvad?
Mon for at vælte Kræmmerstolene
I Templets Forgaard og helbrede Syge,
Opirre Præsterne og derpaa stille
Begive sig paa Vandring til Bethania?
— Han er en Nøler! Pilen flyver ikke
Fra Buen mod sit Maal rask, som den skal.
Jeg maa nok til at være Bueskytten.
— Han er ei længer Byernes Prophet,
Han er Jerusalems; han optraadt er
Imod Synedriet, mod Pharisæer
Og Saducæer. Vel, at det er saa!
Nødvendigheden er vor gode Genius.
Her kan ei nøles, her maa handles nu!
Er han Messias, Legioner Engle
Vil møde paa hans Bud, — og er han ikke.
Saa lad ham styrte! — Jeg har ingen Frygt.
Ha! Moses trængte til en Arons Hjelp,
Messias til en Judas! vore Navne
Vil knyttes sammen, staae som Tvilling=Stjerner,
Naar Davids Rige gjenfødt er paa Jorden.

De onde Aander.

Som det reneste Glar,
Som en Luftning fra Paradiis's Slette,
Er din Tanke klar,
Din Villie den eneste rette.

Judas.

Jeg handle vil! Jeg gaaer til Caiphas!

Sorgens Engel.

I det fugtig-mørke Fængsel
  Sover Barrabas, han hviler
Hovedet til den kolde Steen,
  Sund og drømmeløs er Søvnen.
Draaben, som fra Loftet falder,
  Tæller ud Minutterne.
Der er som i Graven stille
  Indenfor og stille ude
I Naturen, Luft og Stjerner
  Lyse i den tause Nat.
Fra den fjerne Karavane
  Høres Klokkerne saa sagte,
Som den Lyd, naar Strængen zittrer.
  Trygt den vilde Turteldue
Sover høit paa Træets Grene,
  Skjult, med Hovedet bag Vingen,
Der som Perlemoret glindser
  I det klare Stjernelys.
Ei i Barnets Sjæl er større,
  Mere hellig Ro end her;
Og i denne Fredens Time
  Bliver Jesus Christ forraadt.

Næste Morgen.

Judas og Ahasverus.

Judas.

Jeg har forraadt ham!
De gav mig Penge,
Bryd dem i Stykker,
Og Du seer Blod!
Jeg har ham givet
Til sine Fiender.
Men i hvad Hensigt?
Du mig forstod!
Jeg kun hans Storhed

Vilde fremskynde,
See ham i Glandsen,
Som aldrig er seet.
Menneske var han,
Ikke Messias,
Dømmes og myrdes
Skal vor Prophet!

Renere Hjerte
Fødtes der ikke!
Gid mit jeg kunde
Slide itu!
Du, som med Folket
Strøede ham Palmer,
Du kun med Folket
Frelser ham nu!

Ahasverus.

Falsk var Propheten,
Tegnene falske,
Bethlehems Børn dog
Gav deres Blod;
Moder og Søster,
For Eders Morder
Strøede jeg Palmer,
Ydmyg jeg stod.

Hvor jeg var taabelig,
Jeg kunde tænke,
Tømmermands-Sønnen
Var en Prophet!
Troe, at fra Nazareth
Kom en Messias!
Fattig, som jeg jo,
Har jeg ham seet.

Skjælvet af Kulde,
Tørstet og hungret,

Trængt til at sove
Har han, som jeg.
Han vorde Konge!
Blod under Svøben
Blive hans Purpur,
Døden hans Vei!

Høit jeg med Folket
Raaber: korsfæst ham!
Han er et Rør kun
Under vor Fod.

Judas.

Blodet vil komme
Over mit Hoved,
Vee, jeg forraadte
Uskyldigt Blod.

Ahasverus.

I rev til Side
Præsternes Kjortel,
Blotted' hver Vunde,
Viste kun den,
Raabte: „see disse
Kalkede Grave!"
Siig, men hvad gav I
Folket igjen?
Ophidse Folket,
Omstyrte Loven,
Det kun I vilde,
Det I forstod!

Judas.

Vee! jeg har syndet,
Jeg gjorde ilde,
At jeg forraadte
Uskyldigt Blod!

Medlidenhedens Engel.

Tusinde Tunger har følt den brændende Livstørst i Ørknen,
Fod for Fod gaaer det frem, Sandet dybt er og hedt,
Som en Ildslue slaaer hver Luftning Vandrerens Ansigt,
Og han hyller det i Klædningens skjærmende Flig,
Standser med sin Kameel, en Lædskedrik findes der ikke,
Ingen Grændse han seer, uden Himmel og Sand.
Tusinde Tunger vansmægtede der, de kunne fortælle,
Udtale Lidelsens Stund, skildre den navnløse Qval —
Judas alene formaaer at sige, hvad Judas har udholdt
I Fortvivlelsens Nat, Afgrundens jublende Nat.

Chor af Aander.

Dybt i Klippens Kløft, hvor Svalen
Aldrig svæved ned,
Hvor kun Tigren og Schakalen
Klipperiften veed,
Knust og blodig der sig strækker
Legemet — selv Navnet skrækker —
„Judas Ischarioth"!
Fra Urskovene i Norden,
Fra en uopdaget Verdens
Ubekjendte, fjerne Lande,
Fra ufødte nye Slægter
Lyder høit Fordømmelsen!

Medlidenhedens Engel.

Men kun Judas kan udsige det, som Judas her har lidt,
Lidt og levet, følt og udholdt i hiin skrækkelige Nat.

Jerusalem.

I den aarle Morgen Folket
  Færdes i de snevre Gader,
Nogle stige op paa Taget,
  Andre i det høie Taarn
Tæt ved Porten, hvor de kunne
  See til Bjerget Golgatha.

„Styrk ham, styrk ham!“ raaber Storken
Fra sin Rede høit paa Søilen,
„Sval ham!“ synger Svalen frygtsom,
Jesus Christus har de dømt.
Folket skreg: „hans Blod det komme
over os og vore Børn!“
See, der staaer han midt i Kredsen,
Evangeliet derom.
Det vil staae i alle Hjerter,
Alle Tider, hos hver Slægt:

„— Og de førte ham af og kastede en Purpurkaabe om ham.“

„Og de flettede en Krone af Torne og satte den paa hans Hoved, og et Rør i hans høire Haand; og de faldt paa Knæ for ham og bespottede ham og sagde: „Hil være Dig, Du Jødernes Konge.“

„Og de spyttede paa ham og toge Røret og sloge paa hans Hoved.“

Og der de havde bespottet ham, førte de ham af Kaaben og førte ham i sine egne Klæder og førte ham til at korsfæstes.“ —

Chor af Qvinder.

Græder, Jerusalems Døttre! Taarer I blande!

Veronika.

Med udslaget Haar og iturevne Klæder
Følger Jerusalems Datter og græder.
Hun vil aftørre din blodige Pande.

Ahasverus.

For ham jo Bethlehem blødte,
Jeg, jeg har Fortvivlelsen seet.
Ham var det vi Palmer strøede,
Ham var det vor Jubel mødte,

— Og han er en falsk Prophet!
Naar blive de Vunder lægte,
Som Verden mit Hjerte slog?
— See hist de væbnede Knegte,
Der kommer, det Dødens Tog;
Ind imod Husenes Vægge
Bølger den tunge Strøm,
Røverne bundne begge,
Bødlen med Strikker og Søm,
Og vor Prophet, vor Ære,
Som i Triumphtog red,
Selv maa han Korset bære,
Dybt det tynger ham ned.
Ha, han synker! Meer svære
Byrder i Sjælen jeg led.
Bort! her tør Du ei være,
Piinselsstedet Du veed!
Du har beplettet det Rene,
Udsaaet Forvirring og Nød,
Selv vort Jerusalems Stene
Vidne og raabe din Død.
Ha, ved min Moders Vunder,
Bort til dit Golgatha!
Ingen Ro jeg Dig under,
Bort! uden Hvile herfra!

Stemme fra oven.

Ingen Ro jeg Dig under.
Bort! uden Hvile herfra!

Ahasverus
(synker sammen).

Usynligt Chor.

Ahasverus, Ahasverus!
Billede paa Jordens Slægter!
Du forstøder, Du fornegter
Gud i det Guddommelige,

Det som dog til Seier fødes.
— Alle ligne I hverandre!
Vandre, vandre, altid vandre
Skal Du, til vi atter mødes.

Ahasverus (forfærdet).

Vee! „Ingen Ro jeg Dig under, bort! uden Hvile herfra!"
Fornam Du Røsten i Luften, den gik mig til Marv og Sjæl,
Fornam Du vel Trolddoms-Ordet! Han traadte mig med sin Hæl,
Han traadte paa mig som Slangen — jeg har ei Hvile, ei Fred.
Fordi jeg jog ham fra Døren, skal selv jeg jages afsted,
Ja vandre i alle Tider, omvandre den hele Jord,
Indtil han atter gjenkommer. Du hørte de Dommens Ord:
„Vee, ingen Ro jeg Dig under, bort! uden Hvile herfra!"

Veronika.

Den Stemme, som Dig forfærded', blev født af dit Hjertes Trods,
Du selv, Ahasverus, har dømt Dig, der bygger en Gud i os.

Ahasverus.

Ha, Jorden bæver! og hvilket Mørke!
De Døde stige op fra deres Grave,
De vandre gjennem de tause Gader —
Jeg flyer til Templet og helder Hovedet
Til Israels Gud!

Veronika.

Som Skyer svæver en luftig Skare,
Nomadeskaren med Patriarken,
Og Dommerslægten og Israels Konger,
Som Banner flagrer en Davidsharpe; —
En Kreds de slutte, det er en Glorie

Om hele Bjerget, hvor han er naglet
Til Korsets Træ!

Ahasverus.

Med vrede Miner de knytte Hænder,
De ham forhaane, som jeg forhaaned',
De ham forstøde, som jeg har gjort det
Og altid vil!

Fem og tyve Aar derefter.

Krøniken fortæller.

„I Libanons Bjergørken knæler en Mand, iført Døberens grove Klædebon, hans Haar er graanet, den vilde Glød i hans Øine er mildnet, hans Hænder folde sig, og han nævner Forløserens Navn, ham, som maatte døe, for at Syndens Børn kunne frigives. Det er Barrabas. Aar ere hengaaede; som luttrende Vande strømmede de gjennem hans haarde Hjerte; han saae den Uskyldige iført Forhaanelsens Purpur, hørte ham paa Korset udaande sin Sjæl, saa at Jorden bævede og Alt indhylledes i Mørke; Forfærdelsens Aande var Barrabas's første Daab. Der er en Glæde i Himmelen over hver Synder, som omvender sig. Ene gjennemvandrer han Bjergørkenen, de vilde Bier mætte ham med deres Honning, Klippen aabner sit Bryst, for at lædske ham. Ikke frygter han de vilde Dyr i de dybe Huler, derinde hviler han sine Lemmer, medens Natten dækker Libanon, — Hvad reiser sig i den mørke Hule? Hvilket Hyl, hvilket hjerteskjærende Skrig! Der staaer en Mand, halv skjult i sit lange Haar, Lemmerne som hamret Kobber, intet Klædebon dækker hans Nøgenhed; der staaer han opreist foran den angrende Barrabas. Aftensolens røde Straaler falde ind i Hulen paa de To, Barrabas strækker Haanden mod ham med Disciplenes Hilsen: „Lovet være Jesus Christus!"

„Forbandet!" raaber hiin med Vilddyrets Stemme

og støder sit Hoved mod Klippens Muur; det er som naar Fjeldets Stene falde mod hinanden. Saaledes mødes Barrabas og Ahasverus."

Mødet.

Ahasverus. Barrabas.

Ahasverus.

— I Sommerheden og i Vinterstormen,
Aar ud, Aar ind jeg vandred uden Hvile
I mine Fædres Land. Ei Kanaans Græsgang,
Hvor Abraham udspændte sine Telte,
Gav mig en Tue for mit trætte Hoved,
Og ei paa Bjerget, hvorfra Moses saae
I Landet og gik ind til Jehova,
Kom Glimt af Fred og Glæde i min Sjæl.
Jeg kasted' mig i Sivene ved Jordan,
Vandslangen laa bedøvet ved min Side,
Og Tigeren, der kom at lædske Tørsten,
Den vendte om igjen, hvor jeg tog Leie.
Det hele Land jeg vandret har igjennem,
Men altid kom jeg dog igjen tilbage
Til mit Jerusalem. Jeg følte Lyst til
At stige ind og mætte mine Øine
Ved Templets Brød, at see de rige Guldkar
Og stille lytte til Leviter=Sangen.
Men naar jeg nærmede mig Kedrons Bæk,
Kom hen til Golgatha, da gik en Gysen
Igjennem Træerne; ja Børn og Qvinder
Tog' Flugten for mig, selv Veronika,
Hun, Søsteren, uskyldig from og god,
Tildækkede sit Aasyn ved at see mig.
Dog een Gang, kjæmpende imod sin Frygt,
Beseirede hun den, mit Navn hun nævned',
Udbredte sine Arme, saae paa mig,
Men med det Udtryk, Nazaræeren
Betragtede mig med hiin Rædselsstund,

Og jeg forfærdedes, jeg maatte flye. —
De mørke Huler her i Libanon,
Ved Afgrundsranden, er' min Jammers Bolig.

Barrabas.

Fred over Dig! Han, som Du stødte fra Dig,
Han, som er død paa Korset, opstod atter,
Kom blandt os Levende, jeg selv har seet ham,
Hans Tale hørte jeg; han stod paa Bjerget,
Han skjultes af en Sky og var forsvundet,
Som Moses. Lovet være Jesus Christus!

Ahasverus.

Opstanden? Vendt tilbage? Vandre, vandre
Skal jeg, til han gjenkommer. Ei han kommer!
Han kan det ei. — Jeg har seet Naglerne
I Hænder og i Fødder, hørt hans Dødssuk.
De jog' de skarpe Spyd ind i hans Side,
Og der flød Blod og Vand. Han kommer ikke!
Det var ei ham, Propheterne forkyndte.
Læs ret og tyd med Israels gamle Kløgt.

Barrabas.

Hvad er vor Kløgt?

Ahasverus.

Et Mørke just for Israel!

Barrabas.

I Eders Kløgt blev I et Hovmods-Folk,
Ydmygede ved Babylon og Euphrat;
Forgjæves faldt de ædle Maccabæer;
Fortvivlet rased' Folket mod sig selv,
O, Israels Kløgt, i Hovmod døer Du Døden!
Af Jehova I fik en hellig Frugt,
Den gjemte I, som Gjerrigheden gjemmer,
Den mugnede i Præstekongeriget,

Hvor Porten naglet var for hver en Fremmed;
Men nu har Kjernen sprængt den gamle Frugt
Og skudt et Livsens-Træ for alle Slægter!

Ahasverus.

Vee mig! Jerusalem!

Barrabas.

Det snart har ophørt!
I vilde Bander raser der Partier,
Og Romerfolket staaer med hævet Øxe.
I Aar og Dag skjød ingen Viinstok frem
Om Murene, nei ikkun Fjendens Landser!
Korn-Dalen lyder høit af Romer-Sange,
Kometens Flammesværd i Natten lyser,
Og Skyerne ved Dagen forme sig
Som vilde Dyr, som krigeriske Hære!
Det stolte Tempel Kampplads er og Fæstning,
Paa Altret ligger stablet Sværd og Rustning,
Vanhelligede ere Herrens Kar.
Hver Gade blev forvandlet til Befæstning,
Hvert Huus er nu en Borg. Forfærdet stride
De mod sig selv og imod Hedningfolket.
Der findes ingen Hvile uden Dødens!
Opfyldt er Christi Dom!

Ahasverus.

Altid hans Dom!
Hans Ord som sønderknuser! Stærk er Israel!
Nu fatter jeg min Daab, de Ildens Flammer,
Som hærdede mit Legeme til Kobber,
Med Døden tør jeg brydes i en Kamp,
Som Jacob voved den med Israels Gud.
Naar jeg mig styrted' i de vilde Floder,
De bare mig, som dybe, stille Vande,
De vilde Dyr forskrækked' flyede for mig.

Velan! jeg kommer og jeg trænger gjennem
De stærke Hære, bryder Hedning-Sværdet!
(iler bort.)

Jerusalem.

(En Flok Ravne flyve henover Taarnet Psephenon.)

Den Ene.

Kom og sid paa Taarnets Muurkant, her er ingen Vægter meer,
Ingen Haand os meer forjager, Tagene med Liig jeg seer,
Alle Haverne om Byen ere borte, trampet ned.
Jeg er mættet, her jeg hviler, nede Luften er saa hed!

Den Anden.

Sidste Nat totusind Jøder tog til Leiren hurtig Flugt,
De blev slagted' strax, thi Rygtet sagde, Guld de havde slugt!
Blodet strømmed', jeg fløi dristigt til det første Liig, der faldt,
Aldrig i min Moders Rede om sligt Maaltid er fortalt!

Den Tredie.

See der nedenfor i Gaden, ret som Spøgelser de gaae!
Vore blev de! Her vi vente! kan I Ravnens Skrig forstaae?

Chor af Folket.

Vee Dig, Jerusalem, vee! Forkastet er Du af Herren!
Hungerens rasende Grib sønderslider din Bug.
Moderen slagter sit Barn og sluger de bævende Stykker,
Med vore Dynger af Liig stoppes den styrtende Muur,
Lemlæstes sendes os hjem Enhver, som blev fanget i Leiren.
Her er ei Graad, ei Suk, Alt er Elendigheds Dyb.
Over Israels Børn nu svæver Forfærdelsens Aande,
Sammentrængte de staae, slagne af Rædsel og Skræk.

Dog det er svoret og vist, at Sværdet afskjærer den Tunge,
Som tør sige de Ord: giv Dig i Fjendernes Haand!

Chor af Leviter.

Hvor er slig Jammer og Hjertesorg,
Vee! Jehova har forladt sin Borg,
Forladt sit Folk og det bortstødt!
Vort Hjerte blev dødt, vort Folk er dødt,
Knust ligge Cymbler og Harper!

Romernes Leir udenfor Jerusalem.

En af Soldaterne.

Der indenfor de halvdød' er' af Sult,
De æde deres Bælter, deres Sko,
Ja gnave Skindet selv af deres Skjolde.
Nu ene Templet er Jerusalem.
Hvor rigt og prægtigt! der vi finde Bytte.

Den Anden.

Det langveis fra, naar Solen skinner paa det,
Seer ganske ud, som om det var et Sneebjerg.

Den Første.

Det kommer af, dets Tag er Marmorsteen
Med tykke Plader, alle drevet Guld —
Men Tuben lyder!

Den Anden.

Det er Tegn til Angreb!

Den Første.

Mod Muren rykker frem den høire Fløi,
Stormstiger sættes til. See, vore Folk
Som Myrer kravle opad; hver en Stige

Er fuld af Krigsmænd, de bedække sig
Med deres Skjolde imod Fjendens Pile.
See der, og atter der, det er en Gru! —
Stormstiger rives løs og kastes ned,
Som Svaleunger falde alle Vore!
Hør hvilket Skrig, nu Touren er til os!
Vogt Tungens Varsel!*) Hjelp nu, Jupiter!

Romerskaren har nu Muren, Israel sin Skjæbne veed,
Templets ydre Porte brænde, smeltet drypper Sølvet ned.
Mellem Ild og Sværd indsluttet, stander Israel som Liig,
Romerskaren sønderhugger under skrækkelige Skrig.
Ind af Tempel=Vinduet kastes der en Brand, nu tæn=
der den!
Ilden brager, Vaaben buldre, Alt i Røgen hvirles hen.

Chor af Romere.

Seiren er for Romas Helte!
Røgen slaaer mod vore Telte,
Flammesøiler fremad vælte,
Templets gyldne Plader smelte;
Overmodets Søn staaer ræd.
De, som halvdød' laae af Hunger,
Reise sig for Ildens Tunger!
Skriget fælt fra Dalen runger,
Som om alle Bjerge græd!
Hør, ja hør, hvor dybt de sukke!
Tungt med vore Sværd vi hugge,
Blodet flyder, men udslukke
Disse Flammer ei det kan,
Jupiter alene! han!

Ahasverus.

See hvor det blodrøde Baal nu skinner i Josaphats=
Dalen,

---

*) »favete lingvis!«

Skinner paa Gravene, hvor Israels Konger er Støv.
Landets opvoxede Slægt forjages fra rygende Arne,
Ret som en Hjord af Qvæg — det blev Jerusalems Lod!
Israels Døttre! riv af de Læber, som skabtes til Smiil,
Udstik de Øine, som før kunde henrykke saa sødt,
At den hedenske Slægt maa væmmes og støde Jer fra sig.
Jeg vil i Templets Brand styrte mig ind og forgaae,
Med de hellige Kar jeg vil brændende smelte mig sammen.
Standser mig ikke! vig bort, Dybets blodige Horde!
Ei Eders kløvende Sværd skal trænge sig ind i mit Legem! —
— Vee! hvor fik I slig Kraft, Kraft til at holde min Arm,
Kraft til at lænke min Fod! Ha Israels Time er kommen,
Opfyldt Propheternes Dom! Ei er Jerusalem meer!

Anden Afdeling.

Rom. Colosseum.

En Carthagenienser.

Ja denne ene Bygning er en By,
Hver enkelt Bue danner jo en Gade,
Hvor høit man staaer! man seer ud over Rom
Og har foran sig hele Skuepladsen.
Det er et Fjeld! hvo løfted' disse Stene?

En Romer.

Kun Fanger, Jøder fra Jerusalem.
Jeg breder Hyndet ud, vil her I sidde.
Og da jeg skal forklare Eder Alt,
— De hvide Qvinder med de lange Slør
Tæt ved Arena ere Vestalinder;

I veed, jeg skylder en af dem mit Liv,
Jeg var til Døden dømt, uskyldig dømt,
Som let kan hænde Folk i vore Tider;
Men Guderne de vilde ei min Død,
Jeg mødte paa min Vei en Vestalinde,
Sligt helligt Møde gav mig atter fri! —
— Men hør Musik, vor store Keiser kommer,
Domitianus, Hærens, Folkets Ven,
En sjelden Aand, saa stor og høist forskjellig;
Snart som et Barn han kan uskyldig lege
Den hele Dag og slaae med Fluesmekken
Mod Marmorsøilen Fluerne ihjel,
Snart han udtaler kongelige Ord,
Og stolte Bade, Buer og Theatre
Er' opreist' til en Morskab for hans Folk.
Hver Dag forvandler han da til en Fest
For sig og os. Vor store Keiser leve!

Carthagenienseren.

Som Tordendrøn den stærke Jubel runger,
Nu tier den, og Alt med et Eet er stille!
Jeg hører Brølet fra de vilde Dyr,
Nu aabnes Skrankerne. Ha det er Tigre!
Hvor smidige, hvor lette! hvilke Spring!
En Skare nøgne Mænd skal kjæmpe med dem.
Ha hvilket Skue! Vee, de sønderslides!
Høit som en Sø i Oprør jubler Folket!
Hvo vare disse, som blev Tigrens Føde?

Romeren.

Kun fangne Jøder. Endnu stundom kommer
En Ladning hid, men de gaae langsomt af,
De blive kjøbte kun til Dyrekampen
Og Fiskedammene, hvor de fortæres.
Men Tuben klinger atter, Tegnet lyder!
Det er et Skue! hundred' nøgne Knøse,
Saa kraftig brune, hver en Muskel svulmer,
Og høit er Brystet, Øinene kulsorte,

De træde frem, de gribe kraftigt fat,
See hvor den skarpe Kniv i Solen blinker!
Der fik alt To det visse Dødens Kys,
Og atter To — der ligge de i Sandet,
Som Marmorstøtter, formede ved Meislen.
Men hvo er denne stærke brune Mand,
Ei længer Yngling, kraftig senestærk,
Som støbt af Malm, de vige Alle for ham!
Nu seer han til os! det er en Hebræer,
Uovervindelig, troer jeg, han er;
Hver Kjæmper flygter for ham, men Lanistræ
Dem drive atter frem med Pidskeslag
Og glohedt Jern. Han snubler!
En Modig griber ham! nei, han er stærk,
Høit op fra Jorden løfter han sin Fjende
Og kaster ham henover sig i Sandet;
Han sætter Foden paa den Faldnes Hoved
Og Kniven mod hans Bryst, idet han seer
Til alle Sider, men der findes Ingen,
Der løfter Tommelfingeren til Naade —
Han støder Kniven i den Faldnes Bryst!

Carthagenienseren.

Mit Øie bliver ikke træt deraf.
See, strax en ny! ha hold Dig kjæk, Hebræer!
Som mod den glatte Steen hvert Stød af Kniven
Jo glider af imod hans faste Lemmer.
Men denne Yngling, som han strider med,
Og holder med sin Jernhaand fast om Armen,
Hvor han er smuk og smidig som en Tiger,
Hver Muskel svulmer deiligt i hans Lemmer!
Ha det er Ganymed og Herkules,
Som stride der! de løfte Armene,
Nu hæver Benet sig som til en Dands,
Dog staae de begge fast paa samme Plet, —
Alt er saa tyst, man hører Aandedraget.
— Hvo seirer vel! — Blodstraalen sprøiter frem,
Hvo af dem er det! — endnu staae de fast —!

Den Unge bøier Hovedet og falder,
Han presser Vunden sammen, Læben smiler,
Han døer som en Spartaner, han har fuldendt
Hebræeren staaer ene nu tilbage.
Hør Seiersraabet, see de friske Krandse,
Som flyve til ham! Nævnes skal hans Navn,
Tys, det blev udtalt! Jeg forstod det ikke.
Af Keiseren han bliver givet fri,
Han bæres i Triumph! Hvad er hans Navn?

Romeren.

Det lyder høit fra Mund til Mund rundt om os,
Han hedder Ahasverus! hvilken Jubel!
De storme Alle bort. Nu synker Solen,
Men lystigt brænde alt de røde Baal
Langs Veien, hvor vi gaae til Keiserborgen.
Hvert Blus det er en ussel Christenfange,
Syet ind i Maatter, som er' tjæred' vel,
De brænde lystigt og de lyse hjem.
Vil I en god Falerner, kom med mig,
En deilig Dreng skal følge med i Bad
Og række Eder Bægeret paa Leiet.

Ahasverus.

Fri er jeg, fri, med Seierskrands om Panden,
Mig Israels Herrer i Triumphtog bare.
Paa Veien stod, som Fiskerblus ved Stranden,
Baal tæt ved Baal, det var en Christenskare,
Som lyste for mig; sligt kan vederqvæge!
En saadan Time giver Lyst til Livet,
Den kan et kort Minut min Vunde læge —
At leve, denne Vunde blev mig givet!

Nu vel! at nyde være skal min Stræben,
Dog ei, som disse, paa det bløde Leie,
Med Roser om min Pande, Viin paa Læben,

Og skjønne Qvinder i min Magt og Eie;
Nei op til Fængselsmurens kolde Stene —
Der hvor de Christne alt er Dødens Bytte,
Thi Herrens Haand skrev der sit «mene, mene —»
Jeg helde vil mit Hoved og vil lytte.

Jeg høre vil de dybe Suk derinde,
I deres Hymne selv jeg dem fornemmer.
— Hvo nærmer sig? En Orientens Qvinde.
Det tætte Slør indhylder hendes Lemmer,
Hun bøier sig mod Gittret ned og siger
Prophetisk Trøstens Ord om Martyr=Ære,
Og Glands og Herlighed. Ha, Grubens Tiger
Imorgen sønderslider hendes Kjære!

Jeg føler en Hjertebanken,
Men ikke mig selv jeg troer,
En Duft strømmer gjennem Tanken,
En Duft, hvori Mindet boer.

Hvo er Du, fremmede Qvinde?
Jeg troer, jeg har seet Dig før!
Mine Øine de saae sig tilblinde
Paa Blomsten, som nu er et Rør.

Det Svundne aldrig gjenfindes,
Tidshjulet gaaer knusende tungt;
Din Kind er den gamle Qvindes,
Dit Øie dog evigt ungt.

Veronika.

Lovet være Jesus Christus! — Bortført mellem fangne Qvinder,
Eensomt bærer jeg Vandkrukken for mit Herskab paa en fremmed
Strandbred. Ahasverus! hvorfor strider Du mod ham,
Som Elias og Propheter forudsagde vilde komme?

Ahasverus.
Jeg fatter ikke din Tale,
Dog det kan jeg dybt forstaae,
Dit Øie kan sødt husvale
Som Ungdoms-Veninden, jeg saae,
Det er som Ord de sagde,
Der kaldte det Svundne frem!
— Lande som Bølger sig lagde
Mellem mig og mit Hjem.
Trældom og Aaringer skifted',
Jeg troer der var gaaet ni,
Da kom vi — en Luftning vifted' —
Disse Kyster forbi.
Som Fanger, udstrakt paa Dækket,
Israels Sønner laa,
Ved Tordenbrag blev vi vækket,
Dog rundtom var Luften blaa;
Paa Bjerget Vesuv sig hæved'
Røgstøtten, som Moses saae,
Os Jehova gjennembæved',
Forjættelsen for os laae!
Hver Bølge mod Himmelteltet
Svulmed' ved Bjergets Røst,
Den hede Aske nedvælted'
Som Skylregn i Efterhøst.
Guds Finger i Lyn og Skyer
Udsletted' de græske Byer,
O det var en Lise og Trøst!
Vi Fanger lod Sangen stige
Om Israels mægtige Id,
Om Davids og Salomons Rige,
Vor stolte Berømmelses Tid.

Veronika.
Som et Vindpust gjennem Løvet er al jordisk Navn og Ære!

Ahasverus.
Velsignet være vort Møde,

Siig ikke, Du kjender mig ei,
Men vend Dig bort fra det Døde,
Du gaaer Vildfarelsens Vei.

Veronika.

O Du troer, at jeg kun helder Hov'det til den døde Steen,
Som ved Dag af Solen brænder og i Natten gjennemisner,
Nei, jeg bøier mig mod Christus, mod den Sol, som evig lyser,
Jeg mit trætte Hoved helder til hans milde, varme Hjerte.

Ahasverus.

Forbandet er' disse Steder,
Her speider man hvert dit Fjed,
I Jammerens Spor Du træder,
O fly dog fra dette Sted!
Udslettes af Folkevrimlen
Skal Nazaræerens Sect,
Ei Jorden, ei heller Himlen
Har Naade for denne Slægt.
Selv vil jeg den martre og pine,
Alt Bøddel-Øxen jeg tog! —
Stir ikke med denne Mine,
Saa mild og fordømmende dog.
Saaledes talte hans Øie,
Saaledes ganske som dit —
Du Barnets Hjerte kan bøie,
Men ikke et Hjerte som mit. —

Veronika.

Tænker Du at kunne tømme Verdens-Havet i dets Svulmen,
Standse Solen, naar den stiger? Alle Kongers Kroner ere
Kiselstene, som henrulle i den Flod: Guds Villie!

Natten fortæller.

Aldrig Maanen var saa bleg, som
Ahasverus denne Time;

Uden Rast og Ro han iler
  Gjennem Skyggen af de høie
Bygninger i Romerbyen,
  Og hans Øre hører ei den
Bacchanalske vilde Jubel
  Fra de vaabensmykte Sale,
Ei Soldatens Raab, at komme
  For at tage Deel i Sviren.
Ei han standser ved de unge,
  Lystige Patriciers Tog,
Som ved Fakkelskin fremdandse,
  Fulgt' af prægtigt klædte Slaver,
Syngende Horatses Sange,
  Kommende fra lystigt Gilde.

Aldrig Maanen var saa lys, som
  Helgenskjæret paa din Pande,
Vor Veronika! med Veemod
  I sit Hjerte, Gud i Tanken,
Vandrer hun til den eensomme
  Viingaard langt fra Byens Muur. —

Græsset voxer høit i Gruset,
  Tjørnede Slyngplanter hænge
Som et Net om Murens Rester.
  Her hun standser, og hun vender
Sig mod Verdens fire Hjørner,
  Som Præstinden, der vil speide
Fuglens Flugt. Ei Lyd der høres,
  Al Naturen stille, som et
Skjønheds-Digt, der uafsløret
  Hviler i en Digters Hjerte.
Løv og Qviste ligge kasted'
  I en Hob, — de maae til Side —
Og en Muurkant er tilsyne;
  Med en Steen hun banker paa.

Her er Veien, her er Hulen,
  Natten ruger sort derinde,
Og hun bøier ned sit Øre,
  Lytter mod det mørke Svælg.
Dødskold strømmer Luften udad,
  Og en Haand berører hendes,
Og hun stiger varsomt ned ad
  Mellem kolde, klamme Stene.
Faklen bæres, Skjæret bæver,
  Hun staaer i de Christnes Skare
Mellem Mænd og Børn og Qvinder,
  Alle knæle de for ham,
Den Korsfæstede, ham, Livet
  Og Opstandelsen i Gud.
Sangen lyder, Bønnen stiger:
  „Lovet være Jesus Christus!"

Flere Dage derefter.

Chor af romerske Soldater.

Saa lysteligt gik Nattens Stund,
Jeg blev en Gud i Tanken,
Hun skjælved', Mund berørte Mund,
Jeg hørte Hjertets Banken.
Hvor var hun frisk og ungdomssund,
Saa slank og dog saa deilig rund! —
Jeg Jupiter i Tanken!
Hun luttret blev, den bange Mø,
Som Semele hun bæved'!
Det er dog altfor tungt at døe,
Naar man har aldrig levet!

En Bonde fra Bjergene.

Du staaer saa stille her og leer i Skjægget,
To andre dandse rundt, her er jo lystigt!
Er det en Festdag? I har altid Fest!

Een af Soldaterne.

Et godt Humeur gjør hver en Dag til Festdag,
Dog her gaaer lystigt til, det skal Du see.
Den Sect af Jøder, som sig kalde Christne
Og ikke agte Guderne og Loven,
Er fanget og skal pines nu tildøde.
De sang dybt under Jorden deres Hymner;
I Katakomberne blandt muldne Døde
Var deres Tempel; der vi fanged' dem.
De smukke, unge Qvinder bleve vore,
Vi favned' dem, vi gav dem Kjærlighed,
Thi det var Synd, at slige smukke Blomster
Ei skulde skattes, før de kom i Ovnen.
Idag skal Trosset, Mænd og gamle Qvinder,
Til Oliegryden eller under Øxen.
Der komme de og synge som til Bryllup!
Hvor faae de dette Mod og denne Styrke!

Chor af Christne.

Lad Hedningens graadige Ørne
Kun flenge mit Bryst itu.
O Christus! Du Rose blandt Tjørne,
Hvor bløder og blomstrer dog Du!

Ahasverus.

Ei længer min Qval mig tynger,
Jeg føler en qvægende Lyst,
Naar Bøddeløxen jeg slynger
Til Dødshug mod Christnes Bryst!
Den sydende Olie helder
Jeg i den bævende Mund,
Og da som en Lædskedrik vælder
Det mig gjennem Hjertets Grund.
— Hvi stirrer Du paa mig, Du Qvinde?
Min Haand afriver dit Slør — —
Jeg troer, at dit Øie kan binde —
Ja, ja jeg har seet det før!

(med et Skrig.)

Veronika! min Veninde!
Du døer, og ved mig Du døer!
Du var i de Christnes Hule,
Dengang de blev jagne som Vildt —

(betragter hende.)

Til Bødlen i Dødens Kule
Smiler dit Øie saa mildt;
Det taler, som ingen Læbe —
Mit Hjerte bliver saa ungt!
Veronika! Dig at dræbe,
Nei, det er for knusende tungt!

Chor af Folket.

De Christnes Vanvid griber Bøddelknegten,
Ha, hug ham ned med Øxen, som han tabte!
Han er Hebræer, ynkes ved sit Folk —!
Knuus Panden paa ham! Øxen er alt hævet, —
Den falder mod hans Bryst, — han styrter ned!

Katakomberne under Rom.

Chor af Christne.

Salige de som døe i Herren!
I den tause Nat vi sneg os
Hen til Hedning=Marterstedet;
Vi bortbare vore Døde
Hid til disse skjulte Huler.
Herrens Engel kjender Stedet,
Dækker det med sine Vinger!
Død! Du er Opstandelse!

Ahasverus.

Hvor er jeg? Hvor? hvor har man bragt mig hen?
O, jeg har blundet, som jeg ikke kunde
I mange mange Aar. Ja, blundet har jeg,
Og mellem Døde laae jeg! jeg har heldet
Mit Hoved op til dette kolde Liig;

Ved dette Hjerte, som ei længer slaaer,
Jeg sov, som Barnet sover hos sin Moder.
— Veronika! jeg blunded' ved dit Hjerte!
Hvor er jeg? Hvor? Rundt om mig ligge Døde!
Men her er ogsaa Liv, her brænde Fakler,
En Mumlen lyder i de mørke Gange.

Chor af Christne.

Lovet være Jesus Christus!

Ahasverus.

Ja, den Korsfæstedes Rige
Er kun Grave og Huler
Under Hedningers By. — —
Her kan jeg ikke aande,
Røgelsen qvælende vælter
Mod mig sin pestfyldte Sky.
Ha! som Grædendes Hulken
Lyde de mumlende Sange!
Eet høres altid og altid,
Det: „Ingen Ro jeg Dig under,
Bort! uden Hvile herfra!“

(styrter ud.)

Chor af Christne.

Salige de som døe i Herren!
Død! Du er Opstandelse!

Vindenes Sang om Ahasverus.

Eensom vandrer han fra Land til Land,
Eensom paa de skibsbefarne Kyster,
Hvor hver Fremmed mødes og forstaaes.
Eensom gaaer han langs de stille Floder,
Skifter daglig Hjem. Ak, altid eensom!
Hyrden, graa og gammel, under Træet
Veed fra Ungdomstid om Vandringsmanden;
Han har seet og seer ham uforandret.

Om ham er en Sang, Nomaden synger,
Løsende sit Telt igjen til Vandring:
„Hvo er eensom vel som Ahasverus!"
Ikke hører han, og ei forstaaer han
Verdens-Stemmen, Folks og Landets Røst;
Secler suse hen, som var det Aar kun —
Tanken sig indruller i sig selv! —

Afrikas Aand

(til Ahasverus).

Vandrer! stig over mine høie Bjerge, som gjennem Aartusinder skulle udelukke mit Folk fra Jordens andre Slægter! Stig ind i mit slumrende Land, der staaer uden Historie, uden Guddom! Natten, som hviler over mine Sønners Ansigt, hviler ogsaa over deres Aand, der bøier sig for Bæverens Instinct; dog er i deres Blod Ubændighed, som Løvens og Tigerens. Her vil Du finde Dig hjemme, her være Dig Livet en eventyrlig Drøm, her i mine tætte Skove, hvor Elephanten standser med at løfte sin plumpe Fod, for ei at træde paa sin Unge, medens Landets Søn sælger sit eget Barn. Her Du blunde, her Du vælte Dig i Støvet; det er din Fetisch! hans Magt døer hen i Lyden af Magerens Tromme. Her er Hvile, her er Ro; en chaotisk Nat omgive din Tanke!

Chinas Aand.

Ding dang, ding dang!
Eens Klang, eens Klang.
Hvortil denne Sjæle-Vaanden?
Bøi dit Øre, mig Du høre!
Intet ville, intet gjøre,
Tabe sig i Verdens-Aanden,
Det er kun Lyksalighed.
Ding dang, ding dang!
Eens Klang, eens Klang.

Paa den samme Flammevinge
Sig Aarhundreder hensvinge,
Keisernavne de udbringe,
Samme Klokketoner klinge,
Ding dang, ding dang!
Eens Klang, eens Klang.
Dog er hvert et Navn en Stjerne,
Keisernavnet er den Kjerne,
Hvorom sig al Verden dreier.
Alle Magiers Kraft han eier,
Aarets Tider han udveier,
Himlen selv sig for ham neier,
Ham, den Eneste, den Fri —
Keiserskarer gaae forbi!
Ding dang, ding dang!
Eens Klang, eens Klang.

Indiens Aand.

Ei Gud sig gjemmer
I Een alene,
Hans Kraft fornemmer
Du sig forgrene
Til alle Lemmer!
Deel af hans Læbe det er Bramanen,
Udaf hans Arm sprang Kriger=Fanen,
Og fra hans Hofte Karavanen,
Mens Sudras fødtes af Bramas Fod.
Af ham, det Hele, vi ere Dele,
I os han nyder, i os hans lider!
O hæv Dig Vandrer! husk alle Tider,
At Du skal stride, at Du skal stræbe,
At Deel Du vorder af Bramas Læbe!
Den er det Første,
Det Bedste, Største,
Ja den er Kilden;
Thi dræb i Ilden
Al jordisk Villen!

Ægyptens Aand.

Igjen Du træder ind i Afrika,
Et Kredsløb af din Vandring er tilende,
Nil-Dalen, Speil af Snillets Golgatha,
Dig lade Asiens Folkeaand gjenkjende.
Fetischen ligger ikke længer død,
Med Memnons-Søilen den i Solen klinger,
Den blev en Sphinx, dens Gaade-Tale lød,
Frit seer den om sig, som et Folks Betvinger.
Det er et Aandens Liv, og det ei døer,
Forgaaer end selv hvert synligt Værk, det øved',
Dog hvo formaaer at hæve Isis Slør,
Det, mellem Sjæl og Legem', Gud og Støvet!

Grækenlands Aand.

Gaaden, hvad Mennesket er, den Gaade blev løst af Oedipus;
Aandige Magter betvang dristig den vilde Natur,
Aandige Magter tog Form, og Skjønheden fødtes i Marmor!
Olie-Træet skjød frem, Kroner nedtraadtes i Støv.
Menneskeslægten begreb sin Daad, sin hellige Flamme,
See mit Tvillingepar, see Alexander, Achill!
Ungdom, Begeistring i Hast udtømte den skummende Livsdrik.
— Vandrer, Du rynker dit Bryn, seer paa Ruinernes Gruus,
Søger de Roser, som blomstred' engang, end føler Du Duften,
Duften, som aldrig forgaaer — Jordlivets Have er her —,
Videnskab, Kunst og Natur som Hjemstavn nævne mit Hellas!
Vandrer, Du rynker dit Bryn, rundtom er plyndret og dødt! —
— Vidt over Jorden udplantede man mine duftende Roser,
Vidt over Jord er' de bragt, blomstrende dufte de der! —

Italiens Aand.

Hører Du Sangen, mine Sønner synge!
„Viid, at Ulvinden gav vor Herster Die!
Viid, vore Fædre tog som Bytte hende,
Som blev vor Moder.

Svingfjedren i os det er Tapperheden,
Sceptret vi føre, det er Armens Styrke.
Grækenlands Værker, alle Staters Rigdom,
De bleve vore.

Stor er vor Cæsar, stor som Alexander!
Lænken han kaster over Alpemuren,
Lænken, som holder alle Folkeslægter."
Saa lyder Sangen.

Roma har plukket Verdens=Kundskabs=Frugten,
Hoved sig bøier, Slangen er i Brystet, —
Men paa dens Hoved sætter Christus Foden —
Født er os Christus!

Grækenlands Guder stege ned i Stenen,
Menneske, veed Du, ned i Dig steg Christus!
— Atter i Roma staaer Du, Ahasverus!
Kjender Du Stedet?

Ahasverus.

Jeg kjender dette Sted, ja det er Forum,
Jeg kjender det i sin Omskiftelse.
Men Korset, det forbryderiske Kors,
Hiint Piinselstegn er plantet høit paa Kuplen.
Hvorfor? — Og Templerne, de hellige,
Staae lukkede, Græs groer om Dørens Hængsel!
End staaer din Marmor=Seiersbue, Titus,
Et Minde om Jerusalem, som faldt.
I Stenen hugget, vandre vore Præster

Som Fanger; Templets hellige Guldstager
Frembæres som den Seirendes Trophæer.
Ha, nær ved Titus=Buen staaer en ny,
En mere prægtig Bue, høi og bred.
For hvem er denne sat, og hvilket Rige
Er sjunket, hvorom denne blev Erindring?

En Christen.

Det sjunkne Hedenskab! For Constantin,
De Christnes Ven og Romas høie Cæsar,
Er denne under Folkejubel reist.
Seer Du, fra Borgen kommer Processionen,
Vor Cæsar følger med! hør Messesangen!
I Colossæum knæle de og bede,
Høilovet være Gud og Jesus Christus?

Ahasverus.

Christ! dette Navn det lever da endnu!
Fra Folkets Tunge lyder Navnet Christus!

Chor af Christne.

Tre Aarhundrede ere Minuter i din Evighed, o Herre! Minuter forvandles den Christnes Jammer til Lyksalighed!

Ahasverus.

Igjennem Verdens ældste Lande gik jeg,
Jeg hørte Folkeslægternes Hensusen;
Det var en mægtig Klang, som døde hen. —
I tre Aarhundreder jeg var ei her,
Jeg kommer, — Christus er min Velkomsthilsen!
Her, hvor Veronika laae blødende
Og jublede det Navn, som ei vil døe,
Her knæler Romas Keiser, Romerfolket
Med samme Navn paa Læben. Vee mig, vee mig!
Alt er omskiftet, Alt en stor Forvirring!
De stolte Guder bleve døde Stene,

Men Martyrknoklerne Reliqvier!
De stumle Katakomber staae som Templer,
Og Korset, det foragtede, forhadte,
Ophøiet er i Ære! Jehova!
Din Aand, som eengang favnede Judæa,
Er veget bort fra Jorden, og dit Folk
Henveiret i det store Verdens-Chaos!
Hvor findes Traad i disse Slægters Skjæbne,
I Verdens Orden? Knust er alt det Gamle,
Det Ny er Skum, Tilfældet ene raader.
Mit Bryst, o Jehova, det er dit Tempel,
Dit sidste Tempel paa den faldne Jord!

Chor af Engle.

Ahasverus! — eengang Ahas!
Faldne Broder, Dig vi følge
Og den Slægt, i hvis Udvikling
Gud har dine Vinger lagt!

Tredie Afdeling.

Et Blad af Kroniken.

„Over Alperne, mellem nedstyrtende Vande, mellem susende Graner, gaaer Ahasverus; vaade Sky-Taager jage forbi. Natten ruger alt nede i den dybe Dal, hvor ingen Menneskebolig findes; Mørket stiger op fra den, som engang Syndflodens Vande steg op om Ararats Sider, høiere, altid høiere, medens Bjergenes Sneetoppe lyse i Aftensolen. — — Alpevandringen er endt, uoverskuelige tætte Skove ligge foran ham.

Under den tusindaarige Eg staaer Præstinden og afskjærer i Natten de grønne Grene; ikke standser hans

Fod, ikke dvæler hans Øie ved det fremmede Skue, ikke bøier Øret sig efter de nye selsomme Toner, — fremad iler han, hvor Romernes Ørne vandt Seire, fremad imod Norden.

De tætte Sivbredder ved den rullende Donau omflagres af tusinde Fugleskarer, Ulven bygger i dette Vildnis, hvor den stærkeste Storm kun mægter at bøie Sivenes Top. Hvor findes et Vadested? Den halvraadne Træbul maa tjene som Baad, Strømmen selv være Styrmand. Hvad suser gjennem Luften? Det er en beenoddet Piil! Skikkelser jage frem, de synes voxne fast til Hestene, deres krumme Been ere ombundne med Bukkeskind, deres Kjortel, syet af Skovmusens Pels, har i Aar og Dage prøvet Regn og Slud, i Pjalter hænger den om dem. Dybe Skrammer sidde i Hage og Kinder, det er Mænd fra Middelasiens Stepper, det er Hunnerne."

Skovduen synger.

De kastede Slyngen om Ahasverus,
De fangede ham som de vilde Heste,
De førte ham ind i Skovens Tykning
Til Attilas Leir, den By, de reiste
Af fældede Stammer og Grene-Lag.
Ved mangt et Leie i Sovestuen,
Hvor Maaneskinnet er Sengens Omhæng,
Fremskyder villig den vilde Rose
Og udgjør Dele af Tag og Væg,
Med høie Søiler af Egebjælker,
Med Tag af blankpoleret Træ
Staaer Herskerborgen, og om den hundred'
Hustruers særskilt reiste Huse,
Med grelle Farvers stærke Pragt.
En Træspaan tændes, den Fakkel lyser
Og viser Veien til Scythiens Hersker,
Det rigtudstrakte Germaniens Seirer,
Ham, som har fundet Krigsgudens Slagsværd,
Ham, for hvis Fødder en Skare Konger
I Støvet skjælve! — Attila!

Herskerens Borg.

Svalerne (flyve ud og ind).

Langs Væggen i den store Høisal,
Belyst ved Flammen af en Træspaan,
De krigeriske Mænd sig bænke
Og tømme Bægere af Guld.
See! Attila har øverst Sæde,
Hans Bæger er af simpelt Træ,
Det staaer foran ham, paa det han hæfter
De smaa Ildøine, som gjennembore.
Han støtter Hovedet mod Haanden,
En sortbruun Tidsel paa knortet Eg;
Der synges Sange om Kamp og Seire,
De slaae til Omqvæd med Sværdets Skæfte
Mod Egebordet, saa lydt det runger;
Mens Guldpokalen ved Spaanen blinker,
Og Hærens Ældste udgyde Taarer,
De huske deres svundne Kraft.

Krigernes Rundsang.

Som Steppens Brand fremvælte vore Skarer,
Og Folkeslag gaae op i dette Baal.
Vi bruse fremad som Græshoppesværmen,
Der dækker Solen, og hvis Vingers Lyd
Er lig et Hagel-Skybrud i en Løvskov. —
:,: Løft, Attila, din Arm, og Alt sig bøier! :,:

Attila.

Hvo er hiin Mand, sortskjægget, høi og stolt,
Germaniens vaade Skove har ei født ham,
Og ingen hunnisk Qvinde gav ham Die.
Træd hid! løs Slyngen om hans Bryst og Arm!
Tal! Fremmede, Du staaer for Attila. — —
Har Skræk vel bundet Tungen paa Dig? Tal!
Du skal ei døe!

Ahasverus.

Nei, jeg skal ikke døe!
Men Du og dine aldrig talte Skarer,
I, ved hvis Kraft den halve Verden skjælver,
I skulle døe, henfalde som et Blad
Og blive Støv; men jeg skal vandre, vandre
Foruden Hvile, som den røde Stjerne,
Der skinner ned til os fra Nattens Himmel.

Attila.

En Præst er Du hos den Korsfæstede,
Ham, der i Døden styrted' Sydens Guder!
Jeg veed, at Ordet føre I som Sværd,
Og at Udholdenhed er Eders Styrke.
I glide over Landene som Skyer,
Hvis Magt afpræger sig som Skyens Skygge;
Jeg ruller frem som Ørknens tunge Sand,
Af Stormen baaret. Du tilbeder Christus?

Ahasverus.

Nei, nei! fra dine Læber ogsaa høre
Maa jeg det Navn, det Navn, som dog skal døe.
Om Korsets Træ skjød frem Martyrerskaren,
Af deres Blod er nu igjen en Sæd,
Lig Hellas Dragetænder, født til Myrden.
Du, Attila, træd frem, plant Seirens Banner
Paa Dødens Plads, Forvirringens Arena.

Attila.

Ha, er det Sværdets Gud, som taler af Dig!

Ahasverus.

Ja, han, som straffer gjennem flere Led,
Som var, og er, og bliver — Jehova!
— Jeg kjender disse Christne, jeg har seet
Dem i Oprindelsen. En lille Flok,
Lig Faarehjorden, frygtsom uden Villie,

De knuged' sig i Krogen til hverandre!
Med sine krumme Horn stod Vædderen
Og speidede omkring den bange Hjord.
Jeg saae, hvor dette Krumhorn voxte til
En Bispestav, der straaled rigt forgyldt
I Glandsen af den constantinske Krone;
Jeg saae, — det var et Flammesværd, saa stærkt,
Det Sværd, som Tanken smedede og løfted!
— „Er den Korsfæstede fra Gud udsprungen,
Hvad heller blev han født, som vi, af Intet?"
Det Tankesværd slog ned og deelte Hjorden,
Saa ei Biskopper, selv i Hundredviis,
Formaae at samle den igjen til een! —
Ved Bosporus er reist, som ved et Under,
Den nye christne Stad, hvor Constantin
Antegnede med Landsen Murens Grændse,
Mens Bosporus bar Bjælker hid fra Balkan;
Der staaer med rige Kirker, stolte Buer,
De Christnes Stad mod Østen, langt fra Rom.
En Række Lande ligge mellem begge,
Et Steenhav, vilde Skove danne Skummet,
Dog Meer end Afstand fjerner disse Magter,
Det Saar, som Sværdet slog, er Dødens Vunde,
Først for den vestre Deel, saa for den østre.
Thi reis Dig, Attila! grib Øieblikket,
Stig over Alperne, Dig følger Seiren,
Behersk det blomstrende Italia!

Attila.

Du er en Nattens Fugl, som varsler Lykke,
Min Vei er din, jeg vil ei slippe Dig.

Attilas Nar.

En Lykkefugl er Du med Skjæg om dit Næb,
Hele min Familie vil tjene som dit Slæb;
Jeg har klingende Bjelde og et klingende Sind
Naar jeg bliver aflægs, kan Du sættes ind.

Javist! de lee som Solskin, kun Attila er Slud;
For ret at være fornem, maa man see kjedelig ud.

Nat.

Skovduen.

Dybt sover Skoven, drømmeløs er Søvnen;
Den vilde Hunne læner sig til Spydet
Og stirrer paa den halvudbrændte Vagtild,
Han staaer imellem Søvn og daarlig Vaagen.
Da — hvad var det? Han farer op lig Vildtet,
Han lytter, hæver Spydet! ha, hvo kommer?
Som brudt af en usynlig Haand faldt der
En vissen Gren fra Træet ned i Ilden,
Som gnistrede derved og fløi omkring. —
Og Alt igjen er stille, Alt i Søvn, —
Dog lyde Fodtrin, — hvis man hørte dem!
Da kastede Dryaden Grenen ned —
Og Ahasverus var ei meer i Leiren!

Vindenes Chor.

Han gaaer gjennem urgamle Skove,
Hvor Taager herske, hvor vi omsuse,
Op mod de Lande, der, hvor i Uger
Den korte Sommer med Blomster ødsler,
Og Vintertiden, saa lang og mægtig,
Slaaer over Havet sin stærke Bro.
Paa Offerstenen de slagte Fanger
For vrede Guder, hvis Skjønhedsdatter
I Karmen trækkes af vilde Katte;
Olympens Billed fra Grækerlandet
Sig her afspeiler i tunge Skyer,
I stride Strømme og kolde Nordlys.
— I Kamp og Myrden døe disse Slægter. —
Du trætte Vandrer, tør her Du standse?
Tør her Du strække de trætte Lemmer —
Nei vandre, vandre og altid vandre!

Nordens Hilsen.

Trygt Du træde over Tærsklen,
Vil Du finde Hvile, Vandrer.
Borgen, bygt af Bark og Bjælker,
Stor og stærktreist, sort og sodet,
Kongehuset kaldet, kalder.
Pilten passer Pragt=Pokalen,
Mændene ei mangle Mjøden;
Sov og stræk Dig sundt i Aften,
Hvor de blodig store Stykker
Steges, skaaret ud af Oxen.

Ahasverus.

Min Fod har ikke Hvile,
Den rastløs er som Tanken,
Jeg vandre maa, og vandre
Igjennem vaade Taager,
I Solskin og i Sneestorm.

Jeg seer ved Bauners Flamme
Smaakongerne i Norden,
De sidde brynjeklædte,
En gylden Ring omfatter
De lange, gule Lokker.
De skue stolt fra Thinge;
En Graasteen, reist paa Marken,
Er deres Kongesæde;
Hen over deres Hoved
I Blæsten Skyen gaaer.

Mod Norden, meer mod Norden!
Ak! ingen Fjeldstorm kjøler
Mit Blod, som altid brænder.
Granskovens dybe Susen
Har Ord som Dommens Stemme,
Nordlysets røde Flamme
Er stærk, som Tempelbranden.

Vee! Nætterne i Norden,
De brænde jo, de lyse
Som Dalen Josaphat.
Jeg som et Vilddyr jages
Af Flammer og af Storme!
Vee! ingen Ro mig undes,
Bort maa jeg uden Hvile,
Og jeg kan aldrig døe!

Tilbagevandring.

Ahasverus bort sig vender fra det røde Nordlys=Skjær,
Atter seer han Tydsklands Skove. Hvad! har Branden luftet her?
Var mod Hvirvelvindens Styrke Kæmpe=Egen kun et Rør?
Hvor forandret! Han alene uforandret er som før.
Hvor er Hunnerne, hvis Skare vælted' frem saa stor, utalt?
Svundet, veiret hen for stedse, som det gule Løv, der faldt.
See paa Klippen har man opreist Muur og Taarn og Vindelbro,
Hytter ligge klinet rundtom, Folk i Ly af Borgen boe.
Dybt i Skovens Stilhed bygget er af Grene, Bark og Græs,
Eneboer=Hytten, tegnet fromt med Mærket J. H. S.:
Jesus hominum salvator; ovenover Korset staaer.
Skovens friske Grønne dufter, og i Luften Lærken slaaer.
Lovet være Jesus Christus, det er Hilsenen han faaer.
Stum og stille, som forstenet, staaer han — Ordet han forstod.
Har alt Nordens Iis indvirket Sundhed i hans hede Blod,
Eller har et nyt Aarhundred, der som en Dag for ham gik,
Gjort ham ældre, viis og bedre? — Nedad vender han sit Blik,
Og et Hav af Tanker vælter gjennem Sjælens dybe Nat;
Lig et Gjenfærd, bleg og blodløs, stirrer han paa Skovens Krat.

Deiligt falde Solens Straaler paa det dugbesprængte Blad,
Hele Skovnaturen byder Hjertet til et Livsens Bad,
Alting dufter, alting synger: see dog op, vær karsk og glad!

Eneboerens Hytte.

Eneboeren.

Er Du forfulgt? Det er en lovløs Tid,
Den Værgeløse blev den Stærkes Bytte.
Jeg seer paa Dig, at Du er en Hebræer;
Har Magten taget dine Skatte fra Dig?
Er Du et Vildt, som jages? Her er Skjul.

Ahasverus.

Hvor er Hunnerne, hvor deres Afkom?
Hvo hersker her? Jeg seer ei Romas Ørne.
Er Korset tyet til disse dybe Skove?
Er denne Hvælving nye Katakomber?

Eneboeren.

Du taler selsomt. Hvil Dig, spiis og drik!
De brune Hunner leve kun i Sagnet,
Det franske Kongescepter naaer herhid.
I hele Landet staaer det christne Kors,
Men Træets Duft ei fylder Folkets Hjerte.

Ahasverus.

Saa seer jeg her af Christendommens Baal,
Hen over Alperne, den sidste Afglands!
Jeg skulde, maatte see den — og jeg seer den.

Eneboeren.

Stærk er den christne Sol, men der skal Tid til,
Før Taagen spredes ret i denne Urskov!
Den maa! — Med Blod er Frankrigs Jordbund gjødet,

Men Christendommens Sol har selsom Kraft,
Den lader Roser voxe frem af Blodet,
Men ikke jeg, ei heller Du skal see dem;
Vor hele Slægt er som et fugtigt Træ,
Af Tidens Storme maa det gjennemtørres,
Før Himlens Lyn kan sætte det i Flammer.

Ahasverus.

De franske Kongers Scepter naaer herhid?
Hvo ere disse?

Eneboeren.

Merovingerne!
En Kongeslægt, der staaer som vaade Træer
For Christendommens Straaler, de belyses
Af disse, men de gjennemtrænges ikke.

Ahasverus.

Du rev Dig løs fra dem, Du maa foragte,
Skoveensomheden blevet er din Verden,
Du føler ingen Længsel eller Uro,
Du kan, som Planten, trives paa en Plet?

Eneboeren.

Imorgen gaaer jeg bort fra denne Hytte.
Her kommet er en Skare fromme Mænd,
Sanct Benedicts Forskrifter følge de.
Et Kloster vil de bygge hist ved Floden,
De have lovet at optage mig.
Selv mure vi os Celle tæt ved Celle,
Om Aar og Dag er da vor Bolig reist.
Der vil vi ei, som Orientens Munke,
Kun gruble, bede, nei vi ville høit
Forkynde Evangeliet om Christus.
Vi ville, Christi Sol skal skinne ind
I Menneskenes Hjerter, og Guds Sol
Hen over Ageren, som Ploven fured'!

Ved Kunst og Videnskab skal Tanken qvæges,
Mens Religionen styrker og velsigner.
Er Du betrængt og lider, slut Dig til os;
Der er Lyksalighed i Bøn og Arbeid',
Lyksalighed i at berige sig
Med Aandens Skatte, de som ei kan røves,
Lyksalighed i, ret med ærlig Villie
At værne om det Skjønne, Gode, Sande.

Ahasverus.

Et Aandens, Hjertets Rige ville I
Her bygge paa den vilde Verdens-Sø?
I, svage Rest, den sidste Purpurrose,
Der voxer af hans Blod, hvem de korsfæsted!

Eneboeren.

Den sidste Blomst? Hvo er Du, Fremmede?
I Øst, og Vest, i Norden og i Syden
Jo voxe rigt og herligt slige Roser,
Og i det gamle Rom, der hvor Apostlen
Sanct Paulus sad i Lænker, trives Stammen,
Saa stærk og frisk, den faste Rosenstamme,
Der sender Blomsterfloret over Jorden;
Vor Overbiskop, Paven kaldes han,
Du har vel hør det Navn, Gregor den Første,
Han Billed er paa Christendommens Eenhed,
Han Tjener er for Herrens Tjenere,
Saa mægtig er ei Østens Patriark!

Ahasverus (i dybe Tanker).

Ja jeg erkjender, jeg begriber det!
Stor, stor var din Prophet; jeg det ei troede!
Jeg følte Magten, som mig sønderknuste,
Men nu jeg seer den Magt, hans Lære har.
Dens Lykke, dens forunderlige Lykke.
Maria-Josephs Søn, som blev korsfæstet,
Han Nazaræeren, hvem jeg — ja vist! — —
Stor er han ved sin underfulde Lykke,

Stor, stor, og dog der fødes vil en større!
Det skeer, det skal og maa! Propheterne
Forkynde det, og Israels Folk ham venter,
Det Gamle, det Bestaaende han hævder.
Marias Søn var kun et Menneske,
I Vrede svinged' Svøben han i Templet,
Han lyste sin Forbandelse — jeg veed det,
Forbandelse! i den hans Magt var stor! —
Forbandelsen! — En Større skal der fødes,
En Større, som vil samle Israels Hjord!

Eneboeren.

Viig fra mig, Satan, jeg er ikke din!
Ha vær forbandet, som de Ord, Du talte.

Rom. Colosseum.

En lille Fugl synger.

Over høie Alpe=Volde
Kom guulhaaret Kjæmpeskare,
Ørnen saae dem nedad fare,
Siddende paa deres Skjolde.

De vort skjønne Land betraadte,
Som en Stormvind frem de bruste,
Marmorguder bleve knuste,
Flammer slog fra Oldtids Slotte.

Rystet blev selv disse Stene,
Styrtet ligge store Buer,
Korset stod, urokket skuer
Det udover Dødens Scene.

Chor af Engle.

Hvor Martyrblodet flød,
Hvor Martyrsangen lød:
„Lad Hedningens graadige Ørne

[illegible]

[illegible]

— [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], den [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], som er hellig ved [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], som har [illegible]; [illegible] [illegible] de [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] med Menighedens [illegible] [illegible], de [illegible] By. Og Pilegrimen [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] og om- [illegible]; [illegible] [illegible] [illegible] de hellige [illegible], og alle Øer og [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] To, hvis Ansigter [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Ned over Kinderne paa den [illegible] [illegible] [illegible] Taarer, de faldt i hans Skjæg; den Yngre er ikke [illegible] [illegible], han stirrer omkring sig som Tigeren [illegible], naar den speider efter Bytte.

Menigheden synker i Knæ, de To staae opreiste som Markens vilde Tidsler. „Hebræer!" lyder det rundt om, og med vrede Ord og Miner stødes de ud af de Christnes Kreds, Forhaanelse følger dem.

Fast holder den Ældre om den Yngres Haand, de flygte ind i de snevreste Gader, ind i den mørkeste Krog, ind i det fattigste Huus.

„Broder i Israel, træd over min Tærskel!" er den Gamles Ord.

„Jerusalem, de Christnes By!" gjentager den Yngre, og hans Hænder knytte sig mod Panden; han farer op,

som vakt af en ond Drøm. Men blød og deilig klinger fra Kammeret tætved en Qvindes Sang, utallige Nætters Jammer og Længsel bæve i den:

Vi give vort Guld med Glæde,
Det sidste Smykke, vi have,
For det at kunne græde
Ved vore Kongers Grave.

For Hedningfolket vi træde,
Vi sælge os selv som Slave,
For det at turde græde
Ved vore Kongers Grave.

Og den gamle Hebræer fører sin Gjest ind i Kammeret, hvor rige Tapeter dække de raae Mure, hvor Røgelseskarret svinges; skjult, som engang de Christne, synge nu her Israels Børn deres Lovsang til Jehova. Og den Fremmede blander sin Stemme i deres Chor, den lyder som Stormens Sang; dybt og brændende beder hans Hjerte. Men fra den skjulte Baggrund høres den unge Jødindes sørgende Stemme: „For Jerusalems Tempel, som faldt, for Murene, som bleve nedrevne, for vore Konger, som de foragtede, for Israels styrtede Herlighed" — „sidde vi her eensomt og græde!" svarer Choret.

Først seent paa Natten tier Sangen og Bøgernes Læsning. I Stuen udbredes Hynder paa østerlandsk Viis, det usyrede Brød bliver brudt, Lammet spises, dets Blod er smurt paa Dørstolperne efter hellig Brug.

Midnat.

Den Fremmede.

Saa er Jerusalem de Christnes By!
Vee Dig, o Israel, hvor er din Lykke!
Naar skal opfyldes Loven og Propheten,
Vil da Messias aldrig, aldrig komme?

Den gamle Hebræer.

Han kommer! ja, Prophetens Ord opfyldes,
Han kommer, han er kommet, jeg det troer!
Det Skib, som førte hid den Pilegrim,
Som nylig prædiked' i Colosseum,
Har bragt et Rygte hid, et selsomt Rygte;
Fjernt i Arabien, i Ørkenlandet,
Hvor Ismael, Slavinden Hagars Søn,
Blev Stammefader til et mægtigt Folk,
Er fremtraadt en Prophet, forkyndende
Den eneste, den sande Gud. Saa er det!
Jeg veed ei mere, men jeg troer derpaa,
Han er Messias, han maa være ham,
Han kommer! hvad os lovet er, vil skee.

Den Fremmede.

Ham er det, ham! vor gamle Herlighed
Skal atter fødes som i Davids Tid.
De nye Verdensslægters Kamp var kun
En Leg af Skyerne, mens det var Nat,
Nu stiger atter Østens klare Sol!
Messias kommer, Israels Messias.
Min Fod har ikke Hvile, jeg maa vandre,
Mit Hoved kan ei bøie sig til Blunden,
Nei vandre, vandre — til Arabien!
Til Ørknens Sand, hvor Ismael var Hersker!

Den gamle Hebræer.

Hvad er dit Navn, Hebræer?

Den Fremmede.

Ahasverus.

Arabien.

Beduinen (til sin Hest, idet de jage gjennem Ørkenen).

Løft dit stolte Hoved med de kloge, menneskelige Øine! Lad din lange, hvide Manke flyve som skinnende,

sølvhvide Faner om den slanke Hals, som Amuletten skjærmer og som Ørkenens deiligste Qvinde klappede med sin fine Haand.

Ikke gaaer det til den rolige Leir ved den blomstrende Oase, hvor Teltene ere udspændte og de gamle Qvinder malke Kamelerne, medens Ungdommen sidder i Kreds og hører Eventyr, skjønnere og mere rige end Arabiens Deilighed.

Ikke gaaer det paa Rov, hvor Karavanen kommer med kostbart Kjøbmandsgods paa de velbeladte Kameler, og deilige Qvinder siddende paa det sammenrullede Telt paa Dromedarens Ryg, langsomt bevægende sig fremad gjennem Ørkenens rødgule Sand, hvor Sporet forsvinder, som Vandslangens Spor paa Søens Flade.

Til Mekka, Arabiens prægtige By, flyve vi! Til Templet Kaaba, hvor Gudebillederne ere omstyrtede, hvor nu af den gamle Pragt Intet er tilbage, uden de gyldne Navne paa Digterne, der seirede i Sangens Væddekamp. Til Mekka flyve vi, for at skue Propheten og under hans Fane beseire Verden!

De skarpe Sværd skulle trænge ind i vort Kjød, de brændende Byers Flamme omviste os, som Ørkenens Sand løftet af Samum; men Mahomeds Navn skal lyse over Jorden, og vi skulle nævnes i Sangen, naar Digterne begynde deres aarlige Væddestrid! vi skulle gjennem Aartusinder lyde fra Læben, der hvor en Skare samler sig ved Oasens rindende Kilde, eller ved Cisternerne, der fyldes med Skyens vederqvægende Vand.

Flyv afsted, hurtig som Strudsen, der jages over Sandet! Du forstaaer mit Ord og min Tanke, derfor vrinsker Du, som hørte Du den skingrende Kobbertrompet! Du vrinsker og strækker de fine og stærke Been og det stolte Hoved fremad, saa at de mødes og kløve Vinden. Gud er kun een, og Mahomed er hans Prophet!

Jerusalem.

Den hellige Gravs Kirke.

Høit over Klippehulen, hvor Christi Liig blev lagt,
Nu Marmorkuplen hvælver med Guld og Farvepragt.
Sølvlamper kaste Glorie omkring det Dødens Sted,
Hvor Herrens Engel trøsted med Livsens-Herlighed.
Tys, ude stiger Stormen, den synger store Ting,
Og Kirkenissen stirrer fra Kuplen vidt omkring.

Kirkenissen.

Hvorfor er her denne Travlhed?
Jeg kjender ei Festen, de feire,
Den varer i Nætter og Dage.
See alle Biskopper og Præster
I deres rigeste Klædning,
Men Alle med Sværd om Lænden,
Alle herinde og ude
Bære Vaaben og Rustning.

Stormvinden.

Over Jerusalem svæver
Atter Fordærvelsens Engel!
Jeg kan Budskabet melde,
Vidt har jeg stormet omkring.
Ørkenens Skarer, hvis Tanke
Brænder som Afrikas Sol,
Jage nu seirende fremad,
Jage med mig omkap.
Af Propheten er lovet
Paradiis hver Den, som kjæmper,
Om kun saalænge, Kamelens
Diende Unge slipper,
For at inddrikke Luften!
Hver, hvis Fod bliver støvet
Under Slaget for Herren,
Vil paa den Dag, han dømmes,

Være fra Lidelsen fjernet
Meer, end Veien kan være,
Som den hurtigste Rytter
Lægger bag sig paa Flugten
Gjennem tusinde Aar!
Kjæmpe for Troen er større,
Bedre, selv mere helligt,
End det, at række en Pilgrim
En vederqvægende Drik.
— Derfor bruse de fremad,
Derfor eie de Seiren!
Der er ei Søvn, ei Hvile,
Skaren voxer hver Time.
Hver en Vunde vil være
Sød som et Kys af Qvinden,
Blodet vil lyse som Skyen,
Morgensolen beskinner.
Derfor er Seiren deres,
Derfor skal Mahomeds Maane
Plantes som Seiersbanner
Over Jerusalems Mure;
Blodet skal flyde i Strømme
Gjennem Gader og Porte,
Det skal flyde om Graven,
Her hvor Qvinderne græde,
Og hvor Engelen trøsted'
Med Opstandelsens Ord.

Chor af Christne.

Min Sjæl er spændt i Angst og Nød,
Dybt Hjertets Vunde brænder,
Dig, Herre over Liv og Død,
Mit Sjælesuk jeg sender!
Mit Hoved ligger i dit Skjød,
Jeg folder mine Hænder.

Kirkenissen.

De vilde Skarer komme,

De fæle Skrig jeg hører,
De blande sig med Stormen,
De trænge ind i Kirken.
Hør Sabelhug og Dødssuk,
Den røde Fakkel skinner
Igjennem Tempeldøren.
En Skikkelse sig viser,
En Mand, vild, bleg og blodig,
Han styrter frem og løfter
Begfaklen, som han slynger
Mod de forgyldte Bjælker
Og mod det rige Forhæng.
Han standser, thi forbi ham
En Skare Dødens Aander
I lange, hvide Klæder
Hensvæve som en Taage,
De svinge Palmegrenen,
Den som et Ildriis truer;
Der allerforrest seer jeg
Sancta Veronica.
Han løfter atter Faklen —
Hvo tør afbrænde Templet!
Dit Navn, Du vilde Tiger,
Dit Navn skal vække Rædsel
Naar Verden nævner det!

Veronikas Aand.

Ahasverus! — —

Stormvinden.

Ahasverus!
Hvorfor standser Du forfærdet?
Haaret staaer Dig om dit Hoved,
Dine Øine vil af Hulen,
Bleg og blaa din Læbe zittrer!
Som en Malmfigur Du staaer jo,
Stirrer hen mod Klippegraven,
Hvor de tusind' Lampers Flamme

Synes blege Blomsterblade
Mod den Glands, som Graven sender,
Der hvor Jesus Christus opstod.

Veronikas Aand.

Ahasverus! — —

Stormvinden.

Ahasverus!
Jeg ham griber, jeg ham hvirvler!
Dybt forfærdet gjennemzittret,
Sønderknust han synker om.
Ahasverus! Ahasverus!
Du skal leve, Du skal lide,
Vandre, vandre, altid vandre,
Husker Dù din Herres Dom!

Ahasverus.

Som Moses saae jeg Flammen,
En Stemme talte fra den. —
Hvo ere disse Christne?
Beskytter Du, Jehova,
Det Folk, som jeg forfølger? — —
Ja vandre vil jeg, vandre
Til deres største Byer;
Jeg vil med Sandheds Villen
Dem læse som en Bog,
See Handlingen og Troen;
Jeg vil, — thi jeg som Moses
Har hørt en Røst fra Flammen,
En Røst fra bedre Tid!

Chor af Muselmænd.

Gud er kun een, og Mahomed er hans Prophet!

Julemorgen. Aaret 800. Rom.

En Borger.

Ham er det med de store, klare Øine,
Den kraftig raske Mand med sølvhvidt Haar,
Ham er det, Frankerkongen Carl, en Ven
Og tro Forfægter af vor hellige Fader.

En Anden.

Strengt har han her holdt Ret; Rebellerne
Som rev Pav' Leo ud af Processionen,
Er' fængslede og Øxen venter paa dem.

Den Første.

Han er en Julius Cæsar for vor Tid,
Urolig, kjæk og altid lykkelig!
Hans Tanke flyver og hans Arm har Kraft
Fra Spaniens Bjerge og til Roms Campagne,
Fra Bretland til Germaniens sidste Grændse.
Han præker Evangelium med Sværdet,
Og døber Hedningen i Hedningblod!

En Tredie.

Han Paven hjalp mod Longobarderne;
Jeg har ei seet ham siden, før idag!
Da var jeg ogsaa med at juble for ham.
Det hele Rom drog ud i Procession
At møde ham, jeg saae ham siden knæle
Med Paven ved St. Peters gyldne Kiste
Og love helligt Venskab hele Livet.
Kong Carl er stærk som Ven og haard som Fjende.

Den Første.

Med ham er Lykken, derfor voxer stolt
Hans Land og Rige. Du skal faae at see,
Tilsidst det voxer ned til Bosporus,
Han sætter sig paa Thronen i Byzanz.

Den Anden.

Dertil behøves kun et Giftermaaal.
Irene, Keiserinden, er en Djævel,
Men han kan tæmme Djævle, har vi seet,
Og om de ikke ville, tugter han dem
Med Ild og Sværd! — Men hvilken Trængsel hist!
De strømme alle ind i Peters-Kirken!
Kom, Nabo! see de pavelige Tropper
Marschere frem fra Vaticanets Bue.
Pav' Leo kommer! Lad os faae en Plads.

Svalerne.

Her vi har vor lille Rede,
Her er lustigt, luunt og godt,
Høre kan vi hvad der nede
Folket siger, stort og smaat.
Vi forstaae det, vi kan tale,
Vi kan sige store Ting,
Ikke Folk i Pavens Sale
Var saa vidt, saa vidt som vi.

Den Ene.

Jeg har været længst, det troer jeg!
Jeg har været i Byzanz,
Seet Irene, Keiserinden!
Jeg er født der udenlands.
Paa den aabne Plads med Træer,
Der hvor Helgenstøtter staae,
Mangen Nat fra Moders Rede
Paa de Knælende jeg saae;
Deres syge Børn de lagde
Fromt i Steenfigurens Arm.
Siden saae jeg Billedstormen,
Hvilken Jammer, hvilken Harm!
Selv jeg mistede vor Rede,
Alle Gader fløb med Blod.

Kun flenge mit Bryst itu,
O Christus, Du Rose blandt Tjørne,
Hvor bløder og blomstrer dog Du!"
Her lyder Glædesbud mod Sky
Fra Davids Stad, de Christnes By.

Et Blad af Kroniken.

— Under Colosseums buskbegroede Mure, hvor Fuglen synger, hvor Guds Engle vogte om Korsets Træ, samler Folket sig. Den Rige og den Fattige staae Side ved Side, Mødrene løfte deres Smaa iveiret, den Diende vender sit Hoved fra Moderens Bryst, forundret over den stærke Bevægelse. En Pilegrim betragte de Alle; hans Fod har betraadt den Jord, som er hellig ved Jesus Christus, hans Øie har seet det Træ, som bar Frelseren; han saae det gjenreises, omstraalet af tusinde Sølvlamper, hans Røst blandede sig da med Menighedens Sang i Jerusalem, de Christnes By. Og Pilegrimen stiger op paa Marmorsøilen, der ligger knust og omstyrtet; han taler om de hellige Steder, og alle Ører og Hjerter lytte.

Men midt imellem dem Alle staae To, hvis Ansigter vidne om Slægten fra Korsets Land. Ned over Kinderne paa den Ældste rulle tunge Taarer, de falde i hans Skjæg; den Yngre er ikke saa blød, han stirrer omkring sig som Tigeren stirrer, naar den speider efter Bytte.

Menigheden synker i Knæ, de To staae opreiste som Markens vilde Tidsler. „Hebræer!" lyder det rundt om, og med vrede Ord og Miner stødes de ud af de Christnes Kreds, Forhaanelse følger dem.

Fast holder den Ældre om den Yngres Haand, de flygte ind i de snevreste Gader, ind i den mørkeste Krog, ind i det fattigste Huus.

„Broder i Israel, træd over min Tærskel!" er den Gamles Ord.

„Jerusalem, de Christnes By!" gjentager den Yngre, og hans Hænder knytte sig mod Panden; han farer op,

som vakt af en ond Drøm. Men blød og deilig klinger fra Kammeret tætved en Qvindes Sang, utallige Nætters Jammer og Længsel bæve i den:

Vi give vort Guld med Glæde,
Det sidste Smykke, vi have,
For det at kunne græde
Ved vore Kongers Grave.

For Hedningfolket vi træde,
Vi sælge os selv som Slave,
For det at turde græde
Ved vore Kongers Grave.

Og den gamle Hebræer fører sin Gjest ind i Kammeret, hvor rige Tapeter dække de raae Mure, hvor Røgelseskarret svinges; skjult, som engang de Christne, synge nu her Israels Børn deres Lovsang til Jehova. Og den Fremmede blander sin Stemme i deres Chor, den lyder som Stormens Sang; dybt og brændende beder hans Hjerte. Men fra den skjulte Baggrund høres den unge Jødindes sørgende Stemme: „For Jerusalems Tempel, som faldt, for Murene, som bleve nedrevne, for vore Konger, som de foragtede, for Israels styrtede Herlighed“ — „sidde vi her eensomt og græde!“ svarer Choret.

Først seent paa Natten tier Sangen og Bøgernes Læsning. I Stuen udbredes Hynder paa østerlandsk Viis, det usyrede Brød bliver brudt, Lammet spises, dets Blod er smurt paa Dørstolperne efter hellig Brug.

Midnat.

Den Fremmede.

Saa er Jerusalem de Christnes By!
Vee Dig, o Israel, hvor er din Lykke!
Naar skal opfyldes Loven og Propheten,
Vil da Messias aldrig, aldrig komme?

Den gamle Hebræer.

Han kommer! ja, Prophetens Ord opfyldes,
Han kommer, han er kommet, jeg det troer!
Det Skib, som førte hid den Pilegrim,
Som nylig prædiked' i Colosseum,
Har bragt et Rygte hid, et selsomt Rygte;
Fjernt i Arabien, i Ørkenlandet,
Hvor Ismael, Slavinden Hagars Søn,
Blev Stammefader til et mægtigt Folk,
Er fremtraadt en Prophet, forkyndende
Den eneste, den sande Gud. Saa er det!
Jeg veed ei mere, men jeg troer derpaa,
Han er Messias, han maa være ham,
Han kommer! hvad os lovet er, vil skee.

Den Fremmede.

Ham er det, ham! vor gamle Herlighed
Skal atter fødes som i Davids Tid.
De nye Verdensslægters Kamp var kun
En Leg af Skyerne, mens det var Nat,
Nu stiger atter Østens klare Sol!
Messias kommer, Israels Messias.
Min Fod har ikke Hvile, jeg maa vandre,
Mit Hoved kan ei bøie sig til Blunden,
Nei vandre, vandre — til Arabien!
Til Ørknens Sand, hvor Ismael var Hersker!

Den gamle Hebræer.

Hvad er dit Navn, Hebræer?

Den Fremmede.

Ahasverus.

Arabien.

Beduinen (til sin Hest, idet de jage gjennem Ørkenen).

Løft dit stolte Hoved med de kloge, menneskelige Øine! Lad din lange, hvide Manke flyve som skinnende,

sølvhvide Faner om den slanke Hals, som Amuletten skjærmer og som Ørkenens deiligste Qvinde klappede med sin fine Haand.

Ikke gaaer det til den rolige Leir ved den blomstrende Oase, hvor Teltene ere udspændte og de gamle Qvinder malke Kamelerne, medens Ungdommen sidder i Kreds og hører Eventyr, skjønnere og mere rige end Arabiens Deilighed.

Ikke gaaer det paa Rov, hvor Karavanen kommer med kostbart Kjøbmandsgods paa de velbeladte Kameler, og deilige Qvinder siddende paa det sammenrullede Telt paa Dromedarens Ryg, langsomt bevægende sig fremad gjennem Ørkenens rødgule Sand, hvor Sporet forsvinder, som Vandslangens Spor paa Søens Flade.

Til Mekka, Arabiens prægtige By, flyve vi! Til Templet Kaaba, hvor Gudebillederne ere omstyrtede, hvor nu af den gamle Pragt Intet er tilbage, uden de gyldne Navne paa Digterne, der seirede i Sangens Væddekamp. Til Mekka flyve vi, for at skue Propheten og under hans Fane beseire Verden!

De skarpe Sværd skulle trænge ind i vort Kjød, de brændende Byers Flamme omviste os, som Ørkenens Sand løftet af Samum; men Mahomeds Navn skal lyse over Jorden, og vi skulle nævnes i Sangen, naar Digterne begynde deres aarlige Væddestrid! vi skulle gjennem Aartusinder lyde fra Læben, der hvor en Skare samler sig ved Oasens rindende Kilde, eller ved Cisternerne, der fyldes med Skyens vederqvægende Vand.

Flyv afsted, hurtig som Strudsen, der jages over Sandet! Du forstaaer mit Ord og min Tanke, derfor vrinsker Du, som hørte Du den skingrende Kobbertrompet! Du vrinsker og strækker de fine og stærke Been og det stolte Hoved fremad, saa at de mødes og kløve Vinden. Gud er kun een, og Mahomed er hans Prophet!

Jerusalem.

Den hellige Gravs Kirke.

Høit over Klippehulen, hvor Christi Liig blev lagt,
Nu Marmorkuplen hvælver med Guld og Farvepragt.
Sølvlamper kaste Glorie omkring det Dødens Sted,
Hvor Herrens Engel trøsted med Livsens-Herlighed.
Tys, ude stiger Stormen, den synger store Ting,
Og Kirkenissen stirrer fra Kuplen vidt omkring.

Kirkenissen.

Hvorfor er her denne Travlhed?
Jeg kjender ei Festen, de feire,
Den varer i Nætter og Dage.
See alle Bisfopper og Præster
I deres rigeste Klædning,
Men Alle med Sværd om Lænden,
Alle herinde og ude
Bære Vaaben og Rustning.

Stormvinden.

Over Jerusalem svæver
Atter Fordærvelsens Engel!
Jeg kan Budskabet melde,
Vidt har jeg stormet omkring.
Ørkenens Skarer, hvis Tanke
Brænder som Afrikas Sol,
Jage nu seirende fremad,
Jage med mig omkap.
Af Propheten er lovet
Paradiis hver Den, som kjæmper,
Om kun saalænge, Kamelens
Diende Unge slipper,
For at inddrikke Luften!
Hver, hvis Fod bliver støvet
Under Slaget for Herren,
Vil paa den Dag, han dømmes,

Være fra Lidelsen fjernet
Meer, end Veien kan være,
Som den hurtigste Rytter
Lægger bag sig paa Flugten
Gjennem tusinde Aar!
Kjæmpe for Troen er større,
Bedre, selv mere helligt,
End det, at række en Pilgrim
En vederqvægende Drik.
— Derfor bruse de fremad,
Derfor eie de Seiren!
Der er ei Søvn, ei Hvile,
Skaren voxer hver Time.
Hver en Vunde vil være
Sød som et Kys af Qvinden,
Blodet vil lyse som Skyen,
Morgensolen beskinner.
Derfor er Seiren deres,
Derfor skal Mahomeds Maane
Plantes som Seiersbanner
Over Jerusalems Mure;
Blodet skal flyde i Strømme
Gjennem Gader og Porte,
Det skal flyde om Graven,
Her hvor Qvinderne græde,
Og hvor Engelen trøsted'
Med Opstandelsens Ord.

Chor af Christne.

Min Sjæl er spændt i Angst og Nød,
Dybt Hjertets Vunde brænder,
Dig, Herre over Liv og Død,
Mit Sjælesuk jeg sender!
Mit Hoved ligger i dit Skjød,
Jeg folder mine Hænder.

Kirkenissen.

De vilde Skarer komme,

De fæle Skrig jeg hører,
De blande sig med Stormen,
De trænge ind i Kirken.
Hør Sabelhug og Dødssuk,
Den røde Fakkel skinner
Igjennem Tempeldøren.
En Skikkelse sig viser,
En Mand, vild, bleg og blodig,
Han styrter frem og løfter
Begfaklen, som han slynger
Mod de forgyldte Bjælker
Og mod det rige Forhæng.
Han standser, thi forbi ham
En Skare Dødens Aander
I lange, hvide Klæder
Hensvæve som en Taage,
De svinge Palmegrenen,
Den som et Ildriis truer;
Der allerforrest seer jeg
Sancta Veronica.
Han løfter atter Faklen —
Hvo tør afbrænde Templet!
Dit Navn, Du vilde Tiger,
Dit Navn skal vække Rædsel
Naar Verden nævner det!

Veronikas Aand.

Ahasverus! — —

Stormvinden.

Ahasverus!
Hvorfor standser Du forfærdet?
Haaret staaer Dig om dit Hoved,
Dine Øine vil af Hulen,
Bleg og blaa din Læbe zittrer!
Som en Malmfigur Du staaer jo,
Stirrer hen mod Klippegraven,
Hvor de tusind' Lampers Flamme

Synes blege Blomsterblade
Mod den Glands, som Graven sender,
Der hvor Jesus Christus opstod.

Veronikas Aand.

Ahasverus! — —

Stormvinden.

Ahasverus!
Jeg ham griber, jeg ham hvirvler!
Dybt forfærdet gjennemzittret,
Sønderknust han synker om.
Ahasverus! Ahasverus!
Du skal leve, Du skal lide,
Vandre, vandre, altid vandre,
Husker Du din Herres Dom!

Ahasverus.

Som Moses saae jeg Flammen,
En Stemme talte fra den. —
Hvo ere disse Christne?
Beskytter Du, Jehova,
Det Folk, som jeg forfølger? — —
Ja vandre vil jeg, vandre
Til deres største Byer;
Jeg vil med Sandheds Billen
Dem læse som en Bog,
See Handlingen og Troen;
Jeg vil, — thi jeg som Moses
Har hørt en Røst fra Flammen,
En Røst fra bedre Tid!

Chor af Muselmænd.

Gud er kun een, og Mahomed er hans Prophet!

Julemorgen. Aaret 800. Rom.

En Borger.

Ham er det med de store, klare Øine,
Den kraftig raske Mand med sølvhvidt Haar,
Ham er det, Frankerkongen Carl, en Ven
Og tro Forfægter af vor hellige Fader.

En Anden.

Strengt har han her holdt Ret; Rebellerne
Som rev Pav' Leo ud af Processionen,
Er' fængslede og Øxen venter paa dem.

Den Første.

Han er en Julius Cæsar for vor Tid,
Urolig, kjæk og altid lykkelig!
Hans Tanke flyver og hans Arm har Kraft
Fra Spaniens Bjerge og til Roms Campagne,
Fra Bretland til Germaniens sidste Grændse.
Han præker Evangelium med Sværdet,
Og døber Hedningen i Hedningblod!

En Tredie.

Han Paven hjalp mod Longobarderne;
Jeg har ei seet ham siden, før idag!
Da var jeg ogsaa med at juble for ham.
Det hele Rom drog ud i Procession
At møde ham, jeg saae ham siden knæle
Med Paven ved St. Peters gyldne Kiste
Og love helligt Venskab hele Livet.
Kong Carl er stærk som Ven og haard som Fjende.

Den Første.

Med ham er Lykken, derfor voxer stolt
Hans Land og Rige. Du skal faae at see,
Tilsidst det voxer ned til Bosporus,
Han sætter sig paa Thronen i Byzanz.

Den Anden.

Dertil behøves kun et Giftermaaal.
Irene, Keiserinden, er en Djævel,
Men han kan tæmme Djævle, har vi seet,
Og om de ikke ville, tugter han dem
Med Ild og Sværd! — Men hvilken Trængsel hist!
De strømme alle ind i Peters-Kirken!
Kom, Nabo! see de pavelige Tropper
Marschere frem fra Vaticanets Bue.
Pav' Leo kommer! Lad os faae en Plads.

Svalerne.

Her vi har vor lille Rede,
Her er lustigt, luunt og godt,
Høre kan vi hvad der nede
Folket siger, stort og smaat.
Vi forstaae det, vi kan tale,
Vi kan sige store Ting,
Ikke Folk i Pavens Sale
Var saa vidt, saa vidt som vi.

Den Ene.

Jeg har været længst, det troer jeg!
Jeg har været i Byzanz,
Seet Irene, Keiserinden!
Jeg er født der udenlands.
Paa den aabne Plads med Træer,
Der hvor Helgenstøtter staae,
Mangen Nat fra Moders Rede
Paa de Knælende jeg saae;
Deres syge Børn de lagde
Fromt i Steenfigurens Arm.
Siden saae jeg Billedstormen,
Hvilken Jammer, hvilken Harm!
Selv jeg mistede vor Rede,
Alle Gader flød med Blod.

Tiden gik og Tiden skifted',
Nye Billedstøtter stod,
Folket jublede: Irene!
Jeg fløi hen til hendes Slot,
Titted ind ad Vinduesruden,
O jeg husker det saa godt!
Midt i Keisersalen sad hun,
Stolt som Seirens rige Brud,
Bødlen stod ved hendes Side,
Han paa hendes Bud stak ud
Øinene paa hendes egen
Søn — jeg denne Rædsel saae,
Og hun løftede sit Hoved,
Satte selv sig Kronen paa;
Sønnens Skrig mig gjennembæved',
Bort fra Slot og By jeg drog
Over Have, over Bjerge;
Altid hører jeg det dog,
Angest-Skriget mig forfølger,
Hun og Bødlen for mig staaer,
Hendes blanke Krone brænder,
Synes jeg, i hendes Haar.

En Anden.

Ogsaa jeg fløi til en Rude,
Men et deiligt Syn jeg saae,
Det engang i gamle Skrifter
Skal med Guld og Snirkler staae.
Jeg er født i Tydsklands Skove
Ved det sidste Hedning-Blus,
Hvor den stolte Eg blev fældet
Af Sanct Bonifacius.
Vidt jeg fløi, jeg fløi til Frankrig
Til det Slot, som Kongen har,
See da hændtes det en Aften,
Luften den var mild og klar,
Kongens Vindue stod aabent,
Nok saa dristig ind jeg fløi,

Lampelyset mig forskrækked,
Flere Stemmer gjorde Støi.
Jeg mig skjulte ved Karnissen,
Paa Kong Carl især jeg saae,
Han sig bøied over Bordet,
Pergamenter laae derpaa,
Og han tørrede sin Pande
Med det kunstigt syede Liin.
De, han havde hos sig, hedte
Angelbert og Alcuin.
Mangt et kraftigt Ord de talte,
Herligst talte Kongen dog,
Om de tydske Heltesange
Og om Landets gamle Sprog,
Folkets Lykke, Videnskaben;
Nok saa ivrig Kongen blev,
Saa han kastede sit Klæde
Høit henover ham der skrev,
Mig det ramte, og forskrækket
Fløi jeg — ei jeg vidste hvad —
Jeg fløi Kongen ned paa Brystet,
Og jeg rysted som et Blad.
Han med begge Hænder greb mig,
Jeg i Dødsangst sprælled' vildt,
Sine kongelige Læber
Trykkede han paa mig mildt,
Satte mig saa ud af Vinduet,
Sagde! „Lille Fugl, flyv frit!"
Derved just blev jeg hans Fange,
Altid følger jeg, og tidt,
Mellem tusind bedre Sange,
Mærker han mit Qvirrevit.

En Tredie.

Elsker saa Du Frankerkongen,
Skynd Dig da til Reden hist,
Ting, som vidt og bredt vil rygtes,
Skee i denne Time vist.

Jeg har hørt en Fugl imorges
Synge om det, og jeg veed,
Sidste Nat Pav' Leo samled'
Al sin første Geistlighed,
Raad blev holdt, og tidt man nævned'
Kongens Navn, ja Noget skeer!
Lad os flyve hen til Ruden,
Der man ind i Kirken seer.

(De flyve mod Kirkevinduet.)

Hele Folket ydmygt knæler,
Rig og Fattig, Høi og Lav,
Herligt Lamperne, som Stjerner,
Straale om Sanct Peters Grav.
Nærmest Graven knæler Kongen,
Fromt han sig paa Brystet slaaer;
Choret opfyldt er af Præster,
Frem af Skaren Paven gaaer.
Med en gylden Keiserkrone
Nærmer han sig høitidsfuld
Frankerkongen, paa hans Hoved
Sætter han det blanke Guld,
Folder sine fromme Hænder
Og begeistret bryder ud:
„Leve Romerrigets Keiser,
Carl August, indviet af Gud!"

Samme Aften.

Joden Isaks Huus.

Ahasverus sidder foran en udgaaet Ild. **Isak** træder ind.

Isak.

Hvad! Er I blevet hjemme, vise Rabbi?
Det hele Rom er Festlighed og Glæde,
Europa har igjen en romersk Keiser.

Ahasverus.

Jeg veed det!

Isak.

Vi maae skilles ad imorgen,
Jeg reiser bort. Bliv og benyt mit Huus,
Hvad eller har I Lyst at følge med mig?

Ahasverus.

I reiser?

Isak.

Just i dette Øieblik
Jeg kommer fra den ædle Keiser Carl;
Han lod mig kalde. Jeg har ofte før
Udført hans Bud, nu sender han mig atter.
Jeg gaaer som hans Gesandt til Bagdad, til
Harun al Raschid, Tyrkens Salomon,
Hvem Keiser Carl vil give Efterretning
Om sin Indvielse til romersk Keiser.
En Hob Soldater skal ledsage mig
Til Kysten, til den Stad Brundusium,
Hvor jeg indskiber mig med rige Gaver.

Ahasverus.

Alt længe, Israel, blev dine Sønner
De Christnes Tjenere!

Isak.

I seer saa vred ud.
Hvo tjener ikke gjerne Keiser Carl!
Mig Tusinde misunde vil mit Hverv.
Følg med mig, har I intet bedre Maal!
I har Erfaring, taler alle Sprog,
I kan saa herligt mig forkorte Reisen.
Naar I fortæller, maa man næsten troe,
I levet har igjennem alle Tider.
Følg med mig, vise Rabbi! det at reise,
At see sig om, gjør Livet langt og rigt,
Og Livet er og bliver dog det Bedste.

Ahasverus

Det Bedste!

Isak.

Ja, det troer jeg nu engang,
Vi vil ei strides, følg nu bare med mig,
I skal ei lide Tab, nei have Vinding!
Kostbare Tæpper, Røgelse og Perler
Vi bringe hjem igjen fra Orienten.
Jeg reiser sikkert, reiser som Gesandt,
I fører ogsaa Eders Deel tilbage.
Hvi fæster saa I Eders Øine paa mig,
Hvorfor tilhyller saa I Eders Hoved?
I sønderriver Eders Bælte! Rabbi,
Hvad er det? Hvilke Tanker fra Gehenna
Gaae op i Eders Sjæl? I hader jo
De Christne meget mere, end I hader
De vilde Hedninger!

Ahasverus.

Jeg hader dem!
Har I ei hørt, Ulvinden sønderslider
Sin egen Unge, naar hun kommer efter,
At den kun halvt er hendes Kjød og Blod,
Og halvt er Hundens! Vildere hun hader
Et saadant blandet Blod. Og sligt et Afkom
Er' disse Christne. Ja, jeg hader dem!
Jeg haded' dem fra deres første Udspring,
Selv før min Tanke var mig klar, hvorfor!
Instinctet drev mig, og jeg dem forfulgte,
Jeg løfted Faklen selv i deres Tempel.
Da rysted mig et Syn, jeg ei forstod det,
Jeg troede, jeg som Moses saae en Flamme,
Og ud af Flammen talte Stemmen til mig;
Det var i Kirken, over Christi Grav.
Da spurgte jeg mig selv og Verden ad:
„Hvo er disse Christne? Kan Jehova
Beskytte dem? — Jeg gaaer til deres Byer,

Jeg speider deres Handlinger og Tro."
Og jeg drog bort; jeg kom, jeg saae og læste
I alle Stæder og i alle Hjerter;
Jo meer jeg læste, desto klarere
Blev for mig Bogens Indhold og dens Formaal.
Idag jeg læste her det sidste Blad;
Den hele Bog jeg kjender nu, den handler
Om Israel, men om det falske Israel,
Den stolte Skygge af vor Herlighed!
Det sidste Blad i Bogen viser det:
Pav' Leo salver Frankerkongen Carl,
Og han er stor og glad, som Saul jo var det,
Da Samuel paasatte ham en Krone.
Du skjønne Israels Træ, Du ligger splintret,
Men Christendommen, dette vilde Skud,
Der udsprang dybt fra Roden, trives herligt,
Det er vor Tro forfalsket, som nu blomstrer!
Vor Kongemagt, vort Hierarchie blev gjenfødt,
Det Israel er, men et forfalsket Israel.
Al Viisdom har de laant af vore Bøger,
I tusind' Aar de kom til, hvor vi var:
Det er det Nye, Bedre, Verdens Stræben!
Ulvindens Unge, halv kun hendes Blod,
Som skulde sønderives af sin Moder,
Er voxet til; — hun ligger dræbt og haanet,
Men Ungen, stærk og stor, er Skovens Herre!
Tjen ham, bøi Dig for ham, slik Støvet bort!
Min Vei er ikke din, vi mødes aldrig!

(iler ud.)

Chor af Engle.

O Ahas! Dig vi følge paa din Vei,
Din Vinge voxer, men Du veed det ei!

Fjerde Afdeling.

Slottet Canossa.

Borgstue.

En Deel af Markgrevindens, Pavens og Keiser Henriks Folk. Ahasverus sidder høit ved et Vindue og seer ned i Gaarden.

En af Markgrevindens Tjenere.

Før var her Fest paa Fest, nu er her dødt,
Vi leve jo som i beleiret Tilstand,
Det hele Slot er ret et Sørgehuus.
Vor kloge, hjertensgode Markgrevinde
Er dybt bedrøvet over al den Strenghed.
Vor hellige Fader viser hendes Slægtning.

En Anden.

Jeg veed, at hun for Keiser Henriks Skyld
Har tryglet Paven; men fra denne Kant,
Skjøndt han er hende inderlig hengiven,
Hun bragte det dog ikke til Forsoning.
Streng er Gregor; han vil, at Keiseren
I en Bodfærdigs Klædning, knælende
Skal overrække ham sin Keiserkrone,
Og sige høit, at han er den uværdig.

Den Første.

Ha det er haardt.

En af Pavens Folk.

Men det er vel fortjent,
Og Keiser Henrik lystrer, skal I see!
Det er jo alt den tredie Aften nu,
Han staaer derude i den ydre Slotsgaard
Barbenet, med en ulden Kappe kun,
Med Graad og Klageraab, som ikke høres.

Alt gaaer ud paa at blive løst af Bannen,
At han kan straffe sine tydske Fyrster.

En keiserlig Knegt.

I lyver, I har Uret mod vor Keiser,
Og kan jeg ei bevise det med Ord,
Saa skal jeg vise det med dette Bradspid!

Borgfogden.

Lidt rolig! Vand i Blodet, Kammerat!
Her taales ingen Strid, og mindst af Eder,
Bøi heller Hovedet, som Eders Herre.

Den keiserlige Knegt.

I spotte os! Saa skal da ogsaa — —

En ældre Kammerat.

Ditlev!
Her er ei Tid og Sted til Strid for os.
Tilgiv ham, Venner! han er lidt forstyrret,
De kolde Nætter paa Savoiens Bjerge,
Den Kjærlighed, han bærer for vort Herskab,
Har rystet Hjernen paa ham.

Borgfogden.

Ingen Strid!
Vi kunne tale mindeligt derom;
Hvorledes sætter I det Hele sammen!

Den Ældre.

De tydske Fyrster, Keiserens Vasaller,
Har hærget Landene med Ild og Sværd;
Hver Reisende aftvang de Leide-Penge.
Det vilde han ei taale og lod bygge
Rundtom i Landet stærke Ridderborge
Til Værn; det hjalp ei, Paven gav dem Medhold,

Den keiserlige Knegt.

De falske Sachser sløifed' vore Borge,
Den matte Løve sparkede de til.
Kan Paven vel forsvare det for Gud?

Den pavelige Knegt.

I Himlen hersker Gud, paa Jorden Paven!

Den keiserlige Knegt.

Gregor vil, troer jeg, gjerne det skal gjælde!
Han skalted' dristigt i vor Keisers Land,
Behandled' ham som Skolepog og stevned'
Ham hid at gjøre Regnskab for sit Levnet.
Det var at skjænke Bægeret for fuldt!
Vor Keiser født og baaret er til Kronen,
Han reiste sig, og Sceptret blev en Svøbe!
Da skrev Gregor igjen til Bisperne:
Ophøiet er' I over alle Konger,
I Ban jeg lyser herved Keiser Henrik,
Banstraalen overskjærer alle Baand.
Og han stod ene, haanet og forladt.
Det hele Tydskland er et lovløst Land —
Saaledes vilde, gjorde Pave Gregor.

Den pavelige Knegt.

Nu jager jeg Dig Sværdet gjennem Livet!

Borgfogden.

Jeg paa mit Ansvar lader hugge ned
Enhver, der bryder Freden her i Slottet.

Den ældre Krigsknegt.

Ulykken skal man agte, har jeg hørt,
O, hvo var meer ulykkelig end Henrik!
Betænk den tunge Pilgrimsfart herhid.
De tydske Fyrster spærred alle Veie,

Han med sin Hustru og sit stakkels Barn
Tidt som en Hund har krøbet paa sin Bug
Høit paa Savoiens vilde, nøgne Bjerge.

En anden Krigsknegt.

Hvorledes fandt I Vei? hvor kom I frem?

Den Forrige.

Hvor vi kom frem? Igjennem Iis og Snee,
Saa Hænderne var ved at fryse af!
Vi maatte vaske dem til Liv i Sneen,
For at faae bundet Toug og Stænger sammen;
Saaledes gik det over dybe Kløfter
Og op af steile, glatte Klippemure.
Vi bandt paa vore Heste Fødderne
Og lod dem glide ned; og skete det,
De brak et Been, saa jog vi Kniven i dem
Og flaaede Huden af; i saadan en
Vi maatte slæbe Keiserinden fremad.
Det var en Gru! vor stakkels Keiser Henrik!
— Vi takke maae Hebræeren derhenne,
Han gik os flink tilhaande, førte os.
Da Keiserinden sank halvdød i Sneen,
Han løfted' hende høit paa sine Arme
Og vandred' ufortrødent altid fremad.
Hebræer! hvorfor sidder Du saa stille,
Og stirrer gjennem Vinduet ned i Gaarden?
Jeg roser Dig! Sligt er vist aldrig hændt Dig.

Ahasverus.

Jeg seer paa Verdens sære Herlighed,
Paa Keiseren, barfodet og i Taarer:
Jeg tænker derhos paa en gammel Vise:

Verdens Aand er Straffens Aand,
Den Rigeste Intet eier;
Barnehaand bliver Kjæmpehaand,
Lykkehjulet dreier.

Midnat.

Chor af Engle.

Ved Taarnets Lydhul, der hvor Ranken
I Maanens Skin sin Skygge skrev,
Staaer Ahas — hør hans Hjertes Banken,
Sin Kjortel han fra Brystet rev. —
Et Aandens Blik gaaer gjennem Tanken
Om hvad han var og hvad han blev.

Ahasverus.

En Verdens Aand er denne Christendom,
Men en Forbandelse mod Israels Folk!
Som en Koral-Ø er den voxet frem
Trods Havets Magt, trods alle stærke Storme;
Nu staaer den blomstrende med høie Palmer,
Med rige Blomster i det varme Solskin.
Vil Jehova den ryste i dens Grundvold?
Vil Jehova, den atter styrte skal?
Nei, nei! — Gregor, Du ligger paa din Pragtseng
Med kostelige, tunge Silkeforhæng,
Og store Aander, mægtige at ryste
Et Kongerige, herske i din Tanke;
Din Verdens Sang er Hierarchiets Storhed.
Barfodet og i Poenitentsedragt
Staaer Keiser Henrik i den aabne Gaard,
Knust er hans Stolthed, men ei knust hans Had!
Det blunder, men den Blunden føder Drømme,
Saa Jorden bæve vil, naar de opfyldes.
Gregor! jeg seer i Dig den christne Stor-Aand.
Et Pragt-Træ steg af et foragtet Frø,
Og jeg ydmyget staaer, som Keiser Henrik!
Jeg staaer i den tillukte Verdens-Gaard,
Kan ei forlade den, men maa, som han,
Først løses af min Ban. Han stod i Nætter,
Men mine Nætter er' Aartusinder!

— Det blusser selsomt op i mine Tanker,
Som om jeg var den hele, store Sum
Af Verdens Strid mod det Guddommelige,
Som om jeg var et kraftigt Aandens Lys,
Der slukkes ikke under alle Storme. — —
Jeg svimler! Hvad var Tanken? Ei jeg veed den.
Hver drømmer sit, Gregor, som svinger Lynet,
Og han, hvis Scepter blev en Tiggerstav.
Men hvilken Drøm opfyldes? — Jeg har ingen.

Chor af Engle.

I Livets store Timer fødes
Der Tanker for en Evighed;
Hvad kom fra Gud i Gud vil mødes,
Men Engle selv ei Tiden veed.

Korsfarerne.

Tydskland.

(Landevei udenfor et Kloster.)

Ahasverus.

Tidt paa min Vandring i de hede Zoner
Jeg saae de vilde Oxer reent forsmægte.
Rundtom dem fandtes kun glohede Stene
Og store, skarpe Tidsler; men hver Tidsel
Indsluttede i sit pigbesatte Hoved
En Lædskedrik, de af Instinct det knuste.
De skarpe Pigge rev dem Munden blodig,
Mens Tungen slikkede den kjøle Drik.
For mig er Jorden slig en Tidselblomst,
Jeg gad den knuse — om jeg end forblødte,
Jeg blev for første Gang dog vederqvæget!
Min Tørst er den at hvile, finde Ro,
Forglemmelse. Men Tidselblomsten brister!
Det er mod Aften, alle Tegn er' der,
Snart endes vil det store Verdensdrama!

Fra Verdens fire Hjørner komme jo
Nationerne, de skulle samles atter,
De stride Strømme, skilt af Had og Nid,
Og samles, hvor Jehovas Alter stod,
I Davids Kongestad, Jerusalem.
— For mig er Verden nu en aaben Bog,
Du Israels Kongekrone var et Sol-Kys
Paa Orientens Plante; den fremstod,
Var Blomst, og faldt i samme korte Nu.
I Sekler stod den visne Stilk tilbage,
Nu snoer sig om den alt Europas Grønt,
En Arons Stav, som blomstrer frisk og skjøn,
Før Herren knuser Jorden, der har fuldendt.

En ung Ridder ledsaget af **en Munk** træder ud af Klosteret.

Ridderen.

Den nærmer sig den store, stolte Hær,
De rige Rustninger i Solen blinker!
De komme, og jeg slutter mig til dem;
Giv mig Velsignelsen, min fromme Fader!

Munken.

Den har Du, Du med Riddernavnet fik den.
Jeg saae Dig voxe op, jeg fik Dig kjær.
Du var et deiligt Barn, da Du blev Page,
De lange, gule Lokker krølled smukt
Omkring de runde, sunde Barnekinder,
Naar fromt andægtig Du gik til Capellet
Med Ridderfrøk'nens guldbeslagne Bog.
Jeg saae Dig, som din Herres Vaabendrager,
Flink strigle Hesten, lystig følge ham.
Nu har hans Sværd indviet Dig til Ridder.
Du vaaget har den lange Nat i Kirken,
Hvor alle fromme Billeder fra Muren
Tilsmiled Dig, thi Du var from og god.
Reen fra hver Synd Du der steg op fra Badet.
Din hvide Klædning Tegnet var paa Reenhed,

Det røde Skjærf, Du bløde vil for Kirken,
De sorte Sko, Du fik, antyde Døden,
De gyldne Sporer, Iver i at tjene
Din Gud. — Husk paa, Du agter Qvinden!
Beskjærm den Svage! denne Ridderdyd
Dig hæver over Hedenskabets Vise.

Den unge Ridder.

Tak for hvert Ord, din milde Læbe taler!
Jerusalem skal nævne mig som Ridder.

Munken.

Jeg hører Hornets Lyd og Hestetrampen,
Den fromme Ridderskare nærmer sig;
Fra Verdens mange Lande kom de sammen,
Een Aand, eet Folk — ja, saa er Herrens Villie!

(Korsfarere leire sig ved Veien; forskjellige Nationer mødes.)

En Russer.

Der høit fra Nord, fra Rusland kommer jeg,
I har vel hørt om Wladimir den Store!
Ham kjender Jøde, Græker, Muselmand,
Hver vilde, at han skulde være deres.
Græsk Christen blev han og lod ødelægge
Hvert russisk Afgudsbilled; Folket græd,
Men Ingen reiste sig til Strid mod ham.
Saa bød han, Rig og Fattig skulde døbes,
Han lod dem drive ud i Dnieperfloden
I Vand til Hals og Bryst, der fik de Daabs-Bad,
Selv hang jeg dengang paa min Moders Arm.
Jeg voxte op med Had mod Muselmænd
Og Jøder — de som prøvede at lokke
Fra Sandheds Tro vor store Wladimir. —
Mod Muselmænd jeg svinger nu mit Sværd,
Gjør atter Davids Stad til Christenstaden.

En Englænder.

Min Fader faldt ved Hastings, jeg nedstammer

Fra Nordens Argonauter, fra Normanner.
De saae i hver en fremmed Kyst et Kolchis;
Mig ligger dette gamle Sind i Blodet;
Mit Kolchis seer jeg i den hellige Stad,
Det gyldne Skind jeg henter fra Califen.

En Spanier.

Den store Cid, Don Roderigo Diaz,
Er mit Exempel! høit hans Navn besynges
I Schachterne, hvor Guldet graves ud,
I hver Fabrik, i Haandværksmandens Stue,
I Bondens Hytte og i Riddersalen!
Hans Daad opfylder Alle! Jeg er Spanier!
Som Cid jeg kjæmpe vil for Dyd og Tro!

En gammel Kriger.

Ved dette Tog er mig min Synd forladt,
Og da det er paa Verdens sidste Tider,
Saa er det klogt at staae sig godt med Himlen.

Ahasverus.

De drage bort, hver drives af sin Lyst!
Europa gyder ud sit Folk, og det forsvinder,
Som Bjergets Floder i det hede Sand. —
Jeg følger med til mine Fædres Grave,
Hvor Gottfried plante vil Europas Fane,
Før Jorden og mit Hjerte med den brister!

Samme Sted, tohundrede Aar derefter.

Ahasverus.

Her strakte sig en Skov langs denne Flodbred;
Hvert Træ er fældet, Floden blev den samme.
Her laae et Kloster, og den dybe Huulvei
Gik tæt forbi; nu ligger her en Stad
Med dybe Grave og med høie Mure.

Der paa det høie Punkt just Klostret laae,
Nu bygges der en stolt, en prægtig Kirke.
Hør Sang og Lystighed ved Slid og Slæb!
Saa lægges Steen paa Steen og Bjælker reises,
Og atter staaer det stille nogen Tid,
Saa bygges der igjen et hundred' Aar,
Og nye Stjerner følge paa hinanden.

Bygmesteren.

I ryster utilfreds med Hovedet,
Idet I seer paa hvad der alt er gjort;
Forstaaer I Kunsten! Seer I nogen Feil!

Ahasverus.

Hvor Mennesket og Tiden dog kan lege,
De bygge Korthuus, rive dem saa ned —
Der er en Travhed, som det gjaldt om Noget.

Bygmesteren.

Det gjælder om det Nyttige og Skjønne,
Det gjælder om Udholdenhed og Kraft;
I min Tid ei vil denne Bygning endes,
Jeg følger selv en afdød Mesters Plan,
Men jeg gjør mit; vor Tid udfører sit
Til Gavn for sig og for en ufødt Slægt!

Ahasverus.

Ret som det gaaer med hele Verdensgangen.

Bygmesteren.

Men Gud er der Bygmester, og han døer ei.
Ethvert Aarhundred er en Qvadersteen,
Han lægger til den forrige, der lagdes,
Imedens Slægter stige Trin for Trin.

Ahasverus.

Tidt synes der en Hvile.

Bygmesteren.

Ja den er der,
Men Hvilen er en Samlen kun af Kraft.
Eengang er alle Slægters Bygning fuldendt;
Hvad her da synes Leg og Barneværk,
Er dog et smukt, et nyttigt Tegn, vi hugge
I vort Aarhundred's stolte Qvadersteen.

Ahasverus.

Og eet Trin mere er det op mod Himlen?

Bygmesteren.

Man siger, hvert Aarhundred' er en Bølge,
Der bærer mod det Land: Fuldendelsen,
Hvert Bølgeslag vil sætte til en Steen
Paa Slægters Aandsudvikling, deres Lykke —

Ahasverus.

Det klinger vel, men Klangen er ei Sandhed.

Bygmesteren.

Jeg tvivler ei! der er en Verdens-Aand,
Historien forkynder Evangeliet! — —
Vor Bygning her, som sagt, er kun et Tegn
Paa Seklets Snille; — Gud han bygger fort.

Ahasverus.

„Historien forkynder Evangeliet?"
Jeg kjender ogsaa lidt til denne Bog.
Her, hvor Du bygger, stod engang et Kloster,
Korsfarerne, de bedste Mænd iblandt dem,
Lod sig indvie her, drog saa mod Østen,
Og Millioner fulgte, Gode, Slette —
Hvad vandt Europa ved, det gav sit Blod,
Ved to Aarhundreders Anstrengelser,
Der kun mislykkedes? To Qvaderstene
For Aandens Pyramide blev henslængte!

Bygmesteren.

Nei fremad, herligt fremad gik det just!
Nationerne sig nærmede hverandre,
Og under Mødet fødtes Frihedstanken.
En Mængde Herrer solgte deres Gods,
Det kom i Hænderne paa Borgerstanden;
Den altfor store Adelsmagt blev stækket,
Nyt Liv der kom i Videnskab og Kunst —
O, fremad, herligt fremad gik det just!

Ahasverus

(til en Skare, som har samlet sig om dem).

I give ham da Ret? I nikke til det!
Saa finde I, at Alt gaaer fremad,
At Alt er blevet bedre, meer fuldkomment,
Fra Paven selv og lige ned til Folket?

En Borger.

Nævn ikke Paven! Aldrig blev der født
En større Skurk, end han, der nu regjerer!

Ahasverus.

Har Vanvid slaget Dig? Bid af din Tunge,
Tør saa Du tale!

Borgeren.

Kjender I ei Paven,
Johan den Tre og Tyvende, den Synder!
Nævn mig en Last, som ikke han har øvet!
Sørøver var han jo fra første Færd,
Pav' Alexander fik han ud af Verden,
Sin egen Broders Kone har han favnet,
Trehundred Nonner fulgte siden efter.
Ha, nævn ei Paven! nei, saavidt dog er vi,
At vi tør kige ind i Munkecellen
Og Vaticanet med, og tale om det!

Ahasverus.
Du taler driftigt, som en Keiser Henrik,
Er Du en Konge, at Du saa tør tale?

Borgeren.
En Borger er jeg, deraf er jeg stolt!
En Tid vi os behandle lod som Hunde
Af Adel og af Fyrste! Gud skee Lov,
Den Tid er nu forbi, vi ogsaa have
Et Ord at tale med.

Ahasverus.
Men naar nu Pave
Og Ridderskab sig slutte imod Eder?

Borgeren.
Saa bliver det en Dyst, vi slaaes med dem,
Thi alle Landets Stæder holde sammen.

Bygmesteren (til Ahasverus).
Troer I endnu, det ei er gaaet fremad?

En anden Borger.
Tys, hvad var det? Stormklokken er i Gang!
Det vented' jeg. Nu er ei Tid til Sladdren,
Ethvert Qvarteer og hvert et Laug maa samles.

Mængden.
Til Vaaben! ud imod dem! Gud med os!
(iler afsted.)

Ahasverus.
De spredes ad, Stormklokken bliver ved!
Hvad gjælder denne Larm? Er Fjenden her?

Bygmesteren.
Javist — idag skal komme Kjøbmandsvogne,

Det veed Borgridderne, det Røverpak,
I hver en Huulvei kan man frygte dem.
— Hold op, I Svende, spænder Sværdet fast,
Afsted, for at forsvare Borgerretten!

(iler bort.)

Ahasverus.

Med Stadens Banner foran kommer Skaren
Til Fods og Hest. Jeg ene staaer tilbage.
Arbeidet hviler paa den store Bygning —
Naar seer jeg den fuldendt, og naar — udslettet.

Huulvei.

(Kamp mellem Kjøbmændene og Ridderne.)

Nattergalen (synger i Busken).

Hør Guds Røst fra Fuglehammen
Under Skovens dunkle Træer:
„Brave Mænd, som holde sammen,
Have tolv Mænds Styrke hver.“

Ahasverus
(gaaer de Kjæmpende forbi).

Det er den bedre Tid, den nye Bølge,
Der løfter Mennesket meer mod sin Gud!
(spottende.)
Den store Aandens Bygning voxer herligt!
— Lyksalig Den, som sover i sin Grav
Og bliver Jord i Jorden! Lykkelig
Den Døde, selv om han fortvivlet døer,
Det er forbi dog, reent forbi — for evigt.

Klosterkjøkken.

(Det koger og braser. Satan er Mesterkok.)

Satan.

Det er den hellige Julefest;
Koges skal der og brases.

Før vi vide det, Bisp og Prior
Komme her hjem fra Jagten.
Maden er udsøgt, Vinen er god,
Keiseren har den ei bedre.
Concubinen er nok saa smuk,
Hun og Munken er hjemme,
Elskovspanterne lege saa rart,
Inde i Kirken de støie.

En lille Djævel.

Jeg vilde saa gjerne i Kirken gaae,
See paa Munken og Nonnen,
Lære af dem det lystige Spil,
De gjøre saa helvedes deiligt.

Chor udenfor af Folket.

Det er den hellige Julefest,
Et Æsel vi føre til Kirke;
Selv har vi lavet os Bisp og Præst,
Nøgne Jomfruer dandse bedst,
Skjøndt Skoene ikke knirke.
Vi læse Messe saa fæl og styg,
Jomfruen sidder paa Æselets Ryg.
Æselet skriger: Hinham!
Kyrie, Gloria, Credo smukt,
Følger, det er en Fandens Lugt!
Hinham! hinham!

Satan.

Det er den hellige Julefest,
Folket er lystigt derude.
Æselfest har de og Narrefest!
Satan braser i Klosteret!

Bøhmen.

Ahasverus.

Ja, det gaaer fremad, altid lystigt fremad!
Det Laveste faaer Pladsen allerøverst,
Snart kommer Helved vel saa høit som Himlen.
I vilde Orgier gaaer Livet op,
Og klogt det er at dandse, som de Andre,
Bemale sig, som de, med Tidens Værme.
Kun Daaren staaer imod og vil mod Strømmen,
Han vil, og synker — og han slettes ud. —
Der kommer En — til Costnitz gaaer hans Vei,
Frit Leide fik han, ja som En til Galgen.
Det bedre var for ham og hele Landet,
Han blev fornuftig hjemme ved sin Dont.
Hvad gavned Wicliff England ved sin Lære!
Hos ham han hentet har sin — Taab'lighed.
God Lykke, Johan Huß! jeg varer høit:
Tag Dig iagt for Prager-Theologer.

En gammel Mand.

Det gaaer ham ikke godt, ei heller os,
Men Hjulet er i Gang, nu maa det rulle!

(En Skare Ryttere standser ved Veien.)

Ridderen.

Hvad mumler Du? Afveien med din Hund,
Min Hest jo støder Bringen mod Dig, Beenrad!

Den Blinde.

Ak Herre, jeg er blind! Min Hund mig leder.

Ridderen.

Dog skulde Du her ud, at høre Sladder
Og være med, naar Huß kom her forbi;
Det er en Helt, fordi han præker Oprør.
I Bøhmer er et egenraadigt Folk!

[illegible]

Ahasverus.

Der rider han bort,
Bøhmerkongen!
Meget grusomt og haardt
Saae mit Øie.
Hør Ravnenes Skrig
Over Marken,
De lugte nok Liig —
De vil komme. —
Nu gaaer jeg min Gang
Gjennem Landet.
Jeg i Ravnenes Sang
Hører Livet.

Ravnene (synge).

Seer Du Baalet, seer Du Vrimlen!
Alle Byer strømme sammen.
Bundet staaer han, seer mod Himlen;
Byerne gaae op i Flammen.
Ham afrives Præstedragten,
Paa hans Hoved sættes Huen,
Malet op med Helvedspragten,
Djævle dandsende i Luen.
Bundet staaer han der til Pælen,
Straa og Brænde de antænde,
Fromt han beder: Gud, tag Sjælen!
— Røgen hvirvler — Alt har Ende. —
Førend Luen Læben rørte,
Brast hans Hjerte. Hvilket Skue!
Svanetoner Øret hørte —
See, der fløi en sneehvid Due!

Stormvinden.

Johan Huß! dit Navn har Stormlyd,
Ved dit Baal en Brand der tændtes,
Der, lig en Komet, nu flyver
Gjennem hele Bøhmerlandet.

Hans Lære huer Eder, ikke sandt?
Den store Hob er altid utilfreds.

Den Blinde.

Der er dog ogsaa Mænd af Eders Stand,
Som slutte sig til Huß. Hieronimus
En Adelsmand —

Ridderen.

Ho, ho! dumdristigt hængte
Han nylig Pavens Bulle for paa Brystet
Af tvende frække Qvinder, han lod drive
Igjennem Byen. Hvo er Bøhmens Konge!
Det gaaer for vidt!

Den Blinde.

Gud glemme Bøhmens Konge!

Ridderen.

Hvad siger Du? Skal Gud forglemme ham?

Den Blinde.

Ja, kan jeg bede noget Bedre for ham?
Han for at more sig og ikke Andet,
Lod sine Hunde æde mine Børn,
Og da jeg græd, udstak man mine Øine.

Ridderen.

Men nu er der jo intet mere Ondt,
Din Konge kan i Morskab gjøre Dig!

Den Blinde.

Han! jo, min Hund, den kunde han jo dræbe.

Ridderen.

Det gjør jeg nu! (Hugger den ned.) Jeg, jeg er Venceslaus!

Ahasverus.

Der rider han bort,
Bøhmerkongen!
Meget grusomt og haardt
Saae mit Øie.
Hør Ravnenes Skrig
Over Marken,
De lugte nok Liig —
De vil komme. —
Nu gaaer jeg min Gang
Gjennem Landet.
Jeg i Ravnenes Sang
Hører Livet.

Ravnene (synge).

Seer Du Baalet, seer Du Brimlen!
Alle Byer strømme sammen.
Bundet staaer han, seer mod Himlen;
Byerne gaae op i Flammen.
Ham afrives Præstedragten,
Paa hans Hoved sættes Huen,
Malet op med Helvedspragten,
Djævle dandsende i Luen.
Bundet staaer han der til Pælen,
Straa og Brænde de antænde,
Fromt han beder: Gud, tag Sjælen!
— Røgen hvirvler — Alt har Ende. —
Førend Luen Læben rørte,
Brast hans Hjerte. Hvilket Skue!
Svanetoner Øret hørte —
See, der fløi en sneehvid Due!

Stormvinden.

Johan Huß! dit Navn har Stormlyd,
Ved dit Baal en Brand der tændtes,
Der, lig en Komet, nu flyver
Gjennem hele Bøhmerlandet.

Kirker, Klostre staae i Luer,
Borger strider imod Borger,
Mens jeg bruser, Alt man knuser!
Seer Du hist Johan af Kalken,
Alle Taboriters Høvding!
Skjøndt hans Øine blev udstukne,
Paa den vilde Hest han rider,
Fulgt af blege, vilde Qvinder;
Haaret hænger dem om Skuldren,
Blodet drypper dem fra Armen;
Slige Rædsels=Bacchanaler
Kjendte Oldtids Guder ikke.
Ziska taler, og hans Tale
Er som Vinen, der beruser.
Alting brændes, Alle myrdes,
Børn og Qvinder — Qvinder gjør det!
Johan Huß; nu er Du hævnet!
Paa din Hue blev der malet
Vilde Djævle, de fik Legeme,
Traadte ud i Ungarlandet,
Ledede' af den blinde Ziska.
Ingensinde Bonden pløie
Skal den Ager, hvor hans Telt stod,
Og hans Sjæl foer ud i Luften,
Baaret bort paa stærke Arme.
Alle gyse, Alle frygte.
Ahasverus! vil Du flygte.
Kom og hvil Dig paa min Skulder,
Bort jeg bærer Dig og Ziska.

Chor af Engle.

Her de onde Aander hærge.
Kom, til Rhinens grønne Bjerge,
Hvor den ædle Drue fødes!
— Lucifer og Ahas mødes. —

Egnen omkring Mainz.

Ahasverus.

En Fest! igjen en Fest, et Bryllupstog!
Fra Baaden vaie broget smukke Vimpler.

En Sortebroder.

Det er ei Bryllupsgjester, som I seer.
Her er en Fest for ham, som staaer paa Skibet
Saa stolt, som var han Verdens første Mand.

Ahasverus.

Og hvo er han?

Sortebroderen.

Patricier! Gutenberg!
— I Verdensburet sad fra evig Tid
Med Lynet i Klo en fangen Ørn;
Og mange stræbte for at bryde Lænken,
Skjøndt ei de vidste selv hvorfor, hvortil;
Instinctet drev dem. Lænken filet blev;
Der var en Traad kun; den, som filed' sidst,
Var denne Gutenberg. Nu flyver Ørnen
Og skriver med sit Lyn hver Støvets Tanke.

Ahasverus.

Og saa? — Hvad skal der komme ud af det?

Sortebroderen.

En Gysen, troer jeg. Alle Kongers Konge
Har følt et Gys.

Ahasverus.

Hvad kalder han sig?

Sortebroderen.

Satan!

Ahasverus.

I er en Spøgefugl, og er ei vred
Paa Gutenberg, som ender Eders Slid
Og laver i et Døgn saamange Bøger,
Som ei I skriver Eders hele Liv.
Hviil Eder! sov! det er dog bedst af Alt.
Hvad Gutenberg har grebet er dog kun
Et broget Nit, der gjælde skal for Noget.

Sortebroderen.

En Aandens Flamme boer i denne Slægt,
Aarhundredet har født; den griber Himlens Snille,
Den lægger nye Lande til sin Verden,
Den skaber Lyn og Torden, stormer vidt.

Ahasverus.

En Flyve-Tanke kommer, den opelskes,
Og snart den er en mægtig Livsopgave,
Hvorfor der lides, slæbes, offres Alt,
I mange Aar jeg traf en saadan Daare,
Hvis Tanke favner Jorden som en Kugle.
Mod Vesten vil han søge Indien,
Vil binde Jordens Endepunkter sammen,
Og samle rundt om sig og til een Fane
Nationerne.

Sortebroderen.

Columbus.

Ahasverus.

Du veed Navnet,
Columbus! ja, en af de nye Titaner,
Der stormer Himlen. Tidt jeg mødte ham,
Og i hans Livs fremtrædende Momenter.
I Andalusien ved Klosterporten,
Hvor med sit Barn han stod vansmægtende,
Vi saae hinanden just for første Gang.

Han talte med en Kundskab, en Begeistring.
Fortalte os sit hele Ungdomsliv.
Han ved sit Ord og ved sin Tale henrev
Den vakre Læge, Lodsen og Prioren,
I ham han vandt en Ven! Vi skiltes ad.
I Salamanca hørte jeg ham atter.
I Klostret Sanct Stephan, hvor kjækt de Lærde
Slog ham med Bibelsteder; stolt han stod,
En Konge lig, hans Tale en Prophets!
Hvad ikke Verdens store Philosopher
Udgrunded', troede han at have fundet,
Hvad ei igjennem flere tusind' Aar
De bedste Sømænd mægtede at finde,
Det vilde han. Smaadrengene paa Gaden,
De pegede til Hovedet og loe,
Hvergang Columbus kom. End gaaer han om
Med sin Idee. Vi mødes vel engang,
Og jeg er vis paa, han endnu har Haab.

Sortebroderen.

Ja meer end nogensinde. Veed Du ei
Om Ferdinands og Isabelles Seire,
Om deres Løfte? — Faldet er Granada?
Columbus drager paa sit Eventyr.

Ahasverus.

Nu, efter atten lange Prøve-Aar!
Ha! ha! saa rul i Verdensdybet, Drømmer!
Men denne Død for ham er stor og stolt,
Han flyver med begeistret Ungdomshaab
Hen over Havet til de stærke Hvirvler,
Der sluge ham. — — Jeg følger med Columbus!
— Hvor har Du hørt derom? Hvor veed Du det?

Sortebroderen.

Jeg kommer fra en Pilgrimsfart, fra Spanien,
Jeg er som Du en Vandrer — Lucifer.

(forsvinder.)

Ahasverus.

Du taler dristigt, som en Keiser Henrik,
Er Du en Konge, at Du saa tør tale?

Borgeren.

En Borger er jeg, deraf er jeg stolt!
En Tid vi os behandle lod som Hunde
Af Adel og af Fyrste! Gud ske Lov,
Den Tid er nu forbi, vi ogsaa have
Et Ord at tale med.

Ahasverus.

Men naar nu Pave
Og Ridderskab sig slutte imod Eder?

Borgeren.

Saa bliver det en Dyst, vi slaaes med dem,
Thi alle Landets Stæder holde sammen.

Bygmesteren (til Ahasverus).

Troer I endnu, det ei er gaaet fremad?

En anden Borger.

Tys, hvad var det? Stormklokken er i Gang!
Det vented' jeg. Nu er ei Tid til Sladdren,
Ethvert Qvarteer og hvert et Laug maa samles.

Mængden.

Til Vaaben! ud imod dem! Gud med os!
(iler afsted.)

Ahasverus.

De spredes ad, Stormklokken bliver ved!
Hvad gjælder denne Larm? Er Fjenden her?

Bygmesteren.

Javist — idag skal komme Kjøbmandsvogne,

Det veed Borgridderne, det Røverpak,
I hver en Huulvei kan man frygte dem.
— Hold op, I Svende, spænder Sværdet fast,
Afsted, for at forsvare Borgerretten!

(iler bort.)

Ahasverus.

Med Stadens Banner foran kommer Skaren
Til Fods og Hest. Jeg ene staaer tilbage.
Arbeidet hviler paa den store Bygning —
Naar seer jeg den fuldendt, og naar — udslettet.

Huulvei.

(Kamp mellem Kjøbmændene og Ridderne.)

Nattergalen (synger i Busken).

Hør Guds Røst fra Fuglehammen
Under Skovens dunkle Træer:
„Brave Mænd, som holde sammen,
Have tolv Mænds Styrke hver."

Ahasverus
(gaaer de Kjæmpende forbi).

Det er den bedre Tid, den nye Bølge,
Der løfter Mennesket meer mod sin Gud!
(spottende.)
Den store Aandens Bygning voxer herligt!
— Lyksalig Den, som sover i sin Grav
Og bliver Jord i Jorden! Lykkelig
Den Døde, selv om han fortvivlet døer,
Det er forbi dog, reent forbi — for evigt.

Klosterkjøkken.

(Det koger og braser. Satan er Mesterkok.)

Satan.

Det er den hellige Julefest,
Koges skal der og brases.

Før vi vide det, Bisp og Prior
Komme her hjem fra Jagten.
Maden er udsøgt, Vinen er god,
Keiseren har den ei bedre.
Concubinen er nok saa smuk,
Hun og Munken er hjemme,
Elskovspanterne lege saa rart,
Inde i Kirken de støie.

En lille Djævel.

Jeg vilde saa gjerne i Kirken gaae,
See paa Munken og Nonnen,
Lære af dem det lystige Spil,
De gjøre saa helvedes deiligt.

Chor udenfor af Folket.

Det er den hellige Julefest,
Et Æsel vi føre til Kirke;
Selv har vi lavet os Bisp og Præst,
Nøgne Jomfruer dandse bedst,
Skjøndt Skoene ikke knirke.
Vi læse Messe saa fæl og styg,
Jomfruen sidder paa Æselets Ryg.
Æselet skriger: Hinham!
Kyrie, Gloria, Credo smukt,
Følger, det er en Fandens Lugt!
  Hinham! hinham!

Satan.

Det er den hellige Julefest,
Folket er lystigt derude.
Æselfest har de og Narrefest!
Satan braser i Klosteret!

Bøhmen.

Ahasverus.

Ja, det gaaer fremad, altid lystigt fremad!
Det Laveste faaer Pladsen allerøverst,
Snart kommer Helved vel saa høit som Himlen.
I vilde Orgier gaaer Livet op,
Og klogt det er at dandse, som de Andre,
Bemale sig, som de, med Tidens Værme.
Kun Daaren staaer imod og vil mod Strømmen,
Han vil, og synker — og han slettes ud. —
Der kommer En — til Costnitz gaaer hans Vei,
Frit Leide fik han, ja som En til Galgen.
Det bedre var for ham og hele Landet,
Han blev fornuftig hjemme ved sin Dont.
Hvad gavned Wicliff England ved sin Lære!
Hos ham han hentet har sin — Taab'lighed.
God Lykke, Johan Huß! jeg varer høit:
Tag Dig iagt for Prager-Theologer.

En gammel Mand.

Det gaaer ham ikke godt, ei heller os,
Men Hjulet er i Gang, nu maa det rulle!

(En Skare Ryttere standser ved Veien.)

Ridderen.

Hvad mumler Du? Afveien med din Hund,
Min Hest jo støder Bringen mod Dig, Beenrad!

Den Blinde.

Ak Herre, jeg er blind! Min Hund mig leder.

Ridderen.

Dog skulde Du her ud, at høre Sladder
Og være med, naar Huß kom her forbi;
Det er en Helt, fordi han præker Oprør.
I Bøhmer er et egenraadigt Folk!

Hans Lære huer Eder, ikke sandt?
Den store Hob er altid utilfreds.

Den Blinde.

Der er dog ogsaa Mænd af Eders Stand,
Som slutte sig til Huß. Hieronimus
En Adelsmand —

Ridderen.

Ho, ho! dumdristigt hængte
Han nylig Pavens Bulle for paa Brystet
Af tvende frække Qvinder, han lod drive
Igjennem Byen. Hvo er Bøhmens Konge!
Det gaaer for vidt!

Den Blinde.

Gud glemme Bøhmens Konge!

Ridderen.

Hvad siger Du? Skal Gud forglemme ham?

Den Blinde.

Ja, kan jeg bede noget Bedre for ham?
Han for at more sig og ikke Andet,
Lod sine Hunde æde mine Børn,
Og da jeg græd, udstak man mine Øine.

Ridderen.

Men nu er der jo intet mere Ondt,
Din Konge kan i Morskab gjøre Dig!

Den Blinde.

Han! jo, min Hund, den kunde han jo dræbe.

Ridderen.

Det gjør jeg nu! (Styder den ned.) Jeg, jeg er Venceslaus!

Ahasverus.

Der rider han bort,
Bøhmerkongen!
Meget grusomt og haardt
Saae mit Øie.
Hør Ravnenes Skrig
Over Marken,
De lugte nok Liig —
De vil komme. —
Nu gaaer jeg min Gang
Gjennem Landet.
Jeg i Ravnenes Sang
Hører Livet.

Ravnene (synge).

Seer Du Baalet, seer Du Brimlen!
Alle Byer strømme sammen.
Bundet staaer han, seer mod Himlen;
Byerne gaae op i Flammen.
Ham afrives Præstedragten,
Paa hans Hoved sættes Huen,
Malet op med Helvedspragten,
Djævle dandsende i Luen.
Bundet staaer han der til Pælen,
Straa og Brænde de antænde,
Fromt han beder: Gud, tag Sjælen!
— Røgen hvirvler — Alt har Ende. —
Førend Luen Læben rørte,
Brast hans Hjerte. Hvilket Skue!
Svanetoner Øret hørte —
See, der fløi en sneehvid Due!

Stormvinden.

Johan Huß! dit Navn har Stormlyd,
Ved dit Baal en Brand der tændtes,
Der, lig en Komet, nu flyver
Gjennem hele Bøhmerlandet.

Kirker, Klostre staae i Luer,
Borger strider imod Borger,
Mens jeg bruser, Alt man knuser!
Seer Du hist Johan af Kalken,
Alle Taboriters Høvding!
Skjøndt hans Øine blev udstukne,
Paa den vilde Hest han rider,
Fulgt af blege, vilde Qvinder;
Haaret hænger dem om Skuldren,
Blodet drypper dem fra Armen;
Slige Rædsels-Bacchanaler
Kjendte Oldtids Guder ikke.
Ziska taler, og hans Tale
Er som Vinen, der beruser.
Alting brændes, Alle myrdes,
Børn og Qvinder — Qvinder gjør det!
Johan Huß; nu er Du hævnet!
Paa din Hue blev der malet
Vilde Djævle, de fik Legeme,
Traadte ud i Ungarlandet,
Leded' af den blinde Ziska.
Ingensinde Bonden pløie
Skal den Ager, hvor hans Telt stod,
Og hans Sjæl foer ud i Luften,
Baaret bort paa stærke Arme.
Alle gyse, Alle frygte.
Ahasverus! vil Du flygte.
Kom og hvil Dig paa min Skulder,
Bort jeg bærer Dig og Ziska.

Chor af Engle.

Her de onde Aander hærge.
Kom, til Rhinens grønne Bjerge,
Hvor den ædle Drue fødes!
— Lucifer og Ahas mødes. —

Egnen omkring Mainz.

Ahasverus.

En Fest! igjen en Fest, et Bryllupstog!
Fra Baaden vaie broget smukke Vimpler.

En Sortebroder.

Det er et Bryllupsgjester, som I seer.
Her er en Fest for ham, som staaer paa Skibet
Saa stolt, som var han Verdens første Mand.

Ahasverus.

Og hvo er han?

Sortebroderen.

Patricier! Gutenberg!
— I Verdensburet sad fra evig Tid
Med Lynet i Klo en fangen Ørn;
Og mange stræbte for at bryde Lænken,
Skjøndt ei de vidste selv hvorfor, hvortil;
Instinctet drev dem. Lænken filet blev;
Der var en Traad kun; den, som filed' sidst,
Var denne Gutenberg. Nu flyver Ørnen
Og skriver med sit Lyn hver Støvets Tanke.

Ahasverus.

Og saa? — Hvad skal der komme ud af det?

Sortebroderen.

En Gysen, troer jeg. Alle Kongers Konge
Har følt et Gys.

Ahasverus.

Hvad kalder han sig?

Sortebroderen.

Satan!

Ahasverus.

I er en Spøgefugl, og er ei vred
Paa Gutenberg, som ender Eders Slid
Og laver i et Døgn saamange Bøger,
Som ei I skriver Eders hele Liv.
Hviil Eder! sov! det er dog bedst af Alt.
Hvad Gutenberg har grebet er dog kun
Et broget Nit, der gjælde skal for Noget.

Sortebroderen.

En Aandens Flamme boer i denne Slægt,
Aarhundredet har født; den griber Himlens Snille,
Den lægger nye Lande til sin Verden,
Den skaber Lyn og Torden, stormer vidt.

Ahasverus.

En Flyve=Tanke kommer, den opelskes,
Og snart den er en mægtig Livsopgave,
Hvorfor der lides, slæbes, offres Alt,
I mange Aar jeg traf en saadan Daare,
Hvis Tanke favner Jorden som en Kugle.
Mod Vesten vil han søge Indien,
Vil binde Jordens Endepunkter sammen,
Og samle rundt om sig og til een Fane
Nationerne.

Sortebroderen.

Columbus.

Ahasverus.

Du veed Navnet,
Columbus! ja, en af de nye Titaner,
Der stormer Himlen. Tidt jeg mødte ham,
Og i hans Livs fremtrædende Momenter.
I Andalusien ved Klosterporten,
Hvor med sit Barn han stod vansmægtende,
Vi saae hinanden just for første Gang.

Han talte med en Kundskab, en Begeistring.
Fortalte os sit hele Ungdomsliv.
Han ved sit Ord og ved sin Tale henrev
Den vakre Læge, Lodsen og Prioren,
I ham han vandt en Ven! Vi skiltes ad.
I Salamanca hørte jeg ham atter.
I Klostret Sanct Stephan, hvor kjækt de Lærde
Slog ham med Bibelsteder; stolt han stod,
En Konge lig, hans Tale en Prophets!
Hvad ikke Verdens store Philosopher
Udgrunded', troede han at have fundet,
Hvad ei igjennem flere tusind' Aar
De bedste Sømænd mægtede at finde,
Det vilde han. Smaadrengene paa Gaden,
De pegede til Hovedet og loe,
Hvergang Columbus kom. End gaaer han om
Med sin Idee. Vi mødes vel engang,
Og jeg er vis paa, han endnu har Haab.

Sortebroderen.

Ja meer end nogensinde. Veed Du ei
Om Ferdinands og Isabelles Seire,
Om deres Løfte? — Faldet er Granada?
Columbus drager paa sit Eventyr.

Ahasverus.

Nu, efter atten lange Prøve-Aar!
Ha! ha! saa rul i Verdensdybet, Drømmer!
Men denne Død for ham er stor og stolt,
Han flyver med begeistret Ungdomshaab
Hen over Havet til de stærke Hvirvler,
Der sluge ham. — — Jeg følger med Columbus!
— Hvor har Du hørt derom? Hvor veed Du det?

Sortebroderen.

Jeg kommer fra en Pilgrimsfart, fra Spanien,
Jeg er som Du en Vandrer — Lucifer.

(forsvinder.)

Verdenshavet.

Ombord paa Caravelen Santa Maria.

Columbus (sidder forud). **Menneskehedens Genius**, (svæver som et lysende Meteor foran Skibet og synger).

Jeg fulgte Dig til Klostrets Port paa dine Fædres Strande,
I Juntaen jeg hos Dig stod og kjølede din Pande.
Jeg kaldte, for at trøste Dig, en tropisk Fugle-Skare,
Jeg lod Passaten blæse til, Du fløi, ukjendt med Fare.
Føl Luftens Kys, det qvæge Dig, betragt saa Havets Strømme,
En Green saa frisk, en Krebs paa den og rundtom Urter svømme!
Seer Du, hist driver der en Stav, bemalet og udskaaret,
Snart seer Du Land, Guds stærke Haand har Dig til Landet baaret.

Ahasverus
(sidder mellem Matroserne i den anden Deel af Skibet).

Forlængst det sidste Spor af Land er svundet,
Et Chaos af ukjendte Farer see vi.
Bestandig fører Vinden her mod Vest,
Der kommer intet Skib med den tilbage,
Undtagen, som det sidste Tegn vi saae,
Dødstegnet! husker I den Mast, der drev!

En Matros.

Du skriger som en Ravn min egen Frygt!
I Palos har de længst begrædt vor Død;
Det var en Sorgens Dag, vi seiled bort,
Godvillig reiste Ingen uden Du,
Du blev ei kjøbt, ei tvunget, hvorfor gik Du?

Ahasverus.

Jeg veed, mod Vesten taber Havet sig
I frygtelige Strømme, dybe Hvirvler,
Der drage Alt i Chaos. Jeg gik med,
Fordi jeg ikke føler Lyst at leve.

En Sømand.

Vi ville ikke længer imod Vesten,
Vi have jo en Villie, stærk som hans.
En Fremmed er han uden Magt i Hjemmet,
Hvo veed i Spanien, om det var en Bølge
Hvad eller os, der kasted' ham i Havet.
Der staaer han stolt og taus, vor Morderengel,
Columbus.

Flere Søfolk.

Vee, der lufter ingen Vind!
Blikstille rundt omkring, selv ingen Døning.

Columbus.

Jeg byder tredive Kroner til den Første,
Som øiner Land! snart vil det stige frem.
Paa Havet drive friske Bær og Blomster,
En Sangfugl synger, hører I dens Røst?
Den lille Fugl har sat sig i vort Tougværk.
Nu svulmer Havet! Tro mig, vi see Land!

Søfolkene.

Der kom en Døning! Hellige Guds Moder!
Var det et Tegn! Nu er der Liv i Havet.

Ahasverus

De Daarer, altid haabe, altid skuffes.
Columbus, Du bedrager ei Dig selv.
I Nætterne dit Øie bange hefted
Sig til Compasset, der har tabt sin Kraft,
Thi Skibet er alt over Tryllekredsen,
Der holder Luft og Bølger i sin Magt,
See, nu gaaer Solen ned! Frem flyver Skibet,
Og Havet sender Funker, som det brændte.

Nat.

Columbus.

Søen gaaer høiere,
Vinden er stærkere,
Hjerte, hvor svulmer Du!
Herre, Du følger mig,
Herre, din Villie skee! —
Ja, Du mig viser det!
Sagte bevæger sig
Lyset, jeg seer det jo.
Luften ei føder Sligt,
Havet ei tænder Sligt,
Nu er det slukt — ha! nei,
Langsomt bevæges det.
Hjerte, hvor svulmer Du,
Meer end det store Hav
Rundt om vor Jord.

Ahasverus (i Skibsrummet).

Hvor Søen nu gaaer høit! Er' vi ved Maalet,
Det Maal, jeg søger, Døden, Altings Ende,
Hvad eller stiger atter Solen for os,
Og atter lægger Bølgen sig til Havblik?
— Da vil de myrde ham! Men Skibet bliver.
Af Hunger og af Tørst døer da hver Mand.
Den sjunkne Ø Atlantis strækker ud
Græs-Armene og holder Skibet fast
Herude paa det stille Verdensdyb,
Og jeg, som ei kan døe, jeg bliver her,
Banlyst fra Menneskenes store Kreds,
Alene, bundet fast som en Polyp
Til disse Planker, der af Solen brændes
Og Aar for Aar vil trødsket falde sammen.
Naar Havets Døning løfter Skibets Skrog,
Da skilles Plankerne — og jeg alene,
Jeg, som kan ikke døe, paa Havet flyder;
Alene! — Vee mig! — Ha, der faldt et Skud!

Og atter et! De raabe Land! Nei, nei!
Det er igjen et Spil af Luftens Skyer!

(iler frem.)

Columbus
(knæler, med Ansigtet mod det nye Verdensland forud).

Du Kraftens Gud, ved mig, dit svage Redskab,
Er Verdenshavets Hemmelighed løst!
Du gav mig Kraft i Farens tunge Dage,
Nu skjælver jeg i al din Herlighed
Paa Lykkens Dag. Land! Land mit Øie seer!
O salig Den, din Aande mildt berører,
O salig Den, Du kaarer til dit Redskab!
Din Herlighed opfylder heelt mit Hjerte,
Høilovet være Du og Jesus Christus!

Søfolkene (knæle om Columbus).

O Herre, tilgiv os vor Synd og Afmagt,
Tilgiv, tilgiv, der er en Gud i Dig!

Ahasverus
(stirrer mod Kysten, seer de skovbegroede Bjerge i den stigende Morgensol, udstøder et Skrig og synker om).

Amerika.

Chor af Indfødte.

See, den store Aand har sendt
Over Havet, ned fra Himlen
Til os sine bedste Børn.
Fugle, større end vor Hytte,
Bare dem paa stærke Vinger
Denne lange, vide Vei.
Tordenen de have med sig,
Naar den ruller, bæver Hjertet,
Alle vore Bjerge bæve.
Men de bringe Lykke til os,
Thi den store Aand dem sendte!

En Qvinde (med et Stykke Speilglas).

Seer Du denne tynde Flade,
Skaaret ud af stille Vand,
Deri kommer frem mit Ansigt.
O hvor Tænderne staae hvide,
Jeg seer Blodet i min Kind.
Det en Gave er fra disse
Mænd, den store Aand har sendt os.
Jeg vil sætte det i Haaret,
Og jeg bærer da en Flamme,
Som i Solen kaster Gjenskin
Ind paa Væggen af min Hytte.

En Kriger.

Sønner af den store Aand
Mødte mig, Een saae jeg bære
Paa et huult, et bladløst Rør,
Lynets Straale sad derinde.
Naar han holdt det mod sin Skulder,
Fik det Stemme, og dets Lynild
Traf en Fugl høit over os.
Jeg var stærk, ja jeg var Hersker
Over alle Himlens Fugle
Havde jeg det hule Rør.

Skovens Aand.

Vee Dig, Fædreland, og vee dit Afkom!
Veien fundet er for Østens Mænd!
Stig mit Suk til Storm i Skovens Ørken!
Øxen hævet er, som skal omhugge
Stammerne, der stod i tusind Aar,
Ene truede af Himlens Lynild.
Guldet under disse Træers Rødder
Skal udvaskes i vort Afkoms Blod.
Bittre, tunge Dage ville komme!
Jages skulle I af fremmed Mand,
Jages bort fra Sted til Sted, ei hvile,
Vandre altid, ret som Israels Søn,

Der med sin Forbandelse betraadte
Denne Jordbund. Taus han sidder hist
Under den vidtskyggende Platan,
Seer paa Havet, det langtbølgende,
Hvor han kom fra, hvor han gaaer igjen,
For at vandre, jages ret som I;
Uden Hvile „vandre, altid vandre!"

Chor af Indfødte,

Sønner af den store Aand!
Eder elske vi, thi større,
Bedre ere I end vi.
Søde Frugter her vi bringe,
Tilberedet Kjød af Vildtet;
Naar I spise her i Græsset,
Dandse vi til Trommens Klang.

Verdens-Aanden.

Veien er fundet! Atter et nyt Land
Knyttet jeg har til Menneske-Lykken.
Urskoven bæver, ei den forstaaer mig,
Evige Vandrer, Du vil forstaae mig!
Kom lad den nye Verdens Oprullen
Rulle Dig ind i Dig selv for at læse
Viisdom og Trøst, ja læse Guds Villie,
Og det er den, for Menneskeslægten:
Eet Folk, een Tanke, Forening, Forstaaen.

Ahasverus

Det suser selsomt i de gamle Skove,
Som engang Hymnerne i Israels Tempel.

Verdens-Aanden.

Rigt, som Amerika, laae Du, o Israel,
Tilflugt for Jordens vidtspredte Slægter;

Du eied' Aandens Guld, Sagnenes Urskov,
Billedet var Du paa det Bestaaende.
Vee! Du det Nye af Gud stødte fra Dig,
Det var dit Fald just, o Israels Folk!
Evige Vandrer, betragt nu det Skete,
Menneskeslægterne være dit Speil.
Altid det Gamle fornegter det Nye,
Gud bliver født, korsfæstes — og lever!
Seirende bære Aarhundredets Bølger
Rustfrie Skat mod Fuldendelsens Kyst.
Landenes Genier have udtalt det,
Opslaget Bogen, der laae foran Eder,
Slægters Historie stod paa dens Blade.
Eet haver vendt sig, betragt her et nyt,
See paa det Blad, som Columbus har viist Dig,
Læs saa tilbage paa dem, som er' læste.
— — Dog om de Døde selv opstod og talte,
Ei I forstode, I vilde forkaste,
Nagle til Træet det Nye af Herren,
Det I forstøder, det som dog seirer
Og bærer fremad Menneslægten.

Ahasverus.

En Hvirvelvind mig farer gjennem Tanken,
Et Chaos, der sig ordner i et Heelt.
Hvad er jeg og hvad var jeg — hvilken Storhed!
Alt bliver mig saa klart, — et kort Minut!

(Han strækker Hænderne ud mod det uendelige Hav, Solen stiger høiere og høiere.)

Vandreduerne.

Hvad hviske, som i Drømme, Skovens Træer.
Hvad har de seet i denne tause Stund? —
De saae det første Kys, en Europæer
Har trykt paa Karaiber-Pigens Mund.

Skovens Aand.

Vee! med et Kys forraadte ogsaa Judas!

Havfruen (fortæller fine Smaa).

— Og Cain myrdede sin Broder Abel!
Det var det Første i den gamle Verden,
Columbus kom og fandt og vandt en ny.
Der vare tvende Brødre, begge Konger
I dette Land, den ene var en Cain,
Han slog ihjel sin Broder, Cainsmærket
Forbinder nu den ny og gamle Verden.
To Straffens Engle stod ved Oldtids=Egen,
To Straffens Engle fik Amerika,
Den ene fødte Himlen, Ferdinand Cortez,
Den anden sendte Helvede, Pizarro.
Og der flød mere Blod og altid Blod,
Men Guldet svømmed til Europas Kyster.

Gode Aander.

Alt blev et større samvirkende Hele,
Vimplerne vaie som Seierstrophæer.

Veronikas Aand.

Fra Jerusalem faldt i Flammegrav,
Til Columbus saae Landet i Vesterhav,
Et Spand af Evigheds Døgn rulled hen,
Et nyt og et nyt — ruller op igjen.
Du, Ahas, udfold din stærke Vinge,
Den voxer, den vil Dig til Himlen bringe,
Ja Dig og Slægter i Svaghed født',
I Kraft opstaaet, som Liv fra Dødt.

Chor af Engle.

I, Jordens Skjalde, lad Harperne klinge,

At hver i sin egen og Verdens Historie
Seer Aandens Udspring, dens Kamp og Glorie.

Sangens Musa.

Hvad dybt i Ahasverus-Mythen klang,
En Gjenlyd fra Tidens stærke Bølger. —

En bedre Skjald vil i en bedre Sang
Fortælle os om Vandringen — som følger.

Indhold.

